१२-१

३३५६

Gaekwad's Oriental Series

Published under the Authority
of the Maharaja Sayajirao
University of Baroda, Baroda.

General Editor:
B. J. Sandesara,
M.A., Ph.D.
Director, Oriental Institute,
Baroda

No. 155

छक्कम्मुवएसो ।

वर्ग संख्या……………… प्राप्ति-संख्या…………………

ग्रन्थ-कार्ड
श्री गणेश वर्णी दि० जैन (शोध) संस्थान
ग्रन्थागार
नरिया, वाराणसी-५

ग्रन्थ नाम छक्कमुवएसो
लेखक अमरकीर्ति

33२५

Gaekwad's Oriental Series
Published under the Authority
of the Maharaja Sayajirao
University of Baroda, Baroda.

General Editor :
B. J. Sandesara,
M.A., Ph.D.
Director, Oriental Institute,
Baroda

No. 155

छक्कम्मुवएसो ।

CHAKKAMMUVAESO

OF

AMARAKĪRTI

Edited by
Prof. Madhusudan C. Modi,
M.A., LL.B.

THE MAHARAJA SAYAJIRAO UNIVERSITY OF BARODA
सत्यंशिवंसुन्दरम्

Oriental Institute,
Baroda
1972

First Edition,
Copies 500
1972

Published with the Financial Aid of the University Grants Commission
and the Gujarat State

Price Rs. 35=00

Copies can be had of :—

The Manager,
UNIVERSITY PUBLICATIONS SALES UNIT,
M. S. University of Baroda Press (Sadhana Press),
Near Palace Gate, Palace Road,
BARODA.

Printed by Shri B. M. Shah, Manager, The Maharaja Sayajirao University of Baroda Press (Sadhana Press), near Palace Gate, Palace Road, Baroda and published by Dr. B. J. Sandesara, Director, Oriental Institute, Maharaja Sayajirao University of Baroda, Baroda-2,
January 1973.

FOREWORD

The Oriental Institute has done some pioneering work in the editing and publication of Prākrit and Apabhraṁśa texts. The Prācīna Gurjara Kāvya-saṅgraha (G.O.S. no. 13, 1920), Kumārapālapratibodha of Somaprabhācārya, (G.O.S. no. 14, 1920), Bhavisayattakahā of Dhanapāla (G.O.S. no. 20, 1923) and Apabhraṁśa Kāvyatrayī (G.O.S. no. 37, 1927) paved the way for scholarly publications of Prākrit and Apabhraṁśa texts in India. It is, therefore, a pleasure to bring out a critical edition of an important Apabhraṁśa poem, viz., Chakkammuvaeso by the Digambara Jaina poet Amarakīrti who lived at Godhra in Gujarat during the 13th century A.D. The poem is critically edited by Professor M. C. Modi, veteran scholar of Prākrit and Apabhraṁśa, who is one of the editors of the Gurjara Rāsāvalī previously published in the Gaekwad's Oriental Series as no. 118.

Professor Modi has described the manuscript material used by him, has presented linguistic and metrical analysis of the text, has given an English summary of the work and appended a detailed Word-Index.

I trust that the publication will be useful to all scholars and students interested in Apabhraṁśa language and literature.

I take this opportunity to thank the University Grants Commission and the Government of Gujarat for jointly giving full financial aid towards the publication of this volume.

Oriental Institute,
Baroda
December 4, 1972

B. J. Sandesara
Director

CONTENTS

Topics Pages

[1] **Introduction** I-LXXI

I The Title. i.—II The Contents of the Work. ii.—III The Manuscripts of the Work. ii.—IV The Peculiarities of the Mss and their Orthography. vi.—V Phonological and Grammatical Notes. vii.—VI Metres and Form. xxvi.—VII The Author, his Works and the Date of Composition. xLvi.—VIII The Summary. xLviii.—IX The Stories in Chu from Sandhis 2 to 9 : Their Tradition. LXX.—X The Conclusion. LXXi.

[2] **The Text** १-२३९

पढमो संधि १-१४
बीओ संधि १५-२६
तीओ संधि २७-५२
चउत्थो संधि ५३-८१
पंचमो संधि ८२-९६
छट्ठो संधि ९७-१११
सत्तमो संधि ११२-१२०
अट्ठमो संधि १२१-१४०
नवमो संधि १४१-१५२
दहमो संधि १५३-१६६
एयारहमो संधि १६७-१७८
बारहमो संधि १७९-२००
तेरहमो संधि २०१-२१८
चउदहमो संधि २१९-२३९

[3] **Notes** २४१-२८८

[4] **Word-Index** २८९-३६५

Principal Reference – Abbreviations

Ch. or Chu.	Chakkammuvaeso
Chn.	Chandonuśāsana of Hemacandra
Dn.	Deśīnāmamālā of Hemacandra
Hc.	Prākṛta Grammar of Hemacandra (i.e. Chapter VIII of Śiddhahema Śabdānuśāsana of Hemacandra)
Jn.	Janāśrayī (Ref. Chn. ed. by Prof. Velankar)
Kd.	Kavidarpaṇa (Ref. Chn. ed. by Prof. Velankar)
PP.	Prākṛta-Piṅgala
PSM.	Pāia-sadda-Mahaṇṇavo by Pt. Hargovinddas
Pischel	Pischel's Grammatik der Prākṛta-Sprachen.
Sc.	Svayambhū-Chhandas
Vkc.	Śri-Vijayacanda-Kevali-Cariya.

Abbreviations of language-names, Grammatical terminology, and minor references are not mentioned as they are well-known.

INTRODUCTION

I

The Title

The present work is named Chakkammuvaeso = sk. Ṣaṭkarmopadeśa 'The Discourse on Six Duties'. These duties are the duties of a Jain householder. These are : (1) the worship of the deity; (2) the devotion to one's good preceptor; (3) the study of the Jaina scriptures; (4) self-restraint; (5) penance; and (6) munificience.[1] These are the six duties of a householder according to the Jain doctrine.

The writer has devoted the greater portion of this text to the eightfold worship[2] of the deity with (1) water; (2) fragrant ingredients; (3) rice; (4) offering of food; (5) flowers; (6) a light or a lamp; (7) incense; and (8) fruits. To sum up the importance of this eightfold worship, the writer has devoted one Sandhi to the cumulative worship of the Jina and its religious ritual.

The mere description of this eightfold worship along with the ritual of the cumulative worship of the Jina would have been extremely dull. The writer has, therefore, devoted nine Sandhis to nine stories, each Sandhi narrating a story for each of the nine topics. The interest in the work is sustained by these nine stories.[3] The first Sandhi of the work is in the nature of an introduction while the next nine Sandhis contain eight stories[3] edifying the eight forms of worship, together with the ninth one for the cumulative worship with eight objects taken together.

The last four Sandhis take up the bare narration of the remaining five duties of a householder as usual stuffing them in full with the doctrinal description of the Jain creed. Only the last Kadavaka of Sandhi : 14 : sums up the work, giving the date of the composition of the work and the time taken up by the writer in composing it.

---

[1] Ch. I. 8-9.

पूया देवह सुहगुरुवासण समइसुद्ध सज्झायपयासण
संजमतवदाणइ संजुत्तइ जिणदंसणछक्कम्मइ वुत्तइ ॥

[2] Ch. I. 13. 9-10.

जलगंधक्खयचरुयहि कुसुमिहि दीवधूवसुफलहि अइगरुयहि
पयक्कमलइ पुज्जइ जिणणाहह जो भत्तिए सुइणाणसणाहह ।

[3] The edificatory stories are extant among the Śvetāmbaras also. The discussion of this topic is taken up in the last section of this introduction while discussing the sources.

Thus in all the work contains 14 Sandhis.

II

The Contents of the Work

Sandhi	Lines	Name	No. of Kadavakas
I	144	छक्कम्मणिण्णयवण्णणो	13
II	163	जलपूयाकहावण्णणो	11
III	344	गंधपूयाकहावण्णणो	23
IV	394	अक्खयपूयाविहाणकहावण्णणो	26
V	220	पुप्फपूयाफलवण्णणो	14
VI	215	णेवज्जपूयाफलकहावण्णणो	14
VII	133	जिणपुरोदीवयपवोहणपुण्णकहावण्णणो	8
VII	284	धूयपूयाकहावण्णणो	18
IX	157	फलपूयाकहावण्णणो	11
X	187	जिणपूयापुरंदरकहावण्णणो	12
XI	165	गुरुवासणासज्झायणिण्णयवण्णणो	11
XII	287	सम्मत्तसुद्धिपयासणो	18
XIII	243	संजमकम्मवण्णणो	17
XIV	267	तवदाणफलकम्मवण्णणो	18
	3203		214

The work thus contains 14 Sandhis of 214 Kadavakas and 3203 lines.

III

The Manuscripts of the Work

I came across this work when I was collecting materials for Apabhraṃśa-Pathāvalī.[4] The Ms. of this work was in possession of the late Prof. K. H. Dhruva with whom I was then in close contact. He showed the Ms. to me and I hurriedly went through its contents at that time. Later, the Ms. came in possession of Gujarāt Vidyāsabhā and I copied out the whole text from that Ms. for my study. I was, however, not satisfied with the condition of the text of the Ms. In the meantime, Ācārya Śrī Jinavijayajī who was then in Jaipur (Rājasthāna) brought to my notice that Āmera Digambara Jaina Bhanḍāra possessed four

---

[4] अपभ्रंशपाठावली compiled by me in 1933 and published by Gujarāt Vidyāsabhā, Ahmedabad (Gujarat).

Mss. of this work.[5] He very kindly obtained for me two good Mss. of which one was the oldest and the other of the later date. I constructed the text with the help of these two Mss. along with the Dhruva Ms. And the text so constructed, satisfied me for editing purposes. The basic text however relies on the Dhruva Ms. from which I made my press-copy, though the old and more exact Ms. B from Āmer Bhanḍār, Jaipur has immensely helped me in modifying the text and putting it in the right form. B. contains profuse marginal notes and also the good and clear version of the work. It has helped me a lot in the understanding of the text and its collation. The later Ms. from Jaipur has also been helpful to me in its own way.

The description of the Mss. utilised for the text construction is as under :

I Ms. A. Dhruva Ms.—It is now in possession of Gujarāt Vidyāsabhā, Ahmedabad.

The Beginning :

॥ 40 ॥ ॐ नमो वीतरागाय ॥ परमप्पयपावणु etc.

The Colophon at the end of leaf 104 :

संवत् १५४४ वर्षे कुवारसुदि १० सनिवार। गोलापूर्व्वाम्नाए वलात्कारणे सरस्वतीगच्छे साधुश्रीं जिणदास तस्य पुत्र पं. असपाललिषितं ॥

It has : 104 leaves; size : 10.5 in. × 4.4 in. with 5 in. margin left on both the sides, as well as at the top and the bottom of the page; with an average of 10 lines on each side of a leaf.

II Ms. B. Jaipur Ms. : It belongs to Āmer Śāstra Bhanḍāra, Jaipur. It is termed Ms. No. 4 in the प्रशस्तिसंग्रह of the Āmer Śāstra Bhanḍāra, Jaipur, p. 173. The Ms. is twice read and annotated in the marginal space by two different readers — probably belonging to the border of Gujarāta and Rājasthāna. It contains vertical marks to separate words. The Sandhi of the vowels is separated on the line generally by अ = ऽ ; उ = उ; आ = V or × ; इ = ˤ ; the glossed word is marked by = ; also the no. of the line of the glossed word is given on the margins of both the sides and the margins above and below the side of a leaf. The gloss by one reader is in small letters. The enumerations are marked १, २, ३, ४ etc. above the line of the text. The leaf 13 of the original Ms. being lost is added from another Ms. or written anew on a different sort of blank paper. The other side of the last leaf 95 is rejected but it contains the following line :

---

[5] The Catalogue of the Mss. of the Āmera Śāstra Bhanḍāra of Jaipur is prepared and edited with an introduction, several indexes etc. by Śrī Kastūrchand Kāsliwāl, M.A. Śāstri ; and is published by Prabandha-Kāriṇī Committee, Śrī Digambara Jain Atiśaya Kṣetra Mahāvīrajī, Mahāvīra Park Road, Jaipur (Rājasthāna), 1950.

पडिमउं^{११} अंगइ^{११} पुव्वइं^{१२} रिसि^{५} सावयवयाइं^{१२} चारित्रइं^{१५} मग्गणा^{१४} रिसिगुण^{८४} धम्मंगइ^{१०} पयत्थु^{१} पिंडत्थु^{२} रूवत्थु^{३} रूवबहित्थउ^{४} षट्कर्मोपदेसु आ. श्रीनेमिचंद्रस्वामीति.

This seems to be a gloss on XIV 8. 5-8. lines of this work.

Leaves are 95 in number, the last leaf being blank with the remark only on its other side as stated above. The colophon of the Ms. begins on the other side of leaf no. 94. The size of the leaf is : 11 in. × 4 in. There are 10 lines (with 40 to 44 letters in each line) on one side of a leaf with margins as usual.

The Beginning : ॥ ५० ॥ उँ नमो वीतरागाय ॥ परमप्पयभावणु । etc.

The Colophon at the end of the other side of the leaf No. 94 :

इति षट्कर्मोपदेशाभिधानशास्त्रं समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥

संवत्सरेऽस्मिन् १४७९ वर्षे आषाढ सुदि ५ बुद्धदिने श्रीगोपाचलदुर्गे राजाश्री विरम्मदेवराजा प्रवर्तमाने ॥ गढोत्परे श्रीनेमिनाथचैत्यालये । श्रीकाष्ठासंधे माथुरान्वये पुष्करगणे भट्टारकश्री भावसेनदेव । तत्पट्टे श्रीसहश्रकीर्तिदेवा तत्पट्टे श्रीप्रतिष्ठाचार्य श्रीगुणकीर्तिदेवा तथा श्रीविशालकीर्तिदेवा–रामकीर्तिदेवा–षेमचंद्रदेवा–श्रीगुणकीर्तिदेवानां सिष्याः श्रीयशःकीर्तिदेवाः [94B] कुमारकीर्तिदेवाः हरिभूषणदेवा–आर्या जैत्रश्री धर्म्मश्री संजमश्री शीलश्री चारित्रश्री धर्म्ममति विमलश्री सुमतिश्री एताषामाम्नये अग्गोत्तकान्वये चतुर्मुखवास्तव्या । साधुयजने भार्या उदौश्री पुत्र जौतू । गूजरजतौ भाया सरोपुत्रवाधू तस्य भार्या जोल्हाहीदुती सुहागश्री । पुत्र आढा । एतेषां मध्ये साधुजौतू भार्यासरो । तया निजज्ञानाव(र)णीक्षय-निमित्तं । इदं षट्कर्मोपदेशं शास्त्रं लिषाप्य । वाई जौतश्री शिष्यणी वाई विमलश्री तस्याः देवगुरुशास्त्रपूजां विधाय महामहोत्सवेन वाईविमलश्रीयोग्यसमर्प्पितं ॥ लिषितं पं० त रामचंद्र ॥ छ ॥ छ ॥ ज्ञानवान् ज्ञानदानेन निर्भयोऽभयदानतः । अन्यदानात्सुखी नित्यं निर्व्याधी भेषजाद्भवेत् ॥ छ ॥ छ ॥ इदं षट्-कर्मोपदेसशास्त्रं व्रह्मयमातेन पं. ईश्वरविमलदासाय समर्पितं ॥ पठनार्थं ॥ [95.A.]

The Ms is clear, well-written and glossed and has been very useful for the proper comprehension and edition of the text.

III Ms. C. Jaipur Ms. This Ms. also belongs to Amer Śāstra Bhandāra, Jaipur. It is numbered 2 in the प्रशस्तिसंग्रह of the Āmer Śāstra Bhandāra, Jaipur P. 173. It is slightly annotated. The Ms. is quite later and is full of scriptal errors. It follows, in certain respects, the text as obtainable in Ms. B. It is influenced by Hindi pronunciations in so far as its orthography by the scribe is concerned. It has been selected as the latest Ms., though the text-condition can not be said to be up to the proper textual standard and hence is unsatisfactory.

The Beginning : ॥ ६० ॥ श्रीगौतमाय नमः ॥ परमप्पयभावणु । etc.

The colophon : [113.B.] अथ संवत्सरे नृपश्रीविक्रमादित्यराज्ये संवत् १५९२ वर्षे कार्तिकवदि ५ शनिवासरो पातिसाहि हमायुराज्यप्रवर्तमाने सीहनंदस्थाने ग. श्री विनयसुंदरशिष्य मु. धर्म्मसुंदरेण पुस्तकं लिषितं ॥ १ ॥ ॥ छ ॥ शुभं भूयात् ॥ यादृशं पुस्तके दृष्ट्वा तादृशं लिषितं मया । यदि शुद्धमशुध्दं वा । मम दोषो न दीयते ॥ १ ॥ संकडियचरणं उग्गगीवा अहोमुहा दिट्ठी । जं सुह पावइ लेहो तं सुह पावइ त्तु (?) ह दुज्जणउ ॥ २ ॥ छ ॥ शुभं भूया ॥ श्री ॥ १ ॥ मांगलं भवतु ॥ ग्रंथस्य शंखा ॥ ३८००

Leaves 113 ; size of a leaf : 9 in × 5.5 in. with coloured decorated margins above, below and on the sides.

Besides the above three Mss. which I have utilised for the constitution of the text, there are two more Mss. in Jaipur, Āmera Bhandāra which I have not used for the text. I give below the description of these two Mss. as given by प्रशस्तिसंग्रह of Āmera Śāstra Bhandāra :

(१) षट्कर्मोपदेशरत्नमाला: रचयिता । महाकविश्री. अमरकीर्ति । भाषा अपभ्रंश । पृष्ठसंख्या १०४ साइज १०॥ × ५. इञ्च । प्रत्येक पृष्ठ पर दस पंक्तियां तथा प्रतिपंक्तिमें ३५-४० अक्षर । अपभ्रंशभाषाका वहुत प्रसिद्ध ग्रन्थ है । कर्मसिद्धांतका सविस्तृत वर्णन किया गया है । रचना संवत् १२७४ लिपिसंवत् १५९६.

The editor compiling the प्रशस्तिसंग्रह has not quoted the beginning and the end of the Ms. Moreover, he has wrongly stated that the work deals with the Doctrine of Karma.

(३) प्रति नं० ३ पत्रसंख्या ७५ साइज १० × ५ इञ्च । ५४ से ६४ तकके पृष्ठ नही है । साधारणतः ग्रन्थकी हालत अच्छी है ।

लेखकप्रशस्ति—

अथ नृपतिनिक्रमादित्यसंवत् १५६८ वर्षे चैत्रसुदी २० सोमवासरे अश्लेषानक्षत्रे गोपाचलमहादुर्गे महाराजाधिराजश्रीमानसिंहराज्ये प्रवर्तमाने श्रीकाष्टासंघे नंदिगच्छे विद्यागणे भट्टारकश्रीसोमकीर्तिदेवास्तत्पट्टे भट्टराकश्रीविजयसेनदेवास्तत्शिष्य ब्रह्मकाला इदं षट्कर्मोपदेशशास्त्रं लिखाप्य आत्मपठनार्थं ।

संवत् १५५३ वर्षे ज्येष्ठसुदी ५ भौमवारे श्रीमूलसंघे श्रीमत्त्रैविद्यभट्टारकश्रीप्रभचन्द्रदेवास्तत्पट्टालंकारगुज्जरलाडमालवकलिंगमहाराष्ट्रकर्णाटअंगवंगमगध . . . . . . ।

The colophon is incompletely given in the प्रशस्तिसंग्रह as it should be in the particular Ms.

The Mss. from Jaipur used by me for the text-construction are named in the प्रशस्तिसंग्रह as प्रति नं. २ (Ms. C.); प्रति नं. ४ (Ms. B.). They along with the Dhruva Ms. of Gujarat Vidyāsabhā, Ahmedabad (Ms. A.) form the apparatus of the present text. The photo copies of the first and the last page of the Mss. A, B, C, are given in print at the beginning of the printed work. All Mss. are paper Mss.

IV

The peculiarities of the Mss. and their Orthography

Each Ms. has its own way of spellings and that too is not uniform. This is due to several factors. Mostly the scribes copied the texts without understanding from the text-Mss. before them. Because of their ignorance and at times by their carelessness, they added their own mistakes of readings and spellings, to the already existing errors of the Mss. before them. Usually they tried their best to copy out the text; but it was inevitable to have such errors. We have instances in our text-Mss also where due to the carelessness of a scribe a few lines are dropped out.[6] Sometimes it happened that a syllable or even a word was left out. Some word might be misread and still written. Sometimes a long syllable might be written short and vice versa. Moreover, for words and expressions cognate with the then spoken language of the scribe, he would take up the spelling-form of his dialect. That is found in our MS. C. very frequently, the Ms. C. being very much influenced by the spellings in Hindi. Even at times, the scribes who understood the text they copied, modernised the text consciously or unconsciously because their motive was not to hand down the text in its pristine textual form of the author but was to make it understandable to the readers. Such scribes would modernise spellings and substitute easier expressions when they would at rare places find expressions which they with all their efforts, could not comprehend. Thus there arose the plethora of variants in the Mss. of Apabhrṃśa and Old Gujarātī texts. Our Mss. are also not free from such peculiarities and deviations.

Moreover, the sound-system of Devanāgarī script was inadequate and defective to represent the growth of new sounds in Apabhraṃśa. (1) Short ĕ or ŏ in closed syllables or in open syllables; (2) Nasal tone which was just a tone; and it was represented by an anusvāra or was dropped; (3) The growth of nasalised $\overset{\frown}{v}$; (4) ya-śruti and va-śruti; (5) Probably the aspirated vowel इं in present 3rd pers. pl. and instrumental plural of a-ending substantives. -हिं or इं. MS. A. neglects the nasal tone and the aspiration and represents the aspirated sound throughout by इ and B. represents the same sound by -हिं normally. These sounds were foreign to the Sk. phonetic system and therefore the Devanāgarī script was inadequate to express them. The near-equivalent sound-symbols of the Devanāgarī script were used to represent these sounds. Again व् and व् are represented by व् only in many Mss. For example to differentiate at times, Ms. B. represents व् = ब् to distinguish it from व् proper. The detailed treatment of these new phonetic developments is given in the next section. To add to these difficulties, the phonetic approximation to the sound by the symbol gave rise to variants due to hesitation. Ms. A represents sometimes इ by य् (semi-vowel) ; उ by व् (semi-vowel) and ष् represents both ष् and ख् in all the three Mss.

---

[6] For example, Sandhi 14.K.1 After line 14. Ms. C. adds a line : अणसणु अट्ठकम्मभयखंडणु अणसणु सयललोयकयमंडणु । While the other Mss. do not have that line. About such dropping or addition of lines, the full information is recorded in the variant-notes.

The careless and defective calligraphy also created a confusion of its own e.g. between त्थ and च्छ; ड्डु and ड्ठ; न्त् and त्त्; उ and ओ as ओ was written as ऽ and ए was written as ई (Ms. A. variant of 1. 2.). Hurry in writing was sometimes the cause of the spelling variants. Sometimes a daṇḍa after अ or any stop gave rise to ā. Sometimes, the dropping of the initial sound in some important Ms. by a sort of inadvertance gave rise to new words e.g. the dropping of दि in दिणेसर gave rise to a new D. word णेसर ' the sun '. The syllabic confusion as noted above has given rise to new words and equivalents and have been noted as two different words even by lexicons.[7]

V

Phonological and Grammatical Notes

We have observed in the previous section that the Devanāgarī script is used by the Mss., but it is inadequate to express the new sounds foreign to Sk., that have come into existence in Ap. The new sounds foreign to Sk. are expressed by Sk. sound-symbols near to Ap. sounds by the Mss. These new sounds have been noted by Hc. also. To understand the phonic values of these sounds, we adopt the following method :

(i) The sound-symbols should be understood with reference to the sound itself by comparing the spellings of the different Mss. with regard to the same word or a group of words, to see how they are expressed by Devanāgarī sound-symbols.

(ii) The new sounds should be understood by the same sounds expressed at different places in the same Ms.

---

[7] (a) Bhāyāṇī : Introduction : पउमचरिउ of स्वयंभू Part I. P. 52; § 6 : under orthography.

(b) Bhāyāṇī : Studies in Deśīnāmamālā of Hemcandra : P. V. Institute, Benaras.

(c) Muniśri Puṇyavijayaji : भारतीय जैन श्रमणसंस्कृति अने लेखनकला, P. 47-57; P. 58-66; particularly P. 78-89 give information on several points arising out of the Jaina Mss. calligraphy. The essay is published in जैनचित्रकल्पद्रुम published by Sārābhai Maṇilāl Nawāb, Ahmedabad.

(iii) The general phonology of Ap. sounds is to be understood by vowel and consonent changes compared with Pk. and Sk. sounds.

Hemacandra has noted these new sounds in the following Sūtras of his Prākṛta Grammar.

(i) कादिस्थैदोतोरुच्चारलाघवम् ॥ Hc. 8.4.410.

[This Sūtra refers to short एॅ and ओॅ]

(ii) पदान्ते उं-हुं-हिं-हंकाराणाम् ॥ Hc. 8.4.411.

[This Sūtra refers to the nasal tone which does not increase the मात्रा-value of the sound.]

(iii) मोऽनुनासिको वो वा । Hc. 8.4.397.

[This Sūtra refers to the change of म् to अनुनासिक on the penultimate vowel + व्. This leads to म् changed व् and vice versa as the value of the अनुनासिक is neglected by the Mss. and consequently in later regional languages.]

To add to the above three specialities, there are a few others also :

(i) य-श्रुति and व-श्रुति cf. Hc. 8.1.180.

(ii) The dental न् written as ण् initially by some Mss.; while medially it is always written as ण् and ण्ण् cf. Hc. 1.1.228, 229.

(iii) व् is written for both व् and ब् in the Mss. ब् is distinguished in some Mss. (e.g. our B. Ms.) as ৰ् .

(iv) वर्गानुनासिक is represented by अनुस्वार dot in the Mss., thus confusing it with the nasal tone in Mss.

We first treat these new points raised by the Mss.

1. Short एॅ

The short एॅ is used in the following:

(a) Inst. sg. of अ-ending nouns mas. and neu. एँ, एॅण.

(b) Inst. and loc. plu. mas. and neu. अ-ending nouns एॅहिं

(c) Loc. sg. and inst. sg. in – ए

(d) Inst. sg. of fem. nouns ending in अ, इ and उ :— अए ; इए; उए.

(e) All abl. and gen. sg. of nouns ending in अ, इ, उ fem. ; and abl. sg. Ms. अ-ending Ms. nouns : – हे.

(f) Pronominal forms : अम्हे, तुम्हे, ते, एव, एय, जे, ते etc.

(g) Imprt. sg. 2nd. pers. इ (Hc. has noted ए as also the termination of Impert. 2nd. pers. sg.)

(h) absl. in एप्पिणु, एवि, एविणु.

(i) Indeclinables like : जेम, तेम, केम, एम, जेत्तहे, तेत्तहे etc.

The short ए is expressed by इ and some Mss. even go further to express it by the semi-vowel य *e.g.* Ms. A of our text. especially when the inst. sg. ए is concerned.

The following illustrations will bear out the above remarks :

A. खलदाणें : BC. खलदाणिं (1.4.2.)
B. सम्माणेवि : AC. सम्माणिवि (1.4.3.)
B. पुहइहे : C. पुहइहि (1.5.4.)
A. मणि : BC. मणे (3.2.8.)
B. पमुहहे : C. पमुहहिं (3.2.8.)
A. एहु : BC. इहु (2.2.3.)
B. सए : C. सइ (2.5.14.)

In the same Ms. text, namely A for example, also the same hesitation is found : e.g. अहिणंदेवि 1.3.1.; पसंसिवि 1.2.9.; पहाणें 1.6.10.; भावि 1.2.10.; गब्भि 2.5.9.; सिरे 1.12.4.

Short ओ̆

In different Mss. in open syllables the hesitation between उ and ओ is found:

(1) Nom. sg. of mas. nouns ending in अ in pk. is निवो which becomes in ap. निवु (the treatment of pk. ओ = short ओ̆ = उ invariably in ap.)
(2) Imprt. 2nd pers. pl. BC. अवयारहो as A. अववारहुं (1.3.2.)
(3) Gen. sg. m. तहो BC. as तहु A. (1.3.2.); Voc. sg. m. हो.
(4) Particles like अहो as अहु (see word-index).

Many more illustrations may be found by the study of the variants of Mss. of this text itself.

The short ए̆ and ओ̆ in closed syllables

They are invariably short; but there is the hesitation in writing for them. इ and उ are however usually written for ए̆ and ओ̆ : e.g. : णरिंद 1.5.1; मइंदु 1.6.5; पुरिसुत्तमु 1.11.1; मोहुग्गारिहिं 1.11.5; महुक्करिसु 1.2.10 etc. A. पणविप्पिणु ; BC. पणवेप्पिणु 1.1.3.

But it may be noted that these short ए̆ and ओ̆ are at times metri causa pronounced long : e.g. अहिणंदेवि 1.3.1.

Sometimes Ms. अ writes ए as इे 2.1.2.

2. Nasalization

The Mss. are very indifferent about writing the nasalizing dot showing nasal tone, even where it is grammatically correct. For example, Ms. B. writes a nasalizing dot on the syllable, where even it is not necessary. Perhaps, even by the time of ap. the nasalizing dot denoting the nasal tone ceased to be pronounced but was conventionally written as it is done in modern regional languages like Gujarātī, Koṇkaṇī and Marāṭhī.

Grammatically, the nasalization is made in the following instances :

(1) In nom. and acc. sg. neu. extended अअ form : Hc. 8.4.354. कान्तस्यात उं स्यमोः ॥

(2) In nom. and acc. plu. neu : अइं and आइं

(3) All nominal forms ending in the terminations : इं, हिं, हुं and हं ; also verbal formations in हुं and हिं.

(4) All pronominal forms ending in इं and उं *e.g.* हउं, मइं, पइं, तुहुं, काइं etc.

(5) Indeclinables like णाइं, सइं, सहुं, णाहिं etc. as also other indeclinables ending in हिं like जावहिं, तावहिं etc.

This sort of nasal tone is almost not marked by Ms. A ; while B. and C. have tendency to write अनुस्वार, sometimes even where it is not required, e.g. A. टिप्पणउ; B. टिप्पणउं 1.7.4.; A. कव्वइ घणाइ अवराइ कियइ रंजियमणाइ; B. कव्वइं घणाइं अवराइं कियइं रंजियमणाइं; C. घणाइं...जणाइ. 1.7.8.

Where nasal-dot is not necessary, Ms. B. has the nasal-dot : A. णयजाणउ; B. णयजाणउं, पहाणउं and further also : 1.5.1.

The detailed observation of Mss. variants will bear out such incidence.

As I have mainly followed Ms. A., it does not contain almost at all places the nasal-dot even when it is necessary.

3. य-श्रुति and व-श्रुति

Mss. are indifferent in the use of these Śrutis, though after vowels उ and ओ generally the following vowel has व-श्रुति e.g. A. तिहुयण; while B.C. तिहुवण 1.2.1.; A. अववारहुं; B.C. अवयारहो 1.3.2.; A.B. हुय, C. हुव 2.8.12.; A. सुव, B.C. सुय 3.3.14.; A. गंधोयइं; B. गंधोवइ 4.1.1.;

The same text has the hesitation : for e.g. A. जियंति 1.7.10 ; महोवहिं 2.7.6. ; धूवइ 2.6.11 ; धूय 2.10.9. ; भूवउ 2.9.7. ; महुवर 3.6.10. ; जुवलु 8.13.5. ; गंधोवय 10.8.7. Such illustrations of व-श्रुति are abundantly found in hesitation with य-श्रुति.

4. The use of व् for ब्

Almost all the Mss. except C. uses व् for ब्. Sometimes ब् is represented by Ms. A. as ध् . Ms. A. has spelt : अंब्वपसाएं 2.11.14 ; -णिउरुंब्वइ 3.2.11. I have adopted the original sk. ब् as ब् and sk. व् as व् in the constituted text irrespective of the variations in the Mss. readings. However where म्ब् is represented by व्व्, I have retained it.

व्, म्व् or the preceding vowel ँ + व् for म्. As observed before this tendency has been noted by Hemacandra. e.g. णिंवु = sk निम्ब 1.3.6. ; णविवि 1.1.2. ; पणविप्पिणु 1.1.3. ; णवमि 3.5.4. ; णमइ 1.9.9. ; जिव 2.7.4. A number of illustrations by the study of various Mss. readings and the variants of the constituted text.

5. Stray tendencies

(i) Ms. A writes non-conjuncts in the place of conjuncts e.g. दखाणं for दक्खाणं 1.1.7. etc.

(ii) A. has the tendency to write य for इ : अमियगय for अमियगइ 1.5.9 ; A संपय ; B.C. संपइ 3.14.13 ; A. जायवि ; B.C. जाइवि 3.14.11.

Similarly A. has the tendency to write व for उ : A. मवडु, B.C. मउडु 3.1.15.

The hesitation of the above tendency can be well understood by the comparative study of the variants of the same expressions of the three Mss.

(iii) A. has the tendency to write जिह, तिह, किह, etc. while B.C. write, जह, तह, कह etc.

(iv) Metathetical sporadic इ or उ in the body of a word : A. सगुणीणं for सुगणीणं 1.1.9. ; C. विलिसिइ 1.11.9. ; B. किय for कय 1.11.10 etc.

(v) Final vowels are lengthened or dropped at the end or in the body of a word : A.B. महीयइू 1.4.4. ; A. सकइत्त, B.C. सुकइत्त 1.6.7. ; A.B.C. णिही and विही 1.7.5. ; A. सुइू 2.1.7. (see in the next section the topic of the lengthening of the vowels.)

(vi) Long ए is reduced to long ई and vice versa : B. पेऊसु, C. पीऊसु 1.4.2. ; A.B. वाईस रि; C. वाएसरिं 1.2 1. etc.

(vii) इ and उ are sometimes dropped at the end : C. तुइ, B. तुइं, A. तुइु 2.4.5. ; C. तुव for तुइ of A., तुइं 2.4.12. etc.

(iii) Interchange of terminations through scribal errors: A. C. गुणवाल्हो, B. गुणवाल्हं ; 1.6.6. ; A. पायहि, B. पायहिं, C. पायहं 1.9.7 ; A. मिच्छंतिहो णरवइपत्तिहो 3.13.14. where the termination should be -हे as in other Mss.

Besides the broad stray tendencies, the sporadic doubling of consonants, syncopation and general spelling-confusion are frequent in the Mss.

6. वर्गानुनासिक or a nasal stop

Mss. always represent a nasal stop by a nasal dot on the penultimate vowel. It is expressed in its proper symbol only when it is combined with the vowel. I have followed in the text the Mss. tradition to represent it.

General Phonetic Changes

(1) Vowels

(a) Lengthening of vowels :

(i) Compensatory Lengthening : It is on account of the simplification of the conjunct that the penultimate short vowel; whose quantity is otherwise long, is lengthened ; णीसेसउ 1.2.6.; गाविं 1.2.10. by the side of गव्व 1.8.3.; सहासइ 2.2.14.; ईसा 5.2.8.; णीसामण्णें ; महूसवि 1.5.5.

(ii) The final इ or उ of a word is at times lengthened. Even it is due sometimes to the indifference of a scribe. Sometimes it is metri causa : e.g. कोमुई 1.2.5.; महीयडू 1.4.4.; गुरू 1.10.7.; धणू 1.12.5.; णिंदारई and चिंतागई 1.12.2.; वासुई 1.12.4.; कली 10.2.9.; विरएवी 1.13.6.; मच्चू 1.12.2.

(iii) Sporadic lengthening in the body of a word : सूइय (= sk. शुक्तिका) 3.12.4.; सूई (= sk. शुकी) 4.10.10.; चाउद्दिसु 4.17.13.; परीसह 3.3.9.; सीहद्धयउ 3.10.1. etc.

(b) Shortening of vowels :

(i) It is sometimes compensatory : e.g. परज्जिउ (= pk. पराजिओ ; sk. पराजितः) 2.9.11.; छग्गल 1.8.3. etc.

(ii) Final vowels of the feminine nouns ending in आ and ई are shortened: e.g. पसंस 1.3.8 ; दिक्ख 3.9.5. ; सुय 3.9.10 ; मयणावलि 3.10.3. ; सइ 3.10.4. ; रोहिणि 3.10.4. etc.

(iii) The final vowel of a particle like मा e.g. म (= sk. मा.) 5.2.9.

(iv) Sporadic shortening : णिय (= sk. नीता) 4.23.11. ; परिणिया 5.2.2. ; हरणिया 5.2.1. (= हरणीया) etc.

(c) Contraction of vowels in contact :

संसइ (= Ap. pk. संसय + इ inst sg. f. term. य + इ are contracted) पुहइं = (sk. पृथ्वी ; ap. पुहइ + इं loc sg. f.); similarly जाइ (= sk. जायया) 3.3.3. ; कुंभारें 2.4.10 ; पियारी 3.10.3. ; साहारु 4.1.3. ; उज्झायाणं 1.1.6. ; उंवरु 1.10.4. ; केलि 5.5.20 (= sk. कदली); ओणामिय 3.15.10. ; तीयउ 1.7.3. etc.

(d) Anaptyxis or स्वरप्रक्षेप:

दरसिय 1.5,3. ; रयण 1.7.5. ; सिलोय 1.7.5. ; सिविणय 3.2.5. ; सिरिखंडिहिं 3.2.13. ; उक्करिसिउ 4.9.5. ; मिलाणउ 4.22.3. ; सलग्घु 4.15.10. ; गरुहा 3.8.8. ; मरुसिज्जहि 3.7.5.; णिउरुंव्वहि 3.2.11. etc.

(e) The dropping of vowels : गरुयउ 11.1.10.; गउलिय 3.12.2.

(f) Miscellaneous changes : चेईहरु 1.5.7.; कारिम 4.2.5.; खणमित्तं 3.10.6.; अप्पुणु 6.14. 2; 7.7.13.; सुसुरहो 2.2.7. by the side of ससुर 2.2.10.; पच्छुत्तावें 2.5.4.; वुच्चहि 3.7.18.; पोमिणि 3.4.17.

(g) Prothesis : इत्थि 4.2.7.

(h) ऐ and औ are treated as अइ and अउ or are at times as ए and ओ : कइरव 2.5.12.; णइसग्गिय 1.3.7.; वयसाणरु 3.2.11. The instances of औ = ओ: ओसहि 4.5.9.; कोमुई 1.2.5.; मोणव्वइ 3.5.3.; सोहग्ग 2.2.1.; गोत्तम 1.11.3.; etc.

(2) **Consonants :**

(a) The preservation of the intervocalic stops : (i) without change : सोहाधरि 8.6.12.; साहाधारहो 9.2.7.; दुग्गइकारउ 12.8.5.; तित्थंकर 1.1.12.; समधरहं 3.4.6. (ii) by gemination of the stop : गोत्तम 1.11.3.; णिहित्त 3.10.2.; अम्मय 1.10.8.; एक्कुउ 4.17.11. etc. (iii) by voicing : दिहिगारउ 14.5.5.

(b) Gemination of consonants sometimes for metrical reasons or otherwise : परमप्पय (= sk. परमपद) 1.1.1. (metri causa); सुक्ख 1.7.10. (analogical); वित्तक्किउ 1.11.1.; अम्मय 1.7.10.; लग्गइ 1.10.8.; चल्लिय 2.2.9.; णिहित्त 2.10.4.; 3.10.2.; लिंप्पइ 3.4.1.; गुरुक्कं 3.4.6.; बोल्लिउ 3.4.18.; थक्कउ 3.16.8.; फिट्टइ, तुट्टइ 4.23.3.; डोल्लइ 8.11.12.; तिम्मिय 10.1.14. etc.

(c) Against this, we have the instances of sporadic simplification of conjuncts perhaps metri causa.

(d) Remarkable stray changes of the consonants : Without entering into the further details of classification, some remarkable examples may be cited: घणवाणिउ 1.3.3. ; सरिवाणिउ (though pk. recognises वाणिउ = sk पानीयम्) ; दुद्दिक्खु 1.5.6. (= sk. दुर्भिक्ष) ; सक्कय 1.7.5. (= sk. संस्कृत); तिरिक्खइ 1.10 3. ; विंभल 1.11.3. ; विहप्पइ 1.11.4. (= sk. बृहस्पति); पिहविंभलो 1.12.1. ; जण्णकम्मु 2.1.13. ; जण्णवक्कु 2.1.16. ; पच्छुत्तावें 2.5.4. ; अच्छर 2.1.14. ; फासुय 3.3.13. ; अचंब्भुउ 3.14.9. ; पेल्लिओ 3.16.1. ; थी 3.17.10. ; लायण्ण 3.19.9. ; फलिह 3.19.3 ; पइज्ज 3.21.8. ; वढारइ 3.22.8 ; संकारहु 4.7.11. ; सवक्किए 4.10.11. ; उल्लिय 4.17.12. ; दुइज्जउ 4.9.13.; अचंभउ 4.23.13.; माहप्पें 4.26.11.; अप्पुणु 7.8.13.; पलित्तउ 8.7.12. ; हियत्तउ 8.11.5. ; डंकिय 9.8.4. ; भप्फह 12 12.7.; गिंभ 3.3.7.; माइ 2.4.3. etc.

(d) There are also instances where the consonants are dropped : समसरणि 10.1.1. ; मुक्खा 10.2.14. ; उंबर 11.7.5. etc.

(3) **Sandhi :**

It is made usually of vowels in contact in a sentence or the members of a compound under metrical strain. e.g. जामच्छइ 1.6.7. ; तामण्णहि 1.6.7.; मावेक्खहि 1.8.5. ; चूडामणिक्खु 1.7.6. ; णेय 1.12.3. ; धण्णाहं 2.3.2. ; णेमिहं 2.4.2. ; ताणंतरि 2.7.7. ; तुहावेइ 2.8.2. ; धम्माहम्म 3.8.11. ; तामेत्तहि 3.5.6. ; णोहट्टइ 3.11.4. ; थुक्कारुच्चारणु 3.11.13. ; णोप्पज्जइ 3.11.8. ; किंण्णालिंगहिं 4.24.6. ; किण्ण 5.2.11. ; णेयह 5.9.7. etc.

The Stem-formation

The process of the normalisation of endings had begun from the pk.-stage and has continued as vigorously in the ap.-stage. The consonant-endings have been normalised to अ-ending. The substantives along with the participle-forms etc. have अ-ending. The quantity of a final vowel is indecisive in nature e.g. fem.-endings ई and आ are shortened to इ and अ but are also retained or even made so metri causa. Even a fem. substantive sk. आ > ap. अ is found normalised to fem.-ending इ or ई. The ऊ-ending in fem. substantives are at times retained or shortened. Sometimes mas. उ-endings are lengthened metri causa or even otherwise to ऊ. Thus along with अ, इ, उ endings in mas. and fem. there are also आ, ई, ऊ endings also.

The lengthening of इ and उ mas. endings : णिही 2.3.2.; कली 10.2.9.; गुरू 11.2.3.; मच्चू 1.12.2.; वासुई 1.12.4.

The retention of आ-endings in fem. nouns : मुक्खा 10.2.14.; गंगा 1.12.4.; सा 2.2.9.; णारी 2.10.5.; देवी 3.11.6. etc.

The shortening of आ and ई endings of the fem. nouns is too common to be illustrated.

The fem. base of fem. nouns is formed by adding इ or ई where आ > अ would have served the purpose : e.g. मुक्की 3.11.7.; पत्तुई 4.10 10.; सुण्हि 2.7.11.; संपण्णी 2.11.8.

The consonant-ending substantives are made into अ-ending or इ-ending ones mostly by dropping the final consonant or rarely by adding अ to the final consonant, they are made into अ-ending ones : e.g. राअ > sk. राजन् in forms like राउ, राओ etc.; ससि 4.18.13. < sk. शशिन्; भयवंत 14.13.12. < sk. भगवत् and also भयव 5.6.2. अप्प and अप्पण < sk. आत्मन् 5.6.2.; 3.8.5.; also अप्पाणउ 5.6.13.

Further the normalisation to अ-ending is made by adding Svārtha-taddhitas: sk.अक > ap. अअ e.g. मूढउ < sk. मूढ + क (> अ) 1.9.5.; further examples : तारुण्णउ 2.6.5.; राणउ 2.6.9.; विलयंतउ 1.10.6.; संजायउ 1.11.3.; fem. sk. इका > ap. इअ : e.g: रोवंतिय 2.3.19.; उप्पण्णिय 2.4.5.; धण्णिय 2.4.5. or by merely adding का > ap. आ or अ. सहिय 2.2.9.; सासुय 2.2.10. etc.

Inflexion of substantives

The process of levelisation and disintegration of terminations is very fast. The nom. and the acc. cases have merged to be one direct case. The dat. and gen. cases have become one in the pk. stage. In ap. stage, the abl. case has been one with the gen. case. The inst. case and the loc. case have almost become one. That is why in ap. we find loc. absolute represented by instrumental case in rare instances. The postpositions subjoined with the genetive case of the substantives have come into vogue to represent case-notions.

Case-forms

A. Stems in -अ ending (mas. and neu.) :

(i) Nom. and acc. sg. terminations : उ, अ, ओ : [mas.] दुज्जणु 1.3.4. ; गुणु 1.3.5. ; जणो 1.3.8. ; कोहो 1.12.5 उ, अ, अं [neu] : रज्ज 3.9.4. ; दुक्खु 1.5.6. ; सिंगारणं 1.12.3. The neu. termination is उं according to grammarians ; but it is written उ or उं due to the indifference about the nasal dot according to the tendency of the Mss. For example our Ms. B. has उं while A. has उ almost throughout.

The pk. forms are used in certain वर्णवृत्तs or मात्रावृत्तs.

(ii) Nom. and acc. pl. terminations : [mas.] अ and आ : देव 1.11.5. ; लोय 3.1.5. ; रायकुमार 5.8.13.

[Neu] terminations of nom. and acc. pl. आइं, अइं.

कव्वइ 1.7.8 ; घणाइ 1.7.8. ; कियइ 1.7.8. ; देवइं 1.10.6. ; आउहाइ 1.10.5. The nasal dot is dropped by some Ms. e.g. A. entirely while it is retained by some Ms. e.g. B. The indifference as to its retention is due to the fact that it was dialectally hardly pronounced.

(iii) Voc. term. sg. : nil or हो. हो is written as हु sometimes in the Mss. as ओ is short.

परमेसर 1.7.1. ; भयवंतहो 4.25.12. ; मूढहो पाविट्ठहो 6.10.8.

The instances of pl. are not found.

(iv) Inst. sg. mas. and neu. term : इ, इं, एँ, एँ, एण, एणं. इ is at times written by Ms. A. as य (a semi-vowel) and इं as यं. पहाणें 1.6.10. ; जाणें 1.6.10. ; देवे 1.4.3. दाणे 4.10.4 ; भरहें 2.1.9. ; रायं 2.10.12. ; भवियं 1.9.1 ; विणएण 3.13.12. ; णामें 3.9.9. ; णामेण 1.4.4. ; णंदणेण 1.6.9. ; दिणेसरेण 1.6.9. ; अणुजायइ 1.6.10 ; अंव्वपसायइ 1.6.11. ; दंसणेण 1.5.8. ; सहाविं and गाविं 1.2.10. ; संसइ 1.3.8. ; पंकि 1.3.5. etc.

The inst. terminations इं, एं and यं are one and the same. The scribal variations of this type have come into existence in the Mss. on account of the unclear pronunciations, mainly dialectal. एं though linguistically short is treated long metri causa at times. The nasal dot is written or dropped over एं indifferently by the scribes.

(v) Inst. plu. term हिं, हि, इहिं, एहिं or इहि, एहि mas. and neu.

°गामहि 1.4.5.; °रावहिं 1.4.8.; सत्थिहिं 1.3.10.; सुवियारिहिं 1.3.10.; खारिहि 1.3.9.; दुक्कम्महिं 1.8.2. etc.

The indifference about इ and एँ and the nasal dot persists in the Mss.

(vi) Loc. sg. term. are almost the same as inst term. sg. They are : इ, इं, ए, pk. म्मि.

सुपसत्थइ वासरे 2.5.13.; गब्भि 2.5.9.; मणम्मि 2.5.11.; करे, सिरे 1.12.4.

Loc. pl. term : हिं, एहि, इहिं, एहिं, pk. सु:- लोएहि 1.13.11.; सव्वंगिहि 3.5.13. ; सिहरिहि 3.1.14., °पमुहहि, तित्थहि 3.2.8. ; दोसहि 1.3.1. ; गुणेहि 1.3.6. Ms. B. has almost at all the places the nasal dot on हि.

(vii) Abl. sg. term. : हु, हो, आउ etc. abl. sg. सग्गहो 3.2.6. ; सरहु 2.2.8. ; सुरपुराउ 5.10.7. , जीवियहु 4.3.22.

Abl. pl. term. हु, ह but the instances are hardly available in the text.

(viii) Gen. sg. term : हु, हो, स्सु, सु, pk. स्स. :— मुद्धहु 1.8.5. ; मुयहु 4.8.20 ; पियहो 4.8.2. ; रायहो 4.13.2. ; दोहलस्स 4.3.19.

Gen. pl. term. ह, हं, अहं, अह; pk. -आणं. णयणह 5.9.4. ; दुम्मेहह 1.2.2. ; पासायह 1.4.7.; सुरहं 1.4.8 ; गोपमुहाह तिरिक्खह 1.10.3. ; जीवंताह 4.8.1.

The use of the gen. case is very wide and is used to show even an ordinary relation. It is often used to show the acc. case.

B. The feminine stems in आ and अ :

It is pointed out before that the feminine substantives ending in आ have the ending in अ also. But the inflexion-treatment in case of both the endings is the same.

(i) Nom. acc. sg. term. : nil.

पसंस 1.3.8.; पुञ्ज 1.13.4.; पिया 2.2.2.; सोमा 2.1.16.

Nom. acc. pl. term : -उ; the stem-ending अ is optionally lengthened to आ before उ; nil-termination :

सिहिजालउ 4.8.6.; चक्किणिपमुहउ 1.2.6.; णीसेसउ 1.2.6. ; जोग्गउ 4.14.5.; राणियाउ 4.14.5.; अच्छरा 7.7.3.

(ii) Voc. is expressed by the base-form with the short ending usually.

(iii) Inst. sg. terminations : इ, इं, ए:—इ is changed again to य by the scribe of the Ms. अ. Before the terminations the final अ of the base is optionally lengthened. As a matter of fact the stem optionally ends in अ or आ.

तणयइ 2.1.7.; विणयइं 2.1.7. ; सासुयाइ सोमाइ 2.2.6. ; जाइ < sk. जायया (vowel-contraction) 3.3.6 ; कुवियाइं 2.3.12. ; सहियाइ 2.2.9. ; सुण्हाइ 2.5.1. ; मायए 5.8.6.

Inst. pl. termination हि or हिं on the analogy of mas. अ. stem. Inst. pl. भज्जाहि 6.12.8. ; भज्जहि 6.12.10.

(iv) The abl. sg. termination is हे changed also to हि. वप्पियाहे 4.3.9.

The examples of abl. pl. are not available.

(v) Gen. sg. term. : हे or हि.

दुट्ठहे 5.3.5. ; महिलहि 4.3.22. ; धीयहि 2.10.10. ; °तणयहि 2.7.14. ; सासुयहि 2.2.10.

Gen. pl. term is usually ह but more often the author has used हि.

For example, विविहभज्जाहि मज्झि 8.1.11.; for pronoun ताह = तासाम् 1.8.15., the term. ह is found.

(vi) Loc. sg. term. : हि and इ or हिं and इं, in Ms. B.

पियइ 4.9.5.; सुत्तइ 4.18.5.; सहहि 3.15.8.; णयरिं 9.3.13. (इ + इं contracted and shortened or णयर + इं)

Loc. pl. also has -हिं ending and pk. सु—

संझाहि 4.12.8.; साहहि 4.20.5.; दिसाहि 10.1.6.

It would be observed from the above instances that a lot of terminational normalisation in the forms of अ- or आ- ending fem. substantives is betrayed by the text.

C. neu. mas. stems ending in इ and उ :

The stem itself is used to denote nom. and acc. sg. and pl. forms e.g.

चक्कि, सुरवइ 10.5.6.; मुणि 10.7.10.; neu. वत्थु 13.6.10.; वत्थुइ 1.9.7. (neu. pl.)

Inst. sg. : विहिणा 10.5.12.; गहवइं 2.9.7.;

Inst. pl. कइहि 1.7.15.; गुरूहि 1.10.7.

Abl. sg. हरिहि 3.3.2.; -हे is also found but is written as हि at times बिंदुहे 12.13.14.

Gen. sg. मेरुहि 3.1.11.; मुणिहि 6.6.7.; साहुहि 6.1.15.

Gen. pl. साहुहु 1.13.5.; उडुहु 10.5.7.

Loc. sg. समाहिए 3.5.11.; मेरुहि 2.1.5.

D. Fem. इ and उ stems. :

The stem itself is used to denote nom. and acc. sg. वाईसरि 1.2.1.; परमेसरि 1.2.1.; रुप्पिणि 9.6.11.; देवी 3.11.7.

The nom. acc. pl. termination is -उ : देविउ 1.2.6.; पंतिउ 1.4.7.;

Inst. sg. terminations : ए, इ, इं : रूढिए 1.3.5.; भत्तिए 1.5.2.; कीरिए 9.2.13.

Inst. pl. termination : हि.

मुत्तिहि 1.9.8.; पवित्तिहि 1.9.4.

Abl. gen. sg. terminations : हि, हे.

गोविहि 1.11.2.; देविहि 3.11.2.; रयणिहि 3.12.2.; सुहमइहि 3.12.10; but due to some scribal error and a tendency to normalisation : मिच्छंतिहो णरवइपत्तिहो 1.13.14.

Loc. sg. termination : हि.

भवाडईहि 10.5.5.; रयणीहि 9.6.1.

Loc. pl. termination : सु.:-

It will be evident from the above that by Mss. tending to write इ for ए, in inst. plu. ; abl. -gen. sg. ; loc. sg. terminations, they all are -हि.

Pronouns

A. First pers. pronoun :

(i) Nom. sg. हउ (the nasal dot being dropped by Ms. A.) = हउं 4.5.6.; हं = sk अहं 2.4.1.

Acc. sg. मइ 4.5.7.; 4.2.5. ; 3.20.8. ; 7.4.16.

Inst. sg. मइ 4.5.8.; 1 8.4. ; मए 2.5.2.

Abl. -gen. sg. : महो 2.9.4. ; महु 1.8.5.; 2.12.10. ; मज्झु 2.8.9. ; 3.7.1.; मज्झ 2.10.7. ; 4.23.14.

Loc. sg. : मइ 4.4.14. ; 4.5.7.

(ii) Nom. Acc. pl. : अम्हइ 4.21.4.

Inst. pl. : अम्हइ (= अम्हहि) 2.2.12. ; 3.11.3.

Gen. pl. : अम्हह 4.20.14. ; अम्हाण 2.3.14.

B. Second pers. pronoun :

(i) Nom. sg. : तुहु 5.2.9. ; 4.4.10. ; 2.4.5.

B. Ms. तुहुं for तुहु of A. Ms.

Acc. sg. : पइ 7.7.8. ; 5.11.24.

Inst. sg. : पइ 1.7.1. ; 2.4.6. ; पइं 3.17.1.

Abl. gen. sg. : तुह 2.2.7. ; 2.9.11. ; 3.6.5.; 3.2.7. ; तुज्झ 2.9.13.; 3.17.3.;

Loc. sg.: पइ 4.18.5.

(ii) Nom. pl. तुम्हइ 3.11.1. ; 4.21.3. ; तुमं 4.15.14.

Acc. pl. तुम्हइ 4.21.6. ; तुम्हइं 4.21.7.; तुम्हए 4.21.4.

Abl. gen. pl. : तुम्हह 2.9.6.

C. Third pers. pronoun :

MASCULINE :

(i) Nom. sg. सु 3.1.7.; सो 4.24.6.; 3.1.7.; Nom. pl. : ते 1.7.10.; Inst. sg. : तिं (= a variant of तें) 8.5.9.; तेण 2.8.12.; Inst. pl. : नेहि (= a variant for तेहिं) 1.8.3.; Abl. sg. : तहो 2.4.13.; gen. sg. तहो 1.5.4.; तहु 1.6.1.; 1.7.3.; तासु 2.5.8.; 3.1.8.; gen. pl. : ताइ 1.3 8.; ताहं 1.9.7.; ताणं 3.10.5.; loc. sg. तहि 3.6.6.; loc. pl. : तेहि 3.11.4.

FEMININE :

(ii) Nom. sg. : सा 2.5.8.; the form स is not found. Nom. pl. : ताउ 7.3.15.; Inst. sg. : ताइ 2.3.5. Gen. sg. ताहि 2.5.9.; ताहे 3.2.6.; तहि 2.9.8.; तहे 9.6.7.; ताइ 9.6.7.

NEUTER :

(iii) Nom. sg. : तं 3.8.12.; nom. pl. : ताइ or ताइं 9.3.6.

The pronouns सव्व, अण्ण, एक्क etc. are usually declined like nouns.

Relative Pronouns:

(i) Mas. Nom. sg. जो 1.3.1. (जो = जु); nom. pl. जे (= जि) 1.11.8. Gen. sg. जसु 1.5.8. ; जासु 1.5.6 ; जस्स 1.12.1. gen. pl. जाह 1.11.9.; loc. sg. जहि 3.11.7.

(ii) Fem. forms are just like सा.

(iii) Neu. forms : nom. sg. जं 3.10.9. ; Nom. pl. जाइ (= जाइं). 1.8.2.

Demonstrative pronouns : एय, इय > एतद् ; एहु 3.7.23. ; इहु 3.15.13.; 6.9.9.; इउ 8.4.11.; एउ 7.7.10.; neu. pl. एयइ 1.8.11.; nom. fem. sg. एही 6.10.9. Other forms are एयहु 8.4.19.; एयहो 8.4.24.

Pronoun < इदम् : आइ (2.8.6) = sk. अनया.

Note also the pronoun-adverb : उत्तहिं ' on this side ' 8.7.6.

Interrogative Pronouns : क < sk. किम्. nom. sg. कु 3.18.10.; को 3.18.7. ; inst sg. कें 6.10.18. ; कहि 6.10.18. ; fem. base : का-काए 2.3.10. ; किं = काइ 3.6.5. Also. कवणु 3.11.12.

Indefinite Pronouns : sk. किम् + अपि is expressed by काइ मि 1.11.7. ; कावि = sk. का + अपि 2.10.10. etc. are the instances.

Post-positions

The case-forms have normalised terminations and furthermore the case-meaning is expressed by post-positions. The post-positions are gaining ascendency in usage. The following post-positions are found in our text. They are found either compounded or uncompounded. :

(i) सहु 2.3.6. ; सहुं 2.11.9. ; समाण 4.7.11. ; समाणु 1.7.13. ; समाणउ 2.11.3. (Cf. sk. समम् 'with') ; सहिज्जम् 4.24.2. ; 4.25.13. (= sk. साहाय्यम्); सरिसउ 8.12.12. (sk. सदृशकम्). These post-positions are used with an instrumental form in the sense of 'with, along with'. as in sk. :

For example, सेण्णें समाणु 8.13.4. ; बहुसेण्णें सरिसउ 8.12.12. ; सहु सिरिसंघें 2.6.8. ; सहु भुवइ 2.6.11.

सहियउ 2.4.4. ; सहिउ 4.5.8. (= sk. सहित) are also used in the sense of 'with' e.g. जिणेसरण्हवणें सहियउ 2.4.4.

Compounded ; पुत्तबलिसहिज्जं 4.24.2. ; णायसहिज्जउ 4.25.13.

(ii) कज्जि 2.2.10. ; 4.3.22. ; 4.4.3. etc. (= sk. कार्येण); कज्जें 4.14.13. कारणि 4.14.15. (= sk. कारणेन); णिमित्तें 4.10.12.; अत्थि 2.6.9. These are used in the sense of 'for' to express the dative case and are used with genetive case. Examples: महिलहि कज्जि 4.4.3. ; महु कज्जें 4.14.13. ; तुह कारणि 4.14.15 ; चुणणणिमित्तें (compounded) 4.10.12.; वंदणत्थि (compounded) 2.6.9. cf. G. काजे, कारणे, माटे, अर्थे.

(iii) भणिवि (= sk. भणित्वा) 1.11.4.; 5.4.8. 'with reference to' 'on account of' e.g. विहप्पइभज्जासत्तउ भणिवि 1.11.4.; अक्खयदाणु भणिवि 5.4.8. cf. G. भणी 'towards.'

(iv) पासिय 1.4.8. 'belonging to' (= sk. पार्श्विक) सुरहं पासिय (= sk. सुराणां पार्श्विका) 'belonging to gods' 1.4.8. cf. G. पासे 'near'.

(v) केरउ-सवक्किहि केरउ 5.2.6. 'of' cf. G. केरुं.

तणउ-एयहु तणउ 8.4.19. 'of' cf. G. तणुं.

Both the post-positions are used to show the sense of 'of' and go with the genetive form of a substantive or a pronoun. Both are noted by Hc. 8.4.422; and function as declinable adjectives.

(vi) अन्ति, अन्तरि, मज्झि, मज्झु, अब्भंतरि are used in the sense of locative-case post-positions to mean 'in'. e.g. वणंति 8.3.5. कूवंतरि 8.2.15.; हट्टब्भंतरि 8.15.15.; नियहो मज्झि 1.4.4.; कुगइहि मज्झु 2.1.6. etc. When non-compounded, the post-positions go with a genetive case.

(vii) आसिउ = sk. आश्रित 'dependent on' 'on account of' : भवासिउ 2.5.4. 'on account of the previous birth' ; संबंधासिउ 5.9.6. 'on account of a relation'.

(viii) संकासउ, सण्णिह, सम, जेम, जिह. 'like' are used with genetive: एयहो संकासउ 1.4.10.; धाराल्हिणहो सण्णिहउ 12.2.1.; जासु सम 2.5.7.; चोरु जेम 4.4.5.; धीयहि सण्णिह 2.10 10. etc.

(ix) मिसेण, छम्में 'on the excuse of' गंट्ठिहि छम्में 2.9.10. ; ण्हवणहो मिसेण 2.4.7. etc.

(x) अग्गि, अग्गइ ' before ' ; पुरउ, सम्मुहु, पासि, पासे are used with genetive : मज्झु अग्गि 2.8.9. ; एयहे अग्गइ 5.8.12. ; सयलह पुरउ 4.25.2. ; देवहो सम्मुहु 4.20.7. ; 8.9.2. ; गुरुहि पासि 4.26.9. ; तुह पासे 8.8.9. ; अम्हह पासि 3.22.2. ; जिंणिंदहो अग्गइ 9.1.16. etc.

(xi) उप्परि ' on, above ' गत्तहो उप्परि 4.13.13.; दइयहो उप्परि 4.14.12. ; धम्महो उप्परि 11.11.6. It is used with genetive-oblique and with the post-position gives the locative sense.

(xii) हिट्ठि ' below 'गवक्खहो हिट्ठि 4.14.10.

Case Usages

(i) Instrumental is used to denote locative:

भरहें 2.1.9. inst. sg. is used as loc. sg.

Locative Absolute is expressed by instrumental :

पइं कीरें हुंतियइ 4.25.3.
उज्जीवियइ पियइ 4.9.5.

(ii) Genetive case is used to express case-relations very widely and is utilized to express relations of dative and accusative sense. Dative sense is expressed by gen. as early as in Pāli and Prākrit and in some cases of sk. syntax.

(a) ताहं मि पायहं फंसइ 1.9.7.
खयहो जाएसइ 4.26.6.
सासुयहि णियवि 2.4.14.
तासु ढुक्कइ 3.1.8.
जीवहो आवइ 3.7.8.
जलह भरेप्पिणु 2.4.13.
तहो घरहो लेविणु 2.4.13.

The above examples show the gen. used to denote accusative, accusative of motion and in the sense of ' towards '.

(b) With the roots meaning ' to tell '

तहो कहियउ 2.4.4.
रायहो अक्खइ 2.7.7.
महु आहासहि 1.8.1.

Peculiar Constructions

(i) Confused constructions.

विरइय बहुसत्थइ कित्तिसमत्थइ 1.5.10.
गुण सीलंतउ हणियमलु 1.8.10.

(ii) पुण्णहि मासहि Loc. Absl. 3.8.13.
पहुत्ते उवसग्गि Loc. Absl. 3.6.1.

(iii) अम्हइं डिंभइं तुम्हए होंतइ 4.21.4.
विणयंधरु तुह पुत्तउ हुंतउ 8.18.5.

होंतइ and हुंतउ = G. हतां and हतो (past tense) 'were' and 'was' though it is the present participle.

(iv) मोडंतहो तहो अट्ठियइ Gen. absl. 8.8.1.
सयलहं पिच्छंतह Gen. absl. 8.17.5.

Idiomatic Usages

पेसणु साहइ 2.2.3.
सिरि सूलु कियउ 2.3.14.
केवलिपयइ लग्गउ 3.7.1.
पयहि लग्गिवि 4.7.12.
पयह लग्गिवि 4.14.14
वत्त करंतउ 4.20.12.
दोहग्गें न करइ मज्झु वत्त 4.5.6.
काइ ण काइ 4.13.10.
तिलु तिलु वियारहु 6.10.13.
किं ण गइय सयसक्कर 6.10,9.
गउ सयसक्करु 8 4.18.
उप्परि सयपुत्तह सा संजाय 8.8.14.
जाइ सयसिक्करु 12.1.9.
खयहो जाय सयसक्करु 14.4.12.
उज्जमि चडिउ 10.2.13.
खयखारहो संजायसमाणउ 8.4.20.

Affixes and Suffixes

The following are some of the affixes.

A. Possessive affixes :

(i) -आल : हिंसालइ 1.9.11, ; कोहालइ 4.2.4. भसलालइ 5.2.7.

(ii) -इल्ल : तेइल्लउ 4.17.11.

(iii) -ल्ल : एक्कल्लउ 4.17.11. ; 6.10.17. ; एकल्लिय 3.16.7. ; इक्कल्लिय 4.22.3.

(iv) -त्त : पुव्वत्तइ 4.11.8. ; वियलत्तउ 11.1.12.

B. Agent Suffixes:

(i) कार = sk. कार + क (pleonastic) is expressed as गारय, कारय, यारय :

दिहिगारउ 12.8.5. ; कवलणयारउ 1.10.1. कलियारी 13.15.9.

(ii) अण : सुहावण 1.3.7. ; भयावण 2.7.4.

(iii) इण : जणेरउ 5.2.7. ; जणेरि 4.22.5.

C. Abstract-noun Suffixes :

(i) -त्तण : बालत्तण 2.9.8. ; सुरहित्तण 3.1.2. ; विउसत्तण 4.4.8.

(ii) -त्त : इंदत्तु 1.13.8. ; सामित्तु 4.5.11.

Comparatives :

-अरअ
-यरअ } = sk. तर + क (pleonastic) :

लहुयारउ 4.11.4. ; 8.5.10. ; पियारउ 5.1.14. ; 13.16.7. ; णिम्मलयरु 13.5.1.

D. Pleonastic Suffixes :

-क्क (doubling of sk. क suffix.) : गुरुक्कउ 5.7.8. ; 8.2.14. ; 12.18.9.

-ल : छग्गल 1.8.3.

-उल : जीवउलु 4.1.6. ; 11.10.5. ; भिच्चउलइ 12.2.11.

-उल्लउ : जुयलुल्लउ 4.11.6. ; घडुल्लउ 6.14.13.

-ल्लउ : महल्लउ 4.11.6. ; 14.7.5.

-रूव, रु : गंठिरुयं 2.10.6. ; जिणरूवइ 8.16.4. ; जिणवररूवइ 10.12.14. भप्फरु- 4.8.6.

E. Ameliorative Suffixes :

-वर though ameliorative has almost developed a pleonastic sense :

जिणवरु 12.17.14. ; रहवरू 12.2.15.

Prefix सु- also carries such a sense : सुगुण 1.2.9.; सुकवित्तइ 1.7.9. etc.

The following words with their suffixes may be noted : मूकहलु 12.7.15.; भयसंतइ 12.5.9.; दारुयणु 1.10.1. ; दारुवणु 12.3.13.

The Gender

The tendencies in ap. with reference to gender have been expressed by Hc. 8.4.445. लिङ्गमतन्त्रम् । But the writers of such works being versatile Sanskrit pundits, hardly commit gender-mistakes only except when they are carried away by colloquialisms. Note the examples : सिरवाहि fem.=sk. ms. व्याधि ; विण्णि वि जणइ 3.2.14.; सव्वइं देवइ 1.10.6. (neuter for mas.); देवीगत्तो 3.10.13. mas. for neu. भायणो 3.9.1. mas. for neu; दियहाइ 4.17.6. neu. for ms. etc.

Compounds

In ap. the order of the members of compounds has become loose though the writer of the present work has hardly been guilty of this looseness.

Verbs

A. Present Indicative :

This is the indefinite present tense indicating immediate present, future, subjunctive etc.

(a) 1st. pers. sg. -मि is the only termination. e.g. णवमि 1.1.8. ; मण्णमि 3.11.5. by the side of the forms like मग्गेमि 4.17.1. ; मि as वि is also found : तूसिवि = sk. तोषयामि 9.2.9. used to show the immediate future. -उं the termination noted by Hc. is conspicuous by its absence. No instance of the 1st. pers. pl. is found.

(b) 2nd pers. sg. -हि is the termination; -सि is more often used. Besides -अहि, -असि, -एहि, -एसि are also used : रोवहि, सोअहि 2.8.9.; चएहि 4.4.10.; गहेहि 4.5.9.; दीसहि, भासहि 3.2.7. रजहि, पओजहि 4.2.5. In subjunctive sense : जीवावहि, भावहि 8.10.3.; पमग्गइ for पमग्गहि 2.4.3.

2nd pers. pl. -हु : वियारहु 4.7.11.; मारहु 6.10.13.; वियारहु 6 10.13.

(c) 3rd pers. sg. -अइ and -एइ : परिपेक्खइ 1.3.2.; पोसइ 1.3.3. Sometimes -इ is -ए : आवए, धावए 4.3.5. ; दीसए, सीसइ 1.12.8. ; जणेइ·1.4.1. etc.

3rd pers. pl. -अहि ; -अंति : भावहि ; ठावहि 1.10.9.; अच्छहि 3.5.5.; गसंति 3.5.11.; वहंति 1.4.2.; पवुच्चहिं, वंचहिं 4.2.7.

B. Future :

The forms of the future have the same terminations as of the present. Only the base is formed by adding -एस and -एह or -इह : होसमि 3.17.5. ; जाणेसमि 3.17.7. ; देसमि 4.16.3. ; 1st pers. pl. ढोएसहुं, विरएसहुं 9.3.4. 2nd. pers. sg. होसइ, पोसेसइ 7.7.11. 2nd pers. pl. जाएसहु 7.7.12. ; णिहणेसहु, हवेसहु 7.7.13. 3rd. pers. sg. होसइ, पोसेसइ 7.7.11. ; आवहि. दावहि 3.15.14. ; होही 5.6.1. ; जाणेसइ, हवेसइ 4.22.10, 3rd pers. pl. अच्छेसिहि, पिच्छेसिहि 5.14.13/14. पावेसहि 6.4.7. ; होसिहि 7.8.11.

The future of both -स and -ह types is found.

C. Imperative :

(a) 2nd pers. sg.—

(i) -हि : पेच्छहि 1.7.11. ; आहासहि 1.7.15. ; अक्खहि 1.8.5. ; रुवहि 4.9.13. ; मग्गेहि 4.10.2. ; करेहि 4.15.10. (Note अ + हि along with ए + हि.)

(ii) Nil : पिच्छ 2.9.13.

(iii) -इ : सुणि 1.8.7.; सेवि 4.5.14.; करि 2.9.16.; आणि 2.7.11.

(iv) -उ : भणु 4.22.9.

(v) -सु : खमसु (< sk. क्ष Atm.) 3.7.2.

(b) 2nd pers. pl. —

(i) -हु : कुणहु 3.11.1.; करहु 5.13.13.

(ii) -हो : आणहो, मारहो 4.3.9/10.

(c) 3rd pers. sg.

(i) -उ : पयासउ-विणासउ 1.2.7.; होउ 3.18.6.

D. Optative :

This is formed by -ज्ज- with imperative terminations. It is used in the place of imperative also :

(a) 2nd pers. sg. : -ज्जहि : मरुसिज्जहि-किज्जहि 3.7.5.; णिहिज्जहि 5.2.10.; विहिज्जहि 5.2.10.

(b) 3rd pers. sg. : -ज्जउ : दिज्जउ-सहिज्जउ 4.17.4.; होज्जउ 1.2.8.; 2.9.4.; संपज्जउ 9.3.9.

(c) 2nd pers. : -ज्जसु : किज्जसु 5.4.14. ; हणिज्जसु 5.6.3. ; पुज्जिज्जसु 5.6.4.

(d) 2nd pers. sg. : -ज्जइ = -ज्जहि : खमिज्जइ -किज्जइ.

(e) 2nd pers. pl. : -ज्जउ = ज्जहु : किज्जउ < किज्जहु 6.9.9.

E. Passive Forms :

(a) The forms of the passive are formed by -इज्ज- and -इय- bases.

(i) -इज्ज : मण्णिज्जइ, विहिज्जइ 1.3.8. ; सोहिज्जइ 1.3.10. ; विलिज्जइ 1.5.8. ; किज्जइ 1.9.1. ; दंसिज्जइ 3.10.14. ; विहिज्जइ - णिहिज्जइ 3.11.6. ; पुज्जिज्जइ 4.12.5. etc.

(ii) -इय : मण्णियइ 1.4.9. ; पवण्णियइ 1.4.9. ; पभणियइ 7.8.6. ; मुणियइ 8.13.1. By contraction of - इय - सुणीइ 4.12.13.

(iii) Directly : दीसइ < sk. दृश्यते 1.9.3. ; बुज्झेइ < sk. बुध्यते 1.7.4. ; भिज्जइ 1.11.10. < sk. भिद्यते ; गिज्जइ 1.11.11. < sk. गीयते.

Passive forms, on account of their visible identity, are at times also used to convey optative sense as in Gujarātī. : विहिज्जइ, णिहिज्जइ 3.11.6.; पुज्जिज्जइ 4.12.5. etc. are the examples.

F. Causals :

(i) -आव- : करावइ, ण्हावइ 2.11.11.; वद्धाविउ 3.14.12. fr. वद्धावइ ; जीवावमि 4.9.3.; लिहाविवि 5.9.9. fr. लिहावइ ; काराविवि 8.9.10. fr. कारावइ.

(ii) -अव- : चिंतवेइ 3.12.6.; विण्णवेइ 4.16.5.

(iii) -आप- : विण्णप्पइ < sk. विज्ञापयति 4.25.12.

(iv) -आर- : बइसारिवि 5.8.12. fr. बइसारइ ; पइसारइ 13.5.6.; णीसारइ 13.5.6.

(v) -आल- : दक्खालिवि 5.14.12.

(vi) -आड- : भमाडइ 13.4.9.

G. Past Tense :

It is conveyed by past passive participles as in modern G. The past tense in actuality has disappeared. But the following instance may be noted.

अम्हइ डिंभइ तुम्हए होंतइ 4.21.4. where होंतइ = mod. G. हतां ' were '. The use of the present participle of √ भू > pk. and ap. हू or हुव is found. हलि हुंतें मइ ' when I was a ploughman ' 6.9.13. in loc. absl. with rather an instrumental form.

H. Denominatives :

कलुसायइ 1.3.5. ; सल्लाविउ fr. सल्लावइ 3.14.12. ; मउलिय fr. मउलयइ < sk. मुकुलयति 3.12.3. ; दुक्खाविय fr. दुक्खावइ 4.24.11. < sk. दुःखापयति; चिरावहि fr. चिरावइ 5.2.9. ; पयडइ 1.8.6.

I. च्वि - forms :

पच्चक्खीहूअउ 6.6.6. ; पच्चक्खीहोइवि 6.11.12 ; peculiar is the form : पच्चक्खीजायउ 3.11.5. < sk. प्रत्यक्षीजात :

J. Frequentative :

जाजाहि 2.3.17.

K. Compound verbs :

The compound verbs are found in Mod. G. The same are found in ap. also to a certain extent. e.g. उप्पाइउ आसि 2.1.8.; तुट्टो सि 8.8.7.; जाओ सि 8.14.7.; थक्को सि 8.14.11. They express the shades of the tenses like past perfect (आसि) and the present perfect (सि).

Participles

A. Present Participles :

(i) -अंत : जियंत 1.7.11.; करंतउ 1.8.2.; भावंतें 1.9.1.; अमुणंतउ 1.9.5.; रोवंतिय (f.) 2.3.19.; करंतिय (f.) 2.6.6.; जणंतिय 2.6.6.; पीडिज्जंति (passive : f.) 2.7.2.; धरंतु 3.1.6.; कुणंतु 3.1.7.; (ii) -माण : कहिज्जमाणु (pass.) 3.12.9.; विहरमाणु 3.15.11.

The present participles are formed by -अन्त base which is a variation of sk. अत्- term. which is changed to अन्त् in some inflexional forms in sk. -अन्त base exists in Mod. G. poetry but is replaced by -अत base entirely in prose and broadly in poetry. sk. अत् base is treated as ending in -अ i.e. अत or अन्त and is treated in case-forms as a noun ending in -अ. The base is extended by adding Svārtha-taddhitas: अक > ap. अअ and sk. इका > ap. इय as the instances point out. The difference, strictly observed in sk. between Parasmaipada and Atmanepada has disappeared.

B. Past Participles :

Past participles are used to express past tense passively and at times also impersonally. They are directly formed or are formed by adding इय <.sk. इत. e.g. णिहणिय 1.1.1.; पाविय 1.2.10.; परियाणिय 1.3.10.; अचिंतिय 3.1.9. [adding इय to the base.]

(ii) Directly and + svārtha Taddhita : इक or अक > ap. इअ or अअ: हूवउ 1.6.5. ; हूउ 1.6.2. ; अवइण्णिय 2.5.9. ; उप्पण्णिय 2.4.5. ; वुत्तिय 2.7.11. ; लिप्पिउ 3.5.2. ; मुक्को 3.11.7. etc.

Once the past participle is recognised as an अ-ending base, -क, -अक, इक > ap. अअ, अ or इअ are added as svārthā-taddhitas. And so also their feminine forms are formed by adding आ or ई which in turn are shortened to अ and इ mostly and in some cases retained metri causa.

C. Potential participles.

These are usually the variations of sk. -तव्य- ending forms : विरएवी 1.13.6. ; संवोहिव्वउ 3.17.6. ; 3.22.13. ; अञ्जेवउ 3.18.5. ; संवोहेव्वी 7.8.7. ; but पसमिज्जउ < sk. प्रशाम्यक -य termination treated as इज्ज ; देवउ > sk. देय + क 4.10.7. These participles are passively used to express potential sense.

D. Absolutives :

(i) -एवि or -इवि : संम्माणिवि 1.4.3. ; होएवि 1.7.10 ; मण्णिवि 1.10.2. ; हविवि 1.10.10. etc.

(ii) -एविणु or इविणु : भरेविणु 2.4.13 ; मिल्लेविणु 2.6.10. ; हणेविणु 3.1.11. etc.

(iii) -एप्पिणु or -इप्पिणु : ण्हावेप्पिणु 2.1.1. ; पणविप्पिणु 1.1.3.

(iv) pk. borrowings : घेत्तु 2.4.1. ; अग्घाइउण 3.3.2.

एप्पि- termination forms are not found and -अवि termination forms are only the variations of इवि forms : णियवि 2.4.14. by the side of णिएवि.

E. Infinitives :

(i) -अहु or -अहुं or -अहो : णियहु 2.5.14. ; हणहु 3.5.14. ; रोक्हु 4.7.7. ; वंदहो 4.11.10. णमंसहो 4.23.7. ; चिंतहो 15.8.10. ; खेडहो 6.4.10. ; पभणहो 8.12.7. ; णियहुं 6.8.7.

(ii) -एहु : पभणेहु 3.20.2.

(iii) -अण : पडिबोहण 6.14.6. ; वंदण 7.5.15.

(iv) -अणह : जेमणह 6.5.11. ; मारणह 6.10.10. ; णीसरणह 8.4.10.

(v) Sporadic : एवि : कहेवि 8.10.12. (कहेवि तहि आयउ = came there to speak absolutive used as infinitive.)

(vi) pk. borrowings : काउं 4.17.12. ; जाउं 4.19.12.

The sense of the infinitive of purpose is also conveyed by using loc. sg. of the gerund : सुणेवइ लग्गइ 8.5.13. cf. G. सुणवा लाग्यो.

VI

Metres and Form

The Apabhramśa epic is constituted of several *sandhis* as the Sanskrit महाकाव्य is constituted of several *sargas*. The sk. epic is सर्गबन्ध; in the same way Ap. epic is Sandhi-bandha. Each Sandhi contains several *kadavakas* or sections. Each kadavaka contains four stanzas or quartets. This rule is observed by earlier poets like स्वयंभू but afterwards the lines in the kadavakas were not limited to eight. They were sometimes more. In our poem, a kadavaka contains sometimes fourteen and more lines. Even in Puṣpadanta's Mahāpurāṇa we find a kadavaka not observing the rule of eight lines or couplets. These couplets were of पद्धडिआ and other metres like वदनक, पादाकुलक, and at times पारणक. The first three are the metres of 16 moras and the last one of 15 moras. The Sandhi begins with a ध्रुवक or ध्रुवा and the घत्ता or the stanza concluding the kadavaka is in the same metre as the ध्रुवक in the beginning of the Sandhi. The practice of the Ap. poets is to call the ध्रुवा at the end of the kadavaka as घत्ता. Ghattā therefore at the end of each kadavaka is generally in the same metre as Dhruvā in the beginning of a Sandhi. This is found in our poem also. Each kadavaka has its own Dhruvaka in the beginning. This is the kadavaka-beginning stanza. It is in one Sandhi in the same metre at the beginning of all kadavakas. But this kadavaka-beginning stanza does not seem to be obligatory as in Svayambhū's Paumcariu or in Puṣpadanta's Mahāpurāṇa. For the matter of that, in our Chakkammuvaeso we find Sandhis which do not contain kadavaka-beginning stanzas; while it is obligatory that a Sandhi should have a ध्रुवक and its kadavaka a घत्ता or kadavaka-concluding stanza in the same metre.

Just as Anuṣṭubha is the principle metre for Sk. epic and the Āryā for Pk. epic, in the same way the 16 moraic metre पद्धडिआ is for the Ap. epic. पद्धडिआ, वदनक and पादाकुलक or संकुलक are the principle metres for the body of the kadavakas of all the Sandhis of our poem. Our poem contains 14 Sandhis having 214 kadavakas in all. Of the 214 kadavakas, 172 are in वदनक, 15 in पद्धडिआ, 4 in पादाकुलक or संकुलक, 1 पारणक and 22 in varied other metres or variation metres. वदनक is preponderating though वदनक, पद्धडिआ and पादाकुलक all are the metres of 16 moras.

For the classificatory study of the metres of our poem, we should have following divisions :

I The form and nature of the Sandhi-Dhruvā and Ghattā stanzas.

II The form and nature of the kadavaka-Dhruvā or the kadavaka-beginning stanza.

III The metres of kadavaka-body stanzas.

I the Sandhi-Dhruvā and Ghattā stanzas.

As observed before, every Sandhi begins with a stanza called Dhruvaka or Dhruvā and every kadavaka has a concluding stanza in the same metre as the Sandhi-beginning Dhruvaka. Materially, this घत्ता (as it is always so called by the Mss. of Ap. poems) or the kadavaka-concluding stanza serves as a link with the next following kadavaka and recitationally the metrical sameness of the Dhruvaka and Ghattā lends unity to the whole Sandhi as one metrically recitational piece. On examining these stanzas metrically at least for our present poem we find them as (1) चतुष्पदीs or quartets and (2) षट्पदीs or six-lined stanzas. It is significant that the Sandhi-beginning Dhruvā is not a द्विपदी or two-lined stanza. A चतुष्पदी or a four-lined stanza can be divided into four kinds : (1) सर्वसमा चतुष्पदी i.e. a four-lined stanza having all the four lines in the same measure. (2) अन्तरसमा i.e. a four-lined stanza wherein the first पाद is equal to the third and the second is equal to the fourth. (3) अर्धसमा—the first पाद equal to the second and third equal to the fourth. (4) संकीर्णा—mixture of the above varieties.

There are 14 Sandhis of our work; and naturally there are 14 types of ध्रुवाs or घत्ताs. They are as under :

(1) षट्पदी— Sandhis : 1, 3, 8.

(2) चतुष्पदी— Sandhis : 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14.
There are no द्विपदी ध्रुवकs.

I षट्पदीs :

Sandhi I. Ṣaṭpadis usually rhyme a with b; c with f and d with e.

a b c
The Scheme : 10 + 8 + 13 line (1)
d e f
10 + 8 + 13 line (2)

According to Chn. the c and f would be considered to be possessing 14 moras Chn. 1. 6. वान्ते ग्वक्रः ॥; and the remark in the commentary : ध्रुवासु विवक्षावशाद् गुरुत्वं लघुत्वं च ।, makes all the more difficult to have strict moraic length or shortness. The moras-quantity of the Dhruvā is thus to be adjusted to the standard of the metrical quantity already known, in the last syllable of a Pāda. Again Chn. 1. 10 पदोतौ पदान्ते प्राकृते ह्रस्वौ वा। and Hc. 8.4.410; Hc. 8.4.411 viz. कादिस्थैद्वोतोरुच्चारलाघवम् ।; पदान्ते उं-हुं-हिं-हं-कारणामुच्चारलाघवम् । produce moraic instability in Ap. metrical quantity. All these factors are to be taken note of. Chn. in giving the definition-formula of the metre takes the last syllable to be long and so gives the metrical length.

Prakṛta Piṅgala (PP.): 1. 100 defines this घत्ता as 10+8+13=31. It does not prescribe यमक at the caesura at the end of 10 and 8 moras i.e. a and b or d and e or also at c and f. In this respect, it resembles the छड्डणिका of Chn. 7.17 10 + 8 + 13 or 12 because the last syllable may be taken long. The illustration of PP. however, has यमक while the illustration of Chn. has no yamaka. The definitions in both the works do not prescribe yamaka. छड्डणिका is equated to घत्ता or ध्रुवक in Chn. 6.3. कडवकान्ते प्रारब्धोपसंहारे आद्ये छड्डणिका च। and this छड्डणिका according to the commentary : षट्पदी चतुष्पद्यावेव छड्डणिकासंज्ञे ।

The घत्ताs of I, 6, 7, 9, 10, 11, 12 are of 10 + 8 + 12. The last syllable can be taken long and therefore the last short syllable can yield 2 moras and thus their scheme can be modified to 10 + 8 + 13.

Sandhi III. has ध्रुवा and घत्ता in षट्पदी

The scheme : a 6 + b 8 + c 13 line (1)
d 6 + e 8 + f 13 line (2)

a. rhymes withe b. d. rhymes with e. c. rhymes with f. There is no actual mention of this kind of षट्पदी in Chn. But the opening comments on Chn. VI. 15 are significant : एवं च सप्तादिसप्तदशान्तकलौघेभ्यस्त्रिभिरतुल्यैः तुल्यातुल्यैः तुल्यैः वा अर्धे पादा यत्र भवन्ति सा विदग्धगोष्ठीगरिष्ठा षट्पदी ध्रुवा । The scheme of the ध्रुवा above theoretically would be 7 + 9 + 14 according to Chn. and so would be covered by the above comments.

The following irregularities may be noted.

1. ध्रुवा—(b) 10 moras (ससिचंदणघुसिणहि) instead of regular 6 moras for theoretically 7 moras i.e. 4 moras too many.

20. घत्ता (a) चाडुयवयणिहि 8 moras i.e. 2 moras too many.

Sandhi : VIII It has ध्रुवा and घत्ता in षट्पदी

The scheme : a 10 + b 8 + c 12 line (1) 11 + 9 + 13
d 10 + e 8 + f 12 line (2) 11 + 9 + 13 } Theoretically according to Chn.

As usual a. rhymes with b. d. rhymes with e. c. rhymes with f. The only difference berween the ध्रुवा-घत्ता of Sandhi I and Sandhi VIII i.e. this sandhi, is that it has in c. and f. 1 mora less. But also it should be noted that c. and f. in many places have 13 moras i.e. 14 moras theoretically by taking the last syllable to be long. The following irregularities may be noted: घत्ता 13, 13 ; k. 2. a. 13. taking ए of एह to have two moras ; b. 13.; k. 6. a and b 13 moras ; k. 7 a.b. 13. moras ; k. 10. a 13 ; b. 6 + 8 + 13 scheme instead of 10 + 8 + 12 ; k. 11, a and b. 13; k. 14. a and b. 13. moras; k. 15. a.b. 13. moras. ; k. 17. a. and b. 13 moras. It will be noted that irregularities in c. and f. are far greater.

II चतुष्पदीs :

About the divisions of चतुष्पदी Chn. 6. 18 : says: चतुष्पदी वस्तुकं वान्तरसमार्धसमा संकीर्णा सर्वसमा च। चतुष्पदी is divided into four parts (1) सर्वसमा–तुल्यसर्वपादा having all the four lines of equal no. of moras ; (2) अन्तरसमा–तुल्यसमपादा तुल्यविषमपादा having odd lines i.e. a and c ; and even lines b and d equal moras ; (3) अर्धसमा-having a and b equal and c and d equal in moras. (4) संकीर्णा-no line equal to one another in moras.

Our work has only two types (1) सर्वसमा ; (2) अन्तरसमा चतुष्पदीs.

1. सर्वसमा चतुष्पदी : Sandhi IV.
2. अन्तरसमा चतुष्पदी : Sandhis II, V, VI, VII, IX, X, XI, XII, XIII, and XIV.

(1) **सर्वसमा चतुष्पदी :** Sandhi IV in ध्रुवा and घत्ता.

The scheme :
a b
16 + 16 17 + 17
c d
16 + 16 17 + 17
} Theoretically. acc. to Chn.

The ध्रुवा and घत्ताs are predominently वदनक–type of 16 moras. But there are either scribe's or author's irregularities noted as under :

K. 5. घत्ता is पज्झडिआ with a जगण ᴗ-ᴗ ; the Kadavaka-body: it may be noted that it is in पज्झडिआ.

K. 12. घत्ता a. राणी and समाणी give two pādas in पादाकुलक.

K. 17. घत्ता a. राए and सहाए would give two pādas in पादाकुलक.

K. 24. घत्ता a. कुकम्में and हयसम्में give the two pādas of पादाकुलक.

Such irregularities are also found when वदनक is used in the Kadavaka-body also.

(2) **अन्तरसमा चतुष्पदी :**

(i) *Sandhi* : II in ध्रुवा and घत्ता has

The scheme :
a b
15 + 12 line (1) 16 + 13
c d
15 + 12 line (2) 16 + 13
} Theoretically according to Chn.

According to Chn. 6.19. (comment.) समे त्रयोदश ओजे षोडश राजहंस:, the metre is राजहंस.

The moraic irregularities are as under :

K. 4. घत्ता b-d. 13. moras.

K. 5. घत्ता b-d. 13. moras.

K. 6. घत्ता a-c 16 moras ; b-d. 13. moras.

K. 9. 10. घत्ता b·d. 13 moras.

ण्ह in K. 3. घत्ता a. ण्हाविवि ; K. 9. ण्हवणु ; K. 8. ण्हवणहो does not make the preceding syllable two-moraic while ण्ह of सुण्हइ (K. 7), and गिण्हिवि makes the preceding syllable two-moraic.

In. K. 8. ए in अनुमणणेण is two-moraic while कंकणे˘ण is one-moraic. आलिंगे˘वि (K. 10); अंव्वपसाएँ (K. 11.)

Sandhi : V : In ध्रुवा and घत्ता there is greater irregularity in various kadavaka-ghattās ; ध्रुवा itself suffers from moraic irregularity. Still however by majority consideration we have :

$$\text{The scheme : }\left.\begin{array}{l}\overset{a}{13} + \overset{b}{16} \quad \text{line (1)} \quad 14 + 16 \\ \overset{c}{13} + \overset{d}{16} \quad \text{line (2)} \quad 14 + 16\end{array}\right\}\text{ Theoretically acc. to Chn.}$$

According to Chn. 6. 19. ओजे चतुर्दश समेसप्तदश मधुरालापिनीहस्तः, the metre is मधुरालापिनीहस्त. The usual rhyming is of b. and d.

The irregularities may be noted as under :

K. 1. ध्रुवा $\overset{a}{15} + \overset{b}{16}$ and $\overset{c}{13} + \overset{d}{16}$; घत्ता 15 + 16 and 12 + 16.

K. 9. घत्ता b. 15 + 16.

K. 10 घत्ता a. 14 + 16.

Sandhi : VI In ध्रुवा and घत्ता,

$$\text{The scheme : }\left.\begin{array}{l}\overset{a}{15} + \overset{b}{12} \quad \text{line (1)} \quad 16 + 13 \\ \overset{c}{15} + \overset{d}{12} \quad \text{line (2)} \quad 16 + 13\end{array}\right\}\text{ Theoretically acc to Chn.}$$

According to Chn. 6.19. समे त्रयोदश ओजे षोडश राजहंसः, the metre is राजहंस. b. rhymes with d. The moraic irregularities are as undcr:

K. 1. घत्ता 15 + 13 and 15 + 13.
K. 2. घत्ता 13 + 12 and 13 + 12.
K. 5, 6, 13. घत्ता 13 + 12 and 15 + 12

Thus, following the majority usage, the scheme is taken.

Sandhi : VII In घत्ता and ध्रुवा,

$$\text{The scheme : }\left.\begin{array}{l}\overset{a}{15} + \overset{b}{12} \quad \text{line (1)} \quad 16 + 13 \\ \overset{c}{15} + \overset{d}{12} \quad \text{line (2)} \quad 16 + 13\end{array}\right\}\text{ Theoretically according to Chn.}$$

According to Chn. 6.19. समे त्रयोदश ओजे षोडश राजहंसः, the metre is राजहंस. The irregularities are very few. They are as under:

In घत्ता a. of k. 5. instead of जिणमइए देविए read जिणमइदेविए.

K. 1, 8 घत्ता 15 + 13 and 15 + 13. In k. 8. घत्ता, the last syllable is by itself long. Theoretically these घत्ताs are according to the scheme.

K. 2. वत्ता 15 + 12 and 15 + 13.
K. 7. घत्ता 14 + 12 and 15 + 12.

Sandhi : IX In ध्रुवा and घत्ता

$$\text{The scheme : }\left.\begin{array}{l}\overset{a}{13} + \overset{b}{16} \quad \text{line (1)} \quad 14 + 17 \\ \overset{c}{13} + \overset{d}{16} \quad \text{line (2)} \quad 14 + 17\end{array}\right\}\text{ Theoretically according to Chn.}$$

But the above scheme is not fully observed. The following examination will show the irregularities :

K. 1. ध्रुवा and घत्ता 13 + 16 and 13 + 16

K. 2. घत्ता 13 + 16 and 13 + 16.

K. 9. घत्ता 15 + 16 and 13 + 16

K. 10 घत्ता 15 + 16 and 15 + 16

The metre would be Chn. 6.19. ओजे चतुर्दश समे सप्तदश मधुरालापिनीहस्त: ।

Sandhi X : ध्रुवा and घत्ता have

The scheme
a b
15 + 13 line (1) 16 + 14
c d
15 + 13 line (2) 16 + 14
} Theoretically according to Chn.

The scheme is violated in the following instances :

K. 5. घत्ता a for ण्हावइ read ण्हवइ after A.

K. 9. घत्ता 11 + 13 and 11 + 13.

K. 10. घत्ता 13 + 12 and 15 + 12.

K. 11. घत्ता 15 + 12 and 15 + 12.

Otherwise all the घत्ताs and ध्रुवा are according to the scheme. The metre according to Chn. 6.19. समे चतुर्दश ओजे षोडश मन्मथविलसितम् । is मन्मथविलसित. b. rhymes with d.

Sandhi XI : घत्ता and ध्रुवा

The scheme
a b
13 + 16 line (1) 14 + 17
c d
13 + 16 line (2) 14 + 17
} Theoretically according to Chn.

According to Chn. 6.19. ओजे चतुर्दश समे सप्तदश मधुरालापिनीहस्त: । the metre is मधुरालापिनीहस्त. Here too the variations of 15 + 16 and 13 + 16 are found. The following details will bring out the facts :

K. 1. ध्रुवा 13 + 16 and 13 + 16 ; घत्ता 15 + 16 and 13 + 16.

K. 2, 4, 5, 8 घत्ता 15 + 16 and 15 + 16.

K. 3, 6, 7, 9, घत्ता 13 + 16 and 13 + 16.

K. 10, 11, घत्ता 15 + 16 and 13 + 16.

Sandhi XII : ध्रुवा and घत्ता.

The scheme
a b
15 + 12 line (1) 16 + 13
c d
15 + 12 line (2) 16 + 13
} Theoretically according to Chn.

According to Chn. 9.16. समे त्रयोदश ओजे षोडश राजहंसः, the metre is राजहंस and b rhymes with d. The following moraic details of घत्ताs will throw light on the departure from the scheme in घत्ताs :

K. 1. (ध्रुवा and घत्ता), 2, 3, 4, 12, 13, 14, 15, 17, 18 घत्ताs are of 15 + 12 and 15 + 12.

K. 5. घत्ता 13 + 12 and 13 + 16
K. 6. घत्ता 13 + 12 and 13 + 12
K. 7. घत्ता 15 + 15 and 15 + 12
K. 8. घत्ता 12 + 12 and 12 + 15
K. 9. घत्ता 13 + 12 and 15 + 12
K. 10. घत्ता 16 + 12 and 15 + 13
K. 11. घत्ता read ताएं (B) for ताइ.
K. 16. घत्ता 15 + 13 and 15 + 13.

The analysis above shows how variantly the घत्ताs were metrically written.

Sandhi XIII : ध्रुवा and घत्ता.

$$\text{The scheme : } \overset{a}{15} + \overset{b}{12} \text{ line (1) } 16 + 13, \quad \overset{c}{15} + \overset{d}{12} \text{ line (2) } 16 + 13 \Big\} \text{ Theoretically according to Chn.}$$

Just as in Sandhi 12, the metre is राजहंस and b rhymes with d. The following particulars may be noted for the variations in moras :

All Ks. bear the standard scheme except k. 7 which has 13 + 12 and 15 + 12.

Sandhi XIV : ध्रुवा and घत्ता

$$\text{The scheme : } \overset{a}{15} + \overset{b}{16} \text{ line (1) } 16 + 17, \quad \overset{c}{15} + \overset{d}{16} \text{ line (2) } 16 + 17 \Big\} \text{ Theoretically according to Chn.}$$

Just as in Sandhi 5, the metre is रत्नमाला. b. rhymes with d. The following particulars may be noted.

K. 1. ध्रुवा 15 + 16 and 15 + 16 ; but घत्ता 13 + 16 and 13 + 16
K. 2. 11, 15, 17 घत्ता 15 + 16 and 13 + 16
K. 3. घत्ता 15 + 16 and 15 + 16
K. 4. घत्ता 15 + 16 and 15 + 16
K. 7. घत्ता 15 + 16 and 15 + 16
Ks. 8, 9, 14, 16 घत्ता 13 + 16 and 13 + 16
Ks. 10, 18. घत्ता 15 + 16 and 15 + 16

Ks. 1 (ध्रुवा), 3, 4, 7, 10, 18. घत्ता 15 + 16 and 15 + 16.
Ks. 1 (घत्ता) 14, 16. घत्ता 13 + 16 and 13 + 16.
Ks. 2, 11, 15, 17 : घत्ता 15 + 16 and 13 + 16.
Ks. 5, 6, 12, 13 : घत्ता 13 + 16 and 15 + 16.
K. 8 : घत्ता 13 + 14 and 13 + 16.
K. 9 : घत्ता 13 + 16 and 13 + 15.

The examination of the moras of चतुष्पदीs and षट्पदीs point out that there are variations in moras in different Pādas either due to scribe's errors or resulting from faulty orthography, the author's carelessness, and metrician's broadness in regard to the counting of moras in घत्ताs. It is very difficult to fix up the moras-exactness and hence in the metres one more mora or less would give another metre.

Further, it is very difficult to fix up the rigid difference between द्विपदीs and चतुष्पदीs as the rhyming is usually of b and d ; and the separation of a and c can be accounted for only by caesura. Had it not been for rhyming it would have been difficult to distinguish छड्डणिका from घत्ता as छड्डणिका prescribes only caesura at 10 and 8 and takes 10 + 8 + 13 = 31 as one line while घत्ता has rhyming of a and b, d and e and c and f. For षट्पदीs this rhyming is pointed out by Chn. But then छड्डणिका can be taken as द्विपदी. The यमक or rhyme alone can help us to separate पादs but it is not possible to have rhyme at all places as we saw in case of the चतुष्पदी-घत्ताs of our work, examined above.

II The kadavaka-beginning stanza or the Kadavaka-Dhruvaka

The kadavaka-beginning stanza is not obligatory like the Sandhi-Dhruvaka. Chn. says ध्रुवं स्यादिति ध्रुवा for the Sandhi-Dhruvaka. It is not so for the Kadavaka-beginning stanza. In practice also it is found that several Sandhis of Svayambhū's Pauma-Cariu and Puṣpadanta's Mahāpurāṇu do not possess Kadavaka-beginning stanzas. In our work also Sandhis 1 and 13 do not possess the Kadavaka-beginning stanzas. The Kadavaka-beginning stanza has generally a metre named. The Kadavaka-beginning stanza gives unity to the Kadavaka which becomes a musical unit by itself by becoming a पदबंध. जयदेवs अष्टपदीs and पदs in middle Gujarati poetry are the historical consequence of a single Kadavaka of eight lines with its Kadavaka-beginning stanza becoming its ध्रुवपद. Just as with the increase in lines in the body of the Kadavaka, the single Sandhi has become the precursor of independent आख्यानकाव्य or narrative poetry unit like Sulasakhaṇu of Devachanda and middle-Gujarati poetry upto Premānanda, in the same way the Kadavaka with its Kadavaka-Dhruvā has become the precursor of पदबंध in Gujaratī poetry. The Kadavaka-beginning stanza in that sense is the Kadavaka-Dhruvaka. Moreover Kadavaka-Dhruvaka is though as early as Svayambhū and Puṣpadanta, is however of later growth and hence not obligatory like the Sandhi-Dhruvaka.

The Kadavaka-Dhruvakas are as under:

Sandhi : II, IX, X, XIV : गाथा

Chn. 4.1. com. says 'आर्यैव संस्कृतेतरभाषासु गाथासंज्ञा' इति गाथाग्रहणम् । Thus for pk. and ap. आर्या and गाथा are the synonyms. The structure of गाथा : " A Gāthā contains two halves, both of which are divided into two parts each. The first part in each half contains 12 मात्राs ; the second part of the first half contains 18, while the second part of the second half contains only 15 मात्राs. The 12 मात्राs in the first half are made up of catur-mātrās of any kind. But a long letter must not be used at the junction of the catur-mātrās, combining Mātrās from the earlier and the later ones. The second part of the first half is made up of four catur-mātrās (of which the third must either be a जगण ᴗ – ᴗ or contain all short letters ᴗ ᴗ ᴗ ᴗ) the others may be of any kind, followed by a long letter at the end. In the second part of the second half, we have in succession two catur-mātrās of any kind, a short letter, one catur-mātrā of any kind and a long letter at the end. A जगण must, however, never be employed for a catur-mātrā in the odd places of a Gāthā ". (Chn. Velanker : p. 398. foot-note 2).

The scheme of गाथा

a.	b.
मात्राs 12 + 18 : line : 1 : 3 चतुर्मात्राs of any kind with no जगण i.e. ᴗ – ᴗ at odd places = 30 = 12 मात्राs	2 चतुर्मात्राs + 3rd चतुर्मात्रा which must be a जगण i.e. ᴗ – ᴗ or four short मात्राs ᴗ ᴗ ᴗ ᴗ + one चतुर्मात्रा + a long syllable — = 18 मात्राs.
c.	**d.**
मात्राs 12 + 15 : line : 2 : 3 चतुर्मात्राs of any kind with no जगण i.e. ᴗ – ᴗ at odd places. = 27 = 12 मात्राs	2 चतुर्मात्राs + ᴗ + one चतुर्मात्रा + a long syllable — = 15 मात्राs.

The scansion of the sample गाथाs points out the irregularities in orthography, the long or the short vowel to be taken vice versa according to convenience, the scribal spelling mistakes etc. The गाथाs have in general pkt. tendency, as गाथा is the standard metre of pkt.

II 1 गाहा : जिण विं । बं सिं । चं तो ॥ भवियहो । भत्ती । एकलस । तो ए । ण
भवभव । ण जणिय । तावं ॥ सो सा । मइ अ । त्त । णो सहा । सा ॥

II 2 गाहा : वररू । त्र सील । सोहग्ग ॥ सोहि । या का । यकंति । रमणी । या ।
सोमसि । री सो । मस्सय ॥ रोहिणी । जिह हुय । पि । यात । स्स ॥

N.B. सोहग्ग = to read as सोह्ग to take ह ⌣ ; सोहिया = हि is taken long.
रोहिणी = णी is taken short.
Ending syllables taken long according to convenience.

IX 1 गाहा : इह पर। भवि य सु। सहला ॥ मणोर। हा त। स्स हुं ति। पुरिस। स्स।
सोह। ग्गसु क्ख। संपइ। पसिद्धि। पुण्णि। क्क। तिलय। स्स ॥
N.B. Ms. A drops य after परभवि in line 1.

IX 6 गाहा : अह सो। रुप्पिणि। देवो ॥ पभणइ। रयणी। हि पच्छि। मे जा। मे
कुमर णि। सामे। हि तए ॥ पुव्वभ। वे जं। क। यं सुक। यं ॥

X 9 गाहा : उज्जव। णत्थं। भोज्जं ॥ चउविह। संघ। स्स अप्प। सत्ती। ए
दाऊ। णं भुं। जिज्जइ ॥ भव्वे। हि सुमु। क्क। गव्वे। हि ॥

XIV 10 गाहा : देयं। तं सल। हिज्जइ ॥ जेण ण। हिंसा। इ आइ। कम्मा। इ
वड्ढं। ति जेहि। जीवा ॥ दुग्गइ। दुक्खा। इ। पावं। ति ॥

Sandhi : III रचिता.

The name of this metre is mentioned before every kadavaka-beginning-piece of this Sandhi. This metre is so used by स्वयंभू in his पउमचरिउ and पुष्पदंत in his महापुराणु. It is mentioned as a four-line metre in Chn. 4.65 in the खञ्जकप्रकरण. It is identical with द्विपदी in Chn. 4.64 as it does not satisfy the definition of रचिता in Chn. 4.65 which requires the first चतुर्मात्र to be ⌣⌣⌣⌣, while the रचिता of our text agrees in having a caesura after 7 मात्रा. Thus the scheme is as follows :

1 षण्मात्रा + 5 चतुर्मात्रs i.e. 5 × 4 = 20 + — i.e. 2 मात्राs = 28 मात्राs.

[Chn. 4.64 : षश्चगौ द्वितीयषष्ठौ जो लीर्वा द्विपदी ॥ but द्विपदी has no definite यति; (while रच्चिता has slight यति at the 7th मात्रा) and the first चतुर्मात्र is all लघु; otherwise रचिता is at first like द्विपदी. Our रच्चिता has a यति at the 7th मात्रा but the first चतुंमात्र is not all लघु. Again द्विपदी and रच्चिता are of 28 मात्राs.]

6मात्रा 4 4 4 4 4
III 1 गत्तु पियं। ग,वण्णु। वहुल। क्खणु सय। लावय। व सुंद। रं
6 4 4 4 4 4
पुण्ण पसि। द्धि ठाणु। तहु जा। यइ णय। णा णं। दसंदि। रं
6 4 4 4 4 4
III 2 तहि सु विसा। लु अत्थि। वरप। ट्टणु णा। में रय। णसंच। यं
6 4 4 4 . 4 4
विज्जाहर। णिवास। घणतो। रणसं। चियणिवि। डमंच। यं

The रच्चिता as द्विपदी is mentioned in PP. 1.152–153. The caesura though not mentioned seems to be at 16 + 12 = 28 मात्राs in the रचिता of our text. There is also a slight pause at 7, 9 + 6, 6.

Sandhi IV हेला

The name of this metre is mentioned before every kadavaka-beginning piece of this Sandhi. This metre is so used by स्वयंभू in his पउमचरिउ and पुष्पदंत in his महापुराणु. It is illustrated by Hemacandra in his Chn. 4.57 in the खञ्जकप्रकरण as a four-lined stanza though रचिता and द्विपदी illustrated by a four-lined stanza are mentioned as द्विपदी in the commentary, and by that very nomenclature हेला is so written in certain texts as हेलादुवइ. It is defined as : षश्चीर्युग्जो लीर्वा हेला। (Chn. 4.57) Comment : षण्मात्रः चतुर्मात्रचतुष्टयम् । तथा समस्थान गतो जो लीर्वा हेला।

The scheme :
$$6 + \underset{\text{or}\ \smile\smile\smile\smile}{\overset{4}{\smile - \smile}} + 4 + \underset{\text{or}\ \smile\smile\smile\smile}{\overset{4}{\smile - \smile}} + \overset{4}{- \; -}$$

= 22 मात्राs

IV 1 जह पुणरवि । ण̆ ज̄म्मु̆ । अक्खय । हं̆ ए̄त्थ̆ । सि̄ट्ठो̄
सुइभावा । हं̆ ते̄म̆ । तासु पु । णु̆ ण̆वि̆×̆ । दि̄ट्ठो̄ ॥

l. 1., The first and the third चतुमार्त्राs are जगण l. 2., The first चतुर्मात्र is जगण while the third is all लघु. Also note that the third चतुर्मात्र is defective by one short syllable probably due to scribal error.

IV 2 ण मुणहि तुहु । अ̆या̄णि̆ । सिरिकं । त̆रा̄य̆ । खे̄मं̄
एहु रक्खियं । (य̆)सा̄य̆ । रं (×) स । ज्झु णहु मु । हु̄त्तं̄ ।

l. 1 The first and the third चतुमार्त्राs are जगण l. 2 The first चतुमार्त्रा is defective by one short syllable which can be corrected by adding य; the second चतुर्मात्रा is also short by one syllable; the third चतुर्मात्रा is all लघु. The l. 2. reveals scribal errors.

The scansion of the other हेलाs would reveal such errors to a great degree. Though Chn. does not speak of any caesura, a slight यति is felt 10 + 12. One may note the irregularities given below which are very revealing in the matter of ap. pronunciation and carelessness of either the writer or the scribes, 5 b, 7 a, 9 a, 10 b, 15 a, 17b lack two मात्राs especially for their third चतुर्मात्र.

11 a One मात्रा lacking; ताइ instead of ता would be better metrically and for meaning, though not supported by mss. सा is doubtful.
13 a read कीरी instead of कीरि
14 a अवसे̆
16 b read °वंतओ; ओ to be taken long.
19 a is defective. The mss. evidence does not help.
20 a जाएवि–ए to be taken long.
21 b कीर–ई to be pronounced short.
22 a सोऊण=सोउण metrically; supported by ms.C.
26 b णरिंदहो–हो is usually short but it is to be taken here as metrically long.

Sandhi V मंजरी

The name of the metre is mentioned before every kadavaka-beginning stanza of this Sandhi in all mss. This metre is also used by स्वयंभू and पुष्पदंत. It is illustrated by Hemcandra : Chn. 4.61. तौ च्तितौ मञ्जरी ॥ by a four-lined stanza in खञ्जक-प्रकरण.

I. 1. The scheme : 3 + 3 + 4 + 4 + 4 + 3 = 21 मांत्राs

— ˘   — ˘   4   4   4   ˘ —
पुञ्ज । णी उ । सो सय । ल्ह तिहु । य णि जा । यएं

— ˘ । ˘ — । ˘ — ˘ । — — । ˘ ˘ — । ˘ ˘ — । ˘ —
ता सु । पसि । द्धि पु ण्णु । सो ह । ग्गु ण क । त्थ इ मा । य ए

l. 2. has पसिद्धि spurious as revealed by scansion. तासु पुण्णु सोहग्गु ण कत्थइ मायए is the correct reading.

II I णवतारुण्ण रुवसोहग्गिहिं मुणिमणहरणिया ।

— ˘ । — ˘ । — — । ˘ ˘ ˘ ˘ । ˘ ˘ ˘ ˘ । ˘ —
तासु । पुत्ति । सा दा । हिंण महु । रहो परि । णिया ॥

l. 1. defective contains 25 मात्राs. The mss. throw no light.

l. 2. is correct.

The last syllable of the lines is always to be taken long. Some of the stanzas are defective in the fact that they contain 25 मात्रास instead of 21. e.g. 2a, 8a, 11a. Line 4a contains 3 मात्राs too many. Line : 10a मुणेवि for मुणिवि and णे to be taken long. 11b. सहुं जामा instead of 3 + 3 wholly 6 मात्राs. Otherwise the stanzas are prosodically correct.

Sandhi : VI खंडय

The name of the metre is mentioned before every kadavaka-beginning stanza of this Sandhi in all mss. This metre is also used by पुष्पदंत in his महापुराणु.

It is defined by Hemacandra in the खञ्जकप्रकरण Chn. 4.53 as खण्ड : चौ पः खण्डम् ॥ com : चतुर्मात्रद्वयं पञ्चमात्रश्च खण्डं नाम खञ्जकम् ॥

The scheme : 4 + 4 + 5 = 13.

It is a four-lined stanza :
a b
13 + 13
c d
13 + 13

a. rhymes with b. and c. rhymes with d.

4 4 5
I. णियमण । वंच्छिय । भोयणं
देह दि । त्ति सं । जोयणं
इह पर । भवि सं । पज्जइ
तहो दु । क्कि उ खणि । खिज्जइ ॥

In the second line 4 + 4 = 8 are to be taken together देहदित्ति सं = 8 मात्राs

4 4 5
2. तें कुवि । एण त । हा कयं ॥
जणु मा । रंतें । णिब्भयं ॥
जिह णय । री उ । व्वासिया ॥
सयल प । या णि । व्वासिया ॥

The last syllable is always to be taken long. The last five मात्राs are ⏑⏑⏑– or —⏑—. Both these are found. The first pair of 2 चतुर्मात्राs can be separately distinguished but sometimes they are to be taken as 8 मात्राs going together as in 1 b, 6 b and c, 7 d. There are some irregularities e.g. 3 a. अह may be dropped; 2 मात्राs too many; 7 d. गउ सठाणि सिरि = 8 मात्राs. सट्ठाणि should be read as सठाणि; 11 a तेहि मि = तेहिम्मिवि this 2मात्राs for हि. In the last kadavak 14, the beginning stanza
a b c d
though called khandaya is in fact करिमकरभुजा of 4 + 4 ॥ 4 + 4; 4 + 4 ॥ 4 + 4 a rhyming with b and c with d.

Sandhi VII आवली

The name of the metre is mentioned before every kadavaka-beginning stanza of this Sandhi in all mss. The metre is also used by पुष्पदंत in his महापुराणु. It is defined by Hemacandra in the खञ्जकप्रकरण of Chn. 4. 58. सान्ते दोनावली । com. सा हेला पादान्ते द्विमात्रोना आवली । That is, this metre is हेला with 2मात्राs less at the end of a पाद. It should be noted that हेला is a 22 moras metre; thus आवली would be 20 मात्रा metre. Again हेला is a two-lined metre while आवली is a four-lined stanza.

The scheme : 6 + 4 + 4 + 4 + —

The last syllable though short is always to be taken long at the end of a पाद. Preferrably, the first चतुर्मात्रा and the last चतुर्मात्रा are very often ⏑—⏑ though ⏑⏑⏑⏑ and —⏑⏑ are allowed and occur at times only.

6 4 4 4
1. उग्गच्छं । तु भा णु । जिह भुव । णु भा स । इ
ते ए तमु ह । णं तु क । मलइ वि । यसाव । इ ॥
तिह सो जा । यमत्तु । कुलदुरी । उ खंड । इ
सज्जण पिय । रबंधु । सुहि मुह । ऍ मं ड । इ ॥

2. जिणमइ ता । ह तणय । जिणध । म्म भाव । णा ॥
जाया बा । ल विह व । सुइ सी । ल पाव । णा ॥
अहणिसु सा । हु धम्म । वयणे । हि वासि । या ॥
पिउणो गे । हि वसइ । बंधुय । ण तोसि । या ॥

The irregularities are very few. 3 a. गिण्हेविणु ण्हि does not make गि long. 5 a रयणावलिऍं; उट्ठेविणु = उठेविणु; 5 c. ताऍं; 6 c. संठिय = संट्ठिय

Sandhi : VIII दोहऊ

The name of the metre is mentioned before every kadavaka-beginning stanza of this Sandhi in all mss. The metre is the well-known ap. metre दुहा It is defined in Chn. 6. 20. as a चतुष्पदी : समे द्वादश ओजे चतुर्दश दोहकः ।

The scheme 14 + 12 theoretically is by taking the last मात्रा of every पाद long. Ordinarily it is defined as 13 + 11, the last syllable to be taken as short, if it is short. Generally the ending syllable of each of the 4 पादs is short. There is only one illustration 10 a and 10 c where the ending is long viz. इसिया and सुया and they have 14 moras satisfying actually the theoretical requirement of Chn. At all other places the ending-syllables of the पादs are short and मात्राs are 13 + 11.

The following points may be noted : 4 a पहिए̄; 4 b पुण्णे̄; 9 a णिसिसमए̆; 12 c णामए̆; 13 c सण्णज्झेवि- ज्झे does not make the preceding syllable long. It is to be taken short; 15 a राए̄; 15 b. गि̄ण्हहि; here ण्ह makes गि long; elsewhere it remains short as it is with one-mora value. 17 c अवहिए̆; परियाणे̆वि.

Sandhi XI आरणाल

This metre is of षट्पदी type. पुष्पदंत's महापुराणु Sandhi XVI has आरणाल as a kadavaka-beginning piece which is of the same षट्पदी type with the same moraic scheme as is here.

	a		b		c		
The scheme :	12	+	8	+	10	=	30 moras
	d		e		f		
	12	+	8	+	10	=	30 moras.

a rhymes with b; d rhymes with e and c rhymes with f. The last syllables of all पादs i.e. a to f are long.

The अरनाल is mentioned by Hemacandra Chn. 4. 66 गन्तारनालम् । Com. सा द्विपदी गुर्वन्ता एकेन गुरुणा बद्धा आरनालम् । i.e. the scheme 6 + 5 × 4 = 20 + 2 + 2 = 30 moras. But it is not of षट्पदी type as is in our text and महापुराणु; nor does it mention any caesura after 12 or 8 मात्राs. With a difference of 1 मात्रा in the last pada, the आरनाल of our text resembles the घत्ता of कविदर्पण 2.30 : Scheme : 12 + 8 + 11. The आरनाल has usually the last two syllables as (a) ⏑ – । (b) ⏑ – । (c) – –, (d) ⏑ – । (e) ⏑ – । (f) – –, as revealed by the examination of all the आरनाल stanzas of our text. The आरनाल of Chn. has also (c) and (e) – –. The following points may be noted. 5 a, 8 b, 11 b read the final syllables ओ̄ for उ of the text. 7 b किज्जई; 7 b विहिज्जई but has 3 moras more. Otherwise our text has the आरनाल metrically correct. The errors seem to be scribe's errors.

Sandhi XII सुंदरी.

The सुंदरी is not the सुंदरी of PP. 2.271. But it is rather the रासावलय metre of the Chn. 5.26. षोडजचः षपौ रासावलयम् । Com. आदौ षण्मात्रस्ततो जगणरहितः चतुर्मात्रस्तः

षण्मात्रपञ्चमात्रौ यत्र तद् रासावलयम् । is the सुंदरी meant here. It is also used in the body of the Kadavaka of our work and is the principle metre of the रासाबन्ध form like संदेशकरास.

The scheme : 6 + 4 which must not be जगण i.e.
— ᵕ — + 6 + 5. = 21 मात्राs.

The illustrations of our text bear out two more points: (1) all ending three syllables of a पाद are short ᵕ ᵕ ᵕ; (2) There is a caesura 11 + 10 = 21. Chn. does not mention these traits.

K. I. इंदि यसं । जमु पढ । मु, पवुच्चइ । धम्म̆णि̆हि̆
जं सेवं । तहो, जी । वहो जायइ । चित्त̆दि̆हि̆
हरिहरवं । भपुरं । दरपमुह ह । जो सु̆र̆ह̆
होइ दुस । ज्झु विसे । सं भोयस । मुद्ध̆र̆ ह̆ ॥
महुलित्ता । सिहि धा । राल्हिणहो । सण्णिहउ
विसयह अणु । सुक्खा । सइ दुक्ख वि । बहुविहउ ।
तिह वड्ढं । तु ण खि । ज्जइ जिह दु । ग्गइगमणु
विसयास । त्तहो जी । वहो पयडिउ । तणुदमणु ॥

The following irregularities are observable : 5 c. two मात्राs less; 6 d जणें̆; 11 a मलों̆; 12 a,b. वणें̆ and खणें̆; 17 a defective Read सुमुछिमु तणु and drop सुहमु to rectify metrically. Otherwise all सुंदरी stanzas conform to the definition of रासावलय.

The mame metre is used in चर्चरी of जिनदत्तसूरि where the commentator calls the metre कुंद of 21 मात्राs. It conforms to the रासावलय of Chn. mentioned.

The same metre is used in संदेशकरास as the standard metre where the commentary on st. 26. calls the metre आभाणक or रासक and gives the scheme : 6 + 4 + 4 + 4 + 3 = 21 moras × 4 pādas = 84 मात्राs; and explicitly debars the use of पञ्चकल or 5 moras गण. Chn. however gives the 5 moras गण as the last गण in the definition of रासावलय. Though by scheme and name आभाणक or रासक are differently stated from रासावलय, basically all three are the same. The कुंद metre of the commentator of चर्चरी is also the same. Factually, the scansion of all these bears out the fact of their agreement.

This metre is used also in the body of the kadavaka in our text संधि : VIII 4; X. 3.; XI. 10.; XIV. 13. Only at the end of the पाद, though scribbled long, the syllable is to be considered short. There are otherwise no metrical irregularities as such. The use of this metre shows how popular it was.

III Metres employed in the body of the Kadavaka

The metres employed in the body of the Kadavaka fall mainly into two divisions :

(1) The standard metre i.e. the metre normally used in the body of the kadavaka.

(2) The variation metres i.e. metres of varied types used to relieve the monotony of the normal or standard metre used in several kadavakas of the Sandhi.

The present work is constituted of 14 Sandhis containing in all 214 kadavakas. The normal metre is the 16-moras metre employed in 192 kadavakas.

The variation-metres are employed in 23 kadavakas. They are the different metres employed to relieve the monotony of 16 moras standard metre and at the same time to exhibit the poet's metrical skill just as is done by sk-poets in their epics, in which they always have a canto at least set apart for the employment of various metres.

A. The Standard Metre :

The standard metre of 16 moras exhibits three types usually differentiated by their Gaṇa-formation and the ending Gaṇa.

The ending Gaṇa-syllables:

(1) 16 moras : four चतुमार्त्रs
ending in a जगण = ⏑ — ⏑

(2) 16 moras : 6 + 4 + 4 + 2 ;
the last two मात्राs ending in ⏑ ⏑

(3) 16 moras : 6 + 4 + 4 + 2 : but the last two मात्रा are represented
long — ; rather the final चतुर्मात्राs are — —

(1) According to PP. 1.125. पद्धडिआ is constituted of 4 चतुर्मात्रs of which the last चतुर्मात्र is a जगण = ⏑ — ⏑. But according to the earlier tradition Chn. 6. 31; Kd. 2. 22; Sc. 6. 129; 8.15. the पद्धडिआ is constituted of four चतुर्मात्रs without any restriction about the last चतुर्मात्र to be a जगण. According to छंदःकोश 36 and PP. 1. 125. (of course a later tradition) the last चतुर्मात्र is जगण = ⏑ — ⏑. This points out that पद्धडिआ of earlier tradition was very broad almost to be a class. Sc. 8. 7. says : पद्धडिआऽणेअविहा । i.e. the पद्धडिआ is of many types. If we work into the use by poets the पद्धडिआ and वदनक = ⏑ ⏑ last two मात्राs are found in one and the same कडवक or संकुलक = — the third type mentioned above, also so used. They did not entirely differentiate them but treated them as the varieties of the standard पद्धडिआ. पद्धडिआ was the standard metre of the ap. epic. It had many varieties but it later became restricted to 4 + 4 + 4 + ⏑ — ⏑ i.e 4 मात्राs of जगण. and to treat it metrically, the पद्धडिआ is treated according to PP. 1.125. definition.

In our work पद्धडिआ is used as under :

I. 4, 6, 7 (lines 10-13); III 1, 3, 12, 18; IV 5; V. 3; VIII 8; IX 7; XII 4, 13; XIII 6, 7; XIV 11 = 15 Kadavakas fully ; partially in I. 7. line 10—13. The partial use in a line or two in the Kadavaka is very rare and the same is not noted. For example, in I. 4. line 1 has the ending चतुर्मात्रा as ⏑⏑⏑⏑ and not जगण, while the whole Kadavaka otherwise is in पज्झडिआ.

It is also noticeable that even from the time of स्वयंभू , पज्झडिआ with a जगण was more used than वदनक with last द्विमात्रा = ⏑⏑. In the first 20 Sandhis of पउमचरिउ as pointed out by Prof. Bhayāṇi out of 285 Kadavakas of these 20 Sandhis, 91 Kaḍavakas are of पज्झडिआ while 112 Kaḍavakas are in वदनक. वदनक became a metre by itself as separated from पज्झडिआ on this account, formerly it being probably a variety of पज्झडिआ.

(2) The 16-moras metre with the scheme : 6 + 4 + 4 + 2 is termed वदनक by Chn. 5. 28 षचद्गद्दो वदनकम्. The definition does not say that the last two मात्राs should be ⏑ ⏑ but the illustration given has in all the four चरणs, the last syllables ⏑ ⏑. This metre is mentioned by Sc. 4.32 and also Kd. 2. 21. The last द्विमात्राs by use are ⏑ ⏑. PP. 1. 127. describes a metre called अडिल्ला as a 16-moras metre with the two padas a, b and c, d rhyming at the end, in which जगण is not at all used and the last syllables are ⏑ ⏑. Jacobi and Alsdorf call वदनक by the name of अडिल्ला following the bardic tradition of PP. अडिल्ला however was the name of वदनक acquired by a peculiar rhyming device. वदनक mentioned in Chn. 5. 30. later assumes the name of a separate metre in the bardic tradition. वदनक however is the older name supported by metricians.

In our work वदनक is more used than पद्धडिआ as is the case in स्वयंभू's पउमचरिउ. वदनक is used in 172 Kadavakas out of 214 kadavakas of the whole work : 15 पज्झडिआ + 4 पादाकुलक + 23 Variation metres = 42 kadavakas having been excluded.

It is also probable that वदनक may have acquired its special Gaṇa-scheme later while it was distinguished from पज्झडिआ.

Chn. 5. 28. com. remarks : केचित्समचतुष्पदीषु षचचदाः संकुलकमिति पठन्ति । तदत्रैवान्तर्भूतम् ।. It means that संकुलक also was another name for वदनक.

(3) The third variety of 16-moras metre is called पादाकुलक by later tradition. Sc. 6. 160 defines पादाकुलक: as सोलहमत्तं पाआउलअं (छ च छ) स विरइअं संकुलअं । तं चेअ चआरचउक्कं तं जाणसु पद्धडिआ धुवअं ॥ It means that पादाकुलक is a 16-moras metre; but if the Gaṇa-scheme is : 6 + 4 + 6 it is called संकुलक; and if the Gaṇa-scheme is 4 + 4 + 4 + 4 it is certainly a पद्धडिआ. In संकुलक the last 4 + 2 of वदनक are combined as according to Sc. the last Gaṇa being of 6 मात्राs. As pointed out, according to Chn. संकुलक is the same as वदनक. संकुलक described as a समचतुष्पदी (scheme 6 + 4 + 4 + 2) at Sc. VI 160; Rāj. 172; Chn. 5. 28. Com. seems to be the same as वदनक except that it ends in — not in ⏑ ⏑. The famous Hindi epic Rāma-carita-mānasa is composed in this metre; the last two shorts of our metre appear there contracted as a rule into a long. It has come to be known as Copāī or

Caupāī in the early vernacular literature. PP. 1. 129. defines पादाकुलक as 16-moras metre but the illustration has the last 2 syllables – –. Later metricians however have restricted पादाकुलक to 16-moras metre with two – – ending. Whatever name we give, the nature of the metre which is termed पादाकुलक following later metricians, or according to Prof. Bhāyāṇi संकुलक which is a variety of वदनक, can be settled by usage. And all the kadavakas which have been culled out from our text, uniformly use 16-moras metre with two long syllables at the end.

There are in all 4 kadavakas of पादाकुलक in our text : I. 1.; III. 10; VII. 3.; X. 2. But also note III. 10. 4; X. 2. 10. are the lines having — ⏑ ⏑ । – ⏑ ⏑ i.e. वदनक and ⏑ ⏑ — । ⏑ ⏑ – only the last syllable long due to inst. sg. वयणें = वयणइं; णयणें = णयणइं and hence वदनक.

Thus पज्झडिआ, वदनक and पादाकुलक, whatever their Gaṇa-scheme can be distinguished by their last गण: पज्झडिआ has a जगण at the end ⏑ – ⏑ ; वदनक has ⏑ ⏑ ⏑ or — ⏑ ⏑ ; पादाकुलक has — —.

It may be also added that as all these are 16-moras metres, they are mixed up sometimes in the body of a kadavaka by a line or two. For example in I, 4. 1. by the test of last two syllables it is वदनक but it is difficult to scan it especially 1 a into 6 + 4 + 4 + 2. By taking इउ to form one conjunct syllable to make the previous syllable long, we can have पज्झडिआ. I. 7. 1. is a line of पारणक; I. 7. 2 b, 4 b, 5 b, I. 7. 4 a is in वदनक while 4 b with which it is rhymed is पारणक. I. 7. 2. is an entire line of वदनक. The rest of the kadavaka (I. 7.) is in पज्झडिआ. II. 5.–5, 7, 8, 12 are ending in – – and hence in पादाकुलक while the rest of the kadavaka is in वदनक. Such fusion is found in several places; because the poet has in mind only 16-moras metre as a general basis primarily.

B. Variation Metres :

Excepting Sandhi VII, all Sandhis have variation metres. Sandhi: VI, X, XII, XIII and XIV have each one variation metre. Sandhis : I, II, III, V, VIII, IX have 2 variation metres each; while Sandhis : IV and XI have three variation metres.

(i) पारणक:

Sandhi I. 7. has a few lines of पारणक. Chn. 6. 3. defines पारणक: त्रितौ षच्पा वा पारणकम् । scheme : 4 + 4 + 4 + 3 or 6 + 4 + 5 as is pointed out in the commentary.

(ii) मदनावतार :

The metre is defined Chn. 4.83 Com. तत्र चतुर्भिः पञ्चमात्रैर्मदनावतारः । The scheme : 5 + 5 + 5 + 5 = 20 मात्राs. This general form of metre is to be preferred because the syllabic metres like स्रग्विणी, भुजङ्गप्रयात, and कामावतार : Chn. 2. 171; 2.170; 2.167.

= ⌣ – ⌣ ; all of 20 moras of four रगण = – ⌣ –; four यगण; and 4 तगण = ⌣ ⌣ — have not been observed by ap. poets with perfect purity. They have always the tendency of using sometimes two shorts for one long and vice versa. Sometimes all the 5 मात्राs are short.

The occurrence : I. 12 ; II. 3 ; V. 11. ; VIII. 1 ; IX. 9 ; XI. 5 ; XII. 9.

Amongst these, I. 12. and XI. 5. are predominantly स्रग्विणी of लक्ष्मीधर styled by PP. IX. 9. as भुजङ्गप्रयात. The rest of the instances are more free, i.e. they only care for 5 मात्राs × 4 गण = 20 मात्राs.

(iii) तोटक

It is defined in Chn. 2. 162 as : सीस्तोटकम्। com. सीरिति चत्वारः सगणा :. The scheme therefore is :

⌣ ⌣ – । ⌣ ⌣ – । ⌣ ⌣ – । ⌣ ⌣ – । = 4 मात्राs × 4 = 16 moras.

The occurrence : II. 10.

There is only one irregularity in line 5 where णारी = णारिय

(iv) प्रमाणिका

It is defined in Ch. 2.82 as : ज्रौ ल्गौ. प्रमाणी। जगण + रगण + ⌣ – i.e. ⌣ – ⌣ । – ⌣ – । ⌣ – = 12 मात्राs

The occurrence : IX. 4.

(v) चामर

It is defined in Ch. 2. 254. under the name of तूणक or तोणक with the scheme: रजरजरा: i.e. – ⌣ – । ⌣ – ⌣ । – ⌣ – । ⌣ – ⌣ । – ⌣ – । and in PP. 2.158 as चामर of 15 letters and 13 मात्राs the scheme – ⌣ । – ⌣ । – ⌣ । – ⌣ । – ⌣ । – ⌣ । – ⌣ । – i.e. 8 long moras + 7 short moras. = 23 मात्राs.

The occurrence : IV. 3.

(vi) चञ्चला

It is defined in PP. 2. 172 as a metre of 16 letters. The scheme is रजरजर + ल i.e. to say it is an extension of चामर by the addition of one लघु syllable at the end.

5 4 5 4 5 1
The scheme : – ⌣ – । ⌣ – ⌣ । – ⌣ – । ⌣ – ⌣ । – ⌣ – । ⌣ = 24 moras.

The occurrence : IV. 15.

(vii) करिमकरभुजा

It is defined in Chn. 7.64 चौ करिमकरभुजा com. चतुर्मात्रद्वयं करिमकरभुजा। 4 + 4. It is a द्विपदी. This is used as a variation metre next to मदनावतारं.

The occurrence : III. 7 ; IV. 6 ; V. 5 ; VI. 7 : XIII. 7.

(viii) रासावलय

This metre is the same as the कडवक-beginning-piece सुंदरी under which it is treated in that section. The occurrence is : VIII. 4. ; X. 3 ; XI. 10 ; XIV. 13. It is a metre of 21 moras.

(ix) षट्पदी

There is a षट्पदी used as a variation metre.

The scheme :	a		b		c
	10	+	8	+	6
	d		e		f
	10	+	8	+	6

a rhymes with b ; d rhymes with e and c rhymes with f.
The occurrence : III. 4.

VII

The Author, his works and the date of composition

The author himself has given complete information as regards himself, his teachers, time, place and patronage. The author's name is अमरकीर्ति. There is a district called महीतटपथ- i.e. the district situated on the banks of the river Mahī in Gujarat (गुर्जरविषय). There is a town called गोद्दहय < सं. गोह्रदक, modern Godhra, the chief town of the district of the Panchamahāls in Gujarat. There ruled a king named कण्ह < सं. कृष्ण, the son of king वंदिग्गदेव born of the clan of Cālukyās. There was a temple of ऋषभदेव there. The great monk, अमितगति lived there. He composed many works. His disciple was शांतिसेन. अमरसेन, the head of Māthūra-Saṇgha was Śāntisena's disciple. His pupil was श्रीसेन who initiated Candrakīrti into monkhood. Śrīsena's other pupil was Amarakīrti. Amarakīrti, in relation to Candrakīrti styles himself as सहोयरु सीसु सं. सहोदर: शिष्य:. In may mean that they were the co-disciples of Śrīsena. It may mean that he was the brother of Candrakīrti and became his disciple. Amarakīrti composed many works. They were (1) नेमिनाथचरित; (2) महावीरचरित; (3) यशोधरचरित in पद्धडिया metre i.e. ap. language; (4) The टिप्पण of धर्मचरित; (5) सुभाषितरत्ननिधि in Sanskrit verses; (6) धर्मोपदेशचूडामणि; (7) ध्यानप्रदीप and (8) षटकर्मोपदेश in Sanskrit. Thus, he mentions to have composed eight works. The fist three works appear to be Apabhraṃśa works; and he seems to have written a commentary called तत्त्वार्थ on his own composition महावीरचरित. After these eight works, he wrote in Apabhraṃśa language the present work छक्कम्मुवएसो. He says he finished the composition of the work in one month. Presumably, he could finish such a big work in one month only because he had simply to rely on his own version in Sanskrit : षट्कर्मोपदेश: and paraphrase it in Apabhraṃśa, though it is not a small feat. He wrote this at the request of अंबाप्रसाद the son of गुणपाल and चच्चिणी. He describes अंबाप्रसाद as 'बंधवेण अणुजायइ' i.e. a brother born after him, his younger brother. Probably he might be his younger brother of his secular life. He has often referred to Ambāprasāda like that. Again when he refers to 'तायहो कुल' in I. vii. 9., he might be referring to the family of their own father. Moreover this अंबाप्रसाद is referred to as the 'णायरकुलगयणदिणेसरेण' I. vi.8. 'the sun in the sky of Nāgara clan'. Again in V i.8. he is referred to as 'वणिगुणवालपुत्त सावयवर' 'the best of Śrāvakas and the son of Vaṇik i.e. merchant गुणपाल'. He is therefore a Bania of the Nāgara-clan; or a Nāgara Bania. There are evidences that like Śrīmālī, Poravāḍa, Osavāla and others, some of the Nāgara Banias were following Jainism, though at presnt this clan i.e. Nāgara Banias do not belong at all to the Jaina fold. The work was composed on the 14th day of the bright half of भाद्रपद V.S. 1274—i.e. about 1218 A.D. as mentioned in the concluding kadavaka of the present work.

In the context of कृष्ण, the son of वंदिग्गराज, ruling in Godhra in V. S. 1274, when this work was composed, it will be proper to examine some of the facts of the then contemporary history of Gujarat. At the time Bhimadeva II, the Caulukya king ruled over Gujarat, his capital being Aṇahilawāḍa. The attacks from the south of the Yādavas and Cālukyas were repulsed by Lavaṇaprasāda, the Daṇḍa-nāyaka of Broach-region. He was helped by his son Vīradhavala. The chiefs of Godhra and Lāṭa seceded from Lavaṇaprasāda's army according to Someśvara's Kīrti-Kaumudī IV verse 57 : अथ गोद्रहलाटदेशनाथौ मरुनाथैर्निभृतं निबद्धसन्धी ॥. Elsewhere in प्रबन्धकोश P. 107 : महीतटाख्यदेशे गोध्रा-नाम-नगरं तत्र घुघुलो नाम मंडलिक: । Tajaspāla defeated Ghughula and sent him as a prisoner to Vīradhavala. Dr. Majamudār identifies गोद्रहनाथ with घुघुल. But then arises a question how we should account for कृष्ण as the king of Godhra ? It is a riddle. He should be considered an insignificant south-western Cālukya prince "as there was a restoration of the Western Cālukya power in A.D. 1182 under Someśvara IV, the son of Taila III but by A D. 1200, the Western Cālukyas definitely passed away" (Chaulukyas of Gujarat : P. 139.). Or, after Ghughula, a vassal-prince named कृष्ण might have been placed by Lavaṇaprasāda and Bhimadeva II to look after Mahitaṭa-territory at Godhra. Nothing can be said definitely as वंदिग्गदेव the father of कृष्ण by name appears to be a southern Cālukya name. [For details of Bhīmadeva II of Gujarat, I would refer the reader to 'Chaulukyas of Gujarat" By A. K. Majumdar : an authoritative work published by Bhāratiya Vidyābhavan, Bombay : Especially its chapter IX along with the reference note 76, P. 151 and note 112, P. 461-462.]

VIII

The Summary

[Sandhi : I :]

This Sandhi contains 13 Kadavakas and in all 142 lines. [K. 1.] contains a salutation to the first Tirthankara Ṛṣabhadeva, all Arhats, Siddhas, Sadhus (monks) and other Tīrthankaras. [K. 2.] contains a salutation to Saraswatī, the goddess of learning and the Śāsana-devīs viz. Chakriṇī and others. He requests them to remove all his obstacles while he is composing the poem. Then he bows to learned men who are without pride and can appreciate merit. [K. 3.] He praises the good people who always do good to others and do not even recognise the very form of ingratitude. He then describes bad people and because of the custom of poets, he bows to them. He then says that those with neutral attitude can alone assess the true value of a poem. [K. 4.] Those with neutral attitude can churn out the nectar from the curds of poetry. He after paying his respects to them, proceeds to describe the place where he composes his poem. There is in the country of Gurjaras (गुज्जरविसय), a province by name Mahiyada (= Sk. Mahī-taṭa = the modern province of Mahī-Kāṇṭhā.). Its capital is Goddahaya (= modern : Godhara, the chief town of the district of Pancha-Mahāls in Gujarat.) [K. 5.]. In that town, there ruled a king by name Kaṇha. He was the son of King Vandigga-deva and belonged to the Cāulukya-clan. There was there a temple of Ṛṣabhadeva, and in that Caitya-gṛha there dwelt Amitagati, the crest-jewel of learned men, who composed many religious works. [K. 6.] His pupil was Śāntisena; and Śāntisena's pupil was Amarasena the head of Māthūra-Saṇgha. Śrīsena was the disciple of Amarasena. Śrī Candrakīrti was initiated by Śrīsena. Amarakīrti was the pupil of Śrīsena and the co-pupil of Chandrakīrti. He was a poet. One day, he was requested by his younger brother Ambāprasāda, the son of Caccinī and Guṇapāla, and born in the Nāgara family. [K. 7.] " You have composed (1) Nemināhacariu; you have also composed (2) Mahāvīra-cariu; also (3) Jasahara-Cariu in Paddhadiā metre; (4) Tīppaṇa on Dharma-carita (5) Subhāṣita-Ratna-nidhi; (6) Dharmopadeśa-Cuḍāmaṇi; (7) Dhyāna-Pradīpa; (8) Chakkammovaesa in sanskrit. Over and above these eight works, you have composed a number of Sk. and Pk. works; and have thus illumined the family of your father as well as that of your preceptor ". [K. 8.] Then Ambāprasāda requests him to expound to him in details the six duties incumbent on a householder. Then Amarakīrti, the author, says that there are six duties viz. (1) The worship of the deity; (2) The devotion to the preceptor; (3) The study of religious scriptures; (4) Self-restraint; (5) Austerity; and (6) Charity. These must be performed in all purity. [K. 9.] In performing the first duty viz. the worship of the deity, one must also make the scrutiny of what sort of deity one worships (Devaparīkṣā.). He divides people into three divisions (1) good; (2) medium; and (3) low. One who does not make a scrutiny and believes in all the gods, cannot fix one's mind on a real deity. Then he points out that Viṣṇu, Śiva, Graha, Rākṣasa, Bhūta, Kṣetrapāla, Vetāla and others are not the gods worthy of worship on account of their evil tendencies. [K. 10.] He further points out that the goddesses like Caṇḍikā and other Yoginīs are not worthy of worship. It is only the unthinking and the ignorant that worship a banyan tree, a Pippala-tree, the house-hold utensils etc. as gods. How can Kṛṣṇa who associates himself in dances with his beloveds, be considered a worthy deity for worship, he argues. [K. 11.] How can Kṛṣṇa whose mind becomes unstable on the sight of cowherd-women, or Indra who is enamoured of the wife of Gautama, or Candra who fell in love with the wife of Bṛhaspati, be called worthy gods ? If they are accepted as such, what difference is there between ordinary men and gods ? A god who is above all sorts of desires can alone be a real god. [K. 12.] The author, then describes the characteristics of a real deity who is above all sorts of attachments —a Vita-rāga. [K. 13]. A deity should be believed as a cause of merit, worshipped and bowed to by the fourfold attribution (न्यास) viz. (1) name; (2) set-up; (3) substance and (4) concept. Without a name, any deity would be like a stone. It should have a name, a set-up as a deity. Its worship by householders is done by eight objects; while monks worship without any object, only conceptually. If with due observance of time, three times a day, a person worships the Jina, he surely obtains the highest heavenly state.

[Sandhi : 2 :]

This Sandhi contains 11 kadavakas and 159 lines. The topic is the narration of a story with regard to bathing the idol of the Jina with water (जलपूयाकहावण्णण).

[K. 1.] The Dhruvaka describes the merit of bathing Jina with water ; and the first six lines of the section point out how a person doing worship like this can obtain the highest merit. From the fifth line the story begins. There was a town called Brahmapura in the country of Bhārata and there lived a Brāhmaṇa by name Somilla. He had a wife by name Somā. By her, he had a son Yājṇavalkya. [K. 2.] He was married to Somaśrī. Unluckily, Somilla died after some time. The mother-in-law with a desire to offer to a Brāhmaṇa, a water-filled earthen pot for the twelfth-day after-death ceremony (बारसी) of the father-in-law, sent Somaśrī to fetch from the lake, an earthen pot full of pure water. On the way, her friend, the daughter of a certain merchant, met her and advised her that to wipe out the ill-actions of her previous birth, she should bathe the Jina with water, as the bathing-festival was taking place in the Jina-temple. [K. 3.] She in her mind thanked her friend and having fetched pure water in the pot, bathed the Jina, along with her friend and left the pot there.

Some woman informed about that matter to her mother-in-law who when she came, scolded her for laying the pot full of water at the Jina-temple though she was born a Brāhmaṇa. She was sent back with a harsh rebuke. She then went for another earthen pot to an old potter. [K. 4.] She requested the potter to give her a good pot in exchange of a bracelet. Seeing tears in her eyes, the old potter came to know from her the whole account and gave her a pot without accepting the bracelet. She filled it with water and gave it to her mother-in-law. [K. 5.] Seeing that the mother-in-law thought and repented for scolding her for giving the pot in the Jina-temple for a religious purpose. By that repentence, her evil act was in effect diminished. In the next birth, the potter became a king by name Śrīdhara in the town of Kumbhapura and he had a queen Śrīdevī. The daughter-in-law after her death was born a daughter to them. [K. 6.] She was named Kumbhaśrī. When she was bathing the idol of Jina with water, a monk by name Śruta-sāgara came there. He had the knowledge of previous births. King Śrīdhara went there with his daughter to pay him his respects and hear his sermon. At that time, a miserable woman surrounded by dirty children came there. [K. 7] She was suffering from boils big as pots on the head. The king asked the monk what bad actions of the past birth had brought that woman in that miserable condition. The monk related the whole incident of Somā and her daughter-in-law Somaśrī [K. 8.] He related how Somā scolded Somaśrī and she went to the potter who gave her the pot without accepting the bracelet. [K. 9] She gave that pot, filling it with water to her mother-in-law, who after a time had a feeling of repentence for having scolded Somaśrī for giving the pot full of water for the ablution of Jina. Somā after death was born a daughter to Veṇudatta by name Durgati in Kumbhapura and had a very miserable life. She suffered then from these boils on head. The potter was born a king and Somaśrī was born as his daughter by name Kumbhaśrī, who becoming a king in the fifth birth would attain absolution. [K. 10]. Having heard this story from the monk, she remembered her previous birth. Durgati fell before the feet of Kumbhaśrī who touched her head which was full of boils, and the woman's disease vanished. The king was very much pleased with her daughter. [K. 11.] Durgati, free then from her disease, became initiated a nun, and went to the first heaven after her death. The king, with his daughter Kumbhaśri accepted Jainism and having worshipped Jina by always bathing the idol with water, led a pious life. Kumbhaśrī, after death, was born in Iśāna heaven and after other births, would become a king and then attain absolution by her propitiation of the Jina by water.

[Sandhi : 3 :]

[K. 1.] This section describes how a person gets the most fragrant body by worshipping the Jina by applying fragrant substances such as camphor, sandal-paste etc. after bathing the idol, everyday. The author then narrates a story.

There was a mountain called Ruppayagiri on the eastern side of the Meru. [K. 2.] In a town Rayaṇasancaya, there ruled a yakṣa-king named Maṇiśekhara. He had a wife named Śubhamati. She had a dream that a god was taking birth through her. During her pregnancy, the king asked her why she appeared so thin and what her desire was. She said that she wanted to go to the Aṣṭāpada mountain and other places of worship, bathe the idols of the Jinas and apply them fragrant substances. They went there and did so and descended from the peak of that mountain with great joy. [K. 3.] When they were in the thicket of the forest, they smelt a very obnoxious smell. The queen asked where the smell came from. The king directed her attention to an ascetic who was practising penance there and told her that the bad smell came out from his body, as a result of his past actions. The queen insisted that his body should be washed and cleaned. [K. 4.] Again the king pursuaded her not to insist upon washing his body. But the queen remained firm in her resolve. They brought water from a stream and washed him. [K. 5.] Then they annointed his body with fragrant substances like camphor, sandal-paste, black aloe etc. The ascetic remained motionless in his meditation. The king and the queen went to their town in their air-car. On this side, attracted by the fragrance, the bees came in swarms, upon the body of the ascetic, covered his body and stung him. [K. 6.] After a fortnight, the yakṣa-king came to that place in his air-car with his wife and retinue to pay his homage to the Jina. The queen asked him why the ascetic they washed was not seen there. The king replied that a black shoot in that place was perhaps an indication. They came down and to their sorrow they found the ascetic, on the point of death, eaten away by bees. They drove off the bees. The ascetic got the absolute knowledge and died after four seconds. [K. 7.] The king, before the ascetic died, begged his pardon. The ascetic replied that a man must suffer for what he had done in his past birth; but a person, not liking a dirty-smelling ascetic, himself must suffer from the dirty smell. As a matter of fact, sinful persons, afflicted with pride and following wrong doctrines were dirty, he said. The queen understood that she had sinned and had displeased the ascetic, and that to get his pardon, she should please him. [K. 8.] She bowed to him with tears in her eyes and requested him to pardon her sin. He replied that he had already pardoned her but one must suffer at least for once the consequence of one's action. Having heard that the king and the queen went back to their town. The queen gave birth to a son afterwards. [K. 9.] The king named him Kalyāṇa. When he was young, the king entrusted his kingdom to him and along with his wife, the king became a monk. Both of them after penance died. The queen was reborn as Madaṇāvalī the daughter of king Puṣpadanta and Subhadrā, at Vajjayantpura on the Vaitāḍhya mountain. The king could not find a proper husband for his beautiful daughter. Then he instituted a Svayamvara ceremony for her where he invited all the kings. [K. 10.]

Madanāvalī, putting aside Vidyādharas, selected King Siṃhadhvaja and put a garland on his neck. They married and loved each other very much. Then came the time for her misdeed to fructify. A very bad smell came out of her body. People ran away from her presence. The king called his physician on the advice of his ministers. [K. 11.] The physician could not cure her and said that the evil smell was the result of her past action. The king got a palace made in the forest and the queen lived there and repented for her deed of the past life. [K. 12] In the meantime, a pair of parrots sat on the window of her palace. The parrot told her the story of how Śubhamati had committed a sin by washing an ill-smelling ascetic. Madanāvalī on hearing this story remembered her past birth. [K. 13.] The she-parrot asked the parrrot what happened afterwards. He said that Madanāvalī who was before her, was Śubhamati in her previous birth; and he further informed her that by worshipping Jina by bathing with fragrant things for seven days she could expiate her sin. As soon as Madnāvalī tried to offer her ornaments to the parrot, it vanished from the sight. [K. 14.] She decided to ask about it to her learned preceptor. She performed for seven days the ablution of the Jina with fragrant things and soon her bad smell vanished. She had then a very fregrant smell and the king was informed about it. [K. 15.] The king went to her and brought her to the town with a great festival. They lived happily. In the meantime, an ascetic named Yaśodhara came there. The queen insisted upon the king to see him. [K. 16.] The queen, getting an opportunity asked him who the parrot was. The sage replied that he was the ascetic who in the next birth became a god and came to her as a parrot to free her from her sin, and that he was as a god present in the assembly. [K. 17.] She expressed her gratitude to that god who told her that he would fall from his god-state in seven days and would be preached by her. The god then went away. She asked the preceptor how she would know him. The preceptor said that when she would be in penance, he would disturb her by his amorous requests. [K. 18.] The queen then asked the king to permit her to become a nun. The king dissuaded her but she preached to the king. The king then permitted her to become a nun. She as a nun practised penance. [K. 19.] Then the god after seven days was born as a Vidyādhara prince by name Mṛgāṇka and being young married Ratnāvalī, the daughter of the yakṣa king by name Gaganagati. When he was going in his air-car for a Svayaṃvara, he saw the nun practising penance. [K. 20.] He descended from his air-car and asked her why she wasted her youth and beauty. [K. 21.] The more she repulsed him, the more he insisted. She remembered what was told her by the sage. [K. 22.] She decided to preach him and turn him away from his evil path. [K. 23.] He remembered his previous birth by her preaching, took initiation, became a monk and was reborn after death as a god in Acyuta Heaven ; while she, after death, was born in Brahma-Heaven where she would expiate her actions and would thereafter obtain absolution.

[Sandhi : 4 :]

[K. 1]. The worship of the Jina with rice is extolled here. There was a town named Śrīpura in Bhārata ; and a King named Śrīkānta ruled there. He had a wife Śrīdevī by name. There was a mango tree before the Jina-temple in the garden outside. A couple of parrots lived there. The she-parrot was pregnant ; and she desired to have the ears of paddy. [K. 2.] The parrot told her that the paddy-field was well kept under guard by the king and the king would cut the head of the thief if caught. She in anger told him that his love was artificial (The poet then speaks of the evils of women) and that he wanted her to die. So insisted, the parrot, in spite of the guards seeing him, stole the paddy-ears and gave them to her. [K. 3] Once when the king saw one part of the field without paddy-ears, he rebuked the guard. The guard told him that the parrot used to steal away paddy-ears. The king sternly replied to catch him and hack him to pieces. The guard brought the parrot as a captive before the king. The she-parrot also followed and told the king that the parrot stole the paddy-ears to fulfil her pregnancy-desire and appealed to the king to release him. The king asked the parrot why he, so wise, followed a woman's wish. [K. 4.] The she-parrot replied that people undertook any task for women and that the king himself was prepared to die for his wife. She asked him why he, a human, should find fault with a bird. The king was surprised that the she-parrot knew about the incident of his life. [K. 5.] The king requested the she-parrot to tell the incident. She told him the story : —

There was a woman-ascetic in his town. His queen Śrīdevi, won her favour and requested her that she should do something that her husband would love her only above everything. The woman-ascetic offered her some herb to give him in food or drink. But the queen replied that his food or drink were not under her control. So she gave her the incantation for husband's love. Under its influence, when the king came, he offered the queen everything to do as she liked. [K. 6.] The queen again approached the woman-ascetic and told her of the complete attachment of her husband but she said that she wanted to know that if she died, her husband would die also with her. The woman-ascetic gave her two medicines. By smelling one, she would appear dead though alive and by the other, she would gain her life back. [K. 7.] She told her that she should not be afraid as she would be there to avert any harm. The king then saw her dead. The physician was called and could do nothing. The king swooned but on gaining senses, he wished to die with her on the same pyre. [K. 8.] The ministers pursuaded him but he did not wish to live without her love and went to the burning-place to immolate himself on her pyre. [K. 9.] In the meantime, the woman-ascetic came there running and said that she would revive her. The woman-ascetic did what she said. The king was very much pleased with her. The woman-ascetic died and was born in that birth as a she-parrot.

Thus the she-parrot told her narrative. The queen wept to hear it. The she-parrot said that on seeing them both she remembered her previous birth. [K. 10.]. The king asked the she-parrot what she desired. She asked him to give back to her, her husband alive. The king released the parrot and ordered the paddy-guard to give the couple rice by making it into a heap. The couple was happy and the she-parrot put forth two eggs while her co-wife gave birth to one egg. While her co-wife was out, she took away her egg. When she returned, she began to lament on not seeing her egg. [K. 11.] When she saw her co-wife's plight, she had a feeling of mercy and secretly left her egg in its place. The co-wife was pleased to find the egg ; but the she-parrot thereby was bound by her bad act. They all then lived happily on rice there.

Once in the Jina-temple came a Cāraṇa-sage. The king asked him about the worship with rice. The sage extolled that worship. [K. 12] The she-parrot heard it. They always began to worship the Jina with rice. All the four after death, having enjoyed in the first heaven were born again. The parrot became king Hemaprabha in Hemanagarī. The she-parrot became his queen by name Jayasundarī. [K. 13.] The co-wife of the parrot became his second queen by name Rati. He had afterwards five hundred wives but his affection was on those two. Once the king suffered from heavy fever. The physicians could not cure him. But in the night a goblin came and told him that if any of his wife, sacrificed herself in fire as an oblation, he would be cured of his fever. [K. 14.] The goblin went away. In the morning, the king told the incident to his ministers. Rati was ready to immolate herself. The king requested her to desist from falling into the fire-altar. But she was firm. [K. 15.] As she was falling, the goblin took her up in the piece of cloth in the mid-air. He was pleased and asked her what she wanted. She said she wanted to have her husband free from fever. People praised her. [K. 16.] The king asked her for some boon. She said that she would ask for it when she liked. Rati, for a son, worshipped the family-deity and vowed before the deity to offer her the son of Jayasundarī as a sacrifice, if she would get a son. She had thereafter two sons but she was thinking how to offer Jayasundarī's son as a sacrifice to the deity. The way came to her mind. [K. 17.] She asked the king for a boon to give her the kingdom to rule for five days. Then by the end of a night, she took the son of Jayasundarī and was going with him to the temple of the deity in Nandanavana. In the meantime, Vidyunmati, the king of Meghapura, from the air-car saw the child. [K. 18.] He lifted up the living child and placed a dead one in its place. He took the child to his place and gave it to his queen. He grew up there. [K. 19] Rati on the other side offered the dead child to the deity and went home. But

Jayasundarī was drowned in grief. Her son brought up by the Vidyādhara saw her own mother in the garden, while he was going in his air-car. She was shedding tears. He came down and took her in his air-car. The king saw it ; but he could not do anything as he was unable to go in the sky. The king was sad to lose his queen as well as his son. The prince took Jayasundarī in his garden. [K. 20]. The son, not knowing her mother, fell in love with her, while they were sitting there under a mango-tree. The two young ones of the parrot, after death were the couple of gods ; and they passed by that tree. The goddess informed the god that it was a strange sight that a son made love to a mother. The talk was heard by the prince and Jayasundarī, and they looked up. They saw the celestial couple and asked it why both of them said so. [K. 21] The goddess asked Jayasundarī if she remembered her previous life of a she-parrot. She said " You were our parents in your incarnation as a parrot-couple. We two were your young ones and are now born as the god-couple. That god has become your son. We saw the evil happening and acquainted you with the fact." Then the couple went away in the air-car. Madanakumāra then fell at the feet of his mother in contrition. She told him the whole incident how he was lost ; and her affliction then was over on seeing him. [K. 22] The Vidyādhara parents who adopted him, asked him where he was so long. When Vidyādharī was alone, he asked her how he was there. She said she did not know anything and that the Vidyādhara might inform him. The Vidyādhara told him the whole incident. On that side, king Hemaprabha was grieved how his beloved queen Jayasundarī was lost. [K. 23]. At that time the garden-keeper told him that a monk named Śrutasāgara had come in the garden. He possessed Avadhi knowledge. The king was pleased. He asked him about his loss. The monk said that she was taken away by his son. The king replied that her only son was dead and that she had no other son and asked him to clear his doubt. [K. 24]. The monk told him the whole episode of Rati. In the meantime Madanakumāra came there with his mother to pay homage to the monk. The whole mystery was then solved. The king asked him why he suffered separation from his son. [K. 25.] The sage informed him that when he and Jayasundarī were a parrot-couple and Rati was his parrot co-wife, Jayasundarī as a she-parrot stole for sixteen muhūrtas the egg of her co-wife but then put it back out of sympathy. That was the reason why he suffered the separation from his son for 16 years. The reconciliation between Rati and Jayasundarī took place. Then the king asked the monk how he got the kingdom and how he should expiate his past bad action. [K. 26.] He replied that they got the kingdom on account of their worship of the Jina with rice. Then he added that he would get the eternal happiness with the passage of time. The king gave over his kingdom to the son of Rati and along with Jayasundarī, her son and Rati, took to monkhood.

[Sandhi : 5 :]

This Sandhi contains 14 Kaḍavakas; and 220 lines. It extols the worship of the Jina with flowers. [K. 1.] A person worshipping Jina with flowers and lotuses becomes respected and known in the world. A story in this reference is narrated here.

In Bhārata, there was a town named Uttarmathurāpurī. A king named Dhanapāla ruled there. There was a merchant named Dharmānanda. His wife was Śrīmālā. He had a daughter named Lilāvatī and a younger son named Guṇadhara. [K. 2.] She was married to Sāgaradatta, the son of Makaradhvaja of Dakṣiṇamathurā. She went with her maid Sundarī to her husband's house. There her co-wife was worshipping a beautiful idol of the Jina with a garland of flowers and Līlāvatī became jealous of her. She asked her maid to throw off that garland. She went to the place where Jinamati, the co-wife, worshipped the Jina. [K. 3.] As soon as she tried to take off the garland, she found that it was not a garland but a serpent. As Sundarī could not touch it out of fear, Līālvatī out of anger came at once and as soon as she touched the garland of Mālatī flowers, it became a serpent and coiled round her hand. She tried to shake it off but could not. Jinamati hearing her cry came there and by repeating Navakāra incantation, she took off that serpent which at once turned into a garland of Mālatī-flowers. She placed it on the idol of the Jina. The townsmen saw this and they hailed Jīnamati. [K. 4.] In the meantime, there came a monk by name Samyama-bhūṣaṇa. Sāgaradatta with his wife asked him about the duties of a Śrāvaka. He said that his duty was fourfold viz. the worship of the Jina, charity, fasting and good conduct. That would lead to the beatific path. A person who worships the Jina with flowers three day-joints i.e. morning, noon and evening, obtains heaven. He ordained him to worship the Jina with flowers. [K. 5.] Then the monk said that one who did not worship the Jina out of disregard, anger or anything, did not obtain happiness and had to suffer hell-pangs. Līlāvatī, on hearing that, told how she tried to take off the flower-garland from the Jina. [K. 6.] On the advice of the monk, she began to worship the Jina with flowers thrice a day. Permitted by her husband, she went to her father's house. There her younger brother saw her worshipping and asked her about it. [K. 7.] The younger brother on being told the merits of the Jina-worship, also began to worship the Jina thrice a day. After death they became the celestial pair. Then the brother was born Jayakumāra, the son of king Padmaratha of Padmapura; and the sister was born the daughter of king Suravikrama of Surapura. [K. 8.] Her name was Vinayaśrī. She grew up to be a beautiful damsel. The king was in a fix as to whom she should be given in marriage. At last he decided to call all princes and asked her to select any out of them as her husband. [K. 9.] She did not like any prince; but when she saw the portrait of Jayakumāra, she felt deep love for him. [K. 10.] The king was pleased with the selection and sent his minister to king Suravikrama, intimating that he wanted to give his daughter, Vinayaśrī, to Jayakumāra in marrige. The latter consented and Jayakumāra came on being invited, there to Padmapura. [K. 11.] The bridegroom left with the bride for his town. On the way, in the forest, he saw a sage. The sage called them by name. They were surprised and the prince asked him how he obtained the kingdom and the bride. Then he informed them that the princess was Līlāvatī and the prince, her younger brother and they obtained that position on account of their worship of the Jina with flowers thrice a day. [K. 12.] He told them of their past births and they remembered and began to repent that they, the brother and the sister, should then be the husband and the wife. They insisted to be initiated as a monk and a nun there and then. [K. 13.] But the monk explained to them that in the cycles of births such things did happen, and that they should enjoy the kingdom. But they insisted that they had lost interest in worldly life. [K. 14.] They then became the monk and the nun, led pious lives and at last were dead. They after a number of births attained absolution.

[Sandhi : 6 :]

[K. 1.] This section extols the offering of food to the Jina.

There was a town named Dhanyā in Bhārata. A king named Siṃhadhvaja ruled there. Once a sage came there and he sat in meditation in the garden outside the town. Calling him a monk of the other sect, the people killed him. The monk obtained absolution. But the town-god became angry and [K. 2.] began to kill people. Thus the people ran away from the town which became deserted. The king, with the help of his chaplain, propitiated the town-god who, on being pleased, advised the king to found a new city and give it the name of Kṣemapurī. In the deserted town, the god lived in the temple assuming the form of a lion. Near that temple, a poor peasant was tilling his field. [K. 3.] Once, the Cāraṇa sage arrived there. The peasant putting aside his plough asked him the reason of his poverty. The sage explained that he never offered food to the Jina and he was therefore poor. [K. 4.] The peasant asked how he could offer food to the Jina, on account of his poverty. The sage advised him to offer a morsel of food to the Jina before taking food and to offer the half of his food to a person who came there asking for it. He took that vow. Once his wife came there with food and water. But as she served it, he remembered he had not offered food to the Jina. [K. 5.] Having thought that way, he went to the Jina-temple with food ; but there he saw a lion. But he decided to follow up his vow and in spite of the presence of the lion, he went inside the temple. The lion disappeared. He then bowed to the Jina and offered his food. Then he came back and just while he was on the point of sitting for food, an old monk pressed with hunger, appeared there. [K. 6.] He gave some food to him; and as he again tried to take his food, a child appeared there weeping on account of the pain of hunger. He gave away the rest of his food to the child. The god at once appeared there, being pleased with the observance of his vow; and asked him to choose a boon. He asked him to destroy his poverty and give him indestructible happiness. [K. 7.] The god promised him that he would come to him when needed. The peasant then told the matter to his wife. His wife supported him in his good life and she earned religious merit by the support. Now in Kṣemapurī, the king thought of marrying his beautiful daughter Śṛṅgāravatī to a deserving bridegroom. [K. 8.] He called for that purpose, all the princes to a Svayaṃvara ceremony. When all the princes took their seats, the princess, with a garland to be put on the neck of a chosen bridegroom, began to move amongst the princes. At that time, the peasant came there with his plough to observe it. The she-elephant carried the princess to the peasant, on account of the influence of god and put a garland on the neck of the peasant. The relatives of the peasant were aghast. On the other side, the princes also began to speak to one another whether the princess had lost her senses; [K. 9.] or she was under some magical influence of the farmer. They consulted amongst themselves and asked the king through a messenger to take away his daughter from that farmer and institute a second Svayaṃvara-ceremony. The king said that he was not in fault and that her daughter had chosen him. [K. 10.] When they heard the king's reply through a messenger, they decided to kill the farmer and his supporters. They thrashed the farmer to give up the bride; but under the influence of the god, he got angry and challenged all the kings. A king named Caṇḍasiṃha and his supporters rushed against him but the farmer with his plough spread havoc amongst the kings, while he had no injury. [K. 11.] When the kings found that he would not be overcome, they tried to pacify him. The marriage of the farmer with the princess took place in the presence of the king and his own relatives. The farmer was then installed a king. Thus when his poverty was removed, the god appeared in his presence and promised him that he would also like to do any other good thing for him. [K. 12.] He asked the god to revive the desolate town. He did so; and the farmer-king ruled the kingdom with his two wives, offered food to the Jina and lived happily. Now that god was born as a son by name Śrīdhara to Śṛṅgāravatī. [K. 13.] When he grew young, the king and his queen both went to the forest to practise penance. After death, the king was born a god in Saudharma heaven. There he knew by Avadhi knowledge that the god who did him good when he was a farmer, was born as his own son now ruling in his kingdom. [K. 14.] He informed the prince of that matter. Śrīdhara, the then-prince-now-king, following the father-god's exhortation offered food to the Jina everyday. After death and a series of lives in heaven, he at last obtained absolution.

[Sandhi : 7 :]

[K. 1.] This section is in praise of the worship of the Jina with a lamp. A story is narrated in this connection.

There was a town called Meghapura in Bhārata where a king by name Meghanāda ruled. There lived a merchant named Suradatta. He had a wife named Śīlavatī. [K. 2.] They had a daughter by name Jinamati. She was a friend of Dhanaśrī, the daughter of Rudradatta and Nandā. Jinamati always worshipped the Jina with a lamp. Dhanśrī asked her once the merit of that worship. Jinamati advised her that it would give her great happiness in the next birth and that she should also worship the Jina with a lamp, adopting the Jaina faith. [K. 3.] Dhanaśrī who regularly worshipped the Jina died after some time and was born a goddess in the Saudharma heaven. Jinamati also died and was born a goddess there. Both of them recognised each other in heaven. They used to come in the air-car to Meghapura and worshipped the Jina with a lamp as they did before. Afterwards, Dhanśrī was reborn in that very town as the queen of king Makaradhvaja [K. 4.] by name Ratnāvalī. The king became enamoured of her. His other queen Vijayādevī died on account of the ill-treatment of the king and became a Vyantarī (= female hobgoblin). This Vyantarī came at night to kill Ratnāvalī. But finding her lustre difficult to be looked at, she felt ashamed and began to weep. Ratnāvalī woke up; the Vyantarī requested her to save her. [K. 5.] Ratnāvalī then touched her; and she told Ratnāvalī that she did that out of spite and that she would do then anything she would ask. Ratnāvalī asked her to prepare a great palace overnight and went back to her bed-room. In the morning, when the king awoke, he was surprised. He lived there happily. When Jinamti who always came there to worship Jina, asked the Cāraṇa-sage about the fate of Dhanśrī. [K. 6.] Then having heard about her, Jinamati came to the window of her palace at midnight, took away her sleep and preached her, i.e. Ratnāvalī. She thought who the person preaching her always at midnight in sweet tones was. She tried to see but could not find any one. In the meantime, a sage came in the outer garden. The king with Ratnāvalī went to see him. Ratnāvalī asked him about the above incident. [K. 7.] The sage told her the previous history of Jinamati and Dhanśrī and that she was Dhanaśrī reborn. He also told her that both of them would be reborn together in Acyuta Heaven and after several births obtain absolution. Ratnāvalī, being satisfied in mind, came home. [K. 8.] Jinmati came again at mid-night and informed her that she would be born a daugther of Sāgaradatta in the same town. She was born by name Sudarśanā. When Sudarśanā was young, she went to the Jina-temple where Ratnāvalī saw her and by the impressions of the past brith, they recognised each other. They together then worshipped the Jina always with a lamp and were reborn after death in the Acyuta heaven and after several births would obtain absolution.

[Sandhi : 8]

[K. 1.] This section is in the praise of the worship of Jina with incense. The story is told in that connection.

There was a town named Potanapura in Bhārata. A king named Vajrasiṃha ruled there. He had two queens Kamalā and Vimalā. They had two sons Kamala and Vimala. Once the king saw the hand of Kamala and asked the astrologer who his successor would be. The astrologer said that the són of Kamalā would be after him as his successor to the kingdom but Vimala would rule the kingdom. [K. 2.] The king then got Kamala brought to him and ordered his servant to leave the child in a thick forest. Kamalā and all the populace were in grief. Now the Bhāruṇḍa bird saw the child in the forest and picked him up. But another Bhāruṇḍa bird came there and a fight took place and the child fell in a well; but a man who had fallen in the well picked him up from drowning. He was anxious how the child without mother's milk would live. [K. 3.] The child and the man began to cry loudly. A merchant named Dhanapati had camped there. He heard their cries and saved them. [K. 4.] The merchant then asked him who he and the child were. He replied that a poor man wandering in the forest, fell into the well covered with grass. He said, he afflicted with hunger, could not get out and in the meantime, the child fell. He held up the child and forgot his own affliction on account of the misery of the child. He requested the merchant to look after the child as his own son. [K. 5.] The merchant took the child, named him Vinayamdhara and gave him to his wife. They brought him up much better than their own son. But people used to call him the merchant's servant. He was disappointed and went to the Jina-temple. There he saw a monk preaching religion. [K. 6.] He preached that the offering of incense to the Jina was meritorious. But he, the poor man—how was he to obtain it ? When he went home, the merchant, who had received a highly fragrant incense from some incense-merchant, gave it as a present to Vinayamdhara to scent his clothes. Vinayamdhara went to the Jina-temple and offered it there. In the meantime a pair of Yakṣa passing by was attracted by the fragrance and found it coming from the Jina-temple. [K. 7.] The wife of the Yakṣa asked the Yakṣa to stop there so long as the man, in meditation, worshipping the Jina with incense did not go out. But finding the man unmoving, the Yakṣa took the form of a serpent and came to the temple. All people were afraid and ran away. But Vinayamdhara remained there motionless in meditation. The serpent coiled round his body. [K. 8.] When he did not move from his meditation, the Yakṣa was pleased. He gave him a jewel that would remove serpent's poison and promised he would come, when he needed his help.

Now there was a king named Ratnaratha. He had a queen named Kanakāvalī. They had one daughter only named Bhānumatī and one hundred sons.

[K. 9.] She was stung by a serpent. The physicians could not cure her. She died and was to put on a funeral pyre. At that time Vinayamdhara came there and said that he would cure her. [K. 10.] The king promised him half his kingdom and his daughter if she revived. Vinayamdahara remembered the Yakṣa and sprinkled her with the water of a jewel. She woke up and was surprised how she was in the cemetery. They told her the whole incident. The next day he called his minister and asked him who Vinayamdhara was. [K. 11.] He said that he was the servant of a merchant. The king asked the merchant who told him the whole incident. He was in deep anxiety as to how he should find the way between his promise and the low family of Vinayamdhara. In the meantime, the Yakṣa came there and told him the whole story. [K. 12.] Finding that Vinayamdhara was the son of Kamalā and Vajrasimha, the king of Potanpura, he was glad that he was his sister's son. He married his danghter to him and gave the half of his kingdom. Now Vinayamdhara, knowing his identity, was very angry, marched with a great army and encamped in the precincts of Potanapura. Somebody informed Vajrasimha. [K. 13.] Vajrasimha marched out to fight. A great battle took place and Vinayamdhara pierced Vajrasiṃha with arrows and bound him a prisoner. He then applied sandal-paste to his wounds. But some servant told him why he should apply sandal-paste and not his tears to his wounds. The Yakṣa appeared there and told him to relent as he was after all his father. [K. 14.] The Yakṣa then revealed the identity of Vinayamadhara to his father. Vajrasiṃha repented his ill-treatment to him. His mother Kamalā was also glad to see him. He was taken to the town with honour. [K. 15.] The king then expressed his desire to give him the kingdom and go for penance. Kamala also declined to take it and he also expressed his desire to give up worldly life. Both practised penance. After being gods, the father-god was born as a king named Pūrṇacandra in Kṣemapura. The son-god was born as a son to a merchant by name Kṣemaṃkara. His name was Dhūpasāra. The fine fragrance of incense naturally emanated from his body. [K. 16.] People were amazed at that wonderful fragrance and they requsted the king how that fragrance came out of the body of the merchant's son. He was called and he informed that it was natural. The angry king then got his body smeared with night-soil. He bore this meekly. The former Yakṣa-couple now born as a god-couple saw him while passing in their air-car. [K. 17.] They washed him with fragrant water and having praised him, they gave him good clothes and fragrance. The king saw that, bowed to him and asked pardon of Dhūpasāra. He said it was not the king's but his own fault of the previous birth. The king brought Dhūpasāra to his palace. A sage came in the garden. The king went with Dhūpasāra there and requested the sage to inform him about the story of Dhūpasāra. [K. 18.] He informed him that he was his own son Vinayamdhara in the third previous birth. He then told the whole previous incident. Both of them were initiated as monks. After several births they would attain absolution.

[Sandhi : 9 :]

[K. 1.] This section is in praise of the offering of fruits to the Jina. The story is told in that connection.

There was a town named Kāñcanapurī in Bhārata. A king named Śrīpāla ruled there. He had a queen named Vasumdharā. She had a Jina-temple made in the outer garden and there she instituted a ceremony for the worship of the Jina extending over eight days. Rūppiṇī, the daughter of a poor man went there and saw fruits offered to the Jina. [K. 2.] Seeing them, she thought to herself that as she was poor, she could not offer a single fruit to the Jina. She went to the garden and saw a mango-tree. There a couple of parrots was sitting. She requested the parrot to give her a mango, as she wanted to offer it to the Jina so that in the next birth she could enjoy the desired fruit. The parrot asked her the merit of the fruit-offering. She said that a person offering fruits to the Jina would enjoy all desired fruits in the next birth. [K. 3.] The she-parrot then asked her husband that they too should offer fruits to the Jina daily; and they gave a lot of fruits to the girl. The parrots always offered fruits thrice to the Jina with a prayer. They became a couple of gods; and the girl after death became a god in the first heaven. The parrot-god, afterwards came in the womb of queen Raṇṇā of king Sūra of the town of Gandhilla. [K. 4.] The queen became weak and the king asked her her pregnancy-desire. She said, she wanted mangoes. The king was full of anxiety as it was not the time for mangoes. The Ruppiṇī-god understood by Avadhi-knowledge that the parrot-god was in the womb of the queen and desired mangoes on account of the practice of previous birth, [K. 5.] He should therefore fulfil that desire having remembered his previous benevolence. The Ruppiṇi-god took a human-form, filled the basket with mangoes and gave it to the king. The king asked how he got these fruits at an improper time. He replied that it was due to the merit of the son in the womb of the queen. The king gave these mangoes to the queen and fulfilled her pregnancy-desire. A son was born to her and he was named Falasāra. [K. 6.] The son became young. Ruppiṇi-god once informed him in the last part of the night that he was a parrot-god and his she-parrot-god was born as a daughter of king Samarketu by name Śaśilekhā. Her Svaymvara-ceremony was taking place and he should go there. She would choose him as her husband. He should go there with a picture of a parrot-couple on cloth; and she would remember her previous birth. She informed him that she was born a god in the first heaven by the offering of the fruits. [K. 7.] The prince then went to the Svaymvara. The bride seeing the sign of the parrot chose him. They were married with great festival. They went home and enjoyed great happiness. The king of gods once in his assembly praised the happiness of Falasāra. [K. 8.] One god in order to test this took the form of a serpent and bit Candralekhā. The prince called the serpent-jugglers but they could not cure her. The physicians also could do nothing. At that moment, the god came there and said that she could be cured only by the twig of the celestial tree. The prince fell into anxiety. [K. 9.] The Ruppiṇī-god brought the spray of the celestial tree. He gave it in the hand of a physician and asked him to revive her. The physician was the god and he revived her and said to the prince that he wanted to test him. He was pleased and asked him to choose a boon. The prince asked him to make his town as beautiful as a celestial town. [K. 10.] The god made the town and put the prince and his bride in a huge palace on a golden seat. Then having bowed to her, he went away. Prince Falasāra enjoyed all worldly happiness with Śaśilekhā and one day king Sūra installed him on the throne and took to penance. Falasāra ruled over his kingdom and always offered fruits thrice to the Jina. He had a son named Candrasāra. When he was young, Falasāra also became initiated as a monk before Śīlamdhara and practised penance. [K. 11.] After death, he was born in the seventh heaven. All including Ruppinī-god would attain absolution after several births. In the end, the poet praises Jina-puja of eight kinds in general.

[Sandhi : 10 :]

[K. 1.] This section introduces Jina-Pūjā-Purandara-Vidhi. It is the consolidated form of Jina-pūjā of eight kinds. A story is told in that connection.

The author says that this Vidhi was revealed to Śreṇika by Mahāvīra, in the assembly.

There was a town in the country of Rammaya in South Bhārata. A king named Aridamana ruled there. [K. 2.] He had a wife named Sṛṇgārasārā. There lived a learned Brāhmaṇa by name Viṣṇubhadra. He was very poor. He had an ugly wife by name Sāvitrī. He had many daughters. He lived on alms. He had almost to go hungry. [K. 3.] A person who has poverty, a bad wife and many daughters, should prefer death or go away far from home. The Brāhmaṇa ran away and reached a thick forest, by name Sarvāśāpūraṇa. There he saw a sage named Śīlavibhūṣaṇa. He requested him to remove his poverty and make him very rich. [K. 4.] The sage said that everything desired did not protect; only religion was the cause of happiness and it would remove his poverty. Then the sage praised religion and said that its first fundaments were mercy to all living beings, as also avoidance of untruth, stealing, and intercourse with another's wife; abandonment of dining at night, and of wine, flesh, honey and butter. [K. 5.] Again the religious merit was earned by goodness and charity to a deserving person. He should observe six duties. Then he extolled six duties and then passed on to speak about the Jina-pūjā of eight kinds. [K. 6.] He described the merit of the worship of the Jina, with water, fragrant things, flowers, rice, a lamp, incense and fruits. [K. 7.] The same subject is pursued.

Then having heard what the sage said, the Brāhmaṇa replied that that sort of worship could be done only by a rich person and asked him how a poor man like him could do such a worship. He again asked him for another ceremony, which could destroy his poverty. He then told him the Jina-pūjā-purandara-vidhi. [K. 8.] That ceremony would give to an ordinary god, the state of a Tirthaṇkara. A person should put a control on four sorts of food in the bright half of twelve months and should fast on the new-moon day. Then he should go to the Jina-temple and perform the worship of eight kinds. After that worship he should fold his hands and should take eight rounds repeating navakāra-incantation. He should do that every day; then hear the sermon and go home. He should eat only once for six days and should fast on the eighth day of the month. On that day he should remain at the temple and keep the full-night vigil and should go home in the morning. [K. 9.] Then at the end he should perform the celebration of that ceremony by offering food to the fourfold Saṇgha according to his capacity. A person might finish the ceremony in a day or he might extend it for eight days and end it with a celebration. He would then become the best of gods. The Brāhmaṇa understood that ceremony. He became a Śrāvaka and taught that ceremony to the Yakṣa-kings like Hemaprabha and others. Then the Yakṣa-king in his own air-car, took him to his native town named Ratnanivāsa. [K. 10] The Yakṣa-king arranged a reception for him; and the Brāhmaṇa at once obtained the advantage by taking to the Jaina faith. The Brāhmaṇa then performed the ceremony extending to eight days for the Yakṣa-king and then there was a celebration. He was given riches and the Yakṣa-king thanked him that he was able to perform the ceremony with his help; and said that he was his friend due to the same religious belief. [K. 11.] The Brāhmaṇa told him that though he had not built temples, the Yakṣas bowed to him on account of his favour; if he believed him to be his friend, he wished that he should take him to his own town Pṛthvi-bhūṣaṇa, after first paying his respects to sage Śīlavibhūṣaṇa. The Yakṣa-king in his own air-car took him to Śīlavibhuṣana. The Brahmaṇa then bowed to him. The Yakṣa-king then took him to his town and told king Aridamana all about him. He received him and asked him to perform the ceremony for him. [K. 12.] The Brāhmaṇa performed that ceremony for the king extending to eight days and there was a festival at the end. The king took him as his preceptor and gave him much wealth. The Brāhmaṇa performed every day three times the eight-fold worship of the Jina and lived happily. He gave up his life by fasting and became the Indra in Saudharma heaven.

[Sandhi : 11 :]

[K. 1.] In this section the second duty of a householder viz. the worship of the preceptor is described. The qualities of a real preceptor are described;

by which he could be known. All men, high, middle, and low have a preceptor. A preceptor with bad qualities cannot be a real one. How can hè show the real path to his disciples ? [K. 2.] The qualities of a good preceptor are described. [K. 3.] A good preceptor should be worshipped with four-fold modesty. The rest of the kadavaka extols the merits of modesty. [K. 4.] A good preceptor by his advice leads a person to a meritorious path. The sequence of modesty is the service of the preceptor; that yields the knowledge of the scriptures; from that results the control of the enjoyment of the objects of worldly life and thus the flow of actions is at once controlled. The penance is the result of peace. And the penance gives rise to the wearing-out of actions and then the cessation of actions. Then a person becomes a real ascetic and he obtains absolution. A person therefore should practise religion as preached by a good preceptor, who should be resorted to after due inspection. [K. 5.] This section describes religion that should be accepted; and the religion of the other prevalent sects should be avoided. The author points out the defects of other sects. [K. 6.] The author pursues the same topic and says in the end that a person who resorts to a good preceptor alone crosses the ocean of worldly life. [K. 7.] This section describes the characteristics of good religion; and then ends the details about the second duty and introduces the third duty of a householder viz. the study of scriptures. [K. 8.] The section describes the study of scriptures. It is fivefold : (1) Reading; (2) questioning; (3) meditating; (4) acceptance of one's own scriptures and (5) Preaching. The scriptures should be pure in essence, non-contradictory and full of truth and bringing tranquillity. There is no scope for killing or taking of flesh, wine, sensual pleasures etc. [K. 9.] The scriptures which preach good, pure and humane religion should alone be accepted and others must be outright rejected. The author points out such bad scriptures and their defects. [K. 10.] A person following bad scriputures only gathers sin. The author describes the characteristics of good scriptures which are spoken by the Jina. [K. 11.] This kaḍavaka describes the good resulting from the study of good scriptures.

[Sandhi : 12 :]

[K. 1.] In this section the author describes the fourth duty of a householder viz. the control of senses. He points out by examples that the lure of senses has led even the animals and insects to misery. A person who seeks happiness through senses, falls into misery like a dog which seeking pleasure in a dry bone only injures its palate. [K. 2.] The happiness due to the contact of senses and the objects is like the happiness derived by licking a sword smeared with honey. He describes the happiness which is only misery, due to the contact of five senses and the objects. Then he shows the relation between the senses and the mind which is of the type of a lame man and a blind man. [K. 3.] Without the mind's leadership, the senses become useless. It is very difficult to gain victory over the mind. He points out by the examples of Brahmā, Kṛṣṇa, Śiva, Indra and others that it is difficult to control mind. [K. 4.] The author pursues the same topic. He gives the example of Parāśara and Rāvaṇa. If such great people were blinded by the mind, it is difficult for ordinary people to control it. Even for one moment, if a man holds the mind going through the senses to the objects, he obtains a lot of religious merit. [K. 5.] The author extols the control of five senses; and in the last line introduces the topic of mercy to living beings. [K. 6.] The author extols Jiva-dayā in this section and says that a person practising mercy to living-beings obtains absolution after some births. [K. 7.] By mercy to all living beings, without pretence, in the human birth the best of all the births, he can practise well-being. Otherwise, he has to wander through eighty-four lacs of births and would not earn a birth as a human being in the best family. [K. 8.] After being born as a human being in the best family, sometimes a man puts his faith in false beliefs. These false beliefs are of seven kinds. They are (1) वैनयिक; (2) मूढ ; (3) एकांतिक; (4) संग्रहीत; (5) विपरीत; (6) नैसर्गिक; (7) संशयिक; (8) मिश्रित. In this section, the first three false beliefs are explained. [K. 9.] After explaining, the संग्रहीत false belief in the opening stanza, the author describes विपरीत, नैसर्गिक and संशयित false beliefs and ends the discussion about false beliefs. [K. 10] A human soul experiences misery on being pierced by three shafts of illusion, false belief, and sinful resolve. If he obtains right belief even for a moment, he does not suffer from misery throughout life. The right belief (सम्यक्त्व) is of two kinds : (1) नैसर्गिक; (2) सासंगिक. Then after describing the nature of these two types of right belief, the author describes three ways to obtain सम्यक्त्व, namely, (1) उपशम; (2) क्षायिक; (3) मिश्र. Then the author describes उपशम which results by the pacification of 7 प्रकृतिs. [K. 11.] The author describes क्षायिक which results by wearing off the प्रकृतिs. Then he describes मिश्र or क्षायोपशम. By practising right belief a person avoids five transgressions and follows self-control, penance and religious vows. [K. 12.] The author then extols the merits of right belief. [K. 13.] A person following right belief avoids honey, wine, meat and butter. He practises mercy to living beings. He then describes why a person should not take honey. [K. 14.] In this kaḍavaka the author describes why one should avoid wine and meat. [K. 15.] The author pursues the topic why one should entirely avoid meat-eating. [K. 16.] The author exhorts that gambling should be avoided. [K. 17.] He exhorts that butter should be avoided and at the same time one should avoid eating fruits of the trees : वट, पीपल, उदुंबर, काष्ठोदुंबर and पिप्पर; because it involves the violation of non-violence or अहिंसा. [K. 18.] The author also says that bulbous roots i.e. कंदमूल of several types should be avoided because taking them as food will involve the transgression of the vow of non-violence. He also says when curds, food, ghee, oil and water under certain conditions must be avoided from eating. He ends the section thus by speaking of the purity of right belief.

[Sandhi : 13 :]

[K. 1.] The author undertakes to describe अणुव्रतानि. They are of 5 kinds : limiting of (1) violence; (2) untruth; (3) another's property; (4) avoiding another's wife; and (5) possessions. In the first kadavaka he then describes in detail the vow of non-violence. [K. 2.] The second vow of avoiding telling falsehood is described in detail and the merits of truth-speaking are praised. [K. 3.] The third vow of not-taking another's wealth is described. [K. 4.] In the first four lines the topic of the third vow is concluded and the fourth vow of avoiding relation with another's wife is described. He describes the most shameful results of having such a relation. [K. 5.] The author describes why one should avoid contact with prostitutes. One who shows non-attachment to other women as for another's wealth, is like a god, because of mental contentment. [K. 6.] The fifth vow for a householder is limiting one's own possessions. For that he must control avarice and put a limit on belongings; and develop contentment. A man who goes on increasing belongings, loses this as well as the next birth. [K. 7.] This section praises contentment. From the eighth line the author begins the discussion of 3 गुणव्रतs and 4 शिक्षाव्रतs which form the शील or modes of good conduct. The 3 गुणव्रतs are (1) दिग्विरतिव्रत; (2) देशविरतिव्रत; [K. 8] (3) अनर्थदंडविरतिव्रत. They are described in detail; in the last stanza the author proceeds to the discussion of शिक्षाव्रतs of which the first is (1) सामायिकव्रत. [K. 9.] The author describes the method of doing सामायिक. From the tenth line the author introduces the second शिक्षाव्रत (2) पौषधोपवासव्रत which consists in the observation of fasts on the eighth, fourteenth or the fifteenth day of the two halves of the month [K. 10]. He should eat only once on the seventh and the thirteenth day. After fasting, on the next day, and worshipping the Jina properly and giving alms to deserving persons, he should take food. The best fasting is entirely without water; the middle type is with water; and the lowest type of fasting is by taking something. From the twelfth line the author passes to the discussion of the 3rd शिक्षाव्रत viz. उपभोगपरिभोगपरिमाणव्रत. [K. 11.] One should limit the objects of one's own enjoyment. From the ninth line the author describes the 4th शिक्षाव्रत viz. अतिथिसंविभागव्रत. A person should share one's food with a worthy person who comes at mid-day at the time of taking food. [K. 12] A person should not share with an unworthy person who comes for food. This sort of charity yields a bad result. [K. 13] Then he describes the निशिभोजनविरमणव्रत i.e. desisting from taking food at night. He describes the disadvantages of taking food at night. [K. 14.] The author pursues the same topic of desisting from taking food at night. [K. 15] He should not take stale food etc. and he should take it before the sun sets. He describes the merits of taking food before the sun-set [K. 16.] The author describes मौनव्रत and extols it. [K. 17.] The author then takes up the संलेखनाव्रत. The householder decreases gradually till death all the things that create bad tendencies i.e. कषायs. When the end is near and one cannot follow up religious and necessary duties, one may end one's body by fasting.

[Sandhi : 14 :]

[K. 1.] The author undertakes to describe the fifth duty of a householder i.e. penance. It is of two types—external and internal. Each of the two types is divided into six divisions, making up twelve types of penances which the author describes one by one. The external penance of six types is (1) अनशन i.e. fasting; (2) ऊनोदर i.e. taking less food than required by hunger; (3) वृत्तिसंख्या i.e. limiting the desires for things; (4) रसपरित्याग i.e. desisting from taking tasteful foods like ghee, milk, wine, honey etc., (5) विविक्तशयनासन to sit or sleep in a lonely place. (6) कायक्लेश to train the body with suffering. अनशन is of two types : (1) सावधि meant for a limited time, (2) मरणपर्यंतम्—lasting unto death. The first type of fasts is meant for पर्वs or holy days for fasting which can be done for wiping away impurities and is meant for atonement. It should be observed according to one's capacity. The limitless (निरवधि i.e. meant to be practised unto death) fasting should be performed according to the scriptural precepts. The author then extols the merits of अनशन. [K. 2.] From the 3rd line, the author describes ऊनोदर, i.e. limiting the food to the three-fourth quantity of what is required. Then he takes up वृत्तिसंख्या from the 7th line. It is divided into two types—(1) नित्य; (2) नैमित्तिक. One who observes the वृत्तिसंख्या without break or beginning obtains a lot of merit. A man who performs it for a short while on account of निमित्त, also gets much merit. [K. 3.] From l. 3 the author discusses the giving up of taste. There are 15 types of विकृतिs of which four viz. wine, meat, honey and butter can be given up for the life-time while curds, molasses, butter-milk, salt, ghee, oil can be given up in limit along with pungent, कषाय, sour, bitter and sweet, and things mixed with these tastes. Then he discusses विविक्तशयनासन, and कायक्लेश. [K. 4.] Thus the external penance is of six types. From l. 7 he describes internal penance. It is also of six kinds : (1) प्रायश्चित्त observance for the purification of sin; (2) विनय—modest attitude to higher qualities and things; (3) वैयावृत्य—to be serviceable to others by supplying things or by self; (4) स्वाध्याय—the study of scriptures; (5) व्युत्सर्ग—to give up pride; (6) ध्यान—concentration of mind. The author takes up the प्रायश्चित्त or the atonement of sins. It is of ten types. One should confess one's sins before one's teacher and should perform atonement which he prescribes. l. 13-14 describe विनय. It is of four types viz. ज्ञान, दर्शन, चारित्र and उपचार. [K. 5.] विनय increases learning, religion, fame, the heavenly aid, self-control, good conduct, l. 3 describes the difference between विनय and वैयावृत्य. विनय is mental while वैयावृत्य is physical and material service. l. 5 talks of स्वाध्याय

which the author informs has been described as the third duty of a householder, already. In l. 6. he takes up व्युत्सर्ग which is of many types and should begin with a salutation. It is the renunciation of both the internal and external ego. l. 13 begins the discussion of ध्यान or the concentration of mind. It is of four types आर्त, रौद्र, धर्म and शुक्ल. [K. 6.] Four points : ध्यान, ध्येय, ध्याता and फल viz. concentration, the object of concentration, the person practising concentration and the result i.e. the attaining of heaven or hell. आर्तध्यान is of two types viz. physical and mental. In the घत्ता i.e. l. 13-14, the author describes रौद्रध्यान. It is of two types: (1) Caused by oneself; (2) Caused by others. In the rest of the section he describes the forms of रौद्रध्यान and then concludes that it brings about the hell after death and a wicked rebirth. It should be given up. [K. 8.] The author then describes धर्मध्यान. It is of four kinds i.e. आज्ञाविचय, अपायविचय, विपाकविचय and संस्थानविचय. The author then describes and extols धर्मध्यान and says that it brings the happiness of heaven. [K. 9.] The author describes very briefly in l. 1-2. शुक्लध्यान and then proceeds to the discussion of the sixth duty of a householder viz. दान. He describes and praises charity in the rest of this section. [K. 10.] The author describes देय i.e. the objects that can be given to others and says that the objects of charity—some of them—by other sects are sinful. [K. 11.] The author pursues the same topic. From l. 10 onward he describes what is देय according to the Jain religion. They are four : (1) आहार 'food'; (2) ज्ञान 'knowledge; (3) भेषज 'medicine'; (4) अभय 'protection from fear. [K. 12.] The author describes the charity of food. He describes that the acceptors of charity are of three types viz. high, middle and low and the charity thus given yields threefold results. Charity given to a non-deserving person yields undesirable result. A person by giving food always becomes happy. Then from l. 9-22 the author describes ज्ञानदान. [K. 14] In this section the author describes the charity of medicine. [K. 15.] In this kadavaka the author extols the giving of protection from fear. [K. 16.] After describing the fourfold nature of charity to be made, he describes the disgusting nature of a person who does not offer any charity. [K. 17.] The author has thus described the nature of the six duties which a householder has to perform. The author then describes the good results that the performance of these six duties would yield to a householder. By performing these six duties a householder sees the path of absolution with a steady sight—the path preached by the adorable Jinas. [K. 18.] This is the concluding kadavaka of the work. The author says that he has composed the work of religion according to the scriptural understanding. Those high in understanding should correct whatever is less, more or contrary. This was composed under the consent of अंबाप्रसाद, the son of चच्चिणी and गुणपाल. Others also honoured it by their minds. It was composed on the 14th day of the bright half of the month of भाद्रपद, Thursday, V. S. 1274. It took a month to complete the composition and it was written by the author himself, avoiding idleness. Then l. 15-19 are all benedictory in character. In l. 16 the author calls अंबाप्रसाद as the clever younger brother (लघुबंधु) of अमरसूरि i.e. himself, the author of this work—अमरकीर्ति. In l. 19 he again says that the work was composed by him for अंबाप्रसाद (अंबप्रसाद-णिमित्तें)

IX

The stories in Chu. Sandhis : 2 to 9 : Their Tradition

The stories in the above Sandhis are popular religious stories and like all other stories of this type they require to be analysed and classified from the viewpoints of common tradition and motifs. Of course, it would be a subject by itself to be studied and worked upon. To be brief and to remain germane to the study of this work itself, I casually intend to touch slightly on the subject of the tradition of these stories.

As previously stated and discussed, the Sandhis 2 to 9 in Chu. contain stories in praise of the merit of each of the eight forms of worship of the Jina-idol. They are :

जलगंधक्खयचरुयहि कुसुमिहि दीवधूवसुफलहि अइगरुयहि
पयकमलइ पुज्जइ जिणणाहह जो भत्तिए सुइणाणसणाहह ॥

(Chu. I. 13. 10-11)

Chu. is a work in the Digambara tradition. But the stories given are found in the Śvetāmbara tradition also in Śrī-Vijayacand-Kevali-Cariya, a Pkt. work by Śrī Candraprabha Mahattara composed in V. S. 1127 in a town called Deyāvaḍa at the request of his pupil Vīradeva in the temple of Ṛṣabha-deva. It is published by Śrī Jaina-Dharma-Prasāraka Sabhā, Bhavanagar in V. S. 1962. The following are relevant gāthās giving the idea of its author and composition at the end of the work :—

एयं मंगलनिलयं चरियं सिरिविजयचंदकेवलिणो
जा गयणे गहचक्कं ता मोहं हणउ भवियाणं ॥ १४७ ॥
सिरि–निव्वुय–वंस–महाधयस्स सिरि–अमयदेव–सूरिस्स
सीसेण तस्स रइयं चंदप्पह–महयरेणेयं ॥ १४८ ॥
रइयं वित्थररहियं चरिअं विजयचंदकेवलिणो
गाहाछंदनिबद्धं भवियाणं विबोहणट्ठाए ॥ १४९ ॥
देयावड–वरनयरे रिसह–जिणिंदस्स मंदिरे रइयं
निय–वीरदेव–सीसस्स साहुणो तस्स वयणेणं ॥ १५० ॥
मुणि–कम–रुद्दंकजुए (११२७) काले सिरिविक्कमस्स वट्टंते
रइयं फुडक्खरत्थं चंदप्पहमहयरेणेयं ॥ १५१ ॥
जाव जसो ससिधवलो धवलइ महिमंडलं जिणिंदाणं
ताव इमं जयउ जए चरियं सिरिविजयचंदस्स ॥ १५२ ॥

The work is thus older than Chu. by about 150 years. The order of the stories in Chu. is different from that in the above work, where it is as :

वरगंध–धूय–चुक्खक्खएहिं कुसुमेहिं पवरदीवेहिं
नेविज्ज–फल–जलेहिं जिणपूआ अट्ठहा होइ ॥

Though the work referred to is claimed to be the work of Śvetāmbara tradition while Chu. is definitely of the Digambara tradition, the stories appear to be almost common to both the works. The stories in both the works are similar, though there are minor changes here and there in names and form. There are verbal resemblances at several places in both the works. There are two possibilities. Either the author of Chu. has before him this work, previously composed or both the works, Chu. and Vkc., have before them a common work much older. Without entering into the detailed comparison of both the works, to be brief, one can note in passing that at certain places in the stories slight changes in incidents and names are found. Chu. stories are however more embellished with poetic descriptions than the stories of Vkc. They are also more prolix. I have not been able to get hold of a similar Digambara work, which surely must be existing but a scholar who traces such a work, will be further helping the study of this work and its story-tradition.

X

The Conclusion

I came across this work in 1933 A.D. when the late Prof. K. H. Dhruva showed and gave the ms. of the work to me and after his demise, the ms. passed over to the collection of Gujarat Vidyāsabhā, Ahmedabad. My thanks thus go to the late Prof. K. H. Dhruva and Gujarat Vidyāsabhā for making use of this Ms. as the basis for my work. But as the Dhruva ms. was faulty and incomplete, I would not have undertaken this work, had Ācārya Śri Jinavijayaji who has always taken interest in such of my works, not obtained from Āmer-Pustaka Bhandāra, Jaipur two other mss. I have also to acknowledge my deep gratitude and indebtedness to him. I am also indebted to my friend Dr. Bhāyāṇi for suggestions and discussions of many difficult points while the matter was in press. We have also been the co-editors of some ap. works like Nemināha-cariu, Pumasiricariu, Saṇatukumāra-cariu etc. And last but not least, I am grateful to Dr. B. J. Sandesara for including this work in the G. O. Series. A work of research, though named under one person, is always a multi-person work.

गच्छतः स्खलनं वापि भवत्येव प्रमादतः ।
नोपदिष्टो गतेस्त्यागः केनचित्तेन हेतुना ॥
कार्यं सर्वं सदोषं स्यात्तस्मात्तन्न परित्यजेत् ।
तद्विद्भिर्दोषसंशोधः सदा सत्कारमर्हति ॥
वैदुष्यं दूषयन्त्येके मार्जन्त्येके च दूषणम् ।
प्रमाणं सद्विवेकः स्यात्तादृगर्थविनिर्णये ॥

Ahmedabad
12-10-1972.

M. C. Modi

सिरि - अमरकित्ति - विरइओ

छक्कम्मुवएसो।

[पढमो संधि]

१

परमप्पयभावणु सुहगुणपावणु णिहणियजम्मजरामरणु
सासयसिरिसुंदरु पणयपुरंदरु रिसहु णविवि तिहुयणसरणु ॥
पणविप्पिणु पुणु अरहंताणं दुक्कम्ममहारिकयंताणं
वसुगुणसंजोयसमिद्धाणं सिद्धाणं तिजयपसिद्धाणं
सूरीणं सुट्ठु सचित्ताणं वयसंजमभावियचित्ताणं

[Sandhi : 1]

I. 1. B. परमप्पयभावणु सुहगुणपावणु - परमात्मनः भावकः अनुरञ्जकः सम्यग्ज्ञानादिशोभनगुणान् प्रापकः; 2. B. सासयसिरिसुंदरु - मुक्तिश्रीवल्लभः; रिसहु - वृषभः; 3. B. अरहंताणं - जिनानां; B. कयंताणं - कृतांतानां; C. कृतो अंतो येन; 4. B. वसुगुणसंजोग्रसमिद्धाणं - सम्यक्त्वाद्यष्टगुणपरिपूर्णानाम्; तिजयपसिद्धाणं - त्रिजगतिप्रसिद्धानां;

Reading Notes

A. Dhruva MS.
B. Jaipur MS.
C. Jaipur MS.

1) The notes are given according to Sandhi, Kadavaka and lines.

[Sandhi : 1]

The MS. A begins ॥ ॐ नमो वीतरागायः ॥ B. ॥ ६० ॥ ॐ नमो वीतरागाय; C. ॥ ६ ॥ श्री गौतमाय नमंः ।

[*Kadavaka 1.*] 2. BC. ° तिहुवण °; 3. BC, पणवेप्पिण; 5. A. does

पयडियसमग्गसज्झायाणं भव्वयणहो णिरु उज्झायाणं
साहूणं साहियमोक्खाणं सुविसुद्धझाणविहिदक्खाणं
सम्मत्तणाणसुचरित्ताणं सतिसुद्धिए णवमि पवित्ताणं
वसहाइसुगोत्तमणामाणं सगणीणं संजमधामाणं
अवहारिवि केवलवंताणं थुइ विरइवि सीलमहंताणं

॥ घत्ता ॥

णरलोयहो मंडण कुणयविहंडण तिहि समयहि पयडियसमय
अवर वि तित्थंकर तिजयसुहंकर पणविवि अवरमुणिंदणय ॥ १ ॥

---

5. B. सवित्ताणं - चारित्रयुक्तानां; 6. B. पयडियसमग्गसज्झायाणं - प्रकटितपञ्चस्वाध्यायानां; B. भव्वयणहं - भव्यजनानां; उज्झायाणं - उपाध्यायानां; 7. B. दक्खाणं - दक्षाणां; 8. B. सतिसुद्धिए - सत्रिशुद्धया; 9. B. वसहाइसुगोत्तमणामाणं - वृषसेनादिगौतमस्वाम्यंतानि; B. सुगणीणं - गणधराणां; B. °धामाणं - °गृहाणां; 10. B. अवहारिवि - विस्मरणरणं कृत्वा; B. केवलवंताणं - केवलज्ञानयुक्तानां; 11. B. तिहि समयहि पयडियसमय - प्रकटितातीतानागतवर्तमानस्वरूपं यैः ते - त्रिकालैः नमस्कृत्य; 12. B. °णय - °नतान्.

---

not contain वयसंजमभावियचित्ताणं 6. A. सिज्झायाणं; B. भव्वयणहं 7. A. writes non-conjuncts e.g. दखाणं instead of दक्खाणं. It rarely writes conjuncts even when necessary. 9. A. सगुणीणं; 10. B. अवहंसिव corrected अवराहंवि but annotated as अवधारिवि. 11. A. मंडणु; विहंडणु. BC. मंडण; विहंडण; तिहिं समयहिं. 12. A. भवरमुणिंदजय. B. पणवेवि.

MS. BC. have the tendency to write अनुस्वार in cases like तिहिं समयहिं; while A. almost always does not write अनुस्वार; we have followed mainly A. and hence in the text we have no अनुस्वार in such cases.

MS. C. has the tendency to write ब for व perhaps the influence of Hindi because the ms. is modern; while MSS. A and B. write ब instead of व always.

These tendencies are not mentioned in the reading-notes.

२

जिणमुहकमलुब्भव परमेसरि णवर थुणेवि देवि वाईसरि
पवणपवित्ति व जा दुम्मेहह चिंतामणि व समत्थसमीहह
रविदित्ति व तमभरणिण्णासणि जणणि व वंछियसुक्खुब्भासिणि
सग्गमहि व सुरसत्थविहूसिय गिरिभूमि व कइकुलहि समासिय
णीइ व रायहंसगइगामिणि कोमुई व कुवलयसिरिदाविणि
चक्किणिपमुहउ सासणदेविउ णीसेसउ जिणवरपयसेविउ
अणिसु दुरियसंजोयविणासउ जिणपयभत्तह लच्छिपयासउ
विग्घविणासहेउ महु होज्जउ विरयंतहो कइत्तु जणपुज्जउ

॥ घत्ता ॥

विउसयणु वरिट्ठउ सुगुणगरिट्ठउ तयणु पसंसिवि कयहरिसु
गुणि गुणह सहाविं वज्जिउ गाविं पावियसुयणमहुक्करिसु ॥ २ ॥

II. 1. B. णवर - सांप्रतं; 2. B. दुम्मेहहं - दुर्बुद्धीनां दुष्टमेधानां च; C. दुम्मेहह - दुर्मेधा दुर्मेघो वा; B. समत्थसमीहहं - याचकानां पण्डितानां च; 3. °तम - पक्षे पापं च; 4. C. सग्गमहि - स्वर्गपृथ्वी; B. सुरसत्थविहूसिय - देवसमूहैः; द्वि. शोभनरसैः ग्रंथैश्च वा षोडशस्वरैः शास्त्रैश्च विभूषिता; B. कइकुलहिं - मर्कटैः कवीश्वरसमूहैः; 5. B. णीइ व - नीतिरिव; C. राजनीतिः इव; B. रायहंस° - पुरुषप्रधानैः हंसेन च; B. कोमुई व - चंद्रज्योत्स्ना इव; C. चंद्रज्योतिष्ना इव; B. कुवलय° - द्वि. पृथ्वीवलय°. 6. B. णीसेसउ - समस्ताः; 7. B. अणिसु - निरंतरं; 9. B. विउसयणु वरिट्ठउ - विदुषजनवरिष्ठान् ; B. तयणु - तदनु; 10. B. गुणि - गुणीजनं; B. वज्जिउ - वज्जितं गुणीजनं the last expression is repeated; B. पावियसुयणमहुक्करिसु - प्राप्तसज्जनतायाः महोत्कर्षं; सज्जनानां प्रापितो महोत्कृष्टता.

[*Kadavaka 2.*] 1. A. जिणवर; C. वाएसरि 2. BC. दुम्मेहहं-समीहहं. 3. A. वंछियसोक्खंभासिणि; B. वंच्छियसुक्खुब्भासणि; C. सुखुब्भासणि. 5. A. रायहंसरयभासिणि; BC. रायहंसगइगामिणि A. कोमुवई व. ६. C. पमहउं-देविउं; णीसेसिउ 7. A. अणसु; BC. जिणवरभत्तहं 8. A. विरयंतह कवित्तु 9. A. सगुणु वरिहउ; C. सगुणगरिट्ठउ. 10. B. गुणहं सहावें...गावें C. गुणगहणपहावें...मुहक्करिसु.

३

अहिणंदेवि सुयणु समभावणु कहवि ण जो दोसहि पेरइ मणु
अणिसु परोवयारु परिपेक्खइ अवयारहो सरूउ णोलक्खइ
णवघणवाणिउ जिह जणु पोसइ सुयणु वि तिह सहाउ ण णिरसइ
दुज्जणु तिह विवरीयसहावउ दाहसरूवउ तिह जिह पावउ
5 गुणु वि दोसु तहो तिह मणि जायइ जिह सुइणीरु पंकि कलुसायइ
णिंबु ण जिह महुरत्तु पयट्टइ दुज्जणु तिह गुणेहि ण चहुट्टइ
णइसग्गियसहाव बिण्णि वि जण पुप्फयंत जिह तावसुहावण
संसइ ताह ण गुणु मण्णिजइ रूढिए एत्थ पसंस विहिज्जइ

॥ घत्ता ॥

सुकलायहि कंचणु दोसपवंचणु जिह सोहिज्जइ खारिहि
10 परियाणियसत्थिहिं तिह मज्झत्थिहि कइकइत्तु सुवियारिहिं ॥ ३ ॥

III. 1. B. अहिणंदेवि - श्लाघ्यं कृत्वा; सुयणु - सज्जनं; कहवि - कथमपि; 2. C. अणिसु - सदा; B. अवयारहो - अनोपकारस्य; °वाणिउ - जलं; 3. B. णउ णीरसइ - न त्यजति; 4. B. दाहसरूवउ - दहनशीलः; BC. पावउ - अग्निः; 5. B. गु णुवि गुणोऽपि; तहो - दुर्जनस्य; पंकि - कर्दमे; 7. B. णइसग्गियसहाव विण्णि - स्वाभाविकगुणैः द्वौ; पुप्फयंत - चन्द्रसूर्यौ; C. णइसग्गिय° - निसर्गकौ; पुप्फयंत - रविचंद्र; B. तावसुहाधण - संतापामृतधनवंतौ; 8. B. ताहं - सज्जनदुर्जनानाम् ; रूढिए - लोकप्रसिद्धया; एत्थ - जगति ग्रंथे वा; 9. B. सुकलायहिं - कलावंतैः; बुद्धिवंतैः; 10. B. मज्झत्थैः - मध्यस्थैः; कइकइत्तु सुवियारिहिं - कपीनां कवित्वं ॥ सुष्ठु विचारकैः

[*Kadavaka* 3.] 2. A. अववारुहुं...णोलखइ; B. अवयारहो सरूउ णोलक्खइं C. पेरवइ; अवयारहो...णोलखइ; at times C. possesses the tendency to simplify conjuncts, e.g. लखइ for लक्खइ. 3. B. जह पोसइं...तह...णउ; C. जह...तह...णउ. BC. जह...तह; both these MS. जह...तह while A. जिह...तिह. 5. B. जायइं; C. कक्षुसावइ. 6. B. णिंवु ण जह महुरत्तें...तह...चहुट्टइं. C. णिंबु...जह महुरत्ति...तह...चहुट्टइ 8. B. ताहं...विहिज्जइं; C. संसए ताहं...मण्णिज्जइ...विहिजइ. 9. B. जह सोहिज्जइ खारि; 10. B. °सत्थेहिं तह मज्झत्थेहिं; C. सत्थहिं...मज्झत्थहिं.

४

मज्झत्थबुद्धिमंथाणमहिउ वहुणेहु जणेइ कइत्तदहिउ
ते अवसु दोहयमइ वहंति खलदाणें गोपीऊसु लिंति
संमाणिवि इय पुणु णिरवसेसु जे परहं कज्जि जीवहि सतोसु
अह गुज्जरविसयहो मज्झि देसु णामेण महीयडु वहुपएसु
णयरायरवरगामहि णिरुद्धु णाणापयारसंपइसमिद्धु
तहि णयरु अत्थि गोद्दहयणामु णं सग्गु विचित्तसुरेसधामु
पासायह पंतिउ जह सहंति सरयब्भहो सोहा णं वहंति
धयकिंकिणिकलरावहिं सरिद्धि णं कहइ सुरहं पासिय समिद्धि

॥ घत्ता ॥

देसागयलोयहि जायपमोयहि जं णिएवि मणि मण्णियइ
एयहो संकासउ लच्छिपयासउ णयरु अण्णु ण पवण्णियइ ॥४॥

IV. 1. B. °मंथाण° - 'रई' लोके; णेहु - घृतं स्नेहं च; 2. B. ते - गोपालः कविश्च; पंडिताः सज्जना वा; खलदाणें - खलि दुर्जनश्च; गो° - गौः वाणी च; °पेऊसु - दुग्धं अमृतं च; 4. B. महीयडु - महीतटं देशः, 6. B. विचित्तसुरेसधामु - देवानां गृहाणि, चैत्यालयानि; C. सुरेस° - इन्द्र°; 7. B. पासायहं पंतिउ - गृहाणां पङ्क्ति; सहंति - शोभंति.

[*Kadavaka 4.*] 2. A. तें; दोहयमय B. ते अवसु वि दोहयमइ वहंति खलदाणें गोपेऊसु लिंति; C. ते अवसु दोह्यामइ...खलिदाणिं गोपीउसु. 3. A. तो for जे; सतोस; B. सम्माणेवि... णिरवसेस; जे परहं कज्जि जीवहिं सतोस; C. सम्माणिवि...सेस; जे जीवहिं;...तोस. 4. B. मज्झे... महीयड्ड वहुपएसु; 5. C. वहुगामिहिं; B. गामहिं 6. A. गोदहय; B. तहिं; C. तहिं...गोद्दहय... ...सुरेसविच्चित्तधामु. 7. A. सरयब्महो तिसा; BC. पासायहं...जहिं सहंति सरब्भहो सोहा णं वहंति; 8. A. पासियइ सिद्धि B. कलरावहिं...सुरहं पासिय समिद्धि C. पासिय पसिद्धि 9. B. लोयहिं जायपमोयहिं...मणे...मण्णियइं 10. BC. पवण्णियइं. A. लछि.

५

तहि चालुक्कवंसि णयजाणउ पालइ कण्हणरिंदु पहाणउ
जो वज्झंतरारिविद्धंसणु भत्तिए सम्माणियछइंसणु
णिववंदिग्गदेवतणुजायउ खत्तधम्मु णं दरसियकायउ
सयलकालभावियणिवविज्जउ पुहइहे कोवि णत्थि तहो विज्जउ
धम्मपरोवयारसुहदाणइ णिच्च महूसववुद्धि स माणइ
जासु रज्जि जणु एयइ माणइ दुक्खु दुहिक्खु रोरु ण वियाणइ
रिसहजिणेसहो तहि चेईहरु तुंगु सुहासोहिउ णं ससहरु
दंसणेण जसु दुरिउ विलिज्जइ पुण्णहेउ जं जणि मणिज्जइ

॥ घत्ता ॥

अमियगइमहामुणि बुहचूडामणि आसि तित्थु समसीलधणु
विरइयबहुसत्थइ कित्तिसमत्थइ सगुणाणंदियणिवइमणु ॥५॥

V. 1. C. चालुक्क - सोलंकी; B. कण्हणरिंदु - कृष्णराजा; 2. B. वज्झन्तरारिविद्धंसणु - अभ्यंतरशत्रवः कामक्रोधादयः वाह्यशत्रुः वैरिणो राजानः तान् विनाशकः; 3. B. वंदिग्गदेवतणुजायउ - वंदिग्रदेवराजपुत्रः; 4. B. णिवविज्जउ - राजविद्या आन्विक्षिकी त्रयी वार्ता दण्डनीतिः; विज्जउ - द्वितीयं; 5. महूसव - महोत्सवः; 6. B. जासु - यस्य कृष्णनरेंद्रस्य; एयइं - एतानि पूर्वोक्तानि धर्म्मपरोपकारसुखदानानि; दुहिक्खु रोरु - दुर्भिक्षं दरिद्रं; 7. B. तहिं - नगरे; चेईहरु - जिनगृहं; सुहा - चूनौ, अमृतु; 8. B. जसु - यस्य चैत्यालयस्य; 9. अमियगइ महामुणि - अमृतगतिः मुनिः; तेत्थु - जिनगृहे.

[*Kadavaka* 5.] 1. B. तं for तहि...णयजाणउं...णरिंदु; C. पहाणउं. C. कन्ह. 2. B. च्छइंसणु; ABC. वज्झंतरा° 3. A. °देवत्तणु°; B. वंदिग्गदेवतणुजायउं...दरिसियकायउं; C. णिवबंदिग्गदेवाण्णुज्जायउ...दरिसिय. 4. A. पुहइं; विज्जउ; B. पुहइहे कोविणत्थि तहो विज्जउ; C. सयलकला...पुहइहि. 5. A. वृद्धि; B. दाणइं...समणइं; C. दाणइं. 6. B. रज्जे...एयइं माणइं दुक्खु दुहिक्खु रोरुण वि याणइं. C. रज्जे एयइं...माणइं. 7. A. रिसहो; सहा for सुहा; B. तहिं; सुहा. 8. B. जणे; 9. A. अमियगय; B. तेत्थु; 10. A. °वहु for बहु; BC. सत्थउ...समत्थउ; C. कित्ति is wrongly repeated after समत्थउ.

६

गणि संतिसेणु तहो जाउ सीसु   णियचरणकमलणामियमहीसु
माहुरसंघाहिउ अमरसेणु   तहु हुउ विणेउ पुणु हयदुरेणु
सिरिसेणु सूरि पंडियपहाणु   तहो सीसु वाइकाणणकिसाणु
पुणु दिक्खिउ तहो तवसिरिणिवासु   अत्थियणसंघवुहपूरियासु
5 परवाइकुंभिदारणमइंदु   सिरिचंदकित्ति हूवउ मुणिंदु
तहो अण्णु सहोयरु सीसु जाउ   गणि अमरकित्ति णिहणियपमाउ
अहणिसु सुकइत्तविणोयलीणु   जामच्छइ बहुविहसुयपवीणु
तामण्णहि दिणि विहियायरेण   णायरकुलगयणदिणेसरेण
चच्चिणिगुणवालह णंदणेण   अविहिण्णदाणपेरियमणेण

॥ घत्ता ॥

भव्वयणपहाणें   वुहगुणजाणें   बंधवेण अणुजायइ
11 सो सूरि पवित्तउ   लहु विण्णत्तउ   भत्तिए अंबपसायइ ॥ ६ ॥

७

" परमेसर पइ णवरसभरिउ   विरइयउ णेमिणाहहो चरिउ
अण्णु वि चरित्तु तच्चत्थसहिउ   पयडत्थु महावीरहो विहिउ

VI. 1. B. तहो - तस्यामितगतेः; महीसु - राजा; 2. B. विणेउ - शिष्यः; 3. B. किसाणु - अग्निः; 4. B. दिक्खिउ - शिष्यः, अत्थियणसंघ° - याचकसमूहवुधजनाः; 5. B. कुंभि° - हस्ती; 9. B. चच्चिणि - माता; अविहिण्ण° - निरंतरः; C. °गुणवालहो - मातापिता; 10. B. अणुजायइ - लघुभ्राता; 11. B. अंबपसायइ - अंबप्रसादश्रावकेन; C. सो सूरि - अमरकित्ति.

VII. 2. B. विहिउ - कृतः; 3. B. जसहरणिवासु - यशोधरनृपस्य 5. B.

[*Kadavaka 6.*] A. संत्तिसेणु. 2. A. तहो for पुणु; B. पुणु हयदुरेण; C. तहो for तहु; पुणु हयदुरेण. 4. C. दिखिउ; 5. C. कुंभ...मयंदु. 6. A. णिहणिउ पमाउ; B. अणुउ for अण्णु; पहणियपमाउ; C. तहो अणुउ 7. A. सकइत्त; जामच्चइ; BC. सुकइत्त; जामच्छइ; 8. A. विहिआसरेण; B. तामण्णहिं...विहियायरेण; C. दिवायरेण for दिणेसरेण. 9. B. गुणवालहं; C. गुणवाल्हो. 10. C. अणुजायइं 11. C. अंवपसायइं.

[*Kadavaka 7.*] 1. B. पइं...भरिउं विरइयउ; C. णेमिणाहहु; 2. A. अण्णइ for अण्णु; चरित्त तच्चत. B. अण्णु वि चरित्तु तच्चत्थसहिउं. C. अण्णु ब्रि चरित्तु. 3. C. पद्धडियाछंदे

तीयउ चरित्तु जसहरणिवासु   पद्धडियाबंधें किउ पयासु
टिप्पणउ धम्मचरियहो पयडु   तिह विरइउ जिह बुज्झेइ जडु
सक्कयसिलोय जणि जणियदिहि   गुंफियउ सुहासियरयणणिहि
धम्मोवएसचूडामणिक्खु   तह झाणपईउ सुझाणसिक्खु
छक्कम्मुवएसें सहु पवंध   किय अट्ठसंख सइं सच्चसंध
सक्कयपाइयकव्वइ घणाइ   अवराइ कियइ रंजियजणाइ
पइ गुरुकुलु तायहो कुलु पवित्तु   सुकवित्तइ सासउ किउ महंतु
कइयणवयणामउ जे पियंति   अजरामर होएवि ते जियंति
जिह रामपमुह सुय कित्तिवंत   कइमुहसुहाइ पेच्छहि जियंत
कइ तुट्ठउ परु अप्पें समाणु   अखयत्तणु करइ पसिद्धिठाणु

॥ घत्ता ॥

मंतोसहिदेवह   कियचिरसेवह   धुउ पहाउ णउ सीसइ
परकायपवेसणु   कियसासयतणु   तिह जिह कइहि पदीसइ ॥७॥

सक्कयसिलोय - संस्कृतश्लोकैः, सुहासियरयणणिहि - सुभाषितरत्नावली; 6. B. धम्मोवएस-चूडामणि° - धर्मोपदेशचूडामणि°; झाणपईउ सुझाणसिक्खु - कथंभूतःध्यानप्रदीपः, ध्यान-सिष्या यत्र; 7. B. छक्कम्मुवएसें - संस्कृतः षट्कर्मोपदेशः; पवंध - कवित्वानि; काव्यानि; सच्चसंध - हे सत्यप्रतिज्ञ; 8. B. सक्कय° - संस्कृत°; 11. B. कइमुहसुहाइ - कविमुखामृतेन; पेच्छहि - पश्यंति; जियंत - जीवमानाः; 12. तुट्ठउ - संतुष्टः; अखयत्तणु - अक्ष(ष्य)यत्वं; पसिद्धिठाणु - प्रसिद्धस्थानं.

---

4. A. जिहज्झेइ for जिह बुज्झेइ. B. टिप्पणउं...पयडु तह जह वुज्झेइ. C. चरियहु पयडु तह... जह वुज्झेइ. 5. A. सज्जय for सक्कय; सिलोयविहि; B. सक्कयसिलोय जणि; णिही. C. सुहासि-उरयणणिही; दिही. 6. A. धम्मोवएसु; ज्झाण; सुज्झाण. B. धम्मोवएसचूडामणेक्खु. 7. A. सुहपवंधु; सइ सच्चसंधु; B. छक्कम्मुवएसें सहु पवंध किय अट्ठसंख सइं सच्चसंध; C. छक्कम्मुवएसिं सहु पवंध. 8. A. सक्कइ; B. °कव्वइं घणाइं अवराइं कियइं रंजियजणाइं. C. घणाइं...जणाइं. 9. B. पइं...सुकइत्तें; C. कियउ for किउ. 10. A. वयणम्मउ; BC. कइयणवयणामउ B. पिवंति; C. होइवि. 11. A. पेछहि; B. जह...कित्तिवत्त...कइमुहसुहाए. C. कित्तिवत्त...सुहाइं पिछहि जयंत. 12. A. अखयतणु; ट्ठाणु. B. अप्पें...अखयत्तणु; C. अप्पें; 13. A. णं BC. देवहं...सेवहं...णउ सीसइ. 14. . तह जह कइहिं.

८

“मह्नु आहासहि पयणियसम्मइ अइकारुण्णें गिहिछक्कम्मइ
जाइ करंतउ भवियणु संचइ दिणि दिणि सुह दुक्कम्महिं मुच्चइ
तेहि विवज्जिउ णरभउ भव्वह छग्गलगलथणसमु गयगव्वह
मइ मइमूढें किंपि ण चिंतिउ पुण्णकम्मु इयकम्मु पवित्तउ
भवकाणणि भुल्लहु मह्नु अक्खहि सम्ममग्गु सामिय मोवेक्खहि”
अमरसूरि तव्वयणाणंतरु पयडइ गिहिछक्कम्मह वित्थरु
“सुणि कण्हउरवंसविजयद्धय णियरूवोहामियमयरद्धय
पूया देवह सुहगुरुवासण समइ सुद्ध सज्झायपयासण
संजमतवदाणहि संजुत्तइ जिणदंसणछक्कम्मइ वुत्तइ

॥ घत्ता ॥

रयणत्तयजुत्तउ सल्लहि चत्तउ गुण सीलंतउ हणियमल्लु
जो दिणि दिणि एयइ करइ विहेयइ मणुयजंम्मु पर तहो सहल्लु ॥८॥

VIII. 1. B. पयणियसम्मइ - प्रजनितसन्मतिः; 3. B. तैः - तैः षट्कर्मभिः; छगलं - च्छाली; 4. B. मइ मइमूढें - मया मतिमूढेन; 5. B. इयकम्मु - इतरः पापकम्मु; 5. B. मोवेक्खहि - मा अवगणनां कुरु; 6. B. तव्वयणाणंतरु - तस्य अंवप्रसादस्य वचनानन्तरं; 7. B. °ओहामिय° - तिरस्कृतः; 8. B. गुरुवासण - उपासना, सेवा; 9. B. जिणदंसण° - जिनमते; 11. B. एयइ - षट्कर्माणि; विहेयइं - विधेयानि कर्तव्यानि.

[*Kadavaka 8.*] 1. A. आहासइ; पइणिय; B. कम्मइं; C. सम्मइं...ण्णिं...इं. 2. A. दुहु दुक्कम्में मुश्चइ; B. जाइं...सुहु दुक्कम्मिहिं; सुह दुक्कम्महिं. 3. BC. तेहिं...गव्वहं. 4. A. मय; मइं...पुण्णक्रम्मु; C. मइ मइं मूठिं...पुण्णुकम्मु दुक्कम्म पवित्तउ. 5. A. अरवहि. B. भवकाणणे भुल्लहो. C. काणणे भुल्लहो...अखहिं...मगु. 6. BC. छक्कम्महं. 7. C. कन्ह°. 8. A. सुरगुरवासण. 9. A. °दाणइ संजुत्तउ...वुत्तउ; B. दाणहिं संजुतइं...छक्कम्मइं वुत्तइं; C. दाणहं...कम्मइं वुत्तइं. 10. B. सल्लहिं...सीलंतउ. 11. BC. एयइं...विहेयइं.

९

देवच्चणु भविएं भावंतें   देवपरिक्खा किज्जइ संतें
देउ परिक्खिवउ पुण्णहो कारणु   अपरिक्खिवउ दुग्गइवित्थारणु
विणु देवें ण कोवि दीसइ णरु   इत्थु जहण्णु मज्झु अण्णइ वरु
मिच्छु वि पावपवित्तिहि दूसिउ   मज्जपाणमंसासणि कलुसिउ
दिढमिच्छत्तसहावारूढउ   तहो परिक्ख अमुणंतउ मूढउ
सयल वि देव सहाविय मन्नइ   एक्कहि कहि मि ण चित्तु णियंतइ
सव्वहि वत्थुहि विण्हु पसंसइ   पच्छा ताइ मि पायहिं फंसइ
अट्ठहि मुत्तिहि ईसरु भावइ   तक्खणि ताहं मि अविणउ दावइ
विण्हु णमइ सूयर तिमि मारइ   तहो सोत्तिउ पाविउ ण वियारइ

॥ घत्ता ॥

गहरक्खसभूयइ अमुइसरूवइ खित्तपालवेयालइ
किह एयइ देवइ हुंति असेवइ दुक्कम्मिहि हिंसालइ ॥९॥

IX. 2 B. दुण्णइ - दुर्नीति. 3. B. जहण्णु - चंडालादि; मज्झु - ब्राह्मणादि; वरु - उत्कृष्टः, उत्तिमः श्रावकादि. 6. B. मंनइ - मन्यति स्म; णियंतइ - नियंत्रयति. 7. B. वत्थुहिं - वस्तूनि; ताइं - देवस्य. 8. B. अट्ठहिं मुत्तिहिं - गगन - अग्निः - चंद्रः - सूर्यः - मेघः - पृथ्वी - पवनः - जलं. अष्टमूर्तिभिः ईश्वरं आराधयति. अष्टमूर्तिनां. 9. B. तिमि - मत्स्यानि; तहो - विष्णोः; वियारइ - विचारयति.

[*Kadavaka 9.*] 1. A. भवियं; B. भविएं; C. भव्वें भावंतें. 2. B. दुण्णइ for दुग्गइ; C. अपरखिउ. 3. A. इथु. B. देवें...इत्थ...अण्णइं. C. देविं...इत्थ...अब्णइं 4. A. मिछु. B. हिं; मंसासणकलुसिउ; C. पवित्तिहें...मंसासण. 5. A. मिछत्त. 6. A. एक्कइ; BC. एक्कहिं कहिंमि. 7. A. वत्थइ; पाथुतो एमि पापहि फंसइ. B. सव्वहिं वत्थुहिं...पच्छा ताइंमि पायहिं फंसइ. C. सव्वहि वत्थुहिं विन्हु...पच्छा ताइ मि पायहं फंसइ. 8. B. अट्ठहिं मुत्तिहिं...तक्खणे ताहं मि. C. हिं...हिं...तखणि ताहं. 9. B. णवइ...तहो सुत्तिउ. C. विन्हु णवइ...मुत्तिउ. 10. A. असइ. C. खित्तवाल. 11. BC. कह. The अनुस्वार tendency of MSS. BC will not be noted.

१०

चंडियपमुहउ जोइणिसारउ   मज्जपाणपमुक्कवलणयारउ
देवय मण्णिवि वंदइ णिग्घिणु   णिग्घिणाइ संसयसल्लियमणु
गोपमुहाह तिरिक्खह अंगइ   सुहेण णमंसइ पावपसंगइ
वडु पिप्पलु जंबू णिंबुंवरु   देहलि दुव्व दब्भु जलु जलयरु
कंजिणिपमुहइ घरउवयरणइ   आउहाइ जीवह संहरणइ
इय सव्वइं देवइं मण्णंतउ   विणएं णवकारइ वियलंतउ
णामाभासदेवमइपेरिउ   हिंडइ जडु गुरूहि अवहेरिउ
जो जो देउ णियइ तहो लग्गइ   जुत्ताजुत्तु किंपि ण हु मग्गइ
देव ण णियमणि संसउ भावहि   अक्खमाल जावहि करु ठावहि

॥ घत्ता ॥

पियपेम्मासत्तउ   विसयपमत्तउ   देउ हविवि जो णच्चइ
दारुयणकयग्गहु   किह सो सुहपहु   लोयह अवसु पवंचइ ॥१०॥

X. 2. B. णिग्घिणु - हीनः; णिग्घिणाइ - हीनदेवान्. 4. B. जलयरु - जलचरः. 5. घरउवयरणइ - गृहउपकरणानि. 6. B. णवयारइं - नमस्कारानि; वियलंतउ - कुर्वन्. 7. B. णामाभासदेव° - नाममात्रदेवानि; न गुणैः देवाः; अवहेरिउ - वंचितः. 8. B. लगइ - नमस्करोति; णहु मगइ - नान्वेषयति. 9. B. अक्खमाल - जप्यमाली; जावहिं - जाप्यैः. 10. B. देवु हवेवि - देवं भूत्वा. 11. B. सुहपहु - शुभमार्गं; पवंचइ - विस्तारयति. दारुवणुकयग्गहु - स्त्रीरूपं कृत्वा.

[*Kadavaka* 10.] 2. B. मण्णेवि; C. पमुहइं. 3. A. सुहण पसंसइ. BC. सुहेण णमंसइ पावपसंगइं. 4. B. जंवूणिंवुंवरु; C. पिंपलु जंबू निंवुवरु...दुव्वयदब्भ. 5. All-इ are-इं in BC. 6. A. विणयं; B. विणएं...विलयंतउ; C. देवइ...णवक्कारइं विरयंतउ. 7. BC. णामाहास ...गुरुहिं; C. जड. 9. A. ह्रावहि. B. भावहिं; जावहिं; ठावहिं. C. णियमणे...भावइ...हिं...हिं. 10. B. पेम्मा; C. हवेबि. 11. BC. दारुवणु कयग्गहु कह सी सुहपहु लोयहो.

११

जो गोविहि णामिहि वित्तक्किउ   सो पुरिसुत्तमु किह जणि कोक्किउ
गोविहि दंसणि जो वियलियमणु   परिभमेइ तहो किह देवत्तणु
जो गोत्तमकलत्तविंभलमइ   सहसणयण संजायउ सुरवइ
चंदु विहप्पइभज्जासत्तउ   भणिवि कलंकिउ जणि विग्गुत्तउ
देव वि जइ पुणु मणुयायारिहि   वत्तिहि पियसुयमोहुग्गारिहि
देव वि जइ कोहाउरकामिय   भवि भमंति दुक्कम्मोहामिय
ता मणुयह देवह वि ण अंतरु   दीसइ पुण्णहेउ काइ मि थिरु
पावयम्म जे सइ उप्पायहि   पुण्णकम्म किह ते परु लायहि
ताह ण वीयरायगुणु दीसइ   संसउ जाह चित्ति णिरु विलसइ

॥ घत्ता ॥

छुहतण्हादोसिहि   कयतणुसोसिहि   जो कयावि णउ भिज्जइ
सो देउ पउत्तउ   णिम्मलचित्तउ   इयरु ण संतिहि गिज्जइ ॥११॥

XI. 1. B. गोविहिं - गोपीति; जो - विष्णुः; णामेहिं वियक्किउ - अंगुल्या कः कपाटे - इत्यादिवचनैः वितर्कितः. 3. B. जो - इंद्रः. 4. B. विहप्फइ - बृहस्पतिः. 5. B. मणुयायारिहिं - मनुष्याचारैः आकारैः वा; वत्तहिं - प्रवर्तन्ते. 7. पुण्यकारणं. 10. B. णउ भिज्जइ - न भिद्यते. 11. B. गिज्जइ - कथ्यते.

[*Kadavaka 11.*] 1. A. वित्तकिउ; कोकिउ. B. जो गोविहिं णामेहिं विग्रक्कउ पुरिसोत्तमु कह जण कोक्किउ; C. णामेहिं वित्तक्कउ पुरिसोत्तमु कह जण कोक्किउ. 2. B. गोविहिं; कह; C. दंसणे; कहि. 3. B. सहसणयणु; C. जु for जो. 4. B. भणेवि कलंकिउ जणि विग्गुत्तउ; C. भणवि; विग्गुत्तउ. 5. B. ग्गारेहिं. 6. A. दुःखंसोदामिय; B. भवे भमंति दुक्कम्मोहामिय. C. दुक्कम्मोहामिय. 8. A. किर for किह. B. पावकम्मु जे सइं उप्पायहिं पुण्णकम्मे ते कइ परु लायहिं; C. पावयम्मु...सइं...हिं...कम्मि...हिं. 9. C. ताहं; विलिसइ. 10. B. किय for कय; C. तन्हादोसहिं सोसहिं संतहिं. 11. BG. संतहिं.

१२

जस्स कोहो ण लोहो ण मोहो मओ णालसो णो जरा णो पिहाविंभओ
गत्तसेओ ण खेओ ण णिंदारई णो विसाओ ण मच्चू ण चिंतागई
णो सरीरस्स सिंगारणं णो पिया णाउहं णेय सव्वाहणं णो सुया
मुंडमाला गले णो कपालं करे वासुई णत्थि कंठे ण गंगा सिरे
णो तिसूलं ण खट्टंगयं णो धणू अद्धणारीणरा दीसए णो तणू
जो ण लीलाविलासो सयं गायए णच्चए रोसतोसं समुप्पायए
देइ रज्जं खणद्धेण संतुट्ठओ गिण्हए मारए जा पुणो रुट्ठओ
वीयरायत्तणं तत्थ किं दीसए जेण देवत्तु लोए फुडं सीसए

॥ घत्ता ॥

जीवदयासत्तउ सवरहियत्तउ सो पुणु देउ णमिज्जइ
इयरेहि परिक्खिउ देविहि लक्खिउ वीयराउ पभणिज्जइ ॥१२॥

१३

णामट्ठावणदव्वसुभावहिं चउणासेहि सु पुण्णसुहाविहि
देउ पुण्णकारणु मण्णिज्जइ भव्विहि अच्चिज्जइ पणविज्जइ

XII. 1. B. पिहा - स्पृहा; 2. B. मच्चू - मृत्युः. 3. B. णाउहं - नायुधम् ; सव्वाहणं - वृषभादिसमीचीनं वाहनं. 4. B. वासुई - वासुकिसर्पः 5. B. खट्टंगयं - डौतू-गदा; धणू - चापं; तणू - तनुः स्त्रीलिंगे श्रतः श्रयेनारीनरा तनुः. 8. B. पासए - स्पर्शते; सीसए - कथ्यते. 9. B. सवरहियत्तउ - स्वपरहितकारी. 10 B. इयरेहि परिक्खिउ - इतरैः देवैः परीक्षितः.

XIII. 1. B. णामट्ठाव[2]णदव्व[3]सुभ[4]ावहिं (Ms. gives numbers like this)

[*Kadavaka 12.*] 1. B. मउ; C. णोप्पिहाबिंभउ. 2. C. गत्तखेउ असेउ ण णिद्दारई णो विसाउ. 3. A. सया for सुया; B. णो सुया; C. आउहं for णाउहं. 4. A, णत्थि; कंट्ठे. B. कवालं for कपालं; C. रुंडमाला. 5. C. धणं for धणू...तणुं. 6. A. णचए. 7. C. खणद्धेण; गिन्हए...रुट्ठउ. 8. B. वीयरायत्तणं केम सो पासए; C. केम सो पासए...जो ण देवत्तु लोएहु फुडं सीसए. 10. B. इयरेहिं; देविहिं; C. इयरेहिं परिखिउ...हिंलाखिउ.

[*Kadavaka 13.*] 1. A. °सुभवणहि; चउण्हासेहि. B. सुभावहिं; णाम[1]ट्ठावण[2] दव्व[3]सुभावहिं[4]. (The MS. gives numbers) °सहावहिं. C. °सुभावहिं; °सुहावहिं. 2. A,

णामविवज्जिउ पाहणसण्णिहु   सो ण जणेइ किंपि सेविउ सुहु
एम परिक्खिवि देउ गहिज्जइ   अट्ठपयार पुज्ज तहो किज्जइ
भावपुज्ज साहुहु उवइट्ठिय   भव्विहि सा पुणु दव्विहि दिट्ठिय
एयसमइ अहवा तिहि कालिहि   सा विरएव्वी बुद्धिविसालिहि
जो एक्कइ दिणि जिणवरु पुज्जइ   तहो आजम्मु वि पाउ विलिज्जइ
सयल काल तं जो परिपालइ   सो इंदत्तु सुरेसहो चालइ
जलगंधक्खयचरुयहि कुसुमिहि   दीवधूवसुफलहि अइगरुयहि
पयकमलइ पुज्जइ जिणणाहह   जो भत्तिए सुइणाणसणाहह

॥ घत्ता ॥

सो लोए थुणिज्जइ   साहु भणिज्जइ   अमरकित्तिपयणिहियमणु
वज्जियकुवियप्पउ   हयकंदप्पउ   अंवपसाय सुसीलहणु ॥ १३ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाकव्वे गुणपालचच्चिणिणंदणअंवपसायाणुमण्णिए
छक्कम्मणिण्णयवण्णणो णाम पढमो संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि १ ॥

- नामस्थापनाद्रव्यभावैः. 2. B. चउणासेहिं - चतुर्भिः न्यासैः. 3. णामविवज्जिउ पाहणसण्णिहु - नामादिन्यासविनापाषाणतुल्यं; सो - देवः. 5. साहुहुं - साधूनां; भवियहि - गृहस्थानां; सा - पूजा; दिट्ठिय - प्राप्ता. 7. B. विलिज्जइ - विनश्यति. 8. तं - जिनं. 11. अमरकित्तिपय° - अमरकीर्तिपदे - मोक्षपदे. 12. कुवियप्पउ - कुत्सितविकल्पः; सुसीलहणु - सुष्ठु शीलधनः.

अंचिज्जइ. B. भवियहि; अच्चिज्जइ. C. °कारणु...भबियहि. 3. C. सो णरु...सुहु सेविउ. 4. A. परिखिवि; B. परेक्खिवि; C. पूय for पूज्ज. 5. B. साहुहुं...भवियहिं. C. पूय...भवियह. 6. B. तिहिं कालिहिं...विरएव्वी. C. तिहिं कालिहिं...विसालेहिं. 7. B. एक्कहिं; C. एक्कहि. 8. BC. जो तं for तं जो. 9. B. जलगंधक्खयकुसुमिहिं चरुयहिं...सुफलिहिं. C. कुसुमहिं चरुयहिं...हिं. 10. C. पायकमल; सुद्धणाण 11. B. लोए थुणिज्जइ; C. सु लोइ. 12. B. अंव° C. सीलधणु.

Colophon B. अंव...संधी समत्तो ॥ छ ॥ संधि ॥ छ ॥ १ ॥

Colophon C. अंब...पढमो परिच्छेउ सम्मत्तो ॥

[बीओ संधि]

॥ ध्रुवकं ॥

ण्हावेप्पिणु जो जिणु सुहविहिए कणयकलसगंधोयए
अहिसिंचइ सो बज्झंतरिउ णियमलु हणइ पमोयए ॥

१

॥ गाहा ॥

जिणबिंबं सिंचंतो भवियहो भत्तीए कलसतोएण
भवभवणजणियतावं सो सामइ अत्तणो सहसा ॥ छ ॥

जिणबिंबइ जो कलसिहि ण्हावइ सो मेरुहि सुरण्हवणउ पावइ
कम्मकलंकपंकु पक्खालइ कुगइहि मज्झु कहवि ण णिहालइ
जलकलसें जिह बंभणतणयइ जिणु ण्हावेप्पिणु पयडियविणयइ
आसि पुण्णु उप्पाइउ बहुविहु जं कमेण पयडइ सासयसुहु
अह इत्थु वि भरहें सुपसिद्धउ णयरु बंभपुरु णाम पसिद्धउ
जं विप्पहि उग्घोसियसत्थहि तिह सोहइ जियलोयह सत्थहि

[Sandhi : 2]

I. १. सुहविहिए - शोभनविधिना; २. पमोयए - हर्षेण यः सिंचयति; ३. तावं - संतापं. ४. अत्तणो - आत्मनः. ५. जं - यत्पुण्यं. १०. जं - यन्नगरं; विप्पहिं - विप्रैः;

[Sandhi : 2]

[ध्रुवक-गाहा] १. B. गंधोयएं २. A. ए is written as इे; B. हणइं पमोयएं; C. सो for जो. ३. B. भविओ; तोएणं; C. भविउ; तोएणं; ४. A. जिणिय for जणिय; B. सामइं; C. भवभयभणियं; सामाइं.

[*Kadavaka* १.] ५. B. विंवइं; कलसहिं; मेरुहें सुरण्हवणउं; C. कलसहि न्हावइ; मेरुहिं. 6. A. कम्मकलंकु पंकु पखालइ; BC. कुगइहिं; 7. A. पयडियतणयइं for पयडियविणयइं; B. जह वंभणतणयएं...पयडियविणयएं; C. जलकलसहि जह; तणयइं; न्हावेप्पिणु; पयडियविणयइं. 9. B. एत्थ वि भरहें; णामसमिद्धउ C. अह इत्थत्थि भरहि; समिद्धउ for पसिद्धउ. १०. B. जं विप्पहिं...सत्थहिं...तह सोहइ जह लोयहं सत्थहिं; C. जं for जह...हिं...हं...हिं; ११. A. सुद्धु;

विवुहावासिहि सुट्ठु रवण्णउ   सुरणयरु व पवरच्छरपुण्णउ
चउविहवेयघोसु जहि सुम्मइ   छक्कम्महि दिएहि दिणु गम्मइ
जण्णकम्मु तहि अणुदिणु किज्जइ   दिक्खिएहि अइवग्गु हुणिज्जइ
तहि सोमिल्लु णामु दिउ णिवसइ   जो चउवेयपाढ सइ ववसइ
जणजणियाणुराउ सुवियक्खणु   पाढइ सीसवग्गु सो लक्खणु

॥ घत्ता ॥

सोमा पियपणइणि अत्थि तहो   जण्णवक्कु विक्खायउ
हुउ णंदणु ताह पसण्णमइ   पालियकुलमज्जायइ ॥ १ ॥

२

॥ गाहा ॥

वररूवसीलसोहग्गसोहिया कायकंतिरमणीया
सोमसिरी सोमस्स य रोहिणि जिह हुय पिया तस्स ॥ छ ॥

जा सासुरयलोउ आराहइ   विणयपवित्तइ पेसणु साहइ
विहिवसेण अह अण्णइ वासरि   मुउ सोमिल्लु विप्पु झाइवि हरि
तहो पुत्तें मयकम्मु विसुद्धउ   सकुलायारें पुणु पारद्धउ
सासुआइ सोमाइ पउत्तउ   "सुण्हा सोमसिरि"त्ति णिरुत्तउ

लोयहं सत्थहिं - लोकसमूहैः. 11. विवुहावासिहिं - (विवुहा -) पंडिताः; देवावासैश्च; सुरणयरु व etc. - देवनगर इव प्रचुराक्षय्यैः पूर्णं प्रचुराप्सराभिश्च. 12. चउविह वेयं - ऋक्यजुः साम अथर्वण चतुर्वेदाः; छक्कम्महिं - यजनु[1] । जापनुं[2] । ध्यानं[3] । अध्ययनु[4] । दानुं[5] । परिग्रहु[6] । एतैः षट्कर्मभिः द्विजैः दिनं नीयते । ध्यानाध्ययनयजनजापनदानपरिग्रहैः । 14. तहिं - ब्रह्मपुरनगरे; ववसइ - व्यापरति. 15. सो - द्विजः; लक्खणु - लक्खणादिग्रंथं ।

II. 2. सोमस्स य - चन्द्रस्येव. 3. तस्स - जज्ञवल्कस्स. 4. हरि - विश्नु.

B. विवुहावासिहिं...खण्णउं...पुण्णउं. 12. B. अनुस्वार on इ and हि; C. छक्कमेंहि दिएहिं; 13. B. कम्म; जहिं for तहि; BC. अयवग्गु. 14. BC. पाढ सइं. 15. A. जणु जणियाणराउ, पाढय for पाढइ; C. वहुलक्खणु; 16. A. विखायउ; 17. BC. ताहं; C. पालइ for पालिय.

[*Kadavaka 2.*] 1. A. कंत्ति for कंति; 2. A. कुस for हुय; BC. जह; C. हुअ. 3. BC. पवित्तिए. 4. A. अइ for अह; झायवि B. अण्णहिं. C. अण्णहि; BC. झाइवि.

“तुह ससुरहो जलभरियहि कुंभहि देसमि बारसि दुरियणिसुंभहि
कुंभ गहेवि सिग्घु आणहि जलु सरहु सुयणमाणुसु जिह णिम्मलु”
एम करिवि जा सा पहि चल्लिय ता वणिसुय सहियाइ पबोल्लिय
सोमसिरिए तहो वइयरु भासिउ ससुरकज्जि सासुयहि पयासिउ
तं सुणेवि वणितणयइ वुत्तउ “पियसहि सुणि महु भणिउ णिरुत्तउ
ण्हवणमहुच्छउ जिणवरमंदिरि अम्हइ पारद्धउ पयडियसिरि

॥ घत्ता ॥

जलकलसहि ण्हाविवि जिणधवलु बहुविहु सुहु संचिज्जइ
चिरजम्मसहासइ संचियउ असुहकम्म लहु खिज्जइ” ॥२॥

३

॥ गाहा ॥

सुण्हाइ चिंतियं णियमणम्मि सोऊण वणिसुआवयणं ।
“धण्णाहं पुण्णणिही जासु सही संठिया एसा ॥ छ ॥
जलभरियकलसेण ण्हावेवि जिणदेहु
अज्जेवि बहुपुण्ण जाएवि जिणगेहु ।

---

5. मयकम्मु - मृतककर्म. 7. वारसि - एकादशा - द्वादशा. 8. सरहु - गच्छ. 9. C. सा - सोमश्रिया. 10. तहें - वनिकपुत्रीसख्याः.

III. 2. पुण्णणिही - पुण्यनिधी; जासु - यस्याः मम. 4. जाएमि - पुनः गृहे

---

5. C. सकुलायारे पुण्णु. 6. B. सासुयाएं सोमाए पउत्ता...णिरुत्ता; C. सोमाइं...पउत्ता...णिरुत्ता. 7. B. सुसरहो; all हिं for हि; C. जल भरियइं कुंभइ...वासरि दुरियनिशुंभइ. 8. A. सुरहो सयण; C. कुंभु...सरहो सुयणमाणसु जह णिमलु. 9. A. जसा for जा सा; B. सहियाइं पवुल्लिय; C. करिवि. 10. B. तहें...ससुरकज्जु सासुयइं; C. सोमसिरिए...ससुरकज्ज सासुयए. 11. B. वणितणयएं...भणिउं; C. तणयए. 12. B. ण्हवणमहोच्छउ...अम्हहिं; C. न्हवणमहोच्छउ...अम्हहि. 13. B. जलकलसहे; C. °कलसहिं न्हाविवि...संचेज्जइ. 14. BC. सहासें...कम्मु.

[*Kadavaka 3.*] 1. A. विणसुआ; B. सुण्हाए; C. सुण्हाइं...सोउण. 2. A. धण्णाइं; B. धण्णाऽहं; C. धण्णाहं संठिया. 3. C. न्हावेवि. 4. B. °पुण्णु जाएमि पुणु गेहु;

इय ताइ णिएवि जलभरियकलसेण
सहु सहिय आवेवि जिणु ण्हविवि तोसेण ।
पणवेवि भत्तीए विण्णविउ "महु पुण्णु
जलकलसण्हाणेण संभवउ अविहिण्णु" ।
इय करिवि जा सिग्घु सा गेहि संपत्त
ता कहिय काए वि सासुयहि तहि वत्त ।
जलभरिउ घडु ताइ जं जिणहरे मुक्कु
सोमाइ कुवियाइ ता भणिउ णीसंकु ।
"हे सुण्हि पाविट्ठि दियजम्मपडिकूल
किं अज्ज पइ कियउ अम्हाण सिरि सूल ।
दियहरइ मेल्लेवि जलकुंभु पाविट्ठि
दुद्दंसणे णेवि सण्णिहिउ पइ धिट्ठि ।
जा-जाहि जलभरिउ सो कलसु लहु आणि
णं तो करिस्सामि तुह दुट्ठ घरहाणि ।"

॥ घत्ता ॥

सासुयदुव्बोल्लह सोमसिरि रोवंतिय गय तेत्तहि ।
कुंभारगेहि बहुघडणिलए वुड्ढु पयावइ जेत्तहि ॥ ३ ॥

गच्छामि. 5. ताएं - तया सोमश्रिया. 8. अविहिण्णु - अविच्छिन्नं. 11. तहिं - तस्याः सोमश्रियाः 12. ताएं - सोमश्रिया. 15. पइं - त्वया. 16. दियहरइं - द्विजगृहाणि. 17. दुद्दंसणे - दुर्दर्शने जिनगृहे; णेवि - नीत्वा. 20. तेत्तहिं - तत्र; 21. पयावइ - कुंभकारः.

C. पुण्णु...जिणु. 5. A. णित्थयेवि; B. ताएं णित्थएवि; C. ताए णिच्छएवि. 6. B. सहु सहिए... ण्हवेवि; C. सहिए आएवि...न्हविवि. 8. C. °न्हवणेण. 9. BC. करेवि. 10. C. केण वि for काए वि. 11. A. छुडु for घडु; मुक्कू; C. ताए जिणवरहरे. 12. B. सोमाएं कुवियाएं ता भणिउं; C. सोमाइं. 13. C. सुन्हि; °जम्मे. 14. BC. पइं. 15. A. मिल्लेवि; B. दियहरइं मेल्लेवि; C. दियहरह. 16. A. णवि for एवि; संण्हिउ सइ; B. पइं. 18. A. करेसामि; BC. करिस्सामि; B. दुट्ठि. 19. A. दुव्वोलह; तेतहि; B. दुव्वोल्लहं; तेत्तहिं; C. दुव्वोल्लहं; रोवंती; तेत्तहिं. 20. A. वुड्ढु; जेतहि BC. जेत्तहिं.

४

॥ गाहा ॥

सो णियवि ताइ वुत्तो "बंधव महु हत्थकंकणं घेत्तु
देहि घडं अइगरुयं जेण जलं णेमि हं गेहे" ॥ छ ॥

तेण भणिय "किं माइ रुवंतिय घडउ पमग्गइ अंसु मुअंतिय"
चिरवइयरु समग्गु तहो कहियउ ताइ जिणेसरण्हवणें सहियउ
तेण पउत्त "बहिणि तुहु धण्णिय जं जिणण्हवणबुद्धि उप्पण्णिय
जलहु कलसु जं जिणसिरि ढालिउ पइ णं णियदुक्किउ पक्खालिउ
जिणण्हवणहो मिसेण णं वड्ढिउ धम्मरुक्खु पइ वयकुसुमड्ढिउ
अण्णइ मणुयजम्मफलु लद्धउ गमणु मोक्खपुरि पइ पारद्धउ"
धम्मकम्मु अणुमण्णइ जो णरु भावें सो लंघइ भवसायरु
अणुमणणाइ तेण कुंभारें धम्मु समज्जिवि सुहमइसारें
भणिय "बहिणि घडु गिण्हिवि गच्छहि मा तुहु रोवंतिय इह अच्छहि
णउ गिण्हेसमि तुह करकंकणु धम्मत्थिणिहि माइ हउ सुहमणु"

॥ घत्ता ॥

तहो घरहो ताइ लेविणु घडउ जलहिं भरेविणु अप्पियउ
सासुयहि सिग्घु तं णियवि पुणु ताइ सचित्ति वियप्पियउ ॥४॥

IV. 1. सो - कुंभकारः; घेत्तु - गृहीत्वा. 2. हं - अहं. 3. तेण - कुंभकारेण. 4. ताएं - सोमश्रिया. 5. तेण - कुंभकारेण. 7. पइं - त्वया; धम्मरुक्खु वयकुसुमड्ढिउ - कथंभूतो धर्म्मवृक्षः व्रतकुसुमैः युक्तः. 8. अण्णइ - अन्यत् अपरमपि. 10. अणुमणणाएं - घटनिमित्ते. 12. माइ - हे मातः; सुहमणु - शुभमनाः. 14. ताएं - सोमया.

[*Kadavaka 4.*] 1. A. वुत्तु; B. सो दियतियाए वुत्तो...घेत्तु; C. णिएवि वुत्तो; घित्तु. 2. B. देह for देहि; C. °गरुवं; गेहं. 3. B. पमग्गहि...मुयंतिय; C. भणिउ. 4. B. तहु; ताएं; C. ताए; न्हवणें. 5. B. तुहु; C. पवुत्तु; तुह धण्णी; न्हवण; उप्पण्णी. 6. A. पखालिउ; B. जलहो. 7. A. संवड्ढिउ; B. णं वड्ढिउ; C. न्हवणहो मिसेण णं वड्ढिउ; पइं. 8. B. अण्णइं...पइं; C. जम्मु; पइं. 9. B. अणुमण्णइं; C. अणुमण्णइ. 10. B. अणुमणणाएं; समज्जेवि; सुहमइसारें. 11. A. गछइ; B. गेण्हिवि; तुहुं अच्छहिं. C. गेन्हिवि; गच्छहिं; तुहुं रोवंती; 12. A. धम्मत्थुणिहे; B. हउं; C. गिन्हेससि; तुव for तुह. 13. A. अप्पिसउं; B. ताएं; जलहिं; C. ताए जलहिं भरेबिणु. 14. B. सासुयहिं. णिएवि, ताएं. C. णिएवि; तए.

५

॥ गाहा ॥

“ धम्मत्थें जलकुंभो दिण्णो सुण्हाइं णेवि जिणगेहे ।
सो उण पावाए मए आणाविउ कोहवुद्धीए ” ॥ छ ॥

ताइ पुव्वु दिढु कम्मु णिवद्धउ   जं जिणदोसुच्चारणसिद्धउ
तं पुणु पच्छुत्तावें तुट्टउ   एय भवासिउ किंपि पयट्टउ
अह सो कुंभयारु णिच्छम्में   जिणण्हवणहो अणुमणणाधम्में
मरिवि कुंभपुरि सिरिहरु णरवइ   जायउ राउ णाइ णिच्चलमइ
सिरियादेवि तासु पियराणी   रूवे जासु ण सम इंदाणी
सा सोमसिरि मरिवि चिरकालें   जिणजलण्हवणसुहेण विसालें
ताहि गब्भि अवइण्णिय जावहि   हुय दोहलय सचित्तिहि तावहि
“ जइ जिणबिंबहो ण्हवणपमोयइ   किज्जइ कणयकलसगंधोयइ
ता दिहि महु मणम्मि उप्पज्जइ ”   णरवइ ताइ एम पभणिज्जइ
तव्वयणें सविसेसु णरिंदें   तं किउ भवियणकइरवचंदें

॥ घत्ता ॥

सुपसत्थइ वासरे णिवपियइ   अण्णहि सुय संजाइया
किं मणुयजम्मसुहु णियहुं सइं   सग्गहो अच्छर आइया ॥ ५ ॥

V. 2. सो उण - घटः पुनः; पात्राएं मए - पाणिग्या मया. 3. ताएं - सोमया. 4. तं - कर्म. 5. अणुमणणाधम्में - अनुमोदनेन. 8. सा - विप्रवधूः. 9. ताहिं - सिरियादेव्याः; सवित्तिहिं - मातुः; C. - माता. 11. णरवइ - राजा. ताएं - भार्यया. 14. णियहुं - अवलोकनाय.

[*Kadavaka* 5.] 1. BC. सुण्हाए. 2. B. पावाएं; C. पुण for उण. 3. B. ताएं; दोसुच्चारणि; C. ताइं पुव्व°. 4. A. पछुतावें तुठ्ठउ; पयट्ठउ. B. तुट्टिउ; पयट्टिउ. C. पयट्टिउ. 5. A. णिछम्में; C. कुंभुयारु; णिछम्में; न्हवणहो. 6. A. णायणिच्चलमइ; B. मरेवि; C. कुंभुपुर. 7. B. रूवें; C. रुवें. 8. B. मरेवि; C. न्हवण विसालें. 9. B. ताहिं; जावहिं; सवित्तिहिं; C. ताहे गल्मे...जावहि; हुव...सवित्तिहिं. 10. B. ण्हवणु पमोएं...गंधोएं; C. न्हबणपमोयइं...इं. 11. BC. ताएं. 12. B. णरिंदि; C. तं बयणें. 13. A. णियपियइ; B. सुपसत्थए...णिवपियएं अण्णहिं; C. सुपसत्थए वासरि णिवपियए श्रण्णहिं. 14. A. °जम्मुसुहु; सई; B. मणुयजम्मसुहु णियहुं सएं; C. मणुयजम्मसुहु णियहु सइं.

६

॥ गाहा ॥

रूवं णिएवि तस्सा सव्वंगसुलक्खणं सतोसेण
विहि विंभियो वियप्पइ ‘ केणं सा णिम्मिया विहिणा ’ ॥ छ ॥

राएं सुहमुहुत्ति णियतणयहे   पयणियबंधवपियरसुपणयहे
णियरूवोहामियसुररामहि   वरलायण्णसीलसुरधामहि
कुंभसिरि त्ति णामु सइ दिण्णउ   ताइ लद्धु णिरुवमतारुण्णउ
तायगेहि जिणण्हवणु करंतिय   सा जामच्छइ हरिसु जणंतिय
ता एत्थंतरि मुणि अवहीसरु   सुयसायरु णिज्जियवम्मीसरु
बहिरुज्जाणि णरिंदहो पत्तउ   सहु सिरिसंघें पयडियतत्तउ
वंदणत्थि तहो सिरिहरु राणउ   णियपरियणपियपुत्तसमाणउ
वणि पहुत्तु मिल्लेविणु साहणु   दूरि चएवि सजाउ पसाहणु
सहु धूवइ वंदेवि बइट्ठउ   मुणिपयकमलइ भत्तिविसिट्ठउ
धम्मु सुणंतउ जा तहि अच्छइ   णारि एक्क ता पुरउ णियच्छइ

॥ घत्ता ॥

जरमलिणवत्थधारिणि परुसा   केसधूलिधूसरियतणु
सव्वत्थ वि डिंभहिं परियरिया   पुक्कारंतिय करुणसणु ॥ ६ ॥

VI. 1. तस्स - तस्याः सुतायाः. 2. विहि - विधि. 3. णियतणयहिं - निजसुतायाः; पयणिय - पजनित; C. प्रजनितः; सुपणयहे - सुष्ठुस्नेहायाः. 4. सुररामहे - देवरामायाः; सुरधामहे - सुरधाम्नः. 5. ताएं - तया कुम्भश्रिया. 9. तहो - तस्य मुनेः. 14. °सणु - शब्दः.

[*Kadavaka 6.*] 1. B. तस्स य for तस्सा; C. तस्स य सव्बंगु. 2. A. णिमिय for णिम्मिया; C. विंभिउ; केणेसा. 3. A. रायंणिसुहुमुत्ति; B. राएं सुहसुहुत्ति णियतणयणहिं; सुपणयहें. C. राएं सुहमुहुत्ति णियतणयहिं. 4. B. रामहें; धामहें; C. रामहिं; धामहिं. 5. B. सइं दिण्णडं; ताइं लद्धु णिरुवमु लायण्णडं; C. ताए; णिरुवमु लायण्णउ. 6. A. तायजेहि; C. न्हवण. 7. B. तामेत्थंतरे; C. इत्थंतरि. 8. B. णरेंदहो...सहुं रिसिलंघें; C. सहुं रिसिसंघें. 9. B. राणउं... णियपुत्तिसमाणउं; C. राणउं. 10. A. पहुंतु; स राउ. B. वणे पहुत्तु मेल्लेविणु; सजाउ C. पहुत्तु मेल्लेविणु. 11. B. सहुं धुवइं; °कमलइं; C. धूवए. 12. A. अछइ; णियछइ. BC. तहिं. 13. C. फरुस. 14. A. डंभहि; B. डिंभहिं; C. सावत्थ वि डिंभहिं.

७

॥ गाहा ॥

सीससमुट्ठियघडरूववाहिगंठीए सव्वहा दीणा ।
पीडिज्जंति मुणिपायमूले आवेवि सासीणा ॥ छ ॥

तं णिएवि णरणाहु पयंपइ   “का इह णारि पुरट्ठिय संपइ
रक्खसि जिव दुणिरिक्ख भयावण   सिरपीडाइ करंतिय णीसण
पुव्वजम्मसम्मज्जिउ दुक्खिउ   एयइ मज्झु कहहि णीसंकिउ”
मुणिवरिंदु तहो णाणमहोवहि   उप्पाइयभवियणमाणसदिहि
ताणंतरि सो अक्खइ रायहो   रायलोयपियपुत्तिसहायहो
“आसि बंभपुरि विप्पहो भामिणि   सोमिल्लहो सोमा घरसामिणि
एयइ जण्णवक्कु हुउ णंदणु   सोमसिरीकंतामणरंजणु
मुइ सोमिल्लि विप्पि तहो पुत्तें   मरणकज्जु पारंभिउ संतें
कुंभु समप्पिवि सोमइ वुत्तिय   ‘सुण्हि तोउ तुहु आणि तुरंतिय
बारसि जं तुह ससुरहु दिज्जइ   कुंभु कुंभु दियहरि अप्पिज्जइ’ ”

॥ घत्ता ॥

ता सुण्हइ लेविणु जलकलसु   जिणहरि जिणण्हवणु विहिउ
वणितणयहि वयणें धम्मणिहि   गिण्हिवि सो तत्थ वि णिहिउ ॥७॥

VII. 1. सव्वहा दीणा - सर्वथा दीना. 2. सासीणा - सा उपविष्टा. 3. तं - तां नारीं; का इह णारि पुरट्ठिय - पुरे अग्रे स्थिता एषा नारी का. 4. णीसण - शब्दः 6. णाणमहोवहि - ज्ञानमहासमुद्रः. 7. सो - स मुनिः 9. एयहे - आवयोः सोमासोमिल्लयहो. 11. तोउ - जलं. 13. विहिउ - कृतः. 14. धम्मणिहि - धर्मनिधिः; गेण्हिवि - गृहीत्वा; सो - घटः; तत्थ - जिनगृहे; णिहिउ - स्थापितः.

[*Kadavaka* 7.] 1. A. दीण; B. घडरूववाहि गंठीए; C. घडरूववाहिं गंठीए. 2. B. पीडिज्जंती मुणिपाय मूलें आवेवि; C. पीडिज्जंतिय मुणिपायमूलि आएवि. 4. B. जह for जिव; सिरपीडाएं; C. जिह for जिव. 5. B. एयएं. 7. A. ताणंत्तरि. 9. A. °कंत्ता°; B. एयहें; C. एयहि...हुउ णंदणु. 10. BC. मुए. 11. B. समप्पिवि सोमएं...तुहुं; C. समप्पवि सोमइं सुन्हि. 12. B. सुसरहो; C. ससुरहो. 13. B. सुण्हएं लेविणु; ण्हवणउं; C. सुन्हइ; न्हवणउं. 14. B. वणितणयहें वयणें; C. गिन्हिवि.

८

॥ गाहा ॥

जाणेविणु वित्तंतं काए वि सोमाहि अक्खियं गेहे ।
"जलकुंभं जिणमंदिरि मिल्हवि सुण्हा तुहावेइ" ॥ छ ॥
घरि विसंति सा ताइ णिवारिय दुव्वयणेहि ताडिवि णीसारिय
"णिल्लक्खणि पासंडियदेउलि जाइवि जिणण्हवणउ किउ दियखलि
सो जलकुंभु इत्थु लहु आणहि पाविणि पावबुद्धि मा माणहि"
इय जिणु दूसंतियइं समज्जिउ अइदुक्कम्मु आइ सुहवज्जिउ
सोमसिरी वि रुवंति पराइय कुंभयारमंदिरि विच्छाइय
घडु मग्गिवि जा अप्पिवि कंकणु ता कुंभारु चवइ णिम्मलमणु
"णियवित्तंतु कहहि किं रोवहि माइ मज्झु अग्गि किं सोअहि
चिरसरूउ तहो ताइ समक्खिउ जिणण्हवणहो अत्तहं वि ण रक्खिउ"
तं सुणेवि सा तेण पसंसिय वारवार विणएण णमंसिय
तुहु कयत्थ जिणण्हवणपयासिणि जं हुय णिय चिरपावपणासिणि

॥ घत्ता ॥

जिणण्हवणहो अणुमणणेण बहु पुण्णु समज्जिवि दिण्णउ
कुंभारें तहो विणु कंकणेण तोसें कुंभु रवण्णउ ॥ ८ ॥

VIII. 1. काइं वि - कयाऽपि. 2. तुहावेइ - आगच्छति हे सोमे त्वं पश्य. 4. पासंडियदेउलि - कथंभूते देवकुले द्विजशत्रौ. 6. समज्जिउ - उपार्जितः. 10. अत्तहं - आत्मनः, आत्मीयं. 11. तेण - कुंभकारकेणः 13. अणुमणणेण - अनुमोदनेन. 14. कुंभु - घटः.

[*Kadavaka 8.*] 1. B. काइं वि सोमाहिं°. 2. A. सुण्हाइ तुहावेइ; B. मेल्लिवि; C. सुन्हा. 3. A. विसंत्ति; B. ताएं...हिं ताडेवि; C. ताए...हिं ताडि णीसारिय. 4. A. किउ देउलि; B. णिल्लक्खणे...ण्हवणउं किउ दियखलि; C. न्हवणउ किउ दियखलि. 5. A. इथु लहु; B. एत्थ लहु आणहिं...माणहिं; C. एत्थ...आणहिं; हिं. 6. A. पसमिज्जउ; B. जिणु दूसंतियइं; अए दुकम्मु अहिउ सुहवज्जिउ; C. समज्जिउ for पसमज्जिउ in A.; अह दुक्कम्मु; आसि for आइ. 7. A. विछाइय; C. वि रुवंति...कुंभुयार. 8. B. घडु मग्गेवि जा अप्पेवि; C. मग्गइ. 9. B. अग्गइ मा सोयहि; C. रोवहिं...सोवहि. 10. B. ताएं...जिणण्हवणहं अत्तहं; C. न्हवणहो. 12. B. तुहुं; C. हुव for हुय. 13. B. समज्जेवि दिण्णउं; C. न्हवणहु अणुमणिण. 14. B. तहिं विणु...रवण्णउं; C. तहि for तहो; विणु कंकणिण तोसिं कुंभुं रवण्णउं.

९

॥ गाहा ॥

तोएण भरिवि सो ताइ अप्पियं सासुआहि सविसेसं ।
सा उण तं णियवि मणे पच्छायावं पयासेइ ॥ छ ॥

" जं मइ मूढइ जिणवरु दूसिउ   ण्हवणकुंभु तहो गेहहो णिरसिउ
तं महो मिच्छा दुक्किउ होज्जउ   चिरसंचिउ कुकम्मु लहु खिज्जउ "
इय अप्पउ णिंदंतिहि जायउ   तं दुक्कम्मु एक्कभवभायउ
सा मरेवि इह तुम्हह पुरवरि   गुरुपासायपंतिसोहाधरि
वेणुदत्तगहवइसुय जाइय   दुग्गइणामें जणि विक्खाइय
जणणिजणण तहि जायवि मूयइं   बहु दुक्खइ बालत्तणि हूयइं
परउच्चिट्ठइ खद्धिवि जीविय   सा इह चिरदुक्कम्मिहि णिम्मिय
सीसि वाहि गुरुगंठिहि छम्में   तोयकुंभु सो णिहिउ कुकम्में
तुह सो कुंभयारु इह णरवरु   जायउ रूवपरज्जिउ रइवरु
जिणण्हवणहो अणुमणणापुण्णें   णियमणि भावहि णीसामण्णें
सा सोमसिरि तुज्झ पियणंदिणि   पिच्छ पुरट्ठिय णयणाणंदिणि
कुंभसिरिय णामें अवइण्णिय   जिणजलपूयासुहसंपुण्णिय

IX. 1. सो - कुंभः; ताएं - तया. 2. उण - पुनः; तं - घटं; पच्छायावं - पश्चात्तापं. 3. तहो गेहहो - तस्य जिनस्य गृहात्; णिरसिउ - निषेधितः. 4. मिच्छादुक्किउ हुज्जउ - दुष्कृतं मिथ्या भवतु. 6. गुरुपासायपंतिसोहाधरि - कथंभूते पुरवरे; गुरुतरप्रासादपंक्तिशोभाधारके. 7. वेणुदत्त - वनिकनाम; दुग्गइणामें - दुर्गतिनामा पुत्री. 10. छम्में - मिषांतरेण. 11. रइवरु - कामः; इइ - नगरे. 12. अणुमणणापुण्णें - अनुमोदनेन णीसामण्णें - निश्चयेन; अवयण्णिय - उत्पन्ना.

[*Kadavaka* 9.] 1. B. भरेवि ताएं...सासुयाहें; C. भरवि ताए...अप्पियं सासुयाहि. 2. A. सा उणं त णियवि; BC. मणे. 3 B. मइं मूढएं; C. मूढइं; न्हवण. 4. A. होज्जहो; खिज्जइ; B. हुज्जउ; C. महु; 5. B. णिंदंतिहिं...तहें दुकम्मु एक्क भवभायउ. C. तहि for तं; दुक्मु. 6. A. गुरू सायपत्तिसोहाधरि; B. इय तुम्हहं पुरवरे...धरे; C. इय तुम्हइं; पंति; सोहधरि. 7. A. विखाइय; B. गिहवइ; दुग्गइ णामें जणे; C. गिहवइ...णामें जाणि विखाइय. 8. A. जणणु; मूवउ; °दुखइ; B. तहें जायवि मूयएं...दुक्खइं हूयइं; C. मूयइं...दुखइं बालत्तणे हूयइं. 9. B. उच्चिट्ठइं भक्खेवि...दुक्कम्मेहिं; C. उच्चिट्ठइं भखिवि. 10. B. गंठिहिं; C. सीसवाहि...हिं; जम्मि for छम्में. 11. B. तुहुं; C. तुहु सो कुंभुयार...परज्जिउ. 12. C. न्हवणहु...भावहिं णीसामण्णिं; B. णंदणि...पेच्छ; C. पेच्छ. 14. AB. अवयण्णिय; BC. कुंभसिरी; C. अवइण्णिय. 15. A. णरसुहसुरइ; B.

॥ घत्ता ॥

भुंजेविणु इह णरसुरसुहइं   पंचमभवि होइवि णिवइ
सिज्झेसइ मा मणि भंति करि   तुहु सिरिहर वसुहाहिवइ ॥ ९ ॥

१०

॥ गाहा ॥

णिसुणंताणं ताणं चिरभवचरियं मुणिंदवित्थरियं ।
तिण्हं जाइसरणं संजायं तम्मि समयम्मि ॥ छ ॥

सयलेहि मुणीसरपायजुयं   पणवेवि णरामरविंदथुयं
महिवीढणिहित्तसिरेहि थिरं   णिसुणेविणु पुव्वभयं सुइरं
पुणु दुग्गइ णारी कुंभसिरी   पय लग्गिवि भासइ पुण्णयरी
"मह्नु माइ खमेविणु पुव्वकयं   जलकुंभमिसेण वि गंठिरुयं
णियहत्थ ठवेप्पिणु मज्झ सिरे   अवसारहि तं दयभावपरे"
करफंसु करेविणु ताइ हया   सिरवाहि धरेवि सचित्ति दया
अवलोइवि धूवहि चोज्जु णिओ   पभणेइ कयायरु लद्धसिओ
"मह्नु धीयहि सण्णिह कावि तिया   इह णत्थि णिरंतर पुण्णपिया"

॥ घत्ता ॥

इह राएं आलिंगेवि ससुय   सिरु चुंबेवि पसंसिया
अप्पउ सलहंतें तहि सुइरु   णिय उच्छंगि णिवेसिया ॥ १० ॥

X. 1. णिसुणंताणं - श्रूयमानानां; ताणं - तासां तिसृणां सोमासोमश्रीकुंभकाराणां. 2. तिण्हं - तिसृणां. 7. अवसारहि - दूरीकुरु. 8. ताएं - तया कुंभश्रिया. 10. सण्णिह - सदृशा. 11. ससुय - स्वपुत्री. 12. अप्पउ सलहंतें - आत्मनः श्लाघयित्वा; तहिं - सभायां.

णरसुरसुहइं...पंचमभवे होए वि णिवइ; C. इय for इह; णरसुरसुहइं...भवे...णिवइ. 16. B. सिज्झेसइ is corrected सिज्झेसहि; तुहुं.

[*Kadavaka* 10.] 2. A. तिण्ह जाइसराणं; B. तिण्हं; संजायं तम्मि; C. तिन्हं; संजायं for तं जायं; समयंम्मि. 3. B. सयलेहिं; 4. C. °वीढि; 5. A. पुण्णयरि; B. लग्गेवि; C. सिरि...लग्गेवि...पुण्णयरि. 6. B. माए for माइ. 7. B. ठवेविणु...अवसारहे; C. हत्थु ठवेविणु मज्झु; 8. A. सवित्ति; B. ताएं; C. ताए सचित्ते. 9. B. अवलोएवि धूवहें चोज्जु णिओ... लद्धसिओ. C. अवलोइविं. धूवहि चोज्जु. 10. A. अत्थि; B. अत्थि corrected to णत्थि. धीयहे; C. णत्थि. 11. A. आलिंगेवि; B. राएं आलिंगिवि ससुय सिरि चुंवेवि; C. राएं आलिंगिवि. 12. A. उछंगि; B. तहिं; C. तहिं उछंगि.

११

॥ गाहा ॥

सिरवाहिविप्पओए दुग्गइ णारि वि गहेइ जिणदिक्खा
पालिवि तवं सुसीलं मरिवि गया पढमसग्गम्मि ॥ छ ॥

राउ वि कुंभसिरीए समाणउ सावयधम्मु लेवि णयजाणउ
मुणि पणवेवि णियणयरि पहुत्तउ अच्छइ तहि बहु रज्जु करंतउ
कंचणकलसहि जिणवरबिंबइ ण्हविवि तिकालु दित्तिणिउरंबइ
पुणु णियमाणसवंछइ पुज्जइ अण्णु ण किंपि कज्जु आवज्जइ
णिवइधूव कालेण मरेविणु अरुहक्खरु णियचित्ति धरेविणु
सा ईसाणसग्गि संपण्णी पवरच्छर अइरूवरवण्णी
तहि असमाणु सुक्खु सेवंतिय वसइ सणाहें सहुं दीवंतिय
जम्मंतरइ पंच सुहु भुंजिवि पच्छा णरवइत्तु पडिवज्जिवि
जिणजलपूयापुण्णपहावें सा सिज्झेसइ णिहणियपावें
अवरु वि जो जिण कलसहि ण्हावइ अणुमण्णइ अह ण्हवणु करावइ

॥ घत्ता ॥

पक्खालिवि सो चिरदुच्चरिउ भवकोडीहिं समज्जिउ
लहु अंवपसाएं लहइ सुहु अमरकित्तिगणि पुज्जिउ ॥ ११ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाकव्वे अंवपसायाणुमण्णिए
जलपूयाकहावण्णणो बीओ संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि २ ॥

XI. 1. सिरिवाहिविप्पओए - शिरोव्याधिविनाशे. 5. तियालु - त्रिकाल; दित्तिणिउरंबइ - दीप्तिसमूहानि. 9. दीवंतिय - क्रीडंती. 10. पडिवज्जेवि - अंगीकृत्वा.

[*Kadavaka 11.*] 1. A. दिखा; B. दुग्गयणारी; C. सिरवाहिविणउए...गहिवि. 2. B. मरेवि; C. सग्गमि. 3. B. समाणउं...जाणउं. 4. A. पहुंतउ; B. पहुत्तउ...तहिं; C. पणविवि...पहुत्तउ. 5. A. णिरुतंवइ; B. कलसहिं...ण्हवेवि तियालु दित्तिणिव तुंवइं; C. न्हविवि; दित्तिणिउरंवइ. 6. A. माणुस; B. मा णसे वंछए: C. कज्जु. 7. B. अरिहक्खरु. C. धूव; अरुहरवर. 9. A. सेवंतिया; B. तहिं सहुं दिवंतिय. C. सहु. 10. A. णवइत्तु; B. भुंजेवि...पडिवज्जेवि. C. जम्मंतर. 12. B. जिणु कलसहिं अणुमोयइ...करावइं; C. कलसहिं न्हावइ अनुमोयणि...न्हवणु. 13. A. पखालिवि; B. पक्खालेवि; C. कोडीहि. 14. BC. अंवपसाएं Colophon B. drops परिच्छेओ; C. संधीपरिच्छेउ.

[तीओ संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

विमलंभहि कंचणकुंभहि ण्हाविवि जिणतणु समलहइ।
ससि[चंदण] घुसिणहि जोअइ मसिणहि तो तणुसुरहित्तणु लहइ ॥छ॥

॥ रचिता ॥

गत्तु पियंगवण्णु बहुलक्खणु सयलावयवसुंदरं
पुण्णपसिद्धिठाणु तहु जायइ णयणाणंदमंदिरं ॥ छ ॥
विलेवणु जो जिणणाहहो देहि करेइ अहण्णिसु पुण्णहो गेहि
ससत्तिए मिल्लिवि गेहकुकम्मु मणम्मि धरंतु जिणेसरधम्मु
पवित्तु कुणंतु सु माणुसजम्मु लहेइ णिरंतरु सो सुरसम्मु
कयावि ण आवइ ढुक्कइ तासु जणो पय सेवइ णं णियदासु
पसंस रयंति वियक्खण लोय अचिंतिय जायइ णिच्चल भोय
सुरत्तणरत्तखयत्त पहुंतु ण दूरि परिट्ठिउ ताह णिरुत्तु
कमेण हणेविणु दुग्गइदुक्खु परावइ सो लहु सासयसुक्खु
जिणंगविलेवणपुण्णसमिद्ध कहा सुणि अंबपसाय पसिद्ध
सुदंसणमेरुहि पुव्वदिसाहि विणासविवज्जियधम्मजसाहि

[Sandhi : 3]

I. 1. ससि - कर्पूर; मसिणहे - स्निग्धैः मिश्रितैः वा. 5. अहण्णिसु - निरंतरं. 8. कयावि - कदाचित्; आवए - आपत्. 9. पसंस रयंति - प्रशंसां विरचयति; वियक्खणलोय - विचक्षणलोकः; णिच्चलभोय - अचितभोगाः. 10. खयत्त - विद्याधरत्व. 13. विणासविवज्जिय धम्मजसाहि - दिशायां, कथंभूतायां दिशायां, विनाशवर्जितायां, पुनरपि कथं-

---

[Sandhi : 3]

[*Kadavaka 1.*] 1. B. ण्हावेवि; C. समलहणु in the place of समलहइ; न्हावेवि; 2. A. सरहंतणु; A. °कलसहि in the place of घुसिणहि; BC. ससिचंदणधुसिणहिं; मसिणहें; C. मसिणहिं. 3. A. लखणु; सुंधरं; B. पियंगु वण्णु; C. पियंगु. 4. A. °ट्ठाणु तहि; णयणाणंदि; B. पुण्णु; तहु; C. तहे. 6. A. सभत्तिय; B. गेहहु कम्मु; C. सो सत्तिए मेलिवि. 7. C. लहेवि for लहेइ. 8. A. ढुक्कइ; B. आवए; जणो. 9. A. लोइ; BC. जायहि. 10. BC. पहुत्तु; तासु. 12. BC. विलेवणपुण्णसमिद्ध; पसिद्ध. 13 A. विणासि विवज्जिवि; B. मेरुहें पुव्व दि

॥ घत्ता ॥

रुप्पयगिरि   घणखेयरसिरि   तहि गुरुसिहरिहि संचियउ
बहुवण्णइ   रयणसुवण्णइं   णं महिमउडु पवंचियउ ॥ १ ॥

२

॥ रचिता ॥

तहि सुविसालु अत्थि वरपट्टणु णामें रयणसंचयं
विज्जाहरणिवासघणतोरण-   संचियणिबिडमंचयं ॥ छ ॥
मणिसेहरु पहाणु खयरेसरु   णं पालइ णिय रिद्धि सुरेसरु
णियजीवियसमाण पिय सुहमइ   तासु अत्थि रूवें णावइ रइ
उत्तमसिविणयदंसणि बुज्झिउ   दिव्वु कोइ मिच्छत्तसमुज्झिउ
सग्गहो ताहे गब्भि अवइण्णउ   अह इक्कइ दिणि संचियपुण्णउ
राएं पुच्छिय "किह किस दीसहि   तुहु मयच्छि महु वंछा भासहि
ताइ भणिउ "जइ पुण्णपसत्थहि   अट्ठावयगिरिपमुहहि तित्थहि
जाइवि जिणबिंबइ ण्हाविज्जइ   करिवि विलेवणु णिरु पुजिज्जइ"
इय भणिएं विज्जाहरणाहें   सा विमाणि ठाविवि सुच्छाहें
अट्ठावए णेविणु जिणबिंबहं   बहुविहरयणंतेयणिउरुंबहं

भूतायां दिशायां धर्मयशसि. 14. तहि गुरुसिहरिहि - तत्र मेरोः पूर्वदिशि, उच्चैः शिखरैः. 15. पवंचिउ - विस्तारितः.

II. 1. तहिं - गिरौ. 4. सुहमइ - शुभमतिः. 5. सिविणय - स्वप्न॑; दिव्वु - देवः कोऽपि; मिच्छत्तसमुज्झिउ - मिथ्यात्वरहितः. 7. मयच्छि - मृगाक्षि; किस - कृशा, दुर्बला. 8. ताएं - तया शुभमत्या; पुण्णपसत्थहिं - पुण्यप्रशस्तैः; अट्ठावय - कविलासः

साहें विणासविवज्जिय धम्मजसाहें. 14. B. तहिं गुरुसिहरेहिं. 15. A. मवडु for मउडु; BC. बहुवण्णहिं रयणसुवण्णहिं.

[*Kadavaka 2.*] 1. B. तहिं...रयण संचओ; C. तहिं...संचियं; 2. A. णिवडि for णिबिड.; B. णिविडमंचओ; C. णिविड. 5. BC. कोवि for कोइ; C. °दंसणे. 6. A. तोइ for ताहे; B. अवइण्णउं; एक्कहे; पुण्णउं; C. ताहि for ताहे; एक्कहि. 7. A. रायं पुंछिय; B. कह for किह; तुहुं; C पुछिय; तुंहु. 8. B. ताएं भणिउं; °पसत्थहिं; पमुहहे; °तित्थहिं; C. ताए; भणिउं; °पसत्थहिं; पमुहहिं तिथेहें. 9. B. जाएवि...विंवइं ण्हाविज्जहिं करेवि...पुज्जिज्जहिं. C. ण्हाविज्जहिं; पुज्जिज्जहि. 10. A. भणियं B. भणिएं. 11. B. अट्ठावइ; विंवहं; णिउरुंवहं; C. अट्ठावय;

णाणाविहवज्जह णिग्घोसें करिवि ण्हवणु णियमणसंतोसें
समलहेवि पुणु गंधपयंडिहि ताइ घुसिणससिवरसिरिखंडिहि

॥ घत्ता ॥

सइ पुज्जिवि पुण्ण समज्जिवि जा पणविवि बिण्णि वि जणइ
उत्तरियइ बहुविप्फुरियइ गिरिसिहरहो णिम्मलमणइ ॥ २॥

३

॥ रचिता ॥

तामहि वणणिकुंजमज्झट्ठिउ अइदुग्गंधु णिग्गउ ।
जं अग्घाइऊण जणु णासइ जिह करि हरिहि भग्गउ ॥ छ॥
अग्घाइवि तं दुग्गंधु जाइ णरणाहु पवुत्तु ससज्झसाइ
"तरुकुसुमगंधवासियदियंति दुग्गंधु कत्थ पसरइ वणंति
गयरायह मुणिहि मि जो वि णिंदु" तं सुणिवि पयंपइ णरवरिंदु
"पिए एहि पुरट्ठिउ जो मुणिंदु दूसहु तउ तवइ विणट्ठतंदु
पुव्वावरण्हि रविदिण्णदिट्ठि गिंभम्मि णिरंतरमेहविट्ठि
वरिसालहे चच्चरि हिमपसंगु सिसिरम्मि सहइ सुद्धंतरंगु

(कैलासः ?). 11. °णिउरुंवहं - °समूहानां. 13. गंधपयंडिहिं - गंधैः उत्कटैः; ताएं - विंवानि; ससिवर - कर्प्पूर.

III. 1. वणणिकुंजमज्झ° - वनगहनमध्ये. 2. अग्घाइऊण - नासिकाद्वारेण गृहीत्वा; करि हरिहि - हस्ती हरेः सिंहात्. 3. ससज्झसाइ - साध्वसेन; साकंपेन. 5. गयरायहं मुणिहुं मि जो वि णिंदु - गतरागमुनीनां निंद्यं दुर्गंधं; मुणिहुं - मुनौ.

जिणविवहिं; णिउरंबह. 12. B. वज्जहं; करेवि; C. वज्जहं णिग्घोसिं...न्हवणु. 13. A. गंद्ध°; सिरक्खंडिहि; B. ताएं; °खंडिहिं; C. पयंडेहिं; सिरिखंडेहिं. 14. B. सइं पुण्णु समज्जेवि...पणवेवि...जणइं; C. जणइं. 15. B. विफुरियइं; मणइं; C. उत्तरियइं; बहुविहफुरियइं.

[*Kadavaka 3.*] 1. B. तामहिं; णिग्गओ; C. णिकुंजि; अइदुग्गंधु णिग्गउ ताइ. 2. B. जह...हरिहिं भग्गओ. C. अग्घाइउण; 3. A. जाउ; B. अग्घाएवि; ताएं for जाइ; ससज्झसाएं; C. जाइं; ससज्झसाइं. 4. A. गंद्ध. 5. A. मयरायह; अणिद्द; B. गयरायहं मुणिहुं मि जो वि णिंदु सुणेवि...णरवरेंदु; C. गयरायहं मुणिहि मि जो व णिंदु. 6. BC. एहु; पुरट्ठिउ. 7–8. A. पुब्वावरम्मि; after गिंभम्मि, words from णिरंतरमेहविट्ठि to सहइ of line 8 are not found in Ms. A. the line in A is. गिंभम्मि सहइ सुद्धंतरंगु. B. पुव्वा-

दिणपक्खमाससंगहियभोज्जु   अइविसमपरीसहसहणसज्जु
मलपडलविलित्तपवित्तगत्तु   णियमणि समभावियसुयणसत्तु
पुव्वज्जियअइदुक्कम्मजाउ   एयहु सरीरि दुग्गंधु णाउ"
तव्वयणाणंतरु णिवइकंत   भासइ महुरक्खर धम्मवंत

॥ घत्ता ॥

"फासुय जलु आणिवि णिम्मलु मुणिहि देहु ण्हाविज्जइ।
जिणभासिउ सुयविण्णासिउ दोसु ण कोवि कहिज्जइ ॥ ३ ॥

४

॥ रचिता ॥

सिरिखंडेण कोवि तणु लिप्पइ अह खग्गेण छिंदए
साहु समाणबुद्धि पुणु सव्वहं वंदइ कोवि णिंदए ॥ छ ॥
खयरेसु पयासइ   "एहु महासइ   तुह भणियं
मइ मुणिवि असारं   करिवि वियारं   अवगणियं
मलपडलविलित्तं   सुट्ठु पवित्तं   मुणिवरहं
तणुण्हाणविमुक्कं   तेयगुरुक्कं   समधरहं
वयसंजमतोए   सुविहिपओएं   मुणहि मुणि
बज्झंतरसुद्धं   तं अविरुद्धं   पयइ जणि
पुव्वज्जिउ दुक्किउ   जाउ अतक्किउ   अणुहवियं

---

11. णाउ - ज्ञातः; दुगंध - दुर्गंधनामकर्म्म. 14. सुयविण्णासिउ - श्रुतविचारितः

IV. 4. वियारं - विचारं. 7. सुविहिपओएं - सुष्ठु विधिप्रयोगेन. 8. तं - दुर्गंध-

---

वरण्हे...गिंभम्मि णिरंतरमेहविट्ठि। वरिसालहे चच्चरि हिमपसंगु सिसिरम्मि सहइ सुदंतरंगु ॥ C. पुव्वावरन्हि...गिंभम्मि णिरंतरमेहविट्ठि। वरिसालए चच्चरि हिमपसंगु। सिसिरंम्मि सहइ सुद्धत्तरंगु। 9. A. भोज्जू; कज्जू; BC. सज्जु for कज्जु. 11. A. दुग्गंध; B. एयहो सरीरि दुग्गंधु णाउ; C. भाउ is suggested for णाउ in the bracket. 12. A. कंत्त. 13. B. मुणिहिं; ण्हाविज्जए; C. न्हाविज्जइ. 14. A. जिहभासिउ; सुव for सुय; C. सु in सुय is left out.

[*Kadavaka 4.*] 1. A. सिरखंडेण; B. छिंदए; C. लिप्पइ अव खग्गेण छिंदए. 2. BC. सव्वहं वंदइ कोवि णिंदए. 3. A. पयासिइ एउ...तुव; BC. पयासइ एहु महासइ तुह. 4. B. मइं...मुणेवि...करेवि. 6. C. °न्हाण°. 7. B. मुणहे मुणे; C. तोयं...पउएं...मुणहिं मणो. 8. A. जणो; B. पयइ जणे; C. मज्झंतर; जणे. 9. A. तं अंत्तरिक्किउ for जाउ अतक्किउ.

तं अवसें तुहइ   कहवि ण फिट्टइ मइ कहियं"
पुणु ताइ पउत्तउ   "करि महु वुत्तउ तंपि लहु
दुग्गंधु पणासइ   पुणु उब्भासइ   जणियसुहु
मा णियमणि चिंतहि   अवरु पसंतहि   किंपि विही
महु मणु दुज्जइ   जेण ण पुज्जइ   सुट्ठु दिही"
तं सुणिवि दुरग्गहु   दूसियसुहपहु   णरवइणा
तामहि सइ आणिउ   णिज्झरवाणिउ   सुइमइणा
"पोमिणिगुरुपण्णहि   मुहु संछण्णहि"   सुहमइए
बोल्लिउ णियणाहो   रिउमइबाहो   कयरइए

॥ घत्ता ॥

गिण्हेवि जलु   पक्खालियमलु   साहुसरीरइ कयगुणइ
अणिबद्धउ   कयदुग्गंधउ   पुण्णहेउ बिण्णि वि जणइ ॥४॥

५

॥ रचिता ॥

तं विरएवि तेहि ससिकुंकुम-   चंदणअगुरुभव्वहि
सहु कप्पूरएण मुणिवरतणु   लिप्पिउ गंधदव्वहि ॥ छ ॥
साहु वि विहियठाणु मोणव्वइ   सुरगिरि जेम सुट्ठु णिच्चलमइ

कर्म; पयइ - प्रकृतिस्वभावेन. 11. ताइ - तया श्रुतमत्या. 20. अणिवद्धउ - विरुद्धः-मलप्रक्षालनं.

V. 1. तेहिं - ताभ्यां द्वाभ्यां राणीराजभ्यां; तहिं - तस्मिन्नवसरे. 3. विहियठाणु -

---

10. BC. तं for ते in A.; B. मइं; C. अवसिं. 11. A. लहू; BC. ताएं; तंपि for तम्मि in A. 13. A. पमत्तहि किंप्पि; C. चिंतहिं...पसंतहिं. 15. A. णरवयणा; B. तहिं सुणेवि; C. तहि for तं. 16. A. सुट्ठुमणा; BC. तामहिं सइं आणिउं...वाणिउं सुइमइणा. 17. A. सुइमइए; C. मुह for मुहु. 18. A. णियणाहों. 19. B. गेण्हेवि...पक्खालहुं...सरीरहो; C. गेन्हिवि... पखाल्हु...सररिहो...कयमुणइं. 20. B. जणइं.

[*Kadavaka* 5.] 1. A. चंदणु अगरु दव्वहि. B. तेहिं तहिं कुंकुमचंदणअगुरुभव्वहिं; C. चंदणु अगरु भव्वहिं. 2. A. गंधभव्वहि; BC. सहुं कप्पूरएण...लिंपिउ गंधदव्वहिं. 3. A.

णविवि विमाणि ताइ आसीणइ अवर वि तित्थइ थुणिवि पवीणइ
जामहि णियणयरम्मि पहुत्तइ अच्छहि परमाणंदु वहंतइ
तामेत्तहिं मुणिवरतणुजायउ परिमलु वित्थरंतु अविहायउ
अग्घाइवि भमरहि तरुफुल्लइ मिल्लेप्पिणु मयरंदरसुल्लइ
आपयसीसु जाम णिरु वेढिउ साहुसरीरु महंतु महड्ढिउ
कयसरेहि सियदंतहि डंकिउ सव्वत्थ वि ण साहु मणि संकिउ
जिह जिह ते तणुसोणिउ घुट्टहि तिह तिह मुणिदुक्कम्मइ तुट्टहि
जिह जिह ते गसंति तणुजंगलु तिह तिह साहु समाहिए णिच्चलु
जिह जिह ते तणुवणइ पयासहि तिह तिह दूरि कसाय पणासहि

॥ घत्ता ॥

तिह भमरहि विरइयसमरहि सव्वंगिहि मुणि रुद्धउ
जिह सूरउ सत्तुहि धीरउ हणहु समरि पारद्धउ ॥ ५ ॥

६

॥ रचिता ॥

अइदूसहि पहुत्ति उवसग्गि करिविणु झाणु णिम्मलं
सो मुणि थक्कु तेम उप्पज्जइ जिह लीलाइ केवलं ॥ छ ॥
एक्कपक्खि वोलीणइ खेयरु सो विमाणि आरुहिवि कयायरु

कृतकायोत्सर्गः. 4. ताइ आसीणइ - दंपती उपविष्टौ; पवीणइं - प्रवीणौ. 5. पहुत्तइं - प्राप्तौ. 6. अविहायउ - निरंतरः. 7. अग्घाइवि - संगृह्य. 8. आपयसीसु - आपादमस्तकं. 12. वणइं - व्रणानि.

VI. 1. पहुत्ते - प्राप्ते. 3. वोलीणइं - गते. 5. C. ताइं - तया शुभमत्या;

विहियझाण; सुट्ठु; C. विंहयठाणु...सुरुगिरि...सुट्ठ. 4. B. थुणेवि. 6. A. ताम तेहि. 7. A. अग्घायवि रसुल्लिउ; B. अग्घाइवि; भमरहिं...इं मेल्लेप्पिणु...इं; C. अग्घाएवि; भमरइ...मेलेप्पिणु... रसोल्लइ. 10. A. lacks the second half : तिह...तुट्टहि; BC. जह जह...तह तह from lines 10 to 12.; B. घुट्टहिं; C. घुट्ठहिं; BC. have the second half....B. सोणिउं घुट्टहिं...दुक्कम्मइं तुट्टहिं. 13. BC. in l. 13-14 जह...तह; अनुस्वार also on the endings like इ, हि and हु.

[*Kadavaka 6.*] 1. A. उवसमि; B. अएदूसहि पहुत्ति; करेविणु; C. अइदूसहे... उवसग्गे; करेवि झाणु. 2. A. थक्कु; B. जह लीलाएं; C. तेण for तेम; लीलाइं. 3. A. एक्क;

वंदंतउ तहि तित्थइ आयउ   णियपरियणभज्जाइसहायउ
ताइ पउत्तु "दइय सो मुणिवरु   इह ण काइ दीसइ धोयउ चिरु"
सो अक्खइ "पएसि तहि दीसइ   दवदड्डउ कीलउ तुह सीसइ"
गयणहो अवयरेवि जा पेच्छहि   तग्गयमाणस साहु णियच्छइ
सव्वंगइ खज्जंतउ भमरहि   सुहडु जेम सत्तुहि कयसमरिहि
खयरु चवइ "उवयारु वि जायउ णिरु अवयारु अबद्धकसायउ"
इय मणि चिंतवेवि ते महुवर   णिद्धाडिय दूरें जिह अरिणर
उवसग्गंति तयणु दुहपुट्ठउ   घाइ चउक्कखणद्धें णट्ठउ
केवलु णाणु तासु उप्पण्णउ   मुणिहि महड्ढिभावसंपण्णउ

॥ घत्ता ॥

अविहायहि देवणिकायहि   चउहि मि सो केवलि महिउ
णियभत्तिए सुद्धपवित्तिए   आविवि समभावें सहिउ ॥ ६ ॥

दइय - हे भरतार; B. दइय - हे नाथ. 6. B. सीसइ - कथ्यते; C. सो - सो मणिसेषर. 7. अवयरेवि - उत्तरित्वा. In B. for kadavaka VII–VIII there are no marginal notes because the old leaf having been lost, to complete the Ms. the leaf from some other Ms. is added or perhaps a leaf written again may have been added by the reader in the Ms. 8. C. कयसमरहिं -कृतसंग्राम. 9. C. अवयारुं - अपगारं; C. अवद्धकसायउ - विना कषायेन. 13. C. अविहायहिं - अविभागैः

B. पक्खे वोलीणइं...आरुहेवि. C. पक्ख...इं; अरुहिवि. 4. A. वंदंतहो; B. तित्थइं; भजाएं; C. तहिं. 5. A. दयइ for दइय; B. ताएं...काइं धोइउ; C. ताइं. 7. B. सव्वंगहिं...भमरेहिं; कयसमरेहिं; C. सव्वंगिहि खज्जंतउ भमरहिं;...कयसमरिहिं. 9. C. अवयारुं. 10. BC. महुयर; जह. 11. A. तदणु BC. तयणु; B. चउक्कु. 12. BC. केवलणाणु; महड्ढ°. 13. C. चउहिंमि सो. 14. A. आणिवि; B. सुट्ठु for सुद्ध; आविवि समभाविं; C. सुट्ठु; आइवि.

७

॥ रचिता ॥

सहु भज्जाइ सो वि विज्जाहरु केवलिपयइ लग्गउ
भासइ “खमसु मज्झु दुव्विलसिउ सामिय हउ अजोग्गउ ॥ छ ॥
जं मइ मूढें संसयरूढें
किउ दुहसीलणु अंगविलेवणु
तं मरुसिज्जहि महु दय किज्जहि”
ता हयभवकलि भासइ केवलि
“पुव्वभवज्जिउ कम्मु अगंजिउ
जीवहो आवइ तिं दुहु पावइ
दोसु ण अण्णहो अवसु अपुण्णहो
परि आयण्णहि तुहु मणि मण्णहि
जे मुणिवर तणु मलमइलिउ घणु
णियवि दुगंछहि णियदुहु वंछहि
तें दुक्कम्में णिहणियसम्में
दुग्गंधायर ते जायहि णर
भवि भवि दुक्खिय कहवि ण सुक्खिय
जे पुणु मुणिवर- समलकलेवर
कद्दममइलिय धूलिहि सबलिय
पावें मुच्चहि ते सुइ वुच्चहि
दुरियकलंकिय मिच्छत्तंकिय
जे मयबाहिय ते मलिणाहिय”

VII. 13. C. णिहणियसम्में - हतसौखेन.

[*Kadavaka* 7.] 1. B. सहुं भज्जाए...पयहिं लगओ; C. केवलिपयाहिं. 2. A. अजोगउ; B. हउं अजोग्गओ; C. दुबिलसिउ...अजोग्गउ. 4. C. कियउ. 7. A. अगज्जिउ; C. भविज्जिउ कम्म अगंजिउ. 8. B. तिं for ते in A; C. तं. 10. BC. वरि for परि. 11. B. मइलिय; 12. B. दुगुंच्छहिं; C. दुग्गंच्छहिं. 13. A. णियणियसम्में; B. दुक्कम्मि. 14. BC. जायहिं. 17. B. कद्दमि...धूलिहिं. 18. A does not have ते सुइ वुच्चहि;

इय मुणिजंपिउ सुणिवि वियप्पिउ
णियमणि राणिए णिरु विद्दाणिए

॥ घत्ता ॥

" मइ पावइ मिच्छाभावइ एहु दुगुंछिउ परमजइ
खामिज्जइ जइ तोसिज्जइ ता पाविज्जइ पुणु सुगइ " ॥ ७ ॥

८

॥ रचिता ॥

इय चिंतेवि साहु पयकमलह उप्परि ठविवि णियसिरं
विण्णवणहो पवित्ति सा सुहमइ अंसुपवाहथिरगिरं ॥ छ ॥
" केवलणाणमुणियतिजयंतर सामिय सयलजीवखेमंकर
चिरदुचरिय खमहि पाविट्ठिहि महु दूरुज्झियजिणवरदिट्ठिहि "
सा अप्पउ णिंदंतिय वुत्तिय मुणिणा णिब्भरु अंसु मुअंतिय
"अम्हहिं खमिउ पुव्वि दुव्विलसिउ परि अप्पउ दुक्कम्मिहि कलुसिउ
जं पइ णिविडें बंधें बद्धउ णिंदंतिए मुणितणु अविरुद्धउ
तं पुणु णिंदागरुहाभावउ जायउ एक्कजम्मदुहदावउ
अवसु सुहासुहु कम्मु समज्जिउ कहवि ण जीवह जाइ अपुज्जिउ
मा मणि खेउ किंपि तुहु मण्णहि पावबुद्धि एमहि अवगण्णहि "
पुणु परमेसरेण उवएसिउ धम्माहम्मभाउ सविसेसिउ
तं आयण्णिवि णमिवि महामुणि गउ खेयरु सभज्ज णियपट्टणि

B. पाविं मुचहिं ते सुइ वुचहिं; C. पावें पुज्जहिं ते सुइ वुचहिं. 22. A. राणिय...विद्दाणिय. 23. B. मइं पावए मिच्छाभावए...दुग्गुंच्छिउ परम जइ; C. पावए...भावए...दुगुंच्छिउ परम जइ. 24. B. तो for ता; C. सुग्गइ.

[*Kadavaka 8.*] 1. BC. °कमलइ. 2. BC. विण्णवणहु. 3. B. सव्व for सयल. 4. A. पाविट्ठहो; दूरुज्झिउ; B. रवमहिं; C. दुचरिउ; पाविट्ठिहे; दिट्ठिहे. 5. BC. णिंदंतिए... णिब्भर; 6. A. अम्हह; BC. अम्हहिं रवमिउं; B. दुक्कम्मिहिं. C. पुत्ति for पुव्वि; दुक्कम्मिहे. 7. A. णिवडें बंधं; B. जंपइं णिविडिं वंधि वंधिउ. C. वंधें. 8. A. गरुहासावउ; A. इक्कजम्मु; C. दुहदाव्वउ. 9. A. अपुंज्जिउ; BC. सुहासुहकम्म°; B. कहवि ण जीवह; BC. जाइ अभुंजिउ; C. किवहि...जीवहि. 10 B. एवहिं अवगाणहिं; C. एवहि अवगण्णहि. 12. C. आयण्णिबि;

॥ घत्ता ॥

विहिआसहि   पुण्णहि मासहि   सुहमुहुत्ति णिम्मलमणु
सुहमइयहे   णं कइमइयहे   सुकइत्तु व हुउ णंदणु ॥ ८ ॥

९

॥ रचिता ॥

सो कल्लाणणामु आहासिउ   बहुकल्लाणभायणो ।
विज्जाहरणिवेण साणंदें   संतोसियमहायणो ॥ छ ॥

तणु कलाहिं ससि जिह परिवड्ढिउ   संजायउ तारुण्णरसड्ढिउ
तासु रज्जु देविणु खयरेसें   सहु णियपियमाइ सविसेसें
वणि जाइवि सुधम्मु सइ वंदिवि   लइय दिक्ख दुक्कम्मइ णिंदिवि
संजइत्तु सुहमइए समासिउ   तिह जिह जिणवरसासणि सासिउ
बिण्णि वि तउ करेवि संपण्णइ   पढमसग्गि देवइ सामण्णइ
पल्लपमाणिउ अणुहुंजिवि सुहु   सहु णियवल्लहेण पच्छा लहु
मरिवि भरहि वेयड्ढमहीहरि   वज्जयंतपुरवरि विज्जाहरि
पुप्फयंतराएण सुहद्दइ   जाया सुय कंताहि सुहद्दइ
मयणावलि णं मयणहो भामिणि   रूवपरज्जियफणिसुरकामिणि
णरखेयरह मज्झि तह जोग्गउ   वरु ण कोवि दीसइ अइचंगउ

IX. 2. संतोसियमहायणो - संतोषितमहाजनः. 5. सुधम्मु - सुधर्मं मुनिं; सुहद्दइ - भद्रा समीचीना; कंताहि सुहद्दइ - भार्यायाः सुभद्रायाः; सुय - सुता, पुत्री. 12. तह - तस्या मदनावल्याः.

B. णविवि सभज्जु. 13. C. सुयमुहत्तें; मनु for मणु. 14. A. हुव; B. मुहमइयहिंणं कइमइयहे; C. सुहमइयहो; कइमयहो.

[*Kadavaka 9.*] 1. C. कल्लाणु णामु. 2. A. सांतोसिय°. 3. B. तणुकलाहिं...जह; C. कलाहिं for कालाहि in A. 4. B. रज्जु...रवयरेसिं...सहुं...पिययमाए; C. रज्जु... पियमाए; समवयसें for सविसेसें. 5. B. सइं वंदेवि...इं णिंदेवि. 6. B. तह जह...सासणे; C. संजयत्तु...तह जह. 7. B. वेण्णि वि...इं...इं...इं; C. सामण्णइं. 8. B. अणुहुंजेवि...सहुं; C. °पमाणिउं. 9. A. °महीहरे; वज्जयंत्त; B. मरेवि; C. पुरवरे विज्जाहरे. 10. A. पुप्फयंत्त; B. सुहद्दहिं...कंताहें सुहद्दहिं. C. सुहद्दहे...सुह कंताहिं सुहंद्दहे. 12. A. जोगउ; B....हं मज्झे...

॥ घत्ता ॥

तहि ताएं कित्तिसहाएं करिवि सयंवरु णरवर
हक्कारिय जण परिवारिय सयल समागय सिरिपवर ॥ ९ ॥

१०

॥ रचिता ॥

विज्जाहर चएवि सुरपुरवइ सीहद्धयणरेसहो
वरमाला णिहित्त गलकंदलि ताइ सुधम्मवेसहो ॥ छ ॥
णियपाणह मि पियारी जाया सा मयणावलि णिवहो सुराया
सूरहो जिह रण्णा सइ इंदहो रइ कामहो जिह रोहिणि चंदहो
अवरुप्परु तिह णेहो ताणं जिह णहमंसहं अविहत्ताणं
विसयासत्ताणं अहरत्तं वच्चइ ताणं णं खणमित्तं
अह चिरमुणिदुग्गंच्छाकम्मं तं तहि पयडउ हुयउ अहम्मं
तासु पहावें अइदुग्गंधो उच्छलियउ देहे गयबंधो
जं अग्घाइवि णासइ लोओ थूथूथू कुणंतु कयसोओ
जं जाणेवि णरिंदो जाओ पियविओयदुक्खें विच्छाओ
"हा हा दइय पुराइयकम्में किं जायं महो हयपियसम्में"
णिब्भरसोयंसुयइ सुयंतो मंतिहि तक्खणि लहु विण्णत्तो

X. 2. ताइ सुधम्मवेसहो - मदनावल्या साक्षात् धर्मवेशस्य; 3. जाया - जाता उत्पन्ना, स्त्री वा; सुराया - सुष्ठु रागा. 4. सइ - सची, इंद्राणी. 5. ताणं - स्त्रीपुरुषाभ्यां; णहमंसहं - नखमांसयोः; अविहत्ताणं - अविभक्ताभ्यां. 6. विसयासत्ताणं - विषयासक्ताभ्यां; अहरत्तं - निरंतरं रात्रिदिनं; ताणं - ताभ्यां. 8. तासु - पापस्य; C. गयबंधो - प्राप्तबंधः. 9. जं - दुर्गंधं; अग्घाइवि - नासारंध्रं प्रतीत्य. 13. सोउं - शोकं कर्तुं; विज्जाणं - वैद्यानां.

तह. 13. A. सयंव्वरु; B. तहे ताएं...करेवि; C. णरवरु. 14. A. समागइ; C. परियारिय for परिवारिय; सयल समागय सिरिपवरा.

[*Kadavaka 10.*] 1. C. विज्जाहरु. 2. B. ताएं; C. वेसहे for वेसहो. 3. C. पाणहं. 4. B. जह...जह. 5. A. णेहो त्ताणं; B. अवरोप्परु तह...जह. C. णेहो त्ताणं...जह... अविहित्ताणं. 6. BC. खणमेत्तं. 7. B. दुग्गुंच्छाकम्मं तं तहें...हूअउ अहम्मं; C. कम्मं; तहे for तहि...अहम्मं. 8. A. उच्छलिउ; B. देहे कयवंधो. 9. A. आघायवि. 10. C. दुषिं विच्छाउ. 11. A. पुरायं कंम्मं; हय पियसम्मं; B. महु; C. दइव पुरायं कम्मं...महु. 12. A. सुयंतो मंत्तिहि;

"देव ण तुम्हह सोओ जुत्तो   विज्जाणं पुणु देवीगत्तो

॥ घत्ता ॥

दंसिज्जइ   भेसहु किज्जइ   जें दुग्गंधु पणासइ"
आयण्णिवि   तं मणि मण्णिवि   राउ विज्ज आहासइ ॥ १० ॥

११

॥ रचिता ॥

"तुम्हइ तेम कुणहु वरभेसहु   जिह दुग्गंधु णासइ
देविहि देहि" तयणु विज्जाहिउ   रायहो पुरउ भासइ ॥ छ ॥
"भेसयाइ बहुभेयइ विहियइ   अम्हइ सामिय गंधब्भहियइ
तेहि मि अइदुग्गंधु पयट्टइ   देविसरीरि किंपि णोहट्टइ
इहु पहाउ मण्णमि दुक्कम्महो   पच्चक्खीजायउ चिरजम्महो
अडइमज्झि धवलहरु विहिज्जइ   देवी णेविणु तत्थ णिहिज्जइ"
तं करेवि देवी मुक्की तहि   अडइगेहि माणसु ण णियइ जहि
दूरट्ठियसुहडिहि रक्खिज्जइ   जहि दुग्गंधफंसु णोप्पज्जइ
पल्लंकट्ठिय तहि सा णियमणि   करइ विसाउ सुट्ठु णिज्जणि वणि
"हा हा विहि णिग्घिण किं ववसिउ   पइ पियदंसणमत्तु वि णिरसिउ

---

14. भेसहु - भेषजं; जें - भेषजेन. 15. आयण्णिवि - आकर्ण्य; तं - मंत्रिवचनं; विज्ज आहासइ - वैद्यान् आकारयति.

XI. 2. तयणु - तदनु; विज्जाहिउ - वैद्याधिपः. 6. अडइमज्झि - अटवीमध्ये. 10. C. °दंसणमत्तु - दर्शनमात्रं त्वया निराकृतं.

विण्णंत्तो; B. णिब्भरसोएं सुयइं मुअंतो...मंतिहिं; C. सोएं...मुअंतो. 13. BC. तुम्हहं सोउ. 14. B. दंसेज्जइ भेसहुं; C. जं for जें. 15 B. आयण्णेवि...मणे मण्णेवि...विज्ज आहासइ; C. आयण्णेवि; मण्णेवि.

[*Kadavaka 11.*] 1. A. तुम्हहु तेण कुणहु वरसेसहो; BC. तुम्हइं तेम करहु (वरभेसहुं) जह दुग्गंधु णासए; C. वरभेसहु. 2. B. देविहें...भासए; C. देविहे; बिज्जाहिउ; भासए 3. C. गंधभहियइं. 5. A. °जाया; B. मण्णहें दुक्कम्महो. 6. A. णेमिणु; B. मज्झे. 7. A. अडइमज्झि; B. तहिं अडइगेहि माणुसु...जहिं; C. माणुसु...जहिं. 8. A. दुग्गंधु कंसु; B. सुहडेहिं रक्खेज्जइ...जहिं णोवज्जइ. 9. A. पाल्लंक; B. णिज्जणे वणे; C. णिज्जणवणि. 10 A. °मंत्त; B. पइं

जं सरीरु पियतणुहि सुहावउ   एम्वहि तंमि जाउ असुहावउ
को संभरमि कवणु आराहमि   किं जलंतु वइसाणरु साहमि
जं सरीरु अणुरायहो कारणु   तंमि दिट्ठु थुक्कारुच्चारणु

॥ घत्ता ॥

चिरचरियहो   तहो विप्फुरियहो   एहु पहाउ पहुत्तउ
तं किज्जइ   अवसु सहिज्जइ   कइ दियहाइ णिरुत्तउ" ॥ ११ ॥

१२

॥ रचिता ॥

अप्पउ धीरवेवि जा अच्छइ   सा पल्लंकि सुत्तिया
रयणिहि पढमसमइ दुहसल्लिय   मउलियकमलणेत्तिया ॥ छ ॥
ता भवणगवक्खंतरि णिसण्णु   सुयमिहुणु णियच्छइ अइरवण्णु
सूइए तहि पभणिउ णिययणाहु   आलिंगिवि णियड्डु करेवि गाहु
"णिसि पढमसमइ मणि सुक्खहेउ   कहि किंपि कहाणउ दयसमेउ"
मयणावलि तं णिसुणेवि दिट्ठ   मणि चिंतवेइ "महु कावि इट्ठ
इह कीरी जं पुच्छइ सकंतु   अक्खाणउ सुहयरु णेहवंतु
महु होसइ दुक्खविणोउ एण"   ता कहणहो पारंभियउ तेण
उवकप्पिउ चरिउ "कहिज्जमाणु   आयण्णहि भामिणि तो सुठाणु"
महिसेहरु जिह सुहमइए सहिय   अट्ठावय गउ जिणविंबमहिय

XII. 8. °विणोउ - विनाशं, स्फेटनं. 9. उवकप्पिउ - दृष्टांतकथानकं राज्ञी-निमित्तं 10. अट्ठावय - कैलासे.

पियदंसणमत्त वि; C. णिग्धण; दंसणमित्त. 11. C. °तणुहे. 12. A. वयसाणरु. 14. BC. चिरदुरियहो; A. एहउ for पहाउ. 15. C. दियाहइं for दियहाइ.

[*Kadavaka 12.*] 1. B. जामच्छइ; पल्लंकि; C. पल्लंकि सुत्तिय. 2. A. °सल्लिया; B. रयणेहिं; सल्लिय; C. रयणिहिं. 3. A. भुवण°. 4. A. सूइय णियड्ढ; B. सूएएं तहिं पभणिउं... आलिंगेवि णिविड्डु; C. सूइए...णिबिड्डु. 5. B. मण°; कहाणउं. 6. A. चिट्ठ; चिंत्तवेइ; C. मणे. 7. A. पुंछइ; B इह for इय in A.; अक्खाणउं. 8. A. होस दुक्खु; कह कह for कहणहो B. तेण for एण...ता कहणहो पारंभियउ; C. दुखबिणास तेण...ता कहणहं पारंभियउ. 9. A. सुट्ठाणु; B. आयण्णिहि; C. आयण्णहिं. 10. A. सुहमइए अट्ठाव्वय; B. जह सुहमइए...अट्ठावइ;

जिह साहु दुगुंछिवि विहिउ ण्हाणु जिह तासु गंधपूयाविहाणु
जिह देवलोयगइ जेम जाय मयणावलि दुक्खविणट्ठछाय

॥ घत्ता ॥

सचरियं सुहमइचरियं सुणिवि ताइ जम्मंतरु
चिरजायउ दुरियसहायउ लहु संभरिउ णिरंतरु ॥ १२ ॥

१३

॥ रचिता ॥

तं जाणेवि ताइ चिरदुक्किउ णियहिययंमि चिंतियं
"एवहि तं पि मज्झु संजायउ ण हु केणवि णियत्तियं ॥ छ ॥
अह अग्गइ किं कीरु पयंपइ सुहमइचरिउ सकंतहि संपइ"
सूइए पुणु पउत्तु "कहि णिवसइ एवहि सा सुहमइ य महासइ"
सो वज्जरइ "कंति पुरयट्ठिय किं ण णियहि दुक्कम्माहिट्ठिय
मुणिदुग्गंछणाइ दुग्गंधिणि इह संजाई णिवइणियंबिणि
सत्तदिणाइ जिणेसरदेवह जइ संपइ फणिणरसुरसेवह
ण्हवण करेवि सुअंधहि दव्वहि रइवि विलेवणु परिमलभव्वहि
पुज्जइ तिहि संझहि सुहभाविणि मयणावलि सीहद्धयकामिणि
ता देहहो दुग्गंधु विहट्टइ एयहि परिमलु सुद्धु पयट्टइ"

XIII. 3. सुहमइचरिउ - शुभमतिचरी पूर्वं, या इदानीं मदनावली जाता. 4. Text य - B. हि - स्फुटं; सुहमइ - सा शुभमति राज्ञी. 13. गयदंसणु - अदृश्य; तं - शुकयुगलं.

C. सुहमइए; सहिया. 11. B. जह...जह; C. जह...जह; न्हाणु. 12. B. जह; C. जह देवलोइ गइ. 13. B. सुणेवि ताइं; C. सुणेवि ताए जम्मंतरइं. 14. C. निरंतरु.

[*Kadavaka 13.*] 1. B. ताएं...हिययम्मि; C. ताए. 2. B. एवहिं. 3. BC. सकंतहें. 4. A. सुहमइहे; B. कहिं...एवहिं सा सुहमइहि; C. एवहिं; सुहमइय. 5. A. कंत्ति; किंण्ण; B. किंण; C. वजरइ. 6. A. णियंब्विणि. 8. B. ण्हवणु...सुयंधहिं दव्वहिं; C. न्हवणु; परिमलु भव्वहिं. 9. A. तिह सातहिं सुइ; B. सुह भामिणि; C. संज्झहिं...भाविणि. 10. B. एयहिं;

तं सुणेवि ससरीराहरणइ जामहि रयणदित्तिवित्थरणइ
सा सुयमिहुणहु सम्मुह घल्लइ हिट्ठचित्त विणएण पबोल्लइ

॥ घत्ता ॥

गयदंसणु चोज्जपयासणु तामहि तं संजायउ
पेच्छंतिहि णरवइपत्तिहि जिह दुक्कम्मु चिरायउ ॥ १३ ॥

१४

॥ रचिता ॥

तं अणियंति देवि पवियप्पइ जिह "कीरो वियाणए
महु चिरचरिउ जं भि सुमरंतह संपइ दुक्खु आणए ॥ छ ॥
तं पुच्छामि साहु णाणेसरु जो मणसंसयतिमिरदिणेसरु
पर तं करमि तेण जं भासिउ जं दुग्गंधु जाइ महु णासिउ"
इम चिंतेवि ताइ जिणसामिउ सत्तदिणाइ मोक्खपहगामिउ
ण्हाविवि सुइदव्वेहि सुयंधिहि विरइयमहुयरकुलसंबंधिहि
करिवि विलेवणु भत्तिए पुज्जिउ तिहि संज्झहि बहु पुण्णु समज्जिउ
तेण ताहे दुग्गंधु पणट्ठउ जह मंतें पिसाउ णिक्किट्ठउ
अच्चब्भुउ परिमलु संजायउ अग्घाइवि देहहो अविहायउ
अइपमोयणिब्भररोमंचिय सा हुय णावइ अमियइ सिंचिय

XIV. 1. तं - शुकयुगलं; जह - कि. 2. जम्मि - यस्मिन्चरित्रे. 3. तं - तत्. 5. C. ताइ - मदनावली. 9. अविहायउ - निविडं. 11. अग्घाइवि - सूंघि करि.

सुट्ठु; C. देहदुग्गंधु...एयहिं. 11. B. तं णिसुणेवि सरीराहरणइं जामहि...इं; C जामहिं. 12. A. सुयमिहुणइ; B. मिहुणहु सम्मुहुं...पवुल्लए; C. सुयमिहुणहो सम्मुहु. 13. C. चोज्जु. 14. B. पेच्छंतिहिं णरवइपत्तिहिं जह दुक्कम्मु चिरायउ; C. पिच्छिंतहिं नरवइपत्तिहिं जह दुक्कम्मु चिरायउ.

[*Kadavaka 14.*] 1. A. अणिअंति; B. तं अणियंति...पवियप्पइ जह कीरो वियाणए; C. तं अणियंति देवि पयअ वियप्पइ कह कीरो विआणए. 2. B. चिरचरिउ; जम्मि सुमिरंतहं...आणए; C. महु चिरजम्मु चरिउ सुमरंतह संपइ दुक्खु आणए. 3. A. जिण इंछामि साहु णाणेसरु. 4. A. संभासिउ; BC. तेण जं भासिउ. 5. A. तेण BC. ताइ; C. इय चिंतेवि; मोख°. 6. B. ण्हावेवि; C. न्हाविबि...सुयंघेहिं. 7. A. तहि संज्झहि; B. करेवि...तिहिं संझहिं...पुण्ण; C. करिबि...तिहि संज्झहिं. 8. B. ताहें...जह मंतें; C. जह मंतें. 9. BC. अचब्भुउ; B. अग्घाएवि. 10. A. सुय

पासट्ठियणरेहि अग्घाइवि   अइअउव्वु परिमलु लहु जाइवि
पिअविओयदुक्खें सल्लाविउ   पणवेप्पिणु णरिंदु वद्धाविउ

॥ घत्ता ॥

"देविहि नणु अइपरिमलघणु संपइ अहु जायउ तिह
ण मुणिज्जइ कहु उवमिज्जइ सुरहि दव्वु णिम्मिउ जिह" ॥१४॥

१५

॥ रचिता ॥

देविणु राउ ताह परितोसिउ   गउ साणंदु तेत्तहे
परिमलु धावमाणभसलावलि   जिह तिह सु पिय जेत्तहे ॥
तद्दंसणसंजायपमोएं   पुणु णरणाहें सहु पुरलोएं
सुमहूसउ कारेविणु पट्टणि   सयलवेरिसंपयदलवट्टणि
सहु अप्पें गयखंधि णिवेसिवि   जयजयसद्दें तित्थु पवेसिवि
णियमंदिरि संतुट्ठें आणिय   देवी णं इंदें इंदाणिय
जामहि कइ दिणाइ सविणोयइं   अच्छहि ताइ पसेवियभोयइं
तामणिक्कदियहि वणवालें   पइसिवि सहहि सुभत्तिविसालें

---

13. अहु - भो.

XV. 1. परितोसिउ - वर्धापनिकां. 3. तद्दंसण - तस्याः प्रियायाः 4. महूसव - महोत्सवः. 7. अच्छहि ताइ - तिष्ठतः तौ द्वौ; पसेवियभोयइं - प्रसेवितभोगौ. 13. एत्थंतरि

हुय णामइ अमियइ सिंचिय; B. अमिएं; C. सा हुव णावइ अमियइ सिंचिय. 11. A. जायवि. 12. C. पियविउयदुखिं वद्धाविउ. 13. A. संपय पहु; B. संपइ अहु; तह; C. संपइ पहु जायउ तिह. 14. B. कहो...सुरहि...जह; कहो...सुरहि दव्वु णिमव्विउ जिह.

[*Kadavaka* 15.] 1. A. तेत्तहि; B. तेत्तहिं; C. तेत्तहे. 2. A. जेत्तहि; B. जह...तह...तेत्तहिं; C. परिमल...जेत्तहे. 3. A. पुरलोए; C. तद्दंसणि. 4. A. सुमुहूसउ; सयलंवरिसंपयदलवट्टणि; C. वट्टणे. 5. B. सहुं अप्पें गयखंधि; तित्थ for तित्थु; C. सहुं अप्पें गयषंधि णिवेसिय जयर. 7. A. सविणोयं; °भोयइ; B. जामहिं सुविणोयइं अच्छहिं ताइं...पवेसियभोयइ; C. जामहिं...सविणोयइं अछहिं ताइं...भोयइं. 8. A. पयसिवि; सुज्झत्ति विसालें; B. तामण्णेक्क...पइसिवि सहहें

पणविवि भूमिपालु विण्णत्तउ णियपियदंसणतग्गयचित्तउ
"देव मणोरमम्मि तुम्हह वणि फलदलकुसुमोणामियतरुघणि
जसहरु णाणवंतु मुणि आयउ विहरमाणु णरसुरथुयपायउ
सहु संघें सु धम्मु भासंतउ अच्छइ तहि दुक्कम्मकयंतउ"
एत्थंतरि देविए णिउ वुत्तउ "इहु परमूसवु देव णिरुत्तउ
जहि दिणि णाणवंत गुरु आवहि णयरि धम्मपहु लोयह दावहि

॥ घत्ता ॥

सो धण्णउ दियहु रवण्णउ सहलउ देव मुणिज्जइ
गुरुदंसणु दुक्कियणिरसणु पणविवि जेत्थु विहिज्जइ" ॥ १५ ॥

१६

॥ रचिता ॥

तहो विरएवि पसाउ पुरलोएं समाणु णरेसु चल्लिउ
सहु मयणावलीए णंदणवणि धम्मेच्छाएं पेल्लिउ ॥ छ ॥
तहि जाएप्पिणु सुट्ठु पसंसिवि मुणिपयपंकेरुहइ णमंसिवि
उववेसिवि पुणु धम्मु कहंतउ साहु पयासियजिणवरतत्तउ
अवसरु पावेविणु णिवभज्जइं पणवेप्पिणु विण्णत्तु सलज्जइं
"भयवं कवणु कीरु सकलत्तउ गेहगवक्खंतरि महु पत्तउ

इहु परमूसवु - अत्र दिने परममहोत्सवः

XVI. 1. तहो - वनपालस्य. 4. उववेसिवि - उपविश्य. 7. तहि तिं - तत्र

सुभत्तिविसालें; C. तावण्णेक्कदियहे वणवालें पयसेवि सहहिं सुभत्तिविसालें. 9. B. पणवेवि; C. पणवेवि. 10. B. तुम्हहं; C. तुम्हहं वणे...णावियतरुघणे. 11. A णरसुरसंपायउ; C. थुउपयउ. 12. A. सहु संघेण धम्मु भासंतउं; B. सहुं संघें सु धम्मु तहिं; C. सहुं संघें सु धम्मु...अछइ तहिं. 13 B. एत्थंतरे देविएं...इह परमूसवु; C. एहु परमुछवु. 14. A. णाणवंत्त; णय धम्मुपहु लोयह; B जहिं... आवहिं...णयरि धम्मपहु लोयहं दावहिं. C. जहिं आवहिं नयरि धम्मपहु लोयहं दावहिं. 15. B. धण्णउं...रवण्णउं; C. धण्णउं. 16. B. तेत्थु for जेत्थु; C. पणवेवि जित्थु.

[*Kadavaka 16.*] 1. A. विरयवि; चल्लिओ; BC. चल्लिउ. 2. A. धम्मेंच्छाइ; पेल्लिओ; B. सहुं...वणे...धम्मेंच्छाइएं; चल्लिउ; C. सहुमयणाए णंदणवणे धम्मिच्छाए पिल्लिउ. 3. A. °पंकयरुहइ; B. जाएविणु...पसंसेवि...पंकेरुहइं; C. तहि जाणवेणु...पसंसेवि मुणिपयपंकेरुहाइ. C. 4. उवविसेवि. 5–6. These two lines are not in Ms. A. They occur in Mss.

तहि तिं हउ तणुदुक्खें सल्लिय   संबोहिय कहाइ एक्कल्लिय ”
ता मुणि भणइ “भद्दि तुह चिरपइ   जो आसंघिवि थक्कउ सुरगइ
तुह विओयअइदुक्खक्कंतउ   अवहि पउंजिवि सो इह पत्तउ
होइवि कीरु तेण संबोहिय   तणुदुग्गंधें तुहु संखोहिय ”
पुणु संतुट्ठचित्त सा पुच्छइ   “सो पहु किं अज्जवि सुरु अच्छइ
करिवि पसाउ पयासहि तं महु”   ता मुणि कहइ विणासियवम्महु

॥ घत्ता ॥

“ पुरयट्ठिउ णेहुक्कंठिउ   तुहु पिच्छहि इहु सो सुरु
एत्थायउ   णिम्मलकायउ   मणिभूसणु भाभासुरु ” ॥ १६ ॥

१७

॥ रचिता ॥

सा जाएवि पासि तहो भासइ   “ चिरणेहेण पइं कओ
महु उवयारु दुक्खणिण्णासणु   तणुदुग्गंधु जिं हओ ॥ छ ॥
करहु ण सक्कमि पडिउवयारउ   तुज्झ तियस हउ दिहिवित्थारउ ”
तव्वयणंति तियसु तहि अक्खइ   णियजीवियसरूउ णवि रक्खइ
“पुण्णहि सत्त दिणहि हउ खेयरु   सुरठाणहो चएवि होसमि वरु

तेन कारणेन. 8. आसंघिवि थक्कउ - तपश्चरणादिभिः आसंग्य स्थितः. 9. अवहि पउज्जिवि - अवधिज्ञानं प्रयुज्य. 10. संखोहिय - पीडिता. 13. पुरयट्ठिउ - अग्रे स्थितः.

XVII. 2. जिं - येन उपकारेण. 3. दिहि - धृति, सुखं; तियस - त्रिदश.

BC.; B. गवक्खंतरे; C. °भजए; सलज्जइ; गवक्खंतरे. A. possesses : गेहगवक्खंतरि महु पत्तउ. 7. A. ते हउ; B. तहिं तिं हउं तणुदुक्खें सल्लिय; C. तहिं ते हउं दुखें...कहाएं एकल्लिय. 8. B. चिरु...आसंघेवि; C. कहइ for भणइ; आसंघेवि. 9. A. विओइ; पउज्जिवि; B. विओय... अवहे पउंजेवि; C. वियोअ...अवहिं पउंजिवी. 10. A. तुह संवोहिय for तुहु संखोहिय; C. होइबि... तुहुं संखोहिय. 11. A. पुंच्छइ; C. अछइ. 12. A. ‘वम्महो; B. करेवि; C. पयासहिं. 13. B. तुहुं पेच्छहि इहु सो सुरु. C. तुहुं पेच्छहिं इह सो सुर. 14. A. तत्थायउ; B. एत्थायउ; C. इत्थायउ.

[*Kadavaka 17.*] 1. A. एइक्कउ; C. पयकउ. 2. A. जेइउ; C. जिं हउ. 3. B. करहुं...तुज्झु...हउं; C. हउं दिहिं विथारउ. 4. A. णियजीवियउ सउण वि रक्खइ; B. तियसु तहिं। णियजीवियसरूउ णवि रक्खइ; C. त्रियसु तहि अक्खइ णियजीवियसरूउ णउ रक्खइं. 6. A.

हउ पइ पडिउवयारहो णेहें संबोहिव्वउ णीसंदेहें”
भणिउ ताइ “जइ हउ जाणेसमि ता संबोहिवि सम्माणेसमि”
इय जंपेवि सु सग्गि पहुंतउ ताइ णमंसिवि मुणि विण्णत्तउ
“किह सो हउ मुणेमि विज्जाहरु जसु संबोहु करेसमि सुहयरु
णाणु ण थिहि वेयहो उप्पज्जइ कहि सामिय किह चिरु रिणु दिज्जइ”
तहि भासिउ सुणेवि आइट्ठउ जइणा णिम्मलणाणें दिट्ठउ
“तवसंठियहि तुज्झ णेहाउरु जो उवसग्गु करइ सो खेयरु”

॥ घत्ता ॥

मयणावलि हयजम्मावलि एत्थंतरि सीहद्धउ
वज्जियरइ भासइ णियपइ सतणु णाइ मयरद्धउ ॥ १७ ॥

१८

॥ रचिता ॥

“सुरलोयहु वि अहिय मणुयत्तणि पइ सहु भोय भुंजिया
मइ भत्तार खमसु सइ एवहि ते दूरें विवज्जिया ॥ छ ॥
अणुमण्णहि पइ पावज्ज लेमि पुव्वज्जिउ दुक्किउ खयहो णेमि”
दुम्मियमणु तं णिसुणेवि राउ वज्जरइ कयायरु जणियराउ
“तउ करिवि सुरत्तणु भोयहेउ अज्जेव्वउ बहुलच्छीसमेउ

---

5. होसमि - भविष्यामि. 11. आइट्ठउ - आदेशितः. 12. तवसंठियह तुज्झ - तपः-स्थितायाः तव.

XVIII. 2. ते - भोगाः. 3. अणुमण्णहि - प्रसादं कुरु; पइ - हे पति. 4. वज्जरइ - वदति; °राउ - °रागः. 6. तं - भोगं. 7. विहिजोयइ - विधिसंयोगेन.

पय for पइ; B. हउं पइं...संवोहेव्वउ णीसंदेहिं. C. संवोहेव्वउ. 7. C. संवोहेवि. 8. B. सुरु सग्गे पहुत्तउ...ताएं णमंसेवि; C. जंपिवि सुरु सग्गि पहुत्तउ; णमंसिवि. 9. A. किय for किह; B. कह; C. कह; तहो for जसु. 10. BC. चिर. 11. B. तह; C. तहिं. 12. A. णेहायरु; B. तवठंतिययहे; णेहाउरू; C. संठियहिं तुज्झु णेहाउरु. 13. B. एत्थंतरे; C. इत्थंतरि. 14. A. संतणु णइ.

[*Kadavaka 18.*] 1. A. वियहिय; सहो for सहु; भुंजिया. B. सुरलोयहो वि अहिय मणुयत्तणे पइं सहुं; C. सुरलोयहो बि अहिय...पइ सहुं भोय भुंजियं. 2. C. विवज्जियं. 3. A. सो अणुमण्णइ; BC. अणुमण्णहिं पइ; C. पावज्जु. 5. B. करेवि; C. सुरत्तण...अज्जेव्वउ.

ससहावें जइ तं इत्थ होउ ता तवकिलेसु पिए करइ कोउ
विहिजोयइ लद्धउ को सुबुद्धि करिरयणु चयइ मणि मुणहि सुद्धि"
अह ताइ पउत्तउ "सुणि णरिंद णियपबलवेरिवारणमइंद
खणसुक्खु दुक्खु अइदुण्णिवारु परियाणिउ संसारहो वियारु
जाणंतु वि को विसु खाइ मुक्खु परिसेसिउ मइ णरजम्मसुक्खु"
पडिबोहिवि खामिवि णिवइ ताइ जिणदिक्ख गहिय सुमहुच्छवाइ

॥ घत्ता ॥

गुरु वंदिवि दुक्किउ णिंदिवि जिणमइअज्जियपासि ठिय
जिणभासिउ सीलविहूसिउ तउ तवेइ उक्कंठिय ॥ १८ ॥

---

8. °वारण° - हस्ती; °मइंद - मृगेन्द्रः. 10. कु मुक्खु - कः मूर्खः; विसु - विषं; परिसेसिउ - परित्यक्तः. 11. खामेवि - क्षमित्वा; ताइ - मदनावल्या. 12. जिणमइअज्जियपासि - जिनमतीआर्यकापार्श्वे.

---

6. B. एत्थ. C. होइ...कोइ. 7. A. सुद्धि for सुद्धि; B. विहिजोयइं; मुणहिं सुद्धि; C. विहिजोएं... करिरयणु चडिउ मा सुयहि सुद्धि. 8. A. The 8th line is faulty in Ms. A. It is अह ताइ पउत्तउ सुणु णरिंद । जमि पाव दुट्ठ तउ करि णिणासु । B. अह ताएं... । णिय.पवलवेरिवारणमइंद; thus B. entirely rejects the second half of the 8th line of Ms. A.C. ताएं... । एहउ भण तिजइ वर मुणिंद and marginally adds: अणुरायइं वट्टइ सुहविराउ । संजोयइ सुट्ठ विओयभाउं । जमि पावदुट्ठ तव करि णिणासु. In the right margin of Ms. C. तउ करेवि निब्भा पडमि पाउ दुम अणुरायइं वट्टइ सुह विराउ. Thus there being a confusion in the texts of A. and C., the intelligible reading of B. is taken in though it is doubtful to fix the correct text. 9. A. खणसुक्खु दुक्खु अइदुण्णिवारु; B. सुक्खेण दुक्खु अइदुण्णिबारु...परियाणिउं. C. सुखेण दुक्खु; परियाणिउं. 10. A. विसुक्खाइ दुक्खु; B. जाणंतु वि को विसु खाइं मुक्खु...; मइं for पइ in A.; C. जाणंतु को किं विसु खाइ सुक्खु; मइं. C. gives an additional line in the margin: अह मुणिवि सयलल्लोयहो समुखु परिचत्तिउ मइं संसार सुखु । 11. A. पडिवोहवि; सुमुहुच्छवाइ; B. पडिवोहेवि खामेवि णिवइ ताएं; C. पडिवोहिवि खामेवि...ताएं; सुमहुच्छवाएं. 12. A. ट्ठिय. B. वंदेवि; णिंदेवि; अज्जहें; C. वंदिवि; अज्जइं. 13. A. उक्कंट्ठिय.

१९

॥ रचिता ॥

णियमणु णिवइ गाढु आसासिवि   पणवेप्पिणु मुणीसरं
जाइवि णियपुरम्मि घरि संठिउ   धम्मु करंतु सुहयरं ॥ छ ॥
अह जा मयणावलि महि हिंडइ   विसयकसायपरीसह खंडइ
तणुमणवयणतिगुत्तिहि गुत्तिय   उग्गउ तवविहाणु भावंतिय
गुरुसमीवि सहु अज्जासंघें   तववयणिम्मलसीलसलग्घें
ता सु सुरु सग्गहो अवइण्णउ   सत्तदिणाणंतरु कयपुण्णउ
रहणेउरपुरि हुउ विज्जाहरु   रयणचूलणंदणु णावइ सुरु
सयलकलावियड्ढु णवजोव्वणु   बहुविहविज्जासत्तिए पावणु
णामें सो मयंकु सुपसिद्धउ   अइणिरुवमलायण्णसमिद्धउ
अह गयणगइखगाहिवपुत्तिहि   रयणावलिणामेण पवित्तिहि
पुरि महिंदि संचलिउ सयंवरि   जाम विमाणें वच्चइ अंबरि
ता णियसंघहो दूरि परिट्ठिय   तें मयणावलि अज्जा दिट्ठिय

॥ घत्ता ॥

णिच्चलतणु झायंतिय जिणु   सुद्धफलिहसंकासउ
सुइझाणें विरइयठाणें   सासयमग्गपयासउ ॥ १९ ॥

XIX. 7. रहणेउर° - रथनूपुर. 10. गयणगइ - गगनगति. 11. वच्चइ - व्रजति. 12. तें - मृगांकेन. 14. विरइयठाणें - कृतकायोत्सर्गेण.

[*Kadavaka 19.*] 1. A. गाढ़; B. पणविप्पिणु. 2. A. जायवि; संट्ठिउ; BC. णियपुरंम्मि. 4. B. सण; उग्गत्तवविहाणु; B. मण; °हि°; उग्गत्तवो. 5. A. गुरुसमासि; सलघें; सहुं. 6. A. सत्तदिणाणंकयतरुपुण्णउ; B. सो...उं सत्तदिणाणंतरु कयपुण्णउं; C. सत्तदिंणाणंतरु कयपुण्णउ. 7. B. रहणेउर; णावइ सरु; C. विजाहर. 8. B. वियड्ढ; C. वियड्ढु णवजुव्वण. 11. A. सयंव्वरि; अंव्वरि; B. महेंदि...सयंवरे...अंवरे; B. सयंवरि; अंवरि. 13. A. वि of विरइय seems to be corrected to थिरइय; ट्ठाणें; C. सुहज्झाणें...ठाणें; सासयसुक्खपयासउ.

२०

॥ रचिता ॥

णहि मिल्लिवि विमाणु संखेवें   ताहि समीवि आगओ
सो पभणहु पयट्टु विज्जाहरु   मणसियसरसमाहओ ॥ छ ॥

"सुंदरि किं झाणट्ठिय अच्छहि   मइ मणसियसमाणु ण णियच्छहि
सुंदरि किं तवेहि तणु तावहि   मइ सहु भोयसुक्खु ण विहावहि
सुंदरि किं मयलियतणु दीसहि   मइ जिह णियतणु ण्हाइवि भूसहि
सुंदरि किं पहिरहि जरवासइ   गिण्हहि पडिपट्टोलसहासइ
सुंदरि किं पायहि महि हिंडहि   चडिय विमाणहि णहयलु मंडहि
सुंदरि किं मोणहो सूयत्तें   मइ भासहि वायामहुरत्तें
सुंदरि किं उववासहि णियतणु   करहि सइच्छइं बहुरसभोयणु
सुंदरि किं णिवसहि णिज्जणि वणि   चल्लहि अइरवणिण महु पट्टणि
सुंदरि किं सुयपाढहो सोसें   वरु संगीउ सुणहि संतोसें
सुंदरि किं तुह संजइसंगें   मइ सहु सुहु सेवहि जयचंगें"

॥ घत्ता ॥

चाडुयवयणिहि   वट्टियमयणिहि   चिरभवणेहविगुत्तउ
इय भासइ   हासु पयासइ   णावइ दोसें भुत्तउ ॥ २० ॥

XX. 2. मणसियसरसमाहओ - कामशरपीडितः सन्; C. मणसिय° - काम. 3. मइ मणसियसमाणु - मां कामसमानं. 4. विहावहि - विभावयसि. 11. वरु संगीउ सुणहि - वरं संगीतं श्रुणु. 12. संजइसंगें - संयतसंगेन; C. संजतातसंगेन किं. 13. चाडुयवयणिहि - चाटुकारैः.

[*Kadavaka 20.*] 1. A. संक्खेवें; B. णहि मेल्लिवि...ताहे; C. आगउ. 2. A. पट्टु for पयट्टु; BC. पभणहुं पयट्टु; 3. BC. णियच्छहि. 4. B. तवेहिं; मइं सिहुं; C. सहुं. 5. A. मइ जिह मइ तणु ण्हायवि भूसहि; B. मइं; C. णियतणु ण्हाइ विहूसहिं. 6. A. गिण्हिवि; B. वासइं गेण्हिवि; C. गिण्हहिं...सहासइं. 7. B. पायहिं...विमाणहें...हेंडहि; C. हिडंहिं चडिय विमाणे महियलु मंडहिं. 8. B. मइं; C. भासहिं. 9. A. सइंच्छइ; B. सइच्छइं; C. करहिं सुइछएं. 10. B. णिवसहे णिज्जणे...रवण्णे...णे. 11. A. संगहिउ for संगीउ; B. संगहेवि सुणहिं; C. संगीउ. 12. A. संजयसंगें; BC. संजइसंगे; मइं सहुं. 13. A. चड्डवयणेहिं...णेहिं; BC. णेहविगुत्तउ. 14. C भुत्तउं.

२१

॥ रचिता ॥

णेहु अणत्थमूलु भवकारणु दुग्गइणयरमग्गउ
विणु छिद्दें पिसाउ अइदारुणु जीवह अइअवग्गउ ॥ छ ॥
जिह जिह सा ण किंपि आहासइ तिह तिह सो णियमुत्ति पयासइ
जिह जिह सा ण झाण परिसेसइ तिह तिह सो तहो गत्तु गवेसइ
जिह जिह सा परमक्खरु चिंतइ तिह तिह सो रइसुहु मणि मंतइ
जिह जिह सा ससीलु संभालइ तिह तिह सो सवियारु णिहालइ
जिह जिह सा गुरुवयणु ण छंडइ तिह तिह सो णेहें अवरुंडइ
जिह जिह सा सपइज्ज ण भंजइ तिह तिह सो बहुभाव पउंजइ
जिह जिह सा दुविहासा मेल्लइ तिह तिह सो सविलक्ख पबोल्लइ
जिह जिह सा कम्मक्खउ भावइ तिह तिह सो चउपासहिं धावइ
जिह जिह सा भावणउ वियप्पइ तिह तिह सो सरजालि पकंपइ
जिह जिह सा तच्चत्थु विवेयइ तिह तिह सो महिपडिउ ण चेयइ

॥ घत्ता ॥

तो अज्झहे तवणिरवज्झहे झाणत्थहे विप्फुरियउ
मुणिअक्खिउ णाणणिरिक्खिउ सुरवइयरु संभरियउ ॥ २१ ॥

XXI. 2. विणु छिद्दें - मिषांतरं विना; अवग्गउ - स्वाधीनः. 4. ण परिसेसइ - न त्यजति. 5. मंतइ - वांछति. 9. दुविहासा - इहपरलोक(+ आशा). 11. भावणउ - सा द्वादशभावना. 13. तवणिरवज्झहें - तपसः निरवद्यायाः. 14. सुर° - देव.

[*Kadavaka 21.*] 1. C. मूल. 2. A. विणुच्छिदें; जीवह अइअवग्गओ; B. च्छिद्दें; जीवहं इह अवग्गओ; C. विणु छिद्दें; जीवहो अइअवग्गउ. 3. from l. 3 to l. 12; B. जह जह ...तह तह; C. जह २...तह २ all throughout; A. णं मुत्ति; B. णियमुत्ति; C. सोणिमुत्ति. 4. B. झाणु; तहिं गत्तु णिवेसइ. 5 A. रयसुहु; B. पर मंतइ. 6. B. सरीरु संभालइ; A. सुसीलु संभासइ; C. ससीलु. 8. A. भाउ पओजइ; B. बहुभाव पउंजइ; C. भाव. 9. A. मेलइ; B. सुविलक्खु; C. सविलक्खु. 10. BC. भावइ A. भासइ; A. चउपासिउ; B. चहुं पासिहिं; C. चउपासहिं. 11. B. भावणउं; पिकंपइ for पकंपइ; C. सरजालें कंपइ. 12. C. महि पडिउ इण चेयइ. 13. B. अज्झहें तवणिरवज्झहें...झाणत्थहें; C. अज्झहिं तवणिरवज्झहिं झाणत्थिहिं. 14. A. सुरु इयरु वि संभरियउ; C. अखिउ...णिरिखिउ सुर वइयरु संभरियउ.

२२

॥ रचिता ॥

“ सो सुरवरु मरेवि विज्जाहरु होएविणु पहुत्तओ
अम्हह पासि इत्थ मूढप्पउ पुव्वसणेहजुत्तओ ॥ छ ॥
पडिउवयारें एहु संबोहमि णरयावडि णिवडंतु णिरोहमि
जीउ अस्स चिरकम्महि मूढउ भवि भमेइ दुक्कम्महि छूढउ ”
इय मणि चिंतवेवि णिक्खुत्तउ लीलइ झाणु ताइ परिचत्तउ
पुणु सो कामतावतावियमणु संभाविउ ईसीसि सचेयणु
“ भो खेयर किं चिरदुक्कम्मिहि मूढमहाणुभावहयधम्मिहि
विसयासाणुसुक्खमोहियमणु जीवहु दुक्खु वढारइ सयगुणु
जेण कहवि भवभवणु ण खिज्जइ सरिवाणिउं जिह बहु णिप्पज्जइ
असुइणिहाणु असुइणिप्पण्णउ असुइसहाविउ असुइरवण्णउ
असुइत्तणु सुइवत्थुहि दंसइ उवयारहो असुइत्तु पयासइ
तं माणसु सरीरु णिरु ईहइ पाववुद्धि पावहो ण वि बीहइ

XXII. 3. इहु - एतं; णिवडंतु - निपतंतं. 4. छूढउ - ग्रहीतः. 5 इय - एषा; णिक्खुत्तउ - निश्चयं कृत्वा; C. has णिरुत्तउ - प्रतिष्ठापयितिज्ञान(?); ईसीसि - ईषद् ; स्तोकं स्तोकं. 9. सरिवाणिउं for which B. has सिरवाणिउं - श्रोतजलं; C. जेण - इन्द्रियसौख्येण; C. सरिवाणिउं जिह वहु णिप्पज्जइ - तलशीरागतोदकमिव

[*Kadavaka 22.*] 1. A. पहुत्तउ; B. पहुत्तओ; C. विजाहरु पहुत्तउ; 2. A. जुत्तउ; B. अम्हहं...जुत्तओ; C. अम्हहं पासि इत्थ मूढप्पउ पुव्वसणेहु जुत्तउ. 3. A. णरयावडि; B. णरयावणि; इहु for एहु; C. इहु. 4. B. अवस for अस्स; चिरकम्महिं; भवे...छूढउ A. रुढउ; C. अवस; चिरकम्महिं; गूढउ. 5. A. चिरवरुइउ for णिक्खुत्तउ. B. लीलएं; ताएं; C. इय मणि चिंतवेवि णिरुत्तउ; लीलए; ताएं. 6. C. ईसासिसवेयणु. 7. B. दुकम्मेहिं...धम्मेहिं; C. मूढ...हिं. 8. BC. जीवहो दुक्खु वढारइ. 9. A. सिरिवाणिउ छिह वहु; B. सिरवाणिउं जह वहु णिप्पज्जइ; C. सरिवाणिउं जिह ककु णिप्पज्जइ. 10. A. णिप्पज्जइ; C. उप्पण्णउ. 11. A. असुयत्तणु; B. सुइवत्थुहुं; उवयारहु; C. °वत्थहिं. 12. A. पावहो वि ण ईहइ; B. पावहो ण वि वीहइ; C. वीहइ. 13. B. सुमरे;

॥ घत्ता ॥

चिरवुत्तउ सुमरि णिरुत्तउ जं पइ संबोहिव्वउ
विज्जाहरु हुउउ विज्जाहरु हउ सुहमग्गि णिहिव्वउ " ॥२२॥

२३

॥ रचिता ॥

तहि वयणेण पुव्वजम्मंतरु सो संभरिवि सुइमणो
संजायउ झडत्ति समभावणु णिरु संवेयभावणो ॥ छ ॥
"साहु साहु परमेसरि पइ किउ पडिबोहिउ दुक्कम्मकलंकिउ
जं हउ सो किउ पडिउवयारउ दुग्गइणरयपवेसणिवारउ"
इय पभणेवि खमावि णमंसिय सुइभत्तिए सा गाढु पसंसिय
गुरु णमेवि किउ लोउ सहत्थें णियसीसम्मि तेण वीसत्थें
पालिय दिक्ख जिणिंदें भासिय तिह जिह विसयकसाय विणासिय
आउसंति लाविवि आराहण जा णीसेसदुरियणिव्वाहण
अच्चुयसग्गि देउ संपण्णउ सो उववायसिलाहि रवण्णउ
मयणावलि सुतत्तु अणुसीलिवि संजमवयइ सुइरु परिपालिवि
सण्णासें मिल्लेवि कलेवरु हुउ बंभम्मि सग्गि पवरामरु

वृधिं गतवान्. II. सुइवत्थुहि - निर्मलवस्तुनां. I4. विज्जाहरु - विद्यानां धारकः; C. विज्जाहरु हुउ हउ - चया इति कथितं पूर्वं. (?)

XXIII. I. तहे - आर्जिकायाः वचनेन. 6. लोउ - लोचं; वीसत्थें - विश्रामयुक्तेन. 8. °णिव्वाहण - स्फेटका. 9. उववायसिलाहिं - उत्पादशिला. I0. अणुसीलिवि -

---

पइं for A. मइ; संवोहेवउ; C. जं पइ संबोहिव्वउ. I4. A. हउ विज्जाहरु; सममग्गि; B. हउं सुहमग्गे णिहेवउ; C. णिहेव्वउ.

[*Kadavaka 23.*] I. B. तहें; संभरेवि; C. तहो संभरेवि. 2. A. संजोयउ. 3. BC. पइं. 4. A. जे हउ; दुग्गयणय°; B. हउं. 5. B. खामेवि णमंसेवि...पसंसेवि; C. णमंसेवि; पसंसिवि. 6. BC. णवेवि. 7. B. जिणिंदिं...तह जह; C. दिख; तह...जह. 8. B. भावेवि. 9. B. सग्गे; C. अच्चुवसग्गि. I0. A. सुयरु. II. A. हुव; BC. मेल्लेवि; I2. A. तिथु; सुरवइ;

तित्थु असण्णिहसुक्खइ सेविवि   पुणु पुहईसरत्तसुह पाविवि
णिहणिवि कम्मइ सासयठाणहो   जाएसइ णामियगिव्वाणहो

॥ घत्ता ॥

जो गंधहि   अणिसु सुअंधहि   अमरकित्ति समलहइ जिणु
सासयसुहु   सो पावइ लहु   अंवपसाय विसुद्धमणु ॥ २३ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंवपसायाणुमण्णिए
गंधपूयाकहावण्णणो तीओ संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि ३ ॥

प्रतिपाल्य. 12. असण्णिह - असदृश; पुहईसरत्त° - राज्यं. 13. णामियगिव्वाणहो - देवानां नमनस्वभावं कारयित्वा.

BC. तेत्थु; सुक्खइं °सुहु; C. पुहईसरत्तु परिभावेवि. 13. BC. णिहणेवि कम्मइं. 14. C. तणु for जिणु. 15. A. अंव्वपसाय.

[चउत्थो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

विरएवि ण्हवणु जिणहो गंधोयए पुणु समलहणु सुयंधपओयए ।
जो सुइ अक्खय अग्गइ पुंजइ सो अक्खयसिरि सघरि पउंजइ ॥छ॥

॥ हेला ॥

जह पुणरवि ण जम्मु अक्खयहं एत्थ सिट्ठो
सुइभावाहं तेम तासु पुणु णवि दिट्ठो ॥ छ ॥

5 अक्खएहि जिणवरु जो पुज्जइ तहो दालिद्ददुक्खु णोप्पज्जइ
अक्खएहि जिह जणु पोसिज्जइ तिह जीवउलु तेण तोसिज्जइ
अक्खयपूयाफलहो विहाणउ णिसुणि भव्व भासमि अक्खाणउ
जंबूदीवहो भरहे णिबद्धउ सिरिपुरु णयरु अत्थि सुपसिद्धउ
जं परिहापायारिहि भूसिउ तिजयसारु णावइ परिसेसिउ

[Sandhi : 4]

I. 1. सुयंधपओयएं - सुगंधसंयोगेन. 2. पुंजइ - संचयति; पुंजीकरोति. 3. जम्मु अक्खयहं - उत्पत्तिः अक्षतानां पक्षे; सिट्ठो - कथितः. 4. सुइभावाहं - निर्मलाक्षतानां निर्मलता. 6. अक्खएहि - सिद्धैः; जीवउलु - (जीव) समूहः; तेण - अक्षतदानेन. 7. अक्खाणउं - कथानकं. 9. परिसेसिउ - एकीभूतं; कृतं. 10. सयलकालपयणामिय-

---

[Sandhi : 4]

[*Kadavaka 1.*] 1. B. गंधोवइं; पओयएं; C. गंधोएं; सुयंधामोएं. 2. A. पुंज्जइ; पओजएं; C. अखय; अगयइ; पउज्जइ. 3-4. A. The lines defective: जिण पुणरवि जम्मु अक्खयसिरि सघरि पओजए; B. accepted in the text though in l. 4. पुणु is forgotten but is added on the basis of C. सुइभावाहं तेम तासु वि ण दिट्ठो is l. 4. of B; C. जह पुणरवि ण जम्मु अखयहं इत्थ सिट्ठो । सुइभावाहं तेम तासु पुणु णवि दिट्ठो । 5. A. सुज्जइ for पुज्जइ; B. हिं जो जिणवरु पुज्जइ...दुक्ख; C. अखयेहिं. 6. B. हिं; जह-तह; C. अखय for अक्खय throughout. 7. A. विहाणहो; B. पुज्जा...विहाणउं...अक्खाणउं; C. विहाणउं. 8. C. भरहि. 9. A. तिजयसणावइ परिहासेविउ; B. पायारहिं; C. पायरिहिं;

तहि सिरिकंतु णामु वसुहाहिउ सयलकालपयणामियपरणिउ
सिरियादेवि तासु पिय पणइणि रूवसीलसोहग्गविराइणि
अह तहो बहिरुज्जाणि विसालउ तित्थु जिणिंदहो पवरजिणालउ
तहो अग्गइ साहारु महादुमु सहलु सुपत्तु णाइ पुरिसोत्तमु
पसरियविविहसाहु णं धम्मिउ हरियछाउ णं तक्करु णिम्मिउ
पयडियबहुपवालु णं सायरु संतोसियदियउलु णं णरवरु
अवि अण्णोण्णणेहपरिपुट्ठउ कीरमिहुणु तहि वसइ वरिट्ठउ

॥ घत्ता ॥

पावियगब्भिए पुणु अण्णहि दिणि कीरिए भणिउ कंतु णवजोव्वणि।
"महु दोहलु मा चिंत्ति वियप्पहि सालिहि सीसइ आणिवि अप्पहि" १

२

॥ हेला ॥

"ण मुणहि तुहु अयाणि सिरिकंतरायखेत्तं
एहु रक्खियइ सायरं सज्झु ण हु मुहुत्तं ॥ छ ॥
जे इह चोरहि सालिहि सीसइं ताह राउ खंडइ सइ सीसइ"

परणिउ - सकलकालेषु राजां पादौ परनृपान् नामयति स. 11. पणइणि - प्राणप्रिया. 12. तहो - तस्य राज्ञः. 14. °साहु - शाखाः साधवश्च; धम्मिउ - धर्मी; तक्करु - तस्करः; हरियछाउ - हरितछाया। द्वि. हृतछाया महातपं. 15. °पवालु - प्रवालः कोमलपल्लवाश्च; दिय° - पक्षिणां; ब्राह्मणादिपंडिताः. 18. सीसइ - कणिशानि.

II. 2. सायरं - सादरं; सज्झु - साध्यं. 3. सीसइ - कणिशानि; ताहं - तेषां.

परिवेसिउ. 10. B. तहिं...णाम; 11. A. पराइ णि for विराइणि; C. विरायणि. 12. B. तहो; A. तहि; B. तेत्थु. C. तहो. 13. A. तहि; B. तहो अग्गए; णाइं; C. तहो; साहार; णाइं पुरिसुत्तम. 14. B. धम्मिउं; तकरु; C. °साह; हरियच्छाय. 15. BC. पवालु. 16. A. अण्णोण; B. तहिं; C. णं is dropped. 17. A. मब्भेए; BC. कीरिए; C. गभए; अण्णहिं दिणे; णवजोव्वणम्मि. 18 A. दोहल; BC. दोहलु; B. सालिहिं सीसइं.

[*Kadavaka* 2.] 1. A. °कंत्त; खित्तं; BC. मुणहिं तुहुं. 2. B. रक्खियइ; C. रखियइ; सुज्झु णम्मु मुहुत्तं. 3 B. चोरिहिं सालिहिं सीसइं...ताहं...सइं सीसइं. C. चोरहि.

सो णिरवेक्खु मुणिवि कोहालइ   सुट्ठु कयग्गहु बोल्लिउ बालइ
“ कारिमणेहें तुहु मइ रंजहि   धुत्तत्तें णियकज्ज पउंजहि
रक्खेविणु पियरहसिहु सज्झइं   णाहहो पयडहि दुविहइं गुज्झइं
मुद्धउ इत्थिउ तेण पवुच्चहि   वीससियाउ वियक्खण वंचहि
ते वीसासिवि वंचणपावें   लिज्जहि णिग्घिण पिय असुहावें
जुत्ताजुत्तु जेत्थु मण्णिज्जइ   सो ण णेहु विउसहि वण्णिज्जइ
तुहु णियजीवियव्वभयभारिउ   इच्छहि महु पंचत्तु णिरारिउ
जइ ण दया भावहि महु उप्परि   ता णियडिंभहु लहु रक्खा करि ”
ईसालाइ ताइ इय बोल्लिउ   सो तहि जाएविणु भयसल्लिउ

॥ घत्ता ॥

दिणि दिणि रक्खयाह पिक्खंतह   आणइ मंजरीउ रक्खंतह
णियजीविउ तिणु जिह मण्णंतउ   तामण्णहि दिणि तहि णिउ पत्तउ ॥२

---

4. सो णिरवेक्खु - मध्यस्थभावः शुकः; कोहालइं - क्रोधाकुलायाः. 5. कारिमणेहें - मिथ्यास्नेहेन. 6. दुविहइं - बाह्याभ्यन्तरं. 7. पवुच्चहिं - प्रक्चन्ति; वियक्खण - विचक्षणाः पुरुषाः. 9. विउसहिं - पंडितैः. 11. डिंभहु - बालकस्य. 12. ईसालाएं - सह ईर्ष्यया. 14. तिणु - तृणं; णिउ - राजा.

---

4. A. मुणेवि; सुट्ठ; वोल्लिउ वालइ; B. मुणिवि कोहालइं...सोट्ठ; वालएं; C. मुणिवि; कोहालए; कयागहु वोल्लिउ वालए. 5. B. कारिमणेहिं तुहुं मइं रंजहिं...णियकज्जु पउंजहि; C. रंजहिं; णियकज्जु पउंजहिं. 6. A. पियरह गिहु; दुविहहि गुज्झहि; B. पियरहसिहुं संज्झएं णाहहो पयडहिं दुविहइं गुज्झइं; C. पियरहसिहु सज्झहि; पयडहि दुविहइं गुज्झुइं. 7. A. इंत्थउ; B. मुद्धिउ एत्थिउ तेण पवुच्चहिं; C. मुद्धउं इत्थिउ; पवुच्चहिं; वियखण. 8. B. पाविं लिज्जहिं. 9. B. जित्थु विउसहिं. 10. A. इंछहि; B. तुहुं; C. इच्छहिं. 11. C. डिंभहो. 12. A. वोल्लिउ; जाइंवेणु; B. ईसालाएं...ताएं; तहिं; C. ईसालाए ताए इ वोल्लिउ. 13. B. हं...हं...इं...इं; C. रक्खयाहं; आणइं; रखं तहं. 14. B. तिणु जह भावंतउ...हिं...तहिं; C. जह भावंतउ; तामण्णहिं.

३

॥ हेला ॥

जा पिच्छेइ खेत्तु सव्वत्थ एक्कसीसं
सउणिहि खद्धु णियइ ता एक्कभूपएसं ॥ छ ॥

खित्तरक्खवालु सुट्ठु ता णिवेण वुत्तउ
“ केण एहु कणपएसु पक्खिणा पभुत्तउ ”
सो भणेइ “ देव कीरु एक्कु एत्थु आवए
सालिमंजरी गहेवि चोरु जेम धावए
रक्खिओ वि जंतु सिग्घु सो ण कत्थ दीसए ”
ता उवाउ एक्कु गाढु राउ तस्स भासए
“ पासि वप्पियाहे चोरु सो धरेवि आणहो
खंडु खंडु तासु गत्तु छिण्णिउं वि मारहो ”
तं करेवि कीरु तेहि बंधिऊण राइणो
दंसिओ सहाठियस्स णीइमग्गभाइणो
पिट्ठि लग्ग तासु कंत तत्थ ता पहुंतिया

III. 1. सव्वत्थ - सर्वत्र क्वचित् ; एक्कसीसं - एका प्रवालि दृश्यते. 2. णियइ - पश्यति; ता - तस्मिन् प्रस्तावे. 9. पासि etc. - पासमध्ये वालि निक्षिप्य.

[*Kadavaka 3.*] 1. A. पिछेविखित्तु; C. पेछेइ. 2. A. इक्कलूपएसं; B. हिं; C. सउणिहिं; ता इक्कभूपएसं. 3. B. खेत...वुत्तओ. 4. A. सोणपएसुपक्खेणापउत्तउ; B. कणपएसु... पभुत्तओ; C. कणपएसु पक्खिणा पभुत्तउ. 5. A. एत्थ; एक्कु dropped; धावइ. C. एकु इत्थु. 6. BC. चोरु. 7. C. रक्खिउ. 8. A. for एक्कु; तासु भासइ. C. ता उवाउ एकु राउ तासु गाढु भासए. 9. A. पसि वपियाहि; आणई; B. वप्पियाहे; C. पासे वप्पियाहिं...आणहो. 10. A. खंडक्खंड्डू; छिण्णिओ; मारओ; B. छिण्णिउं वि मारहो; C. छिण्णिउंण मारहो. 11. B. तहिं कीरु; C. बंधिउण रायणो. 12. C. दंसिउ सुहावियस्स...भायणो. 13. B. पहुत्तिया; C. पुठि...पहुत्तिया;

दइयदुक्खदुम्मणा सुणिब्भरं रुवंतिया
लेवि खग्गु जा णरिंदु तासु सीसु खंडए
ताम सूइया सदेहु अंतरे पमंडए
जंपए " णरेस मज्झु खंडि अंगु अप्पियं
चयहि सिग्घु जीवियव्वदाइयं महो पियं
देव मज्झु दोहलस्स पूरणे सजीवियं
तिणसमाणु णिरु अणेण माणसे विहावियं "

॥ घत्ता ॥

णिउ जंपेइ "कीरु तुहु पंडिउ सुट्ठु वियक्खणु बुद्धिए मंडिउ
महिलहि कज्जि मूढ आदण्णउ णियजीवियहु काइ णिव्विण्णउ ॥३॥

४

॥ हेला ॥

तं जंपेइ कीरि " णिव इत्थ सव्वलोओ
परु उवहसइ मुणइ णहु किंपि णियविगोओ ॥ छ ॥
महिलहि कज्जि सव्वसुक्खयरइ णरु दूरंमि चयइ णियपियरइ

---

14. दइय° - भर्ता. 17. अप्पियं - दत्तं. 20. माणसे - मनसि; विहावियं - विभावितं. 22. महिलहि कज्जि मूढ आदण्णउ etc. - स्त्रीनिमित्तं आत्ममरणं त्वया प्रारब्धं, आत्मजीवितव्ये त्वं निर्विण्णो सि; आदण्णउ - भयातुरः सन्.

IV. 2. मुणइ णहु किंपि णियविगोओ - आत्मनः विडंबनं न जानाति. 3. सव्वसुक्खयरइ - सर्वसुखकरौ; णियपियरइं - पितरौ. 8. सुहित्तणु - सुहृत्त्वं; विउसत्तणु -

---

14. C. दुख. 15. A. खंडइ; B. खंडए; C. णरेंदु; षंडए. 17. C. षंडियंगु. 18. A. चएहि सिघु; B. चयहि...दाययं; C. चएहिं. 19. A. मज्झ; B. मज्झु. 21 A. तुह; C. सुट्ठ. 22. A. जेम for कज्जि; BC. महिलहिं कज्जि; आदण्णउं णियजीवियहो; काइं णिबिण्णउं.

[*Kadavaka 4.*] 1. B. ता for तं; एत्थं for इत्थ; C. ता; णिवइ. 2. B. मुणइं; C. पर; मुणइं णहुं. 3. A. दूरंम्मि; B. महिलहें कज्जे...इं...णियपियरइं; C. महिलहिं all

महिलहि कज्जि करेइ कुकम्मइ अहणिसु दूरोसारियधम्मइ
महिलहि कज्जि भिडइ समरंगणि परु मारइ मरेइ सइं तक्खणि
महिलहि कज्जि देउ गुरु सज्जणु मूसइ चोरु जेम अइणिग्घिणु
महिलहि कज्जि कुलक्कमु वज्जइ णिंदियाइ वसणाइ पउंजइ
महिलहि कज्जि गुरुत्तु सुहित्तणु मुअइ पसिद्धि सीलु विउसत्तणु
महिलहि कज्जि चडावइ पररिणु णियजीविउ अवगण्णइ जिह तिणु
तुहु मि देव पियभज्जाकारणि जं जीविउ चएहि तुट्ठउ मणि
तं पक्खिहहि मि दोसु किह दिज्जइ पियणेहें विउसु वि मोहिज्जइ”
तिहि वयणें णरिंदु चिंताविउ णियमणि चिंतवेइ समभाविउ

॥ घत्ता ॥

“एह कीरि किह अम्हह वइयरु जाणइ णिरु असेसु जायउ चिरु
पक्खिहहि केम णाणु उप्पज्जइ अवसें एहु चोज्जु मइ किज्जइ” ॥४॥

५

॥ हेला ॥

ता राएण भासियं “भद्दि महु चरित्तं
जिह पइ मुणिउ सयलु तिह कहि णिरुत्तं” ॥ छ ॥
“आयण्णि णरेसर आसि इत्थ तवसिणिय एक्क तुह पुरि वयत्थ
बहुकम्मणतंतइ सा मुणेइ णरणारिहि मणि पच्चउ जणेइ

विद्वत्त्वं. 11. विउसु - विदुषं. 12. ताहे - शुकभार्यायाः 13. वइयरु - वृत्तांतं.

V. 3. आयण्णि - आकर्ण्य; वयत्थ - व्रतस्था. 4. पच्चउ - प्रतीतिं. 5. सिरिया-

---

through. 4. B. महिलहिं कज्जे...इं...इं. 5. BC. have this line; while A. does not possess this line. C. समरंगणे; सयं तक्खणे. 6. C. णिग्घुणु. 7. A. इंदियाइ for णिंदियाइ; B. पउंजइ; C. णिंदियाइ वसणाइं पऊंजइ. 8. B. मुयइ; C. मुवइ. 9. B. जह; C. पररणु. 10. B. तुहुंमि; C. तुहि मि देउ णियभज्जा°; मणे. 11. A. वज्जइ for दिज्जइ; B. कह दिज्जइ...णेहिं विउसु. 12. B. ताहे; C. तहिं. 13. A. किउ for किह; B. कीरि कह अम्हहं वइयरु जाणइ णिरवसेसु; C. किम for किह; अम्हहं; णिरवसेसु. 14. B. पक्खिहिं...चोज्जु महु किज्जए; C. पक्खिहिं; चोजु मइं दिज्जइ.

[*Kadavaka* 5.] 1. B. भद्दे; 2. B. जह पइं मुणिउं सयलु तं कहि णिरुत्तं; C. पइं; तहु for तिह. 3. A. आयंण्णि; B. एत्थ; C. आयण्ण; एत्थ. 4. A. °कंम्मण°; B. °कम्मण°; -हिं;

सा सिरियाएविए तुह पियाइ   दाणेण पसाइवि भणिय ताइ
"बहुभज्जें हउ णाहेण चत्त   दोहग्गें ण करइ मज्झु वत्त
तिह करि पसाउ जिह मइ मि एक्क   सो वल्लह मण्णइ गुणगुरुक्क
जीवइ मरेइ मइ सहिउ जेम   सामिणि पसाउ महु कुणहि तेम"
पुणु वुत्तु ताइ "ओसहि गहेहि   सुए खाणि पाणि जइ तासु देइ
मरणंतु तुज्झ वसि होइ कंतु"   वज्जरिउ वयणु णिवपियइ जुत्तु
"महु खाणि पाणि सामित्तु णत्थि   कहि अवरु किंपि जइ मंतु अत्थि"
ता दिण्णु ताइ सोहग्गमंतु   कयपुज्जइ साहिउ सत्तिवंतु

॥ घत्ता ॥

तहो दिव्वपहावें णिवइ गेहु   आवेप्पिणु पभणइ बद्धणेहु
"ससरीरु रज्जु तुह दिण्णु देवि   मणवंछियाइ सुक्खाइ सेवि" ॥ ५ ॥

६

॥ हेला ॥

तुट्ठा हरइ रोरु रुट्ठा य जीवियव्वं
रज्जं सा करेइ णिद्दलियसत्तुगव्वं ॥ छ ॥
तामण्णहि दिणि   तुट्ठाए मणि
देविए भणिया   सा तवसिणिया

एविए - सिरियादेव्या; पसायवि - प्रसन्ना कृत्वा. 9. सुए - हे पुत्रि. 10. तयणु - तदनन्तरं; B. has तयणु for वयणु. 13. दिव्वपहावें - सौभाग्यमंत्रप्रभावेन.

VI. 1. रोरु - दारिद्रं. 6. णयणट्ठियइ - नेत्रइष्टया त्वया दृष्टे.

कुणेइ for जणेइ; C. कम्मण; -हिं. 5. A. पसायवि; BC. पियाएं...ताएं; C. पसाएवि. 6. A. वहुवज्जे; B. वहुभज्जें हउं; C. वहभज्जि हउं; मज्झ. 7. A. repeats मइ मि एक्क for गुणगुरुक्क; B. तह करे...जह मइं...वल्लहु मण्णइ गुणगुरुक्क; C. तह for तिह; जह मइं; मण्णइं गुणगुरुक्क. 8. A. सहिय. 9. A. सुइ for सुए; B. ताएं ओसहु गहेहि सुए...देहि; C. ओसहु; सुए; देहि. 10. B. तुज्झु; तयणु for वयणु; C. वज्जिरिउ तयणु णिविपियइं. 11. B. खाणे पाणे; C. जय for जइ. 12. A. कयपुज्जय; B. ताएं; C. तायं; °वंतु. 13. A. °पहा हें; आवप्पिणु; C. पहावें पभणइं. 14. A. तुह; C. तुवं for तुह.

[*Kadavaka 6.*] 1. A. रुट्ठा for तुट्ठा; जीवियव्व; BC. रोरु. 2. A. °गत्तं for गव्वं. 3. BC. तामण्णदिणे...तुट्ठाइ मणे. 6. B. °ट्ठियएं; C. तुट्ठियए णयणट्ठियए. 7. C. रज्जु;

“ बहु देवि धणं   तोसेवि मणं
पइ तुट्ठियइ   णयणट्ठियइ
महु रज्जसुहं   परिचत्तदुहं
जायं अचलं   विद्दवियखलं
अवरेक्कविही   महु जणइ दिही
जीवंतियए   सु मरंतियए
मइ सहु जियए   जइ पुणु मरए
ता तुम्ह सुया   सुपसायजुया
वुच्चामि जणे   हउ इत्थ खणे ”
ताए विहियं   “ अह ता हिययं
ओसहिजुयलं   वित्थरियबलं
गिण्हेह सुए   अह भत्तिजुए

॥ घत्ता ॥

जीवंतिय वि मुइयसम भावहि   एक्कहिं णासें; अवरहि णासहि
लायइ जीवियव्वु लहु लब्भइ   एयह सत्तिए तिहुयणु खुब्भइ ॥६॥

७

॥ हेला ॥

मइ तुज्झ समीवि संठियइं एत्थ वच्छे
मा भउ कोवि कुणसु चित्तम्मि अज्ज दच्छे ” ॥ छ ॥

---

14. ताए विहियं - मासोपवस्याकृतं. 17. जीविंतिय वि मुइय etc. - एक नासु लीए जीवंती मृता भविष्यति; दुजी नासु लीइ पुनः जीव्यति.

---

10. B. एं -एं; C. सु सुमरंतिए. 11. A. मरइ; जियइ; B. मइं सिहुं जियए...मरए; C. णं मइं सहं जियइ. 12. A. सया for सुया. 13. A. वच्चामि; B. वुच्चामि...हउं एत्थ; C. वुच्चामि...हउं. 14. B. ताए विहियं अह ताहें हियं; C. ताए वि वदियं अह ताहि हियं. 15. C. उसहज्जुयलं. 16. A. °जए for °जुए; BC. अइभत्तिजुए; C. गिण्हिवि. 17. A. णामहि for तासहिं; B. मुयइ...भावहिं...णासिं; C. भावहिं; इक्कहिं णासहिं. 18. A. तायइ; B. ता एयइं जीवियव्वु लहु लब्भइ एयहं; C. तायए जीवियव्वु; एयएं; तिहुवणु.

[*Kadavaka 7.*] 1. B. समीवे संठियइं; C. समीवि सठियएं इत्थ वच्छें. 2. B.

लेवि णासु तव्वयणें सुत्तिय   णिसिहि णरिंद पासि अविहत्तिय
सुप्पहाइ जो णिवइ णिरिक्खइ   ता मुअ व्व पिय भामिणि पिक्खइ
तं णिएवि सोआउलचित्तें   हक्कारेविणु विज्जु तुरंतें
दंसियणेहें परिक्खिवि चत्तिय   मुय मण्णिवि सा रायहो पत्तिय
हा हा हा भणंतु सयलु वि जणु   रोवहु लग्गउ अग्गइ दुम्मणु
पुहवीवइ पियपेम्में भुत्तउ   मुच्छाविउ महिमंडलि पत्तउ
चंदणतोए मंतिहि सिंचिउ   चमराणिलु सयमेव पवंचिउ
कहव कहव सो जाउ सचेयणु   पभणइ पावियपियदुहवेयणु
“ मइ समाण पिययम संकारहु   चंदणकट्ठें काइ वियारहु ”
तहो भासिउ सुणेवि तहो मंतिहि   लग्गिवि पयहि भणिउ कयसंतिहि

॥ घत्ता ॥

“देविहि मरणु जाउ आउक्खइ   हरि हरु बंभु वि तं णवि रक्खइ
तुहु मि देव परिपोसियपरियणु   जीवमाणु किह भावहि तं पुणु ॥७॥

VII. 4. सुप्पहाइ - प्रभाते. 5. णिएवि - अवलोक्य; सोआउलचित्तें - शोकाकुलचित्तः; विज्ज - वैद्यान्. 6. रायहो पत्तिय - राज्ञः पत्नी. 8. मुच्छाविउ - वैद्यवचनमाकर्ण्य मूर्छामगात्. 9. मंतिहिं - मंत्रिभिः; पवंचिउ - विज्जितः. 11. समाण पिययम संकारहु - प्रियया साकं मामपि संस्कारयत. 14. तं - मृत्युं.

---

drops अज्ज; C. कुणसि चित्तंमि. 3. BC. णिसिहिं; C. पासु. 4. B. पेक्खइ; C. मुवउ; पेखइ. 5. A. तुरंत्तें; B. विज्ज; C. ति for तं; सोयाउल°; विज्ज. 6. A. परिक्खवि; B. तेहें; परिखवि; मुव मण्णेवि. 7. B. रोवहुं; C. दुम्मण. 8. A. मुछाविउ; महिमंडलु; B. पेम्मि; C. पुहईवइ; महिमंडलि. 9. B. तोएं; मंतिहिं. 10. A. जायउ चेयणु; BC. जाउ सचेयणु. 11. B. मइं; चंदणकट्ठइं काइं. C. कट्ठि काइं वियार हो. 12 B. तहु; पुणु for तहो; हिं; लग्गेवि पयहें भणिउं कयसंतिहिं; C. सुणिवि पुणु मंतहिं; °संतिहिं. 13. A. आवक्खइ; B. देविहिं मरणु जाउ आउक्खए; C. देविहि; आउक्खए; णवि रखए. 14. B. तुहुं; कह; C. कहि for किह; तह for तं.

८

॥ हेला ॥

जीवंताह मुणमि संसारि देव णेहं
मुयहो ण्हाइ कंत फंसेवि पियहो देहं ॥ छ ॥

सतणुसमज्जिउ धणु घरि अच्छइ मुयहो वराडियसम उण गच्छइ
पियरबंधुपियसज्जणपुत्तइ जाहिं मसाणु जाम रोवंतइ
णेहें ताह समग्गलु पुणु तणु गब्भि मिलिउ जं जीवह कयगुणु
सिहिजालहि साहिवि तं भप्फरु होइवि पच्छा थक्कइ जिह परु
पुण्णु पाउ सहु गच्छइ जीवें अण्णु ण कोवि सकम्महि णीएं
सामिय मोहु मुयवि मणि भावहि चयसु णेहु मा कज्ज चिरावहि”
ता राए पउत्तु “ मा घोसहु णेहपइज्ज मज्झु मा णासहु
णेहें जीउ पवड्ढारइ तणु णिण्णेहउ ण कोवि कासु वि पुणु”
तह संबोहिवि णिउ सहु भज्जइ मरणहो चलिउ सु णेहपइज्जइ
वज्जंतिहि णाणाविहतूरिहि रोवंतिहि समग्गणरणारिहि

॥ घत्ता ॥

जा मसाणि चंदणबहुकट्ठइ चिय विरएविणु गरुय वरिट्ठइ
पिय ठाविवि तहि उप्परि संठिउ सइ णरिंदु णिरु मरणुक्कंठिउ ॥८॥

VIII. 3. वराडिय - कौडी. 6. भप्फरु - भस्मं भवति. 11. णिउ - राजा. 12. समग्ग° - समग्र.

[*Kadavaka 8.*] 1. B. जीवंताहं; C. देवि for देव. 2. B. मुयहो ण्हाइ; C. मुवहो वि न्हाइ. 3. A. समज्जिवि; BC. धरि धणु; C. अछइ; वराडी. 4. A. जाम मसाणु ताम; B. जाहिं मसाणु जाम रोवंतइं; C. जाइं मसाणु ताम रोवंतइ. 5. A. जीवहो; B. ताहं...जीवहं. C. नेहें; जीवहं. 6. B. जह; C. होएवि पच्छात्थक्कइ; जह. 7. B. सहुं; C. जीबें; णीयें. 8. B. मुएवि...कज्जु; C. भावहिं; कज्जु चिरावहिं. 9. A. °पयज्ज; B. राएं...पइज्ज मज्झ मा णासहो. C. राएं; पइज्ज. 10 A. पवधारइ; णिण्णेहें; BC. णिण्णेहउ. 11 B. सहुं भज्जइं मरणहो चलिउ सणेहपइज्जइं; C. संवोहिवि; भज्जइ; मरणहो चलिउ सणेहपइज्जए. 12. B. °तूरेहिं; C. °तूरहिं. 13. B. कट्ठहिं... वरेट्ठहिं; C. बहु कट्ठहिं; वरिट्ठहें. 14. A. संट्ठिय; BC. तहिं; सइं.

९

॥ हेला ॥

धावंतियाइ तवसिणिए ताम वुत्तं
" आयण्णहि पयंपियं मज्झु णिव णिरुत्तं ॥ छ ॥

तुहु मरिहीसि जासु पियणेहें   सा जीवावमि णीसंदेहें "
एम कहिवि संजीवणिणासें   सा जीवाविय ताइ पयासें
उज्जीवियइ पियइ णिउ हरिसिउ   पुरयणु रोमंचिं उक्करिसिउ
परमाणंदतूरउग्घोसें   राएं सा णिय घरि संतोसें
तवसिणियहि पणिवाउ करेविणु   मढिय दिण्ण सुविसाल करेविणु
कइ दियहाइ वसंतिहि सुक्खें   मरिवि अट्टझाणें गुरुदुक्खें
सा हउ कीरि देव संजाइय   तुह समीवि पियपीडइ आइय
जोइवि ता पइ देविए जुत्तउ   चिंतिवि णिब्भरणेहें रत्तउ
जाईसरणें जं मइ लक्खिउ   चिरचरित्तु तं तुम्हह अक्खिउ—
तं सोऊण देवि रोवंतिय   " किह तुहु माइ कीरभउ पत्तिय "
वुत्तु ताइ " मा रुवहि किसोयरि   कम्मइ जीउ भमइ तिजयंतरि

IX. 4. संजीवणिणासें - संजीवनीओषधीनासं दत्त्वा. 5. रोमंचिं उक्करिसिउ - उत्कर्षितः रोमांचितः. 6. सा णिय घरि - तपस्विनी गृहे नीता. 7. पणिवाउ करेप्पिणु - नमस्कारं कृत्वा. 9. कीरि - शुकटी. 11. जाईसरणें - जातिस्मरणेन पूर्वभवस्मरणेन.

[*Kadavaka 9.*] 1. B. -इं; -एं. 2. BC. आयण्णहिं; 3. B. तुहुं; नीसंदेहिं; C. तुहुं. 4. A. पयासिय for पयासें; B. कहेवि; ताएं पयासें; C. कहेवि; ताएं. 5. B. पियएं; रोमं चें. C. उज्जीवियएं पियए; रोमंचउ. 6. A. संतोसो; B. °णिग्घोसिं; C. °तूरिणिग्घोसें. 7. B. तवसिणियहें परिणाउ करेप्पिणु; सविसाल रएविणु; C. तवसिणियहिं; सुबिसाल रएविणु. 8. A. कय for कइ; B. इं; -हिं; मरेवि; C. -हिं; सुखें; झाणिं; दुखें. 9. A. तुह समीवि तुह पीडइ; B. हउं; पीयपडिइं; C. हउं; संजायइ; पियपडिए. 10. B. जोएवि; पइं; णेहिं; C. जोए वि; चिंतिबि. 11. B. मइं; तुम्हहं; C. लखिउं; जं तुम्हहं. 12. A. किय for किह. 13. B. ताएं; कम्महिं;

॥ घत्ता ॥

णियपियकीरहो बंधु पलोइवि   तुम्हइ विण्णि जणइ पुणु जोइवि
संभरेवि चिरजम्महो विलसिउ   ता मइ अक्खाणउ तुह भासिउ ” ९

१०

॥ हेला ॥

तं सोऊण राउ वज्जरइ “ कीरि इट्ठं ।
मग्गेहि अज्जु देमि तं तुह वरिट्ठं ” ॥ छ ॥

साहइ कीरि “ देव महु सूयउ   णियपाणह मि सु वल्लहु हूयउ
सो लहु मेल्लि काइ महु अण्णें   दाणें सयललोयसामण्णें ”
साणंदें सो मिल्लिवि राए   कीरिहि लहु अप्पिउ अणुराए
सालिहि खित्तवाल पुणु वुत्तउ   “ गिण्हिवि तंदुलदाणु पवित्तउ
रासि करेविणु देवउ दिणि दिणि   एयह पय धरेवि णिच्छउ मणि ”
एत्थंतरि तहो कीरहु मिहुणउं   उड्डिवि णिवपसायसंगहणउं
चिरचूयदुमि जाइवि थक्कउ   कणु चुणेवि णिवसइ अदवक्कउ
पूरियदोहला वि सा सूई   तहि दो अंडआइ सुपसूई
ताहि सवक्किए अह तहि तरुवरि   अंडउ एक्कु जणिवि सुमणोहरि

---

15. अक्खाणउं - कथानकं.

X. 3. साहइ - कथयति. 4. अण्णें दाणे etc. - सामान्यदानेन द्रव्यादिना; भर्तुर्मोचनं एतत् अपूर्वं दानं देहि. 9. BC. अदवक्कउ - निर्भयः 10. पूरियदोहला etc. -

---

C. ताए; रुवहिं; कम्महि. 14. A. पियपियकीरहो; B. णिय पियकीरहो...पलोएवि; C. तुम्हइं; जणइं. 15. B. जम्महु; मइं; अक्खाणउं; मइं अखाणउं.

[*Kadavaka 10.*] 1. A. वज्जइ for वज्जरइ; C. सोउण; बज्जरइ. 2. A. अज्जू; B. मग्गहि अज्जु; C. मग्गहिं; अज्ज. 3. A. देवि; B. देव...हंमि; C. देब; सूअउ. 5. C. मेल्लिवि. 6. B. खेत्तवग्लु; गेण्हिवि; C. खेत्तवालें; गेण्हिवि. 7. BC. एयहं पइं. 8. A. उड्डिवि; मिहुणहु; संगहणहु; B. तं कीरहं मिहुणउं उड्डिवि; संगहणउं; C. कीरइ मिहुणउं; णियपसायसंगह णउ. 9. A. जायवि; B. कण. 10. A. पूरिवि दोहला वि सा हूई. 11. B. ताहें...तहिं एक्कु जणेवि सुमणोहरे;

जामहि सा गय चुणणणिमित्तें   ता तं अवरइं हरिउ मुहुत्तें

॥ घत्ता ॥

आवेप्पिणु जा लहु संभालइ   ता कत्थ वि अंडउ ण णिहालइ
तं अणियंतिय णियसिरु कुट्टइ   सफरी जिह धरणियलि पलोट्टइ ॥१०

११

॥ हेला ॥

विलवंती णिएवि सा ता कयदयाइ
तं तहि णेवि मुक्कु पच्छण्णु पक्खिजाइ ॥ छ ॥

ताए कम्मु जं बद्धउ दारुणु   चिरसूइए पच्छायावें पुणु
तं किउ इक्कजम्मवित्थारउ   वड्ढंतउ दुक्किउ लहुयारउ
सा णियअंडउ णियवि पहिट्ठिय   अच्छइ णियपियसंगुक्कंठिय
अह पढमहि अंडयजुयलुल्लउ   कीरमिहुणु उप्पण्णु महल्लउ
ताइ मि णियपियरेहि समाणइ   तंडुलपुंजि चुणहि रममाणइ
पुणु अवरेक्कसमइ जिणमंदिरि   पुव्वुत्तए जणणयणाणंदिरि
साहु समाहिगुत्तु चारणमुणि   पवरावहिसमिद्धचूडामणि
संपत्तउ जिणु वंदहो जामहि   सपिउ सपरियणु महिवइ तामहि

प्रथमशुकी द्वौ अंडकौ प्रासूत. 12. ता तं अवरएं हरिउ मुहुत्तें - प्रथमशुक्याः लघुशुक्याः अंडकं हृतं; तं - अंडकं. 13. आवेप्पिणु etc. - लघुशुकी. 14. सफरी जिह - मत्स्यी इव; C. सफरी - मत्सिका.

XI. 2. पच्छण्ण पक्खिजाइ - पक्षिणी प्रच्छन्ना जाता; 3. ताए - प्रथमशुक्या for तेण. 5. सा - लघुशुकी; 6. पढमइ अंडयजुयलुल्लइ - ज्येष्ठशुक्याः अंडकाभ्यां

C. ताहे; तहिं; एक्कु जणेवि. 12. B. अवरएं; C. ताएं for तं; अवहरिउ मुहुत्तें. 13. B. संभालए; C. तत्थ for कत्थ. 14. BC. जह.

[*Kadavaka 11.*] 1. BC. °दयाए; 2. BC. तहिं; पच्छण्णु; जाए; C. पखि. 3. A. पच्छाआवे; B. ताए; A. तेण; सूइए पच्छायावें; C. दारुण; सूइय; पच्छायावें; 4. BC. एक्क; B. वड्ढंतिउ; C. दुक्खिउ. 5. A. सुंग्गु°; C. णिएवि; °कंठिय. 6. B. पढमहिं; जुयलुल्लइं...महल्लइ. C. जुयलुल्लए; महल्लए. 7. A. °पुंजि चुणइ; B. ताइं मि णियपियरेहिं समाणइ; °पुंजि चुणहिं...इं; C. तंडुलपुंजे चुणहिं रममाणइं. 8. A. पुव्वत्तइ; C. समए; पुव्वतए. 9. B. समिद्धु. 10 A. जिण;

पुप्फक्खयहि देउ पुज्जेविणु   साहु णमंसिवि पुच्छइ सुइमणु
"अक्खयपूयाफलु महु अक्खहि   पुण्णमहाणिहि सामिय दक्खहि"

॥ घत्ता ॥

"णिम्मलेहि अक्खयहि अखंडिहि   जे जिणपायपुज्ज णर मंडहि
ते अखंडसुक्खइं लहु पावहि   वलिवि ण दुग्गइ सम्मुह आवहि"११

१२

॥ हेला ॥

आयण्णेवि णरेसरो तं गुरूवएसं
अक्खयपुज्जपयडणं हणियभवकिलेसं ॥ छ ॥

अक्खयपूया करहु पवित्तउ   जा तहि सयललोउ थिरचित्तउ
तं णिसुणिवि सूइयइ सवल्लहु   आहासिउ गयणेहह दुल्लहु
"अक्खएहि जिणवरु पुज्जिज्जइ   जें भवदुहहु जलंजलि दिज्जइ"
पडिवज्जेवि एम ते तंदुल   संखकुंदससिकरतुहिणुज्जल
चंचूपुडि लेविणु जिणचलणह   ताइ पुज्ज विरयहि भवदलणहं
दिणि दिणि तिहि संझाहि णिरंतरु   सहु णियडिंभहि पुज्जहि जिणवरु
चत्तारि वि मरेवि चिरकालें   धम्में तेण सुट्ठु असरालें
पढमसग्गि संजायइ भुंजिवि   सुक्खु णिरंतरु जिणपय पुज्जिवि

शुकयुगलं जातं. 7. ताइ - बालकानि. 11. सुइमणु - शुचिमनाः

XII. 4. गयणेहह दुल्लहु - दुर्भागिनीनां दुर्लभः. 9. चत्तारि - शुकः प्रथमशुकी

B. जिणु वंदहुं जामहिं...तामहिं. 11. A. देव; पुंच्छइ; B. °क्खयहें; पुज्जवि पुणु; णमंसेवि. C. णमंसेवि. 12. A. °पूजा°; B. महो; C. अक्खहिं; दखहिं. 13. A. मंडिहि; B. हिं...हें... अखंडेहिं; मंडहिं; C. णिम्मलेहिं अखयहिं अषंडहिं; मंडहिं. 14. A. सोक्ख; B. सुक्खइं; पावहिं; आवहिं. C. अषंडसुक्खइं; पावहिं; सम्मुहं आबहिं.

[*Kadavaka 12.*] 1. B. आयण्णेवि णरवरो तं गुरुवएसं; C. आयण्णेबि णरबरो. 2. A. °पुंज्ज°; 3. B. पूया करहुं...तहिं; C. पूया; पवित्तिउ; तहिं; सयलु. 4. A. सुवल्लहु; आहासिवि; गयतेहह. B. सूइयइं सवल्लहु; गयणेहहं; C. णिसुणेवि सूयइं; गयणेहहं. 5. B. ...हिं... जिं भवदुहहोजलंजुलि; C. हिं; जे भबदुहहो. 6. A. °वणुज्जलु; B °णुज्जल; C. पडिवज्जिवि; तुहिणोज्जल. 7. B. णेविणु for लेविणु; °हं; ताइं; C. णेविणु जिणचरणइं; भवदलणइ. 8. B. संझाहिं...सहुं...°हिं...°हिं; C. जिहिं; after णिरंतरु a half line is missed though it is added in the margin 9. C. वि for वि. 10. B. सग्गे...इं...भुंजेवि...पुज्जेवि;

पुणु सो कीरामरु सुरठाणहो आवेप्पिणु णियपवरविमाणहो
हेमणयरि हेमप्पहु णरवइ संजायउ सुणीइ णिच्चलमइ

॥ घत्ता ॥

कीरि वि सा जयसुंदरि राणी तासु जाय णियजीवसमाणी
रूवसीलसोहग्गमणोहरि तिजयहो तेण भणिय जयसुंदरि १२

१३

॥ हेला ॥

लहुकीरि वि भमिवि संसारि तित्थु आया
तहो रायहो दुइज्जिया सा वि हूय जाया ॥ छ ॥

रइ णामें णं रइ अवइण्णिय अइणिरुवमलायण्णरवण्णिय
तयणु सुहाइ पंच णिरवज्जह तहो संपण्णइ पियह मणोज्जह
परि पढमउ जि दोण्णि णिरु इट्ठउ तणुमणणयणाणंदवरिट्ठउ
रज्जसुहइ भुंजंतहो रायहो अण्णसमइ परिपालियणायहो
दूसहु जरु सरीरि अवइण्णउ बज्झंतरदाहेण समुण्णउ
विज्जमंतवाइहि परिचत्तउ तहो जरु जाणिवि कयपंचत्तउ

द्वौ बालकौ; असरालें - निरंतरेण. 12. हेमणयरि etc. - हेमनगरे राजा विजयपालः राज्ञी विजयसुंदरी तयोः पुत्र हेमप्रभराजा जातः. 13. तासु - तस्य राज्ञः.

XIII. 1. लहु कीरि - दुतीया लघुशुकी. 2. तहो - हेमप्रभस्य पूर्वभवशुकवरस्य; जाया - भार्या. 3. णं रइ - रति इव; रइ णामें - रतिनामा. 4. तयणु - तदनु; C. तहो - हेमप्रभस्य. 5. दोण्णि - शुकभवसंबंधिनौ द्वौ पटराज्ञौ; C. - जगत्सुंदरी रइसुंदरी.

C. संजायइं; णिरंतर. 11. A. °ट्ठाणहो. 12. A. सुणीय. 13. A. समाणिय; C. जयसुंदर; समाणी.

[*Kadavaka 13.*] 1. B. तित्थ; C. लहुहु; विभमेवि; तेत्थु. 2. A. हूअ; BC. हूय; C. बि for वि. 3. A. लावण्ण; B. अवइण्णी; लायण्णरवण्णी; C. अवइण्णी अइणिरुवमलावण्णरवण्णी. 4. A. एव for पंच; पियइ; B. ...इं; °हं; °इं; °हं; °हं; C. °इं; °हं; °इं. 5. A. णिरु वट्टउ; B. पढमउं णिरु इट्ठउ; C. पढमउं; इट्ठउ. 6. A. भुंज्जंतहो; B. ...इं...समएं; C. °सुहइं. 7. A. अवयण्णउ; °दोहेण; B. जुरु...उं समुण्णउं; C. अवइण्णउं; डाहेण सउण्णउं. 8. BC. जाणेवि.

संतिकम्मु तहि पुणु पारद्धउ   मंतिहि अहणिसु दाणसमिद्धउ
जिणपूया बहुदेवाराहणु   काइ वि ण काइ विहिउ सुहसाहणु
एत्थंतरि रयणिहि तहो सुत्तहो   णिट्ठुरवेयणाइ जग्गंतहो
विंतरु कोवि पुरट्ठिउ भासइ   जरहो विणासहेउ सु पयासइ

॥ घत्ता ॥

“ तुह गत्तहो उप्परि अप्पाणउ   उत्तारिवि जइ हरिससमाणउ
खिवइ कावि पिय सिहिजालाउलि   अग्गिकुंडि अप्पिवि णियतणु बलि ॥

१४

॥ हेला ॥

ता जीवेसि अवसें णिद्दलियतावदुक्खो
णंतो णिव मरेसि लहु सयलजणसमक्खो ” ॥ छ ॥

इय उवयारु कहिवि सो विंतरु   जाउ अदंसणु णेहणिरंतरु
सुप्पहाइ राएं तहो वइयरु   मंतिहि कहिउ देहपीडाहरु
राणियाउ ता तेहि समग्गउ   बोल्लाविउ पियकज्जहो जोग्गउ
विंतरभासिउ जा उग्घोसिउ   ताह वयणु ता भइयइ कलुसिउ
एत्थंतरि रइदेविए वुत्तउ   “ तं मइ विरइव्वउ णिक्खुत्तउ
महु जीवें जइ जीवइ वल्लहु   ता महु णत्थि किंपि इह दुल्लहु ”

---

8. जरु - ज्वरं; °पंचत्तउ - °मृत्युः 10. विहिउ - कृतः. 12. पुरट्ठिउ - अग्रस्थितः

XIV. 2. णिव - नृप; समक्खो - प्रत्यक्षं. 5. समग्गउ - समस्ताः 6. वयणु -

---

9. B. पुणु तहिं...हिं; C. पुणु तहो; मंतिहिं. 10. BC. काइं ण काइं विहिउ. 11. A. णिट्ठूर; B. एत्थंतरे रयणेहिं तहु...वेयणाइं; C. तहो रयणहिं; वयणाइं. 13. A. तहो for तुह; B. तुह...उं...उं; C. तुह; अप्पाणउं; उत्तारिवि; °उं. 14. B. जालावलि; कप्पेवि for तप्पिवि; C. कप्पिवि णियतलुबलि.

[*Kadavaka 14.*] 1. A. अवसे; C. अवस. 2. C. समरवो. 3. B. कहेवि. 4. B. सुप्पहाएं...मंतिहुं; B. सुप्पहाएं; मंतिहिं. 5. A. जोगउ; BC. तेहिं; C. वुल्लाविउ. 6. A. भयइय कलुसिउ; B. विंतर...ताहं...भइयएं; C. बिंतरु; ताहं; भइयइं कलुसिउ. 7. A. रविदेविए; णिखुत्तउ. B. एत्थंतरि; देविए; तं मइं विरएव्वउ णिक्खुत्तउ. C. 8. जीविं; किंपि णत्थि; C. जीवें; किंपि णत्थि.

इय पडिवज्जिवि ताइ कराविवि कुंडु गरुयकट्ठेहि भराविवि
गेहगवक्खहो हिट्ठि धरित्तिहि पुप्फक्खयबलिगंधपवित्तिहि
कयसिंगारइ गेहगवक्खहो आसंघेविणु जणपच्चक्खहो
णियसरीरु जामहि णीराइउ दइयहो उप्परि कंतिविराइउ
णाहें ता पउत्तु “ मा सुंदरि मह कज्जें णियजीविउ संहरि

॥ घत्ता ॥

लग्गिवि पयह रइए विण्णत्तउ “ मह ण किंपि जीविउ अवरत्तउ
जीविउ मज्झु धण्णु तुह कारणि जं पहु जाइ दुरियविणिवारणि ” ॥ १४

१५

॥ हेला ॥

इय वज्जरेवि कुंडि जा खिवइ णियंगं
ता तें विंतरेण किउ ताहे सत्तजोग्गं ॥ छ ॥

अंतरालि उद्धरेवि तुट्ठि माणसे करेवि
भूसणेहि भूसिऊण पट्टए णिवेसिऊण
सा रई पउत्त तेण धम्मकज्जसुज्जमेण
“ साहसेण तुज्झ पुत्ति हउं पसण्णओ दवत्ति

मुखं. 9. कुंड etc. - विंतरभाषितं अग्निकुंडप्रवेशं वलिदानं. 10. हिट्ठि - अधोभागे. 11. आसंघेविणु - आश्रित्य. 12. णीराइउ etc. - नीरागः शरीरं भर्तुः उपरि. 13. मा संहरि - मा विनाशय. 14. अवरत्तउ - महाकष्ट.

XV. 2. ताइ सत्तजोग्गं - रत्याः साहसयोग्यं. 4. पट्टए णिवेसिऊण - पट्टे निवेश्य. 6. दवत्ति - शीघ्रं. 9. ताए - तया रत्या; अबाहु - बाधारहितः सन्. 12. सो -

---

9. A. करावविः; कुंड. B. पडिवज्जेवि ताएं कराविवि कुंड्डु गरुवकट्ठेहिं. C. इय जंपेवि ताइं करावेवि; कट्ठेहिं भरावेबि. 10. B. हेट्ठि धरित्तिहिं...वले for बलि; पवि न्तेहें; C. हेठि; °हिं; °खय. 11. B. सिंगारइं; C. °सिंगारए. 12. B. जामहिं. 13. B. पउत्त. 14. B. लग्गेवि पयहं. 15. A. कारणु; B. मज्झु...कारणि...बिणिवारणि; C. जीबिउ मज्झु; तुव for तुह; बिणिवारणि.

[*Kadavaka 15.*] 1. C. वज्जरिवि. 2. A. वित्तरे वि; ताइ; B. ता तिं विंतरेण किउ ताहे सत्तजोग्गं. C. विंतरेण; ताहिं. 3. A. तुट्ठमाणसा; B. अंतराले; C. उधरेवि; माणसे. 4. A. पट्टणं for पट्टए; C. पट्टए णिवेसिउण. 5. C. रइं; कज्जु. 6. A. हउ पसण्णउ; C. तुज्झि; हउ

देमि वंछियं समग्गु   मग्गि किंपि अप्पजोग्गु
देवदंसणं ण होइ   णिप्फलं भणंति जोइ"
वुत्तु ताए "मज्झु णाहु   जेम जीवए अबाहु
10 तं करेहि देव सिग्घु   मज्झ चित्ति इहु सलग्घु"
ताहि भासिएण राउ   ताम रोगमुक्ककाउ
तक्खणे करेवि सुट्ठु   सो हुओ पुणो अदिट्ठु

॥ घत्ता ॥

रायलोयपुरयणिहि णरेसरु   उट्ठाविउ णं रइसहु रइवरु
14 जंपिउ "देव धण्णु रइजीविउ   जाइ तुमं दवत्ति जीवाविउ" ॥१५॥

१६

॥ हेला ॥

"तुह सत्तेण देवि हउं जाउ चत्तरोओ
परमाणंदवंतउ जाउ णयरलोओ ॥ छ ॥

भणु कमलच्छि किंपि समणिच्छिउ तुह वरु देसमि अज्जु अपुच्छिउ
महु जीवियरज्जह तुहु सामिणि   अवियप्पे ण अण्ण पुणु कामिणि"
5 राएं इय सा जाम पयंपिय   रइ पुणु विण्णवेइ अवियप्पिय
"जइ एहउ पमाणु तो महु वरु   अवसरि मग्गिउ देज्जसु सुहयरु"
इय पडिवज्जिवि तहि आसत्तउ   जा णिउ रज्जु करइ दिढचित्तउ

विंतरः; अदिट्ठु - अदृश्यः. 14. ताए - तया for जाइ; दवत्ति - शीघ्रं.

XVI 4. तुहु सामिणि - त्वं पट्टराज्ञी. 5. सा - रतिः. 7. णिउ - राजा.

पसण्ण तुव. 7. A. देव for देमि; B. मग्गे; C. अज्जु जोगु 9. BC. ताए for ताहि. 10. B. इहु for A. एहु; C. देउ; मज्झु; इहु. 11. B. ताहिं for A. ताह; C. ताहि; ताव for ताम. 12. B. अइट्ठु; C. सुट्ठ; हुअ. 13. A. सुहु for सहु. B. पुरयणेहिं; सिहुं for सहु. C. लोउ; पुरयण्णिहिं; रइ सहु. 14. A. देवि for देव; B. ताए तुमं.

[*Kadavaka 16.*] 1. B. हउं; C. °रोउ. 2. B. परमाणंदवंतओ; C. लोउ. 3. A. समणप्पिउ; अज्ज; अपुंच्छिउ; B. समणिच्छिउ-अज्जु अपुच्छिउ. C. समणिच्छिउ; अपुछिउ. 4. A. तुह; B. रज्जहं तुहुं; अण्ण तुहुं. C. जीबिरज्जहो तुहुं; अवियप्पें ण अण्ण मुहु कामिणि. 5. A. रायं; B. राएं; C. राइं. 6. B. ता for तो; दिज्जसु; C. ता. 7. A. रज्जू ; B. पडिवज्जेवि तहें C. तहिं.

पुत्तहो कज्जि रइए विण्णत्ती   ता कुलदेवय पयडियसत्ती
" परमेसरि तुह भत्ति करेसमि   जयसुंदरिपुत्तें बलि देसमि
10इय दासत्तु अणिसु परिहाविउ   देहि पुत्तु सामिणि चिरजीविउ "
विहिवसेण हुव दोहि मि णंदण   लक्खणलक्खिय तोसियजणमण
ता रईए णियमणि संचिंतिउ   ' किह बलि देविइ देमि पमंतिउ

॥ घत्ता ॥

जयसुंदरिसुएण इहु दुक्करु   कज्जु जाउ महु भासिउ वक्करु '
14एम वियप्पु करंतिहि फुरियउ   चिरउवाउ तहे मणि हयदुरियउ ॥१६

१७

॥ हेला ॥

" वरु मग्गेमि पुव्वि जो मज्झु एण दिण्णो
वहकरणहो उवाउ णत्थि कोवि अण्णो " ॥ छ ॥

णिज्झाएवि एम विण्णत्तउ   ताइ दइउ अइणेहपमत्तउ
" चिरभासिउ वरु एवहि दिज्जउ   मज्झु देव अवियप्पसहिज्जउ "
5राए भणिउ "मग्गि जं रुच्चइ"   पुणु रइए विहसेविणु वुच्चइ
" रज्ज पंच दियहाइ अपुच्छिउ   मज्झु देहि पालेमि सवंछिउ "
तव्वयणावसाणि तें दिण्णउ   तासु रज्जु बहुलच्छिरवण्णउ

---

12. किह - कथं. 13. वक्करु - हास्यं न. 14. तहे - तस्याः

XVII. 1. एण - अनेन राज्ञा. 2. वह - वध. 3. णिज्झाएवि - चिंतयित्वा; दइउ - दयितः. 4. अवियप्प - विकल्पेन विना. 7. तव्वयणावसाणि - रत्याः वचनावसाने.

---

8. C. पुत्तहे. 10. C. परिभाविउ; °जीवउ. 11. B. हुअ; C. लखण. 12. A. देवी; B. रईए... संचिंतिउ...कह. C. मणिसिंचिं; कहवलि देमि पवंतउ. 13. A. जाउभासिउ बहुदुक्करु; B. कज्जु जाउ महो भासिउ वक्करु; C. इहि; वक्करु; for बहु दुक्करु of A. 14. B. करंतिहिं; C. °हिं; तहो.

[*Kadavaka 17.*] A. पुत्ति for B. पुव्वि; C. जो एण दिण्णो. 2. C. बलि for वह. 3. A. णिउ झाएवि. B. णिज्झाएवि ताम; C. ताइं. 4. B. एवहिं. 5. B. राएं...मग्गेउ रईए; C. राएं; दिज्जइ for रुच्चइ. 6. A. अपुंच्छिउ; सवंछिउ; B. दियहाइं अपुच्छिउ...सवच्छिउ. C. दियाइं अपुच्छिउ. 7. A. तं वयणावसाणि; लछि; B. तिं; °उं; खण्णउं. 8. A. गिण्हेति;

तं गिण्हेवि ताइ आढत्तउ   देवीबलिविहाणु चिरवुत्तउ
रयणिविरामसमइ तहि अवसरि   जयसुंदरिहि पुत्तु आणिवि घरि
णिब्भरु रोवंतिहि रइराणिए   पडलुए ठाविवि कोहसमाणिए
पुप्फक्खयसमाणु तेइल्लउ   णिरु खेल्लंतउ सइ एक्कल्लउ
बलि काउं कुलदेविहि चल्लिय   सा जामहि अइभत्तिरसुल्लिय
णंदणवणि वज्जंतिहि तूरिहि   चाउद्दिसु कलणायगहीरहि

॥ घत्ता ॥

एत्थंतरि मेहउरहु राए   विज्जुमालिणामेण सहाए
तहि वच्चंतें दिट्ठउ तणुरुहु   सो पडलुए उज्जोइयणहपहु ॥ १७ ॥

१८

॥ हेला ॥

ता विज्जाहरेणं सो गहिउ मुअवि बालं।
तहि जीवेण वज्जियं अण्णु अइकरालं ॥ छ ॥

सो सगेहि गउ लेविणु णंदणु   झत्ति पयत्तें णयणाणंदणु
णिब्भरणिद्दासुत्तहि भज्जहि   जंघोवरि ठाविवि णिरवज्जहि
भणइ "किसोयरि पइ सुउ जायउ सुत्तइ णियहि कंतिसुच्छायउ"

---

11. तेइल्लउ - तेजयुक्त बालकः. 12. काउं - कर्तुं. 14. सहाएं - स्वभावेन. 15. वच्चंतें - गच्छमानेन.

XVIII. 1-2. मुअवि etc. - तत्र संस्थाप्य मृतबालकं मायमयं. 5. सुच्छायउ -

---

B. ताएं; 9. B. रयणे...समए तहिं...हिं. C. समइ तहिं; °हिं. 10. BC. °हें; °एं; °एं. 11. B. सएं; C. एकल्लउ. 12. A. काओ; BC. °हिं जामहिं; B. रसोल्लिय. 13. A. तूरहिं; B. वणे वज्जंतिहिं तूरिहिं...गहीरिहिं. C. णंदणवलि; °हिं; तूरहिं; गहीरहिं. 14. A. विज्जमाल; B. एत्थंतरे; हो राएं सहाएं. C. °हो राएं; सहाएं. 15. A. वचंतें; पडलुए; उजोइय°. B. तहिं वच्चंतें; सो पडलुए. C. तहिं वच्चंतें; सो पडलिं उजोइय°.

[*Kadavaka 18.*] 1. 4. A. गसोहिउ for सो णहिउं; सुअ for मुअ; B. विज्जाहरेण; C. विज्जाहरेणसो गहिउ. २. BC. तहिं. 3. C. णंदणु लेविणु. ४. B. हिं...हिं...हिं. C. °हिं; °हिं; ठावेविणिरवज्जहि. 5. A. णियवि; कंत्तिं; मुछाविउ. B. भणइं...पइं...एं...णिएहिं; C. भणइं; पइं;

सा चवेइ "किं मइ उवहासहि   देव अभग्गिणि एहु म भासहि
वंज्झहि केम पुत्तु उप्पज्जइ   इय वयणें महु हासउ किज्जइ"
सो जंपइ "पत्तियहि ण सुंदरि   जइ ता सुउ पेच्छहि जंघोवरि
मणिरासि व तेएं दुप्पेच्छउ   खेल्लंतउ पुणु कमलदलच्छउ"
१०इय संसइय देवि जा जोअइ   ता सुअदंसणु चित्तु पमोयइ
आलिंगिवि उच्छंगि णिहित्तउ   ताए तणउ बहुणेहें जुत्तउ
"सामिय अपुत्तिणियहि तणूरुहु   एहु वि णं पइ जायउ ससिमुहु"

॥ घत्ता ॥

दिणि दिणि सो कलाहि संपुण्णउ   ससि जिह जायउ णवतारुण्णउ
१४मयणकुमारु णामु सो वुत्तउ   जा तहि अच्छइ दिहिसंजुत्तउ ॥१८॥

१९

॥ हेला ॥

ता रईए मुओ य बालु भामिऊणं
देविपुरउ मुक्कु भत्तिए पणमिऊणं ॥ छ ॥

इय करेवि णियगेहि पहुत्तिय   सा अच्छइ सिरिसुहु भुंजंतिय
जयसुंदरि वि पुत्तविरहाउर   धाहावइ णयरम्मि कयायर
5कं आसंघइ कसु दुहु अक्खइ   चिरजम्मायउ तं को रक्खइ

दीपियुक्तः. 10. संसइय - संशययुक्ता; पमोयइ - आह्लादयति. 11. ताए - विद्याधर्या.

XIX. 1. भामिऊणं - उत्तारयित्वा. 3. सा - रतिराज्ञी. 5. आसंघइ -

---

सुत्तएं णियहिं; कंतिसच्छायउ. ६. A. उवहासइ; णिभग्गिणि; B. मइं उवहासहि; अभग्गिणि; C. किं मइं उवहासहिं; एउ म भासहि. 7. A. वंछहि; B. वंज्झहिं...वयणि...उं; C. °हिं; वयणें; दिज्जइ for किज्जइ. 8. A. पत्तियइ; पिछइ. C. पत्तियहिं. 9. A. मणिरासिउ तेएं दुप्पेछउ; B. मणिरासि व; C. °रासि; दुप्पेंच्छउ; खेल्लंतउ णवकमलदलच्छिउ. 10. B. जोयइ; C. देवि या; सुव; पमोवइ. 11. B. तणउं; C. ताएं. 12. A. सामिणि for सामिय; तणुरुहु; B. अपुत्तिणिहिं; पइं. C. सामिय अपुत्तिणियहें तणुरुहु; पइं. 13. B. °हिं; जह; °उं; °उं C. कलाहिं; °उं; जह. 14. A. अछइ. B. तहिं; C. मयणकुमारणाम.

[*Kadavaka 19.*] 1. A. ता रइए मयवाल भमिऊणं. BC. मुओ. 2. A. देवी; मुक्कू; भत्तिए; C. सुक्क भत्तिए पणविऊणं. 3. A. पवृत्तिय; अछइ; भुंज्जंतिय. 5. A. को;

विज्जाहरु कुमारु अण्णहि दिणि   सविमाणे जंतेण णहंगणि
णियजणेरि पिच्छेवि रुवंतिय   पुत्तविओए अंसु मुअंतिय
गेहगवक्खंतरि उवविट्ठिय   पुव्वज्जियदुक्कम्में मुट्ठिय
चिरणिब्भरणेहें पुणु खुत्तिय   लीलइ सिग्घु विमाणि णिहित्तिय
ताइ कुमारु जाम अवलोइउ   दंसणेण ता चित्तु पमोइउ
राउ वि पिच्छिवि णहि णिज्जंतिय   खेयरेण पिय सुट्ठु रुवंतिय
मणि चिंतवइ "काइं इहु किज्जइ   जाउं णहंगणि णवि सक्किज्जइ
पुत्तहाणि पियहरणु दुइज्जउ   दुक्खु जाउ खयखारसहिज्जउ"

॥ घत्ता ॥

एम निरंतरु दुक्खें भुत्तउ   अच्छइ णिवरु विहियअवरत्तउ
एत्थंतरि खगेण जयसुंदरि   णिय णियणयरहो उज्जाणंतरि ॥१९

२०

॥ हेला ॥

वरसाहारमूलि जाएवि जा णिविट्ठो
ताइ समाणु गुट्ठि वित्थरइ चित्ति हिट्ठो ॥ छ ॥

आश्रयति. 9. खुत्तिय - व्याप्ता. 12. जाउं - गंतुं. 13. खयखारसहिज्जउ - देहव्रणे क्षाररसः क्षिप्तः यथा दुःखं भवति तथा. 14. णिवरु (for णिवइ) विहियअवरत्तउ - नृपवरः कृतपश्चात्तापः. 15. णिय - नीता; उज्जाणंतरि - वनमध्ये.

XX. 2. गुट्ठि - वचनविनोदहास्यादिकामोद्रेकवचनानि. 3. डिंभइं - ज्येष्ठ-

---

C. कें आहासइ कासु वि अक्खइ. 6. B. विज्जाहर; अण्णहिं; दिणें. C. विज्जाहर; अण्णहिं; सविमाणें 7. A. पेछंति; अंसुरुवतिय; B. पिच्छेवि रुअंतिय...एं...मुअंतिय; C. पिक्खेवि for पिच्छेवि; पुत्तविउयं; मुवंतिय. 8. B. पुव्वर्जि; दुक्कमें. 9. B. लीलएं; C. लीलइं. 10. A. पमोयउ; B. ताएं; C. ताइंक्कुमारु. 11. A. पिछिवि; B. पेच्छेवि; रुअंतिय; C. पेछिवि. 12. A. पहु for इहु; जाउ; B. काइं इह...जाहुं णहंगणि; C. काइं; जाहुणहंगणि णउ सक्किज्जइ. 13. A. खयकार; C. दुवज्जउ दुखु. 14. A. अछइ णिवरु विहिरय अवतरउ. B. णिरंतरदुक्खें...अच्छइ णिवरु; C. अछइ णिवइ. 15. C. उजाणंतरि.

[*Kadavaka 20.*] 1. A. मूल; 2. B. ताएं; गोट्ठि; C. ताइं; गोट्ठि. 3. A. कीरहि

अह चिरकीरिहि डिंभइं होंतइं   जाइ मरेवि सग्गि संपत्तइ
अक्खयदाणफलें सुरदंपइ   जायइ तहि णिवसंतइ संपइ
कीलंताइ तित्थु संपत्तइ   साहारहो साहहि विहसंतइ
देविए खेयरु गोट्ठि करंतउ   सहु जणणिए सवियारु णियंतउ
पेच्छिवि देवहो सम्मुहु अक्खिउ   “कत्थइ पइ एहु चोज्जु णिरिक्खिउ
जं णियजणणि हरेविणु णंदणु   सेवहु वंछइ कामाउलमणु
तहो दुक्कियहो णासु किह होसइ   अइकुकम्मु जइ एहउ पोसइ”
तहि णिज्जणि पएसि सुरवयणइं   आयण्णिवि तेहि हयमयणइ
चूयतलत्थहि मायापुत्तहि   उद्धु णिरिक्खिउ जा थिरचित्तहि
सो सुरमिहुणु दिट्ठु साहट्ठिउ   वत्त करंतउ णेहुक्कंठिउ

॥ घत्ता ॥

वयणायण्णणपावियसंकहि   भासिउ तियसमिहुणु सदवक्कहि
“जं अवरुप्परु तुम्हहि बोल्लिउ   तं सुणेवि अम्हह मणु सल्लिउ”॥२०

२१

॥ हेला ॥

तं आयण्णिऊण देविए चविउ सारं
“किंण मुणहि सचित्ति चिरकीरभवावयारं ॥ छ ॥

कीरिपुत्रौ. 4. सुरदंपइ - स्त्रीपुरुषौ; देवदेव्यौ. 6. सवियारु - सविकारं. 7. पेच्छिवि etc. - देव्या विद्याधरः माता सह विकारं कुर्वन् दृष्ट्वा देवस्याग्रे कथितं. 8. सेवहु - भोक्तुं. 11. चूय - आम्र. 12. साहट्ठिउ - आम्रशाखायां स्थितः. 14. अवरोप्परु - परस्परं.

डिंभहि; B. जाइं; संपतइं. C. कीरहं डिंभइं हुंतइं; जाय; संपत्तइं. 4. A. सुरसंपइ; B. °फलिं सुरदंपइ जायइं तहिं...इं 5. B. कीलंताएं तेत्थु संपत्तइं...साहहें विहसंतइं; C. °इं; तेत्थ; °इं; साहइं विहसंतइं. 6. A. जणणिइ; B. देविय...सहुं; णियंतिउ. C. सहुं जणणिएं. 7. A. पछिहि; चोज्ज; B. पेच्छेइ....सम्मुहुं...पइं. C. पेक्खिवि; देबिए सम्मुहुं; कत्थइं पइं; णिरिखिउ. 8. B. सेवहुं; C. सेवहो पेच्छेवि. 9. B. कह; जं for जइ; C. तहो; कह. 10. A. सुरवयणइं आयंण्णेवि; B. तहिं णिज्जणे; तेहिं हयमयणइं. 11. A. °पुत्तिहिं; B. °हिं; °हिं, उड्ढु...हिं; C. बलच्छिहिं; °हिं; णिरिक्खिवि; °हिं. 12. A. सोहट्ठिउ; BC. साहाठिउ; C. णेहुक्कंठिय. 13. B. °हिं; C. वयणायण्णणि; °संकहिं; °हिं. 14. A. जें for जं; B. जं अवरोप्परु; तुम्हहिं; अम्हहं; C. यं for जें; तुम्हिहिं पोल्लिउ.

तुम्हइ पियरइ पियरइ जायइ   कीरमणुयजम्महि सुइकायइ
अम्हइ डिंभइ तुम्हए होंतइ   अक्खयपूयाधम्मपसत्थइ
5 मिहुणसरूवइ इहु पुणु सो सुरु   तुह संजायउ पुत्तु मणोहरु
मइ देविए तुम्हइ इत्थायइ   पेक्खिवि अवसु कुकम्मसहायइ
तुम्हइं पडिबोहेवि पउत्तइ   चिरवयणइ दुक्कम्ममहंतइ ”
एम कहेवि ताइ गयणंगणि   चडिवि विमाणि गयइ हिट्ठइ मणि
संभरेवि तेहि मि चिरजम्मइ   णिंदियाइ णियकुच्छियकम्मइ
10 मयणकुमारें ता णियमायहि   चलण णमेविणु णिरु सुच्छायहि
भणिउ “माइ मइ मिच्छादुक्किउ   जं पाविं मइ जम्मु कलंकिउ ”
तायइ थणणिग्गयपेऊसइ   आलिंगिवि सपुत्तु कयतोसइ

॥ घत्ता ॥

सिरि चुंबिवि उच्छंगि णिवेसिउ   चिरवइयरु समग्गु तहो भासिउ
14 पुत्तणिरिक्खणि तहि दुहु णट्ठउ   तिमिरु जेम रविकिरणिहि पुट्ठउ ॥२१

XXI. 3. तुम्हइ etc. - पूर्वभवशुकः ज्येष्ठशुकी द्वौ हेमप्रभजयसुंदरी जातौ मातापितरौ; सुइकायइ - निर्मलशरीरौ. 5. मिहुणसरूवइं - स्त्रीपुरुषौ देवदेव्यौ; एषः मदनकुमारः रतिकीरीपुत्रः मृत्वा स्वर्गे देवो भूत्वा तस्मात् च्युत्वा हे राज्ञि तव पुत्रः मदनकुमारः जातः. 12. °पेऊसइं - दुग्धानि. 13. समग्गु - समस्तं. 14. णिरिक्खणि - अवलोकने.

[*Kadavaka 21.*] 1. A. चविओ; B. ता चविउ; C. आयण्णिउण; चविउ. 2. B. किंण मुणहिं सचित्ति; C. मुणहिं; भयावयारं. 3. A. सुयकायइ; B. सुयकायइं C. करिमणुयसुयजम्भइं कांयइं. 4. A. तुम्हइ; B. पसत्तइं; C. तुम्हंहं हुंलइं धम्मासत्तइं. 5. A. तुहु; B. °इं; C. °इं; तुह. 6. A. इत्थाइय; अक्खिवि; °सहाइय. B, इत्थायइं; पेक्खेवि; °सहायइं; C. मइं देबिएतम्हं इच्छायइं पेक्खेवि °इयं. 7. A. पीडवाहेछि; पवुत्तइ; B. तुम्हइं पडिवोहेवि पउत्तइं चिरवयणइं दुहकम्भमहंतइं; C. तुम्हहं पडिबोहत्थपउत्तइं चिरवयणइं. 8. B. ताएं गयणंगणे चडेवि; °इं; °इं; मणे; C. ताय for ताइ; गयणंगणे; °इं; °इं; मणे. 9. A. बेहि; B. तेहिंमि चिरजम्भइं; °इं; °इं. C. तेहिमि; °इं; °इं; °इं. 10. B. °रिं; °हिं...णएविणु...हिं; C. ‘हिं; चरण णवेप्पिणु अियसुच्छायहिं. 11. B. भणिउं; भइं, C. माए; महु; जें पावें मइं; कलिंकिउ. 12. A. त्थणणिम्मय° B. तायइं थणणिग्गयपेऊसइं; °इं. C. तायएं थणणिग्गयपेऊसहिं...इं; BC. सिरु चुंविवि उछंगि; 14. B. तहे; °हिं; C. पुत्तिणिरिक्खि तहो दुहु णट्ठउ; किरणेहिं.

२२

॥ हेला ॥

सोऊण जणणिसहिओ णियगेहि झत्ति पत्तो
हरिसविसायवंतु विद्दाणसयलगत्तो ॥ छ ॥

ता पियरेहि वुत्तु विद्दाणउ   णं असोउ खरयम्ममिलाणउ
हरिसियमाणसेहि णिरु पुच्छिउ   "एत्तिउ कालु देव कहिं अच्छिउ"
इक्कल्लिय जणेरि विज्जाहरि   पयकमलइं ठावेप्पिणु णियसिरि
तें विण्णत्त "सच्चु महु भासहि   अवसें माणससंसउ णासहि
कवणु ताउ का मज्झु सवित्तिय"   तयणु ताइ इय भासा वुत्तिय
"हउ तुह जणणि ताउ तुह खेयरु   अण्णु ण किंपि मुणमि सुय वइयरु"
कुमरें भणिउ "एउ सच्चउ पुणु   अण्णु जम्मकारणु काइ मि भणु"
ताइ चविउ "खेयरु जाणेसइ   जम्मवियप्पु तुज्झु णिहणेसइ"
पणविवि तेण ताउ पुणु बोल्लिउ   तणयमहाममत्तगंजोल्लिउ
"परमत्थेण ताय महु अक्खहि   जम्मसरूउ मज्झु मा रक्खहि"
तेण वि पयडिउ वइयरकारणु   जाम कहिउ संसयविणिवारणु

॥ घत्ता ॥

ताम तहि जि हेमप्पहु राणउ   पियसुयसोयदुक्खविद्दाणउ
पियहरणहो पवित्तिविंभियमणु   मंदिरि अच्छइ पुच्छंतउ जणु ॥२२॥

XXII. This K. has no notes.

[*Kadavaka 22.*] 1. BC. सहिउ; C. सोउण. 2. C. विद्याण for विद्दाण°. 3. BC. °हिं; °उं; खरधम्ममिलाणउं. 4. A. पुंच्छिउ; एतिय; काल; किह; B. °हिं ता पुच्छिउ...कालु देव कहिं अच्छिउ; C. °हिं; पुछिउ; एत्तिउ कालु; कहिं अछिउ. 5. B. एक्कल्लिय...इं; C. एकल्लिय; °कमलइं. 6. B. तिं विण्णत्त...णासहिं; C. बिण्णत सच्चु...हिं. 7. B. मज्झु...ताएं; C. मज्झु; ताएं इय भासा वृत्तिय. 8. B. हउं; तुह for तुहु; C. हउं; अण्णु किंपि ण सुणमि सुववइयरु. 9. A. ए for एउ; B. भणिउं एउ; BC. काइंमि. 10. B. ताएं; B.C. तुज्झ. 11. A. णयण for तणय; BC. पणवेवि; 12. C. °हिं; मम्भ for जम्भ; °हिं; 13. B. कहिउं; 14. B. तहें जि...राणउं; विद्दाणउं. 15. A. °विंभय°; पुंच्छंतउ; B. विंभिय; पुच्छंतउ; C. °विभय°; अछइ; पुछंतउ.

२३

॥ हेला ॥

तहि समयम्मि कहइ उज्जाणरक्खवालो
आविवि णिवहो धरणिसण्णिहियपवरभालो ॥ छ ॥

“ उज्जाणम्मि देव सुयसायरु   तुह मणसंसयतिमिरदिवायरु
अवहिवंतु णिज्जियपंचिंदिउ   आयउ मुणि णरसुरफणिवंदिउ
संघसमाणु तेण हउ आयउ   पइ वद्धावहु पुलइयकायउ ”
तहो वयणें णरवइ रोमंचिउ   भावियत्थु णं हियइ पवंचिउ
सो दव्वे तोसेवि सपरियणु   साहु णमंसहो गउ णंदणवणु
तहि मुणिपयपंकयइ णवेप्पिणु   धम्मक्खाणु किंपि णिसुणेप्पिणु
विण्णवेइ “ महु पिय जयसुंदरि   केण हरेवि णीय कहि पुरवरि
किं कज्जें तं मज्झु पयासहि   मणवियप्पु सविसेसु पणासहि ”
साहइ तासु साहु “ णियतणए   सा हरेवि णिय वड्ढियपणए ”
तेण भणिउ “ तहि पुत्तु विणट्ठउ   सामिय अवरु ण अत्थि विसिट्ठउ

॥ घत्ता ॥

एहु अचंभउ जायउ महु मणि   परिवड्ढिउ अच्छइ एवहि खणि
तुज्झ पसाए सो लहु फिट्टइ   जुण्णतंतु जिह लीलइ तुट्टइ ” ॥२३॥

XXIII. 2. °भालो - मस्तकः.

[*Kadavaka 23.*] 1. B. तहिं; 2. C. णिवहो. 3. C. °णंम्भि; °सायर. 5. A. वद्धावहु; B. हउं; पइं वद्धावहुं; C. हउं; तुह वद्धावउ. 6. B. पवंचिउं. 7. BC. णमंसहुं. 8. A. °पंक्कयइ; तं पि for किंपि; B. °इं; C. तहिं; किंपि. 9. B. कहिं पुरवरे. 10. B. विणासहि for पणासहि; C. पयासइ. 11. BC. °एं; °एं. 12. BC. भणिउं; तहिं पुत्तु. 13. A. अचंभउ; B. एवहिंखणे; C. अच्चभउ; परिवड्ढउ; खणे. 14. B. तुज्झु पसाएं सो लाहु किट्टइ जह लीलइं; C. पसाएं; जह लीलए.

२४

॥ हेला ॥

मुणिणा तासु कहिउ रइविहिउ पुव्वकज्जं
णियकुलदेविपूयणं पुत्तबलिसहिज्जं ॥ छ ॥

जयसुंदरिपवित्ति जामहि मुणि णिवहो कहंतउ अच्छइ तहि वणि
ताम विमाणें जणणिए जुत्तउ मयणकुमारु वि तहि संपत्तउ
मुणि पणविवि समीवि उवविट्ठउ जइणा ता रायहो आइट्ठउ
"इहु सो तुह णंदणु विज्जाहरु किंणालिंगहि सुयविहियायरु"
तहि अवसरि णियताउ णमंसिउ कुमरें णियसुयमोहविहूसिउ
तेण पमोयजलुल्लियणयणें आलिंगेवि पुत्तु पियवयणें
कुसलपवित्तिए चिरु संभासिउ सोयभाउ दूरें णिण्णासिउ
णियपियचरणेहि लग्गिवि रुण्णउ जयसुंदरिए जणियकारुण्णउ
तिह जिह सयल सहा दुक्खाविय णयणें अंसुपवाहु मुयाविय
रायइ कुसलपुव्वु संभासिय पुणु सा णियसमीवि उववेसिय

॥ घत्ता ॥

जयसुंदरिए विणासियवम्महु पणविवि साहु पयासियसप्पहु
विण्णत्तउ "कहि केण कुकम्में सुयविच्छोउ महु हुउ हयसम्में" २४

XXIV. 5. आइट्ठउ - आदिष्टः कथितः. 6. सुयविहियायरु - पुत्रे कृतादरः. 14. C. हयसम्में - हतसौषेन.

[*Kadavaka 24.*] 1. C. बिहियं. 2. B. °पुज्जणं...सहेज्जं. 3. A. णिवइ; अछइ; B. जामहिं...णिवहो...तहिं; C. जावहि; णिबहो. 4. A. वुत्तउ for जुत्तउ; B. विमाणिं...एं जुत्तउ...तहिं. C. विमाणिं; जणणिएं. 5. B. पणवेवि; उवइट्ठउ. C. पणवेवि; उविट्ठउ. 6. A. तुव; B. एउ; किंणालिंगहि; C. एउ; तुह; किंनालिंगाहिं. 7. B. तहिं; कुमरिं; C. तहिं; कुमरं. 8. BC. जलोल्लिउ; आलिंगेवि पुत्तु पियवयणें. 9. A. °पव्विए for °पवित्तिए. B. णिव्वारिउ. 10. B. पियपिउचरणेहिं लग्गेवि रुण्णउं; °उं. C. पियपिउं; °हिं; जयसुंदरि जो. 11 तह जह...मुआविय; C. तह जह; अंसुय. 12. A. कुसल वुत्तु; B. रायएं कुसुलपुव्वु; C. राएं कुसुलपुव्वु. 13. B. °वम्महु; BC. पणवेवि; 14. B. सुयविओउ. C. सुयविउय महु हुउ हयधम्में.

२५

॥ हेला ॥

" सोलहसमयमाणु " वज्जरइ ता मुणिंदो
सयलह पुरउ सुट्ठु भव्वयणकुमुयचंदो ॥ छ ॥

" कीरिजम्मि रइकीरिहि अंडउ पइं कीरिए हुंतियइ पयंडउ
हरिवि ठविउ दोअट्ठमुहुत्तइ तहि दुक्खइ विहियाइ बहुत्तइ
पुणरवि तं अणुकंपइ मुत्तउ तें तुह एयजम्मे दुहु थक्कउ
सोलहवरिसपमाणें दुक्खिय तुहु हुव तें दुरिएण णिरिक्खिय
सुहु असुहु वि जं परहो विहिज्जइ तं सविसेसउ सइ मि सहिज्जइ "
णिंदंतिए गरहंतिए अप्पउ पच्छायावें कयदुवियप्पउ
गुरुवयणेण ताइ रइ खामिय " खमसु माइ जें दुक्खें भामिय "
रइए वि जयसुंदरि मण्णाविय चलण णमंसिवि सुट्ठु खमाविय
विहियखमावणाहि चिरदुक्खिउ दोहि मि ताहि हणिउ णीसंकिउ
पुणु नरवइणा मुणि विण्णप्पइ " कहि भयवंतहो अण्णु वि संपइ

॥ घत्ता ॥

कम्में केण रज्जु णिरवज्जउ अम्हह पाविउ णायसहिज्जउ
सयलहं जणहं णाह तुहु साहहि दुक्खियकम्मु दूरि णिव्वाहहि " ॥२५

XXV. 1. C. तासु - तस्याः जयसुंदर्या अग्रे; B. सोलहसमयमाणु - १६ मुहूर्त. 3. C. दो अट्ठ मुहुत्तइं - षोडसमुहुर्त; B. - १६. 5. अणुकंपइ - कृपया. 7. विहिज्जइ - क्रियते. 9. रइ खामिय - रतिः क्षमापिता. 11. विहिय - कृत. 12. B. has भवंतहो अण्णु वि संपइ - संसारे परिभ्रमतानां अस्माकं अन्यदपि सांप्रतं. 14. णिव्वाहहि - निर्नाशय.

[*Kadavaka 25*] 1. C. °समए; तासु for माणु. 2. A. सुट्ठ; B. सयलहं; 3. A. पयंडइ; B. कीरिए हुंतियएं; C. पइं कीरिय हुंतियए पवडंतु. 4. A. थविउ; B. °इं; °हिं; °इं; °इं; C. हरेविउ छविउ दुअट्ठमुहत्तइं 5. A. अणुकंप्पइ; B. अणुकंपएं; तिं तुह एय जम्मि; C. अणुकंपएं; एक्क for एय; जम्मेंहु. 6. A. तुह for तें; B. दुक्खिय तुहुं हुअ तिं दुरिएण. C. तुहु हुअ तें दुरिएण णिरिक्खिय. 7. B. सइं. 8. B. पच्छायाविं; 9. A. दुखें; B. ताइं जं दुक्खिं; C. ताइं. 10. A. णमंसिय; B. णमंसेवि; C. रइ for रइए; चरणणमंसिवि. 11. A. भणिउ for हणिउ; B. °हिं; दोहिंमि ताहिं हणिउं; C. दोहिंमि ताहिं हणिउं. 12. A. णरवयणा; B. णरवइणा...कहिहि भवंत्तहो अण्णु वि संपइ; C. णरवइणा; कहहि भयवंतहो. 13. A. णिखज्जउ for णिखज्जउ; णायपइज्जउ; B. रज्ज; अम्हहं; णायसहिज्जउ; C. अम्हहं; णायपविज्जउ. 14. A. सयलहि जणिहि; दूरिहि; B. सयलहं जणहं णाह तं साहहि. दुक्कियकम्मु दूरि णिव्वाहहि; C. सयहिं जणिहिं णाह तं साहहि दुक्कियकम्म दूरि णिव्वाहहिं.

२६

॥ हेला ॥

तव्वयणंति साहु आइसइ विहियबोहो
हेमप्पहणरिंदहो दलियसयलमोहो ॥ छ ॥

“ कीरभवत्थिहि तुम्हहि कीरहि   सयलहि णिम्मलभावगहीरहि
मुणिउवएसें जिणपय पुज्जिय   अक्खएहि कलिकलुसविवज्जिय
तासु पहावे णरसुरसुक्खइ   तुम्हइ लद्धइ हयपडिवक्खइ
पुणु कमेण अक्खयसुहु होसइ   कम्मसमूहु खयहो जाएसइ ”
तम्मि कालि महिवइ रइपुत्तहो   देवि रज्जु णयविणए जुत्तहो
रइजयसुंदरिपुत्तसमाणउ   हुउ पव्वइयउ णिहणियमाणउ
तासु जि गुरुहि पासि तउ पालिवि बहुसत्थत्थसरूउ णिहालिवि
सयलइ संजमु सीलु धरेविणु   आराहणभावे सुमरेविणु
मरिवि पुण्णमाहप्पें जाइय   सत्तमसग्गि महिंदि सहाइय

॥ घत्ता ॥

तइयइ भवि ते होइवि णरवर   पालिवि रज्जु धरिवि संजमधुर
अमरकित्ति अक्खयसुहभायण   अंबपसाय हवेसिहि पावण ॥ २६ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए अक्खयपूयाविहाणकहापयासणो णाम चउत्थो संधिपरिच्छेओ समत्तो ॥ संधि ४ ॥

XXVI. 1. तव्वयणंति - राज्ञो वचनान्तरे; आइसइ - आदिशति.

[*Kadavaka 26.*] 1. A. तें वयणंति; अइसइ; B. तव्वयणंति साहु आइसइ; C. आहासइ विहियबोहो. 2. B. °हिं in all relevant endings; C. कीरभवत्थेंहि तुम्हइं करीहिं; °हिं; °हिं. 5. B. तुम्हहें लद्धइं; C. पहावें; तुम्हहिं लद्धइ. 7. B. विणएं; C. रज्जु; विणयें. 8. B. समाणउं...माणउं; C. हुयउ. 10. B. °इं; °भाविं; C. सयलइं संयमु; भावें. 11. B. मरेवि ...सग्गे महड्ढिसहायइं; C. सत्तमि; महद्धिपसाइय. 12. A. रज्ज; संजमधर; B. रज्जु धरेवि संजमधुर. C. तइयभवे; णवर for णरवर; रज्जु; °धुर. 13. A. अखय; BC. °सुहभावण अंवपसाय हवेसहिं पावण colophon B. छक्कम्मोवएसे महाकव्वे महाभव्व अंव°; णाम omitted; C. णाम dropped; संधीपरिछेउ.

[पंचमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

वहुजाइहि जो [वर] तरुवरह कुसुमहि परिमलतोसियभसलहि
जिणवरु पुज्जइ एयमणु सपरायहि अण्णइ सरकमलहि ॥ छ ॥

॥ मंजरी ॥

पुज्जणीउ सो सयलह तिहुयणि जायए
तासु [पसिद्धि] पुण्णु सोहग्गु ण कत्थइ मायए ॥ छ ॥
जो तिसंझ जिणु कुसुमिहि पुज्जइ तासु पसत्ति चित्ति उप्पज्जइ
धम्मियत्तु भासिज्जइ तहो जणि जणवीसासहेउ जायइ खणि
जिणपूयाविहाणसंबंधिय णिसुणि कहा बहुपुण्णसमिद्धिय
जिणवरचरणकमलइंदिंदिर वणिगुणवालपुत्त सावयवर
अह इत्थत्थि भरहविक्खाइय उत्तरमहुराउरि जणराइय
धम्मपालु तहि णरवइ णिवसइ णयधम्मेहि रज्जु जो विलसइ
धम्माणंदु सेट्ठि धम्महो णिहि अत्थि तित्थु उप्पाइयजणदिहि

[Sandhi : 5]

I. 2. सपरायहि - सपरागैः सपरिमलैः सरोवरकमलैः; C. सहपरागैः परिमलैः.
5. पसत्तिः - निर्मलता.

[Sandhi : 5]

[*Kadavaka 1.*] 1. A. जोव्वरुतरुवरइ; B. ध्रुवकं not written; वहजाइहिं जो वरतरुवरहं कुसुमहं परिमलतोसियभसलहं; C. 'हिं; जो वरतरुवरहं; °हिं; °हिं. 2. A. सपयहि for सपरायहि; B. सपरायहिं अण्णइं सरकमलहिं; C. सपरायहिं अण्णहिं; 'हिं. 3. A. सयलहि B. सलयहं; जायए; C. सयलइ तिहुवणे जायए. 4. A. मायइ; B. कत्थए मायए; C. ण कत्थइं मायए. 5. BC. कुसुमहिं. 8. A. गुणमाल°; BC. गुणवाल°. 9. B. एत्थत्थे; विक्खाईय; C. जिणराइय. 10. B. तहिं; 'हिं; C. तहिं णरवइ णिवसिय. 11. A. सिधि for सेट्ठि; B. धम्माणंदु सेट्ठि;

सिरिमाला णामें तहो गेहिणि   पुण्णपसिद्धिसीलसमणेहिणि
लीलावइ णामें तहो णंदिणि   पियरसुयणमणणयणाणंदिणि
गुणहरु णामु तणउ लहुयारउ   गुणणिवासु हुउ सयलपियारउ

॥ घत्ता ॥

णाणा[विह]लक्खणलक्खियहि   दोहि मि डिंभहि तहो घरु सोहइ
उहयपक्खसुविसुद्धहि   हंसिहि कमलसरु व जणु मोहइ ॥१॥

२

॥ मंजरी ॥

णवतारुण्णरूवसोहग्गिहि मुणिमणहरणिया
तासु पुत्ति सा दाहिणमहुरहो परिणिया ॥ छ ॥

वणिपहाणमयरद्धयपुत्तें   सायरदत्तें बहुगुणवंतें
सुंदरि णियदासिए संजुत्तिय   सा भत्तारगेहि संपत्तिय
जामच्छइ सुहसेवासत्तिय   पइसम्माणिय तोसियचित्तिय
ता जिणबिंबु सवक्किहि केरउ   अइरवण्णु अच्छरियजणेरउ
घणपरिमलमिलंतभसलालइ   पुज्जिउ अहिणवमालइमालइ
णियवि ताइ ईसासिहितत्तइ   पुव्वभवज्जियदिढमिच्छत्तइ
णियदासी पउत्त " हलि आवहि   माल लएविणु तुहु म चिरावहि
पच्छा दूरपएसि णिहिज्जहि   महु वयणहो मा दुक्खु विहिज्जहि

II. 2. C. तासु - धर्मानंदश्रेष्ठिनः. 6. अच्छरियजणेरउ - आश्चर्योत्पादकः.

तेत्थु; C. सिद्धि; 12. B. तहु; पुण्णपसिद्ध°. 13. A. तहि; B. तहो; C. तहिं. 14. B. णाम तणउं; C. तणउं. 15. BC. °हिं; °हिं; °हिं; तहिं; 16. B. °हिं; °हिं; सरुव; C. सुविसुद्धयहिं; °हिं.

[*Kadavaka 2.*] 1. BC. °हिं. 2. B. °महुरहिं; C. °महुरहे. 3. A. गुणवंत्तें; B. पुंत्तिं. 5. A. पय° for पइ°; BC. पइसम्माणिय. 6. B. सवक्किहिं; C. सवक्किहे. 7. A. °मिलंति°; B. °लालए; °मालए; C. मिलंतु; मालइमालए. 8. B. णिएवि ताए; °तत्तएं; °मिच्छतए; C. ताए; °तत्तए; °मिच्छतए. 9. A. पउत्तु; B. पउत्त. तुहुं, C. पउत्त; लहि for हलि; तुहुं. 10. A. पछा; वयणह; B. वयणहो; C. वयणहि; विहिज्जहिं. 11. B. णयणइं ताइं; °हिं; जाइं

णयणइ ताइ किण्ण लहु फुट्टहि   परसिरिदंसणि जाइ पयट्टहि
बहिरंधलह जम्मु सलहिज्जइ   जहि परदिट्ठि ण वयणु सुणिज्जइ ”

॥ घत्ता ॥

णियसामिणिआएसेण   लहु सा सुंदरि पत्तिय तेत्तहि
मालइमालापुज्जियउ   जिणमइए अच्छइ जिणु जेत्तहि ॥ २ ॥

३

॥ मंजरी ॥

णियवि माल जा घेत्तुं णियकरु वंछए
ताम सप्पु अइदारुणु सा तं पिच्छए ॥ छ ॥

भएण वि जामहि सा णियहत्थु   ण पेरहु सक्कइ किंपि समत्थु
सयं णिरु जाएवि ताइ करेण   पगिण्हिय मालइमाल खणेण
स कोहइ सप्पु हवेवि विलग्ग   करे तहि दुट्ठहे माल समग्ग
विछुट्टइ जाम ण ताम रुवंति   धुणेइ करं णिरु सा सहसंति
गहीररवेहि तहा विलवेइ   जहा जणमाणसि दुक्खु हवेइ
सुणेविणु ताह सवक्कि दवत्ति   समागय दंसणमुद्धि ससत्ति
णियच्छिवि ताइ दया विरएवि   थुणेवि सभत्तिए सासणदेवि
मणम्मि धरेवि फुडं णवकारु   पयासइ जो जयमंतहं सारु

III. 8. दवत्ति समागय - शीघ्रं समागता. 9. ताएं - जिनमत्या. 13. उक्कारिय - प्रशंसिता.

पयट्टिहिं; C. णयणइं ताइं; किं न फुट्टहिं; दंसणे; पयट्टहिं. 12. B. जहिं; C. जह. 13. BC. तेत्तहिं. 14. A. जिणमइ; जेतहि; B. जिणमइयएं; जेत्तहिं; C. °मालए पुज्जियउ जिणमइए अछइ जिणुजेत्तहिं.

[*Kadavaka 3.*] 1. A. घेत्तु; वंच्छइ; B. णिएवि; घेत्तुं; वंछए. C. णिएवि; घेत्तुं. 2. A. पिच्छइ; B. पिच्छए; C. पेछए. 3. B. जामहिं; पेरहुं; C. भएण वि जामहिं. 4. B. जाएवि; ताएं; पगेण्हिय; C. ताए; पगेन्हिय. 5. A. साल for माल; B. कोहएं; हवेवि विलग्ग; तहिं; दुट्ठहें C. कोहए; लग्गा; तहे. 6. A. करंतिरु for करं णिरु; B. रुअंति; C. विच्छुहइ; सहसत्ति. 7. A. जणमाणस; BC. खेहिं; °माणसि. 8. A. सुद्धि for मुद्धि. B. ताहिं; C. ताहि; दंसणमुद्धि ससंत्ति. 9. A. णियछिवि; विखेइ; B. णियच्छेवि; ताएं; विरएवि; C. णियच्छिवि ताए दया विरएवि. 10. A.

लएविणु ताहि कराउ सु सप्पु   सहत्थि णिवेसिउ जा कयदप्पु
खणेण वि ता हुय मालइमाल   सुगंधपधावियभिंगसराल

॥ घत्ता ॥

तं णिएवि णायरजणिहि   जिणमइ जिणवरधम्मुक्कारिय
परमाणंदु वहंतयहिं   वारवार णिरु साहुक्कारिय ॥ ३ ॥

४

॥ मंजरी ॥

लीलावइ वि जाम णिरु दुक्खु वहंतिय णियमणे
वसइ तित्थु पियमंदिरि ताम तहिं खणे ॥ छ ॥

संजमभूसणु णाम तवोहणु   भवजलणिहिउत्तरणपरोहणु
करुणावंतु विसयविद्धंसणु   णिहणियासु परमत्थासंसणु
विहरियमहियलु गुत्तिहि गुत्तउ   मज्झण्णइ सो तित्थु पहुत्तउ
आवंतउ णिएवि सुइचित्तें   पडिगाहिउ लीलावइकंतें
सायरदत्तें पुण्णअब्भहियउ   भोयणदाणु तासु विहिविहियउ
अक्खयदाणु भणिवि उवविट्ठउ   जा मुणिंदु णियमणि संतुट्ठउ
पणवेप्पिणु वणिणा सकलत्तें   पुच्छिउ सावयधम्मु महंतें
ता मुणि भणइ "भविय चउभेयउ सावएहि सइ धम्मु विहेयउ

IV. 7. पुण्णअब्भहियउ - पुण्येनाधिकः; तासु - मुनेः.

मणंम्भि; जयसत्तह; BC. मणम्भि; णवयारु; जयमंतहं; 11. B. ताहं; C. सहथि. 12. A. हय for हुय; सुगंधइ धावियभिंगसराल; B. सुगंधपधावियभिंगसराल; C. सुगंधपधावियभिंगरसाल. 14. A. वहंतेहिं; साहुंक्कारिय; B. वहंतियहिं; BC. साहुक्कारिय.

[*Kadavaka 4.*] 1. C. दुक्खुवोहणु; there is no णियमणे; 2. B. तेत्थु; C. तित्थ; मंदिरे. 3. B. संजमभूषणु. 4. A. does not possess this line; BC. have it; C. णिहणियास. 5. B. गुत्तिहिं; तेत्थु; C. °महियल; °हिं; मज्झण्णए; तेत्थु. 7. A. पुणु अब्भहियउ; B. सायरदत्तिं पुण्णअब्भहियउ; C. सायरदत्तिं पुण्णु. 8. B. भणेवि; C. भणेवि; उवविट्ठउ. 9. A. सावइधम्मु; C. महंति. 10. B. सावएहिं सइं; C. °हिं. 11. C. चउत्थुउ.

जिणपूया सुदाणु पुणु पोसहु   सीलु चउत्थउ दंसइ सिवपहु
णिसुणि सेट्ठि जो कुसुमिहि जिणवरु तिहि संज्झहि पुज्जइ सिद्धायरु

॥ घत्ता ॥

पुण्णु अणंतु हवेइ तहो   लब्भइ जेण सग्गु सुहकारणु
एम मुणेविणु चित्ति तुहु   जिणह पुज्ज किज्जसु अणिवारणु " ॥४॥

५

॥ मंजरी ॥

एक्कु फुल्लु सइ लेविणु जो जिणु पुज्जए
तासु पुण्णु सायरजलु जेम छिज्जइ ॥ छ ॥

जो पुणु कोहें   वड्ढियमोहें
परकियकारिय   सिरिपरिवारिय
पुज्जा वारइ   अह अवहारइ
जिणवरदेवहो   कयसुरसेवहो
तेणाहम्में   हयवरजम्में
सो णरु दुत्थिउ   कह व ण सुत्थिउ
इह उप्पज्जइ   दुक्खिहि भिज्जइ
णारउ जम्मइ   खणि खणि हम्मइ
तयणु तिरिक्खिउ   दुक्खणिरिक्खिउ
णरभउ पावइ   ता बहुआवइ

V. 4. कारिय - पूजा; सिरिपरिवारियः - श्रीपरिभूषिता पूजा. 5. अथ अवगणनां करोति तां पूजां प्रति. 11. तयणु तिरिक्खिउ - तदनु तिर्यंचः. 12. बहुआवइ - बहुआपदासहितः.

---

12. A. तहि for तिहि; B. °हिं; तिहिं संज्झहिं; सद्धायरु; C. तिहिं सज्झहिं; सद्धायरु. 14. BC. तुहुं जिणहो.

[*Kadavaka* 5.] 1. BC. सइं. 2. A. खिज्जइ. 3. C. कोहिं; मोहिं. 9. B. दुक्खें; C. दुखिहि. 10. BC. जम्मइं; खम्मइं. B. खणे खणे. 11. BC. तिरिक्खउ; C.

सेवइ णिग्घिणु दुग्गंधियतणु
तण्हासोसिउ भुक्खादूसिउ
अइदोहग्गिउ णिच्चकुमग्गिउ
भवि भवि दुक्खिउ कहव ण सुक्खिउ ”
इय मुणिवुत्तउ सुणिवि पवित्तउ
ता लीलावइ कयणिम्मलमइ
सुमरिवि चिरकिउ बहु णियदुक्किउ

॥ घत्ता ॥

अइपवणाहयकेलि जिह कंपंतियइ ताइ चिरु विहियउ
जिणबिंबहो मालाहरणु पणवेप्पिणु मुणिणाहहु कहियउ ॥५॥

६

॥ मंजरी ॥

“ किह विसुद्धि महु होही एयहु पावहो
तं पयासि फुडु भयवं अइअसुहावहो ” ॥ छ ॥
“ णिंदणगरुहणपावविसुद्धिहि पाउ हणिज्जसु सम्मसमिद्धिहि
अण्णइ पुज्जिज्जसु तुहु जिणवरु तिहि संझहि कुसुमहि दुक्कियहरु ”
मुणिवयणेण ताइ मरणावहि ता गिण्हिवि जिणपूयासुहणिहि
जिणमइ वि खामिय कयभावइ पुणु णिम्मलसम्मत्तसहावइ

VI. 3. सम्मसमिद्धिहि - सम्यक्त्वसमृद्धया.

णिरिक्खिउ. 13. C. णिघुणु. 14. A. भुक्खइ दूसिउ; C. तन्हा. 15. A. does not have णिच्चकुमज्जिउ; B. अह दोहम्मिउ. 16. A. does not possess: कहव ण सुक्खिउ; BC. possess it. C. सुखिउ. 16. B. सुणेवि. 18. A. तो for ता. 19. C. सुमरेबि. 20. A. जिह कंपंतियइ; B. जह कंपंतियएं ताएं चिरु. 21. BC. मुणिणाहहो. C. अखिउ for कहियउ.

[*Kadavaka 6.*] 1. B. कह विसुद्धि होही महु एयहो; C. कह; एयहो. 2. A. अइसुहावहो; B. अइअसुहावहो. 3. A. सम्मु; B. °हिं; °हिं; BC. सम्म°; C. गरहण. 4. A. तहि संज्झहि; B. °इं; तुहुं तिहिं संज्झहिं कुसुमहिं; C. °इं; तुहुं; °हिं; कुसुमिहिं. 5. B. ताएं मरणावहिं; गेण्हेवि; पूया; C. ताए; गेन्हिवि; जिण पूया. 6. B. जिणमईए; °एं; °एं; C. जिणमई;

धम्मु कहेवि ताह मुणि सारउ गउ णियठाणि विवज्जियगारउ
लीलावइ वि सुयंधिहि फुल्लिहि दिणि दिणि तिहि संझाहि अमुल्लिहि
पुज्जइ थिरभावें तिहुयणगुरु अह अण्णइ दिणि उक्कंठिय णिरु
सासुरयहो णियपइअणुमण्णिय जिणपूयाविहाणु सुपसण्णिय
उत्तरमहुरइ पियहरि आइय अहिणवपुण्णसमिद्धिसहाइय
सा अवलोएवि आणंदियमण तायजणणिबंधवसुहिसज्जण
अप्पाणउ कयत्थु ते मण्णहि अहणिसु लीलावइ पर वण्णहि

॥ घत्ता ॥

लहुबंधविण स अण्णदिणि जिणु पुज्जंती सुमहुरु भासिय
“कहहि सहोयरि सच्चु महु जिणपूया तुह केण पयासिय ॥ ६ ॥

७

॥ मंजरी ॥

मज्झु माइ फलु अक्खहि किं पुणु एयहो
अइममत्तु मणि भाविवि अवसु विहेयहो” ॥ छ ॥

“जो जिणसामिउ कुसुमिहि अंचइ सो सुक्खेहि कयावि ण मुच्चइ
उवसग्गु वि तहो कह वि ण आवइ णरसुरसामित्तणु लहु पावइ”
“जइ एवं ता पुण्णु करेसमि जिणपूया तियालु विरएसमि”
ताइ पउत्तु “धण्णु तुहु भायर जसु जिणपूया बुद्धिकयायर”
इय दोहि मि जिणपूय करेविणु आजम्मु वि सम्मत्तु धरेविणु

VII. 2. विहेयहो - कर्तव्यस्य. 7. आजम्मु etc. - निश्चयं आजन्मसम्यक्त्वं.

भावए; सहावए. 7. A. कहेहि; B. कहेवि; ताहं; C. धम्म कहेवि; ताहं; णियठाणु. 8. B. सुयंधिहिं फुल्लिहिं; तिहिं संज्झाहिं अमोल्लिहिं. C. फुल्लहिं; संझहिं; असुल्लिहिं. 9. B. तिहुवण; अण्णहिं; C. तिहुवण; अण्णहिं दिणे उक्कंठिउ णिरु. 10. A. पय for पइ; B. विहाण; C. विहाण. 11. A. पुण्णहि; BC. °हिं पियहरि. 12. A. आयवलोयवि for सा अवलोएवि; B. सा अवलोएवि; C. सा अवलोइवि. 13. BC. °उं; °हिं; °हिं. 14. A. सुमुहुर; B. अण्णहिं दिणि; जिणु; महुरु. 15. C. कहहिं.

[*Kadavaka* 7.] 1. A. मइ for माइ; BC. पुण; C. अखहिं किं. 2. C. ममत्त भावेवि. 3. A. मुचहि; B. जिणु; कुसुमेंहिं; °हिं; ण कयाइ वि मुच्चइ; C. सामिउं; °हिं; °हिं. 4. BC. कहव; C. पावइ. 5. B. तियालु. 6. B. ताएं; C. ताए; BC. तुहुं. 7. BC. दोहिं;

मरिवि सग्गि सोहम्मि गुरुक्कइ सुरमिहुणइ होएविणु थक्कइ
विण्णि वि तहि विमाणि जिणबिंबइ पुज्जहिं अणिसु णमंसणपुव्वइ
आउसंति सो सुरु उप्पण्णउ पोमपुरम्मि सुधम्मरवण्णउ
पोमरहेसहु पोमाएविहि गब्भवासि वंछियसुहसेविहि
जयकुमारु सुकलाललियंगउ छणससहरु णं कंतिसमग्गउ

॥ घत्ता ॥

एत्तहि सुरपुरसामियहो सुरविक्कमहो पियाहि सुमालहि
तहि सा देवी हुइय सुय सग्गहो आविवि धम्मविसालहि ॥७॥

८

॥ मंजरी ॥

गउरि ताहि सोहग्गहो लेसु ण पावइ
तणु विलग्ग थीसंकइ ईसहो धावइ ॥ छ ॥

विणयसिरी णामेण पउत्ती सा वड्ढइ चिरपुण्णपवित्ती
तिजयतियहि परिमाणु सुसंचिउ असरिसलक्खणकंतिसमच्चिउ
मुणिमाणसहो वि कासुदीवणु अह अवइण्णु ताहि णवजोव्वणु
पिच्छिवि मायए सुय परिणयणहो जोग्गिय मुणिवि सुसंचियमयणहो

---

१०. आउसंति - आयुषः अंते. १२. छणससहरु - पूर्णिमाचन्द्रः. १३. सुरविक्कमहो etc. - सुरविक्रमस्य राज्ञः सुमालायाः प्रियायाः. १४. C. - श्रीमाला राज्ञी तस्य सुता जाता स्वर्गात् आगत्य सा देवि लीलावती.

VIII. १. C. ताहि - विनयश्री. २. °संकइ ईसहो - °शंकया ईश्वरस्य.

पूय. 8. B. मरेवि सग्गे...गुरुक्कइं...इं...थक्कइं; C. गुरुक्कइ; °इं; थक्कइं. 9. A. पुज्जइ; B. तहिं; पुज्जहिं; पुव्वइं. 10. B. °उं; C. °पुरंम्मि. 11. A. °रहेसुहु; B. पोमरहेसहो पोमाएविहिं; °सेविहिं; C. °रहेसहो; पोमाएविहो; °सेवहो. 12 A. °कलियंगउ. 13. A. एतहि; B. एत्तहिं...सुरविक्कमहिं ...पियाहें सुमालहे; C. एत्तहे; सुरविक्कमहो पियहे सिरिमालहे. 14. A. °विलासहो; B. तहिं; हुय सुसुय; धम्मविसालहिं.

[*Kadavaka 8.*] 1. B. ताहें; C. तासु for ताहि. 2. B. °थियसंकएं; णावए for धावइ; C. थियसंकए. 3. B. वड्ढइ; C. णामे. 4. B. तियहो; C. परिमाणु. 5. A. अवयण्णु; B. ताहे; C. °माणसहु; अवइण्णु ताहे णव जोव्वण. 6. B. पेच्छेवि मायएं; जोग्गिय;

सा सिंगारिवि पणवहु तायहो   अत्थाणत्थहो लोयसहायहो
पेसिय सिग्घु तित्थ संपत्तिय   सयलसहायणमणु मोहंतिय
पिउणो पयइ णविवि संतुट्ठिय   सा जामहि उच्छंगि णिविट्ठिय
सिरि चुंबिवि णिएवि णियणंदिणि   चिंतहो लग्गउ ता णरवइ मणि
"कासु कुमारि एह दिज्जेसइ   रूवलच्छि जा अब्भुअ पोसइ
रायकुमार सयल हक्कारिवि   एयहे अग्गइ ते बइसारिवि
जो पडिहाइ तासु इह दिज्जइ   अवरु ण किंपि चित्ति भाविज्जइ"

॥ घत्ता ॥

एम वियप्पिवि तं करिवि   पुणु णियपुत्ति पयंपिय राए
"मणवंछिउ पडिगाहि वरु   एयह मज्झि कोवि अणुराए" ॥८॥

९

॥ मंजरी ॥

दिट्ठि य तेसु ताए खिविऊण पुणु आउंचिया
णेहबुद्धि णं वेसए णिद्धणि संचिया ॥
ते वज्जिय मुणेवि णिउ चिंतइ   "णिण्णेहइ जणि दिट्ठि णियत्तइ
णयणह अणुराए मणु लग्गइ   पेमपिसाउ तयणु तणि वग्गइ
णयणिहि अंतरंगु जाणिज्जइ   वंकणिरिक्खणि पिउ माणिज्जइ

---

5. °माणसहो - मनसः; अवइण्णु - अवतरितः 10. C. णरवइ - सुरविक्रमणरण. 14. C. तं - सुयंवरामंडप.

IX, 1. C. तेसु - राजपुत्रविरोसु; ताए - विनयश्री; B. दिट्ठिय आउंचिया - दृष्टिः संकोचिता. 4. तयणु - तदनु 5. °णिरिक्खणे - अवलोकने. 7. C. एक्कु etc. -

---

C. जोग्गिय. 7. A. पणवड़ो. 8. B. तत्थ; C. तित्थु. 9. BC. पयइं; जामहिं; उच्छंगे. 10. B. चिंतहुं; मणे; C. चुंवेवि; चिंतहो. 11. C. दिजेसइ. 12. A. एयह; B. एयहें; वइसारेवि; C. एयहे. 13. C. भासिज्जइ for भाविज्जइ. 14. A. करमि; B. वियप्पेवि; करेवि; पुणि; राएं; C. करिवि; पुत्तिय; राएं. 15. B. एयहं मज्झे; अणुराएं; C. एयहं; कोइ अणुराएं.

[*Kadavaka* 9.] 1. A. तेसुय for तेसु; आवंचिया. B. खिविऊण; आउंचिया; C. खविऊण. 2. B. वेसइं णिद्धणे संचिया. 3. A. दिट्ठ for दिट्ठि; B. चिंतए; णिण्णेहए जणे दिट्ठि; C. णिण्णेहए; दिट्ठि. 4. B. °हं; °एं; पिम्मपिसाउ; C. °हं; एं; पेम्मपिसाउ. 5. B. णयणेहिं;

सरलहिं संबंधासिउ सज्जणु   रत्तच्छिहि दंसणि पुणु दुज्जणु
उज्जुएहिं मज्झत्थु मुणिज्जइ   एक्कु वि णेयह मज्झि गणिज्जइ ”
इय भाविवि अवरह णिवपुत्तह   ठाणट्ठियह रूवसंजुत्तह
पडिहि लिहाविवि अब्भुयभूयइ   दंसियाइ तहि सयलइ रूवइ
कहि वि रूवि ण रमहि तहि णयणइ   साहुचित्ति जिह कामिणिवयणइं
णिउ चिंतइ “वरु कोवि ण जायउ   इह जहि पुत्ति करइ अणुराउ ”
ता दंसिउ तहि इक्कें पुरिसें   जयकुमारपडिरूउ सहरिसें

॥ घत्ता ॥

अवलोइवि पुणु तम्मि खणि   ताहि सरीरु सयलु रोमंचिउ
मयरद्धें तिहुयणु जिणिवि सइ   बाणणिवहु णं तित्थु पवंचिउ ॥ ९ ॥

१०

॥ मंजरी ॥

तं मुणेवि णरवइणा णियमणि भावियं
“ जोग्गु कज्जु इहु जायउ विहिपरिहावियं ॥ छ ॥
कप्पवल्लि सुरतरु आसंघइ   हंसी रायहंसु वीसंभइ
जयकुमारु जं तणयइ वंछिउ   तं चिरजम्मसणेहु पडिच्छिउ ”

एते राजकुमारमध्ये एकोऽपि न प्रतिभाति. 14. मयरद्धें - कामेन; बाणणिवहु - बाणसमूहः; पवंचिउ - विस्तारितः.

X. 3. वीसंभइ - विश्वासं गच्छति; C. - आश्रयंति; विश्वासं करोति. 4. तणयइ -

---

जणिज्जइ; °णिरिक्खणि; A. णिरिक्खणे; C. °हिं; वंकणिरिक्खि. 6. A. सरलइ; B. रत्तच्छिहिं दंसणे; C. सरलहिं. 7. A. उज्जएहि मज्झथु; B. उज्जुवेहिं; एक्कु वि णेएयहं मज्झे गणेज्जइ; C. उज्जुएहिं; एक्कु वि णियहं. 8. B. भावेवि; BC. °हं for °ह at all places. 9. B. पडेहिं; अब्भुयभूयइं; C. पडिहिं लिहाविवि अभुयभूयहिं; तहिं; सयलहं. 10. A. ताहि; B. कहिंमि; जह; C. रमहिं तहिं णयणइं; चित्तु; जह. 11. B. जहें; अणुराइउ; C. जाइ; जेहिं वि पुत्ति करइ अणुरायउ. 12. B. तहिं एक्कें; C. तहिं. 13. A. अवलोयवि; B. अवलोएवि; खणे ताहें; C. अबलोइवि पुणु तम्म खणे ताहे. 14. A. जिणेवि; B. जिणिवि सइं; C. तिहुवणु जिणिवि; तित्थु.

[*Kadavaka 10.*] 1. A. मुणिवि; B. मुणेवि; C. मुणेवि. 2. A. जोगु कज्जूयहु; B. जोग्गु कज्जु इहु जायउ; C. जोग्गु कज्ज इहु. 3. BC. कप्पवेल्लि; रायहंसु. 4. B. तणयएं;

इय सइ लहिवि मंति आएसिउ   पोमणयरि पोमरहहो पेसिउ
सो तहि जाएवि मंति पयंपइ   " तुम्हह पुरउ देव विण्णप्पइ
सुरपुराउ सुरविक्कमराए   पेसिउ तुम्ह पासि सुच्छाए
जयकुमरहो तुह पुत्तहो दिण्णिय   विणयसिरी सुय रूवरवण्णिय "
तहो वयणें सा तेण पडिच्छिय   रायधूय फुडकमलदलच्छिय
तं सुणेवि जयकुमरु वि हिट्ठउ   णियमाणसि चिरणेहें पुट्ठउ
अणुमण्णिवि मंति मोक्कल्लिउ   तेण णरिंदें दाणरसुल्लिउ
तें जाइवि णियणाहहो घोसिउ   " अणुमण्णियउ देव सविसेसउ
कण्णादाणु तेहि पिउपुत्तिहि   आवेव्वउ सुमुहुत्ति तुरंतिहि "

॥ घत्ता ॥

जयकुमारु सुमुहुत्तें तहि   आयउ अण्णहि दियहि णरिंदें
परिणाविउ णियपुत्ति बहु-   दाणें सहिय समिद्धि सुरिंदें ॥१०॥

११

॥ मंजरी ॥

विण्णि विवाहकम्मि सुच्छाहें ता णियपुत्तिया
सहु जामाइएण मोक्कल्लिय सुविहवजुत्तिया ॥ छ ॥
संगहियसम्माणु सुसरयहो जा चलिउ
संजुत्तु भज्जाइ णियसेणपरियरिउ
णियणयरसवडम्मुहो जंतु संतुट्ठु

पुत्र्या; C. जं - इयं. 5. पोमरहहो - पद्मरथु. 11. C. दाणरसुल्लिउ - दानसन्मान कृत्वा. 12. C. तें - तेन मन्त्रिणा; णियणाहहो etc. - पद्मराजाय निवेदितः. 13. पिउपुत्तिहि - पितृपुत्राभ्यां.

XI. 5. सवडंम्मुहो - सन्मुखः. 7. आजाणुथिरबाहु - प्रलंबभुजो आजानु

C. तणयए. 5. A. सय for सइ; मंत्ति; BC. इय सल्हेवि; B. °णयरे. 6. A. जायवि; मंत्ति; B. तहिं जाएवि; °हं; C. जाएबि; °हं. 7. A. सुछाए; B. राएं; सुच्छाएं; C. राएं; सच्छाएं. 9. A. पडिछिउ; B. सयधूव. 10. B. हिट्ठिउ. 11. B. अणुमण्णेवि; मोक्कल्लिउ; रसोल्लिउ; C. अंणुमण्णेवि. 12. B. तिं जाएवि; घोसिउं; °उं; °उं. 14. A. सुमिद्धि; B. दाणिं; सुरिंदिं. C. दाणिं; समिद्धिं; सुरेंदें.

[*Kadavaka 11.*] 1. A. विण्णि विवाहकम्मे सुछाहें. 2. A. जामाइए; B. सहुं जामाइएण; C. जामाइएण मोकल्लिउ सुविहजुत्तिया. 3. C. सुसरयहे. 4. B. भज्जाएं; सेण्ण. 5. B.

वणमज्झि आवासिओ ताम तहि दिट्ठु
तरुमूलि झाणत्थु आजाणुथिरबाहु
रिसिसंघपरियरिउ सीलंवुजलवाहु
णामेण सो सच्चभूई तिणाणेसु
दंपइ य पिच्छेवि णं धम्मु मुणिवेसु
जाएवि लहु तेहि वंदिउ सुभावेण
झाणंति आसीसवयणं पुणो तेण
दाऊण णामाइ गिण्हेवि वुत्ताइ
“ थक्काइ कुसलेण तुम्हे पवित्ताइ ”
सोऊण मणि चिंतियं एहि “ एहु साहु
जाणेइ किह अम्ह णामाइ हयबाहु
अह एहु किं चोज्जु मुणिणो वियाणंति
हुउ भावि वित्तंतु संदेहु णिहणंति ”
पुणु साहु पणवेवि लहु जयकुमारेण
“ महु रज्जु सकलत्तु कहि केण धम्मेण
संजाउ परमेस णिहणियकुकम्मेण ”
साहेइ तहो साहु चिरजम्मवित्तंतु
णामेण पच्चक्खु जिह एत्थ संवुत्तु

॥ घत्ता ॥

“ वणियजम्मि णियगुरुभइणि   पिच्छिवि पइपुज्जंती जिणवरु
लीलावइ तिहि संझाहि   . कुसुमहि भत्तिए दुरियखयंकरु ॥११

मर्यादीकृत्य. 8. सीलंबुजलवाहु - शीलजलमेघः. 15. एहि - एताभ्यां. 16. हयबाहु - हतबाधः. 18. भावि - आगामिकं. 21. C. णिहणियकुकम्मेण - विनाशितकुकर्मणा. 24. संवुत्तु - संबंधं.

सवडंमुहो; C. सवडम्मुहुं. 6. A. आवासिउ; B. तहिं दिट्ठु; C. तहिं. 7. A. °मूल; °जाण°; C. आजाणु थिरुवाहु. 10 B. दंपईहिं पेच्छेवि; धम्मु; C. दंपइहि पेच्छेवि; धम्मु. 11. BC. तेहिं. 13. C. गेन्हेवि वुत्ताइं. 15. A. इहु for एहु; C. सोउण. 16. BC. कह; णामाइं. 17. A. एक्कू for एहु; BC. चोज्ज. 18. C. भविसु for भावि. 20. B. रज्ज. 21. C. संजायउ. 22. C. तहु. 23. BC. णाणेण; संवित्तु. 24. B. पिच्छेवि पइं; C. भइणं; पइं. 25. A. संझहि; B. संज्झाहिं.

१२

॥ मंजरी ॥

करिवि भाउ जिणपूयणु पइ मि तहा कियं
कयपइज्ज मरणावहि जं जीवह हियं ॥ छ ॥
तहो फलेण सुरलोइ पहुत्तइ   लीलइ तुम्हइ सुहसंजुत्तइ
मरिवि सुक्खु भुंजिवि तहो आयइ   इय णरजम्मि असण्णिहकायइ
भाउभइणि होएवि चिरहूवइ   एवइ दइयकलत्तसरूवइ”
मुणिवयणेण तेहि संभरियइ   चिरजम्मंतराइ हयदुरियइं
पुणु अप्पउ णिंदहिं सदवक्कइं   मुणिपएहि लग्गेविणु थक्कइ
बिण्णि वि भणहि “णाह पाविट्ठइ   अम्हइ रक्खहि णरयहो दुट्ठइ
भाउभइणि होएविणु दंपइ   णिक्किट्ठइ संजायइ संपइ
हा हा अम्हह संभउ खिज्जउ   वज्जियबंधवभइणिपइज्जउ”
इय णिरु णिंदंतिहि गरहंतिहि   णियमणि अइवइराउ वहंतिहि
मुणि विण्णत्तउ वड्ढियसोयहि   अविहावियसंसारियभोयहि

॥ घत्ता ॥

“करिवि पसाउ समब्भहिउ   देहि दिक्ख भवभवणणिवारणि
अम्हह भयवं जिणभणिया   सासयमोक्खसोक्खवित्थारणि” ॥१२

XII. 7. सदवक्कइं - साध्वसैः कंपयमानैः. 12. अविहावियं - न संभाविताः. 13. समब्भहिउ - वांछितः.

[*Kadavaka 12.*] 1. BC. पइं. 2. A. पयज्ज; B. पइज्ज; जीवहं; C. मरणावहिं. 3. B. लोए पहुत्तइं; °इं; °इं; °इं; C. पहुत्तइं; °इं; °इं; °इं. 4. A. भुंज्जिवि; B. मरेवि; सोक्ख भुंजेवि; °इं; इह; °इं; C. आयइं; कायइं. 5. A. भायवहिणि; B. भाउभइणि; चिरु हूवइं; एवहिं; °इं; C. भाउभइणि होविणु चिरु; एवहिं; °सरूवइं. 6. B. °हिं; °इं; °इं; C. तेण for तहिं; संभरियइं; °इं; °इं. 7. B. णिंदहिं सदवक्कइं; °हिं; °इं; C. णिंदहिं; पएहिं; थक्कइं. 8. B. °हिं; °इं; °हिं; °इं; C. अम्हहं; दुट्ठइं. 11. B. गरुहंतिहिं; C. गरहंतिहिं; वहंतिहिं. 12. BC. °हिं; °हिं. 13. C. भमण for भवण. 14. A. सोक्खमोक्ख; B. °मोक्खसुक्ख°; C. मोक्खसोक्ख.

१३

॥ मंजरी ॥

तयणु ताह मुणि भासइ हयविसयालसो
भवसरूउ हिययत्तें कयकरुणारसो ॥ छ ॥

“चउहि मि गइहि जीव संसारिय   परिभमंति कम्मिहि अणिवारिय
पइजोणिहि चउरासीलक्खहि   अहणिसु सेवियबहुविहदुक्खिहि
तहि सुरमणुयतिरियणारय पुणु   होइवि दुहु सहंति हयसुहगुणु
थावर वियलिंदिय उप्पज्जहि   सण्णिय गयसण्णित्तु समज्जहि
तणउ ताउ वि ताउ पुणु णंदणु   बंधु अबंधु तह सज्जणु दुज्जणु
सामिउ किंकरु किंकरु सामिउ   एम भमेइ जीउ भवि भामिउ
जणणि मरेवि होइ पियपणइणि   पणइणि अवसु जणणि अणुराइणि
भइणि पुत्ति णत्तिणियउ दीसहिं   मरिवि तहा अवरु वि तुह सीसहिं
संसारियसरूवि णहु किज्जइ   चित्ति विसाउ जेण तणु खिज्जइ
तुम्हइ पुव्वसमज्जियपुण्णइ   जिणपूयाफलेण पुणु घण्णइ
सेविवि सग्गसुक्खु इत्थाइय   करहु रज्ज परिचत्तविसाइय”

॥ घत्ता ॥

तेहि कयग्गहु मुणि भणिउ   “कवणु एहु अवसरु भवसुक्खह
खयहु जाउ संसारु पुणु   जो भायणु अवसें बहुदुक्खहं ॥ १३॥

XIII. 1. तयणु - तदनंतरं. 2. हिययत्तें - हितार्थेन. 6. गयसण्णित्तु - असैनी(? असंज्ञी).

[*Kadavaka 13.*] 1. BC. ताहं; C. विसयालसु. 2. A. हिययत्तं; BC. हिययत्तें; C. °रसें. 3. A. परिभवंति; B. चउहुं; °हिं; परिभमंति; °हिं; C. गइहिं; कम्मिहिं. 4. B. सइं जोणिहिं; °हिं; दुक्खहिं. C. सइं जोणिहिं; °लखहिं; °दुखहिं. 5. B. होएवि; दुह; C. तहिं. 6. A. संकियगयसणितु; B. °हिं; सण्णियगयसण्णित्तु समज्जहिं; C. सण्णियगयसण्णित्तु समज्जहिं. 7. A. Second ताउ is missed; वंधु वंधु; B. तणउं ताउ ताउ वि पुणु णंदणु वंधु अवंधु सयणु तह दुज्जणु; C. तणउं; अवद्धु for अवंधु; सज्जण. 8. B. °उं; °उं; भवे; C. सामिउं. 10. A. दीसइ मरिवि तहारुविउ तुह सीसइ; B. दीसहिं मरेवि तहा अवरु वि तुह सीसहिं; C. दीसहिं; अवरु; सीसहिं. 12. B. तुम्हइं; °इं; °इं; C. तुम्हहं. 13. B. एत्थायएं; परिचत्तविसायइं; C. इत्थायइ. 14. BC. तेहिं; B. भणिउं; 15. BC. खयहो; C. दुखहं.

१४

॥ मंजरी ॥

गुरु णवेवि पुणु तेण कुमारें तक्खणे
गहिय दिक्ख परमेट्ठि धरेविणु णियमणे ॥ छ ॥

विणयसिरीए सुहद्दाअज्जहि   दिक्खा लइवि पासि जणपुज्जहि
दोहि मि तेहि सीलु तउ संजमु   पालिउ मणसुद्धिहि वायंजमु
अवगाहिउ समग्गु सुयसायरु   जो मिच्छालिंगियह अवायरु
वयइ सभावणाइ चिरु चिण्णइ   पवयणधम्माइहि संपुण्णइ
जीवियंति परमेट्ठिपउत्तइं   भावेप्पिणु आराहणसुत्तइ
मरिवि बंभि ते सुर उप्पण्णा   बिण्णि वि वरमहद्धिसंपण्णा
दिव्वाहरणदित्तिदीवियदिस   तियसविंदवित्थारियसियजस
चडिवि विमाणि जिणेसररूवइ   अकियइं कियइं मि दिव्वसरूवइ
पणवहि थुणहि पसंसहि पुज्जहि   णिम्मलभत्तिए पुण्णु समज्जहि
पुणु होएवि णिवइ तउ पालिवि   धम्ममग्गु भवियह दक्खालिवि

॥ घत्ता ॥

ते पाविवि सासयणयरि पउ   अमरकित्ति होएवि अच्छेसिहि
सिद्धसहाविय णाणतणु   अंबपसाय सयलु पिच्छेसिहि ॥१४॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
पुप्फपूयाफलवण्णणो णाम पंचमो संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि ५ ॥

XIV. 4. वायंजमु - वाचां नियमः. 5. अवायरु - अगोचरु; C. - दिवाकर.
6. वयइ समावणाइ - पंचमहाव्रत वीसभावनासहितानि.

[*Kadavaka 14.*] 2. A. णियमणि. 4. B. °सुद्धिए; C. °सुद्धिए य. 5. A. अवसाहिउ for अवगाहिउ. 7. A. परमिट्ठि. 8. B. मरेवि; महड्ढि°; C. उपण्णा. 9. C. दत्ति for दित्ति. 10. B. जडेवि; C. अकियइं कियइं. 11 B. पणमहिं; C. Au °हिं. 12. A. दक्खालवि; BC. भवियहं दक्खालिवि; 13. A. अच्छेसइ; B. अच्छेसिहिं; C. °णयर; अच्छेसहिं. 14. A. णाणमउ; BC. णाणतणु; अंवपसाय; B. पिच्छेसहि; C. पिछेसहि. Colophon : B. विरइए महाकव्वे। पूयाफलणिण्णओ संधीपरिच्छेदो समत्तो ॥ छ ॥ संधिः ॥ छ ॥ ५ ॥ छ ॥. C. °णिण्णओ for वण्णणो; संधीपरिच्छेउ.

[छट्ठो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

णेवज्जइ जिणणाहहो पुरउ भत्तिए जो णरु ढोयइ।
दालिद्ददुक्खु सो कहिमि भवि भव्वु कयावि ण जोयइ ॥ छ ॥

॥ खंडयं ॥

णियमणवंछियभोयणं देहतित्तिसंजोयणं
इह परभवि संपज्जए तहो दुक्किउ खणि खिज्जए ॥
बहुविंजणइ विविहरसपुट्ठइ चरुयइ णं कव्वाइ मणिट्ठइ
जिणपयपुरउ ठवंतउ भवियणु पावइ भवि भवि तारिसु भोयणु
जिणणेवज्जकहा आयण्णहि अंबपसाय भविय मणि मण्णहि
धण्णा णाम पुरी भरहंतरि अत्थि एत्थ बहुणयरब्भंतरि
आसि राउ सीहद्धउ णामें तहि विक्खायउ सुइपरिणामें
अण्णसमइ मुणि इक्कु पहुत्तउ बहिरुज्जाणि तित्थु सुचरित्तउ
काउसग्गें थिउ झाणत्थउ जो णिच्चलु णं मेरु समत्थउ
णिग्घिणेहि सो णयरीलोयहि जंतहि एंतहि रोससमेयहि

[Sandhi : 6]

I. 12. जंतहि एंतहि - गच्छंतैः आगच्छंतैः.

[Sandhi : 6]

[*Kadavaka 1.*] 1. B. °इं; 2. A. दालिद्दु; B. कहिंमि भवे. 3. A. वंच्छिय; दित्ति for तित्ति. 4. A. संपज्जइ; खिज्जइ; BC. °भवे संपज्जए...दुक्किउ खणे खिज्जए. 5. A. °पुट्ठउ; काज्जाइ; B. °इं; °इं कज्जाइं मणेट्ठइं; C. °पुट्ठइं; खजाइं मणट्ठइं. 6. C. पय left out. 7. B. °हिं; °हिं; C. मण्णहिं. 8. A. भरहत्तरि; इत्थि for एत्थ; B. एत्थ; C. इत्थ. 9. B. तहिं. 10. B. °समए; एक्कु पहुत्तउ; C. पहुत्तउ. 11. A. झाणायउ; B. काओसग्गें; C. झाणथउ. 12. A. अंत्तहिं for एंतहि; B. °हिं; °हिं; जंतहिं एंतहिं; °हिं. C. णिग्घेणिहिं; जंतहिं एंतहिं; °हिं.

अवसवणु त्ति भणंतिहि मुट्ठिहि सीसि समाहउ मिच्छादिट्ठिहि
तं उवसग्गु धरंतहो धीरहो घाइयकम्मगएहि गहीरहो
15 तहु साहुहि केवलु उप्पण्णउ तक्खणु णिव्वाणु वि संपण्णउ

॥ घत्ता ॥

एत्थंतरि सो णयराहिवइ कुविउ देउ णयरीजणहो
17 णिग्घिणहो विवेयविवज्जियहो णिक्कारणमुणिमारणहो ॥ १ ॥

२

॥ खंडयं ॥

तें कुविएण तहा कयं जणु मारंतें णिब्भयं
जिह णयरी उव्वासिया सयलपया णिव्वासिया ॥ छ ॥
ता भत्तिए आराहिवि राए सो सुरु पणविवि विणयसहाए
पुज्जिवि भणिउ "देव किं किज्जइ महु णिद्दोसहो एउ खमिज्जइ
5 ता सुणेवि पभणिउ "अण्णेत्तहि णयरी करि मा णियमणि चिंतहि
खेमपुरि त्ति णामु तहो दिज्जसु खेमु होइ तुह जेण समंजसु"
तहो देवहो वयणेण णरेसें खेमपुरिय विरइय संतोसें
अवरपएसि समिद्धिए जुत्तिय णं सुरणयरी महिहि पहुत्तिय
अह सो सुरु जिणमंदिरि संठिउ अच्छइ सुण्णपुरीमज्झट्ठिउ
10 तहि दुट्ठह पवेसु विणिवारइ सीहहो रूवें विहियमहारइ
अह तहो जिणहरणियडु सुदुत्थिउ पुरिसु इक्कु दुक्कम्मगलत्थिउ

II. 2. पया - प्रजा. 4. देव - हे यक्ष. 5. ता - यक्षेण भाषितं. 10. विहिय -

---

13. A. सुद्धिहि for मुट्ठिहि; B. °हिं; मुट्ठिहिं; °हिं; C. °हिं; सुट्ठिहिं. 14. A. धरंतउ; कम्मं गयहि; B. धरंतहो घाइयकम्मगएहिं; C सहंतहो थीरहो घाइयकम्मइं गयइं. 15. B. तहो; °हिं; °उं; तक्खणि; °उं; C. तक्खणे.

[*Kadavaka 2*] 1. B. रंतिं; C. कुवियणएण. 2. A. पहा for पया; BC. जह. 3. BC. राएं; सहाएं. 4. B. भणिउं; णिद्दोसहु; C. भणिउं; 5. B. °उं; °हं; °हिं; C. अण्णेत्तहो; चिंतहिं. 6. A. खेमपुर; B. खेमपुरि; तहे; जेम for जेण; C. खेमपुरी; दिजइ; तुहु. 7. B. णरेसिं; खेमपुरी विरईय संतोसिं. 8. A. समिद्धइ; B. अवरपएसि समिद्धिए; °हिं पुहुत्तिय; C. समिद्धए; महिहिं पहुत्ती. 9. A. संट्ठिउ; C. मंदिरे. 10. B. दुट्ठहं; C. तहिं; °हं. 11. A. जिणहर णयडु;

॥ घत्ता ॥

सीरें सयलु वि सो दियहु   खेडइ खित्तु णिरंतरु
चिरपुरिसह रोडसमुद्धरणु   छुहतिससुसियकलेवरु ॥ २ ॥

३

॥ खंडयं ॥

अह अवरेक्कहिं वासरे   उग्गच्छंतए णेसरे
चारणमुणि तहि आयओ   गयणें रिद्धिसहायओ ॥ छ ॥
जिणु थुणेवि सो जाम णिविट्ठउ   फासुयसिलहि समाहिबइट्ठउ
ता अवलोइवि तं हरिसियमणु   अइणिब्भरपमोयपूरियतणु
हलु मिल्लिवि हालिउ वीसत्थउ   पणवेप्पिणु भूचुंवियमत्थउ
विण्णवेइ मउलियकरपंकउ   अग्गइ मुणिहि विवज्जियसंकउ
" परमेसर हउ गोत्तदलिद्दिउ   कह वि ण धणवलेण अहिणंदिउ
सुइणतरि वि सुक्खु ण वियाणिउ   अप्पउ बहुदुक्खेहि विमाणिउ
रोडावडि पडंतु मइ रक्खहि   करुणइ जीवणत्थु महु अक्खहि "
तव्वयणतरि तहो साहइ मुणि   " णीसंदेहु भद्द भावहि मणि
चिरभवम्मि पइ दाणु ण दिण्णउ   मुणिहि सुभावें तउ वि ण चिण्णउ

कृत. 12. सीरें - हलेन.

III. 1. C. उग्गच्छंतइ णेसरि - उद्गमत सूर्ये. 9. रोडावडि - दरिद्रकूपे.

इक्कू; B. अह तहो जिणहरणियड्ड सुदुत्थिउ सुपुरिसु एक्कु; C. अह तहो जिणहर नियड्ड. 12. A. सो णिउ पहु खेडइ; B. सयलु वि सो दियहु खेडइ खेतु णिरंतरु; C. सो दियहु खेत्तु. 13. A. रोड्ड; सुसिउ; B. °पुरिसहं रोड; च्छुह; सुसिय; C. रोरु; सुसिय.

[*Kadavaka 3.*] 1. A. अह अवसरि इक्कहि वासरि; B. अवरेक्कहिं वासरे उग्गच्छंतए णेसरे; C. अवरेक्कहिं वासरे उग्गच्छंतए णेसरे. 2. A. आयउ; सहायउ; B. तहिं आयओ; °सहायओ; C. चारणु; तहिं. 3. B. °हिं समाहिवरिट्ठउ; C. त्थुणेवि; णिविट्ठउ; °सिलहिं 4. BC. अवलोएवि. 5. A. वीसत्थिउ; B. मेल्लेवि; चुंविय; C. हलु मेल्लिवि हालिउ वीसत्थउ. 6. BC. मुणिहिं. 7. A. धणवलेण may be धणलवेण; B. हउं. 8. A. सुयणंतरि; B. सुइणंतरे; °उ; °हिं; °उं; C. सुइणंतरि; सुषु; वियाणिउं; दुखेहिं वि माणिउं. 9. A. रोडावहि; B. रोडावडि; मएं करुणएं; C. रोरावडि; मइं रक्खहिं; करुणइं; अक्खहिं. 10. A. °त्तरि; B. तव्वयणंतरे...साहए मुणि या संदेहु भव्व; C. णीसंदेह. 11. A. मुणिसुभावें; B. पइं; °उं; मुणिहिं सुभावें तउ णवि चिण्णउं; C. मुणिहिं

॥ घत्ता ॥

अण्णइ णेवज्जइ जिणवरहो   अग्गइ कहिवि ण ठवियइ
कारुण्णें रोडकुडुंबाइं   णाहारें तोसवियइ ॥ ३ ॥

४

॥ खंडयं ॥

तेण तुमं दालिद्दिओ   जाओ वच्छ विणिंदिओ
छुहतण्हासंतत्तओ   परदासत्तणु पत्तओ ॥ छ ॥
विणु दविणेण दाणु किह दिज्जइ   अवरु बप्प तुह दाणु कहिज्जइ
परभवेण दिण्णउं पाविज्जइ   णंतो हलिय कुगइ पोसिज्जइ
णियभोयणहु गासु गिण्हेविणु   देवग्गइ णेवज्ज भणेविणु
दिणि दिणि तं दिंतहो तुह होसइ   पुण्णु अणिसु जं घरि धणु पोसइ
पुणु सग्गापवग्गसुहसारउ   पावेसहि वंछियवित्थारउ
अण्णु वि भोयणसमइ पहुत्तहो   भोयणद्धु सइ दिज्जसु पत्तहो”
इय मुणिभासिएण तें पुरिसें   णियमु गहिउ थिरु बद्धुक्करिसें
साहु वि गयउ सिग्घु गयणंगणि   सो हलु खेडहो लग्गउ तक्खणि
अण्णगासु लेविणु पडिवासरु   णियभोयणहो वियप्पिवि तं चरु

---

13. कारुण्णें etc. - कृपादानेन हीनदीना न पूरिताः; C. रोड - कृपा.

IV. 8. भोयणद्धु - भोजनार्धं. 9. बद्धुक्करिसें - बद्धोत्साहेन. 11. अण्णगासु -

---

सुभाविं तउ वि [ण missing] चिण्णउ. 12. B. अण्णएं णेवज्जएं; कहव; °इं. 13. A. रोड्ड; तोसवियउ; B. तोसवियइं; C. कारुण्णि रोडकुडुंवाइं; °इं.

[*Kadavaka 4.*] 1. A. दालिद्दिउ; विणिंदउ; C. तिण. 2. A. °तत्तउ; पत्तउ; AB. च्छुह; C. तन्हा. 3. BC. कह. 4. B. has a different reading एहु अक्खाणउं लोए कहिज्जइ; in the bracket of the ms. परभवेण दिण्णउं पाविज्जइ-पाठे; A has परभविणा दिण्णउं पाविज्जइ; C. परभवेण दिण्णउ पाविज्जइ जं दिज्जइ तं अवरु कहिज्जइ; एहु अक्खाणउ लोइ कहिज्जइ तें न विसाउ किंपि मणि किज्जइ. 5. BC. भोयणहो; B. गेण्हेविणु; देवऽग्गइ. 6. A. दिहतहो for दिंतहो; C. दिंतिहो. 7. C. पावेसहिं. 8. A. बहुत्तहो; BC. समए पहुत्तहो; सइं. 10. B. खेडहुं; तक्खणे; C. गयणंगणे; खेडहुं; तखणे. 11. A. अंण्ण°; B. वियप्पेवि;

तहि जिणहरि देवग्गइ ठाविवि   पच्छा जिमइ णियमु परिहाविवि
अण्णदियहि तहो भज्जए आणिउ गेहहो भत्तु घडुल्लइ पाणिउ

॥ घत्ता ॥

उवविट्ठहो तहो भोयणसमइ   भायणि जा तहि खित्तउ
संभरिउ तेण ता चित्ति सइ   "चरु देवहो ण णिहित्तउ" ॥ ४ ॥

५

॥ खंडयं ॥

एम वियप्पिवि णियमणे   जा तं लेविणु तक्खणे
जिणवरभवणि पइट्ठउ   ता तें सीहउ दिट्ठउ ॥ छ ॥
अइरउद्दु दाढावलिभीसणु   मेल्लंतउ अइगुंजानीसणु
णिरु ललललियदीहजीहालउ   पिंगलच्छि चालियलंगूलउ
ता सो चिंतवेइ "किं किज्जइ   विणु चरुदाणें किह जेमिज्जइ
देवहो दंसणेण विणु किह चरु   मणुयह इत्थ होइ पुणु सुहयरु
धम्मु करंतहो मरणु वि जीविउ   होउ किंपि महु विहिपरिहाविउ"
इय मइ धीरवेवि दिढचित्तउ   हलिउ मज्झि जा जाउ पवित्तउ
पच्छा ऊसरेवि सो केसरि   हुवउ अदंसणि तम्मि खणंतरि
सो उण पणवेप्पिणु जिणणाहहो   पुरउ ठवेप्पिणु चरु गयणाहहो

भोजनं; पडिवासरु - दिनं दिनं प्रति; वियप्पिवि तं चरु - नैवेद्यं भणित्वा. 14. जा तं for जा तहि - भोजनं परोसितः. 15. चरु - नैवेद्यं.

V. 5. °णीसणु - शब्दं. 10. गयणाहहो - गगनवत् निर्मलस्य वा गतस्वामिनः.

C. वियप्पेवि ते चरु. 12. B. तहिं; देवग्गए; जिमइं; C. तहि जिणवरदेवागए लाविवि. 13. B. °दियहे; °भज्जएं; घडु ल्लए; C. दियहे; घडुल्लए. 14. C. उवविट्ठो; तं for तहि. 15. B. चित्ति ता तेण सइं.

[*Kadavaka* 5.] 1. A. मणि; खणि; B. मणे; तक्खणे; C. वियप्पेवि मणे; तखणे. 2. B. पइट्ठओ; सीहोदिट्ठओ; C. सीहो. 3. A. °गुंजा°; मिल्लंतउ; B. रउद्द; मेल्लंतउ. 5. BC. कह; C. चिंतवेवि. 6. B. देवहु; कह; C. मणयहं; सुहियरु. 7. B. मणुयहं एत्थ; इह for विहि; C. धम्म. 8. A. हलिउ; B. इय णणु धीरवेवि दिढचित्तउ; जाहुं पवत्तिउ; C. मणु for मइ; चिंत्तउ; हलिउ; जाहु. 9. B. ओसरेवि; हुअउ अदंसणु; C. हुउ; खणंतरे. 10 B. पुणु for उण;

आविवि जा जेमणह बइट्ठउ   ता तें साहु एंतु तहि दिट्ठउ
आहारेण तेण सो तप्पिउ   पुणु तहो कंतइ अवरु समप्पिउ

॥ घत्ता ॥

तं लेविणु उवविट्ठु लहु   भुंजेसइ किर जामहि
अइथेरु साहु छुहपीडियउ   पुरउ णिरिक्खइ तामहि ॥ ५ ॥

६

॥ खंडयं ॥

तं दिण्णं तहो भोयणं   पुण्णकम्मसंजोयणं
किं वि सेसभत्तं तहो   तायइ पुणु भुक्खत्तहो ॥ छ ॥
भायणि णिहिउ जाम भुंजेसइ   छुहतण्हाकिलेसु भंजेसइ
ता तहि बालु एक्कु रोवंतउ   अइभुक्खापीडइ वेवंतउ
अग्गइ थक्कु विहियकारुण्णउ   सयलु तेण जं तं तहो दिण्णउ
ता सो सुरु पच्चक्खीहूअउ   जंपइ परमाणंदसरूवउ
"तुहु सकयत्थु जेण णियभोयणु   मुणिहि पयच्छिउ सुहसंजोयणु
णियजीवियविणासु मण्णंतें   भउ सीहहो तहि अवगण्णंतें
जिणहरि पइसिवि वंदिउ जिणवरु   सपइज्जें अग्गइ ठाविउ चरु
तुह साहसहु परिक्खणि आयउ   हउ हरि हउ मुणि हउ सिसु जायउ

---

11. एंतु - आगच्छन्. 12. सो - मुनिः. 14. अइथेरु साहु - अतिवृद्धः ऋषिः.

VI. 2. सेसभत्तं - उद्धरितं भत्तं; भुक्खत्तहो - क्षुधार्तस्य हालिकस्य. 4. वेवंतउ -

---

C. पुणु ठवेविणु; गयवाहहो. 11. A. एतु तहि दिट्ठउ; B. आवेवि; जेमणहं; ता तहिं साहु एंतु तें दिट्ठउ. C. साहुएंतु तहिं. 12. B. कंतएं; C. कंतए. 13. A. उवविट्ठ; B. जावहिं; C. जावहिं. 14. A. ताव तहि for तामेहि; B. च्छुहपीडिउ; तामहिं; C. णिरिखिइ तावहिं.

[*Kadavaka 6.*] 2. A. पुणु भुंज्जं खंतहो; B. तायए पुणु भुक्खत्तहो; C. तायए; भुक्खंतहो. 3. A. °किलेस भुंजेसइ; B. च्छुह°; °किलेमु भंजेसइ; C. तन्हाकिलेपु. 4. A. रोवंत्तउ; भुखापीडइ वेवंतउ; B. तहिं; एकु; पीडएं. 5. A. तहि for तहो; B. कारुण्णउं; जा तं तहो दिण्णउं; C. अग्गए; जातं तहो. 6. A. परमाणंदह रूवउ; B. °हूवउ; परमाणंदसरूवउ; C. तो °हूयउ. 7. A. सकियथु; पइंच्छिउ B. तुहुं सकयत्थु मुणिहिं पयच्छिउ. 8. BC. तहिं. 9. A. जिणहरु; B. जिणवरु सपइज्जएं; C. जिणहरे; जिणवरु. 10. B. साहसहो; BC. °उं; °उं; °उं; C. साहसहो परिखणे.

तुह सत्तेण धीर संतुट्ठउ   वरु मग्गहि जो णियमणि इट्ठउ ”
इत्थंतरि हलिपुरिसें भासिउ   पणवेप्पिणु णियमणि विण्णासिउ

॥ घत्ता ॥

“ महु दालिद्दमहातिमिरु   धणरविकिरणहि णासहि
चिरपुरिससमज्जिउ खयरहिउ   सुक्खु देव उब्भासहि ॥ ६ ॥

७

॥ खंडयं ॥

“ सुमरिउ आविज्जसु पहू   कज्जसमए तोसिं लहू ”
इय पडिवज्जिवि सो सुरो   गउ सठाणि सिरिबंधुरो ॥ छ ॥
तेण पउत्तो   सुरवित्तंतो
पियहि समत्थो   कयहिययत्थो
तं सोऊणं   मणि मुणिऊणं
ताइ सणाहो   पुणु सुच्छाहो
भणिओ “धण्णो   तुहु कयपुण्णो
जसु भत्तीए   अइसत्तीए
चरुदाणेणं   बहुविणएणं
देवो तुट्ठो   रिद्धिवरिट्ठो ”
अणुमणणाए   सुहजणणाए
ताइ वि धम्मो   कियसुइजम्मो

कंपायमानः. 13. दालिद्दमहातिमिरु - दालिद्र अंधकारं. 14. कथंभूतः दरिद्रतमः चिर-पुरुषोपार्जितः विनाशरहितः हे देव प्रकटीकुरु.

VII. 4. कयहिययत्थो - कृतहितार्थः 5. मुणिऊणं - ज्ञात्वा. 11. अणुमणणाए - अनुमोदनेन. 12. ताइ - तया हालिन्यापि; कियसुइजम्मो - कृतं निर्म्मलं जन्म येन

---

11. A. धरि; C. धीर हउं तुट्ठउ; णियमण. 12. A. पणपेप्पिणु; B. इत्थंतरि हलपुरिसिं; C. °मणे. 13. A. दालिद्दु; ‘किरणहो; णासइ; B. दालिद्दमहातिमिरु; किरणहिं. C. दालिध; किरणहिं. 14. C. सुखु; उब्भासहिं.

[*Kadavaka* 7.] 1. B. आवेज्जसु; BC. तोसें. 2. BC. पडिवज्जेवि; B. सठाणि. 5. C. सोउण; मणि is dropped out. 6. B. ताए; C. ताइं; सुच्छाहो. 7. A. तुह for तुहु; B. तुहुं; C. भणिउं धण्णे तुहुं कयपुण्णें. 12. B. ताए; C. ताएं. 15. C. जीउ. 16. A.

अज्जिउ भावें सरलसहावें
अणुमइवंतो णिम्मलचित्तो
जीओ अण्णो संचियपुण्णो
तरइ रउद्दं सु भवसमुद्दं
खेमपुरीए तहि सुसिरीए
रायहो तणया पोसियपणया
रूवरवण्णा वरलावण्णा
पेच्छिवि धूया अब्भुयभूया

॥ वत्ता ॥

णिउ चिंतइ "एयहि णियसुयहि सिंगारवइहि जोग्गउ
णरणाहहं मज्झि ण कोवि वरु दीसइ रूवें चंगउ" ॥ ७ ॥

·८

॥ खंडयं ॥

एम वियप्पिवि सुंदरो तें पारद्धु सयंवरो
सयल वि णिव हक्कारिया तहि परियणपरिवारिया ॥ छ ॥
ते उववेसिय मंचहि जामहि उत्तहि सुय सिंगारिवि तामहि
वरमाला अप्पेवि णिवेसिय करिणीखंधि तयणु आएसिय
"एयह णिवह मज्झि जो सुंदरु तहो गलि ठवहि माल मण्णिवि वरु"
इय तहि पइसंतिहि तहि तूरइ आहयाइ भुवणयलाऊरइ
सद्दें ताह हलिउ सो पत्तउ हलि चडेवि जा णियहुं पवित्तउ

धर्मेणासौ. 14. अणुमइवंतो - अनुमोदनवंतः जीवः अन्योऽपि.

VIII. 4. तयणु - तदनु. 7. णियहुं - अवलोकयितुं. 13. इह - एषा.

रउद्दं; °समुद्दं; B. रउद्दं; °समुद्दं; C रउद्द; °समुद्द. 17. C. तहिं. 19. BC. °लायण्णा. 20. A. पेछिवि, B. पेच्छेवि; C. पेछेवि. 21. A. णियसुयहो; B. एयहो; °हें; °हिं; C. एयहे णियसुयहे सिंगारवइहे. 22. A. णरणाहहो; BC. णरणाहहं मज्झे; C. कोइ वरु.

[*Kadavaka 8.*] 1. A. णं पारंभु सयंव्वरो; B. वियप्पेवि; तें पारद्धु सयंवरो; C. पारद्ध. 2. BC. तहिं. 3. A. सिंगारवि; B. °हिं at all places; सिंगारेवि. C. °हिं; °हिं; इत्तहे; सिंगारिवि. 5. BC. °हं; °हं; मज्झे; मण्णेवि; C. ठविवि. 6. B. °हिं °इं at all places; C. तहिं; वहु तूरइं. 7. A. णिवहो for णियहुं; B. हं; णियहुं पवत्तिउ; C. संपत्तउ;

पडिहारिए कहिय णिव मिल्लिवि   ताम ताइ करिणी सइ पिल्लिवि
चिरसुरमाहप्पें हलियहो गलि   णिहिय माल आरूढहो तहो हलि
तं णिएवि हुउ दुक्खाउलमणु   जणणी जणणु तह य बंधवयणु
सिरि वज्जाहउ जिह मणि विंभिउ   "णिंदु कज्जु दइवें पारंभिउ"
इय अण्णोण्णु तेहि जंपंतिहि   लज्जए णियमाणसि कंपंतिहि

॥ घत्ता ॥

ता पत्थिव अवरुप्परु चवहिं   "किं इह ताए पिल्लिय
किं मूढचित्त किं वाउलिय   अह मण्णियइ गहिल्लिय ॥ ८ ॥

९

॥ खंडयं ॥

किं वा कम्मणमोहिया   अइदुब्बुद्धितिरोहिया
णरवर एयइं मेल्लिया   माला हलिगलि घल्लिया ॥ छ ॥

अम्हइ परिसेसिवि जं हालिउ   पडिगाहिउ दालिद्दचालिउ
णीयरइत्तणु पयडिउ दूसणु   एयए कणपत्थीभवपोसणु
हालिएण अह कम्मणजोए   मोहिय होसइ विहियपमोए"
एम परोप्परु मंतिवि भासिउ   तेहि वयणु णियमइविण्णासिउ

IX. 1. °दुब्बुद्धितिरोहिया - दुर्बुद्ध्याच्छादिता. 2. एयइं - कन्यया. 3. परिसेसिवि - परित्यज्य. 4. णीयरइत्तणु पयडिउ - नीचरतित्वं प्रकटितं; एयइ कणपत्थीभव - अनया कन्यया कणपाथीभवं हालिकभवं. 5. कम्मणजोए - मंत्रं कृत्वा. 6. णियमइ-

णिवहु. 8. A. पडिहारिएएक्कहिय; B. पडिहारिएं कहिय; मेल्लेवि; ताइं; सइं पेल्लिवि; C. पडिहारियइं कहिय णिव मेल्लिवि; ताइं; पेल्लिवि. 9. A. आरूढउ; BC. आरूढहो. 10. B. तह व; C. हिलि दुखाउलु. 11. A. कज्जू; B. जह; कज्जु; C. जह; कज्ज. 12. A. लजइ; B. अण्णुण्णु; °हिं at all places; C. तहिं; जंपंतिहिं; लज्जए; माणसिहिं; °हिं. 13. A. चइवि; वियला; B. अवरोप्परु चवहिं; ताएं; C. चवहिं किं इ ताएं पेल्लिय. 14. A. वा वियल; B. मण्णियइं; C. किं वाउलिय अह मण्णियइ गहिल्लिय.

[*Kadavaka 9.*] 2. A. मिल्लिया; B. मेल्लिया; C. एमइं मेल्लिया. 3. BC. अम्हइं. 4. A. णायरइत्तणु; A. एयइ; B. एयए; C. एयएं; कणहरपत्थीपोसणु. 5. B. हालिए अह; °एं; °एं; C. जोएं; पमोएं. 6. BC. तेहिं. 7. A. हयमुहेण; एयहो; खेयहो; B. दूसमुहेण ताओ; एयहे;

दूयमुहेण ताउ पुणु एयहे   भासिज्जइ वित्थारियखेयहे
"जइ पइ पुत्ति दिण्णि सइ हलहरि   ता किं णिव मेलविय सयंवरि
अह जइ एयए तं सइ विहियउ   ता किज्जउ इहु अम्हह कहियउ
उद्दालेहु पुत्ति हलिपासहो   लहु अजोयसंजोयपयासहो
करहि दुइज्जी वार सयंवरु   जें णिउ कोवि होइ पुत्तिहि वरु"
तं भासिउ सुणेवि सो जंपइ   "अम्हह कोवि दोसु णहु संपइ

॥ घत्ता ॥

जो अज्ज सयंवरि महु सुयइ   वरु णिक्किट्ठु वरिट्ठउ
पडिगाहिउ सो वि पमाणु किउ   मइ चिरजम्मुद्दिट्ठउ" ॥ ९ ॥

१०

॥ खंडयं ॥

ता आवेप्पिणु भासियं   दूए ताह सुहासियं
तं तहि जणणें अक्खियं   णियमणि किंपि ण रक्खियं ॥ छ ॥
ता सव्वहि पत्थिवहि पउत्तउ   "हालिउ एहु हणेहु णिरुत्तउ
लिंतहि कण्णहि जो कयपक्खउ   सो वि हणिव्वउ सयलसमक्खउ"
इय पडिवज्जिवि हलि दुव्वोल्लिउ   पत्थिवेहि तहि पियगंजोल्लिउ

विण्णासिउ - निजमत्या विचारितः. 7. ताउ - पिता; एयहे - अस्याः कन्यायाः; वित्थारियखेयहे - विस्तारितो खेदो यया सा तथाविधा. 9. तं - हालिककंठे मालारोपणं.

X. 4. सयलसमक्खउ - समस्तजनप्रत्यक्षं. 5. गंजोल्लिउ - हर्षितः. 9. सयसक्कर-

---

°खेयहे; C. दूयमुहेण; दिण्ण; सयंवर 8. A. सयंव्वरि; B. पइं; दिण्ण; सइं; सयंवरि; C. दिण्ण सयंवर. 9. B. एयइं; सइं; इउ अम्हहं; C. दिजइ तइ कम्मकुम्मह विहियउ; अम्हहं. 10. A. लहुयजोय°; B. अजोयसंजोयपयासहो; C. उद्दालेवि लहु. 11. A. सयंव्वरु; B. सयंवरु जिं णिवु होइ कोवि पुत्तिहिं वरु; C. सयंवरु; तें; होइ कोवि. 12. B. तब्भासिउ; अम्हहिं; णउ; C. अम्हहिं. 13. A. महु सयइ; B. सयंवरि; सुयएं; C. जा सयंवरे सुयए. 14. A. °दिट्ठउ; B. मइं चिर जम्मुद्दिट्ठिउ.

[*Kadavaka 10.*] 1. A आविप्पिणु; B. आवेप्पिणु; दुएं ताहं; C. दुएं ताहं. 2. A. अखियं; B. °जं तहे जणणें; C. तहे; अखिउ 3. A. हणेवि; B. °हिं; हिं; C. सव्वहिं पत्थिवहिं; हणेहु. 4. B. लिंतहें; कण्णहें; हणेवउ; C. लिंतहिं कण्णए; हणेवउ. 5. A. गंजोलिउ; B. पडिवज्जेवि; °हिं; हिं;

“ रे हालिय कुमारि परिवज्जहि दूरे णविवि मरणु मावज्जहि ”
अह सो पुव्वसुरहो आएसें पज्जलियउ सव्वंगें रोसें
पभणइ “ रे मूढहो पाविट्ठहो अण्णकलत्तुद्दालणचिट्ठहो
जीहा किण्ण गइय सयसक्कर तुम्हह वोल्लंतह एही गिर
हउ एक्कु वि मारणहु समत्थउ तुम्हह दंसियजमपुरपंथउ
एक्कु सीहु जंबुयहि बहुत्तहि किं मारिज्जइ पयडियदंतहि ”
एम चवंतु सुणेविणु एक्कें राएं चंडसीहणामंकें
भणिय सभिच्च “ किण्ण इहु मारहु हालिउ तिलु तिलु किण्ण वियारहु ”
पहुआएसें जा आढत्तउ हालिउ हणहु तेहि दढचित्तउ
ता सो सीरु लएप्पिणु धाइउ सम्मुहु अइकोहुद्धुरवाइउ
हणइ गयइ तुरयइ लहु मारइ पत्थिव णिरवसेस पचारइ
रह चूरइ भडसीसइ खंडइ एक्कल्लउ जामहि रणु मंडइ

॥ घत्ता ॥

पंचाणणु जिह बहुगयवरिहि कें वणरणि मारिज्जइ
तिह पत्थिवेहि मारंतु रणि कहि वि ण सो वारिज्जइ ॥ १० ॥

शतखंडः. 11. जंबूहि - शृगालैः. 14. आढत्तउ - प्रारब्धः

C. दुवोल्लिउ; °हिं; °हिं. 6. BC. दूरें; C. °हिं; °हिं. 7. B. सव्वंगहो; B. पज्जलयउ सव्वंगिय रोसें. 8. A. पभणिउ; °कलत्तादालण°; B. पभणइं; C. पभणइ. 9. A. किंण्ण; वोलंतह; B. किण्ण; °हं; °हं; C. किंण; °हं; °हं. 10. A. एकु; मारणह; °पंथहो; B. हउं एक्कु; मारणहं; °हं; दरसियपंथउ; C. हउं एक्क वि मारणहु; तुम्हं. 11. A. जंबूहि; B. °हिं; °हिं; हिं; C. एक्क सीहु जंबुयहिं बहुत्तहिं; °दंतहिं. 12. A. °णामंकें; B. सुणेप्पिणु; °नामंकें; C. एय चवंतु; राएं; नामंकें. 13. A. लहु for इहु; वियारहो; मारहो; B. किण्ण इहु मारहु; तिलु तिलु करे वि वियारहु; C. इहु for लहु; तिलु तिलु करि वि वियारहु. 14. A. जो for जा; B. हणहुं तेहिं; C. जं for जा; तेहिं. 15. A. लवेप्पिणु; धायउ; वायउ; B. लएविणु; सम्महुं; °काइउ for °वाइउ; C. लएविणु; °कायउ. 16. B. °इं at all places; C. गएं तुरएं; पात्थिव. 17. B. °सीसइं; एक्केल्लउ जामहिं, C. जावहिं. 18. B. जह; गयवरेहिं केम ण रणे मारेज्जइ. C. जह; °गयवरेहि; किंण्ण. 19. A. मारिज्जइ; B. तह; °हिं; रणे कहवि वारिज्जइ; C. तह; पत्थिवेहि मारंतु; कहवि.

११

॥ खंडयं ॥

ता तेहि मि वियप्पियं   माणसि कज्जं णियहियं
"अम्हहि रणि ण जिणिज्जए   कोवि ण इहु जाणिज्जए" ॥ छ ॥

णं बलहद्दु हलाउहहत्थउ   मारइ सइ वि एहु वीसत्थउ
कोवि ण एयहो सण्णिहु दीसइ   जो अचब्भुउ विक्कमु पोसइ
तम्हा जाएवि एहु खमिज्जइ   णंतो एवहि अवसु मरिज्जइ"
चंडसीहपमुहहि इय भासिउ   आविवि पणविवि सो मण्णाविउ
"अम्हह मूढह देव खमिज्जइ   एक्कवार सामिय दय किज्जइ"
जणणीजणणिहि बंधवलोयहि   सिंगारवइहि जायपमोयहि
सो पणवेप्पिणु णिवपचक्खउ   ताह विवाहु विहिउ हयदुक्खउ
तो सयलहि मिलेवि उववेसिवि   सिंहासणि भूसणहि विभूसिवि
किउ रज्जाहिसेउ पणवंतिहि   "अम्हह तुहु सामिउ" पभणंतिहि
सो हालिउ णरिंदु हुउ जावहि   पच्चक्खीहोइवि सुरु तावहि

॥ घत्ता ॥

पुरयट्ठिउ पभणइ "भद्द मइ   तुह दालिद्दु विणासिउ
अवरु वि जं भासहि तं करमि   तुह माणसखुक्खासिउ" ॥ ११ ॥

XI. 3. वीसत्थउ - निराकुलः सन्; विश्रब्धः सन्. 9. विहिउ - कृतः

[*Kadavaka 11.*] 1. C. पविप्पियं; 2. A. जिणिज्जइ; जाणिज्जइ; B. अम्हहिं; जिणिज्जए; जाणिज्जए; C. अम्हहिं रणि ण जिणिज्जए; एहु जाणिज्जए. 3. A. हलाहउ; BC. मि for वि. 4. A. एयहु; B. एयहो; जो अचब्भउ विक्कमु पोसइ; C. एयहो; जो अच्चुब्भउ विक्कमु पोसइ. 5. A. जायवि; B. जाएवि; एवहिं; C. तह जाएवि; एवहिं. 6. A. इं for इय; B. °हिं; इह भाविउ आवेवि पणवेवि; C. °हिं इय; सो वि. 7. B. °हं; °हं; खमिज्जउ; किज्जउ; C. अम्हहं; खमिज्जउ; दइ किज्जउ. 8. BC. °हिं at all places. 9. BC. ताहं; C. पच्चक्खउं. 10. A. सलहे for सयलहि; B. तो सयलहं मिलेवि; सिंहासणे; भूसणहिं विहूसिवि; C. सयलहि मिलेवि; सिंहासण; °हिं; विहूसिवि. 11. C. तुह for तुहु; note अनुस्वार on the endings in BC. 12. B. °होएवि; C. सुर तावहिं. 13. BC. पभणइं; मइं. 14. A. भासइ.

१२

॥ खंडयं ॥

" जं एवइ उव्वासिया णयरी लोयसमासिया
एसा पइ चिरकोहिणा धम्मपहावणलोहिणा ॥ छ ॥

सा संपइ सुसमिद्धिसमिद्धिय करहि देव तिहुवणि सुपसिद्धिय "
तहु वयणेण तेण लहु णिम्मिय मणिकंचणपायाररवण्णिय
वरगोउरपरिहापुक्खरणिहि वेढिय सरिसरवरणिज्झरिणिहि
हट्टटिंटपासायहि सुंदर अंतरि बहुजणसंपइमणहर
सुरणयरीसमाण विरइवि सुरु सो आउच्छिवि गउ तं जिणहरु
बिहि भज्जाहि सहिउ हलिराणउ रज्जु करइ तहि कित्तिपहाणउ
इहलोइ वि हलिपुरिसें लद्धउ जिणणेवज्जदाणफलु सुद्धउ
तं सो हलिणिउ मणि मण्णंतउ तिहि संझहि णियभज्जहि जुत्तउ
जिणु पुज्जेवि पवरणेवज्जइ पडिवासरु ठावइ सुमणुज्जइ
एत्थंतरि सो तियसु मरेविणु पुव्वजम्मि किउ पुण्णु सरेविणु

॥ घत्ता ॥

सिंगारवइहि गब्भि हुउ सिरिहरु णामें तणुरुहु
आणंदहेउ सयलह जणह णं अवइण्णउ वम्महु ॥ १२ ॥

XII. 6. अंतरि - मध्ये.

[*Kadavaka 12.*] 1. B. जइ एवं उव्वासिया. 2. A. चिरु; BC. पइं चिरकोहिणा. 3. B. करहिं; C. तिहुवण. 4. BC. तहो. 5. B. वहु for वर; °हिं; °हिं. C. गोवर...पुक्खरिणिहि; °हिं. 6. A. हट°; B. °हिं. 7. B. विरएवि; आउच्छेवि; C. णिम्मिवि for विरइवि. 8. B. all अनुस्वार endings; C. भज्जाहिं; तिहिं. 9. A. लद्धउ for सुद्धउ; B. लोए; C. °पुरसें; दाणफलु सुद्धउ. 10. A. तहि संज्झहि. 11. B. °एं; °एं for °इं; C. सुमणोज्जइ. 12. C. मरेप्पिणु; °जम्म. 13. A. हउ for हुउ; B. °वइहिं; C. °वइहे. 14. A. अवयण्णउ; C. अवइण्णउं वम्महुं

१३

॥ खंडयं ॥

पिच्छिवि सुउ सज्जोवणं   देविणु रज्जं सुहधणं
तहो तें जाएविणु वणं   विरएवि सुद्धं णियमणं ॥ छ ॥
साहु सयंपहु पणविवि चिण्णउ   तउ बारहपयारु वितिथिण्णउ
पुणु मरेवि सोहम्मि सुहासणु   सो जायउ जिणपूयावासणु
सो जा सुत्तुट्ठिउ जिह अच्छइ   ता पणवंतउ सुरयणु पेच्छइ
“ चिर जय णंद वड्ढ परमेसर   अम्हह सामिय णयणसुहंकर ”
अच्छरयणु चाउद्दिसु संठिउ   चमरइ उक्खेवइ उक्कंठिउ
तं णिएवि जा णियमणि भावइ   चिरभवधम्मदाणतउ थिरमइ
ता अवहिए जाणइ हलिहुंतें   सइ चिरु जाएवि भत्तिमहंतें
जं णेवज्जपूय जिणदेवहो   किय मुणिदाणें सहु सुरसेवहो
पुणु चिरसुरउवयारु मुणेविणु   सो मरेवि सुउ हुउ जाणेविणु
तहो णियसुयरायहो सिरिलुद्धहो   अहणिसु भोयसुक्खविहिमुद्धहो

॥ घत्ता ॥

संबोहणु भावंतु मणि   आविवि सो पडिवासरु
णिसि पच्छिमद्धिं सुत्ताहु तहो   सुरु भासइ सुमहुरगिरु ॥ १३ ॥

XIII. 5. सो जा सुत्तुट्ठिउ etc. - तत्र स्वर्गे यः सुप्तोत्थितः; 7. अच्छरयणु - अप्सरागणः.

[*Kadavaka 13.*] 1. A. पिछिवि; संजोवणं; B. पिच्छेवि; सज्जोवणं; सुहघणं; C. पिछेवि; सज्जोव्रणं. 2. A. एविणु for जाएविणु; वण्णं; विरयवि. B. तहु तें जाएव्रिणु वणं विरएवि; C. जाएविणु वणं विरएवि. 3. A. सयंप्पहु; विण्णउ; B. सयंपहु पणवेवि; चिण्णउं for बिण्णउ; °पयारु; वितिथण्णउं; C. पहु; चिण्णउं. 4. C. सोहम्मे. 5. A. अछइ; पेछइ; B. जहं for जिह; C. सुत्तुट्ठिउ जह. 6. BC. अम्हहं. 7. A. अछरयणु; संट्ठिउ; BC. चमरइं. 9. A. जायवि; B. जाणइ हलिहोंतिं मइं; जाएवि; C. हलिहोंतिं. 10. B. सहुं; C. नेवज्ज; सहुं. 11. B. चिरु; मरेवि; C. सुत for सुउ. 12. A. °सुक्खु°; B. तहु; णियसुय रायहो; भोयसुक्खविहि°; C. भोयणुसुक्खहि मुद्धहो. 13. B. मणे; C. आवेवि; सु. 14. B. सुत्ताहो सुरु; C. निसि पच्छिमसुत्ताहं.

१४

॥ खंडयं ॥

" हलिजम्मंतरि   सुक्खणिरंतरि
जं मइ भत्तिए   अप्पुणु सत्तिए ॥ छ ॥
चरु अग्गइ दिण्णउ जिणणाहहो   असरिसकेवललच्छिसणाहहो
पइ देवेण वि हउ सुपरिक्खिवउ   तुट्ठें णियपसाउ महु दक्खिवउ
तहो फलेण हउ रिद्धिसमिद्धउ   सुरु संजायउ अवहिविसुद्धउ
तुहु सो सुरु महु णंदणु जायउ   तें कज्जें पडिबोहण आयउ
जिणवरधम्मु पुत्त विरइज्जसु   तिहि संझहि णेवज्जइ दिज्जसु "
तं णिसुणिवि भासइ णिउ सिरिहरु " ताय जुत्तु पइ अक्खिवउ सुहयरु
पडिउवयारु विहिउ संबोहिउ   जं हउ रज्जकुकम्मणिरोहिउ
धण्णउ जो तुहु णिम्मलभावें   जिणणेवज्जदाणसुपहावें
सग्गि महड्ढिउ सुरु संपण्णउ   अम्हह णेहें इह अवइण्णउ
तुम्हाएसें जिणवरवुत्तउ   धम्मु करेसमि सुइसम्मत्तउ
एवहि अहणिसु तं पि ण छंडमि   णियणरजम्मु सुधम्में मंडमि "
अह सो तियसु सग्गि संपत्तउ   णिवसइ सुरसंपइ भुंजंतउ

॥ घत्ता ॥

सत्तमभवि होएविणु णिवइ   अमरकित्ति सो सुरवरु
मणि भावहि अंबपसाय तुहु   पावेसइ सिवपुरवरु ॥ १४ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
णेवज्जपूयाफलकहावण्णणो छट्ठो संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि ६ ॥

XIV. 1. हलिजम्मंतरि - हालिकजन्मनि. 3. असरिस etc. - असदृशज्ञानलक्ष्मीनाथस्य. 4. हउं - अहं. 12. सुइसम्मत्तउ - निर्म्मलसम्यक्त्वसंयुक्तः.

[*Kadavaka 14.*] 1. BC. °जम्मंतरे; °णिरंतरे. 2. B. मइं. 3. B. दिण्णउं. 4. A. हिउ for हउ; B. पइं देवेण वि हउं; तुट्ठे; महो; C. पइं; वि हउं; तुट्ठिं. 5. B. हउं; सुरु; C. हउं. 6. BC. तुहुं; C. णंदण; कज्जि पडिवोहणु. 7. B. तिहिं संज्झहिं; °इं; C. विरएज्जसु. 8. B. णिसुणेवि; पइं; C. सुणेवि; पइं अखिउं. 9. B. हउं रज्जकुकम्मि. 10. B. धण्णउं; तुहुं; C. °णिवज्ज. 11. A. महद्धिउ; तेहें for णेहें; इय अवयण्णउ; B. महड्ढिउ सुरु; °उं; °हें; णेहें अवइण्णउं; C. महड्ढिउ; संप्पणउं; अम्हहं; अवइण्णउ. 13. BC. एवहिं. 14. A. भुंजंतउ; B. सग्गे सुरसुक्खइं. 15. A. होएवि; B. भवे होएविणु णिवए; C. होएविणु; सो. 16. B. मणे; तुहुं; C. तुहुं. Colophon adds महाकव्वे in B; and संधीपरिच्छेउ is found in C.

[सत्तमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

जो दीवउ जिणसामियपुरउ   भत्तिए णरु उत्तारइ
तिहि संझहिं भवि भवि णियतणुहि   दिव्वकंति वित्थारइ ॥

॥ आवली ॥

उग्गच्छंतु भाणु जिह भुवणुब्भासए
तेए तमुं हणंतु कमलइ वियसावए ।
तिह सो जायमत्तु कुलदुरिउ विहंडए
सज्जणपियरबंधुसुहिसुहिमुहइमुहइ मंडए ॥ छ ॥

जो दीवउ जिणमंदिरि बोहइ   सो णियणाणें तिहुयणु खोहइ
रयणविणिम्मियपवरविमाणिहि   सग्गि रमेइ सहिउ गिव्वाणिहि
चक्कहरत्तु रयणणिहिसंसिउ   सो पावइ सुरणरिहि णमंसिउ
तयणु लहेइ पंचकल्लाणइ   सिद्धु होइ णामियगिव्वाणइ
दीवयदाणपुण्णवित्थारणि   पवर कहा भवियणमणहारिणि
णिसुणि महासइचच्चिणिणंदण   विरइयअमरसूरिगुरुवंदण
इय भारहविसयम्मि रवण्णउ   णयरु मेहपुरु जणसंकिण्णउ

[Sandhi : 7]

I. 3. उग्गच्छंतु - उदयं गच्छतु(- गच्छन् ?); भुवणुब्भासइ - जगदुद्दीपयति; °गिव्वाणइ - °देवाः; 12. महासइ etc. - भो अंवप्रसाद. 14. विबुह° - देवपंडितश्च;

[Sandhi : 7]

[*Kadavaka 1.*] 1. B सामिहिं; 2. B. तिहिं संझहें; तणुहें; C. तिहिं; जिवतणुहो. 3. BC. जह भुवणुब्भासए. 4. B. तेएं; कमलइं वियासए; C. तेएं; हुणंतु कमलाइं विकंसए. 5. A. तिय for तिह; खंडइ BC. तहसो; B. विहंडए; C. खंडए. 6. B. मुहइ मंडए. 7. A. दीवोवय़ for जो दीवउ; BC. तिहुवणु; C. जिणमंदिरे बोहए. 8. B. विमाणेहिं सग्गे; गिव्वाणिहिं; C °हिं; °हिं. 9. B. णरहिं; C णिहिं; णरहि. 10. A. णासियगिव्वाणहि; B. °कल्लाणइं; °गिव्वाणइं; C. लहवि; °इं; °इ. 11. C. विथारिणि. 13. BC. रवण्णउं; B. मेहउरु; संकिण्णउं. 14. A. णाइ

विवुहालयहि णाइ सुरवइपुरु   पुण्णयणासिउ णं णिहिवइघरु
मेहणाउ तहि अत्थि णरेसरु   दुट्ठह जमु भत्तह मि सुरेसरु
तहि धम्मियविवेइदायारह   मज्झि वरिट्ठु सुदंसणधारह

॥ घत्ता ॥

सुरदत्तु णामु वल्लहिय तहो   सेट्ठिणि णामें सीलवइ
सम्मत्तदाणजिणभत्तिसुह-   कम्महि सुट्ठु णिबद्धरइ ॥ १ ॥

२

॥ आवली ॥

जिणमइ ताह तणय जिणधम्मभावणा
जाया बालविहव सुइसीलपावणा ।
अहणिसु साहुधम्मवयणेहि वासिया
पिउणो गेहि वसइ बंधुयणतोसिया ॥ छ ॥
अह तहि रुद्ददत्तणंदहो सुय   पियसहि धणसिरि णामें तहि हुय
दुण्णि वि सुहि सुहियउ दुहि दुहियउ संजायउ बहुणेहें सहियउ
जिणमइयहि पूया विरयंतिहि   सा दीवउ करेवि अप्पइ तहि
अण्णइ जिणपूयाउवयरणइ   उवणइ परमधम्मवित्थरणइ

पुण्णयण - पुण्यजनाः राक्षसाः, यक्षाः; पक्षे पुण्यपुरुषास्तैराश्रितः कुबेरगृहं इव; C णिहिवइघरु - धनदयगृहं णं उत्प्रेक्षतः. 15. C. तहिं - मेघपुरे.

II. 1. ताहं - पुत्री जिनमती. 5. सुय - पुत्री; तहि - धनश्रियाः. 8. उवणइ -

---

repeated; B. °हिं; णाइं. C. °हिं; णाइं. 15. B. तहिं; °हं; °हं; C. तहिं. 16. A. °विवेय°; वरिट्ठ; सुदंसणु धारह; B. तहिं; °हं; मज्झे; °हं. 17. B. णाम; C. सेठिणि. 18. A. °सुहा for सुह; सुट्ठ णिवद्धरईं; B. सुह; °हं; C. कम्महि.

[*Kadavaka 2.*] 1. B. ताहं; 3. B. °हिं. 5. B. तहिं; तहे; C. तहिं; सुया; हुया. 6. A. सुहिय for सुहियउ; संजयाउ; BC. सुहियउ; B. संजायउ; C. दुहिउ. 7. A. जिणमइयहो; सो; B. जिणमइयहे; °हिं; C. तहिं. 8. B. °इं at all places; C. उवयरणइं.

अण्णदियहि धणसिरिए जिणमइ   भणिय “सच्चु महु कहहि महासइ
दीवय अप्पंतह सइ दिंतह   जिणहरि जिणहो वि उत्तारंतह
किं फलु होइ माइ तं भासहि   करिवि पसाउ पुण्णु उब्भासहि ”
जिणमइए पुणु ताहि कहिज्जइ   “ णिसुणि बहिणि जं दीवउ दिज्जइ
जिणमंदिरि अहवा कारिज्जइ   पुरउ जेण सहु उत्तारिज्जइ
तहो माहप्पें कंतिसमुज्जलु   भवि भवि तणु जायइ णिम्मलकुलु

॥ घत्ता ॥

णरतियसपहुत्तणु सुक्खणिहि   कइभवेहि पंचमगइ
लब्भइ सइ भावहि एउ मुणि   तुहु मि करहि जिणधम्मि मइ ” ॥२॥

३

॥ आवली ॥

तहि वयणेण धम्मु गिण्हेवि पडिदिणं
ताएं समाणु सइ पुज्जेइ सा जिणं ।
तिहि संझहि करेइ दीवय जिणालए
उत्तारइ जिणग्गि इय णियमु पालए ॥ छ ॥

धणसिरी सा णिम्मलचित्ता   कइदिवसहि पावियपंचत्ता
सोहम्में देवी उप्पण्णा   णिरुवमरूवकंतिलावण्णा
जिणमई वि तहि दुक्खें खीणा   दिणि दिणि अहिणवपुण्णपवीणा
आउसंति तहि णेहें बद्धा   तहि विमाणि सा देवी सिद्धा

ददाति. 15. णरतियसपहुत्तणु - नरत्रिदशप्रभुत्वं.

III. 5. °पंचत्ता - मृत्युं. 14. °विग्घं - विघ्नं; अणग्घं - निष्पापं. 15. पडिदिणु -

---

9. B. °हिं; धणसिरियइं; C. दियहे; धणसिरियइ; भणिउ. 10. A. दीवइ; B. जिणहरे; C. दिंतहिं; जिणहु; °हं. 11. C. भासहिं; °हिं. 12. B. °मईए; ताहे; C. वहणि. 13. BC. सहुं; C. जेणे for जेण. 15. A. सुक्खु; B. सुक्खणिहि; °हिं; C. सुक्ख° 16. A. भावइ; °मई; B. सइं भावहि; तुहुं जिणधम्मि; C. भावहिं; गणि for मुणि; करहिं.

[*Kadavaka* 3.] 1. A. गिण्हेविणु; B. तहिं; C. गिण्हेवि. 2. A. ताइं समाणु सइ मि पुणु पुज्जेइ जिणं; B. ताएं; सइंपुज्जेइ सा जिणं; C. ताइं; पुजइ सा जिणं. 3. BC. तिहिं संझहिं. 4. A. पालइ. 5. A. व; B. °हिं. 6. B. सोहम्मे; C. सोहम्मि. 7. B. तहिं; C. दुक्खहि.

ताह परोप्परु दंसणि जायए   जाईसरणे पुण्णसहायए
जिणहरि दीवयदाणपहावें   चिरु जाणिवि विद्धंसियपावें
आविवि मेहउरि जिणगेहे   दुण्णि वि सिहरोलंबियमेहे
तहि थुणेवि पुज्जेवि जिणिंदं   चउगइदुक्खदवाणलकंदं
मणिमयदीवावलिहिं विसालें   उत्तारेविणु कंचणथालें
पुरउ ठवंति णिच्चु गयविग्घं   जिणधम्मं भावेवि अणग्घं
जिणु पणवेप्पिणु जंति विमाणें   पडिदिणु ताउ तित्थु सुरठाणें

॥ घत्ता ॥

पुणु तहि मि णयरि मयरद्धयहो   संजाया पियगेहिणि
सा धणसिरिदेवी सुरहरहो   आविवि णिब्भरणेहिणि ॥ ३ ॥

४

॥ आवली ॥

सा रयणावलि त्ति सुक्कलावियक्खणा
सहजुल्लसियकंतिसोहग्गलक्खणा ।
णिहणियअवरणारिणियदइयदंसणा
चिरसुक्कियवसेण जणलद्धसंसणा ॥ छ ॥

तहि आसत्तउ जा णिवकुंजरु   णावइ वणकरिणिहि वणसिंधुरु
सेवइ विसयसुक्खु विगयंतरु   अहणिसु जंतु मुणेइ खणंतरु
जा तहो पुव्वपिया अग्गेसरि   सयल णियंतहो सा तहि अवसरि

दिनं दिनं प्रति; ताउ - ते द्वे देव्यौ; तित्थु सुरठाणें - तत्र सुरस्थाने.

IV. 3. णिहणिय etc. - अन्यस्त्रियः निराकृत्य भर्ता वल्लभां जाता; निराकृतं निहतं अपराणां नारीणां देवस्य भर्तुः दर्शनं यया सा निहतनिराकृतअपरनारीदर्शना. 5. तहि - तस्याः रत्नावल्याः. 6. विगयंतरु - निरंतरु. 9. C. दवत्ति - सीघ्रेण.

---

8. B. विमाणेहिं; सग्गे; °हिं. C. तहिं दुक्खहिं. 9. A. जाए; सहाए; B. °हं दंसणे जायएं; °सरणें पुण्णसहायएं; C. ताहं; दंसणे. 10. C. जाणेवि. 11. A. मेहहेमपुरे जिणगेहें; B. मेहउरि; °गेहें; °मेहिं; C. °गेहं. °मेहं. 12. A. जिणिंदें; °कंदें; BC. °तहिं; विसालिं; °थालें; C. विसालें; °थालें. 14. A. भावेंवि; B. णिच्च. 15. C. पडिदिण्णु; तेत्थु. 16. C. तहिं. 17. C. देविए.

[*Kadavaka 4.*] 2. A. सहजल्लसियकंत्ति. 4. C. जयसद्द for जणलद्ध. 5. BC.

चिरदुक्कम्मपहावें चत्तिय   रायइ णं दोहग्गें भुत्तिय
विजयादेवि तेण असमाणें   मरिवि दवत्ति णाहअवमाणें
सा विंतरि हवेवि तहि पत्ता   रयणावलि जहि अच्छइ सुत्ता
णियपियकंठणिहियदोकंदलि   सुहणिद्दए अइमिउसेज्जायलि
मारहु जा समीवि तहि चल्लिय   अवसरु पाविवि हरिसें पेल्लिय
पिच्छिवि कायकंति दुणिरिक्खिय   सा थंभियतणु जाय विलक्खिय
चलहु ण सक्कइ णयणिहि पिच्छइ   णं खिल्लियएं णिक्खिय अच्छइ

॥ घत्ता ॥

रोवंती णिसुणिवि ताइ तहि   पडिबुद्धइ सा दिट्ठिय
विंतरि जंपंतिय " रक्खि मइ   माइ माइ णिक्किट्ठिय " ॥ ४ ॥

५

॥ आवली ॥

रयणावलिइ सिग्धु उट्ठेवि फंसिया
सा णियकरिहि जेम लोयम्मि दंसिया ।
वियलियथंभणाइ तहि ताइ अक्खियं
णियचिरचरिउ णमिवि तहि दुक्खलक्खियं ॥ छ ॥

---

11. णियपिय etc. - निजभर्त्तारकंठकंदले आरोपितभुजा; परस्परकंठाश्लेषेणवा; सुहणिद्दए - सुखनिद्रया; अइमिउ - कोमल. 12. समीवि - समीपे. 14. खिल्लियएं - कीली; णिक्खिय - गाडी. 15. पडिबुद्धइ - जागर्तित वा.

V. 5. सुइ - शुचिं;

तहिं; B. °हिं; C. णिवि°. 7. A. णिसंतहो; BC. तहिं. 8. B. रायएं; C. रायंए. 9. A. णाहअसमाणें; B. मरेवि. 10. BC. जहिं-तहिं. 11. A. °णिहयकंठ°; B. णियपियणिहयकंठ° but in the margin णियय is suggested for णिहय; A. सुहणिंदइयअमिउसिज्जायलि; B. सुहणिद्दए अइमिउ सेज्जायले; C. अइमिउ. 12. A. मारहो; B. मारहुं; तहिं; पावेवि; C. मारहु; तहिं. 13. C. पेच्छेवि. 14. A. पिछइ; B. चलहुं; णयणेहिं पेच्छइ; खेल्लिय; णिक्खिय; C. णयणिहिं पेछइ; षिल्यि; लिषिय. 15. B. णिसुणेवि ताएं तहिं पडिवुद्धएं; C. रोवंतिय णिसुणेवि ताए तहिं पडिवुद्धए. 16. B. मइं; C. रखि मइं.

[*Kadavaka* 5.] 1. A. उट्ठेविणु; BC. उट्ठेवि. 2. A. लोहम्मि; B. करेहिं; लोयहं मि; C. करेहिं; लोयम्मि. 3. B. °थंभणाएं तहिं ताएं; C. °थंभणाइं; ताएं अखियं. 4. A.

5 पुणु पणवेवि भणइ "तुहु धण्णी सुइसोहग्गकंतिसंपुण्णी
पइ वइरिणि वि माइ हउ पालिय कयकरुणइ दिट्ठिए सुणिहालिय
महु आएसु किंपि परमेसरि देहि पसाएं मण्णिवि किंकरि"
ताइ वुत्तु "पासाउ रवण्णउ कंचणरयणभित्तिवित्थिण्णउ
सिग्घु करिज्जसु" इय आएसिवि सुत्तिय तहि वासहरि पईसिवि
10 रयणिहि पच्छिमद्धि पियपासइ जा संभोयसुक्खु उब्भासइ
ताम ताइ तं किउ सविसेसउ लोयचित्ति अच्चुब्भुयपोसउ
सुप्पहाए सो जग्गइ जामहि अप्पाणउ लहु पिच्छइ तामहि
णवपासायहो उप्परि संठिउ णरवइ णियपरियणसमहिट्ठिउ
हरिसियचित्तु वसइ तहि अणुदिणु पणवंति य पुज्जंति य सइ जिणु

॥ घत्ता ॥

पुणु जिणमइए देविए सुरगिरिहो जिण वंदण णहि पत्तइ
16 चारणमुणि पुच्छिउ धणसिरिहे संभउ णेहमहंतइ ॥ ५ ॥

६

॥ आवली ॥

तहो भासिउ सुणेवि मुणिपयपणामिणी
भुवणगवक्खमज्झि सा तियसकामिणी ।
संठिय अद्धरत्ति पडिबोहु भासए
दिणि दिणि तेम ताहि जिह णिद्द णासए ॥ छ ॥

---

16. संभउ - उत्पत्ति.

चिरु; B. णियचिरचरिउ णविवि तहिं; C. चिर; णविवि; दुखलखियं. 5. B. पुणु वणदेवि भणइं तुहुं; C. वणदेवि भणइं तुंहुं. 6. B. पइं; माय हउं; °एं; C. पइं; हउं; करुणए. 7. A. किंकिरि; B. मण्णेवि किंकरि. 8. A. विच्छिण्णउ; B. ताएं; रवण्णउं; वित्थिण्णउं; C. ताइं रवण्णउं; विच्छिण्णिउं. 9. B. तहिं; C. सुत्तिय तिय तहिं. 10. A. पच्छिमिद्धि; B. रयणेहि; पासइं; संभोय°; C. °हिं; पासए. 11. A. no तं; B. ताएं; अचब्भुव°; C. सविसेसिं; अच्चुब्भुय°. 12. A. सुपहाए; B. सुप्पहाइ; °हिं; °उं; पेच्छइ तामहिं; C. सुप्पहाएं; जग्गिय जामहिं; अप्पाणउं; पेछइ तामहिं. 13 A. संट्ठिउ; हेट्ठिउ. 14. BC. तहिं; सइं. 15. A. पत्तए; B. जिणमइदेविए; °हिं; णहे पत्तइं; C. A. पुंच्छिउ; धणसिरिहो; B. धणसिरिहे; महंतए.

[*Kadavaka 6.*] 1. A. तहि; BC. तहो. 2. B. भवण°; मज्झे; C. भवण°. 4. B.

पडिबुद्धिय सा चित्ति वियप्पइ   " को पडिबोहणवयणिहि जंपइ
णिच्च णिसिहि वायायणसंठिउ   मए सुमहुरभासइ उक्कंठिउ
पिच्छंतहि णयणेहि ण दीसइ   सम्माइट्ठि कोवि सुरु होसइ "
इय माणसि अच्चब्भुयभासिणि   जामच्छइ तहि णिवपियकामिणि
बहिरुज्जाणि ताम मुणि पत्तउ   सच्चभूइ विमलावहिणेत्तउ
तहि आयण्णिवि णिउ सकलत्तउ   तहि तहो वंदणहत्तिए पत्तउ
साहु णमेवि समीवि बइट्ठउ   धम्मु कहिज्जमाणु जिणदिट्ठउ
भव्वयणह अग्गइ सो णरवरु   आयण्णहो लग्गउ पंजलियरु
पुणु रयणावलीए वंदिवि मुणि   पुच्छिउ विंभयकारणु तक्खणि
" मज्झरत्ति महु घरवायायणि   पढइ कोइ आणंदिउ णियमणि

॥ घत्ता ॥

पडिबोहणवयणइ कोवि सुरु   तं भयवं महु अक्खहि
अइविंभयअंधावडि वियडि   मणु बुड्डंतउ रक्खहि " ॥ ६ ॥

७

॥ आवली ॥

" जिणमइधणसिरीउ वणिसुअउ होंतिया
सहियउ दुण्णि पुव्वभवि णेहवंतिया ।
जिणदीवयपयाणपुण्णेण अच्छरा
जाया पढमसग्गि रसभावकुच्छरा ॥ छ ॥

VI. 6. वायायण° - जालगवाक्षे संस्थितः. 8. माणसि - मनसि; अच्चब्भुय° - आश्चर्य. 14. °वायायणि - वातायने, गवाक्षे. 16. अइविंभिय etc. - विस्मयक्रोधकूपे विकटे.

ताहे; जह; C. दिणे २; जह. 5. B. °वयणहिं; C. °वयणहिं. 6. A. °संट्ठिउ; उक्कंट्ठिउ; B. वायाएण; मइं सुमहुरवायएं; C. णिसिहिं; मइ मि महुर भासइ. 7. B. °हं; °हिं; C. पिछंतहं. 8. B. °हिं; C. अच्चुब्भुयभाविणि. 10. A. °हत्तिहि; B. तं आयण्णेवि; तहिं; °हत्तिए; C. तं; वंदणहत्तिपहुत्तउ. 11. B. णिविट्ठउ. 12. A. पंजलयरु; B. °हं; आयण्णहुं; पंजलियरु; C. भव्वयणहं; आयण्णउहुं. 13. A. पुंच्छिउ; B. वंदेवि; पुच्छिउ; C. पुछिउ; तखणि. 15. A. अक्खइ; B. °इं अक्खहि; C. °इं; अखहिं. 16. A. मण दंतहो रक्खइ; B. मणु वुड्डंतउ रक्खहि; C. अइविभिय; मणु वुड्डंतउ रक्खहिं.

[*Kadavaka* 7.] 2. A. सुणिउ दुण्णि पुव्वभणि; B. सहियउ दोण्णि पुत्वभवे;

तुहु धणसिरि मरेवि इत्थाइय सग्गहु कायकंतिसच्छाइय
सा जिणमइ देवी तुह णेहें मुणि पुच्छेविणु णियसंदेहें
जाणेप्पिणु पइ इह अवइण्णिय पियपमोयसंभोयपसण्णिय
तुह संबोहणत्थि सा आवइ दिणि दिणि पइ जिणधम्मु सुणावइ
धम्में लब्भइ पिउ घरु संपइ णरसुरभोयसुक्खु वरसंतइ
पावें विवरीयउ उप्पज्जइ एउ जाणेविणु धम्मु विहिज्जइ
अह सग्गहो चवेवि इह होसइ सा तहि सहियणेहु पोसेसइ
पुणु थीभव मुएवि पवरामर जाएसहु अच्चुए संपयधर
तहि कमेण कम्मइ णिहणेसहु सिद्धखेत्ति पुणु सिद्ध हवेसहु ”
मुणिवयणें चिरभउ संभरियउ रयणावलिए विवज्जियदुरियउ

॥ घत्ता ॥

मुणि पणवेप्पिणु णिवसहिया सा आविय णियमंदिरि
संतुट्ठचित्त पियसहिकहइ बहुविहसोहासुंदरि ॥ ७ ॥

८

॥ आवली ॥

रयणिहि पच्छिमद्धि जिणमइ सुरंगणा
तहि पडिबोहणत्थु जा पढइ सुइमणा ।

VII. 3. °पयाणपुण्णेण - प्रदानपुण्येन. 10. विहिज्जइ - क्रियते. 11. C. सा - सा जिनमति. 16. संतुट्ठचित्त etc. - प्रियसखिकथया संतुष्टचित्ता.

VIII. 2. तहि - तस्याः रत्नावल्याः, 3. C. ताइ पउत्तु - रत्नावली उक्ता.

C. सुहियउ. 4. B. °सग्गे. 5. B. तुहुं; सग्गहो; C. तुहुं; सग्गहो. 6. A. देवीए; पुंच्छेविणु; BC. देवी; B. पुच्छेविणु णीसंदेहिं; C. पुच्छेविणु णीसंदेहें. 7. A. जाणेपिणु; अवयण्णिया; B. पइं; अवइण्णिय; C. अवण्णिय; पसण्णय. 8. B. संवोहणत्थ; पइं; C. संवोहणत्थे; तुह for पइ. 9. A. पिययरसंपइ; B धम्मिं; पिउ घरु संपइ; C. पिउ घरु. 10. B. पाविं; C. इउ. 11 B. तुह; C. चएवि. 12. A. जाएसहो; अच्चुइ संपइधर; B. थीभउ; जाएसहु अच्चुए संपयधर; C. थीभउ; जाएसहु; अच्चुए. 13. B. तह; कम्मइं; C. तह. 15. A णियसहिया; B. णिवसहिय; आइय; C. आइ for आविय; मंदिरे. 16. B. °कहए.

[*Kadavaka 8.*] 1. B. °हिं. 2. A. °वोहणथु; सुयमणा; B. तहिं; C. तहे.

ताइ पउत्तु "माइ पइं धम्मु देसिओ
जिणमइदेवि गहिउ मइ अरुहभासिओ ॥ छ ॥

ताणंतरि देवीइ पसण्णइ   पच्चक्खीहोइवि कयपुण्णइ
सा पभणियइ "इण्हि वणिउत्तहो   सुय हउ होसमि सायरदत्तहो
एत्थ पइ मि जिणभासियधम्में   संबोहेव्वी वज्जियछम्में"
कइदिवसहि वणिसायरदत्तें   सिरिमइपियहि सुट्ठु आसत्तें
जिणमइ देवी सग्गहो आइय   पुत्ति सुदंसण णामें जाइय
पावियजोव्वणि सा गय जिणहरि   रयणावलिए दिट्ठ एत्थंतरि
अवरोप्परु दंसणि चिरजम्मइ   संभरियइ दोहि मि सुहकम्मइ
"इहु तं जिणहरु ते दीवय पुणु   जे तिहि संझहि विरइय अप्पुणु
हउ तुह सहि तुहु अम्हह पियसहि   अवरोप्परु संबोहें कयदिहि"
इय णिब्भरचिरणेहाविद्धउ   सावयधम्मु करेविणु सुद्धउ
अच्चुयसग्गि मरेविणु सुरवर   ताउ दुण्णि संजाया मणहर

॥ घत्ता ॥

णरजम्मु लहेविणु कइभवहि   अमरकित्तिगुणसंसिया
ते होसहि अंबपसाय पुणु   सिद्ध तिलोयणमंसिया ॥ ८ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए जिणपुरोदीवयपबोहणपुण्णकहावण्णणो सत्तमसंधिपरिच्छेओ समत्तो ॥ संधि ७ ॥

---

6. C. सा पभणियइ - सा जिनमती देवी कथयति. 8. C. सा - सा रत्नावली.

3. A. देसिउ; B. ताएं; माए पइं धम्मु देसिओ; C. ताए. 4. B. जिणमइहे वि गहिउ मइं अरुहभासिओ; C. मइं. 5. B. पसण्णएं; होएवि; °एं; C. पसण्णए. 6. B. इण्हिं; हउं; C. इण्हिं. 7. A. संबोहेवी; °छम्मो; B. संबोहेव्वी वज्जियछम्में; C. संबोहेवी कयसुहसम्में. 8. A. इह. 9. A. कय for कइ; B. कइदिवसिहिं; पियहें; C. °हिं; सायरदत्तहो. 11. B. एत्थंतरे; C. °जुव्वणि. 12. C. अवरुप्परु; जम्मइ; कम्मइं. 13. A. जिहरु for जिणहरु; तिह for तं; B. तं; तिहिं संझहिं; C. तं for तहि; जे तेहिं संझहिं; विरइ अप्पुणु. 14. B. हउं; तुहुं; °हं; संबोहिं; C सहिं; तुहुं; अम्हह is dropped; अवरुप्परु संबोहिवि. 16. A. मरिविणु; B. °सग्गे; दोण्णि. 17 A. कयभवहि; B. कइभवहिं; संसिय; C. कयभवइ. 18. A. तहो सिहि; B. ते होसहिं अंब°; C. होसहिं अंब°. Colophon : B. adds महाकव्वे and drops °परिच्छेओ; C. संधीपरिच्छेउ.

[अट्ठमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

जो धूउ जिणिंदहो णमियसुरिंदहो उक्खिवेइ घणपरिमलु
सइ पुज्ज करेविणु भत्ति धरेविणु सो जसु लहइ सुणिम्मलु ॥

॥ दोहऊ ॥

कप्पूरायरुचंदणहि धूवें जो धूवेइ
जिणु भत्तिए सोहग्गणिहि सो णरु अवसु हवेइ ॥ छ ॥

जो धूउ जिणपुरउ उक्खिवइ सविवेउ
तहो कित्तिसोहग्गसंपयहि ण विक्खेउ
जिणधूवदाणप्पहावेण णिप्पण्ण
अक्खाणिया णिसुणि भो भविय गुणपुण्ण
इह भरहि पोयणपुरे वयरसीहक्खु
णरणाहु णयवंतु णिद्दलियरिउपक्खु
तहो विविहभज्जाहि मज्झम्मि इट्ठाउ
राणिउ धरइ दुण्णि थिरपणयपुट्ठाउ
कमला महाएवि विमला पुणो अण्ण
असमाणसोहग्गतारुण्णलायण्ण
दोणं सुआ ताह णियजणणिणामेहि

[Sandhi : 8]

I. 8. वइरसीहक्खु (- नाम). 11. इट्ठाउ - द्वे भार्ये. 12. दुण्णि etc. -

---

[Sandhi : 8]

[*Kadavaka 1.*] 1. C. उखेवइ. 2. BC. सइं. 3. A. धूवह; B. °चंदणिहिं धूवें; C. कप्पूरायरचंदणहिं धूवें. 4. BC. अवस; C. नरु. 6. B. संपइहें ण विच्छेउ; C. °हिं. 7. B. प्पहावेण णिप्पण्ण. 9. B. भरहे वइरसीहक्खु. 10. A. °णिउपक्खु. 11. A. °मज्जाहि; BC. भजाहिं. 12. B. रायाणिउं दोण्णि. 14. C. °लावण्ण. 15. A. दाणं सुवा ताह णियजणणिणामेण; B. दुण्हं

कमलो तहा विमलु वरकित्तिधामेहि
अण्णेक्कदियहम्मि तणुतेयदुप्पिच्छ
जाया सुया णियवि णिउ कमलवरहत्थ
णेमेत्तिओ तयणु राएण लहु वुत्तु
“ को मज्झु पइ होसए कहहि णिक्खुत्तु ”
“ कमलाइ अवयरिउ ” णेमित्तिओ चवइ
“ विमलासुओ देव तुह रज्जि संभवइ ”

॥ घत्ता ॥

णेमित्तियवुत्तें हरिसु वहंतें तेण सिग्घु कमलातणउ
आणिउ रोमंचिहिं करुणु चवंतिहिं सयललोयपोसियपणउ ॥१॥

२

॥ दोहऊ ॥

पुणु बहुलक्खणलक्खियउ कणयाहरणिहि कंतु
भिच्चहु तेण समप्पियउ सइ बालउ विहसंतु ॥ छ ॥
आएसिउ पुणु ताए किंकरु “ जाइवि दूरु रउद्दु वणंतरु
तिह मेल्लेवि बालु तहि आवहि खणु वि ण जीवइ जिह म चिरावहि ”

स्नेहेन द्वे पुष्टे. 16. There is a note कमलापुत्रो कमलः, विमलापुत्रो विमलः. 19. तयणु - ततः. 20. णिक्खुत्तु - निश्चयेन. 24. सयललोय etc. - समस्तैः लोकैः पोषितस्नेहं.

II. 1. कणयाहरणिहि .कंतु - कनकाभरणैः मनोज्ञः; C. कंतु - मनोज्ञ. 2. C.

सुया ताहं; °हिं; C. ताहं; °णामेहिं. 16. A. तला for तहा; BC. °हिं. 17. B. °दुप्पेच्छ. 18. A. वरि हत्थ; B. णिएवि; वरअत्थः 19. A. णिमित्तिओ; B. णेमित्तिओ; C. णेमित्तिउ. 20. A. होसई; कहहि; B. कहहे; A. णिखुत्तु; B. णिक्खुत्तु; C. णिखत्तु; 21. A. अयरिउ; B. कमलाए अवयरिउ; originally विमलाए is written; वि is erased and in the margin below क is written for correction; C. अवयरिउ; णेमित्तिउ. 22. B. विमलो [corrected to कमलो] सुओ; C. कमलासुउ. 23. B. °वुत्तिं; °तणउं; C. णिमित्तिय°. 24. A. रोमंतिहिं; B. आणिउं; रोमंच्चिहिं; °पणउं; C. °पणउ.

[*Kadavaka* 2.] 1. B. कणयाहरणहिं; C. ॥ १ ॥ दोहा; कणयाहरणेहिं. 2. B. सइं. 3. B. ताएं; जाएवि; C. ताएं. 4. A. तिहि for तिह; B. तह; तहिं आवहिं; जह; °हिं;

तं करेवि तें अक्खिउ रायहो   सुयपच्छाआविं विच्छायहो
सुयविओए कमलए तिह रुण्णउ   पउरयणें जिह कयकारुण्णउ
वणमज्झट्ठिउ पुणु सो बालउ   करुणु रुवंतउ अइसुकुमालउ
पेच्छिवि भेरुंडें उक्खित्तउ   चंचूसंपुडमज्झि णिहित्तउ
जामहि सो गयणंगणि धाविउ   सम्मुहु अवरु इक्कु तहो आविउ
दोहि मि भेरुंडह जुज्झंतह   तहि चंचुहि सरीरु विद्धंतह
चंचूसंपुडमज्झहो पडियउ   तहो सो बालउ दइवें णडियउ
कूवजलंतरि पडिएं पुरिसें   वुड्डंतउ धरियउ सुक्करिसें
कायकंतिउज्जोवियकूवउ   सो बालउ अच्चब्भुयभूयउ
णियवच्छत्थलि ठाविवि मुक्कउ   सुउ णं जणणें णेहगुरुक्कउ

॥ घत्ता ॥

कूवंतरि लीणउ   पंथिउ दीणउ   चिंतवेइ "किह एहु सिसु
जणणीपयवज्जिउ   तिसछुहगंजिउ   किह वणि जीवेसइ अवसु" ॥ २॥

३

॥ दोहउ ॥

इय चिंतंतहो कंठि तहो   लग्गिवि बालु रुवेइ
जणणीथणह विवज्जियउ   तिह जिह दुक्खइ देइ ॥

तेण - वइरिसीहराज्ञेन. 3. C. ताए - राज्ञेन. 5. पच्छाआविं - पश्चात्तापेन; C. पश्चात्तापेन; C. विच्छायहो - म्लानस्य. 8. उक्खित्तउ - उत्थापितः. 12. C. सुक्करिसें - सुष्ठु उत्कर्षेण. 13. अच्चब्भुयभूयउ - आश्चर्यभूतः. 16. C. °पयवज्जिउं - दुग्धविर्जतः.

C. तिह; तहिं; जह. 5. A. तें करेवि; B. तं करेवि; °पच्छायावें; C. तं करेवि; पच्छायावें. 6. A. तहि for तिह. B. विओइ कमलइ तहिं...जह...°उं; C. °विओइं कमलइं. 8. A. भेरंडें; B. पेच्छेवि भेरुंडें...मज्झे; C. भेरुंडें. 9. A. अवर इक्कु; BC. जामहिं; सम्मुहुं; B. अवरु; एक्कु; C. ता for तहो. 10. A विद्धंतहो; B भेरुंडहं...°हं; तहिं; °हिं; विधंतहं; C. °हं; °हं; तहो चंचुहिं; वधंतहं. 11. C. ता for तहो. 12. A. पडियं; B. जलंतरे पडिएं पुरुसें; सुक्करुसें; C. पडिएं पुरिसें. 13. B. °उज्जोइय°; °भूवउ; C. °उज्जोइय°. 14. C. ठावेवि; 15. A. एउ; B. लीणउं; °उं; कह एहु सिसु; C. लीणउं; दीणउं; एहु. 16. B. कहिं for किह; °च्छुह°.

[*Kadavaka 3.*] 1. BC. लग्गेवि. 2. B. °थण्ण°; तह जह; दुक्खइं; C. थण;

तेण रुवंतें पंथिउ रोवइ   उत्तमु परहो दुक्खु मणि सोयइ
णिब्भरु ताह रुवंतह सद्दें   वणु बहिरिउ कूवयपडिसद्दें
तहि वणंति धणवइ सुपसिद्धउ   सत्थवाहु बहुसत्थाविद्धउ
जा कूवयसमीवि आवासइ   जलतिणत्थि किंकरयणु पेसइ
ता गहीरसरु कूवसमुब्भउ   तं सुणेवि सो जाउ सविंभउ
'कलुणसद्दु सुम्मइ दुहकारणु   कूवहु कासु इत्थ अणिवारणु'
चित्ति वियप्पिवि जो तहि पत्तउ   पुरिसु सपुत्तु णियइ रोवंतउ
कूवंतरणिविट्ठु इय जंपइ   "धम्मिउ कोवि अत्थि इह संपइ
जो आयड्ढिवि बालें जुत्तउ   मइ बहि मेल्लइ दुहसंतत्तउ"
तहो वयणें पयडियकारुण्णें   सत्थेसें णियचित्ति विसण्णें

॥ घत्ता ॥

णाणाविहजंतिहि   रज्जुमहंतिहि   बहि कूवहु सो खित्तउ
पंथिउ सहु बालें   कंतिविसालें   तेण छुहातिसभुत्तउ ॥ ३ ॥

४

॥ दोहउ ॥

पणवेप्पिणु पहिए भणिउ   "अम्हह जीवियहेउ
तुहु पुण्णे इत्थागयउ   संपइ सत्थि समेउ" ॥ छ ॥

III. 5. सत्थवाहि - व्यापारीवनिकः. 6. जलतिणत्थि - जलइंधणनिमित्तं किंकरगणं प्रेषयति. 13. जंतिहि - यंत्रैः; रज्जुमहंतिहि - रज्जुदीर्घैः.

दुक्खइं. 4. B. ताहं रुयंतहं; C. ताहं रुवंतहं. 5. A.B. सत्थवाहि; A. वहुसथाविद्धउ; B. तहिं; C. सत्थवाहु. 6. B. °समीवे; जलतणत्थ; 7. AC. °समब्भउ; B. सविंभउ; A. सविब्भउ. 8. BC. सुम्मइं; कूवहो; एत्थ. 9. B. वियप्पेवि जा तहिं; पुरुसु; C. तहिं. 10. A. °णिविट्ठू; इय संपइ; B. कूवंतरि धम्मिउं; इह for इय; C. इह for इय. 11. B. आयड्ढेवि; वालिं; मइं; C. मुत्तउ for जुत्तउ; मइं. 12. B. सत्थेसिं. 13. A. णाणाविहि°; B. °जंतिहिं; °हिं; कूवहो; C. भहंतिहिं; कूवहो. 14. A. सुहु for सहु; B. सहुं.

[*Kadavaka 4.*] 1. BC. पहिएं भणिउं अम्हहं. 2. BC. तुहुं पुण्णें; सत्थ°.

सत्थेसें सो पभणिउ " को सिसु कवणु तुहु
जिह परिदेवणु विरइउ तुम्हह कहहु महु "
पुणु पहिएण पउत्तउ " हउ दालिद्दवइ
देसंतरि जा चल्लिउ कम्मि करंतु रइ
जलतण्हासइ आविवि कूवइ पडिउ तिह
अण्णाणिउ घरमोहमहादहि पुरिसु जिह
तहि अप्पउ सोयंतउ भुक्खाभुत्ततणु
णवि णीसरणह सक्किउ जामाउलियमणु
गयणहो ता इउ बालउ तेयपरिप्फुरिउ
णं उक्कागलु कूवि पडंतउ मइ धरिउ
पेच्छिवि मणि कारुण्णु वहंतें एहु सिसु
तिह णाणइ दुग्गइहि पडंतउ जिह विउसु
आलिंगिवि णियहियएं सउ धारिउ अवसु
मायहि थणहि विवज्जिउ रोवंतउ अणिसु
अवलोइवि महु माणसु सोयइ भिण्ण तिह
गउ सयसक्करु णीरें कच्चउ घडउ जिह
अप्पदुक्खु वीसरियउ महु एयहु तणउ
खयखारहो संजोयसमाणउ हुउ घणउ

IV. 1. पहिए - पथिकेन. 4. परिदेवणु - रुदनं. 10. जामाउलियमणु - यावत् आकुलितमनः. 14. विउसु - पंडितः.

---

3. B. सत्थेसिं; पभणिउं; तुहुं. 4. A. जिह परिदेविणु; विरइउ is dropped; B. जह परिदेवणु विरइउ तुम्हहं कहहु महु; C. जह परिदेविणु विरइउ तुम्हहं कहंह. 5. B. हउं. 6. A. रई; C. देसंतरे; कम्में. 7. B. सएं; कूवए; तह; C. जलतण्हासइं आवेवि कूवए; तह. 8. BC. अण्णाणिउं; जह; B. पुरुसु. 9. A. भुक्ख for भुत्त; BC. तहिं; C. सोवंतउ; भूखाभुत्ततणु. 10. B. °हं. 11. A. तायहो for ता इउ; C. तायउ. 12. BC. मइं. 13. A. तहा तिहि for वहंतें सिसू; B. मणे कारुण्णु वहंतें; C. कारुण्णु वहंतें. 14. B. तह णाणें दुग्गइहें; जह; C. तह अण्णाणें दुग्गइहें; जीहे for जिह. 15. A. हिययं; B. हियएं सउं; C. हियय सउं. 16. B. °हिं थण्णविवज्जिउ; C. थणविवज्जिउ. 17. BC. अवलोएवि; B. सोएं भिण्णु; C. सोयं भिणु तहं. 18. B. जह; C. जहं. 19. A. अप्पु; C. एयहो. 20. A. हुअ; खरखारहो; B. समाणउं; घणउं; C. षयषारहु; महुं हुउ

तेणासड्ढलदुक्खें मइ मि अणेण सहु
रोविउ तेम सुणाविउ आयउ जेम तुहु

॥ घत्ता ॥

दालिद्दें भुत्तउ   अण्णायत्तउ   हउ पालहु असमत्थहो
एयहो वरपुत्तहो   लक्खणजुत्तहो   चिरदुक्कम्मावत्थहो ॥ ४ ॥

५

॥ दोहऊ ॥

एयहु चिरपुण्णेहि तुहु   आयउ जीवणहेउ
मइ अप्पिउ लइ एहु सिसु   पालहि विहियविवेउ" ॥ छ ॥
तेण गहेवि पुत्तु तहो दिण्णउ   धणु तिह जिह दालिद्दु विहिण्णउ
पुणु णियपियमाहि सिसु अप्पिउ   पणयएण णियतणउ वियप्पिउ
ताहि पवड्डिउ किह सो बालउ   जेम अहिंसइ धम्मु दयालउ
विणयंधरु णामेण पउत्तउ   सो कमेण पोढत्तणु पत्तउ
सत्थवाहु णियणयरि पराइउ   कंचणपुरि णियलोयविराइउ
विणयंधरु णियपुत्तहु समहिउ   जइ वि पमण्णइ सो सत्थाहिउ
तो कम्मयरु तासु बोल्लइ जणु   तिं वयणें सो जायउ दुम्मणु
परघरि गयउ गुरु वि लहुयारउ   अह णरु होइ विवज्जियगारउ
पुणु अण्णेक्कसमइ कीलंतउ   सयलकलाउ सु परिसीलंतउ
जिणमंदिरि जाइवि उवविट्ठउ   धम्मु कहंतु साहु तें दिट्ठउ

V. 2. विहियविवेउ - कृतविवेकः. 3. तेग गहेवि etc. - सार्थवाहेन पुत्रो गृहीत्वा तस्य दरिद्रस्य पुरुषस्य इत्थं दत्तः 8. C. °पुत्तहु समहिउ - पुत्रतः अधिकः.

घणउं. 21. B. मइं; सहुं. 22. A. तेण for तेम; B. तुहुं; C. रोयउ तेम; तुहुं. 23. B. हउं पालहुं असमत्थउ; C. हउं; असमत्थउ. 24. A. एयहु; BC. एयहो; °वत्थउ.

[*Kadavaka* 5.] 1. BC. °हिं; तुहुं; C. एयहो. 2. B. मइं अप्पिउं; C. मइं. 3. BC. दिण्णउं; तह; जह; विहिण्णउं. 4. B. °पिययमाहिं; C. °पिययमाहे; पणयेणं. 5. B. ताएं; कह; अहिंसएं; C. ताए for ताहि; अहिंसए. 7. A. परायउ; °विरायउ. B. पराइउ; °विराइउ; C. सत्थवाहि; पुरे. 8. A. णं सो ताहिउ for सो सत्थाहिउ; B. °पुत्तहो सहियउ; पमण्णइं सो सत्थाहिउ; C. विणयंधर; °पुत्तहो; समहिउ. 9. BC. तें वयणें; जायइ. 10. A. परिघरि. 12. A.

॥ घत्ता ॥

सो मुणिवरु वंदिवि   दुक्किउ णिंदिवि   धम्मु सुणेवइ लग्गउ
तहि पुणु विणयंधरु   अइविहियायरु   सुद्धसहावसमग्गउ ॥ ५ ॥

६

॥ दोहउ ॥

जिणपूयाफलु मुणिवरहो   तहो पयडंतहो तेण
धूवदाणु सुमहंतगुणु   णिसुणिउ इक्कमणेण ॥ छ ॥
पुणु सो चिंतवेइ आदण्णउ   तं सुणेवि णियचित्ति विसण्णउ
"कप्पूरायरुचंदणमीसिउ   मयणाहीजोयइ सविसेसिउ
एहउ धूउ धण्णु णरु भत्तउ   कोवि जिणहो उक्खिवइ बहुत्तउ
हउ मि परायत्तउ धणवज्जिउ   किह करेमि तं दुक्खविवज्जिउ"
इय भावंतें तं पडिगाहिउ   धूवदाणु तें पुण्णपसाहिउ
मुणि पणवेप्पिणु जा घरि आयउ   गहियधम्मु रोमंचियकायउ
ता इक्कें गंधिइण वरिट्ठउ   धूवपुडउ घणपरिमलपुट्ठउ
सत्थाहिवहो समप्पिउ णेहें   तेण वि विणयंधरहो सुमोहें
वत्थह धूवणत्थु चिंतंतें   अप्पिउ धूवहो पुडउ पयत्तें
सो तं लेवि पहुत्तउ जिणहरि   परमुच्छाहवंतु सोहायरि
होइवि सुइसरीरु दिढवत्थें   वेढिवि णासाविवरु पसत्थें
दहहु धूउ लग्गउ कयभावउ   परिमलमिलियभसलघणरावउ

---

१४. तहि - स्वामिनि मुनौ.

VI. 6. परायत्तउ - पराधीनः; तं - धूपदानं. 7. C. पडिगाहिउ धूवदाणु - धूपस्य पूजा अंगीकृता. 13. दिढवत्थें - दृढवस्त्रेण.

जायवि; B. उवइट्ठउ; तिं. 14. A. घयविहियायरु; B. तहिं पइविहियायरु; C. तहिं अइविहियायरु.

[*Kadavaka 6.*] 1. A. पयंडंतउ. 2. A. °दाण; BC. धूवदाणु; णिसुणिउं एक्कमणेण. 3. B. उं; °उं; C. -णिसुणेवि; चित्ते. 4. B. सेल्हारसजोयएं; C. °जोयए. 5. A. भुत्तउ; B. भत्तउ; जिणहु; C. भत्तउ. 6. A. तिह for किह; B. हउं; कह; C. हउं; कह for किह. 7. BC. पुण्णु पसाहिउ. 9. A. गंधियण; BC. एक्कें. 10. A. तेहें for णेहें; सुमेहें; C. सत्थाहिवइ. 11. A. अप्पउ for अप्पिउ; BC. वत्थहं. 12. B. पहुत्तउ; C. पहुत्तउ जिणहरे. 13. B.

॥ घत्ता ॥

तहो परिमलधूवें छाइयवोमें णह जंतउ जक्खह मिहुणु
आणंदिउ जिणहरु जा पिच्छइ णिरु विंभयविप्फारियणयणु ॥ ६ ॥

७

॥ दोहऊ ॥

ता णरु एक्कु सुअंधु तहि पिच्छइ धूउ डहंतु
जिणणाहग्गइ भत्तियइ णिच्चलझाणमहंतु ॥ छ ॥

तं णिएवि जक्खिणियइ वुत्तउ णियभत्तारु सणेहासत्तउ
"धरहि विमाणु ताम परिमलवरु धूउ डहिवि जा चल्लइ एहु णरु
णंतो पइ समाणु णउ भासमि एवहि किंपि कज्जु ण पयासमि"
तेण मुणेवि कुगाहु कलत्तहो उत्तहिं णिच्चलत्तु पिच्छिवि तहो
मणि झाएवि जक्खु 'हउ विसहरु होइवि भेसावमि इहु णरवरु
जें णासिवि णियमंदिरि गच्छइ महु पिय गमणारंभु समिच्छइ"
एम वियप्पिवि सो फणि जायउ रत्तणयणु मसिसण्णिहकायउ
उप्पाडियफणु धायउ जामहि णट्ठउ सयललोउ तहि तामहि
विणयंधरु वि सुणिच्चलचिट्ठउ दहइ धूउ सु समाहिवरिट्ठउ
अइणिक्खोहु सुझाणासत्तउ जक्खु णिएवि रोसग्गि पलित्तउ

VII. 10. उप्पाडियफणु - ऊर्ध्वीकृत्वा फणाटोपं. 12. अइणिक्खोहु - क्षोभरहितः.

होएवि; C. होइवि. 14. B. दहहुं. 15. A. जखह; B. धूमें; जक्खहं; C. धूमें; णहि; जखहं. 16. A. चिरु for णिरु; C. पेछइ.

[*Kadavaka* 7.] 1. A. एक्कू; धूमहंतु for धूउ डहंतु; B. सुयंधु; C. इक्कु. 2. B. °ग्गए भत्तियएं; C. °ग्गए भत्तियए; 3. A. °भत्तार; B. जक्खिणियएं; C. जक्खिणिए पवुत्तउ. 4. BC. डहेवि; इहु. 5. A. पय for पइ; B. पइं; एवहिं; कज्जु. 6. A. उत्तहो; B. कुग्गाहु; उत्तहिं पेच्छिवि; C. दुग्गाहु; पिच्छेवि. 7. A. भेसावमि; B. झाएइ जक्खु हउं... भेसावमि; C. हउ; भेसावमि एहु. 8. B. जिं; णियमंदिरु; C. जे for जें; °गमणारंभ. 9. A. ससि for मसि°; B. वियप्पेवि; 10. B. जावहिं सयलु लोउ तहिं तावहिं; C. जामहिं; तहिं; तावहिं. 11. A. णिचलचित्तउ; B. सुणिचलचिट्ठउ; C. सुणिचलु चिट्ठउ. 12. A. णियवि.

॥ घत्ता ॥

कियविसहरगत्तें फुक्कारंतें तहो सरीरु वेढियउ तिह
पयडियबहुदुक्खें तेण सुजक्खें दुक्कम्में मोहंधु जिह ॥ ७ ॥

८

॥ दोहऊ ॥

मोडंतहो तहो अट्ठियइ झाणहो ण चलइ धीरु
सुरगिरि जिह णिक्कंपु ठिउ जाम समाहिगहीरु ॥ छ ॥
ता होएविणु लहु पच्चक्खो पणवेप्पिणु सो पभणइ जक्खो
"तुह सत्तेण हउ वि पुणु तुट्ठो मग्गहि कोवि वरो समणिट्ठो"
झाणपइज्जापरिपुण्णेणं पभणिउ सो तेण जि णमिऊणं
"जं तुहु दिट्ठो सो उण लाहो अम्हह मणि कयपरसुच्छाहो
जइ तुट्ठो सि देव महु जम्मं सहु पियरेहिं कहेहि सुसम्मं"
तें तुट्ठेणं रयणं दिण्णं तहो फणिविसहरणं सुरवण्णं
"सुमरिउ आवेसमि हउ सिग्घं तुह पासे णिण्णासियविग्घं"
इय पडिवज्जिवि भज्जाजुत्तो सो जक्खो णियठाणि पहुत्तो
विणयंधरु वि णमिवि जिणचंदं मणि धरंतु थिरु परमाणंदं
गउ सगेहि जा णिवसइ तुट्ठो ता तहि रयणरहो णिवरिट्ठो
तहो कणयावलि णामें भज्जा भाणुमई तणया सुमणुज्जा

VIII. 2. जाम - यावत्. 6. सो उण - स पुनः. 7. सुसम्मं - सुखोत्पादकः. 8. तहो - विनयंधरस्य; रयणं दिण्णं etc. - सर्प्पविषापहारकं रत्नं सुष्ठु रमणीयं. 12. तहि रयणरहो - तत्र रत्नरथः; C. रत्नसेपरराजा. 13. भाणुमई तणया - भानुमती पुत्री.

---

13. A. वेढिउ; BC. वेढियउ तह. 14. BC. जह.

[*Kadavaka 8*] 1. AC. तहो not found; BC. अट्ठियइं. 2. BC. जह; 3. A. तहु for ता; BC. ता होएव्विणु. 4. B. सत्तेणं हउं पुणु तुट्ठो; C. सत्तेणं हउ संतुट्ठो. 5. A. तेंण; विणमिऊणं; B. पभणिउं सो तेण जि णमिऊणं. 6. B. तुहुं; अम्हहं. 7. A. पियरेण; B. सहुं पियरेहिं; C. सहुं पयरेहिं कहेहिं. 8. B. तिं; तहु. 9. BC. हउं. 10. A. °जुत्तउ; पहुंतो; BC. पडिवज्जेव्वि. 11. BC. णविवि. 12. A. रयणवरहो; B. जा वणिवइ तुट्ठो ता तहिं रयणरहो

॥ घत्ता ॥

उप्परि सयपुत्तह सुविणयवंतहं सा संजाय णरिंदहो
मणतोसुब्भासिणि सुहसोवासिणि विविहसमिद्धि सुरिंदहो ॥ ८ ॥

९

॥ दोहऊ ॥

सिज्जहि सुत्तिय णिसिसमए डसिय भुयंगें तेम
खणमित्तें णिच्चिट्ठ हुय पोढविलासिणि जेम ॥ छ ॥
तं णिएवि धाहावइ परियणु रायहो अंसुजलद्दियलोयणु
तं कोलाहलु गाढु सुणंतइ आयइ पियरइ तहि रोवंतइ
बंधव सयल रुवंत पराइय हा हा हा चवंत विच्छाइय
सा णिच्चिट्ठ णिएविणु णंदिणि मुच्छिवि पडिउ णिवइ महियलि खणि
कह व किलेसें पावियचेयणु चवइ णरेस पवड्ढियवेयणु
"हक्कारेवि विज्ज लहु दंसहु पियपुत्तिहि विसवेयण णिरसहु"
आविवि विज्ज वि जोइवि चत्तिय "देव कालणिद्दाइ पसुत्तिय
णवि जीवइ कुमारि म चिरावहि लोयायारकम्मु कारावहि"
अप्पउ धीरवेवि कयसोए राए तह णीसेसें लोए
तूरिहि वज्जंतिहि णिय तेत्तहि लहु मसाणि चिय विरइय जेत्तहि

---

14. C. सा - भाणुमती. 15. मणतोसु etc. - मनसि संतोसोद्भासिनी सुखमुद्भासिनी सोवासिनी च; विविहसमिद्धि सुरिंदहो - विविधऋध्या इंद्रस्य.

IX. 8. णिरसहु - स्फेटय. 10. लोयायारकम्मु - लोकाचारकर्मसंस्कारः. 12. णिय - नीता.

णि व रिट्ठो; C. रयणरहो. 13. C. सुमणोज्जा. 14. B. °पुत्तहं. 15. A. सुह; B. सुहु सोवासिणि; C. सुहु सोभासिणि.

[*Kadavaka 9.*] 1. A. तेण for तेम; B. सिज्जइं; भुवंगें तेम; C. तेम. 2. A. हुअ; C. °मित्तें; हुय; पोढविलासिण. 3. A. °जलद्धिय°. 4. B. °इं; °इं; तहिं रोवंतइं; C. तहिं. 5. B. पधाइय; चवंत; C. रुवंता धाइय; वंत for चवंत; च being dropped by mistake. 6. A. हवे betwecn णिच्चिट्ठ and णिएविणु wrongly put; मुच्छिउ; B. मुच्छिवि. 7. C. णरेसु. 8. B. °हिं. 9. A. जोयवि चल्लिय; B. °णिद्दाए; C. आवेवि; चित्तिय. 11. A, धीरवेइ; B. धीरवेवि कयसोएं; राएं; लोएं. C. धीरवेवि कयसोएं; राएं. 12. B. तूरहिं

॥ घत्ता ॥

जा चियहि णिहित्तिय णरवइपुत्तिय विहिवसेण विणयंधरु
तावेत्तहि पत्तउ णियहु पवित्तउ रायकुमारिहि वइयरु ॥९॥

१०

॥ दोहऊ ॥

णिसुणिवि सा विसहरडसिया तेण पबोल्लिउ राउ
"जीवावमि लहु तुज्झ सुया देक्खहि मुयवि विसाउ" ॥ छ ॥
"जइ तुहु इह कुमारि जीवावहि सुंदर सच्चउ ता मणि भावहि
एयइ सहिउ अद्धु णियरज्जहो देसमि तुज्झ अवसु जणपुज्जहो
अवरु किंपि तुह भणिउ करेसमि जं मग्गेसि तं पि तुह देसमि"
इम राए पडिवण्णें तक्खणि तेण कुमारि णियवि हिट्ठें मणि
सुमरिवि पुव्वजक्खु मणितोयइ जा सिंचिवि सु झाणु संजोयइ
सा तामहि विसपीडए चत्तिय भणइ सचेयण दिसउ णियंतिय
"किं मसाणु किं रोवइ इहु जणु किं महु ताय माय बंधवयणु"
एम चवंति धीय महिणाहें अंकि णिवेसिय गाढुच्छाहें
आलिंगिवि सिरु चुंबिवि भासिय वारवार पियवयणहि तोसिय
चिरवइयरु कहेवि तहि आइउ सो वि विहूसिवि तूरणिणाइउ
विणयंधरु पुत्तिए संजुत्तउ गयवरखंधि चडेवि तुरंतउ

X. 7. मणितोयइ - विषापहारमणिजलेन; जा -'यावत् ; सुझाण° - शोभनध्यान.

बज्जंतिहिं; तित्तहिं; जेत्तहिं; C. तेत्तहिं. 13. B. °हिं; C. चियहे. 14. A. णिवहु; B. तावेत्तहिं; णियहुं; °कुमारिहिं; C. नियह for णियहु; °वययरु.

[*Kadavaka 10.*] 1. BC. णिसुणेवि; डसिय. 2. A. देक्खइ सुयवि; B. दिक्खहि मुएवि; C. सुय. 3. A. सुंदरि; B. तुहुं; जीवावहिं; सुंदर; C. एह; सुंदर. 4. B. एयइं; तुज्झु; °पुज्जहु; C. एयहे सहिउ. 5. BC. भणिउं; फुडु for तुह before देसमि. 6. A. पडिवण्णिं; णियवि हेट्ठा; B. णिएवि; मणे; C. राएं पडिवण्णें. 7. A. सिंचवि; B. मणितोयएं; सुंज्झाणसंजोयएं; C. मणतोयए; सिंचिवि; संजोयए 8. B. तामहिं; पीडएं; भणइं सचेय दिसाउ णियंतिय. 9. C. मसाण. 10. B. णिवेसिवि. 11. BC. चुंविवि; °वयणहिं. 12. A. वेविविहूसणि; B. चिर; तहिं आयउं सो वि विहूसिवि; C. तहिं; सो वि विहूसिवि. 13. A. गयउरि; B. गयवरि खंधि ठवेवि; C. गयवर;

णिउ मंदिरि सहु सयलहि लोयहि तक्खणि दंसियपयडपमोयहि

॥ घत्ता ॥

बीयइ दिणि राए सुमहुरवाए मंति भणिउ "इहु कहु तणउ
विणयंधरु महु वंछिययरु सज्जणणयणाणंदणउ" ॥ १० ॥

११

॥ दोहऊ ॥

"कम्मारउ सत्थाहिवहो इहु तुह णयरि वसेइ
अण्णु ण याणउ किंपि जइ सो तुह देव रसेइ" ॥ छ ॥

सत्थवाहु वुत्तउ वसुहेसें सक्कारेवि विहियसंतोसें
"कवणु पुरिसु इहु सच्चु पयासहि अम्हह मणसंदेहु विणासहि"
तेण कूववित्तंतु पयंपिउ तं सुणेवि तहो हियवउ कंपिउ
वज्जाहउ जिह दुक्खें सल्लिउ किंपि ण सो चवेइ पचेल्लिउ
मणु जाणिवि मंतिहि विण्णत्तउ "देव काइ तुहु दुम्मियचित्तउ"
सो चवेइ "अकुलीणहो किह सुय दिज्जइ मालइमालासमभुय
जासु ण जाइ जम्मु पउ पियरइ ण मुणिज्जहि ममत्तभावयरइ
तहो दिंतह ण पुत्ति मणि भावइ एत्तहि पडिवण्णउ दुक्खावइ
किं करेमि संपण्णइ संकडि एक्कहि वग्घु पुरउ गुरु दोत्तडि

---

14. णिय मंदिरि - नीता गृहे.

XI. 2. जइ सो etc. - यदि कोपि जानाति स तवाग्रे कथयति. 3 वसुहेसें - राज्ञा. 9. पियरइ ममत्तभावयरइ - ममताभावकारकानि पित्रादीनि. 10. पडिवण्णउ दुक्खावइ - प्रतिज्ञाभंगं दुःखमुत्पादयति; C. - वाचाभंगं भवति. 11. संपण्णइ - संप्राप्ते;

ठवेवि. 14. B. सहुं; °हिं; °हिं; °हिं; C. °मंदिरे; °हिं; °हिं; °हिं. 15. B. वीयए; राएं; वाएं; भणिउं; तणउं; C. वीयए; राएं. 16. A. वंच्छियवरु; C. णयणाणंदणु.

[*Kadavaka* 11.] 1. C. एहु. 2. B. याणउं; जए for जइ. 3. B. वसुहेसिं; संतोसिं; C. हक्कारेवि for सक्कारेवि. 4. A. इउ; विणासइ; B. पुरुसु; इउ; °हं; C. इउ; अम्हहं; संदेह. 6. A. वज्जाउह; पचिल्लिउ; B. जह; पचेल्लिउ; C. वज्जाहउ; जह; चवइ पचेल्लिउ; 7. B. जाणेवि मंतिहिं; काइं तुहुं. C. मणि जाणेवि; काइं. 8. B. अकुलीणहु; कह; C. अकुलीणहि; कह. 9. A. ममतं; B. °इं ण मुणिज्जहिं; ममत्तभावयरइं; C. मुणिज्जहिं ममत्तभावयरइ. 10. A. एतहि; दुखावइ; B. °हं; एत्तहिं पडिवण्णउं; C. दिंतहं; मणो; एत्तहि पडिवण्णउ. 11. B. संपण्णइं;

विसमावत्थ पडिउ मणु डोल्लइ   एक्कइ कज्जारंभि ण चल्लइ ”

॥ घत्ता ॥

मंतिहि सहु राणउ मणि विद्दाणउ अवरुप्परु जामहि लवइ
ता पत्ति परिट्ठिउ सच्चाहिट्ठिउ सो जक्खाहिउ तहि चवइ ॥११॥

१२

॥ दोहऊ ॥

“ पोयणपुरणयराहिवइ   णंदणु कमलइ जाउ
वयरसीहणामहि मुणहि   एहु म करहि विसाउ ॥ छ ॥
जह वणि छंडिउ णिरु भेरुंडें   अवरें छंडावियउ पयंडें
कूवि पडंतउ पहिएं रक्खिउ   जह सत्थेसहो आविवि दक्खिउ
जह तेण वि णियमंदिरि पोसिउ   विणयंधरु णामेण पघोसिउ ”
इय पयडेवि जक्खु अदंसणु   तक्खणि हूअउ विहियपसंसणु
तहो वयणें णिउ हरिसियगत्तउ   पभणइ मंतिहि पुरउ पवित्तउ
“ भाइणेउ इहु कमलाणंदणु   वणि छंडिउ अम्हहि णिसुवउ पुणु
विणयंधरु देवेणाइट्ठउ   एवहि महु मणसंसउ णट्ठउ ”
ता भाणुमइ कण्ण परिणाविय   तेण महुच्छउ णयरि कराविय
अद्धरज्जु देविणु सइ भूसिउ   पयडवंसु सो जणहि णमंसिउ
चिरसरूउ जाणिवि सामरिसउ   विणयंधरु बहुसेण्णें सरिसउ

एक्कहि etc. - नदी एकत्र व्याघ्रं एकत्र; C गुरुदोत्तडि - गुरुवरनदी. 14. पत्ति - विमाने; सच्चाहिट्ठिउ - सत्येनाभिस्थितः.

XII. 4. सत्थेसहो - धनिकस्य. 6. विहियपसंसणु - कृतप्रशंसा. 7. पुरउ - अग्रे. 9. देवेणाइट्ठउ - यक्षेण कथितः. 12. सामरिसउ - पिता उपरि सकषायः जातः.

एक्कहिं, C. एक्कहिं. 12. B. एक्कहें; C. एक्कहिं. 13. B. सहुं राणउं; विद्दाणउं; जामहिं. 14. BC. तहिं.

[*Kadavaka 12.*] 1. A. णंदण; B. णंदणु कमलइं; C. ॥ दोहा ॥; °पुरुणयराहिवहो; कमलएं. 2. A. वयरसीहणामहु; B. मुणहिं; C. णामहुं मुणिहिं; करहिं. 3. A. जहि for जह; भेरंडें; B. णिउ भेरुंडें. 4. A. पहिए; B. सत्थेसहु; C. सत्थेसहोवेवि. 6. B. तक्खणे हवउ; C. हूवउ विहियपदंसणु. 7. A. पभणहो; C. °गत्तउ पभणइं मंतिहिं. 8. A. भायणेउ; B. अम्हहिं; 9. B. एवहिं. 10. A. भाणुवइ; B. भाणुमइ; परिणाविउ; महोच्छउ कराविउ; C. भाणुमइ; महुच्छव. 11. B. अद्धरज्जु; सइं; जणहिं; C. अद्धरज्जु. 12. A. °सेणें; B. जाणेवि; बहुसेण्णें; C. सेण्णें.

॥ घत्ता ॥

अवरेक्कहि वासरि   जा पोयणपुरि   वणि आविवि आवासिउ
ता केणवि भीएं   कंपियजीवें   वयरसीहु णिउ भासिउ ॥१२॥

१३

॥ दोहऊ ॥

" देव ण मुणियइ कोवि रिउ   असरिससेण्णसहाउ
सण्णज्झिवि वणि आगयउ   णं रुट्ठउ जमराउ " ॥ छ ॥
तं आयण्णिवि सो णिउ कुद्धउ   णं घएण सित्तउ धूमद्धउ
णियसेण्णें समाणु सण्णद्धउ   जामहि णिग्गउ रोसाविद्धउ
दाहिणंगु पुणु रायहो फंदइ   लोयणजुवलु हरिसजलु संदइ
कमलहि तहि फुरंति वामंगइ   पुत्तागमणपयासणचंगइ
इय अच्चब्भुउ मणि भावंतउ   ता णिउ वणसमीवि लहु पत्तउ
अह विणयंधररायहो सेण्णइ   लग्गइ जुज्झहु रोसावण्णइ
गय गएहि हय हयहि वियारिय   सुहडहि सुहड गाढु पचारिय
रह रहिएहि भग्ग अवरुप्परु   रणु जावहि संजाउ णिरंतरु
वयरसीहविणयंधर बाणिहि   ता जुज्झहु लग्गा असमाणिहि
विणयंधरिण जणणु रोसिद्धउ   बाणिहि पाडिवि महियलि बद्धउ
बाणपहारतावसंतत्तउ   पुक्करंतु सिरखंडें लित्तउ

XIII. 1. असरिस etc. - असदृशप्रचुरसैन्ययुक्तः. 3. धूमद्धउ - अग्निः. 4. सण्णद्धउ - सज्जो बभूव. 5. संदइ - क्षरति. 8. अह सेण्णइ - वइरसीहस्य. 11. °बाणिहि - बाणैः 13. सिरखंडे लित्तउ - श्रीखंडेन लिप्तः पुनः. 14. C. तं णिएवि -

---

13. B. अवरेक्कहिं; C. °पुरे वण आएवि. 14. A. भीए; C. °जीएं.

[*Kadavaka 13.*] 1. A. °केण सहाउ; B. मुणियइं; 2. A. आगमणु; 3. BC. आयण्णोवि. 4. A. °सेणें; रोसारिद्धउ; B. °सेण्णें; जामहिं; C. °सेण्णें. BC. रोसाविद्धउ. 5. A. राए फंदउ लोयणु जुवलु; B. रायहो; °जुयलु. C. रायहो; °जल. 6. B. कमलहे तह; वामंगइं; चंगइ. C. कमलहिं तह; वामंगइं. 7. B. अच्चुंब्भउ; वणि; C. अचंभउ; वणसमीविसंपत्तउ. 8. B. °इं लगइ जुज्झहुं रोसाउण्णइं; C. सेण्णइं लगइं मुज्झहों रोसाउण्णइं. 9. B. °हिं; °हिं वियारिउ सुहडहिं; C. गएहिं; हयहिं; सुहडहिं; गाढु. 10. B. °हिं; °हिं. C. रहेहिं भग्गहं; जामहिं. 11. B. °वाणिहिं; जुज्झहुं; C. °वाणिहिं; लग्ग. 12. B. विणयंधरिण वाणिहिं पाडेवि महियले. 13. C.

केणवि भिच्चें पुणु विणयंधरु तं णिएवि भासइ णिट्ठुरसरु
"चंदणु मिल्लिवि अंसुए लिप्पहु एयहु गत्तु म चित्ति वियप्पहु"

॥ घत्ता ॥

पयडीकयदंसणु करिवि णमंसणु जक्खु भणइ "विणयंधर
जइ वणि परिचत्तउ एण रुवंतउ तोवि ताउ रक्खहि पर" ॥१३

१४

॥ दोहड ॥

पुणु णरवइ जक्खें भणिउ "इहु सो कमलापुत्तु
जो पइ वणि छंडावियउ बालउ सुट्ठु रुवंतु" ॥ छ ॥

इय पडिबोहिवि गउ जक्खेसरु पुणु मिल्लिवि सताउ विणयंधरु
चलणहि लग्गिवि भणइ णरेसरु "अविणउ मइ किउ खमि परमेसरु"
तेण वि आलिंगेवि सणंदणु भणिउ "वच्छ हउ हूअउ णिग्घिणु
जायमत्तु मइ तुहु वणि छंडिउ मारणत्थि णियपुण्णहि मंडिउ
तुहु जाओ सि बप्प देवयवरु तुह सण्णिहु ण कोवि तिहुवणि णरु
महु दुव्विलसिउ पुत्त खमेज्जसु" सिरु चुंबेविणु भणिउ समंजसु
कमलाएवि तणयमुहु जोइवि आलिंगेवि अंकि संजोइवि
सिरु चुंबेविणु पुलइयगत्ती थणिहि खीरु णेहेण झरंती

वैरिसीहं अवलोक्य. 15. अंसुए - गुह्येन (?). 16. C. पयडीकय etc. - तावत् अनमतराजा वैरिसीहेन. (?)

XIV. 1. C. पुणु णरवइ etc. - वैरसीइ प्रति यक्षेस्वर कथयति. 8. दुव्वि-

---

सिरखंडि. 14. A. भिच्चे; BC. भिच्चं°. 15. B. मेल्लेवि; असुएं लिप्पहु एयहु. C. मेल्लिवि असुएं लिप्पहु. 16. B. करेवि; भणइं; C. भणइं विणयंधरु.

[*Kadavaka 14.*] 1. BC. भणिउं एउ सु. 2. BC. पइं. 3. B. पडिवोहेवि; मेल्लिवि; C. मेल्लिवि. 4. A. परमेसर; B. चलणहें लग्गेवि भणइं; भइं; C. चलणिहिं; भणइं णरेसर; मइं; परमेसरु. 5. B. भणिउं; हउं; हूवउ; C. भणिउं; हउं हूवउ णिग्घणु. 6. B. मइं तुहुं; च्छंडिउ; पुण्णहिं; C. मइं; तुहुं; पुण्णिहिं. 7. A. देवियवरु; तुहु. B. तुहुं; C. तुहुं. 8. BC. खमिज्जसु; भणिउं. 9. B. °मुहुं जोएवि; C. °मुहुं. 10. A. करंती for झरंती; B. थणिहें खीरु; C. थणहिं;

जंपइ अइपमोयणिब्भरसर   "कहि थक्को सि बप्प बहुवासर
हउ णिब्भग्गिणि तुज्झ विओएं   एत्तिय दिण पीडिय घणसोएं"

॥ घत्ता ॥

अह राए पट्टणि   अरिदलवट्टणि   कारिवि सुमहूसउ घणउ
14सुउ तित्थु पवेसिउ सुयणिहि भूसिउ   वित्थारंतउ जणपणउ ॥ १४ ॥

१५

॥ दोहउ ॥

अण्णहि दिणि राए भणिउ   "सुंदर गिण्हहि रज्जु
विणयंधर पालेवि तउ   हउ साहमि णियकज्जु ॥ छ ॥
रज्जहो लोहें सुउ मारिज्जइ   विस णियबंधुहु संचारिज्जइ
खयहु जाउ तं पावहु कारणु   जीवहु सुहगइगमणणिवारणु"
5इय जंपंतु जणणु तें भासिउ   "मइ मि तहाविहु तं विण्णासिउ
महु पुणु रज्जहो पुज्जइ संपइ   तउ करेवि हउ साहमि सुहगइ"
ता तहो णिच्छउ जाणिवि बप्पें   विमलहो रज्जु देवि अवियप्पें
वणि वंदेवि सयंपहु मुणिवरु   तउ गिण्हेवि दोहि मि सुचरियभरु
पुणु मरेवि माहिंदि सुहासण   दोण्णि वि ते जाया सुहवासण
10सुरसुक्खु वि भुंजिवि जणयामरु   खेमपुरिहि संजायउ णरवरु

लसिउ - दुष्टाचरितं. 14. °पणउ - स्नेहः

XV. 5. मइमि etc. - मयापि राज्यं तथाविधं ज्ञातं; C. तहाविहु - यथा यूयं तथा वयं. ८. सुचरियभरु - कथंभूतः मुनिः चारित्रेण परिपूर्णः. 9. दोण्णि वि जाय etc. - देवौ शुभवासना ययोस्तौ द्वौ. 10. जणयामरु - पितादेवः; C. - जनक - पितामरु

झरंती. 11. B. कहिं. 12. BC. हउं; C. इत्तिय; विउएं. 13. B. राएं; °वट्टणे; C. राएं; महूछउ; सुयणि भूसिउ. 14. A. तिथु; णयपणउ; B. तेत्थु; °हिं जणपणउ; C. जणपणउ.

[*Kadavaka 15.*] 1. A. रज्ज; B. अण्णहिं; राएं भणिउं; गेण्हहिं रज्जु; C. रायं भणिउं; गिण्हहिं रज्जु. 2. A. कज्ज; B. हउं कज्जु; C. साहिंमि कज्जु. 3. A. णियवंधह; B. णियवंधुहुं; C. वंधुहु. 4. B. खयहो; पावहो; जीवहुं; C. खयहो; पावहो; जीवहं. 5. B. तिं; मइं; C. मइं वि तथाविहु. 6. B. हउं. 7. A. रज्ज; B. जाणेवि; रज्जु; C. ता तउ णिच्छउ. 8. B. सयंपहु; गेण्हेवि; C. सयंपहु; गेण्हिवि. 9. B. माहेंदि. 10. A. भुंजिवि; जणयामर; संजाया;

पुण्णचंदु णामें णयभूसणु   णिहणियणिरवसेसपयदूसणु
पुत्तामरु खेमंकरसिट्ठिहि   सुउ संजायउ णिम्मलदिट्ठिहि
विमलमईहि अणिसु सुरहियतणु   धूवंतउ समग्गु तहि पुरयणु
धूवसारु णामें सो अक्खिउ   णिरुवमविज्जालक्खणलक्खिउ

॥ घत्ता ॥

हिंडंतहो तहो पुरि   हट्टब्भंतरि   तणुगंधें वासियउ जणु
सहमज्झि परिट्ठिउ   णिउ उक्कंठिउ   पुच्छइ चुज्जाउलियमणु ॥ १५ ॥

१६

॥ दोहऊ ॥

"अहिणवु परिमलु कासु इहु   भुवणत्तयहो वरिट्ठु
पसरंतउ महि दिसि गयणु   वासइ तियसमणिट्ठु" ॥ छ ॥
इय जंपंतउ णिउ विण्णत्तउ   पुरलोएं अइविंभयपत्तउ
"वणिसुयधूवसारतणुगंधें   जणु वासिज्जइ देव सुअंधें"
सो हक्कारिवि विंभियचित्तें   राए पुच्छिउ गुणु सलहंतें
"धूवें केण तुज्झु तणु वासिउ   णिरुवमु गंधु जणइ घाणासिउ"
तेण भणिउ "णेसग्गिउ परिमलु   महु देहहो तोसावियअलिउलु"

वैरिसीहु. 11. णिहणिय etc. - निहतप्रजादोषः. 13. अणिसु सुरहियतणु - निरंतरं सुगंधशरीरं; समग्गु - समस्तं.

XVI. 2. तियस° - देवानां. 6. घाणासिउ - घ्राणाश्रितं. 7. णेसग्गिउ -

---

B. सुरसुक्खइं भुंजेवि जणयामरु; संजायउ; C. सुरसुक्खइं भुंजवि जणयामरु; पुरिहिं संजायउ. 11. A. पुत्त for पुण्ण; नरभूसणु णिरवसेसु; B. पुण्णचंदु णामें णग्रभूसणु णिहणियणिरवसेसपयदूसणु; C. पुण्णचंदु; णयभूसणु. 12. A. खेमंकरु; B. खेमंकरसिट्ठिहिं; °हिं.; C. षेमंकरसेट्ठिहिं; संयायउ. 13. A. सग्गु for समग्गु; B. तहिं; C. °मइहिं; सरहित्तणु; तहिं. 15. A. तणु for जणु; वासिउ; B. तणुगंधि वासियउ जणु; C. वासियउ. 16. A. पुंच्छइ; चुज्जावलिय°.

[*Kadavaka 16.*] 1. A. कासुयहो; °त्तयहु वरिट्ठू. 2. A. मणिट्ठू. 3. A. °विभय°; C. पुरलोयं. 4. A. धूयसार; BC. सुयंधें. 5. A. पुंछिउ; सलहंत्तें; B. हक्कारेवि राएं; C. राएं. 6. BC. तुज्झ; घाणासिउ. 7. A. तोसाविउ अलिकुलु; B. भणिउं; महो; C. णीसग्गिउ; 8. A.

तहो वयणें रुट्ठेण णरेसें   पेसिवि भिच्चु पवड्ढियदेसें
विट्ठइ तेण तासु तणु लित्तउ   सव्वंगेहि विहिउ अपवित्तउ
तहि भमेइ मललित्तसरीरउ   धूवसारु जा णियमणि धीरउ
अह तं जक्खमिहुणु चिरु दिट्ठउ   मरिवि लहिवि णरजम्मु वरिट्ठउ
पालिवि धम्मु तयणु हुय सुरवर   दोण्णि वि पढमसग्गि भाभासुर

॥ घत्ता ॥

आरुहिवि विमाणिहि   सहु गिव्वाणिहि   मेरुहि पहि जा गच्छहि
वंदहु जिणरूवइ   पुण्णसरूवइ   धूवसारु ता पेच्छहि ॥१६॥

१७

॥ दोहऊ ॥

अमुइविलित्तउ सो णियवि   पुव्वसणेहें तेहि
अवहिए परियाणेवि विहिउ   रायइ तं तियसेहि ॥ छ ॥
गंधोए तहो तणु पक्खालिउ   पुव्वगंधु सविसेसुज्जालिउ
पुणु ते सुर पसंस विरएविणु   वत्थाहरणइ परिमलु देविणु
सयलह पिच्छंतह सुरहरि गय   ता राए पणवेप्पिणु तहो पय
भणिउ "वच्छ महु दुट्ठहो खम करि" धूवसारु जंपइ ताणंतरि
"तुह ण दोसु महु चिरदुक्कम्महो   पुहइणाह परिवज्जियधम्महो"
पुणु सविसेसु तेण सम्माणिउ   धूवसारु णियमंदिरि आणिउ

स्वाभाविकः; तोसावियअलिउलु - तोषितअलिकुलं.   8. पवड्ढियदेसें - प्रवर्धितद्वेषेण.
9. विट्ठइ तेण - गूथेन राज्ञा; विहिउ - कृतं.

XVII. 2. रायइ - रागेण; तियसेहि - देवाभ्यां.   7. परिवज्जियधम्महो - हे

पवट्टियवेसें; B. णरेसिं; पवड्ढियदेसिं; C. पेसिवि भिच्च पवट्टियदोसें. 9. A. सवंगेंहि; B. विट्ठए; C. विट्ठएं; सव्वंगेहिं. 10. BC. तहिं; जा; A. जो. 11. B. तं; A. तहि; चिरु; मरेवि; C. तं. 12. A. दोहि मि; B. हुअ; दोण्णि वि पढमसग्गे; C. धम्म; हुव; दोण्णि वि. 13. A. गछहिं; B. आरुहेवि; °हिं; सहुं; °हिं; °हिं; C. विमाणिहिं सहुं .गिव्वाणिहिं गच्छहिं. 14. A. पिच्छहिं; B. वंदहुं; °इं; °इं; पेच्छहिं; C. रूवइं; सरूवइं; पेच्छहिं.

[*Kadavaka 17.*] 1. A. पुण्णसणेहें; B. णिएवि; सणेहहिं तेहिं; C. णिएवि पुव्वसणेहिं. 2. B. रायएं; तियसेहिं; C. राएं. 3. BC. गंधोएं. 4. B. विरएप्पिणु; °इं; देप्पिणु; C. °इं. 5. B. सयलहं पेच्छंतहं; राएं; C. सयलहं पेछंतहं; राएं. 6. BC. भणिउं. 8. C. सम्माणिउं.

अण्णहि दिणि महियलि विहरंतउ साहु समाहिगुत्तु जमवंतउ
आयण्णिवि उज्जाणि पहुत्तउ णरवइ धूवसारसंजुत्तउ
तहि गउ मुणि वंदेवि बइट्ठउ पंजलियरु सुइभावविसिट्ठउ
णिसुणिवि परमधम्मु पणवेप्पिणु पुच्छइ सो मुणि विंभावियमणु

॥ घत्ता ॥

"भयवं महु भासहि विंभउ णासहि धूवसारचिरभवचरिउ
तणुगंधपयासणु पुण्णुब्भासणु पविणासियबहुविहदुरिउ ॥१७

१८

॥ दोहउ ॥

जइ वि विलित्तउ गत्तु मइ एयहु मलिं बहुत्तु
परिमलु तोवि पवित्थरइ विंभंतउ सुरचित्तु ॥ छ ॥
अण्णइ पाडिहेरु किउ देविहि णहि जंतेहि मि णमणसहावहि
तं कोऊहलु महु मणि णिवसइ कहि तिह जिह मणसंसउ णासइ"
मुणि साहइ "विणयंधरु हुंतउ तीयइ चिरभवि इहु तुह पुत्तउ
सुइभावउ जिण धूवहो दाणें जक्खिहि पणमिउ भज्जसमाणें"
अवरु वि जेम जाउ चिरवइयरु भवे भवे तेहि सुणेवि णिरंतरु
सुमरिवि चिरविलसिउ पियपुत्तिहि णियमणम्मि वइराउ वहंतिहि

राजन् कथंभूतस्य कर्मणः वर्जितधर्मस्य. 9. जमवंतउ - यावज्जीवं नियमयुक्तः. 13. विंभउ - विस्मयः. 14. पविणासिय° - प्रकर्षेण विनाशितः.

XVIII. 2. सुरचित्तु - देवस्य चित्तं. 3. पाडिहेरु - पूजाप्रशंसा. 11. गेवज्जि

---

9. C. समाहु for समाहि. 10. A. पहुंतउ; धूवसारु; C. आयण्णवि; धूमसारसंजुत्तउ. 11. BC. तहिं. 12. A. पुंच्छइ; B. णिसुणेवि; पणविवि पुणु; C. णिसुणेवि; पुछइ. 13. A. घूवसारु; B. णासहिं; C. संसउ for विंभउ. 14. A पुण्णब्भासणु; B. पविणासिउ.

[*Kadavaka 18.*] 1. B. मइं; मलिण वहुत्तु; C. ॥ दोहा ॥ मइं; एयहो मलिण बहुत्तु. 2. A. सुचरित्तु for सुरचित्तु. 3. BC. °इं; °हिं; °हिं. 4. A. मणु for मणि; BC. तह; जह. 5. A. चिरुभवि; B. तीयए चिरभवि इह; C. तीयए चिरभवि; तुहु. 6. BC. जक्खिहिं. 7. A. सुणेहि; B. तेहिं; C. भवि २ तेहिं सुणेवि. 8. A. °पुत्तहि; B. सुमरेवि; °हिं; °हिं; C. °पुत्तहिं;

मुणि पणवेवि दिक्ख पडिवज्जिवि दुक्कम्माहं मडप्फरु भंजिवि
जिणभासिउ पालेप्पिणु संजमु विरइवि अहिणवसीलसमुज्जमु
सुर गेवज्जि पढमे संपण्णा दोण्णि वि संचियणिम्मलपुण्णा
तहो ठाणहो पावेवि णरत्तणु पुणु पावेसहि सिद्धिपहुत्तणु

॥ घत्ता ॥

अवरु वि जो भत्तउ थिरसम्मत्तउ अमरकित्ति जिणु पुज्जइ
धूवें सो सिवसुहु णिहणियभवदुहु अंबपसाय समज्जइ ॥ १८ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
धूयपूयाकहावण्णणो अट्ठमो संधिपरिच्छेओ समत्तो ॥ संधि ८ ॥

पढमे - प्रथमगैवेयके.

वयराउ वहंतिहिं. 9. A. मउप्परु; B. पडिवज्जेवि; मडप्फरु भंजिवि; C. पडिवज्जेवि. 10. A. विरएवि; B. विरइवि; C. पालेविणु; विरइवि. 11. B. गेवज्जे; C. पढमि. 12. B. सिद्धपहुत्तणु. 14. A. समज्जमु. Colophon : B. adds. महाकव्वे; धूवपूया°; अट्ठमसंधी; समत्तो; C. adds महाकव्वे; °संधीपरिच्छेउ.

[नवमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

बहुविहसुयंधपरिमलइ सुमहुरसायइ फलइ जिणिंदहो
अग्गइ भत्तिए जो ठवइ भव्वलोयकइरववणचंदहो ॥ छ ॥

॥ गाहा ॥

इह परभवि य सुसहला मणोरहा तस्स हुंति पुरिसस्स
सोहग्गसुक्खसंपइपसिद्धि पुण्णिक्कतिलयस्स ॥ छ ॥

5 जिणढोइयफलेहि फलु लद्धउ इह जीवेहि जु सुक्खसमिद्धउ
ताह कहा वज्जरमि पयत्तें अंबपसाय णिसुणि सहियत्तें
अत्थि इत्थु भारहि कंचणउरि विबुहावासिहि णं अमराउरि
सयलसुक्खवित्थारिणि णं सिरि बहुवाणियविसाल णं सुरसरि
तहि सिरिवालु णामु धरणीवइ णयविक्कमसुधम्मणिम्मलमइ
10 देवि वसुंधरि तहो रूवे सिरि सयलणिसंतहो सा अग्गेसरि
पडिवासरु कुणेइ जिणदेसिउ ताइ धम्मु भत्तिए सविसेसिउ
बहिरुज्जाणि ताइ वरु जिणहरु कारावेवि विसालु मणोहरु

[Sandhi : 9]

I. 7. विबुह° - देवैः पंडितलोकैश्च. 8. बहुवाणिय° - बहुजलैः, बहुवणिकैः;

[Sandhi : 9]

[*Kadavaka 1.*] 1. BC. °इं at all places. 2. B. भविय°. 3. A. य dropped after भवि; हंति for हुंति; मणोहरा; B. परभवे; मणोरहा होंति तस्स पुरुसस्स; C. °भवे; मणोरहा. 4. B. णिलयस्स; C. °णियस्स while A. तिलयस्स. 5. B. जिणढोइयफलेण; C. जीवेहिं. 6. BC. ताहं. 7. A. इथु; BC. एत्थ for इत्थु; °वासिहिं; C. भारहिं. 9. BC. तहिं; B. णाम; C. सिरिपालु. 10. A. रूवे सरि; B. रूवें सिरि. 11. A. कुणंति; B. कुणेइ; दाणु for धम्मु; सविसेसउ; C. ताएं for ताइ. 12. A. °रुज्जाण तेण; जिणवरु for जिणहरु; विसलु for

अट्ठदिणाइ पुज्ज पारद्धिय   दिणि दिणि पवरुच्छविण समिद्धिय
तहि मि पुरिहि दालिद्दियणंदिणि   वणियहो परघरकम्मणिबंधिणि

॥ घत्ता ॥

रुप्पिणि णामें तित्थु गय   जिणु पणवेप्पिणु जाम णिरिक्खइ
16 ढोइयाइ णाणाफलइ   तेहि जिणिंदहो अग्गइ पेक्खइ ॥१॥

२

॥ गाहा ॥

तं णियवि ताइ चित्ति वियप्पियं "हउ मि रोरविग्गुत्ता
एक्कं पि फलं दाउं असमत्था अज्ज जिणपुरओ ॥ छ ॥

मइ चिरजम्मि दाणु णवि दिण्णउ   दुद्धरु तउ चरित्तु णवि चिण्णउ
देउ ण पुज्जेविणु फलु ढोयउ   भवि भवि इय अप्पउ विग्गोयउ
5 चिरभवविहिउ इत्थ पाविज्जइ   बीउ अवाविउ केम लुणिज्जइ"
इय झायंतिय तहो जिणभवणहो   णिग्गय झत्ति मज्झि उज्जाणहो
तहि पिच्छेइ रुक्खु साहारहो   फलभरणामियसाहाधारहो
कीरु इक्कु तहि कंताजुत्तउ   दिट्ठउ अंबयफलइ गसंतउ
ताइ भणिउ "कीर बंधव महु   अंबउ इक्कु देहि तूसिवि तुहु

°सरि - नदी. 10. णिसंतहो - अंतःपुरमध्ये; C. - अंतःपुरस्य. 15. तित्थु - जिनगृहे.

II. 1. रोर° - दारिद्रेण. 5. °विहिउ - कृतं; बीउ अवाविउ - अवाविबीज. 6. झत्ति - शीघ्रं. 7. साहारहो - आम्रस्य; फलभरणामियसाहाधारहो - फलभरेण नामितः

विसालु; B. °ज्जाणि ताए; C. °ज्जाणितेणं. 13. B. °दिणाइं पुज्ज पवरुच्छवेण; C. °दिणाइं पुज्ज पारिद्धिय; पवरुछवेण. 14. BC. तहिं; B. पुरिहिं. 15. A. तिथु; B. तित्थुगय; C. तत्थ. 16. BC. °इं; °इं; B. तेहिं; C. ताइ जिणंदहो.

[*Kadavaka* 2.] 1. B. ताए चित्ते; हउं; A. विगुत्ता; C. णियेवि ताइं चित्ते; हउं; रोरविग्गुत्ता. 2. A. दारु; असमथा; जिणपुज्जओ; B. दाउं; जिणपुरओ; C. दाउं; °पुरउ. 3. BC. मइं; B. दिण्णउं. 4. B. ढोइउ; भवे भवे विग्गोइउ; C. विग्गोविउ. 5. B. एत्थ. 6. A. भत्ति for झत्ति; C. झायंतहो तहो. 7. BC. तहिं; C. पेछेइ. 8. A. इक्कू; कंत्ता°; B. एक्कु तहिं कंता°; C. कीर एकु तहिं कंता°; अंववफलइं. 9. A. महो for महु; इक्कू; B. ताएं वि भणिउं महु

जं हउ फलु जिणपुरउ पऊंजमि परभवि वंछियफलु जिह भुंजमि”
तं सुणेवि सा पुच्छिय कीरें फलदाणहो पहाउ मइधीरें
चवइ “फलाइ जिणहो जो जच्छइ मणवंछियफलाइ सो पिच्छइ”

॥ घत्ता ॥

आयण्णेविणु तहो वयणु कीरिए कंतु भणिउ “लहु अप्पहि
अंबफलाइ सुमिट्ठाइ धम्मकज्जि णियचित्ति वियप्पहि ॥ २ ॥

३

॥ गाहा ॥

ताणंतरि तेण वरंबयाइ दिण्णाइ ताहि सविसेसं
ताइ जिणिंदह पुरओ ताइ मि दिण्णाइ भत्तीए ॥ छ ॥

कीरि चवइ “पिय पक्खिभवत्थइ जिणपूया काउं असमत्थइ
अम्हइ वरफलाइ ढोएसहुं पडिदिणु जिणहो भत्ति विरएसहुं”
तं पडिवज्जिवि फलइ सुसायइ चंचुहु लेविणु वरतरुजायइ
ताइ ठवेवि पुरउ जिणणाहहो णियभासइ चवंति गयबाहहो
“थुइ काउं ण मुणहु परमेसर तुम्हह अम्हइं दुग्गइभवहर

शाखाधारो येन तस्य आम्रस्य. 12. जच्छइ - ददाति.

III. 1. C. ताइ - रुकमन्या. 4. पडिदिणु - दिनं दिनं प्रति. 6. गयबाहहो - व्याधिरहितस्य. 7. थुइ काउं न मुणहु - स्तुतिं कर्तुं न जानीमः; अम्हह - अस्माकं.

अंबउ एक्कु; तुहुं; C. ताएं वि भणिउं; महु; अंबउ एकु; महु for तुहु. 10. B. जं हउं; पउंजमि; परभववंच्छियफलु जह; C. पयंजमि. 11. A. पुंच्छिय; C. सयधीरें. 12. BC. फलाइं; C. पेच्छइ. 13. A. भणियउ; BC. भणिउं; C. तहिं for तहो; अप्पहिं. 14. A. °फलइ; B. अंवफलइं सुमिट्ठाइं; °कज्जे; C. अंवयरुहलइं सुमिट्ठाइं; °हिं.

[.*Kadavaka 3.*] 1. A. दिण्णइ ताइ; B. °इं दिण्णाइं ताहिं; C. वरां अंवयइ दिण्णाइं ताहिं. 2. B. ताएं जिणिंद पुरओ ताएंमि दिण्णाइं पवरभत्तीए; C. जाइवि जिणिंदपुरउं ताइंमि दिण्णाइं पवरभत्तीए. 3. A. काऊण समत्थइ; B. °इं काउं असमत्थए; C. भवत्थइं; काउण समत्थइं. 4. A. ढोएसहो; जिणहो; तंपि for भत्ति; B. अम्हइं वरफलाइं ढोएसहुं पडिदिणु जिणहं भत्ति विरएसहुं; C. अम्हइं; फलाइं ढोएसहु दिणि दिणि जिणहो भत्ति विरएसहु. 5. A. तें for तं; B. पडिवज्जेवि फलइं सुसासयइं चंचुहि; °इं; C. तं पडिवज्जि फलइं सुसायइं चंचुहि; जायइं. 6. B. ताएं; °इं; C. ताइं; °भासएं. 7. A. काऊ; अम्हह; B. काउं; °हुं; °हं; अम्हइं; C. मुणहं; तुम्हहं अम्हइं. 8. B. जम्मे

फलदाणेण होइ जं वरफलु   जम्मि जम्मि तं अम्हह केवलु
संपज्जउ जिणवरपयभत्तह   तिहि समयहि फलपूय करंतह "
आउक्खइ मरेवि सुरदंपइ   कीरमिहुणु संजायउ संपइ
पढमसग्गि दालिद्दिणि सा पुणु   सुरु संजाउ चित्ति सुमरेप्पिणु
जिणफलदाणें तिण्णि वि सुक्खइ   तहि सेविवि पोसियपंचक्खइ

॥ घत्ता ॥

कीरामरु सग्गहो चविवि   गंधिल्लणयरि रण्णादेविहि
सूरणरिंदहो वल्लहहे   गब्भि परिट्ठिउ जिणपयसेविहि ॥ ३ ॥

४

॥ गाहा ॥

गब्भत्थे तम्मि सुए दुब्बलदेहा वियाणिउं राया
भज्जं पभणइ " भद्दे साहसु जं दोहलं मज्झ " ॥ छ ॥

सुणेवि तासु भासियं   पुणो तए पयासियं
" सु कंत मज्झु दोहलो   वरंबयाण केवलो
अयालि सो ण पुज्जए   सरीरु तेण खिज्जए
वियाणि मज्झु संपयं   कुणेहि तं असंसयं "
सुणेवि राउ चिंतए   वरंबलाहु मंतए
" अपुण्णदोहला पिया   मरेसए धुवं हिया
अयालि किं करेमि हं   पियामणे सुहावहं "
करेइ चित्ति जा णिओ   विसाउ एम सक्किवो

IV. 1. वियाणिउं - ज्ञात्वा. 2. साहसु - कथय; C. भद्दे साहसु मज्झ - हे

जम्मे; अम्हहं; C. अमइं for अम्हहं. 9. A. करंतहि; BC. °हं; °हिं; °हिं; °हं. 10. BC. संपइ for A. सुम्मइ. 11. A. सुर; B. °सग्गे; BC. सुरु. 12. A. सुरवइ; BC. °इं; °हिं; °इं. 13. A. सविमाणहो; गंधेलणयरें; B. °देविहिं; C. चएवि; °हिं. 14. A. वल्लहिया; गब्भे; °सेवहो; B. °वल्लहहें गब्भि; °सेविहिं; C. this line is not given.

[*Kadavaka 4.*] 1. A. गब्भथें; C. गब्भत्थें; वियाणिऊ; सुएण दुब्बलदोहा वियाणिउं. 2. B. पभणइं; C. भणेइ; तुज्झ for मज्झ. 4. B. मज्झ. 6. B. मज्झ; असज्झयं; C. कुणेहिं तं असुसयं. 7. A. कुणेवि for सुणेवि. 10, A. करेवि; जाणिउ; साकिओ; B. सक्किवो; C. करेइ;

स ताम रुप्पिणीसुरो   वरावहीकयावरो
मुणेवि 'सो सुयामरो   णिवंगणोयरे थिरो
पहुत्त देवि दोहला   वरंबयाण पेसला

॥ घत्ता ॥

पुव्वब्भासें चूयफल-   भक्खणवंछए तहो संजाया
गब्भट्ठियहो मि दोहला   संपइ देविहि हय तणुच्छाया ॥ ४ ॥

५

॥ गाहा ॥

जेण कओ उवयारो पुव्वभवे मज्झ फलपयाणेण
ता गंतूण अहं पि हु पूरेमि मणोरहं तस्स' ॥ छ ॥

इय झायवि णरवेसु करेविणु   चुल्लउ अंबयफलहिं भरेविणु
आविवि णिवसमीवि सो अप्पइ   तं णिएवि णरणाहु पयंपइ
"साहसु कहि अयालि पइ लद्धइ   अंबयफलइ सुयंधसमिद्धइ"
इय पुच्छिउ सो पिसुणइ "णिव सुणि   देविगब्भसुयहो पुण्णें मुणि
इय पत्ताइ" एम भासंतउ   सो सुरु लहु णियठाणि पहुत्तउ
तं पिच्छिवि राएं मणि झाइउ   "गब्भसुयहो चिरसुहि संपाइउ

मनोज्ञा ममाग्रे कथय. C. वरंवयाण - आम्रदाणउत्पन्नो. 11. रुप्पिणी etc. - विशिष्ट-अवधिज्ञानेन रुक्मिणीदेवेन. 12. मुणेवि etc. - नृपांगणा (- राणी) उदरे स्थितं कीरामरं ज्ञात्वा.

V. 1. फलपयाणेण - फलप्रदानेन. 6. पिसुणइ - कथयति; मुणि - जानीहि. 7. इय पत्ताइ - इति अंबयफलप्राप्तानि. 8. °सुहि - मित्रं.

जाणिउं; सक्किउ. 12. A. मणेवि. 14. A. पुव्वभासें; B. वंछए; C. पुब्वब्भासं चूयफलभषण°. 15. A. संपय for संपइ; °छाया; B. वि for मि; °हिं; °छाया; C. वि दोहलया; देविहिं; °छाया.

[*Kadavaka* 5.] 1. C. कउ. 2. AB. मणोरहे; C. मणोरहं. 3. A. झायवि; °फलहु; B. झाएवि; चुल्लउ अंवयफलहिं; C. झाएवि; करेप्पिणु; वुल्लउ अंवयहलेहिं भरेप्पिणु. 4. B. °समीवे. 5. A. सुयंधयमिट्ठइ; B. कहिं अयालि पइं लद्धइं अंवयफलइं सुयंधसमिद्धइ; C. कहिं; पइं; अंवयफलइं सुयंधसमिद्धइं. 6. A. पुंच्छिउ; B. पिसुणइं; पुण्णिं; C. पुच्छिउ; पिसुणइ is written as सुणइं and again it is corrected to भासइ. 7. A. °ट्ठाणि पहुंतउ; BC. पत्ताइं. 8. A. पिछिविरायं; झायउ; संपायउ; B. पेच्छिवि राएं मणे झाइउ; संपाइउ; C. पेछिवि राएं मणि

कोवि देउ होसइ णिहिरिद्धउ   चिरविरइयउवयारें बद्धउ”
इय भाविवि अंबयइ वरिट्ठइ   दिण्णइ देविहि तेण मणिट्ठइ
पूरियदोहलाइ सुउ जायउ   देविए लक्खणलक्खियकायउ
सेयपक्खि ससि जिह सो वड्डिउ   जायउ णवतारुण्णमहड्डिउ

॥ घत्ता ॥

फलसारु णामु सु पसिद्धु   जगि वरसोहग्गरूवरंजियजणु
जासु रूउ पिच्छिवि मयणु   लज्जइ जायउ परिवज्जियतणु ॥ ५ ॥

६

॥ गाहा ॥

अह सो रुप्पिणिदेवो पभणइ रयणीहि पच्छिमे जामे
“ कुमर णिसामेहि तए पुव्वभवे जं कयं सुकयं ॥ छ ॥
कीरजम्मि जं पइ अंबहलइ   दिण्णइ जिणणाहग्गइ पवलइ
तेण फलें तुहु होइवि सुरवरु   इण्हिं पुणु संजायउ णरवरु
कीरि पिया तुह होइवि अच्छर   तेण फलें मणि भावहि सुरवर
समरकेउरायहो पियभज्जइ   रायपुरेसहो जणियमणोज्जइ
पावियजोव्वणाहि ससिलेहहि   विहिउ सयंवरु बप्पें पुणु तहि
इणिंह तुहु सुयमिहुणु लिहेविणु   पडि गच्छहि तं सिग्घु गहेविणु
तं पिच्छिवि सा सुरजम्मंतरु   संभरेवि बहुसुक्खणिरंतरु

VI. 2. णिसमेहि - श्रुयतां त्वया; सुकयं - सुकृतं. 4. इण्हिं - अत्र भवे इदानीम्. 6. पियभज्जइ - वल्लभभार्यया. 7. तहि - तस्याः पुत्र्याः. 8. इणिंह - इदानीं;

भाविउ; संपाइउ. 10. A. अव्वयइ; B. अंवयइं; °इं; °इं; °हिं; मणिट्ठइं; C. भावेवि अंवयइं वरिट्ठइं; दिण्णइं; मणिट्ठइं. 11. B. °दोहलाएं. 12. B. जह. 13. A. जण for जगि; C. पसिद्ध. 14. A. पिछिवि; B. पेच्छिवि; लज्जएं; C. पच्छेवि; लज्जइं.

[*Kadavaka 6.*] 1. A. जाम for जामे; BC. रयणिहिं; C. पभणइं. 2. B. णिसामेह. 3. A. अम्हइलइ; B. जं पइं अंवहलइं; °इं; °इं; °इं. C. °इं at all places. 4. B. तुहुं होएवि; C. तुहुं. 5. B. तुहुं होएवि; फलिं; सुंदर for सुरवर; C. कीरपिया; भावहिं. 6. A. °पुरेसहो; B. °भज्जइं; °पुरेसहो; मणोज्जइं; C. अमरकेय; °भज्जएं; रायपुरेसहो जाणियमणोज्जएं. 7. A. सयंव्वरु; B. °जोव्वणाहिं; °हें; सयंवरु; तहिं; C. °जोव्वणेहिं; °लेहहें; सयंवरु; तहिं. 8. A. मिहु for मिहुणु; B. तुहुं; C. इण्हें तुहुं; °हिं. 9, B. पेच्छिवि चिरजम्मंतरु; C. पिछेवि;

१०वरमाला तुम्हह गलकंदलि ठावेसइ जिह मणिहारावलि
हउ सा रुप्पिणि अंबयदाणें चिरभवे पइ तोसिय असमाणें
तहो दाणहो फलेण सुरु जायउ पढमसग्गि बहुरिद्धिसहायउ

॥ घत्ता ॥

तुह गब्भम्मि परिट्ठियहो अंबयदोहल जे हुय मायहि
अवहिए जाणेवि मइ विहिय ते अयालि जाणहि सुच्छायहि" ।।६।।

७

॥ गाहा ॥

इय कहिऊणं देवो पुव्वभवं जाम सग्गि संपत्तो
कुमरो विय संपत्तो सयंवरे चंदलेहाए ॥ छ ॥
सयंवरि पिच्छिवि सो सुयकेउ णरिंदसुयाइ समुग्गयतेउ
सरेप्पिणु तं सुयजम्मु तुरंतु वियाणिवि पुव्वभवंतरकंतु
५गले तहो ठाविवि सा वरमाला परिट्ठिय पासि झडत्ति रसाला
जणेहि णिवेहि सुरेहि णहम्मि पसंसिय रायसुया खणि तम्मि
पुणो जणएण वि ताह विवाहु कओ सविसेसु पमोयसणाहु
णियंतहं सव्वणिवाहं मणुज्ज महुच्छवसारु सुलच्छिसहिज्ज
वरो ससुरेण सुआइ समाणु विहूसिवि सुट्ठु करेविणु माणु
१०विसज्जिउ सो वि सठाणि पहुत्तु सया सुह सेवइ भोयमहंतु

लिहेविणु पडि - पटे लिखित्वा सुयमिहुणु - शुकयुगलं. 11. °दाणें - दानेन. 14. विहिया - कृता; ते - दोहलका.

VII. 2. विय - अपि च. 3. सुयकेउ - शुकध्वजः. 4. सरेविणु - स्मृत्वा. 9. माणु - मानं पूजा. 10. विसज्जिउ - विसर्जित :

चिरजम्मंतरु. 10. B. तुम्हहं; जह. C. तुम्हहं; जिह. 11. BC. हउं; पइं; C. चिरभवि. 12. B. ʿसग्गे. 13. B. मायहें; C. परिट्ठियहं. 14. B. जाणिवि; मइं; °हिं; °हे; C. जाणिवि मइं विहिय जाणेहिं सुच्छायहिं.

[*Kadavaka* 7.] 2. A. चंदलेहाइ; BC. सयंवरे चंदलेहाए 3. A. सयंत्वरि; सुरकेउ. B. सयंवरे पेच्छिवि; सुयकेउ; C सयंवरु पेछिवि; °सुयाइ. 4. B. सरेविणु. 5. B. माल; रसाल. 6. BC. °हिं; °हिं; °हिं. B. खणे. 7. BC. ताहं; C. कउ. 8. A. णियंतह सव्वणिवाह; C. मणोज्जा महोच्छवसार. 9. A. विहूसवि; B सुयाएं; विहूसेवि; सुयाए; विहूसिवि. 10. A पहुंतु;

दिणं तहो वचइ णाइ मुहुत्तु   मणिच्छिउ सिज्झइ कज्जु णिरुत्तु
ण दुक्खहु लेसु वि तासु वि होइ   जिणग्गइ सुट्ठु फलाइ जु देइ

॥ घत्ता ॥

भोयसुक्खु भुंजंतहो   अण्णइ दिणि सग्गि सुरेसरु
14 अत्थाणत्थिउ वज्जरइ   फलसारहो सुक्खु विगयंतरु ॥ ७ ॥

८

॥ गाहा ॥

तत्थ वि इक्को तियसो सुरवइवयणं असद्दहेऊणं
विसहररूवं काऊं डसइ सु भज्जं कुमारस्स ॥ छ ॥

तं णिएवि परियणु रोवंतउ   झत्ति कुमारहो पासि पहुत्तउ
चवइ "देव सप्पें अइदुट्ठें   चंदलेह डंकिय णिक्किट्ठें
5 किंपि ण चेयइ मुच्छासत्ती   मण्णिज्जइ णं जीवें चत्ती"
तं सुणेवि गारुडिय कुमारें   हक्कारेवि भणिय मइधीरें
"किंपि कम्मु तं करहु तुरंतउ   जें विसु णासइ पियहि णिरुत्तउ"
विज्जहि डंकु णिएविणु अक्खिउ   कुमरहो गारुडसत्थें लक्खिउ
"देव ण तुज्झु कंत इह जीवइ   कुणहि किंपि जो णियमणि भावइ
10 तहि अवसरि सो देउ पराइउ   विज्जहो रूउ करेवि कसाइउ

VIII. १. तियसो - देवः; सुखइ° इंद्रस्य.   १०. कसाइउ - कषायवस्त्रः.

BC. पहुत्तु; सुहु. 11. A. मणिंच्छिउ; कज्ज; C. वचइ एणइ महुत्तु; णिरुत्त. 12. A. सुट्ठु; हवेइ for जु देइ; B. हवेइ; फलाइं जि देइ. C. ण दुखहो लेमु कयावि हवेइ; फलाइं जु देइ. 13. A. भुंजंतहो; B. अण्णहिं; सग्गि; C. भुंजंतहो तहो अण्णहि. 14. A. सुसु विगयंतरु; B. °ट्ठिउ; सु सुक्खु; C. °ट्ठिउ; सुखु.

[*Kadavaka 8.*] 1. BC. एक्को; C. असुद्दहेऊणं. 2. C. काऊं; स भज्जं. 3. A. पहुंतउ; B. कुमारहु. 4. BC. सप्पें अइदुट्ठें. 5. B. मुच्छाभुत्तिय; चत्तिय; C. चेइय मुच्छाभुत्ती. 6. A. मयधीरें; C. णिसुणिवि; मइं°. 7. B. पियहें; C. तुरंतउं for णिरुत्तउ. 8. B. विज्जहिं; C. विज्जहे. 9. B. तुज्झ; कुणहिं; जं for जो; C. तुज्झ कंत; °हिं; जं. 10. A. तहि अबसरि तहि दे परायउ; कसायउ; B. तहिं अवसरि सो देउ पराइउ; वेज्जहें; कसाइउ;

भणइ " कुमार काइं दुहसल्लिउ   रोवहि पेम्मपिसायगहिल्लिउ
सुरतरुमंजरिभेसहजोए   तुज्झ पिया जीवइ अइमोएं "

॥ घत्ता ॥

तं आयण्णिवि चिंतवइ   सो कुमारु " किह सुरतरुमंजरि
लहियइ महियलि संठियह   विज्जें एह पउत्तिय ढक्करि " ॥ ८ ॥

९.

॥ गाहा ॥

जा सो भावइ चित्तं दइयागुरुदुक्खदुम्मियसरीरो
ता सो रुप्पिणिदेवो करइ करे मंजरी तस्स ॥ छ ॥

करे मंजरी तेण अप्पेवि विज्जो   पउत्तो " तुमं दिव्वसत्तीसहिज्जो
पिया मज्झ जीवावि सिग्घं सुदट्ठा   भुयंगेण हं देमि लच्छी मणिट्ठा
फुडं तुम्ह " जा जंपए सो कुमारो   सुणेऊण ता भासए देवसारो
सु जीवाविऊणं कुमारस्स भज्जं   कुणेऊण पच्चक्खरूवं मणुज्जं
" तुमं जारिसो सग्गि इंदेण घुट्ठो   परं तारिसो इत्थ अम्हेहि दिट्ठो "
कहेऊण तं अप्पणं दुट्ठभावं   णमंसेवि खामेवि तं चत्तपावं
कुमारं पयंपेइ देवो सतोसं   " वरं किंपि मग्गेहि लोयप्पयासं

---

12. सुरतरुमंजरिभेसहजोए - कल्पवृक्षमंजरीओषधयोगेन; अपमाएं for अइमोएं - निश्चयेन.
14. ढक्करि - अठिल, हठात् ; C. दुक्करा.

IX. 1. दइया - भार्या. 2. तस्स - फलसारस्स. 9. वरं किंपि मग्गेहि - वरं-

---

C. तहिं; पयत्तें for कसाइउ. 11. A. रोवइ पेम°; B. भणहिं; काइं; रोवहि पेम्म°. C. भणइं; काइं; रोवहि पिम्म°; गहिल्लउ. 12. A. अपमोए; B. °जोएं; अपमाएं; C. °जोएं; अइमोएं. 13. B. कह; C. आयण्णेवि 14. A. विज्जे; B. लब्भइ; °हं; विज्जें; C. लब्भइ; संठियहिं; विज्जं; ढुक्किरि.

[*Kadavaka 9.*] 1. BC. चिंत्त; B. दूमिय. 4. B. भुवंगेण; C. मज्झु. 5. A. तम्ह; सुणेऊण; C. तुम्ह सो जंपए सो कुमारो सुणेऊण. 6. BC. मणोज्जं. 7. B. एत्थ; BC. अम्हेहिं. 8. A. खामेमि; C. चित्तपावं. 9. A. लेयंपयासं; B. लोयप्पयासं; C. सतोसो;

अहं तुज्झ सत्तेण दुट्ठो वि तुट्ठो   सुणेऊण धम्मप्पहाओ विसिट्ठो”

॥ घत्ता ॥

फलसारे तहो भासिउ सुणेवि   विणएं सो वि पवोल्लिउ णिज्जरु
“जइ तुट्ठो सुरपुरिहिं सम   ता महु णयरी करहि कयायरु” ॥९॥

१०

॥ गाहा ॥

एवं तिण भणिएणं कंचणमणिविहियभवणपायारा
णिम्मविया देवेणं सुरभवणविहूसिया णयरी ॥ छ ॥

तहि विसालपासायब्भंतरि   कंचणविट्ठरे बहुमणिकब्बुरि
सो कुमारु ठाविवि सकलत्तउ   पणविवि सुरु सठाणि संपत्तउ
ससिलेहइ सहु तो तहि संठिउ   सेवइ विसयसुहइ उक्कंठिउ
अण्णदियहे सो सूरणरिंदें   रज्जि परिट्ठवि णमियजिणिंदें
वणि जाएवि पणविवि सीलंधरु   मुणिवरतउ संगहियउ दुद्धरु
फलसारहो वि रज्जु पालंतहो   कंचणपुरिहि धम्मु सीलंतहो
जिणदेवच्चणु संजोयंतहो   फलइ तिकाल पुरउ ढोयंतहो
अण्णसमइ तहो पुत्तुप्पण्णउ   ससिलेहागब्भम्मि रवण्णउ
चंदसारु चंदु व परिवड्ढिउ   दिणि दिणि सो संपण्णु कलड्ढिउ

कश्चित् याचय. 12. सुरपुरिहिं सम - सुरनगरीसम.

लोयप्पयासो. 10. B. दुट्ठो for तुट्ठो; C. दुट्ठो वि तुट्ठो; A. तुट्ठो वि तुट्ठो. 11. B. फलसारें; सुणिवि विणएं; C. फलसारें; विणएं. 12. A. समु for सम; B. तुट्ठउ सुरउरिहिं सम; कुणहिं; C. तुट्ठउ.

[*Kadavaka 10.*] 1. A. °भुवण°; तिए; °भवण°; C. तं for तिए; °भवणपायारो. 2. A. °भुवण°. 3. C. °विट्ठरि. 5. B. ससिलेहएं सहुं; तहिं; सुहइं; C. ससिलेहए; तहिं; सुहइं. 6. B. दियहें; °णरिंदिं रज्जे परिट्ठवि णवियजिणिंदिं; C. °दियहिं; °णरिंदिं. 7. B. पणवेवि; A. जाविवि. 8. BC. °पुरिहिं. 9. BC. फलइं; B. जिणहो for पुरउ. 10. A. ससिलेहा wrongly repeated; BC. °उं; °उं. 11 A. second half is

पावियजोव्वणु पिच्छिवि णंदणु   सो फलसारणिवइ णिम्मलमणु
रज्जु समप्पिवि तहो पियजुत्तउ   सीलंधरगुरुपासि पहुत्तउ

॥ घत्ता ॥

पणवेप्पिणु तहो पयपंकयइ   दिक्खागहणु विहिउ समभावें
अइदुद्धरु तवभरु उद्धरिउ   धवलें जेम तेम संखेवें ॥ १० ॥

११

॥ गाहा ॥

उग्गतवं काऊणं दइयासहिओ विसुद्धपरिणामो
मरिऊण समुप्पण्णो सत्तमसग्गम्मि फलसारो ॥ छ ॥

कइभवेहि भवभोग विवज्जिवि   तउ पालेविणु णाणु समज्जिवि
रुप्पिणिदेवे सहु सिज्झेसइ   दुक्कम्माइ मि सो उज्झेसइ
जिणपुज्जाहि कहाणइ कहियइ   अट्ठभेयपुज्जाफलसहियइ
एक्केक्कइ पंचमगइ पावइ   जीउ वि जित्थु णवि दीसइ आवइ
अट्ठपयारिहि जो विहियायरु   णरु करेइ सो पढमसुरेसरु
होएप्पिणु लहु सुरपुरि गच्छइ   सिद्धसहाविउ होइवि अच्छइ
अट्ठपयार पुज्ज विरएविणु   अट्ठइ दव्वइ हत्थि धरेविणु

X. 13. तहो - पुत्रस्य.

XI. 1. दइया - भार्या; C. - स्त्री. 2. C. फलसारो - नाम. 3. कयभवेहि - कतिपयभवैः. 4. उज्झेसइ - तिजिष्यति. 9. दव्वइं - जलचंदनादि. 11. जिणपुज्जइ

---

not found. B. second half: दिणिदिणि सो संपण्णु कलड्डिउ; C. दिणि ॰ सो संपण्णसहड्डिउ. 12. A. पच्छिवि; B. पेच्छेवि; C. फलसारु. 13. A. पहुंतउ; B. समप्पेवि; पहुत्तउ; C. समप्पिउ; पहुत्तउ. 14. A. °पंकयइ; B. °पंकयइ. 15. A. तेण for तेम; C. संषेवें.

[*Kadavaka 11.*] 1. C. परिणामें. 3. B. °हिं; विवज्जेवि; समज्जेवि; C. °हिं; विवज्जेवि. 4. A. सिज्झेसमि; उज्झेसमि; B. देवें सहुं सिज्झेसइ दुक्कम्माइं मि सो उज्झेसइ; C. देवें; सिज्झेसइ; उज्झेसइ. 5. A. °पुज्जाइ; B. °पुज्जाहिं; °इं; °इं; °इं; C. °पुज्जहिं; °इं; °इं; इं. 6. A. एक्केकइ; जिथु; B. एक्केक्कएं; जीउ जेत्थु; C. एकेक्कें; जीउ जेत्थु. 7. A. विहिआयरु; B, °पयारिहिं; C. पयारहं, 8. B. होएविणु; होएवि; C. होएविणु; गच्छइ for अच्छइ. 9. BC,

जो जिणपुरउ खिवइ पुप्फंजलि   भवदुक्खहो णं देइ जलंजलि
जिणपुज्जइ पुज्जारिहु लोयहं   होइ पुरिसु वित्थरियपमोयहं
जिणपुज्जाइ दियहकिउ दुक्किउ   खिज्जइ सुहु अणंतु मइतक्किउ
भवियहो होइ अवसु संखेवें   भासिउ जोइ जिणेसरदेवें

॥ घत्ता ॥

अट्ठविहु वि पुज्जाहि फलु   अमरकित्तिसुहलच्छिपयासणु
अंबपसाय सुणंताहं   जं कुणेइ जीवहं भवणासणु ॥११॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
फलपूजाकइावण्णणो णाम णवमो संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि ९ ॥

पुज्जारिहु - जिनस्य यः पूजां करोति स लोकैः अरिहः पूज्यो भवति. 12. दियह° - दिनैः. 13. जोइ - विचारितः. 15. जं - पूजाफलं.

पूय for पुज्ज; अट्ठवि दव्वइं. 10. C. कुसुमंजलि; दिइ. 11. B. °पूज्जइं; लोयहं; पुरुसु; °पमोयहं; C. °पुज्जाइं; लोयहं; °पमोयहं. 12. A. °पुज्जइ; BC. जिणपुज्जाइं दियहं किउ; B. मइं. 13. B. संखेविं; C. भवियहु. 14. B. पूजाहिं; C. पुज्जहिं. 15. BC. सुणंताहं; जीवहं; C. दुहणासणु. Colophon : B. adds. महाकव्वे; संधी समत्तो; C. संधी सम्मत्तो.

[दहमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

सिरिवीरजिणिंदें समसरणि   सेणियरायहो पुण्णणिहि
जिणपूयपुरंदरविहि कहिउ   तं आयण्णहि विहियदिहि ॥ छ ॥

॥ गाहा ॥

विहिएण जेण पुरिसो सोहम्मिंदो हवेइ णियमेण
देओ उण कुव्वंतो होइ णरो लहइ णिव्वाणं ॥ छ ॥

णिसुणि कहा तहो पवरविहाणहो   अंबपसाय सुपुण्णणिहाणहो
पुक्खरवरदीवम्मि सुकंदरु   पुव्वदिसाहि अत्थि गिरि मंदरु
सुकइ जेम सुरसत्थरवण्णउ   सुट्ठु पयासियविमलसुवण्णउ
तहो दाहिणभरहम्मि पसिद्धउ   रम्मयविसउ सुलच्छिसमिद्धउ
पुरणयरायरघोसणिरंतरु   सीमारामगामणीसंचरु
तहि वरपट्टणु पुहवीभूसणु   जित्थु ण दीसइ अत्थहो दूसणु
बहुपुण्णयणिहि धणयहि दिट्ठउ   जं अलयाणयरिहि उक्किट्ठउ

[Sandhi : 10]

I. 3. विहिएण जेण - कृतेन येन विधिना. 4. उण - पुनः. 7. सुरसत्थ° - देवसमूहैः स्वरैः शास्त्रैश्च; °सुवण्णउ - सुवर्णं अक्षराणि च. 9. °घोस° - गोकुल. 10. न दीसइ अत्थहो दूसणु - न्यायोपार्जितं द्रव्यं. 11. °पुण्णयणिहिं - पुण्णयणिहिं - पुण्यजनैः

[Sandhi : 10]

[*Kadavaka 1.*] 1. C. begins with ॐ नमो वीतरागाय: ॥ ६० ॥ श्रीगौतमाय नमः ॥ छः ॥ जिणिंदिं; रायं. 2. C. आयण्णहिं. 3. B. पुरुसो. 4. A. for उण; B. देओ उण कुव्वंतो; C. देउ. 5. A. °णिहाणउ. 6. BC. दिसाहिं. 7. BC. रवण्णउं; °सुवण्णउं. 8 C. दाहिणि. 10. A. जित्थु; BC. तहिं; जेत्थु. 11. B. धणयहिं; °णयरिहिं; C. धणएं; णयरिहिं.

अरिदमणाहिहाणु वसुहेसरु   तिह पालइ जिह सग्गि सुरेसरु
विबुहपहाणु ण गोत्तखयंकरु   संकरु जो ण रुद्दणामंतरु
अहणिसु दाणतोयतिम्मियकरु   जो हवेइ ण सुराहिवसिंधुरु

॥ घत्ता ॥

जो धणउ अणुत्तरविहियमइ   णवि कुबेरु जणि वुच्चइ
ससरीरु कामु किं अवयरिउ   वरतरुणिहि जो रुच्चइ ॥ १ ॥

२

॥ गाहा ॥

तिहुयणतरुणीयणतणुपहाणसिंगारसारणिम्मविया
सिंगारसार इत्ति य महिवइणो तस्स रमणी या ॥ छ ॥

मइणिवासु णामेणामच्चो   तहो रायहो परिपालियतच्चो
जाणियरायणीइपवरत्थो   अणयकुकम्मवियारबहित्थो
विमलवुद्धि सेट्ठि समभावो   दूरोज्झियमिच्छामइपावो
णिच्चजिणिंदधम्मकयचित्तो   पालियणिम्मलसावयवित्तो
विप्पो विण्हुभद्दवरणामो   तहि णिवसइ दालिद्दें खामो

यक्षैश्च धनदयक्षैः धनवंतैः; अलयाणयरिहि उक्किट्ठउ - कुबेरपुर्याः उत्कृष्टं. 12. अरिदमणा etc. - अरिदमणु राजा. 13. विबुह etc. इंद्रवत् । परं गोत्रक्षयकारी । पक्षे पर्वताः; संकरु - शंकरः ईश्वरः शं सुखं च. 14. °तिम्मिय° - आर्द्र. सुराहिवसिंधुरु - ऐरावति. 15. अणुत्तरविहियमइ - न उत्तरदिशिकृतमतिः; कुवेरु - कुत्सित वैरयुक्तो न.

II. 4. °पवरत्थो - प्रचुरार्थः; अणय etc. - अनीतिकुकर्मविकारात् वाह्यः;

---

12. B. तं for तिह; जह; C. सग्गु. 13. C. °णामंकरु. 15. A. णत्थि; BC. णवि कुवेरु. 16. BC. तरुणिहिं.

[*Kadavaka 2.*] 1. B. तिहुवणतरुणीयणतणु पहाण°; C. तरुणीयणजणिय°; 2. A. रमणी; BC. रमणी या. 3. A. णामेंणामच्चो; BC. °सच्चो for °तच्चो. 4. A. अणइ° for अणय; B. °पउरत्थो. 5. A. °सिद्धीसमभावें; मिछामयपावो; BC. दुरुज्झिय;° B. सेट्ठी; C. सेठि for सिद्धि in A. 7. B. विण्हु भट्ट°; तहिं; C. विण्हु भद्दु; तहिं.

सव्ववेयपाढेण पवित्तो   णियछक्कम्मणिरूवियसत्तो
तहो सावित्ती णामें जाया   णाइ कलीउब्भासियकाया
णिंदाए तहि राडीवयणें   वारिज्जइ दप्पुद्धरणयणें
पुत्तीओ गयसंखा ताणं   संजाया भिक्खाणिरयाणं
भिक्खाए णवि पूरइ तित्ती   सव्वेसिं कह वट्टइ मित्ती

॥ घत्ता ॥

भिक्खाउ अणेयउ दियवरु   सो मग्गइ उज्जमि चडिउ
अहरत्तु कुडुंबह कज्जि सइ   णिरु सुक्खादुक्खें णडिउ ॥ २॥

३

॥ गाहा ॥

जस्स घरे दालिद्दं कुच्छिय महिला सुयाउ तह कलहो
तस्स य मरणे सुक्खं अहवा पुणु दूरगमणेण ॥ छ ॥

इय उवाउ चिंतेविणु विप्पें मणि धरिउ
अद्धरत्ति जणि सुत्तइ सइ गमणइ तुरिउ
अवरेक्कहि दिणि बंभणु णियगेहहो चलिउ
भज्जापुत्तिहि सुत्तिहि लहु णीसंचलिउ
जंतु जंतु सो मग्गि पहुत्तउ गिरिगहणि
विविहमहद्दुमसिहरिहि विहियणहुल्लिहणि

विकाररहित: 6. °वित्तो - व्रतानि. 9. जाया - भार्या; कली - कंदलं. 10. राडी - राडि; दप्पुद्धरणयणें - आरक्तनेत्रेण. 11. गयसंखा ८. 14. अहरत्तु - दिनरात्रिणा.

III. 1. C. सुयाउ - पुत्रीः. 8. विहियणहुल्लिहणि - वृक्षाग्रैः कृतं नभोल्लेखनं

---

8. ABC. संतो for °सत्तो; C. णिदछकम्म°. 9. B. णाइं; C. णामे. 10. A. णिद्दाए; दाप्पुधर°; B. णिंदाए तहिं; C. णिंदाए; तहो; °वयणं; °णयणिं. 11. C. पुत्तीउ. 12. B. कह for A. कहि; C. त्रि ण for ण वि; सव्वेसें कह वट्टइ. 13. B. उज्जमे; जा for सो. 14. B. कुडुंवहं कज्जे सइं; C. कुडुंवहो; सइं.

[*Kadavaka 3.*] 1. C. सुवाउ. 2. A. मरणेण सुक्खं; पुणि; B. तस्स य मरणे सुक्खं; पुणु. C. सुखं; पुणु. 3. A. धरिऊ; BC. धरिउ. 4. A. तुरिऊ; B. अद्धरत्ते; सुत्तएं सइं गम्मइं तुरिउ; C. जण; सयं गम्मइं तुरिउ. 5. BC. °हिं; C. चल्लिउ. 6. A. संचलिऊ; BC. °हिं; °हिं; णीसंवलिउ. 7. A. पहुंतउ; गहणे; B. मग्गे पहुत्तउ; C. पहुत्तउ; °गहणि. 8. BC. °हिं.

सव्वसमयतरुपल्लवकुसुमालंकरिए
तरुसाहाखेलंतपयंगमविप्फुरिए
वज्जियवेरसुसावयसंगइसुक्खयरि
पवणुच्छलियसरोयसरोवरजललहरि
तरुछायासियकिंणरखेयरवीणसणे
तह सव्वासापूरणणामइ पवरवणे
सत्तच्छयतरुमूलि सिलायलि संठियउ
विप्पें दिट्ठउ साहु सुझाणुक्कंठियउ
साहुसंघपरिवारिउ वरविज्जाहरह
धम्मुवएसु कहंतउ सुइभावायरह
आवेप्पिणु तहि तेण मुणीसरु वंदियउ
अइदालिद्दक्कंतें जियपंचिंदियउ
खणु पाविवि सो सीलविहूसणु णासु मुणि
विण्णत्तउ अइभत्ति वहंतें णिययमणि

॥ घत्ता ॥

"तुहु णाणवंतु सामिय कहहि   किंपि मज्झु परमक्खरु
दालिद्दु जेण खणि णीसरइ   धणु घरि होइ अणक्खरु ॥ ३ ॥

यत् वने. 10. पवंगम - मर्कट; C. - कपि. 11. वज्जियवेर - कंदलरहित. 12. °सरोय - कमल. 14. सव्वासा etc. - सर्वाशापूरणनाम वने. 19. तेण - विप्रेण. 24. अणग्घयरु - प्रचुरं.

---

9. C. फुल्लव added after पल्लव. 10. BC. °पवंगम°. 11. A. °सुक्खयरु; B. °संगइं सुक्खयरे; C. सुक्खयरो. 12. A. सरोरुह for सरोवर; B. पवणुच्छळिउ सरोयसरोवरु जललहरि; C. सरोवर. 13. AB. °च्छाया°; C. °खेयरकिंणर°. 14. B. णामएं; BC. तहिं. 17. BC. °हं. 18. BC. सुइ; A. सुय; BC. °हं; C. करंतउ. 19. BC. तहिं. 20. A. °दालिद्दकंत्तें; B. °पंचेंदियउ. 21. C. पावेवि; A. सीलु विहूसणु; B. णाम. 22. A. मणें; B. °मणे; C. °मणि. 23. A. किंप्पि; B. तुहुं; C. कहहिं. 24. AB. अणग्घयरु; B. रवणे; C. अणक्खरु.

४

॥ गाहा ॥

दालिद्दाओ मरणं हवउ वरिट्ठं सुहेण परिपुट्ठं
असुणियपरदुव्वयणं अणिरिक्खियलोहिमुहरायं ॥ छ ॥

तहो भासिउ सुणेवि मुणि अक्खइ   “ सव्वसमीहिउ किंपि ण रक्खइ
जीवह धम्मु होइ सुहकारणु   वप्पु अवसु दालिद्दणिवारणु
धम्में मायबप्प सुहि परियणु   पुत्तु कलत्तु बंधु अवरु वि जणु
आणायरु बहुणेहु पयासइ   दव्वसरीरेहि आवइ णासइ
धम्में सउ हलयइ वरजाणइ   णाणाविहसंपइहि समाणइ
धम्में चमरचिंधधयछत्तइ   अवराइ मि संतोसियचित्तइ
धम्में चक्कहरत्तु सुरत्तणु   पाविज्जइ विसुद्धगुणकित्तणु
सो वि धम्मु सुपरिक्खिवि घिप्पइ   णंतो अप्पा पावें लिप्पइ
जीवदयाइ धम्मु उवइट्ठउ   सव्वहि दंसणेहि सुइ दिट्ठउ
मोसतेयपररामावज्जणु   कहिउ धम्मु जणि कित्तिसमज्जणु

॥ वत्ता ॥

संतोसें णिसिभोयणचयणि   धम्मु णरहो उप्पज्जइ
तहो मज्जमंसमहुमक्खणइं   धम्मवंतु सइ वज्जइ ॥ ४ ॥

IV. 1. दालिद्दाओ - दारिद्रात् मरणं वरं भवतु; वरिट्ठं - सुखेन परिपुष्टं मेदुरं. 2. लोहिमुहरायं - लोभिमुखरक्तं. 6. दव्वसरीरेहि - वर्तमानपर्यायस्य. 12. मोस° - असत्य. 14. °मक्खण - नवनीतं.

[*Kadavaka 4.*] 1. A. दालिद्दाउ; वरिट्ठ सुहण; B. दालिद्दाओ; वरेट्ठं. 2. A. लोयमुहरागं; B. °लोहिमुहरायं. 4. A. सुहसारणु; BC. जीवहं; B. सुहकारणु; C. असुइ for अवसु. 5. A. बप्प; B. वप्पु; C. अवरु वंधु वि जणु. 6. B. सरीरिहिं; C. अणायरु; दव्वु सरीरहो. 7. A. °हयलइ; B. °हलयइं; जाणइं; °हिं; °इं; C. सउ हलयइं; जाणइं; संपइ हिं समाणइं. 8. A. अवराय मि; B. °धयछत्तइं अवराइं मि; °इं; C. °धयछत्तइं; अवराइं; °इं. 11. BC. °हिं; °हिं; C. दिट्ठउं. 12. C. जिण for जणि. 13. B. संतोसिं. 14. A. °भक्खणइं; B. °मक्खणइं; सइं; C. तहु.

५

॥ गाहा ॥

सम्मत्तेण य धम्मो दोसविमुक्केण सुगुणजुत्तेण
पुरिसस्स होइ णिच्चं दाणेण वि अह सुपत्तस्स ॥ छ ॥
छक्कम्मेहि मि दिणि दिणि भव्वहो   धम्मु होइ दूरुज्झियगव्वहो
छक्कम्माइं सुपुण्णवरिट्ठइ   सावयधम्महो मूलइ दिट्ठइ
जो ताइं ण परिपालइ सावउ   सो वि भवाडईहि णं सावउ
णरह चक्कि जिह अमरह सुरवइ   गहह दिणेसु उडुहु तारावइ
पण्णयाण धरणेंदु गरिट्ठउ   तिह पूयाविहि सव्वह जिट्ठउ
जो तिहि संझहि जिणवरु पुज्जइ   पढमसग्गि सो हरि उप्पज्जइ
इक्कवार जो अहिअंचइ जिणु   सो सुरु होइ हणिवि दुक्कियरिणु
जिह जिणपडिमउ पुज्जइ भाविहि   तिह सो मुउ पुज्जिज्जइ देविहि
जिणपूया सा अट्ठहि भेयहि   णरहि विहिज्जइ सत्तिसमेयहि
विहिणा ण्हविवि जिणिंदह बिंबइ   भवियणजणियपुण्णणिउरंबइ

॥ घत्ता ॥

घणसारघुसिणचंदणबहल-   जलकलसहि जो जिणु ण्हावइ
संसारभमणसंताउ सइ   सो णियगत्तहो उवसमइ ॥ ५ ॥

V. 5. भवाडई - संसाराटवी; सावउ - श्वापद तिर्यंच. 6. उडुहु तारावइ - नक्षत्राणां मध्ये यथा चन्द्रः C. - चंद्रमा. 7. पण्णयाण - पन्नगानां, सर्पाणां मध्ये. 8. हरि - इंद्रः. 9. अहिअंचइ - अभि समंतात् पूजयति. 11. विहिज्जइ - क्रियते. 12. भवियण etc. - जनितपुण्यसमूहानि जिनविंबानि. 13. घणसार - कर्पूर.

[*Kadavaka* 5.] 1. A. सगुण°; B. सुगुण°; C. धम्मु. 3. A. धम्मो; दुरुत्थिय°; B. °हिं; धम्मु; दूरोज्झियगव्वहो. 4. A. छक्कम्मइ सुप्पण्णपरिट्ठइ; °कम्माइं; °इं; °इं; °इं; C. छकम्माइ; सुपुण्णवरिट्ठइं; दिट्ठइं. 5. A. तो for ताइं; इणि for ण; परिपालइ; सो for णं; B. जो ताइं ण परिपालइ; °हिं णं सावउ; C. जो ण ताइं परिपालइं सावउं; भवाडईहिंणं सावउं. 6. A. सुरवइं; उडहु; B. °हं; जह; °हं; °हं; °हुं; C. णरहं; जह अमरहं सुखइं; गहहं; उडुहं तारावेइ. 7. B. धरणिंदु; तह; °हं जेट्ठउ; C. पण्णयण धरणेंदु; तह; सव्वहं जेट्ठउ. 8. BC. तिहिं संझहिं; B. सग्गे. 9. A. अहअंचइ; B. एक्क°; अहिअंचइ; C. एक्क°. 10. A. जिह for जिण°; B. °पडिमउं; °हिं; तह; °हिं. 11. A. जिह for जिण°; BC. °हिं; °हिं; °हिं; °हें. 12. A. °णिउरुंवइ; B. ण्हवेवि; °हं; °इं; C. विहि ण्हावेवि जिणेसरविवइं; णिउरंवइं. 13. A. ण्हवइ; B. °हिं; ण्हावइ; C. वहला for वहल; जिणु न्हवण. 14. A. णियगछहो; B. सइं; णियगत्तहो; °इं; C. भवण; णियगत्तहो उवसमइं.

६

॥ गाहा ॥

सुइभिंगारजलेणं तिण्णि वि धाराउ दिंति जिणपुरओ
भव्वो चिरजम्मरयं सो सामइ अत्तणो सहसा ॥ छ ॥

चंदणघुसिणायरुघणसारिहि बहुदव्वेहि सुयंधपयारिहि
जिणतणु समलहेइ जो भावें सुरहिगत्तु सो होइ सहावें
घणपरिमलहि विहियतरुफुल्लिहि जो जिणु अंचइ सुमहुरसुल्लिहि
णिम्मलभाउ वहंतउ णियमणि सो णरु पुज्जिज्जइ लहु तिहुयणि
अक्खएहि जो पुज्जइ जिणवरु अक्खयरिद्धिलाहु पावइ णरु
वरभत्तइ सरसाइ सुणेहइ दिहिजणणइ संतोसियदेहइ
सुकलत्ताइ व जो णेवज्जइ जिणहो देइ सो भुंजइ भोज्जइ
दीवएहि उज्जोवइ विमलइ जो जणु जिणणाहहो पयकमलइ
भवि भवि कंतिवंतु सो जम्मइ णाणु लहइ जें तिहुयणु गम्मइ
जिणपयपुरउ धूउ परिमलघणु जो णरु दहइ णिच्चु तग्गयमणु

॥ घत्ता ॥

सोहग्गसिद्धि तहो संभवइ णरसुरखयरपसंसिय
जो आणिवि लावइ तासु करि सिद्धिकण्ण सवयंसिय ॥ ६ ॥

VI. 2. अत्तणो - आत्मनः. 3. अयरु - अगुरु. 14. जो - धूपः; सवयंसिय - सखीसह.

[*Kadavaka 6.*] 1. A. तिण्णय धाराउ लिंति; B. जलेण य तिण्णि वि धाराओ दिंति जिणपुरओ; C. तिण्णि वि धाराउ दिंति जिणपुरउ. 2. C. सामइं. 3. A. वहु दव्वेहि; B. °हिं वहुदव्वेहिं; °हिं; C. °णायर घणसारहिं वहुदव्वेहिं; °पयारेहिं. 4. B. सहाविं; C. समभावें for जो भावें. 5. A. °सिल्लिहि; B. °हिं वि वियसियफुल्लिहिं; महुररसोल्लिहिं; C. °हिं; °हिं; °रसिल्लिंहिं. 6. C. °भाव; लहु पुज्जिज्जइ तिहुवणि. 7. B. °हिं; णिरु for णरु; C. जिणवरु पुज्जइ; 8. BC. All °इं. 9. A. भुंज्जइ भोजइ; B. °इं; भुंजइ भोज्जइं; C. जो भुंजइ भोज्जइं. 10. B. °हिं; उज्जोइयविमलइं; °इं; C. °हिं; उज्जोयइ विमलइं; °कमलइं. 11. A. कंत्तिवंतु; B. भवे भवे; जम्मइं; जिं तिहुवणु गम्मइं; C. जम्मइं; लहइं जो तिहुवणु गम्मइं. 12. A. परिमलु. 14. A. णिवि for आणिवि; सपसंसिय for सवयंसिय; B. करे; सवसंसिय; C. जो आणिवि लाइय; सबयंसिय.

७

॥ गाहा ॥

वरतरुफलाइ ढोयइ जिणपुरओ जो विसुद्धभावेण
वंछियफलाइ पावइ सो सिग्घं चत्तविग्घाइ ॥ छ ॥

जो जलगंधक्खयकुसुमंजलि   देइ णाइ णियदुक्खजलंजलि
इय पूया जो करइ करावइ   जिणबिंबहो अह णियमणि भावइ
पुण्णपसिद्धिलच्छि तहो जायइ   सो दुक्किउ पुव्वक्किउ घायइ ”
मुणिभासिउ सुणेवि दिउ साहइ   “ एउ धम्मु ईसरु णिव्वाहइ
अम्हारिसु दालिद्दें भुत्तउ   किह आयरइ धम्मु इय वुत्तउ
अवरु किंपि सुहकम्मु पयासहि   पाउ दलिद्ददुक्खु महु णासहि ”
इय जंपंतु विप्पु अणुमण्णिउ   हेमप्पहपमुहहि णिरु वण्णिउ
ताणंतरि तिणाणि मुणि अक्खइ   जिणमयसारतच्चु णवि रक्खइ
“ सव्वविहाणह मज्झि गरिट्ठउ   आसि जिणिंदें जो उवइट्ठउ
विहि जिणपूयपुरंदरसण्णउ   आयण्णहो संचियबहुपुण्णउ

॥ घत्ता ॥

एक्कवार जो विहि विहिउ   सोहम्मेंदत्तणु जणइ
सोहम्मसुरिंदहो सो वि पुणु   कम्मक्खउ अवसें कुणइ ॥ ७ ॥

VII. 9. हेमप्पह etc. - हेमप्रभविद्याधरादयः.

[*Kadavaka* 7.] 1. B. °तरुहलाइं; °पुरओ; C. °इं; ढोयइं. 2. BC. °इं; °इं. 3. BC. णाइं. 5. C. जायइं. 7. BC. कह. 8. B. दरिद्दु; C. पयासहिं; दलिद्दु; महु dropped; णिण्णसहिं. 9. BC. °उं; °हिं; °उं. 10. A. जिणमइसारत्तहो; B. जिणमयसारतच्चु; C. जिणमयसारु तच्चु. 11. B. °हं; °मज्झे; जिणिंदिं; C. °विहाणहं; जिणेंदें. 12. A. आयणहो; पूयह; BC. जिणपूयपुरंदरसण्णउं; B. आयण्णहुं; °उं; C. आयण्णहु; °उं. 13. BC. जणइं; 14. BC. कुणइं.

८

॥ गाहा ॥

सामण्णसुराणं सो विहि विहिओ देइ तित्थणाहत्तं
मुणिऊणं सव्वेहि मि कायव्वो सो सुसद्धाए ॥ छ ॥

सेयपक्खि अह बारह मासह जहि मि तहि मि सुहकम्मपयासहं
चउविहु आहारु वि णियमिज्जइ पोसहु पडिवयदियहि गहिज्जइ
जाइवि पुणु चेईहरि जिणवरु मंतविहिए ण्हाविज्जइ जगगुरु
भव्वेहि सुइभत्तिए सहु संघें समहूसवु जिणधम्मसलग्घें
पच्छा पुणु गंधोवयकलसिहि सइ अहिसिंचिविणु णिक्कलुसिहि
भवियहि अट्ठपयारहि पुज्जइ जिणु अंचिज्जइ मंत सहिज्जइ
पुणु गंधक्खयसकुसुमचरुयइ दीवयधूवफलाइ मि गरुयइ
अंजलीहि गिण्हेवि पयाहिण अट्ठवार दिज्जइ सुहसाहण
जिणपडिमहि णवयारु भणंतिहि दिज्जइ अग्घु सुभाउ जणंतिहि
इय दिणि दिणि विरइवि जिणमंदिरि धम्मु सुणिवि पच्छा गम्मइ घरि
एयवार छयदियहइ भुंजइ पोसहु पुणु अट्ठमिहि पउंजइ

VIII. 1. C. सुराणं - देवानां; B. विहि विहिओ - विधिः कृतः; तित्थणाहत्तं - तीर्थकरत्वं. 2. सो सुसद्धाए - विधिः सुष्ठुभावनया. 4. पोसहु - उपवासः. 5. मंतविहिए - मंत्रविधिना. 6. सुमहूसवु - शोभनमहोत्सवः. 7. णिक्कलुसिहि - निर्मलैः. 10. अंजलीहि - पुष्पांजलिभिः.

[*Kadavaka 8.*] 1. A. तित्थुणाहत्तं. 2. B. °हिं; C. विसुद्धीए for सुसद्धाए. 3. B. °पक्खे; °हं; °हं; C. °हं; °हं. 4. चउविहआहारहो; C. चउविहु आहारु वि; पडिवहि दियहि गहिज्जइ. 5. A. मंत्त°; B. ण्हाविज्जए; C. जाएविणु चेइहरि. 6. BC. हिं; सुइ for सहु; °सच्चें for °सलग्घें. 7. A. विणु for पुणु; B. पच्छा पुणु; °हिं; °इं; अहिसिंचेविणु; °हिं; C. कलसहिं; सइं; °हिं. 8. A. मंत्ति; B. °हिं; °इं; पुज्जइ; मंत; सहिज्जइ; C. भवियइं; पयारइं; पुज्जहिं; जिण; °हिं; मंतसहिज्जहिं. 9. B. °इं; °दीवय°; °इं °इं; C. गंधक्खयकुसुमइं चरुइयइं दीयधूवयफलाइं गरुयइं. 10. A. गिण्हिवि; B. °हिं गिण्हेवि; दिज्जहि; C. गिण्हेवि; साहणु. 11. B. णवयारु; °हिं; दिज्जहि A. णवकार; ठिज्जइ; °हिं; C. पडिमहिं णवकारु भणंतिहिं; सभाउ जणंतिहिं. 12. A. विरयवि; सुणिव; B. विरइय; सुणेवि; °इं; C. विरइवि; सुणेवि; गम्मइं. 13. A. भुंज्जइ;

॥ घत्ता ॥

पुव्वविहाणें तहि मि दिणि तं करेवि चेईहरि
जग्गेवि रयणि सुमहूसविण सुप्पहाइ गम्मइ घरि ॥ ८ ॥

९

॥ गाहा ॥

उज्जवणत्थं भोज्जं चउविहसंघस्स अप्पसत्तीए
दाऊणं भुंजिज्जइ भव्वेहि सुमुक्खकंखेहि ॥ छ ॥

कोवि पुरिसु एक्के दियहे वि विहि पूरइ चित्ति वहंतउ बहु दिहि
पडिमइ अह अट्ठमिहि जहुत्तइ अट्ठ वि ण्हवणइ करिवि णिरुत्तइ
उज्जवणउ देविणु सइ भोयणु करइ भव्वु बहुसुहसंजोयणु
विहिणा एण किएण वि लहु णरु उप्पज्जइ सोहम्मि सुरेसरु
चउणिकायदेवह अग्गेसरु पच्छा हवइ सिद्धु सुरकेसरु ”
इय मुणिणाहें वरविहि साहिउ बंभणेण सो विहि पडिगाहिउ
सावयधम्मि पुव्वसुइवेसें दूरुज्झियरोरत्तकिलेसें
हेमप्पहपमुहहि खयरायहि विहि पडिगाहिउ वड्डियरायहि
पुणु साहम्मिउ मण्णिवि दियवरु आलिंगिउ राए दंसणधरु

IX. 3. एक्के - १; विहि - पुरंदरविधानं. 4. जहोत्तइ - यथोक्तानि. 6. विहिणा एण - पुरंदरविधानेन. 8. साहिउ - कथितः 9. सावयधम्मि etc. - श्रावकधर्मपूर्वशुचिवेषेण. 10. विहि पडिगाहिउ - विधिः अंगीकृतः. 11. राएं - अनुरागेण. 12. तयणु - तदनु.

पऊजइ; B. °इं; °हिं पउंजइ. 14. B. तहिं; 15. B. सुमहूसवेण सुप्पहाए; °इं.

[*Kadavaka 9*] 1. A. चौविह°; B. उज्जमणदिणे; 2. BC. °हिं; °हिं. 3. A. विहंतउ °विहि; B. एक्कें दियहें विहि; वहंतउ वहुदिहि; C. एक्कें दियहें विहि; वहु दिहि. 4. B. °इं; °हिं; जहोत्तइं; इं; करेवि; °इं. C. पडिवहिं अट्ठमिहिं जहुत्तइं; °इं; करेवि; °इं. 5. B. °उं; °इं; C. सइं; वहु is dropped; सुइंसजोयणु. 6. B. सोहम्मि; C. कएण; सग्गम्मि for सउहम्मि. 7. AC. देवहं. 8. C. मुणिणाहे. 9. A. दूरुज्झुयरोडत्त°; B. °रोरत्तकिलेसिं; C. पुव्वि; दूरुज्झियरोरत्त°. 10. B. °हिं; °हिं; °हिं. C. °हिं; °हिं; वउ for विहि; °हिं. 11. B. साहम्मिउं

तयणु साहु आउच्छिवि वंदिवि विहिसंगहणें दुक्किउ णिंदिवि
खयरेसें पुणु दुरियणिसुंभणु णियविमाणि ठाविप्पिणु बंभणु

॥ घत्ता ॥

रुप्पयगिरिहे णियंवि रयणणिवासि पुरवरि
णेवि खणद्धे तेण विज्जाहर संपइ घरि ॥ ९ ॥

१०

॥ गाहा ॥

णियगेहे सम्माणं तस्स कयं तेण खयरराएण
जिणधम्मेण वि लाहो विप्पस्स वि तक्खणे जाओ ॥ छ ॥

दिउ ण्हावेप्पिणु दिव्वइ वासइ पहिराविउ तणुसुक्खपयासइ
रयणविहूसणेहि बहुमोल्लहि सुट्ठु विहूसिउ वरतरुफुल्लहि
कइवयदियहहि दियवरु सुक्खें जा थिउ खगवइघरि णिरवेक्खें
तामणिक्कदियहि खयरिंदें सिद्धकूडि जिणहरि साणंदें
जाइवि उहयसेणिमज्झट्ठिय विज्जाहर विहिकरणुक्कंठिय
तक्कारेवि मुणिंदपयासिउ किउ विहाणु णियदुरिउ पणासिउ
अट्ठदिणाइ जाम सहु विप्पें वज्जियघरवावारवियप्पें
पुणु उज्जवणउ देविणु सुत्तउ सयलिहि विहिउ विहाणु पवित्तउ
अह अण्णेक्कदियहि खयरेसरु अत्थाणत्थिउ णं तियसेसरु

X. 10. विहिउ - कृतः. 11. तियसेसरु - इंद्रः. 13. विहि - विधानं.

मण्णेवि; राएं; C. साहम्मिउं; मण्णेवि; णेहं for राए. 12. A. आउछिवि; B. आउच्छेवि वंदेवि; C. सो for साहु. 13. A. दुरिया°; B. खयरेसिं; ठावेप्पिणु; C. ठावेविणु. 14. B. °हिं; °णिवासिय; C. °हिं; सपुरवरि. 15. A. संपय; B. घरे.

[*Kadavaka 10.*] 1. C. °राएणं; 2. C. विप्पस्स य तखणे जाउ. 3. B. ण्हाइप्पिणु; °इं; °इं; °इं; C. °इं; इं; परिहाविउ. 4. B. °हिं; °हिं; °फुल्लिहिं; C. °हिं; °मोल्लेहिं; °हिं. 5. A. कयइव°; णिरवेसें; B. °दियहइं; धिरु for थिउ; °घरु; C. दियहइ. 6. A. °दियहि; B. तामण्णेक्कदियहे; C. तामणेक्कि दियहि खयरेंदिं. 7. A. विहिकरुणुं; BC. जाएवि; C. °कंठिउ. 8. A. मुणिंदें पासिउ; BC. मुणिंदपयासिउ; C. णियदुरयपणासउ. 9. A. °दिणाहि; BC. °दिणाइं; सहुं. 10. BC. °उं; °हिं; C. विहियउ. 11. A. अथाणत्थिउ; B. °हिं; खयरेसरु for तियसेसरु.

कयविहिणा दिएण विण्णत्तउ   “धम्मबंधु तुहु मज्झु णिरुत्तउ

॥ घत्ता ॥

तुम्ह पसाए विहि पवरु   मइ किउ णिम्मलचित्तें
वेयड्ढमहीहरजिणभवणे   पावियसुइसम्मत्तें ॥ १० ॥

११

॥ गाहा ॥

अकयाइ मि जिणचेईहराइ णरलोयतियसमहियाइ
वंदिज्जंति खगेसर इणिंह खलु तुह पसाएण” ॥ छ ॥

वंदिवि ताइ तयणु खमभूसणु   पणविवि सो मुणि सीलविहूसणु
“जइ मइ णेविणु पुहईभूसणि   पट्टणि मिल्लइ वज्जियदूसणि
ता जाणिज्जइ धम्मसहित्तणु   तुम्हह उप्पाइयगुणकित्तणु”
तहो वयणें रोमंचियगत्तें   खयरेसें विहिपुण्णपवित्तें
सविमाणें सो णेविणु दियवरु   वंदाविवि जिणबिंबइ सायरु
अण्णइ सीलविहूसणु मुणिवरु   पच्छा सो णेविणु चिरपुरवरु
अप्पिवि अरिदमणहो णरणाहहो   विहि कहेइ तहो विणयसणाहहो
पडिगाहिवि सम्माणु पहुत्तउ   सो णियपट्टणि खयरिहि जुत्तउ
बंभणेण अरिदमणहो साहिउ   णियवित्तंतु सुधम्मपसाहिउ
तं सुणेवि णरवइ रोमंचिउ   णावइ अमियकणोहें सिंचिउ

XI. 11. साहिउ - कथितः.

---

12. C. तं मज्झ. 13. A. पासाए; B. पसाएं मइं; C. पसाएं. 14. B. °भवणि; C. °भवणि; °समत्तें.

[*Kadavaka* 11.] 1. BC. °इं; °इं; °इं. 3. BC. ताइं. 4. A. हई for पुहई°; °भूसणि for दूसणि; B. मइं पुहईभूसणि पट्टणे मेल्लहि वज्जियदूसणे; C. पुहईसूसणि; मेल्लहि; वज्जियदूसणि. 5. B. धम्मु सुहित्तणु; BC. तुम्हहं. 6. A. विह for विहि; B. खयरेसिं विहि पुण्णपवित्तें; C. विहि. 7. B. सविमाणिं; वंदावेवि; BC. बिंबइं. 8. B. अण्णइं; C. अण्णुवि; णिय for चिर. 9. B. अप्पेवि; C. कहेवि साणाहहो. 10. B. सम्माणु; °पट्टणे; °हिं; C. पडिगाहेवि सम्माणु; रेहिं. 11. A. सो णिउ for साहिउ; B. सधम्मु पयासिउ; C. सहिउ. 12. B. °कणोहिं;

॥ घत्ता ॥

पभणइ "भो दियवर मज्झु तुहु   धम्मबंधु वंछियणिहि
जं आयउ इह मुणिवरकहिउ   संगहेवि णिम्मलविहि ॥ ११ ॥

१२

॥ गाहा ॥

मइ कारावहि सिग्घं एय विही परममित्त सुच्छाहो
कारुण्णं काऊणं अम्हाणं धम्मबुद्धीए" ॥ छ ॥

बंभणेण जाइवि जिणमंदिरि   अवरहि दिणि जणणयणाणंदिरि
सो णरवइ सकलत्तु सपुत्तउ   पुरयणणियपरिवारें जुत्तउ
मुणिणा जिह पउत्तु तिह कारिउ   सो विहि समहूसवपरिवारिउ
अट्ठदिणाइ जाम संतोसें   मंगलगेयवज्जणिग्घोसें
राएण वि सो बंभणु पुज्जिउ   गुरु मण्णिवि बहु वित्तु पउंजिउ
सइ उवरोहपयम्मि णिवेसिउ   सो अच्छइ पियसुयसंतोसिउ
तहि जिणपूय करंतउ अणुदिणु   ण्हावंतउ पणवंतउ सइ जिणु
तिहि संझहि णिरु णिम्मलचित्तउ   परिपालियसुइसावयवित्तउ
अह कालक्कमेण सो कयविहि   सल्लेहणइ मरिवि भावियदिहि
सो दिउ पुण्णकम्मअग्गेसरु   संजायउ सोहम्मि सुरेसरु
तित्थयरह पंच वि कल्लाणइ   सो करेइ सुहविहिसंताणइ
अकयइ कयइ मि जिणवररूवइ   मणुयखेत्तअच्चब्भुयभूयइ
अवराइ मि सुहगिरिसिहरत्थइ   तहि णंदीसरदीवि पसत्थइ

XII. Contains no notes

C. रोमंचिय; संचिउ. 13. B. दिय मज्झु तुहुं; C. पभणइं सो दिय मज्झु तुहुं.

[*Kadavaka 12.*] 1. B. मइं; C. एह. 2. C. काउणं. 3. BC. °हिं. 4. A. सकलत्त; B. कलत्तु सउत्तउ; C. सपुत्तइं. 5. B. जह; तह; C. पउत्ति. 6. BC. दिणाइं; C. °संखवज्ज°. 7. A. पऊजिवि for पउंजिउ; B. मण्णेवि वहु वित्तु पउंजिउ. 8. BC. सइं; C. °पयम्मि. 9. A. दिसइ for सइ; B. तहिं; सइं; C. सइं. 10. A. °सुय° for °सुइ°; B. °हिं; °हिं; C. तहि संज्झहिं; °चित्तिउ; °साविय°. 11. B. सल्लेहणए मरेवि; C. सल्लेहणएं. 13. BC. °हं; °इं; °इं. 14. BC. °इं; °इं; °इं. 15. B. °इं; °इं; तह; °इं; C. अवरायं मि; °इं; तह; °इं.

जाइवि बहुसुरवरसमवाए   अइभत्तिए कयदुंदुहिणाए
ण्हाविवि सुरतरुकुसुमिहि   अंचइ णिरवहि पुण्णु विसेसें संचइ

॥ घत्ता ॥

जिणपूयपुरंदरविहियरइ   एक्कवार जो इत्थ णरु
सो अंबपसाय हवेइ लहु   अमरकित्तियसेसरु ॥ १२ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
जिणपूयापुरंदरकहावण्णणो दहमो संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि १० ॥

---

16. A. °खमवाए for समवाए; B. जाएवि; °समवाए; °णाएं; C. °समवाएं; कयइं दुंदहिणाएं.
17. A. ण्हाविवि; B. °हिं; विसेसिं; C. कुसुमहिं; पुणु. 18. B. विहि करइ; एत्थु; C. त्रिहि करइ.
1 . B. सो is not in the Ms.

Colophon : B. adds. महाकव्वे; अंबपसायापरंदरविहिकहा; परिच्छेओ dropped.
॥ संधी दशमः ॥ १० ॥ : ॥.

[एयारहमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

जाणिज्जइ सो गुरु कहिय   तेण विहिज्जइ सुहगुरुवासण
रविउज्जोएं विणु हवइ   किह लोयम्मि पयत्थपयासण

॥ आरणालं ॥

मणसंदेहणासणो   सीलवासणो   विहियसुद्धणिट्ठो
जो चारित्तभूसणो   चत्तदंसणो   सो गुरूवइट्ठो ॥ छ ॥

5 जिणपूया विरइवि सुइभावें   सावएण परिवज्जियगावें
अणिसु करिज्जइ सुहगुरुवासण   अंबपसाय दुरियणिव्वासण
बीयउ तं गिहकम्मु भणिज्जइ   पुण्णहो कारणु इत्थु गणिज्जइ
गुरु सयलह वि होइ समचित्तह   उत्तिममज्झिमाह णिक्किट्ठह
गुरुविहीणु इह को वि ण दिट्ठउ   मणुय सुहासुहकम्माविट्ठउ
10 गुरु आयरणगुणेहि मि गरुयउ   सीसह सो परिणासइ दुरियउ
इंदियविसयवियारिहि मुल्लउ   सो गुरु वणियतरंडहो तुल्लउ

[**Sandhi : 11**]

I. 1. सुहगुरुवासण - देवपूजा पूरी हुई षट्कर्ममध्ये - शोभनगुरोः उपासना कथ्यते; 6. गुरुवासण - गुरोः सेवा. 11. C. वणियतरंडहो - सच्छिद्रनाववत्.

[**Sandhi : 11**]

[*Kadavaka 1.*] 1. C. कहिया; °वासणा. 2. उज्जोयं; A. °पयासणु; BC. उज्जोएं; C. °पयासणा. 3. C. °संदोह. 4. A. गुरूववइट्ठो; C. गुरूवरिट्ठो. 5. C. विरएवि; °हिं; °गावें. 7. A. सुण्णहो for पुण्णहो; B. एत्थ; C. एत्थु. 8. A. °चिट्ठइ; णिक्किट्ठइ; B. °हं; समचिट्ठहं; °हं; °हं; C सयलहं मि; समचित्तहो; °माहं णिक्किट्ठहं. 9. AC. मणुय; B. मुणिय; C. °कम्म-विसिट्ठउ. 10. A. परिणासिय; B. °हिं; गरुवउ; °हं पविणासियदुरियउ; C. सीसहं सो वि पणासइ.

मोहपमायमएहि पमत्तउ   किह सो गुरु किज्जइ वियलत्तउ
घरकलत्तसुहिसंपइबद्धउ   किह सो गुरु हवेइ मोहंधउ
मज्ज पिएइ करइ मंसासणु   किह सो गुरु मण्णिज्जइ णिग्घिणु

॥ घत्ता ॥

जो जीवु ण रक्खइ पावमइ   सुद्धायरणु ण णियमणि भावइ
सो गुरु अंधहं अंधु जिह   सीसहं केम मग्गु संदावइ ॥ १ ॥

२

॥ आरणालं ॥

विसयासापवंचणो सीसवंचणो मयरवयणजुत्तो
णिविडकसायबंधणो कुगइसंधणो किह गुरू पउत्तो ॥ छ ॥

गुरू सव्वजीवाण कल्लाणकारी
गुरू पावमिच्छत्तदुक्कम्महारी
गुरू सग्गमोक्खेक्ककम्मोवसी
गुरू जीवरक्खासुधम्मप्पयासी
गुरू दव्वतच्चत्थसब्भावभासी
गुरू पुव्वपच्छाविरोहप्पणासी
गुरू चारुचारित्तसमत्तणाणी

---

16. सीसहं - शिष्यानां.

II. 1. °पवंचणो - विस्तारकः; सीसवंचणो - शिष्याणां वंचकः; मयरवयणजुत्तो - मगरमच्छमुखवत् सर्वगिलकः. 3. गुरुः एवंभूतः भवति. 8. पुव्व etc. पूर्वापरविरोधरहितः.

---

11. B. °हिं; °तरंडहु; C. °हिं. 12. BC. °हिं. 13. A. मोहंद्धउ. 14. BC. मज्जु; C. पिवेइ. 15. BC. जिम for जिह.

[*Kadavaka* 2.] Ms. A. except for the first two lines of आरणालं has forgotten to write the whole Kadavaka 2 and has written in its place the lines of Kadavaka: 3. The scribe has numbered this Kadavaka as Kadavaka 3, in the MS. This Kadavaka is found in MSS. B.C. 2. A. पमउत्तो for पउत्तो; B. कह गुरू पउत्तो; C. णिवड; गुरु

गुरू णिप्पिहो सव्वहा सच्चवाणी
गुरू सीलकारुण्णसस्सोहछोणी
गुरू सुद्धपुण्णप्पहावेयजोणी
गुरू गाढमिच्छत्तसंजोयवारी
गुरू दुट्ठसिट्ठाहं धम्मोवयारी
गुरू चित्तसंदेहदुक्खावसारी
गुरू कामदुट्ठाहिदप्पावहारी
गुरू इट्ठसंपायणे कप्पसाही
गुरू छिण्णणिस्सेसदुज्झाणवाही

॥ घत्ता ॥

स परोवयारु भावंतु मणि   परु पडिबोहइ जो विगयालसु
हियमियमिउवयणहिं एयमणु   सो गुरु भवियहं कहिउ समंजसु ॥२॥

३

॥ आरणालं ॥

णियपरसमयजाणओ   विगयमाणओ   चत्तदुविहगंथो
दुविहासाविमुक्कओ   गुणगुरुक्कओ   कहियमोक्खपंथो ॥ छ ॥

गुरुहु वरोवासण तहो किज्जइ   विणउ चउप्पयारु विरइज्जइ
विणउ विसेसपुण्णउप्पायणु   विणएं रंजिज्जइ लहु गुरुयणु
विणएं देव वि आवइ णासहिं   विणएं दुट्ठ वि सेव पयासहिं

---

10. णिप्पिहो - निःस्पृहः; सव्वहा - सर्वथा. 11. °छोणी - पृथ्वी. 13. °वारी - वारकः. 15. अवसारी - विनाशकः. 17. इट्ठसंपायणे कप्पसाही - इष्टवस्तुप्रापणे कल्पवृक्षः. 18. छिण्ण etc. - आर्तरौद्रदुर्ध्यानव्याधिछेदितः.

III. 3. वरोवासण - विशिष्टः उपासना सेवा. 11. कम्मणु - कर्मणं मोहनैः

पउत्तो. 11. C. सासोह°. 16. °दुट्ठारि.

[*Kadavaka 3.*] Ms. A. has not the first two lines of the आरणालं. 1. C. °जाणउं; °माणउ. 2. C. विमुक्कउ; गुरुक्कउ. 3. C. गुरुहि. 4. B. विणएं and A. विणयं all throughout the kadavaka; A. गुरुयणु. 5. A. णासइ; सेस पयासहि;

विणएं विज्जउ सयलउ सिज्झहि   विणएं गहपीडाउ णिरुज्झहि
विणएं लोइ पसिद्धि पवच्चइ   विणएं लच्छिए कह व ण मुच्चइ
विणएं णरवर होइ कयायरु   विणएं दुज्जणु जायइ भायरु
विणएं दाणु सीलु तउ सुहयरु   [ ]
विणएं कोवि ण जायइ तहो परु   विणएं लहइ सुक्खु वंछिउ णरु
विणएं वसि हवेइ सयलु वि जणु   विणउ इक्कु अविरुद्धउ कम्मणु
विणउ सव्वकल्लाणह कारणु   विणउ णरह दुग्गइविणिवारणु

॥ घत्ता ॥

णिसुणि परोक्खहो विणयफलु   दोणरूउ भिल्लहो पणवंतहो
सहदेहु संजाउ तहो   दिणि दिणि अब्भासु करंतहो ॥३॥

४

॥ आरणालं ॥

गुरु पच्चक्खदंसणो   कयणमंसणो   किण्ण जणइ पुण्णं
लोयद्दयसुहावहं   कहियसिवपहं   णिसुररिद्धिपुण्णं ॥ छ ॥

अविरुद्धं विनयः. 13. दोणरूउ - द्रोणाचार्यरूपं.

IV. 2. लोयद्दय° - इहलोक परलोक; णि° - [नृ - मनुष्यः]. 3. गुरुपयसुस्सूयणु - गुरुपादशुश्रूषाकरणं. 4. भव° - संसार; णिवंधणु - निषेधनं. 5. णिज्जरु etc. -

---

B. °हिं; °हिं; C. णासहिं; विणएं दुट्ठ वि सेव पयासहिं. 6. A. सयलइ सिद्धहि; BC. °हिं; °हिं. C. विणएं. 7. A. लोय; B. लोइ; कह व; C. विणएं लोए; वुच्चइ; कह व. 8-10 are confused in the Mss. विणएं-भायरु not found in Ms. A; but they are in Mss. BC. B. drops the second half of line 9 and the whole of the line 10; while the AC. drop the second half of the line 9, and they give the line 10. After this the text goes forward in a normal course. 8. B. विणइं; the second half from BC. 9. A. दाणसीलु; A has not the second half. 10. B. does not give this line; C. gives the second half only. 11. B. एक्कु; C. एकु. 12. BC. °हं; °हं. 13. A. परोक्खय; भिल्लह; C. भिल्लअ; B. भिल्लहो. 14. B. adds लहु after तहो; C. °वेउ; घणु अब्भास.

[*Kadavaka 4.*] 2. C. लोयत्तय; त्त in the margin. 3. A. फलु

विणयहो फलु गुरुपयसुस्सूयणु   तहो फलु सत्थणाणु समभूसणु
णाणहो फलु भवविसयणिबंधणु   विरइहि फलु कम्मासवरुंधणु
संवरहो वि फलु तउ तवि णिज्जरु   फलु किरियाणिवित्ति एयहु परु
ताहि अजोगित्तणु फलु मणिणउ   कम्मक्खउ तहो फलु पुणु वण्णिउ
कम्मक्खइ लहु मोक्खुप्पज्जइ   सयलह मूलु विणउ इय गिज्जइ
विणउ एम भावंतें भावें   गुरु गुरुहत्तिए वियलियगावें
पणविवि दिणकिउ णियमु गहिज्जइ   उज्जयत्तु णियचित्ति गहिज्जइ
धम्मसरूउ तेण आइट्ठउ   सद्दहेवि किज्जइ सुयदिट्ठउ
धम्मपयासहेउ गुरु अक्खिउ   तें कज्जें घिप्पइ सुपरिक्खिउ
समतवसंजमसीलसउच्चिहि   सव्वकालउब्भासियसच्चिहि

॥ घत्ता ॥

तावच्छेयकसताडणए   सुद्धउ कंचणु जिह मइवंतहं
परमत्थु पयासइ तिह सुगुरु   पुरिसह णिम्मलभाउ वहंतहं ॥४॥

५

॥ आरणालं ॥

धम्मो तेण भासिओ दयविहूसिओ   विउसवंदणिज्जो
परधम्में परिक्खिओ सो वि लक्खिओ णरहि मणणिज्जो ॥ छ ॥

निर्जराफलं सर्वक्रियानिवृत्तिः. 6. चतुर्दशगुणस्थानारुहणं. 8. भावें - भव्येन; गुरुभत्तिए - गुरुभक्त्या. 10. तेण आइट्ठिउ - तेन गुरुणा कथितः; सुयदिट्ठउ - श्रुतेन आदेशितः. 11. घिप्पइ - गृह्यते.

V. 5. पंचगव्व - गोदुग्धं, गोदधि, गोघृतं, गोमूत्रं, गोगोमयं इति पंचगव्यं

---

dropped; गुरुवपय°. 4. BC. विरइहिं. 5. A. समहो; पर; B. संवरहो वि; णिज्जर; one फलु dropped; °हं पर; C. मम्मत्तहो फलु तव तवि णिज्जर. 6. B. °हिं; फलु मण्णिउं; °उं; C. ताहिं; मण्णिउं; वण्णिउं. 7, A. कम्मइ खइ; B. कम्मक्खए; °हं; इह; C. कम्मखए; सयलहं; इह. 8. C. °गव्वें. 9. A. दियकिउ; वहिज्जइ for गहिज्जइ. 11. A. धम्मसहासहेउ; B. ते for तें; C. दिट्ठउ for अक्खिउ; परिक्खउ. 12. B. समदम°; °हिं; कालु; °हिं; C. °हिं; सच्चउ. 13. A. मयवंतहं; B. हिं; मइवंतहं; numbers 1, 2, 3, 4 on ताव° etc; जह; C. °ताडणहिं. 14. A. परमत्थु; सहंतिहि. B. तह; पुरुसहं; भाउ कहंतहं; C. पुरिसहं; महंतहं.

[*Kadavaka 5*] 1. B. भासिओ; विहूसिओ. 2. A. रिक्खिओ; B. परधम्में

धम्मु धम्मु त्ति भासाइ जणु अक्खए
तासु परमत्थु णहु किंपि मणि लक्खए
केवि हिंसाइ जंपंति धम्मं जडा हणिवि भक्खंति जीवे पलं लंपडा
5 मज्जपाणेण गोफंसणेणं तहा पंचगव्वासणेणं पुणो सव्वहा
देहलीदुव्वदब्भाइ वंदंतहो तिक्खसत्थेहि णियगत्तु छिंदंतहो
सव्वु दावग्गि जालंतहो काणणे होइ धम्मो पयासंति दुट्ठा जणे
गाढु वडपिप्पलालिंगणे पालणे णिच्चु घयमज्झि णियवयणसुणिहालणे
महणईतोयण्हाणम्मि पुण्णं घणं मूढ भासंति मोहेवि मूढं जणं
वीरअक्खाणयाणं समायण्णणे विंतराणं पणामे तहा वण्णणे

॥ घत्ता ॥

जइ एयइ धम्मु सु संभवइ ता ण पाउ केण वि उप्पज्जइ
12 कम्में जेण किएण णरु णिरु अवसें दुत्तरि णरइ णिमज्जइ ॥५॥

६

॥ आरणालं ॥

कियबहुजीवहिंसणो दुट्ठवासणो सो ण धम्मु दिट्ठो
इह परलोयणासणो दुहपयासणो कुगुरुसत्थसिट्ठो ॥ छ ॥
मूढउ धम्मु धम्मु जंपंतउ संगहेइ बहु पाउ दुरंतउ
मिच्छालिंगिएहि मोहियमणु कणयासायए जिह भामिउ जणु

भक्षणेन (गोत्ररु); C. - गोदुग्धं गोघृतं गोमूत्रं गोवरं आम्प (?); सव्वहा - सर्वथा. 8. घयमज्झे - घृतमध्ये निजमुखावलोकनं. 9. महणईतोयण्हाणंम्मि - गंगानदीस्नानेन. 10. वीरअक्खाण etc. - संग्रामकथाकर्णने.

VI. 2. सिट्ठो - कथितः. 4. कणयासायएं - धत्तूरफलभक्षणेन; C. धतूर-

---

परिक्खिओ; °हिं; C. परधम्में परिक्खिउ; लषिउ; णरहिं मण्णणिज्जें. 3. BC. भासाएं. 4. B. हिंसाइं; C. हिंसाए; हणेवि. 6. B. °इं; °हिं; C. सत्थेहिं. 7. C. सुद्ध for सव्वु. 8. A. गयमज्झि; B. घयमज्झे; C. घयमज्झि. 9. A. °ण्हाणंति; B. ण्हाणंमि; C. °ण्हाणंम्मि. 10. A. °समायण्णणो; °वण्णणो. 11. B. एयहं; C. एयहिं. 12. B. दुत्तरे.

[*Kadavaka 6.*] 1. C. धम्म. 2. A. दुहपणासणो; C. दुहपयासणो. 3. C. महंतउ for दुरंतउ. 4. B. °हिं; °एं ह भामिउं; C. °एं; भामिउं. 5. B. कत्थइं पेक्खइ; C. सम्मं

कणउ कणउ सव्वत्थ णिरिक्खइ   सम्मदव्वु ण कत्थइ पिक्खइ
खीरणाममूढउ रविवज्जिहि   पियइ खीरु कयदुक्खपइज्जिहि
विगयविवेउ कुकम्महि फेरिउ   दुक्खइ जड्डु अणुहवइ णिरारिउ
मेल्लहि गोमहिसिहि पउ मिट्ठउ   गत्तहो पुट्ठिहेउ जं सिट्ठउ
धम्मसद्दमत्तें तिह मूढउ   लोउ अणिसु संदेहारूढउ
धम्मु मुएविणु जीवदयावरु   इहपरभवहि सुक्खसंपइकरु
करइ जीवविद्धंसपयासणु   जो हवेइ लोयद्दयणासणु
जेण किएण जीउ परिअंचइ   भवकाणणु दुक्खेहि ण मुच्चइ

॥ घत्ता ॥

सुगुरुहु पय सेवंतु थिरु   सुणइ सुधम्मु जेण भवसायरु
उत्तरेइ लीलाइ लहु   माणउ णिम्मलभत्तिकयायरु ॥६॥

७

॥ आरणालं ॥

हवइ सुधम्मु सो जणे   जेण णियमणे   सुद्धजीवरक्खा
सुपयत्तेण किज्जए   रइ विहिज्जए   उहयजम्मसुक्खा ॥ छ ॥
सो सुधम्मु जहि हिंस ण किज्जइ   सो सुधम्मु जहि मंसु ण खज्जइ
सो सुधम्मु जहि मज्जु ण पिज्जइ   सो सुधम्मु जहि महु ण गसिज्जइ

पिपाद्यह यथा. 5. कणउ कणउ - सुवर्ण २; सम्मदव्वु etc. - सम्यक्त्वकारेण द्रव्यवस्तुरूपं. 6. रवि - अर्कदुग्धं, सेंहडदुग्धं दुग्धनाम्ना; C. - अर्कदुग्धं, थोहरीदुग्धं. 8. गोमहिसिपउ - गोमहिपीदुग्धं भुक्त्वा. 9. धम्मसद्दमत्तें - तथा शब्दमात्रं धर्मं गृहीत्वा; अणिसु - निरंतरं. 12. जेण किएण - धर्मेण कृतेन; परियंचइ - परिभ्रमति. 14. माणउ - मनुष्यः.

VII. 2. रइ विहिज्जइ - रागः क्रियते; उहय° - अत्रपरत्रयोः. 6. पसुहु ण

दव्बु; °इं; °इं. 6. B. °ज्जिहिं; °पइज्जिहिं; A. °पयज्जिहि; C. वज्जहिं; पइज्जहिं; पइज्जहि. 7. B. °हिं षेरिउ दुक्खइं; C. °कम्मिहिं; दुक्खइं. 8. A. मल्लहि; गंधहो for गत्तहो; B. मिल्लहिं गोमहिसिहिं पउ मिट्ठउ गत्तहो पुट्ठिहेउ; C. °महिसिहिं; गत्तहो. 9. B. तह. 10. B. °इं; C. इय परिभवहु. 11. B. लोए दयणासण; C. लोयत्तयणासणु. 12. B. जेण कएण; परियंचइ; °हिं. C. किएण; परियंचहिं; °काण्णदुखेहिं; मुंचइ. 13. B. °हुं; °इं. C. मुणइं धम्मु. 14. BC. लीलाएं.

[*Kadavaka* 7.] 1. A. जणो; मणो; B. जणे; °मणे; C. जणे. 2. A. जेण मणु ण छिज्जए for which; B. किज्जए रइ विहिज्जए; C. किज्जए रइ विहिज्जए. 3. B. जाहिं in all

सो सुधम्मु जहि उंबरवज्जणु   सो सुधम्मु जहि खाइ ण मक्खणु
सो सुधम्मु जहि पसुहु ण णमियइ   सो सुधम्मु जहि वसणि ण रमियइ
सो सुधम्मु जहि कुगुरु ण थुणियइ   सो सुधम्मु जहि कुसुउ ण सुणियइ
सो सुधम्मु जहि सुतवपवत्तणु   सो सुधम्मु जहि विसयणियत्तणु
सो सुधम्मु जहि अपमत्तउ मणु   सो सुधम्मु जहि णउ पिसुणत्तणु
सो सुधम्मु जहि सच्चपयंपणु   सो सुधम्मु जहि सील ण खंडणु

॥ घत्ता ॥

आयण्णेविणु गुरुकहिउ   धम्मु तयणु णिम्मलसम्मत्तें
भवियइ तीयउ कम्मु तहि   किज्जइ वरसज्झाउ पयत्तें ॥ ७ ॥

८

॥ आरणालं ॥

मइ पंचविहु भासिओ   जिणपयासिओ   सो विसुद्धतच्चो
पुव्वावरविसुद्धओ   समपसिद्धओ   कहियसयलसच्चो ॥ छ ॥
वायण पुच्छणा वि अणुवेक्खणु   अण्णाउ वि धम्महो उवएसणु
इहु पंचविहु वि वरसज्झायउ   किज्जइ अरिहागमहो कमायउ

णमियइ - गोनमस्कारादि यत्र न क्रियते; वसणि - सप्त. 7. कुसुउ - कुश्रुतं. 8. विसयणियत्तणु - इंद्रियविषयाणां निवर्तनं. 9. अपमत्तउ - प्रमादरहितः; पिसुणत्तणु - दुष्टभावं. 11. गुरुपास्तिकदुतीयकर्म्म समाप्तं; तयणु - तदनु.

VIII. 3. वायणपुच्छणा etc. - स्वाध्यायु पञ्चविध: १. वाचना ग्रंथार्थ ज्ञानं. २. पृच्छना-परप्रेच्छना; ३. अनुप्रेक्षा-ग्रहनम् अर्थ पुनः पुनः चिन्तनं अनुप्रेक्षा; ४. निजगुरुआम्नायः–जिनशासनाम्नायः; ५. धर्मोपदेशना यथाशक्ति. 4. षट्कर्ममध्ये तृतीयं

---

the following lines; C. also जहिं; मंस. 6. B. °हुं; °इं; C. ण हमियइं; रमेयइ. 7. B. °इं; °इं; C. थुणियइं; कुसुइ; सुणियइं. 8. C. सुधम्म. 10. A. °पयंप्पणु. C. after this there is an added line: सो सुधम्मु जहि जलि ण णिमज्जणु सो सुधम्मु जहि पसुहु न भंजणु. 11. A. आयणेविणु. 12. B. भवियहिं; तहिं; C. भवियहि; तहिं.

[*Kadavaka 8.*] 1. B. मइं; C. तं for मइ; भासिउ; पयासिउ. 2. A. विसुद्धउ; पसिद्धउ; B. °ओ; °ओ; C. समयसुद्धउ. 3. B. वायणु; धम्महं; C. वायणपुच्छावि. 4. C. अरुहा-

आयमु अवरायमिहि विसुद्धउ   सो सज्झायहो हेउ णिबद्धउ
पुव्वावरविरोहपरिचुक्कउ   सो आयमु परमत्थगुरुक्कउ
जत्थ दया भासेवि ण हम्मइ   पसु तहो कप्पिउ मंसु ण जिम्मइ
मज्जपाणु महुभक्खणु गोवहु   जित्थु ण बोलिज्जइ दोसावहु
जेत्थु ण मायबहिणिसुयमेहुणु   ण कहिज्जइ बहुपावसमीहणु
जेत्थु ण लोयविरुद्धायरणइ   पयडिज्जहि बहुमलवित्थरणइ
जेत्थु ण दुद्दाणहं पडिगाहणु   णवि पोसिज्जइ दुरियपसाहणु
जेत्थु ण तिरियणमणु जलडोहणु   णिज्जइ णरयमहागिरिरोहणु

॥ घत्ता ॥

मिच्छायमवयणिहि मोहियउ   मण्णइ जीवहिंस सुहकारणु
जो मूढउ सो णरयावणिहिं   सेवइ दुक्खु अवारिउ दारुणु ॥ ८ ॥

९

॥ आरणालं ॥

मण्णिवि पुव्वक्कारणं   दुरियवारणं   आगमं पवित्तं
जणु तहो करइ जंपियं   मुणिवि णियहियं   थिरु करेवि चित्तं ॥ छ ॥
तेण वि जइ संसारि भमिज्जइ   बहुदुक्खें णियदेहु दमिज्जइ

स्वाध्यायकर्म क्रियते; कमायउ - क्रमागतः. 5. अवरायमहि - अपरागमैः; आयमु - आगमः; सज्झायहो - स्वाध्यायस्य. 7. जत्थ - यत्रागमे. 8. °वहु - मारणु. 9. माय etc. मैथुनसेवा माताभगिनीसह पुत्रार्थः. 11. दुद्दाणहं - भूमिदानगोदानमांसदानादिअंगीकारः; C. मिथ्यादानादीनां; दुरियपसाहणु - दुरितप्रसाधनः, कारकः. 12. तिरियणमणु - तिर्यंचनमस्कारं.

IX. 2. तहो - तस्य आगमस्य; जंपियं - BC. कथितं. 3. तेण - मिथ्यागमेन.

गमहो. 5. B. अवरायमहिं; C. °हिं; सज्झायउ. 7. B. जत्थ; °इं; °इं; C. जित्थु; भासि; जिमइं. 8. A. गावहु; जिथु; B. गोवहु; जेत्थु; C. जेत्थु. 9. A. जिथु; B. माइ. 10. A. जेथु; BC. इं; हिं; °इं. 11. C. दुद्दाणहं. 12. A. तियडहणु; जल is repeated; °रोडणु; C. has तिरियणमणु जलडोहणु ण किज्जइ; °रोहणु; BA. मिछायमि; B. °यमवयणेहिं; मण्णइं; C. °हिं मोहिउ मण्णइ. 14. B. णरयावणिउं; दुक्खु; C. णरयावणहिं; दोक्खु.

[*Kadavaka 9.*] 1. B. आयमं; C. मण्णेवि पुण्णु कारणं. 2. C. मुणेवि. 3. A.

वज्जु पडउ तहो आगममत्थइ जीवहो दंसियदुक्खावत्थइ
विसयासत्तिहि पावमहंतिहि जणवीसंभु करंतिहि धुत्तिहि
णियकुडुंबपोसणु भावंतिहि आयम विरइवि विज्जावंतिहि
चिरदेवेहि विहिय इय जंपिवि लोयह चित्ति सुभाउ समप्पिवि
ताह समग्गु दव्वु विलसिज्जइ अप्पें सहु कुडुंवु पोसिज्जइ
णिप्पिहत्तु दूरें वज्जंतिहि देहि देहि भासा सज्जंतिहि
बुद्धिहीणु जणु धुत्तपिसायहि गहिलिउ हिंडइ कियसुहवायहि
तित्थइ अवगाहइ जलि बुड्डइ काय किलेसइ णियतणु मंडइ
तसथावर बहु जीव विराहइ पुण्णहेउ णवि काइ वि साहइ
कोसियारु जिह अप्पउ वेड्ढइ णहु सजीउ दुक्कम्महो कड्ढइ

॥ घत्ता ॥

जेम ठगोसहभंतमइ जणु णियजीविउ बिहिउ समप्पइ
तिह धुत्तायममोहियउ पावु वि पुण्णहेउ पवियप्पइ ॥ ९ ॥

१०

॥ आरणालं ॥

पावे णासए पुण्णु दूसए उहयलोयभट्ठो
मिच्छायमहि लीणओ बुद्धिहीणओ माणओ णिकिट्ठो ॥ छ ॥

---

5. °वीसंभु - विश्वासं. 6. विरइवि etc. विद्वद्भिः मिथ्यादृष्टिभिः मिथ्याशास्त्राणि विरचयित्वा. 7. चिरदेवेहि etc. पूर्वदेवैः विरचिता इति कथयन्ति. 8. ताह - मूर्षाणां लोकोनां. 9. णिप्पिहित्तु - निःस्पृत्वं. 14. ठगोसह - ठगचूण्णु.

X. 2. मिच्छायमहि - मिथ्यागमेन; माणओ - मनुष्यः. 5. समइ - आत्म-

---

तेणिवि. 4. A. वज्ज; जीवह; B. वज्जु; जीवहो; °इं. C. वज्जु; °मत्थए; जीवहं; दुक्खावत्थए. 5. BC. °हिं; °हिं; °हिं; °हिं. 6. A. विरयवि; कुडंवपोसणु; B. कुडुंवपोसणु; °हिं; विरयवि; °हिं; C. कुंडव°; °हिं; °हिं. 7. A. मिहिय; जंपमि; समप्पमि; B. विहिय इय जंपेवि लोयहं; समप्पेवि; C. °हिं विहिय इय जंपिवि; °हं चित्ते; समप्पिवि. 8. A. सहो for सहु; कुडंव; B. सहुं; कुडुंवु; C. ताहं; सुहुं कुडंवु; 9. B. °हिं; °हिं; C. दूरं; हिं; जंपंतहिं. 10. B. °हिं; °हिं; °हिं; °हिं; C. धुत्तिपिसायहिं; °हिं. 11. B. °इं; °हिं; दंडइ; C. तित्थइं; वुड्डइ; °किलेसहिं. 12. BC. काइं मि. 13. B. जह; वेढइ; C. किसियारु; वेढइ. 14. C. °भंतिमइ; जण. 15. B. तह; C. पाउ वि.

[*Kadavaka 10.*] 1. B. पाविं; C. पावें. 2. A. लीणउ; °हीणउ; B. मिच्छायमहिं

सो आयमु जो पुव्वावरदूसणरहिओ
जहि समु णिम्मलु संजमु जीवदयासहिओ
जहि अण्णइ जीवडलइ णियजीवहो समइ
मण्णेविणु रक्खिज्जहि परिवड्डियसमइ
जहि अहणिसु पयडिज्जइ उत्तम खंति जणे
कोहु माणु मउ माया मोहु ण वसइ मणे
जहि ण वि अलियपयंपणु किंपि ण अक्खियइ
परधणपरपियसंगहु कह वि ण लक्खियइ
जहि णवि लोहु पवत्तणु पंचुंबरगसणु
रयणिहि भुत्तिपवित्ति ण परदोसह भसणु
जहि गुरुदेवसुधम्मपरिक्खापवरविहि
सुद्धायरणपयासणु भवियणजणियदिहि
जहि सम्मत्तु भणिज्जइ दोसविवज्जियउ
अट्ठगुणेहि विहूसिउ सुरणरपुज्जियउ
जहि वरु मद्दउ अज्जउ सच्चु सउच्चु तउ
चाउ अकिंचणजुत्तउ भासिउ बंभवउ

॥ घत्ता ॥

इय आयमु जिणवरभासियउ जो णरु पढइ पढावइ भावइ
मणवयकायविसुद्धितिहि णाणलाहु सो भवि भवि पावइ॥१०॥

समाना. 14. आयरण - आचरण. 16. अट्ठगुणेहि - संवे उनिव्वेउ इत्यादि.

लीणओ; °हीणओ; C. °हिं; °उं; °उं. 3. C. जु. 4. B. जहिं संजमु समु णिम्मलु; सहिउ; C. जहिं; संजमु णिम्मलु; सहिउ. 5. BC. °हिं; °इं; °इं; °इं. 6. B. °हिं; °इं; C. °हिं; °समइ. 7. BC. जहिं; 8. B. कोहु; C. कोहु; मोह. 9. B. °हि; °पयंपणु; °ए; C. जहिं; °पयंपणु. 11. BC. जहिं; लोह; पंचुंवर. 12. B. °हिं; °हं. 13. A. गुरदेव°; B. °विहिं; C. जहिं. 15. B. जहिं. 16. °हिं. 17. A. सउच्च; B. जहिं; सउच्चु; C. जहिं. 18. A. ताउ for चाउ (BC.). 19. B. पढावइ; A. does not possess. भावइ; C. आगम, 20. A, विसुद्धियहिं; B. °विसुद्धितिहिं; भवे भवे; C. भवे भवि,

११

॥ आरणालं ॥

सज्झायहो समाणयं दलियमाणयं जणहु पुण्णकम्मं
परिवज्जियपमाययं हयकसाययं जणियचित्तसम्मं ॥ छ ॥
सज्झाएं थिरत्ति मणु लग्गइ कहि मि समइ ण पमायहि वग्गइ
सज्झाएं अणत्थि ण हु गच्छहि करणइ समरसलीलइ अच्छहि
सज्झाएं तणुवयणइ रुंधइ पाउ ण करहि जइ वि मोहंधइ
सज्झायइ वड्ढइ समु संजमु धम्महो उप्परि जायइ उज्जमु
सज्झाएं वइराउ पवत्तइ विसयपवित्तिहि चित्तु णियत्तइ
सज्झाएं कसाय खणि खिज्जहिं अहिणवभाव णरहो उप्पज्जहिं
सज्झाएं ण मोहु मणि विलसइ आयमत्थसुवियारु वि णिवसइ
सज्झाएं संवेउ वियंभइ मणपसत्ति खणमित्तें लब्भइ
सज्झाएं कम्मासउ थक्कइ तच्चसारु णरचित्ति चमक्कइ
सज्झाएं दुट्ठासा पिल्लइ अट्टरउद्दइ खणि णरु मेल्लइ

॥ घत्ता ॥

सज्झायहो सण्णिहु णत्थि परु अमरकित्ति सुइठाणु वरिट्ठउ
अंबपसाय करंतु णिरु जें णरु पावइ णाणु मणिट्ठउ ॥११॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
गुरुवासणासज्झायणिण्णयपयासणो एयारहमो संधिपरिच्छेओ समत्तो ॥ संधि ११ ॥

XI. 1. समाणयं - सदृशं; जणहु - जनस्य. 2. सम्मं - सौक्ख्यं. 3. थिरत्ति - स्थिरतायां. 4. अणत्थि - अनर्थे; करणइ - मनोवाक्कायानि-पंचेंद्रियाणि वा. 7. पवत्तइ - प्रवर्तते; णियत्तइ - निवर्तते. 9. °वियारु णिवसइ - विचारः तिष्ठते. 10. वियंभइ - प्रवर्तते. 13. अमरकित्ति सुइठाणु - अविनश्वरं शुचिनिर्मलस्थानं; वरिट्ठउ - गरिष्ठं.

[*Kadavaka 11.*] 1. BC. सज्झायहु. 3. A. All throughout सज्झायं; B. All throughout सज्झाएं; and C. सज्झायइं and only once in line 7. सज्झायइ; B. कहि विं; °हिं. C. °समइं; °हिं. 4. B. अणत्थि ण गच्छहिं; °इं; °इं; °हिं. C. अंण्णत्थ ण गच्छहि. 5. BC. °इं; °हिं; °इं. 7. A. वयराउ; BC. वइराउ; °हिं. 8. A. खिज्जइ; उप्पज्जइ; B. खिज्जहिं; उप्पज्जहिं. 10. A. संतेउ for संवेउ; BC. खणमत्तें. 11. C. °चित्ते; °इं. 12. BC. पेल्लइ; खणे; B. रउद्दएं; C. रउद्द इं. 13. B. गरिट्ठउ in place of वरिट्ठउ. 14. B. जं for जें; A वरिट्ठउ for मणिट्ठउ (BC.). Colophon : BC. add. महाकव्वे; B. °वासणणिण्णय°; एयारसमो; C. परिच्छेओ dropped; समत्तउं. ॥ ११ ॥

[बारहमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

संजमु चउत्थु गिहकम्मु हउ   तुह वज्जरमि दुभेयउ
आयण्णहि अंबपसाय तुहु   जं भव्वेहि विहेयउ ॥ छ ॥

॥ सुंदरी ॥

इंदियसंजमु पढमु पवुच्चइ धम्मणिहि
जं सेवंतहो जीवहो जायइ चित्तदिहि
हरिहरबंभपुरंदरपमुहह जो सुरह
होइ दुसज्झु विसेसें भोयसमुद्दरह ॥ छ ॥

वणकरि फासिंदियसुहगिद्धउ   सहइ बंधु ताडणु दिढबंधउ
रसणिंदियलुद्धु दुरंति जलि   तिमि विद्धउ गलेण णिब्भरु गलि
घाणिंदियरत्तउ इंदिंदिरु   पंकइ मरिवि जाइ सयसक्करु
णयणिंदियवसेण खणि दड्ढउ   सलहु दीवतेएण विमूढउ
सवणिंदियवसि गेयासत्तउ   वाहें मारिउ हरिणु तुरंतउ
एक्केक्कहो इंदियहो वि दोसें   इय सयल वि विणट्ठ कयतोसें

[Sandhi : 12]

I. 2. विहियउ - कर्त्तव्यं. 8. तिमि - मत्स्यः. 9. इंदिंदरु - भ्रमरः; पंकइ -

---

[Sandhi : 12]

[*Kadavaka 1.*] 1. A. चउथु; BC. हउं; C. तुव. 2. A. आयण्णइ अंव्वपसाय; B. °हिं अंब°; तुहुं; C. °हिं अंब°; तुहुं; °हिं विहियउ. 3. A. धम्मुणिहि; BC. °णिहि°. 4. A. चित्ति दिहि; C. दिहिं. 5. BC. °हं; °हं. 6. A. दुसुज्झु; B. विसेसि; BC. °हं. 7. BC. दिढु बद्धउ; C. फासें. 8. A. लुद्धउ; B. °लुद्धु; जले; C. रसणें; दुत्तरजलि; तिम for तिमि. 9. A. °सिकरु; B. °सत्तउ; पंकए मरेवि; °सक्करु; C. घाणेंदिय°; इंदिंदरु; °सक्करु. 10. C. णयणें-दिय°; सुलहु. 11. B. °वस for °वसि; C. सवणेंदियवस; बाहिं. 12. B. दोसिं. 13. A. सलसु;

जो णरु पंचेंदियसुहलालसु   दुक्खु सहइ सो भवि भवि सालसु
तं ण दुक्खु फणि केसरि कुंजर   कूरग्गह सरोस तह विंतर
कुविय णरेसर अवर वि दुज्जण   एयजम्म विद्धंसणकयमण
जीवहु दिंति विसय जं भवि भवि   उप्पण्णइ सरीरि तह णवि णवि

॥ घत्ता ॥

विसयासालुद्धउ पावमइ   दुक्खु सहंतु ण चेयइ
सुक्कट्ठिविदारियतालु दुहु   मंडलु जिह बहुवेयइ ॥ १ ॥

२

॥ सुंदरी ॥

महुलित्तासिहि धारालिहणहो सणिणहउ
विसयह अणुसुक्खासइ दुक्खु वि बहुविहउ
तिह वड्ढंतु ण खिज्जइ जिह दुग्गइगमणु
विसयासत्तहो जीवहो पयडिउ तणुदमणु ॥ छ ॥
पंचिंदियविसयहि मूढमणु   णरु सुक्खु ण सेवइ इक्कखणु
पंचिंदियविसयहि णरतियसा   खणमित्तें विरहिय अप्पवसा
पंचिंदियविसयहि लहु तिरिया   हिंडंति कुबुद्धिहि विप्फुरिया
पंचिंदियविसयहि पक्खि दुक्खु   सेवंति अवर जीव वि असंखु
पीडिज्जमाणु मणकिंकरेहि   भवि हिंडइ अइदुम्मइपरेहि

पंकजे, कमलमध्ये; सलहु - पतंगा. 13. सालसु - आलससहितः. 16. विसय - पंचेन्द्रियविषयाः. 18. सुक्कट्ठिहि दारियतालु - शुष्कहड्डेन 'विदारित' तालु दुक्खं; मंडलु - श्वानः.

II. 1. महुलित्तासिहि etc. - मधुलिप्तखड्गधारास्वादनस्य. 2. अणुसुक्ख° - स्तोकसुख. 4. तणुदमणु - शरीरस्य खेदः. 10. मणरायणिउत्तइं etc. - मनराजाआदेशेन

B. पंचिंदिय°; भवे भवे; C. पंचेंदियकयलालसु दुक्ख. 14. A. °कुंजरा; C. तण्ण दुक्ख. 15. A. °कियमण; C. °किय°. 16. A. सरीरिहि णवि णवि; BC. जीवहो; उप्पण्णइं. 17. C. चेइय. 18. BC. °हिं; B. जह.

[*Kadavaka* 2.] 2. A. दुक्ख; BC. °हं; B. °सुक्खासए; दुक्खु; C. °सुक्खासएं; °विहुउ. 3. B. तह; जह. 4. C. पयडिय. 5. B. °हें; एक्कु; C. पंचेंदियविसयहिं; °हिं all along the lines in this kadavaka; सुक्ख; एक्कु. 6. A. विरइय for विरहिय; B. °हिं; °मत्तें; B. has variations between °हिं; °हें all along. 7. B. तिरिय; विप्फुरिय; BC. कुबुद्धिए. 8. C. यवरजीव. 9. A. हिंडहि; B. पीडिज्जमाण; °हिं; °हिं; °हिं.

मणरायणिउत्तइ दिहि कुणंति   इंदियइ विसयसुक्खाइ लिंति
भिच्चउलइ जिह चत्ताइ तेण   असमत्थइ सइ जायहि खणेण
चर जिह णियणियविसयाण सुद्धि   मणणिवहो ताइ अक्खहि सुगिद्धि
मणु तेहि विवज्जिउ पंगु जेम   ठाणट्ठिउ करइ वियप्प तेम
इंदियमणाण अण्णोण्णणेहु   परिवड्ढइ जाम वसंति देहु

॥ घत्ता ॥

जिह हयवरखंधि समुद्धरिउ   सण्णद्धउ गुरु रहवरु
सारहिविहीणु णग्गइ चल्लइ   पयमेत्तु वि तिह संगरु ॥ २ ॥

३

॥ सुंदरी ॥

अंधु जेम आयड्ढयवज्जिउ ठाणठिउ
अच्छइ चलहु ण सक्कइ जइ वि सकज्जपिउ
मणवावारविमुक्कइ तिह पुणु इंदियइ
विसयसुक्खु ण वियाणहि अवसु अतंदियइ ॥ छ ॥

छिण्णमूलु जिह तरु वड्ढियदलु   णिवइहीणु जिह चउरंगु वि बलु
विणु जीवें जिह सयलु कलेवरु   विणु सम्मत्तें जिह वयवित्थरु
तिह मणवज्जियाइ सुसमत्थइ   पंचेंदियइ हवंति णिरत्थइ

धृतिं कुर्वन्ति. 11. भिच्चउलइ etc. - मनसा त्यक्तानि इंद्रियाणि; C. तेण - तेन मनराज्ञेन. 12. ताइ - इंद्रियाणि. 13. तेहिं - इंद्रियैः. 14. अण्णोण्णु - परस्परं.

III. 1. आयड्ढयवज्जिउ - कढारहितः. 4. अतंदियइ - आलस्यरहितानि.

C. °हिं; हिंडइ; °हिं. 10. A. °सुखाइ; B. °इं; °इं; °इं. C. इं; इंदिय; इं. 11. B. °इं; °इं; °हिं. C. °उलहं; °इं; °इं; °हिं; °हिं. 12. A णिययविसयाण; B. जह णिय णिय त्रिसयाण; ताइं; °हिं. C. णियणियविसयाणु सुद्धि; ताइं; °हिं. 13. BC. तेहिं. 14. A. अण्णोण्णु; B. अण्णोण्ण°. 15. A. °खंढि; B. जह; खंध; C. णिउ for जह; °षंध सुमुद्धिरिउ. 16. A. चलइ; A. °मेत्तु; जह; C. °मित्तु.

[*Kadavaka* 3.] 2. B चलहुं. 3. BC. °इं; तह; °इं; A. BC. °हिं; °इं. 5. B. जह. 6. B. जह; जह; C. °हिं; जिह dropped. 7. BC. °इं; °इं; °इं; °इं; B. तह;

मणु दुज्जेउ हवइ तिजयत्थह जीवह सुहदुहभावावत्थह
मणु चंचलु इह सव्वह दीसइ जिणु मुएवि अण्णहो कहो सीसइ
10 णियवि तिलोत्तिम सरसु णडंतिय विब्भमहावभाव पयडंतिय
चलियचित्तु चउराणणु जायउ बंभु पवड्ढियकामुम्मायउ
मणि मणसियवियारसंतत्तउ हरि हिंडइ गोविहि अणुरत्तउ
रिसिआसमतरुणिहि मोहियमणु हरु दारुवणु पणच्चिउ सयगुणु
गोत्तमरिसिभज्जहि आसत्तउ हरि सहसक्खु जाउ चलचित्तउ

॥ घत्ता ॥

परिणयणु करंतहो ईसरहो गोरिपयंगुलिदंसणि
16 लहु ढलिउ सुक्क कामाउलहो तहो धरणिहि चलियइ मणि ॥ ३॥

४

॥ सुंदरी ॥

तहो सुक्कहो उप्पण्णा छत्तियभिसियकर
खणमेत्तेण महारिसि सियकोवीणधर
तेहि संतिउग्घोसु करंतिहि णमिउ विहि
णियसंभउ अक्खंतिहि वड्ढियपरमदिहि ॥ छ ॥

---

8. तिजयत्थह - त्रिभुवनस्थितानां. 12. हरि - विष्णु. 13. हरु दारुवणु etc. - ईश्वरः स्त्रीवेषं कृत्वा नर्तितः. 14. हरि - इंद्रः. 15. परिणयणु etc. - ईश्वरस्य विवाहो गौर्या सह कुर्वाणो ब्रह्मणः गौर्याः पदांगुलिं दृष्ट्वा शुक्रं च्यवनो जातः। तस्मात् ८८००० रिसि उत्पन्ना। एषा परसमयी कथा। ब्रह्मा चलचित्तो जातः इति हेतोः कथिता।

IV. 1. छत्रिय - छत्री; भिसिय - पट्टुली; C. - कमण्डलु. 3. तेहि - तैः

C. पंचिंदियइं. 8. A. तिजयत्थइ; BC. °हं; °हं; °हं. 9. BC. °हं. 10. B. णिएवि; A. तिलोतिम. 12. A. हिडइ; BC. मणि; °हिं. 13. BC. °हिं. 14. A. जउ for जाउ; B. °हिं; C. °हिं; हुवउ चलचित्तउ. 15. A. परिणचणु; BC. परिणयणु; C. °दंसणे. 16 A. मणु; C. सुक्कु; °हिं चलियए.

[*Kadavaka 4.*] 1. C. °भिसियकरा. 2. B. °मेत्तेण; C. °मित्तेण वि जाया रिसि कोवीणधरा. 3. B. करंतिहिं; C. °हिं; °हिं; मणिउं. 4. A. णिइसंभउ; वड्ढिउ; B. °हिं; C. °हिं;

गंगापवाहि धीवरि णिएवि   कामें तें ससुइत्तणु मुएवि
पारासरेण तहे उवरि जाउ   सु महारिसि वासु पवित्तकाउ
चंचलमणु सीयारूवरत्तु   लंकाहिउ तिजयहो सत्तिवंतु
सकलत्तपुत्तबंधवु विणट्ठु   मणु चलिउ कासु ण जणइ अणिट्ठु
इय धीरह जहि चित्तइं चलंति   सुहकम्मपवित्तिहि लहु खलंति
तह अण्णइ दिज्जइ कवणु दोसु   खणि हिंडइ मणु तिहुयणु असेसु
विसयासालुद्धउ करइ पाउ   तिह जेम सु पावइ णरयठाउ
इंदियइं मि णिद्दामोहियाइं   ण पयट्टहि धम्मि अबोहियाइं
णिसिवासरु दुक्कम्मइं कुणंतु   खणु इक्कु वि णच्छइ मणु अणंतु

॥ घत्ता ॥

खणु इक्कु वि जो णियमणु धरइ इंदियविसयहि जंतउ
तहु पुण्णु असंखु समुब्भवइ   बहुदुक्कम्मकयंतउ ॥ ४ ॥

५

॥ सुंदरी ॥

जसु मणु ण चलइ देव वि तहो सइ दिंति वरु
विज्जउ सिज्झहिं लोउ वि जायइ आणयरु

ऋषिभिः; णमिउ - नम्स्कृतः; विधि - ब्रह्मा. 5. गंगापवाहि etc. - पारासरेण स्वकीय-सुचित्वं रिसित्वं मुक्त्वा धीवरि कामिता. 6. तहि - कैवर्त्याः; वासु - व्यासु रिषि. 7. सीयारूवरत्तु - सीतारूदरक्तः. 8. अणिट्ठु - अनिष्टं; विरुद्धं. 12. °अबोहियाइ - अप्रेरितानि.

दिहिं. 5. A. कामंत्तें ससुइत्तणु; BC. कामें तें. 6. BC. तहिं. 7. A. सीयारुववत्था; सत्तिवंतु. B. °रत्तु; °हु; °वंतु; C चंचलु; °रत्तु; °वंतु. 8. A. °कलत्तु; °बंधउ; B. °इं; C. कलत्तु; पुत्तु; वंधउ; जणि for जणइ. 9. B धीरहिं; °हिं; जहिं; °इं; °हिं; C. °हं; °हिं; °हिं. 10. A. तहि for तह; B. तहिं; अण्णहं; C. अण्णहो; खणे; तिहुवणु. 11. A. नरय; B. तह; णरइ. C. पाव; सुगयठाउ. 12. A. पयट्टइ; णिंद्दा°; B. °इं; पयट्टहि धम्मि अवोहियाइ; C. णिद्दा°; °इं; पयट्टहि. 13. A. इक्कू; णच्चइ; B. °इं; एक्कु; C. °वासतु for वासरु; णच्छइ. 14. A. इक्कू; B. एक्कु; °हिं. 15. B. तहो; असंखु; C. असखु समुभवइ.

[*Kadavaka* 5.] 1. BC. सइं. 2. A. सिज्झइ; BC. सिज्झहिं. 3. A. सहलो;

तउ संजमु दाणु सुझाणु वि तहो सहलु
मणुयजम्मु सकियत्थउ हयदुक्कम्ममलु ॥ छ ॥

पंचिंदियसंजमु जो पालइ   सो भवदुक्खु कह वि ण णिहालइ
पंचिंदियसंजमु जो ववसइ   तहो सरीरि देवत्तणु णिवसइ
पंचिंदियसंजमु जो भावइ   मुत्तिपिया तहो सोक्खइ दावइ
पंचिंदियसंजमि जो तप्परु   तहो पयकमलइ णवइ पुरंदरु
पंचिंदियसंजमु जो मण्णइ   सव्वहि दंसणेहि समु वण्णइ
पंचिंदियसंजमु जो अणुदिणु   सेवइ तासु सहलु मणुयत्तणु
पंचिंदियसंजमकयचित्तहो   दुरिउ कहवि णवि आवइ संतहो
पंचिंदियसंजमु वयवंतह   सारउ दुद्धरचरियपवित्तह

॥ घत्ता ॥

इंदियसंजमु पभणियउ   संखेवें अवरु वि पुणु
आयण्णहि गुणवालसुय   गरुयउ पाणिसु संजमु बहुगुणु ॥ ५ ॥

६

॥ सुंदरी ॥

जीव जित्थु रक्खिज्जहिं अणुकंपएं सयल
थावर पंचपयार वि अण्णइ तह वियल
पंचिंदिय वि असण्णिय सण्णिय मुणिवि मणि
पज्जत्तापज्जत्तय जीव समक्खजणि ॥ छ ॥

V. 6. ववसइ - व्यापरति. 8. पुरंदरु - इंद्रः. 9. समु - समानः. 11. संतहो - सत्पुरुषस्य. 14. गरुय पाणिसु संजमु - गुरुतरं प्राणी संजम.

VI. 2. वियल - द्वींद्रियादिविकलत्रयं. 4. समक्खजणे - प्रत्यक्षलोके. 7. ण आवइ

C. संजमु वउ; तहु. 4. B. सकयत्थउ; C. दुकम्मु. 5. B. णिहालउ; C. दुक्ख ण कहव. 6. A. सरीरु; B. व्यवसइ. 7. B. सुक्खइं; C. तहु सुखइं दावइ. 8. A. °संजमु; B. °संजमि; °इं; °इं; C. °संजमि. 9. B. अणमण्णिउं; °हिं; °हिं; समु वण्णिउं; C. अणुमण्णिउ for जो मण्णिइ; समु; वण्णिउ. 10. A. सो वइ for सेवइ; B. पालइ for सेवइ; C. सेवइ. 11. A. °संजमु; C. काह वि. 12. B. °संजमवयवंतहं; °हं. C. वयवंतहो; °चरियमहंतह. 13. A पभणिउ; B. पभणियउं संखेविं. 14. B. °हिं गुणवालसुय लहु गुरु पाणिसु संजमु; C. गुरुय.

[*Kadavaka 6*] 1. A. जिथु; सयलु; रक्खिज्जइ; अणुकंपइ; B. जत्थु रक्खिज्जहिं अणुकंपएं सयल; C. जेत्थु रंक्खिज्जहि; सयल. 2. B. अण्णइं. 3. BC. मुणेवि मणे. 4. C. समाक्ख°.

जीवदयाइ पुण्णु उप्पज्जइ जीवदयाइ दुरिउ खणि खिज्जइ
जीवदयाइ दुक्खु ण हवइ तणि जीवदयाइ तोसु वड्ढइ मणि
जीवदयाइ ण आवइ आवइ जीवदयाइ कित्ति जणि पावइ
जीवदयाइ पवड्ढइ उवसमु जीवदयाइ सहलु तउ संजमु
जीवदयाइ दिंति देव वि वरु जीवदयाइ लच्छि ण मुअइ घरु
जीवदयाइ पीड ण करहिं गह जीवदयाइ थुणहिं अहणिसु बुह
जीवदयाइ होइ सुइदंसणु जीवदयाइ णाणु पयडइ गुणु
जीवदयाइ वि तुट्टहिं कम्मइ जीवदयाइ हुंति सिवसम्मइ

॥ घत्ता ॥

जीवदया णिच्छम्मु णरु जो पालइ तग्गयमइ
कइभवेहि भउ परिहरिवि सो लहेइ पंचमगइ ॥ ६ ॥

७

॥ सुंदरी ॥

जीवदयावयणेहि पयंपहिं दंसणइ
सव्वइ जीव ण याणहि मिच्छापहमणइ
केवलणाणें जो जिणणाहें जाणियइ
संसयमूढिहि किह सो तेहि वियाणियइ ॥ छ ॥
जीवदयाइ अछम्मइ भूसिउ मणुयजम्मु भुवणत्तयसंसिउ
जिह पव्वयपहाणु कंचणगिरि जिह णीसेसह सरियह सुरसरि

आवइ - न आपदा आयाति. 11. सुइदंसणु - सम्यग्दर्शनं.

---

5. B. all throughout जीवदयाएं; C. जीवदयाइं all throughout. 7. B. पावइं. 8. B. second half till end of the kodavaka; °दयाइं. 9. A. लच्छिमणुयवइ; B. ण मुयइ; C. ण मुअइ. 10. A. करइ; B. करहिं; थुणहिं. 11. B. second half जीवदयाएं. 12. A. तुट्टइ; B. °दयाइं तुट्टहिं; °इं; दयाए होंति; °इं. 13. A. तग्गयमणु; B. तग्गयमइ; C. तग्गयमइं. 14. B. कइवयभवेहिं भउ परिहरेवि.

[*Kadavaka* 7.] 1. A. वयणेहें पयंपइ; B. °हि; पयंप °हिं; °इं; C. °वयणेहि; पयंपहि. 2. A. जीउ; B. °इं; °हिं; °इं. C. जीव; याणहि. 3. B. जाणियइं; C. °णाणे. 4. B. °हिं; कह; °हिं; C. मूढेहिं; तेण वियाणियइं. 5. B. °इं; °एं; °जंमु; C. °इं; इं. 6. B. जह-जह;

जिह सयलंगह पुणु उत्तमु सिरु   जिह रुक्खह मि मज्झि सुरतरु वरु
तिह सयलह जम्मह वि पहाणउ   मणुयजम्मु सुविवेयसमाणउ
विहिवसेण तं जीउ समज्जइ   जइ णिम्मलु सम्मत्तु पउज्जइ
णंतो सो चउरासीलक्खइ   जीवह जोणिहि दावियदुक्खइ
हिंडंतउ थावरवियलत्तणु   लहइ पावणिब्भरु मणुयत्तणु
कालवसेण तित्थु णीसरियउ   माणउ होइ कुकम्में भरियउ
अज्जवखंडि तह व उप्पज्जइ   जाइवि मिच्छह जम्मि णिमज्जइ
कह मि अज्जवखंडि सुप्पण्णउ   ण वि हवेइ पुणु इंदियपुण्णउ

॥ घत्ता ॥

पुण्णिंदियत्ति वियलंगु पुणु   णरु तो मूकहल्लु उप्पज्जइ
परिपुण्णगत्तु अह जइ लहइ   उत्तमकुलु ण समज्जइ ॥ ७ ॥

८

॥ सुंदरी ॥

कह व किलेसें उत्तमकुलि जइ संभमिउ
विसयकसायपमायइ ता हिंडइ दमिउ
खणु मुक्कउ जइ तेहि मि ता मिच्छत्तमइ
कुगुरुकुदेवकुधम्मतवेहि करेइ मइ ॥ छ ॥

VII. 9. तं - तत् मनुष्यजन्म. 10. णं तो - नो चेत्. 15. पुण्णिंदियत्ति - चेत् परिपूर्णेंद्रियो भवति.

°इं; °इं C. जह पव्ववपहाण; जइ all throughout. 7. A. उत्तम; B. जह; °इं; जह; °इं. C. °इं; उत्तमु; वि for मि. 8. B. तह; °इं; °इं; °उं; °उं; C. हं; °हं; उं. 9. B. °वसेण तं; C. तं for A. तह; °इं; पउं जइं. 10. B. °इं; °हं; °हिं; °इं C. °इं. 11. C. वियलत्तउ. 21. A. तिथु; C. णिब्भरतरिय॰णु. 13. B. णोपज्जइ; °हं; C. णिम्मज्जइ. 14. A. णव्वीहइ; B. कहं वि; °खंडि; उं; णवि हवेइ; °उं; C. णवि हवय पुणु इंदियपुण्णउ. 15. A. पुलिंदियत्तिणे विकलागगंड पुणु णरुलो मूकहलु उप्पज्जइ; BC. पुण्णिंदियत्ति वियलंगु पुणु णरु तो मूकहल्लु उप्पज्जइ only; B. having विकलंगृ; मूकहलुप्पज्जइ. 16. A. लइ for जइ; उत्तमु; B. अह जइ लहइ उत्तमकुलु; C. अह जइ.

[*Kadavaka 8.*] 1. A. उत्तमु कुल; B. °कुलि; °उं; C. °कुलि; °उं. 2. BC. °पमायहिं; दमिउं. 3. BC. तेहिं. 4. BC. °हिं करेइ रइ; A. dropsout मइं. 5. B. अवसें

तं मिच्छत्तु वि सत्तपयारउ   जीवह अवसिं दुग्गइकारउ
वेणइओ वि मूढु एयंतिउ   संगहिओ विवरीओ पउत्तउ
णेसग्गियसंसइयहि मीसिउ   सत्तभेउ इय तम्मि समासिउ
वेणइए मिच्छत्तें भुत्तउ   हिंडइ सयल देव पणवंतउ
हरिहरबंभहुवासणजक्खइ   खित्तवालु जोइणि तह रक्खइ
तणु तणयरु जलु जलयरु तरुवरु   कंजणि देहलि मट्टिय उंबरु
देवपरिक्खणु किंपि ण बुज्झइ   गयविवेउ जहि तहि मि विमुज्झइ
मणुउ मूढमिच्छत्तासत्तउ   कहिउ ण सुणइ णाइ वियलत्तउ
देवतच्चदंसणु सुयभासिउ   वीयरायदेवेण पयासिउ
एयंतियमिच्छत्तें जंपइ   णिच्चु अणिच्चें जिह पवियप्पइ
णिच्चहो पुण्णु पाउ णवि दीसइ   तेम अणिच्चहो तं पि ण सीसइ

॥ घत्ता ॥

संगहियमिच्छत्तमणु   जिणवरदंसणि लग्गउ
पडिबोहिउ साहुहु पुणु   कुगुरुसंसग्गें णरु भग्गउ ॥ ८ ॥

VIII. 7. तम्मि - मिथ्यात्वे. 9. हुवासण - अग्निः. 10. तणु etc. - दूर्वादर्भगौः-जलं-देवं मत्स्यकच्छप-पिप्पलादि एतान् कृत्वा मन्यते; उंवरु - उंमरवृक्षः. 12. मणुय - मनुष्यः; णाइ वियलत्तउ - नं विकलः. 13. सुयभासिउ - श्रुतेन कथितः. 14. एयंतियमिच्छत्तें - एकांतमिथ्यात्त्वेन, यथा एकांतेन नित्यः तथा अनित्यः. 16. सग्गाहिय - संगृहीतमिथ्यात्वं. 17. पडिबोहिउ साहुहु - साधूनां प्रतिबोधितः.

दुग्गइयारउ; C. जीवहं. 6. A. विणईओ मूढु इयत्तउ; B. वेणइओ; मूढ; एयंतिउ; C. वेणइयउ; मूढ; एयंत्तउ; संगहिउं; विवरीउ. 7. BC. °हिं; भेय. 8. B. °एं; C. विणइयं; पणमंतउ. 9. B. °हुयासण°; °इं; खेत्तवाल; °इं. C. °हुयासण°; °इं; तह जोइणिरक्खइं. 10. A. ऊव्वरि; B. उंवरि; C. तिणु; तरवरु; उंवरु. 11. B. °हिं; °हिं; C. जहिं. 12. A. सुणइ; B. मुणइं; C. मणउ for मणुय; णाइं. 13. B. देउ तच्चु; C. देउ. 15. B. तिम. 16. B. सग्गाहिय°; °दंसणे; C. संसग्गाहिय°; जिहवर. 17. C. साहुहि.

९

॥ सुंदरी ॥

कुगुरुपउत्तइ सत्थइ णिसुणिवि मणि धरइ
जो जो जं जं अक्खइ तं तं अणुसरइ
वीयरायजिणभासिउ धम्मु ण आयरइ
हेयाहेयवियारु ण माणसि सइ करइ ॥ छ ॥

विवरीयमिच्छत्तभावेण विवरीय
णरु चित्ति पवियप्पए सुट्ठु अविणीय
पित्तज्जराविद्धु सक्करइ सहु दुद्धु
पाइउ वि कडुयत्तु जिह धरइ सुविरुद्धु
जिह पोसिओ खंडखीरेहि सइ सप्पु
विसु पाणणिण्णासु उग्गिरइ कयदप्पु
सुइधम्मु जिणभासिओ तासु उवइट्ठु
विवरीय परिणवइ तिह पोसियाणिट्ठु
णेसग्गियासेसमिच्छत्तविग्गुत्तु
अणवरउ भासिउ वि ण मुणेइ जिणतत्तु
जह णिव्वु महुदुद्धसिंचिउ वि कडुयत्तु
ण मुएइ ससहावणिप्पण्णु णिक्खुत्तु

IX. 11. उवइट्ठु - उपदेशितः; पोसियाणिट्ठु - पोषितअनिष्टः. 16. णिक्खुत्तु - निश्चयेन.

[*Kadavaka 9.*] 1. B. णिसुणेवि; C. °इं; °इं; °इं. 3. A. वीयराउ; BC. वीयरायजिण°. 4. B. माणसे; सइं; C. °इं; °इं. 5. A. अवियप्पए; B. विवरीउ; सुट्ठु अविणीउ; C. विवरीयउ; पवियप्पए सुट्ठु अविणीउ. 7. A. क्करइ; विद्धु for दुद्धु; कडइत्तु; B. विट्ठु सक्करएं सहुं दुद्धु पाविउ; कडुयत्तु जह; C. सक्करएं सहुं दुट्ठु पाविउ विकड्डयत्तु. 9. B. जह; °हिं; सइं; C. पोसिउ; °हिं णिरु सप्पु. 11. A. °याणिट्ठ; B. तह विवरीउ तह; C. भासिउ; विवरीउ; पोसियाणिट्ठु. 13. A. °विग्गुत्त. 15. A. °दुद्धु°; B. जह णिंवु; कडुयत्तु; C. जिह णिंवु; णिक्खत्तु.

संसइउ मिच्छत्तु णरु चित्ति भावंतु
संसउ वियप्पेइ जिणतच्चु णिसुणंतु
किं सच्चु णवि सच्चु इहु सुट्ठु तच्चत्थु
लज्जाइ भावंतु असुणंतु परमत्थु

॥ घत्ता ॥

इय मिच्छत्तमहापडल-   छाइयणिम्मलदंसणु
भवकूवि अंधु जिह णरु पडइ   वज्जियलोयपसंसणु ॥ ९ ॥

१०

॥ सुंदरी ॥

मायामिच्छणियाणनिसल्लिहि सल्लियउ
जीउ दुक्खु अणुहुंजइ फणि जिह खिल्लियउ
जइ सम्मत्तु विसुद्धउ पावइ इक्कु खणु
ता तहु दुक्खु ण ढुक्कइ आमरणंतु पुणु ॥ छ ॥

तं एयविहु दुविहु तिहि भेयहि   अक्खमि णियणियभावसमेयहि
सद्दहाणु जं तच्चपयत्थह   सम्मसहावियसुइपवरत्थह
तं एयविहु दुविहु णेसग्गिउ   अवरु सुदंसणु पुणु संसग्गिउ
णेसग्गिउ जीवह ससहावें   परिणवेइ चिरलद्धिपहावें
णिम्मलत्तु सइ फलिहोवलि   जिह विणु संजोएं जीवहो तं तिह

X. 6. C. सद्दहाणु etc. - तत्त्वार्थश्रद्धानं सम्यक्दर्शनम्. 7. णेसग्गिउ - स्वभावोत्पन्नः; संसग्गिउ - देवप्रणामधर्माख्यानात् परोपदेशात् उत्पद्यते। अधिगमः. 9. फलिहोवलि - स्फटिकपाषाणे. 12. वेसण्णरजोयइ हेमोवलु - अग्नियोगेन सुवर्णपाषाणः; -

---

18. A. जिणु तच्चु; B. संसइउ मिच्छत्तु; 20. A. परपरमत्थु; B. सुद्ध°; लज्जाएं; किं सच्चु णवि सच्च; सुद्धतत्तत्थु; लज्जाएं भावंतु. 21. B. °पडले छाइय. 22. B. भवकूवे; जह; C. भवि कूवि.

[*Kadavaka 10.*] 1. BC. °हिं. 2. B. जह. 3. A. इक्कू; BC. एक्कु. 4. BC. तहो. 5. B. एयविहु तं; °हिं; °हिं; C. तिहिं; °समयेहिं for समेयहि. 6. BC. °हं; °हं. 8. BC. जीवहो. 9. B. सइं; जह; संजोएं; तह; C. सइं; संजोएं. 10. B. °हं संजोयएं;

मुणिसाहम्मियाहं संजोयइ   अण्णइ देवपहावपओयइ
जं उप्पज्जइ जीवहो दंसणु   तं पुणु संसग्गियहु सुलक्खणु
वेसण्णरजोयइ हेमोवलु   पयडइ हेमु विसुद्धु समुज्जलु
उवसमखाइयवेययणामहि   तं तिभेउ पयडिहि परिणामहि
सत्तहि पयडिहि उवसमि दिट्ठउ   उवसमियउ सम्मत्तु वरिट्ठउ
पढमु कसायचउक्कसमाणउ   दंसणमोहु तिविहु असमाणउ

॥ घत्ता ॥

इय सत्तपयडिहि उवसमु कहिउ   जेम सरइ सरियहं जलु
उवसमिउ तेम दंसणु हवइ   जीवहो मणि उवसमियमलु ॥१०॥

११

॥ सुंदरी ॥

अह रइखइयहो खाएं ठाविय णियमलो
कंसयभायणि भिण्णु णिहित्तउ जेम जलु
तिह पयडिहि खइ सव्वहं जं दंसणु हवइ
तं खाइय सिवसुक्खहो कारणु जिणु चवइ ॥ छ ॥

C. अग्निसंयोगेन सुवर्णपाषाणवत्. 13. तिभेउ - सम्यक्त्वत्रिभेदं उपशमादि; C. उवसमखाइय etc. - छ प्रकृति उवसमइ तव सम्यक् उपसम होइ. 14. सत्तहि पयडिहि - C. क्रोधु मानु माया लोभु अनंतानुबंधीमिथ्यातु सम्यक्प्रकृतिमिथ्यात्व.

XI. 1. रइ - रजः सप्तप्रकृति. 5. समक्खए - प्रत्यक्षेण. 6. मीसु - क्षायोप-

---

पओयएं; C. °हं; संजोयएं; अण्णइं; पयो यएं. 11. A. संसग्गियहि; B. जीवहं; °हु; C. जीवह; संसग्गियहो. 12. B. °जोयएं; C. वेसाणरजोयएं. 13. B. °वेयपणामिहे; पयडेहिं परिणामेहिं; C. °वेययणामहिं; पयडिउ परिणामहिं. 14. B. °हिं; °उं; सम्मत्तु; C. °हिं; °हिं. 15. B. °उं; °उं; C. समाणउं. 16. B. पयडिहिं उवसमि; सरियहं; C. उवसमि; सरियहं. 17. A. वणि for मणि; उवसमिउ; जलु for मलु; B. °उं तेम; मणि उवसमियमलु; C. उं तेम; जीवहो मणि उवसमियमलु.

[*Kadavaka 11.*] 1. A. खाइयहो पयट्ठाविय णिययमलु; B. खाएं ठाविय णिययमलो; C. अह रइखयहो खायं ठाविय णिययमलु. 2. A. केसयभायणे भित्तु; B. कंसयभायणि भिण्णु; C. कंसयभामणि भिण्णु. 3. A. तिहि; B. तह पयडेहि खए; C. पयडिहिं; सव्वहं. 4. A. खाइव;

छहपयडिहि उवसमियह वक्खए एक्कहं संजायएं वि समक्खए
तं सम्मत्तु मीसु उप्पज्जइ मीसिहि णरु परिणामिहि भिज्जइ
इय सम्मत्तु अट्ठगुणवंतउ पंचवीसदोसेहि मि चत्तउ
जो पालइ णरु तिहि सुरकायहि पढमिहि तह थीजमलसहायहि
छहंमि अहो णरयहंमि ण जम्मइ सो जहि विविहपयारिहि हम्मइ
उवसमखाइयमीसिहि भाविहि तह उयइयपरिणमणसहायहि
एम जीउ हयमिच्छागाविहि वण्णइ अहणिसु पंचहि भावहि
इय सम्मत्तु मणुउ जो धारइ सो अइयार पंच विणिवारइ

॥ घत्ता ॥

सम्मत्तें संजमतववयइ णरहु पुण्णु उप्पायहि
विणु तेण इक्कें ताइ पुणु ते दुग्गइपहु लायहि ॥ ११ ॥

शमिकः. 7. अट्ठगुणवंतउ - संवेउणिव्वेउनिःशंकादि वा; पंचवीसदोसेहि - ३. मूढत्तण; ६ अनायतन; ८ मद; ८ शंकादि - २५. 8. तिहिं सुरकायहिं - देवी मनुष्यी तिर्यंचीं; C. - दीवी-मुनक्षणी-तियंचाणी; पढमिहिं etc. - भावनवितरज्योतिष्काः. 9. छहं मि णरयहंमि - शर्करप्रभादि षट् नरके. 10. B. notes the भावs by numbering 1, 2, 3, 4, 5. 11. पंचहि भावहि - उपशम, क्षायिक, क्षायोपशम, ओदइक, पारिणामिक. 12. C. अइयार पंच - शंकाकांक्षाविचिकित्साअंनदृष्टिप्रसंसाशंस्तवासम्यक्दृष्टिरतीचारः. 14. विणु तेण इक्कें - सम्यक्त्वेन विना.

B. खाइउ; °सुक्खहं; C. खायउ. 5. A. एक्कहि संजाया वि समावए; B. °हिं; °हं; °एं; एक्कहं संजायएं वि समक्खए; C. एक्कहें संजायइ वि समषएं. 6. B. मीसु; °हिं; °हिं; C. मीसु; सिसिहिं; °हिं. 7. A. पंचमीस°; B. पंचवीसदोसेहिं; C. पंचवीसदोसेहिं. 8. B. °हिं; °हिं; पढमहिं; °हिं; C. °हिं; °हिं; °हिं; °हिं. 9. A. छह मि अहो णरयहं णवि; B. छहंमि अहो णरयहं सि ण जम्मइं; जहिं; °यारेहिं; °इं; C. °हिं; °हिं; तह; °हिं. 10. A. °सहायहो; B. °हिं; भावेहिं; C. मीसियभावहिं; उयय°; °हिं 11. B. °गावहिं; वड्ढइ; °हिं; °हिं; C. °हिं; चत्तहिं for वण्णइ. 12. A. सुइ for इय. 13. B. °इं; णरहो; उप्पायहें. 14. B. एक्कें ताएं; °पहि लायहिं.

१२

॥ सुंदरी ॥

जिह बहुरयणिहि भरिउ परोहणु जलहिवणे
विणु इक्कें णिज्जामें बुड्डइ सयलु खणे
विणु इक्कें सम्मत्तें वयइ धरंतु णरु
तिह संसारसमुद्दि णिमज्जइ सिग्घयरु ॥ छ ॥

सम्मत्तें मणुयत्तणु सुज्झइ   दुग्गइगमणु विसेसें रुज्झइ
सम्मत्तें सयलउ सुहकिरियउ   णरहो होंति णिण्णासियदुरियउ
सम्मत्तें णरतियसपहुत्तणु   लहइ णिरंतरु गुणिगणकित्तणु
सम्मत्तें सव्वंगिहि सुंदरु   जायइ भोयसमिद्धिपुरंदरु
सम्मत्तें उवसग्गु ण ढुक्कइ   भवि भवि सुहसंपइहि ण चुक्कइ
सम्मत्तें जायइ विज्जेसरु   सिरिसमिद्धु णावइ चक्केसरु
सम्मत्तें देव वि आणायर   णरहु हुंति दुट्ठ वि पुणु किंकर
सम्मत्तें आवइ वि सुसंपय   होइ सुट्ठु उब्भासियसुहपय

॥ घत्ता ॥

चिंतामणि सुरतरु पवरणिहि   कामधेणु इक्कहि भवि
तूसेवि दिंति इह फलु णरहो   सम्मत्तु वि पुणु भवि भवि ॥ १२ ॥

XII. 1. वणे - पानीये. 2. इक्कें णिज्जामें - कडियाकैवर्त. 8. सम्मत्तें सव्वंगिहि सुंदरु - सम्यक्त्वेन सर्वांगैः सुंदरः.

[*Kadavaka 12*] 1. B. जह; °रयणेहिं; C. जह; °हिं. 2. B. एक्कें; णिज्जावें; C. एक्कें णिज्जाएं. 3. B. एक्कें; C. एकें. 4. B. तह. 5. B. विसेसिं. 6. A. णियणासियदुरियउ; BC. हुंति णिण्णासिय°. 7. C. गुणगण°. 8. B. °हिं; C. सव्वंगें. 9. B. भवे भवे; °हिं; C. °हिं. 10. C. सम्मत्तिं. 11. A, सम्मत्तें; अणयार; BC. णरहो. 13. BC. एक्कहिं भवे.

१३

॥ सुंदरी ॥

तण्ण साय सुहि सज्जणु बंधउ जणउ पहु
णिवइ तुट्ठु उप्पायइ वंछियचित्तसुहु
जं सम्मत्तु खणद्धें जीवहो सुहु करइ
सो ण कोवि पुणु तिहुयणि जो तं अवहरइ ॥ छ ॥

सम्मत्तसुद्धि जइ णरु णिएइ   महु मज्जु मंसु मक्खणु चएइ
महु खंतह जीवदया ण ठाइ   पुरिसहो सम्मत्तु वि खयहो जाइ
मारेविणु मच्छिउ महु गहंति   सइ भिल्लकरट्ठिउ तं लिहंति
णियभायणि आणिवि घरि धरंति   तहो मुक्ख सुइत्तणु वाहरंति
मच्छिह उच्चिट्ठउ सइ णिएवि   अण्णाणिय णियभायणि गहेवि
सिरि ढालहि देवह भणिवि धम्मु   अमुणंत विसेसें तं अहम्मु
जइ भोयणि मक्खिय कहवि णियइ   ना सूयइ तं आहारु वमइ
वस ताह णियंतु वि पियइ धिट्ठु   ण करेइ सूय माणसि णिकिट्ठु
जं बारहं गामहं डहणि पाउ   मणुयहो जायइ हिंसासहाउ
एक्कहो महुबिंदुहे भक्खणेण   सविसेसु होइ तं तक्खणेण
भेसहणिमित्तु वि जो तं गसेइ   सो णरइ णिरंतरु णरु वसेइ

XIII. 5. महुमज्जु etc. are numbered 1, 2, 3, 4; मक्खणु - लोणिउ. 8. तहो मुक्ख सुइत्तणु वाहरंति - मूर्खाः शुचित्वं कथयन्ति. 11. सूयइ - शुगं करोति,

---

[*Kadavaka 13.*] 1. B. तं ण माइ; जणउं; C. जणणु. 4. A. अवहरइं; C. तिहुवणि. 5. C. संमत्त°. 6. B. °हं; पुरुसहो; C. खंतहं जीवहं दय ण. 7. B. मारेप्पिणु; सइं; C. मारेप्पिणु मच्छहिं; सइं. 8. A. मोक्ख सइत्तणु; B. भायणे आवित्रि घरे तहो मुक्ख. सुइत्तणु; C. अविवि; मुक्ख. 9. A. मिच्छह; णिय is dropped; भायाणे; B. मिच्छहं; सइं अण्णाणिय णियभायणि; C. मिच्छहं; भायणि. 10. A. घणिवि for भणिवि; B. °हिं; भणेवि; C. °हिं; °हं. 11. B. तह; °इं; C. कहव; सूयए. 12. A. धिट्ठ; B. ताहं णियंतहं; C. ताहं. 13. A. जं वारह गामणिडहइ पाउ; B. गामहं डहणे; C. बारहं मासहं डहणि पाउ. 14. A. महों-विंदहो; B. महुविंदुहें; C. महुविंदुहिं. 15. A. भेसहमत्तु; B. भेसहणिमित्तु; णरए; C. भेसहमित्तु.

॥ घत्ता ॥

जो मज्जु पमायहो वसि गयउ णरु पिएइ दयवज्जिउ
सो णरइ अणंतउ दुहु सहइ णारएहि उव्विज्जिउ ॥ १३ ॥

१४

॥ सुंदरी ॥

मज्जें वियलिउ माणउ कामइ णियजणणि
वलिबंडइ णियणत्तिणि एक्कोयर भइणि
गहगहिलिउ जिह जुत्ताजुत्तउ णवि मुणइ
महिहि विलोट्टइ रोवइ सकरिहि सिरु हणइ ॥ छ ॥

सुहुमइ जीवउलाइ अणंतइ एयइ मज्जहो बिंदुहि वुत्तइ
सम्मुच्छिमइ ताइ सइ मारइ मज्जपाणु जो णरु वित्थारइ
तसु ण दया विवेउ तउ संजमु दंसणु दाणु झाणु तउ उवसमु
जो सम्मत्तु दयागुणु अज्जइ सो मंसासणु दूरि विवज्जइ
पिच्छंतह जं घिण उप्पायइ तं किह णिग्घिणु णियमुहि लायइ
जं खणेण दुग्गंधु पयासइ रक्खिउ किमिहि रासि उब्भासइ
णियमंसहो समाणु जं दीसइ तं णित्तिंसु केम सइ पासइ
केम दया तहो माणसि अच्छइ जीउ णिएवि जो भक्खहो वंछइ

घृणा. 12. सूय - शुग. 17. उव्विज्जिउ - उद्वेजितः दुःखं नीयते; उद्वेगसहितं दुखं ददाति.

XIV. 1. कामइ - भुनक्ति. 2. बलिबंडइ - बलात्कारेण. 8. असणु - भक्षणं.

---

16. BC. पिवेइ. 17, A. उविज्जिउ; B. णरए; °हिं; C. °हिं उव्विज्जउ.

[*Kadavaka 14.*] 1. B. मज्जि; कामइ; C. मज्ज; कामइं. 2. B. वलिवंडहं; C. वलिवंडए. 3. B. जह जुत्ताजुत्त वि; °इं; C. गहिलउ; मुणइं. 4. B. °हिं विलुट्टइ; °हिं; °इं; C. °हिं; सकीरहिं; हणइं. 5. B. °इं; °इं; °इं; एयहो विंदुहँ वुत्तइं; C. °इं; °इं; एयहो; °हिं; °इं. 6. BC. °इं; °इं; °इं; 7. B. दमु for तउ; C. तासु; दय. 9. B. पेच्छंतहं जो; कह; C. पिच्छंतहं; उप्पाइय. 10. A. उब्भासिय; B. °हिं; उब्भासइ; C. किमिरासिउ उब्भासइ. 11. A. णितिंसु; B. णित्तिंसु; सइं; त्तिंसु; सइं पासइं. 12. A. णियवि; B. णिएवि; भक्खहुं वंच्छइ; C. णिएवि

तहो मणुयहो रक्खसहु ण अंतरु मण्णिज्जइ बुहेण णिहणियपरु
मुइउ छिविवि मुज्झइ कयण्हाणउ तहो पलु भक्खइ णरु णं दाणउ

॥ घत्ता ॥

जो ढोयहि पयहि गसंति णरा मारहि अणुमण्णहि वहहि
सम भाइय ते सयल वि भणिया णरयावासहि दुहु सहहि ॥ १४ ॥

१५

॥ सुंदरी ॥

मंसासणु जं आयमवेयहि दूसियउ
रसणालोलिहि तं पुणु पच्छा ववसियउ
लज्जइ सत्थु मुएविणु दोरइ हणिवि पसु
पलु भक्खइ तहो पयडिवि सग्गहो गमणमिसु ॥ छ ॥

मंसासिउ पारद्धिहि हिंडइ जं जं जीउ णियइ तं खंडइ
जसु जिह बालु बुड्ढु णवि छंडइ बहु वीसासोवायइ मंडइ
णियसुए जायमत्ते मुए रोवइ पाय पसारिवि अणुदिणु सोवइ
पसुबालइ अवराहविमुक्कइ णिद्दउ विद्धंसइ सदवक्कइ

---

11. णित्तिंसु - निर्दयः; C. - निर्दयः; पासइ - भक्षति. 15. The following are numbered : (१) ढोयहि; (२) पयहि; (३) गसंति; (४) णर मारहिं; (५) अणुमण्णहि; (६) वहहि.

XV. 2. ववसियउ - व्यापारितः, भक्षितः. 5. मंसासिउ - मांसलंपटः. 6. वीसासोवायइ - विश्वासोपायानि. 7. मुइ - मृते. 8. अवराहविमुक्कइ - निर्दोषाणि; सदवक्कइ -

---

जं. 13. B. °हो वुहेहिं; C. वुहेहि. 14. A. सुव उच्छिवि सुज्झइ कण्हाणउ; B. मुइउ छिविवि सुज्झइ कयण्हाणउं; C. मुयउच्छुइ विसुज्झइ कयण्हाणउ. 15. B. ढोयहें पयहें णर मारहिं अणुमण्णहिं कहहिं; C. जे; °हिं; °हिं; °हिं; °हिं; कहहि. 16. B. भणिय; सहहिं; C. वासहिं; सहहिं.

[*Kadavaka 15.*] 1. BC. °हिं. 2. B. °हिं; C. °लोलहिं. 3. A. लज्जुइ; सुएविणु; B. लज्जएं; मुएविणु चोरइ हणेवि; C. लज्जइं; मुएविणु दारइ हणइ पसु. 4. BC. भक्खहिं; B. पयडेवि. 5. B. पारुद्धिहिं. 6. B. जह वाल वुड्डु; °इं. 7. A. णियसुइ जायवत्ति; अणुसोसेवइ; B. सुए जायमत्ते मइ; पसारेवि अणुदिणु सोयइ. 8. A. सदवकउ; B. °इं; °इं; °इं; सदवक्कइं;

मिल्लिवि पुरिसयारु णासंतइ   दंतणिहित्ततणइ भयसंतइ
अप्पहो णिसुरसुक्खु विणिवारइ   दय छंडेविणु णिग्घिणु मारइ
मारंतउ तिं पाविं लिज्जइ   पाविउ णरइ जित्थु णिहणिज्जइ
तेण पुव्वभवि पसु जिह दारिउ   तहि सो णारइयहिं पच्चारिउ
'सहि सहि रे तुहु गत्तवियारणु   तिह तिह पाविय दीण महारिणु'
एम भणेवि तेहि तासु वि पलु   छिण्णिवि तहो मुहि खिप्पइ अग्गलु
मज्जु भणिवि ताविप्पिणु सीसउ   सो पाविज्जइ पीडपयासउ

॥ घत्ता ॥

पारद्धिउ णरयहो णीसरिवि   होइ तिरिउ मयमारणु
तहो ठाणहो भवि भवि जाइ तहि जहि सहेइ दुहु दारुणु ॥ १५ ॥

१६

॥ सुंदरी ॥

जूउ वि अवसु पमायहो कारणु णिरु गणिउ
तहो सणिहु दुक्कम्मु ण अवरु वि जणि भणिउ
जं सेवंतु सजाइ कुलक्कमु माणु धणु
दूरि विसज्जइ माणउ णावइ जिणणतणु ॥ छ ॥

भयभीतानि. 9. दंतणिहित्ततणइ - दंतैः धृततृणानि. 10. णिं° - नृ, मनुष्यस्य. 13. पलु - मांसं.

C. °इं; °इं; सदवक्कइं. 9 A. पुरिसायारु णसंतइ; °णिहत्त°; भासंतइ; B. मेल्लिवि पुरुसयारु णसंतइं दंतणिहित्ततणइं भयसंतइ; C. पुरिसयारु; °इं; णिहित्ततिणइं णासंतइं and adds (B) as in the text; (C) अप्पहों णरसुरसुक्खहूणिवारइ दय छंडेवि णिग्घुण भारइ. 10. added by B. 11. A. पविउ; जिथु; B. तें जेत्थु; C. तें पावें लिज्जइ पाविउ णरइ जेत्थु. 12. A. णायएहिं; B. जह; तहिं सो णारइय हिं; C. जह; तह सो णारएहि. 13. B. तुहुं; तह तह; C. तुह for तुहु; तह तह पाविय. 14. A. छिप्पइ; B. °हिं; खिप्पइ; C. तेहिं मुहि पिप्पइ. 15. B. तावेप्पिणु; C. तविविणु; पाइज्जइ. 16 BC. णीसरेवि; C. पारिद्धिउ. 17. BC. तहिं जहिं; C. दारुण.

[*Kadavaka 16.*] 1. BC. गणिउं; 2. BC. भणिउ. 3. A. सजाय. 4. BC.

णिग्घिणु जूउ रमंतउ हारइ   धणु धम्मे सहु दुहु वड्ढारइ
दुक्कम्में सहु ठवलु पवंचइ   अप्पे सहु परु अलियइं वंचइ
जूवारिउ पडिवण्णु ण मण्णइ   माय बप्पु गुरु सुहि अवगण्णइ
धणु हारंतउ छोहासत्तउ   परु मारइ सइं मरइ तुरंतउ
धणविणासि परदव्वइं चोरइ   मग्गु लेइं जणु जंतउ हेरइ
जइ चोरंतउ णरवइ जाणइ   ता बंधेवि चउप्पहि आणइ
सूलिहि घल्लिज्जइ सिरु छिज्जइ   जूउ अणत्थु काइं ण पउंजइ
सयलइं वसणइं जूवारिउ णरु   आयरेइं मुसेप्पिणु परघरु
पाउ अणंतउ सो सम्मज्जइ   जेण सिग्घु णरयंमि गमिज्जइ
इय जाणेवि जूउ णवि खेल्लइ   खणु वि भव्वु तिविहें तं मिल्लइ

॥ घत्ता ॥

णाणाविहजीवह जोणि जइ   लोणिउ जो णरु परिहरइ
सम्मत्तु अहिंसाधम्मु तउ   संजमु तहो मणि वित्थरइ

१७

॥ सुंदरी ॥

अट्ठारहमइं सासहो भाइ समुच्छिमु सुहुमतणु
उप्पज्जिवि लहु विलयहो गच्छहि जीव खणु

XVI. 6. ठवलु - दायं; पवंचइ - विस्तारयति. 7. सुहि - मित्रं. 11. जुउ अणत्थु etc. -जूवा किं किं अनर्थं न प्रयुंजयति. 13. सम्मज्जइ - सम्यक्प्रकारेण उपार्जयति.

माणउं. 5. A. जूव खंतउ; B. जूउ रमंतउ सहुं; C. णिग्घुणु जूउ रमंतउ; सुहु. 6. B. सहुं; अप्पें सहुं; इं; C. सहुं; अप्पें सहुं; अलियहिं. 7. B. °इं; सुहि गुरु; °इं; C. सुहि गुरु. 8. BC. सइं; C. मरइं. 9. B. दव्वइं; C °इं; °इं; सग्गु. 10. B. जाणइं; चउप्पहे आणइं; C. °इं; °इं. 11. A. पउज्जइ; B. अणत्थु काइं; पउंजइ; C. °हिं; जूउ अणत्थु काइं ण पउंजइ. 12. BC. °इं; °इं; C. मूसेप्पिणु. 13. A. णरयंत्ति; B. णरयंमि; C. णरयम्मि. 14. A. णउ; B. णवि; मेल्लइ; C. णवि for णउ. 15. A. जोणियइ; B. लोणिउं; C. जोणि चइ लोणिउं. 16. A. सम्मत्त; धम्म; B. सम्मत्तु; धम्मु; C. सम्मत्तु; अहिंसा°.

[*Kadavaka 17.*] 1. A. सुहम°; B. °इं; सुहुमतणु; C. अट्ठारहमएं भायं सासहो; सुहुम. 2. B. उप्पज्जेवि; °हिं; पुणु; C. पुणु for लहु; °हिं; पुणु for खणु. 3. C. तं for तें; मज्झ.

लोणियमज्झि मुणेविणु इय तें वज्जियउ
संतहि जेहि विसुद्धउ दंसणु अज्जियउ ॥ छ ॥

5 जो णरु धम्मु अहिंसालक्खणु   पालइ सो लहु वज्जइ मक्खणु
भेसहमेत्तु वि तं णवि भक्खइ   जं णारयदुहु जीवह दक्खइ
कामिणि दहिउ विलोडइ तेत्तिउ   तहो कड्ढेविणु लोणिउ जेत्तिउ
तक्खणि तावंतिय सुहु पोसइ   णंतो पावें णियभउ कलुसइ
जा वहुदिणइ धरिवि तं तावइ   सा तहो पावहो अंतु ण पावइ
10 तें पावेण दुक्खु अणुहुंजइ   णरयगइहि सा अप्पउ गंजइ
वडु पिप्पलु उव्वरु कट्ठुंवरि   पंचमि य वि पउत्त पुणु पिप्परि
एयह फलह मि पावविसालइ   वज्जइ सुहुमथूलजीवालइ
सम्माइट्ठि अहिंसालक्खणु   धम्मु करंतउ जीवपरिक्खणु
जो इक्कु वि एयह फलु भक्खइ   तासु पाउ जइ जिणवरु संखइ

॥ घत्ता ॥

अत्थाणइ कुसुमाइ मि चयइ   जो णरु जीवदयावरु
16 णंतो वियलत्तालंकरिउ   अवगाहइ भवसायरु ॥ १७ ॥

XVII. 5. मक्खणु - लोणियउ. 15. चयइ - त्यजति. 16. णंतो - चेत् न; वियलत्ता - विकलत्रय.

---

4. BC. °हिं; °हिं; दंसणु अजियउ. 5. A. जो for सो. 6. A. भेसहु सत्तु; BC. भेसहमेतु; °हं. 7. BC. विरोलइ; B. लोणिउं जेत्तिउ. C. विरोलइ जेत्तिउ कड्ढिवउ लोणिउं तेत्तिउ. 8. A. तावंत्तिय; B. तक्खणे; पावि. 9. BC. जा वहुदिणइं. 10. A. पावेंण; B. °हिं; C. °गयहिं. 11. A. कहूंव्वरि; पयउत्त for पउत्त; B. उंवरु कट्ठंवरि; C. उंवरु; कट्ठुंवरु; पिप्पर. 12. B. °हं; फलइं; °इं; °इं; C. एयइं फलइं मि पावविसालइं; जीवालइं. 13. A. सम्माइट्ठियहिसालक्खणु. 14. A. इक्क; B. एक्कु एयहं; C. एक्कु; एयहो. 15. BC. °इं; °इं. 16. A. वियलण्णालंकरिउ; BC. वियलत्ता.°

१८

॥ सुंदरी ॥

बिल्लिय मूलउ णालि तुंबउ बिसु ल्हसुणु
अल्लउ सूरणु अद्दउ पिंडालुय मसणु
अवरइ कंदयमूलाणं तसकाइयइ
वज्जइ जीवदयालु अहिंसमहाइयइ ॥ छ ॥

आमतक्कमीसिय बियलण्णइ वज्जइ भविउ विणासियपुण्णइ
संजोइय तस तहि उप्पज्जहि तें कज्जें ण ताइ भुंजिज्जहि
दहिउ महिउ दोदियहाणंतरु णवि भक्खइ सम्मत्तधुरंधरु
धण्णु वि दोदिणवसिउ ण भुंजइ जो सम्मत्तहो सुद्धि पउंजइ
पक्कण्णु वि णियसायहो चुक्कउ तं णवि भक्खइ पावगुरुक्कउ
सुद्धइ जोग्गाइं मि विद्धण्णइ चयइ ताइ तसजम्मपवण्णइ
घिउ तिल्लु वि जलु चम्मणिहित्तउ दंसणमलु तं जलइ णिरुत्तउ
मिच्छाइट्ठिहि भायणि भोयणु चयइ पुरिसु सम्मत्तविलोयणु
मिच्छाइट्ठिहि घरि करवउ घड्डु जो अप्पइ मणिज्जइ सो जड्डु
जिह दिण्णइ धीवरहो सजालें होइ पाउ दढतंतुविसालें

XVIII. 5. आमतक्क - काचागोरसतक्रादि; बियलण्णइ - विदुलान्नानि. 6. संजोइय etc. - काचे गोरसकोरडकंठलालासंयोगेन त्रसा उत्पद्यन्ते. 11. चम्मणिहित्तउ - चर्मभाजने निक्षिप्त.

[*Kadavaka 18.*] 1. B. भिसल्हसणु; C. भिस for बिसु. 2. A. पिंडालुअगसणु; B. अल्लउ पिंडालुय मसणु; C. अल्लउ सूरणु अद्दउ पिंडालुव गसणु. 3. A. तमुकाइयइ; B. तसुकाइयइं; C. °इं तसकाइयइं. 4. BC. °इं. 5. B. °इं; वज्जउ; °इं; C. °इं; °इं. 6. A. भुंजिजइ; B. तें कज्जें ण ताइं भुंजिजहिं; C. तहिं; °हिं; ते कज्जें ण ताइं; °हिं. 8. A. पउज्जइ; BC. पउंजइ. 9. A. णियसायहु चुक्कइ; B. पक्कण्णु वि णियसायहो; C. पक्कण्णु वि णियसायहो चुक्कउ तण्णवि. 10. B. °इं; जोग्गाइंमि; °इं; ताइं; °इं. C. जो गाइमि विद्धण्णइं; ताइं. 11. A. जम्मणिहित्तउ दंसणमणु; B. तेल्ल; u. जणइं. 12. A मिच्छाइहि; B. मिच्छादिट्ठिहिं; भायणे; पुरुसु; C. मिच्छाइट्ठिहे भायणु. 13. A. घड्डु; जड्डु; B. °हिं; C. °दिट्ठिहे; करवउ. 14. A. दिण्णह; B. जह; °इं; °लिं;

तं तिह तासु होइ दुहकारणु णरयदुक्खु जं पावइ दारुणु
अवरु वि जें मणु संसइ लायइ जीवसमुच्छणत्थु उप्पायइ
जीवदयासमग्गु विण्णासइ इंदियविसएं गिद्धि पयासइ
तं पुणु सव्वपयारें मुच्चइ वीयराउ जिणु एहउ सुच्चइ

॥ घत्ता ॥

सम्मत्तसुद्धि इय मइ कहिया अमरकित्तिजिणदेसिय
भाविज्जसु अंबपसाय तुहु णियमणम्मि सविसेसिय ॥ १८ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
सम्मत्तसुद्धिपयासणो बारहमो संधिपरिच्छेओ सम्मत्तो ॥ संधि १२ ॥

C. जह; होइ पाउ; while A. has पुण्णु for पाउ. 15. BC. तह तं तासु; जें for जे. 16. BC. जं for जें; C. °त्थु. 17. A. विसयं; B. °विसएं; C. °सम्मग्गु; विसएं. 19. A. मइय कहिया; B. इय मइं कहिय; C. इह मइ कहिया. 20. BC. तुहुं.

B. Colophon adds महाकव्वे; there is no परिच्छेओ; C. बारमो संधीपरिछेउ.

[तेरहमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

अणुवयइ समासें वज्जरमि सावयधम्महो मूलइ
पालियइ जाइ सुरसुहु जणहि संसारहो पडिकूलइ ॥ छ ॥
हिंसालियपरधणथीगंथइं वज्जणि जाइं हुंति अपसत्थइं
पढमाणुव्वउ जो परिसीलइ सो तस णियजीविउ जिह पालइ
णियकज्जें थावर वि विराहइ वहइ ण ताइ मि सम्मुहु चाहइ
सयलह वयह पहाणु वि दिट्ठउ होइ अहिंसावउ पुणु जेट्ठउ
पुहइरुक्खजलमारुयतेयह विरयंतें आरंभु विवेयह
परु णवि भविएं हक्कारिव्वउ आरंभोवएसु णवि दिव्वउ
परपावहो जो अप्पउ वारइ जीवदयावउ सो णरु धारइ
जीवदयावंतु वि णरु गालिउ पियइ तोउ णयणेहि णिहालिउ
जीवजोणि जलु कहिउ मुहुत्तें जलवासेण वि तं पि बहुत्तें
फासुउ करिवि पयत्तें मुच्चइ भव्वजोग्गु तं पाणिउ वुच्चइ

[Sandhi : 13]

I. 10. तोउ - जलं. 11. जलवासेण - सुगंधिद्रव्येण; C. - गाढवस्त्रेण.

[Sandhi : 13]

[*Kadavaka 1.*] 1. A. सवयधम्महो; BC. °इं; °इं. 2. BC. °इं; °हिं; °इं. 3. A. °गंथह; वजणिज्ज हुंति; अपसत्थइ; B. °गंथहं वज्जणि जाइं होंति; °हं; C. °गंथहं; वज्जणिजाइ; अपसत्थहं. 4. A. तेमसणियजीविउ; B. सो तस णियजीविउ जह पालइ; C. सो तस णिय; जह. 5. B. ताइं; °हुं; C. विणु काजि सम्मुहु वि ण चाहइ. 6. BC. °हं; °हं; B. जिट्ठउ. 7. B. °हं; °हं; C. हं; विहेयहं. 8. B. हक्कारेवउ; देवउ; C. हक्कारेव्वउ; देवउ. 9. C. भावहो for पावहो. 10. B. °हिं; C. पिवइ; °हिं. 11. A. पिहुवुत्तें; BC. तं पि वहुत्तें. 12. A. पासुउ; B. फासुउ

मिच्छाइट्ठिहि घरकरयट्ठिउ   अण्णइ तोउ पवालइ संठिउ
ण पियइ तण्हासोसियगत्तउ   सावउ पालियदिढसम्मत्तउ

॥ घत्ता ॥

कंदुयघरि छिप्पाछिप्पसमि   सावउ कहवि ण भुंजइ
जलसुद्धि पायसुद्धि वि ण तहि   जेण दयावउ भंजइ ॥ १ ॥

२

बीयउ अलियवायपरिवज्जणु   अणुवउ पयडमि पुण्णसमज्जणु
मम्मुग्घुट्टणु दोसुच्चारणु   हिंसामीसि वयणवित्थारणु
कामवियारजुत्तु पीडायरु   परसंतावहेउ अइणिट्ठुरु
लोयायारदुट्ठु सब्भेयरु   भेयपयासणु जं अवरोप्परु
इय वयणाइ असच्चसहावइ   जीवहु हुंति पवड्ढियपावइ
मिच्छुवएसणु गूढुब्भासणु   परहु अवरु थवणियहि विणासणु
कूडलिहणु परसक्खिविलुंपणु   लहुगुरुमाणवुद्धिसुहखंपणु
अवर वि अलियवयणउप्पायणु   वज्जइ माणउ पुण्णहो भायणु
जीवहिंसपरपीडावारणु   अलिउ वि तं पुणु धम्महो कारणु
सच्चें देव वि मणुयहं तूसहिं   वंछियत्थु लीलाइ पयासहिं

---

13. तोउ - जलं. 16. पायसुद्धि - पाकशुद्धि.

II. 6. C. गूढुब्भासणु - मर्मभेदु. 7. माण - माप, तोलके. 11. अणिसु -

---

करेवि पयत्तें सुच्चइ; °जोग्गु; वुच्चमि; C. फासुउ; °जोग्गु; पाणिउं. 13. A. संट्ठिउ; B. °हिं; घडकरयट्ठिउ अण्णएं तोउ पावलए संठिउ. C. घडकरयट्ठिउ अण्णइं तोउ पवालए संठिउ. 14. B. °दढ°. 15. A. कंदुवघरे; °समे; भुज्जइ; B. कंदुय°; कहव ण भुंजइ; C. कंदुअघरे; कहिमि ण भुंजइ. 16. A. पाउसुद्धि; भुंजइ for भंजइ; B. पायसुद्धि; तहिं; भंजइ; C. णयसुद्धि; तहिं; भंजइ.

[*Kadavaka* 2.] 1. A. अणवउ; C. अणुवय. 2. A. मम्मुग्घोट्टणु; हिंसामीस. 4. B. लोयायारु; अवरुप्परु. 5. A. हुंत्ति; B. °इं; °इं; जीवहो; °इं; C. °इं; जीवहो होंति. 6. B. परहो अवर; °हिं; C. परहोऽवरयथवणियहे विणासणु. 7. A. °साखिविलुंप्पणु; °खंप्पणु; B. °सक्खिविलुंपणु. 8. BC. अवरु; C. °अलियवयणु°. 10. A. तूसणु; पयासणु; वंछियथु;

सच्चें देउ जेम पुज्जिज्जइ   णरु विबुहेहि मि अणिसु थुणिज्जइ
सच्चें णरु पमाणु वुच्चइ जणि   सच्चें दुरिउ पणासइ तक्खणि

॥ घत्ता ॥

सच्चु तिलोयहो अब्भहिउ   सयलह वयह वरिट्ठउ
पालिज्जमाणु इह परभविहि   जं सुहु देइ मणिट्ठउ ॥ २ ॥

३

तइउ अणुव्वउ परधणमोयणु   पालइ सावउ पावविणोयणु
जीवह पाणह समहिउ पुणु धणु   तं जो लेइ अदिण्णउ णिग्घिणु
जीवविणासु तेण उप्पायइ   णरयमग्गि अप्पाणउ लायइ
खित्ति खलइ रच्छाहि मि चच्चरि   घरि पंगणि वणम्मि णीसंचरि
णट्ठु पडिउ वीसरिउ वि परधणु   पिच्छिवि तिणु जिह वज्जइ सुमणु
सकडुंबहो वि दव्वु आदिट्ठउ   दिंतहो पुण्णु करेइ विसिट्ठउ
णंतो जासु दव्वु पुण्णु वि तहो   इयरहो विणयमत्तु किंपि वि सुहु
तं वयवंतु ण चोरहो संवलु   देइ तेण संपज्जइ तहो मलु
लोयायारेहि धुत्तु भणेविणु   राए लिज्जइ धणु लूडेविणु
इय मुणेवि संसग्गु ण भासणु   चोरहो किज्जइ इह परदूसणु
चोराणियउ ण किंपि वि लिज्जइ   गमणागमु तहो ठाणि ण किज्जइ
हीणतुलामाणेहि ण किज्जइ   विरसु ण रसह मज्झि मीसिज्जइ

निरंतरं. 13. अब्भहिउ - आधिक्यं । अत्यद्भुतः

III. 1. °मोयणु - मोचनं; विलोवणु for विणोयणु - विलोपकः. 2. जीवह etc. - जीवानां द्रव्यं प्राणादधिकं. 4. खित्ति etc. - खलिहाणे गलीपड्योचउहटइ.

B. सच्चें देव वि मणुयहं तूसहिं; °इं पयासहिं; C. देव वि मणुयहो; लीलाइं पयासहिं. 11. B. °हिं; C. विबुहि मि. 12. A. जणु; BC. जणे; तक्खणे; C. नरु. 13. BC. °हं; °हं. 14. BC. परभवेहिं.

[*Kadavaka 3.*] 1. B. °विलोवणु. 2. BC. °हं; °हं. C. णिग्घणु. 3. B. °ग्गे; °उं; C. णारयम्मि. 4. B. खेत्ति खलए रच्छाहिं चच्चरे; घरपंगणि. C. °हिं मि चच्चरि; घरपंगणे. 5. B. पेच्छिवि; जह; सुइमणु; C. वीसरिउ परधणु; जह वजइ सुइमणु. 6. A. सकुंव्वहु; B. सकुडुंवहो; C. सकडुंवहो. 7. C. णं तहो; पुण्णि. 9. A. लूटेविणु; B. °रेहिं; राएं; लूडेविणु; C. °यारिहिं; राएं; लुट्टेविणु. 10. BC. चोरहु. 11. B. °उं; C. ण वि किंपि. 12. BC. °हिं; दिज्जइ; B. °हं

॥ घत्ता ॥

जो कित्तिमदव्वइ विक्किणइ   सो णरु चोरसमग्गलु
इह राएं हणियइ मुवउ पुणु   णरयहो जाइ णिरग्गलु ॥ ३ ॥

४

जो परदव्वु विवज्जइ सावउ   मणवयकायहि णिप्पिहभावउ
कित्ति पसत्ति पुण्णु एहु पावइ   रिद्धि अचिंतिय तहो घरि आवइ
मुवउ सग्गसुहु लीलइ सेवइ   सुरकामिणिहि समाणउ दीसइ
तयणु चउत्थउ कहमि अणुव्वउ   जिह पालियइ थूलु बंभव्वउ
णियकलत्तु ससहावणिबद्धउ   सेवइ तं पि सधम्मसमिद्धउ
परकलत्तु तिविहें परिसेसइ   जं अणत्थ बहुभेय पयासइ
जइ णरवइ णिएइ ता दंडइ   णासासीरकरचरणइ खंडइ
अहवा ताहि कंतु जइ पिक्खइ   ता बिण्णि वि पुणु खंडइ णरवइ
अह वा खरि ठाविवि णिद्धाडइ   विल्लइ बंधिवि णयरि भमाडइ
परयारिउ दुव्वसणें भुत्तउ   मरिवि जाइ णरयम्मि तुरंतउ
तहि तत्तायसणिम्मियकामिणि   सेवाविज्जइ णं णियभामिणि
णारइय वि पच्चारिवि खणि खणि   रे आलिंगहि रे परपणइणि

॥ घत्ता ॥

इय दुक्खु सहइ परदाररइ   पंचपयारु णिरुत्तउ
जाणेप्पिणु ता णिम्मलवयंहि   तिविहें तं परिचत्तउ ॥ ४ ॥

IV. 9. खरि - गर्दभे. 11. तत्तायस etc. - तप्तलोहनिर्मिता स्त्री. 14. तं - परदारं.

मज्झे. 13. BC. °इं; °इं. 14. A. मुअउ; B. हणियइं मुवउ.

[*Kadavaka 4.*] 1. BC. °हिं. 2. C. घरे. 3. BC. लीलए; °हिं; °उं. B. दीवइ for दीसइ; C. मुयउ. 4. B. जहिं; C. जिहि. 5. BC. सधम्मससिद्धउ while A. has अधम्मु समिद्धउ. 6. B. परमेय; C. तिविहिं; परिसेसइं. 7. B. °चरणइं; C सि for सिर. 8. B. पेक्खइ; खंडहिं णिक्खइ; C. °हिं; पेखइ; खंडहिं. 9. B. वेल्लइं वंधेवि णयरे; C. ठविवि; णरइ for णयरि and adds णीसारिवि णयरहो णिद्धाडइ. 10. A. परयारें दुव्वयणें जुत्तउ; BC. परयारिउ दुव्वसणें भुत्तउ. 11. B. तहिं. 12. A. पच्चेरिवि; B. णारइयहिं पच्चारिवि खणे खणें; C. पच्चारिवि खणे खणे; BC. तुहु for second रे. 13. A. दुक्ख; °पयार; B. दुक्खु; परयाररइ; °पयारु; C. परयाररओ; °पयारु. 14. BC. °हिं; तिविहिं.

५

वेसासेवणु परिवज्जइ णरु   जो सम्मु धरइ णिम्मलयरु
जो पलु गसइ पियइ कायंबरि   भुंजइ रयणिहि णाइ णिसायरि
पुरिसहो लग्गिय तणु धणु सोसइ   सुहकम्मिहि वियलत्तणु पोसइ
धुव्वयसम्मदणियसारिच्छउ   वयणु जहण्णु जाहि दुप्पिच्छउ
मंडलि जिह करेइ चडुयम्मइ   धणलोहें वित्थारियसम्मइ
धणवंतउ कोढिउ पइसारइ   णिद्धणु मयणु घरहो णीसारइ
सेवइ अण्णु अण्णु आलावइ   अण्णु णियइ अण्णु वि मणि भावइ
सूणायारहो सम्मइ वुत्तिय   जा णियतणुविक्कइ वियसंतिय
धम्मु सरीरु दव्वु तामच्छइ   णरहो जाम वेसा ण णियच्छइ
सव्वइ वयणइ वेसासत्तउ   णरु करेइ णं दोसें सुत्तउ
धम्मु विवेउ कित्ति ससुइत्तणु   णरु मिल्लइ वेसायणकयमणु
पावजोणि सा केवल लक्खिय   ते णर धण्ण जेहि पच्चक्खिय

॥ घत्ता ॥

परधणि जिह जो परकामिणिहि   णिप्पिहित्तु णरु मण्णइ
तं देउ भणेप्पिणु जणु सयलु   मणसंतोसें वण्णइ ॥ ५ ॥

V. 2. कायंबरि - मद्यं. 3. वियलत्तणु - विकलत्वं. 4. धोव्वय - धोवीकी सउंदणी तुल्या; जहण्णु - जघन्यं, गुप्तस्थानं. 5. मंडलि - कुक्कुरी; °सम्मइ - सुखानि; सन्मति. 8. सूणायारहो सम्मइ - खट्टिकारैः सदृशा वेश्या. C. सूणा - षटीक. 12. पच्चक्खिय - त्यजिता.

[*Kadavaka* 5.] 1. BC. सम्मत्तु. 2. B. पिवइ कायंवरि; °हिं; °इं. C. कायंवरि; रयणिहिं. 3. B. पुरुसहो; C. कम्मेहिं. 4. B. धोव्वय°; °सरिच्छउ; जाहिं दुप्पेच्छउ; C. °सम्मदिणिय°; दुप्पेच्छउ. 5. A. धणुलोहं; B. जह; °इं; धणलोहें; C. मंडल जिह; °इं; °लोहिं; °इं. 6. A. पयसारइ; मणुय; BC. मयणु; 7. A. णालावइ. 8. C. सम्महिं; त्रिहसंतिय. 9. A. जामत्थइ; B. तामच्छइ; C. तामच्छइ. 10. BC. °इं; °इं. 11. B. मेल्लइ; °किय°; C. वेसायणे. 12. A. केवलिलविखय; BC. जेहिं. 13. BC. जह; °हिं; णिप्पहत्तु; C. मण्णइ. 14 B. °संतोसिं वण्णइं; °जण; वण्णइं.

६

पंचमउ अणुव्वउ पुण्णधामु   सपरिग्गहसंखाकरणणामु
तं पुरिसु करंतउ हणइ लोहु   णहु पयडइ सपरिग्गहहु मोहु
धणधण्ण दासदासी सुवण्णु   बहुकुप्पभंड खित्तु वि हिरण्णु
सयणासण वत्थु वि पमियसंखु   जो करइ तासु सुहु पुणु असंखु
संसारें सहु वड्ढइ तेम   लोहासा णरहो ण छेउ जेम
लोहवियलाह खरहेउ होइ   मत्ताविहीणु जइ करइ कोइ
गंथहो संखाइ दयासमाणु   णं णरें सदुरियहो किउ पमाणु
मूढउ मुहियइ आसाविसालु   कोलियउ जेम वित्थरइ जालु
चिरपुण्णसमज्जिउ हवइ लाहु   जेत्तिउ तेत्तिउ णरु मुयइ गाहु
संतोसवंतु तं वत्थु किणइ   जं जीवहिंस ण कयावि जणइ
कणसंगहु तेत्तिउ कालु धरइ   बेइंदियसंभउ जा ण करइ
पच्छा कणदंभें दुरियरासि   संचइ णरु लोयद्दयविणासि

॥ घत्ता ॥

लोहासालीणउ मूढमइ   पाउ अणिट्ठु वड्ढारइ
ववसायहिं कयदुक्कम्मरइ   इह परजम्मु वि हारइ ॥ ६ ॥

VI. 3. हिरण्णं - रुक्मं. 4. पमियसंखु - कृतमर्यादा. 6. खरहेउ - तीव्रपुण्यनिमित्तं भवति; मत्ताविहीणु - मात्राविहीनः. 12. लोयद्दय - इह, परत्र.

[*Kadavaka 6*] 1. B. पंचमउं. 2. B. पुरुसु; BC. हणइं; सपरिग्गहहो. 3. B. खेत्तु. 5. B. सिहुं वड्ढइ; च्छेउ; C. णरहु. 6. A. कोवि for कोइ; B. °वियलाहं खरहेउ; C. लोहु वि लाहें खरहेउ होइ. 7. B. °संखाएं; णरेण; C. गंत्थासंखाए दयासमाणु णं णरे ण कियउ दुरियहो पमाणु 8. B. °इं; C. मूढए मुहियए. 9. B. जित्तिउ तित्तिउ. 10. A. संतोसवंत; त वत्थु; B. °वंतु तं वत्थु किणइं; °इं; C. संतोसवंतु तं वत्थु. 11. A. णर; BC. णरु. 13. BC. °लीणउं. 14. A, ववसायह; BC. ववसायहिं; B. °दुक्कंम्मरइ; °दुक्कम्मरइ.

७

इय मण्णिवि जो संतोसु करइ सपरिग्गहि सो सुरजम्मु सरइ
संतोसहो अवरु ण सुहु वरिट्ठु णिहणिज्जइ जें लहु लोहु दुट्ठु
संतोसरसायणु देहपुट्ठि पुरिसहो करेइ संजणियतुट्ठि
णरु सुरसामियह ण सुक्खु तंपि संतोसवंति णरि होइ जंपि
संतोसु णरहो वंछियउ देइ संतोसें णरवइ पय णमेइ
बलु कंति कित्ति तणु धणु सपत्ति संतोसें वड्ढइ णरहो झत्ति
संतोसें वरु सइ दिंति देव संतोसें विबुह वि करहि सेव
गुणवयइ तिण्णि सिक्खावयाइ चत्तारि पयासिय सुहपयाइ
सत्तविहु सीलु एयहि हवेइ जं पालिउ दुक्किउ खयहो णेइ
दहसंखिहि दिसिहि पमाणु दिट्ठु तह पढमगुणव्वउ पुण्णजेट्ठु
बीयउ वि देसविरमणसहाउ पालिज्जमाणु णिद्दलइ पाउ
तं पहरमुहुत्तपमाणु वुत्तु सु महावयसण्णिहु णिरु पवित्तु

॥ घत्ता ॥

तं पालंतउ देसवइ होइ महव्वयचिट्ठउ
मलवज्जिउ तिरयणसुद्धु सइ सुइसम्मत्तवरिट्ठउ ॥ ७ ॥

VII. 9. सत्तविहु सीलु - शिष्यव्रत ४, गुणव्रत ३. सप्तविधं शीलं. 13. देसवइ - गृहस्थः. 14. सुइ॰ - शुचि॰.

[*Kadavaka* 7.] 1. BC. मण्णेवि; C. ॰परिग्गहे; सरइं. 2. B. पुट्ठु for दुट्ठु. 3. A. पुरिसह; B. देइ for देह॰; BC. पुरिसहो. 4. A. संतोसवंति णरि; B. णर; ॰हं; संतोसवंति णरि; C. णर; ॰हं; संतोसवंति णरे. 5. C. वंछिउ; णवेइ; संतोसि. 7. B. सइं; ॰हिं. 8. A. चारित्त for चत्तारि; B. ॰इं; ॰इं; चत्तारि; ॰इं; C. ॰इं; ॰इं; चत्तारि पयासिय; ॰इं. 9. BC. एयहिं. 10. B. ॰हिं; ॰हिं; तं पढमु; ॰जेट्ठु; C. ॰हिं; ॰हिं; पवाणु; तं for तह; ॰जेट्ठु. 11. A. णिह दुलइ पाउ; BC. णिद्दलइ पाउ. 12. C. ॰मुहुत्तु॰. 13. A. देवसइ; B. देसवइ; C. देसवइ; महावय. 14. A. तियरणसुद्ध; B. तिरयण॰; सइं; C. तिरयणसुद्ध सइं.

८

तइउ अणत्थदंडपरिवज्जणु पालइ णरु बहुपुण्णसमज्जणु
तव्वयंतु सत्थु लंगलु सणु लोहलक्खविसु कस पसुबंधणु
सट्टु घरट्टु मयणु महु उक्खलु सिल घडु करवउ ल्हसणु समूसलु
पासाइयइ जीववहकारणइ हुंति अणत्थदंडवित्थरणइ
कयविक्कय सइ करइ ण कारइ एयह अवसु पुण्णु वड्ढारइ
मंडलु मंजरु विसहरु कुक्कुडु सेणु कीरु पारावउ मक्कडु
अवरु वि जीउ परोप्परमारणु जे करंति पसुहिंसाकारणु
ताह ण केर करिज्जइ संतिहि परपावहो अप्पउ रक्खंतिहि
णिक्कारणु जं पाउप्पायणु सो वि अणत्थदंडमलभायणु
जो वज्जइ णरु सो पुणु धण्णउ थुणइ जिणाह समज्जियपुण्णउ
जस्मि जस्मि सो सुक्खु परावइ आवइ कावि तासु णवि आवइ

॥ घत्ता ॥

अह सिक्खावउ पढमु हउ पभणमि जहि सामाइउ
णरु करइ विसुद्धिए जिणभणिउ अवसें कालकमायउ ॥ ८ ॥

VIII. 2. तव्वयंतु - अनर्थदंडवर्जनव्रतयुक्तः; सत्थु - शस्त्रं; लंगलु - हलं; कस - सट्टु, C. - चावकु. 3. घरट्टु - चाकी. 6. मंडलु - कुक्कुरु. 7. सेणु - सिंचानउं; मक्कडु - वानरं. 8. केर - रक्षणं. 11. परावइ - प्राप्नोति; आवइ - आपदा. 12. जहि - व्रते. 13. कालकमायउ - कालक्रमागतः

[*Kadavaka 8.*] 3. B. कडुवउ for करवउ; C. सट्टु; करुवउ; लसुणु मूसलु. 4. BC. °इं; °इं; °इं; B. होंति. 5. BC. विक्कियइं; सइं; एयहं. 6. A. कुक्कूड; मक्कड्ड. C. कुकुडु. 7. A. परंप्परु; °हिसा°; B. अवर वि जीव परोप्परु मारणु; C. अवर जीव परोप्परु मारए. 8. A. पारपावहो; B. ताहं ण केर करिज्जइ संतहें; रक्खंहिं; C. ताहं ण केर करिज्जइ संतिहिं; °हिं. 10. BC. °उं; °इं; °हं; °उं; C. णरु वज्जइ. 11. C. तासु कावि. 13. BC. हउं; जहिं. 14. B. °भणिउं.

९

अणुयइ उयइ वि सुट्टु दिणेसहो तिण्णि तिण्णि घडियउ सुपयासहो
तिह मज्झण्णसमइ बेयालिहि सामइउ किज्जइ तिहि कालिहि
वाविउ बीउ कालि णिप्पज्जइ रुक्खु वि कालु लहेवि फलिज्जइ
सामाइउ वि कालि सुहु पोसइ इयरु सुहइ णियतालु वि सोसइ
दुहु मि णिसण्णिहि चउहु मि णमणिहि बारह पवरावत्तह भमणिहि
तिरयणसुद्धउ समभावाइउ करइ भव्वु सुहमणु सामाइउ
णिग्गंथु वि तव्वयमाहप्पें गेवज्जिजहि जायइ अवियप्पें
अहमिंदत्तु लहइ आगारिउ जो तं करइ विसुद्धु णिरारिउ
तहो उवसग्गु कोवि णउ ढुक्कइ सयलकालु संपइहि ण चुक्कइ
पयडमि पुणु बीयउ सिक्खावउ जं करेइ सुपयत्तें सावउ
मासि मासि चत्तारि वि पव्वइ उववासइ सतोसु समपुव्वइ
अट्ठमि अट्ठ मि कम्मइ णासइ एम मुणेविणु तं उववासइ

॥ घत्ता ॥

चउद्दसि वि चउग्गइदुहु हणेवि मुत्तिपियादूयत्तणु
लहु करइ तेण अणसणविहिए किज्जइ ताह वसित्तणु ॥ ९ ॥

IX. 1. अणुयइ उयइ - अनुदये उदये च; तिण्णि etc. - तीनि तीनि घडी. 4. इयरु - कालं विना पाठः सामयिकः. 5. दुहु मि etc. - द्वौनती; चत्तारनमस्कारवंदना। सिरानि द्वादशावर्तानि. 6. भव्वु - श्रावकः. 7. तव्वय° - सामायिकव्रतस्य.

[*Kadavaka* 9.] 1. A. घडियहो; B. अणुयएं उयएं; घडियउ; C. अणुयए उयए वि; घडियउ. 2. B. तह; °ए; °हिं; °हिं; °हिं; C. तह; °हिं; °इं. 3. A. ववउि; काले; BC. कालि; C. नीप्पज्जइ; 4. C. सामायउ. 5. B. दुहुंमि; °हिं; °हुं; णमण्णिहिं; °हं; °हिं; C. °हिं; °हिं; °हं. 6. A. तियरण°; C. सुहमइ for सुहमणु. 7. BC. °हिं. 8. C. अणगारिउ. 9. A. ढुक्कइ; B. संपइहिं; C. णहु for णउ. 10. B. सुपयत्तिं; C. तं करेवि. 11. B. पव्वइं; °इं. 21. A. अट्ठ वि; B. °इं; °इं; BC. तं for A. तेण. 13. B. चउदसि; C. दूअत्तणु; 14. BC. ताहं.

१०

सत्तमितेरसीहि इक्कासणु   करिवि लोइ अणसणु सुइवासणु
अट्ठमि चउदसि जिणचेईहरि   गमइ धम्मज्झाणें अइसुंदरि
पारणयहो दिणि जिणु पुज्जेविणु   उत्तमपत्तहो देविणु भोयणु
सइ भुंजेवि करइ इक्कासणु   तहि दिणि पुण्णलच्छिउब्भासणु
सयलइ पव्वइ इय उववासइ   इंदियविसयवियारु विणासइ
उत्तमु अणसणु जलपरिचत्तउ   मज्झमु जलपाणिं संजुत्तउ
एयभुत्तिजोएण जहण्णउ   करइ तिविहु णियसत्तिए पुण्णउ
दिणि दिणि करइ णिबद्धावग्गहु   विहिसहु णियमियवत्थुविणिग्गहु
सो वि णिच्चु सुहकारणु दीसइ   अणिबद्धावग्गहु वरु सीसइ
पढमवत्थु जं खित्तउ भायणि   तं वज्जेइ तोसु भाविवि मणि
जो णरु तासु पुण्णु अणिबद्धउ   मोक्खावहि हरेइ सुसमिद्धउ

॥ घत्ता ॥

अह तीयउ सिक्खावउ   णिसुणि पुण्णहेउ जं वुच्चइ
भोगोवभोगसंखाकरणु   दिणि दिणि जं ण हु मुच्चइ ॥ १० ॥

X. Contains no notes.

[*Kadavaka 10.*] 1. BC. °हिं; 2. C. धम्मक्ऋणे. 3. C. उत्तमपत्तहं. 4. BC. °इं; °इं; °इं; °इं. 6. B. जलपाणें; C. जलि; संयुत्तउ. 7. A. णियसत्तिहि; B. पुण्णउं; C. जहण्णउं; णियसत्तिए पुण्णउं. 8. A. विहिसह णामियवत्थविणिग्गहु; B. णिमयियवच्छु; C. सहु णिमिय वत्थुविणिग्गहु. 9. BC. °ग्गहो. 10. A. भाइणि; वज्जरइ; B. भायणि; तं वज्जेइ; भावेवि. C. भायणि; वज्जेइ; मणो. 11. B. मुक्खावहि; C. मोखावहु हवेइ. 13. C. दिणे दिणे; णहुं.

११

सयणासणआहरणइ वत्थइ　　जाणइ जंपाणइ गेयत्थइ
कामिणिपमुहइ कयसुहसंगइ　　ताइ हुंति पुणु भोयह अंगइ
वरतंबोलु सहिउ कत्थूरें　　भोयणु मीसिउ महुराहारें
कत्थूरियइं समाणु विलेवणु　　तणुधूवें सह कुसुमह सेवणु
उवभोयह एवंविह लक्खण　　जे वेरग्गु वहंति वियक्खण
उहयह ते संखा पडिवज्जहि　　पडिवासरु बहु पुण्णु समज्जहि
णियममंतसामत्थिहि वारहि　　लोहपिसाउ दूरि ऊसारहि
भोउवभोयह जो पच्चक्खइ　　सिद्धिपियहि सो वयणु णिरिक्खइ
सिक्खावउ चउत्थु भासिज्जइ　　अतिहिहि संविहाउ जं किज्जइ
मज्झण्णइ णियगेहि पराइउ　　तिविहु पत्तु तिहि गुणिहि विराइयउ
जो पडिगाहिवि जच्छइ भोयणु　　चित्तपसत्तिए भुक्खविणोयणु

॥ वत्ता ॥

तिविहभोयभूमिहि तिविहु　　लहइ सुक्खु सो सावउ
णियदाणपहावें सुद्धमइ　　णिम्मलदंसणभावउ ॥ ११ ॥

XI. 1. C. गेयत्थइ - गीतार्थः 6. उहयह - भोगोपभोगानां. 7. C. सामत्थिहिं - बलात्कारेण. 8. पच्चक्खइ - त्यजति. 9. संविहाउ - संविभागः 10. तिहि गुणिहि - दर्शनज्ञानचारित्रैः. 11. जच्छइ - ददाति; भुक्खविणोयणु - क्षुधास्फेटकः

[*Kadavaka 11.*] 1. BC. °इं; °इं; °इं; °इं; गेहत्थइं. 2. BC. °इं; °इं; °इं; °इं; B. होंति; भोयहो अंगइं; C. हुंति; भोयहं. 3. BC. कप्पूरें for कत्थूरें (A.). 4. B. °इं; °हं; C. °इं; तणुधूवें सहुं. 6. B. हं; A. विहु for बहु (BC.); C. °हिं for °ह; BC. °हिं; °हिं. 7. B. °मंत°; °हिं; °हिं; ओसारहिं; C. णियमवंत बहुसत्थेंहिं; °हिं; °हिं. 8. A. पच्चक्खहि; जो for सो; णिरिक्खहि; B. °हं; पच्चक्खइ; °हिं; णिरिक्खइ; C. °हं; पच्चक्खइं; °हिं सो; णिरक्खइ. 9. B. °हिं संविहाउ जहिं किज्जइ; C. अतिहिंहि संविहाउ जहि किज्जइ. 10. A. परायउ; B. °इं; पराइउ; तिहिं गुणिहिं; C. मज्झण्णें; गुणिहिं विराइय. 11. A. चित्तमसत्तिए भुक्खुविभोयणु; C. चित्ति; भुक्खविणोणयणु. 12. A. तिविहि; BC. °हिं. 13. A. सुद्धुमइ; BC. सुद्धमइ.

१२

जो कुपत्ति णियदाणु पयासइ सो कुभोयभूमिहि सुहु विलसइ
मिच्छालिंगिय जीउ ण जाणहि अण्णाणिय तवमग्गु वियाणहि
गहियदिक्ख विसयहि सुहु भावहि णवि सम्मत्तहो णियमणु दावहि
ते इह कुच्छियपत्त पवुच्चहि कहवि ण दुक्कम्मेहि विमुच्चहि
भट्टभंडगायणजूवारिय जणु वंचहि कुलिंगपरिवारिय
तं अपत्तु अवसें मण्णिज्जइ णिप्फलु तासु दाणु जं दिज्जइ
जिह सुबीउ ऊसरि विणिहित्तउ जिह भप्फरि हुउ ठविउ पवित्तउ
जिह पडिवण्णु विसुद्धउ दुज्जणि जिह कामिणिकडक्ख मुणिवरमणि
तिह तहो दाणु दिण्णु णिरु णिप्फलु दाणें सो उप्पायइ सइ मलु
जिह जलु कज्जलमज्झि वि णिम्मलु णिहिउ जणइ कसणत्तणु केवलु
दाणु अपत्ति दिण्णु तह दुक्किउ बहुविहु जीवहो देइ अतक्किउ

॥ घत्ता ॥

तेण ण पुण्णु समुब्भवइ वड्ढइ पाउ णिरारिउ
जुज्झेवइ पासहो णासणउ जिह रणि जायइ भारिउ ॥ १२ ॥

XII. 6. णिप्फलु - वृथा भवति. 7. भप्फरि हुउ - भस्मनि घृताहुतिः C. - जहा भस्ममध्ये होमादिकं वृथा तथा. 9. तहो - अपात्रस्य. 11. अतक्किउ - अवांच्छितः. 12. णिरारिउ - निश्चितं.

[*Kadavaka 12.*] 1. A. णियदाणि पवासइ; BC. °हिं; णियदाणु पयासइ. 2. A. मिच्छालिंगिहि; जाणिहि; वियाणिहि; BC. °लिंगिय; जाणहिं; वियाणहिं. 3. A. दाविहिं; B. °विसयहं; C. विसयहिं; BC. °हिं; दावहिं. 4. A. °पत्तु; BC. °पत्त; °हिं; °हिं. 5. A. °जूयारिय; B. °जूवारिय; °हिं. 6. A. अप्पत्तु; B. अपत्तु. 7. A. जिह चप्परि हुउ ट्ठविउ पवित्तउ; BC. जह all throughout; BC. जह भप्फरि हुउ ठविउ. 9. A. उप्पइसइ सइ मलु; B. दाणें सो उप्पायइ सइं मलु; C. उप्पाइस्सइ मलु. 10. A. जल कज्जलु मज्झि; कसत्तणु कंव्वलु. B. जणइं कसणत्तणु केवलु; C. जलु कज्जलमज्झि; किसणत्तणु केवलु. 11. A. अप्पत्ति; B. अपत्ति; जीवहं; C वहुविह. 12. C. समुव्वहइ; 13. A. झुज्झेवा पासिहु; रण; B. पासहो; °उं जह रणे; C. जुज्झेवइ पासहो णासणउ; जह रणि जाइय.

१३

णिसिभोयणविरमणवउ सारउ   सुट्ठु पयासमि दुरियणिवारउ
जो णरु रयणिहि जेमइ छुहवसु   णररूवेण चरइ सो णं पसु
सुहुमथूलजीवउलइ भक्खइ   णिसिहि जिमंतउ किंपि ण रक्खइ
तासु ण जीवदया समु संजमु   जो करेइ णिसिभुत्तिसमुज्जमु
दिणपुव्वण्हें चरु उवणिज्जइ   सयलहं देवहं भत्ति विहिज्जइ
पियराइयहं पिंडु पुणु दिज्जइ   मज्झण्हइं मणुयहिं जेमिज्जइ
रयणिहि रक्खसभूयपिसायइं   भुंजहिं पसुपलमइरासायइं
तिहिं समाणु णिसिहि जो भुंजइ   मणुयजम्मु सो णिम्मलु गंजइ
माणउ जो भुंजइ णिसिवासरु   पसुहु ण तासु वि दीसइ अंतरु
जिब्भिंदियलोलहिं णिसिभोयणु   लोइ पयासिउ पुण्णविलोयणु
णियबुद्धिए विरएवि पवरत्थइं   चिरसुरकियइं भणेविणु सत्थइं

॥ घत्ता ॥

जणु अण्णाणें कलुसियउ   धुत्तहं वयणि विलग्गइ
तें सुक्खहेउ मण्णंतु मणि   सम्मत्तु णवि लक्खइ ॥ १३ ॥

XIII. 5. दिणपुव्वण्हे चरु - पूर्वाह्ने देवानां नैवेद्यं दीयते. 6. मज्झण्हइं etc. - मध्याह्ने मनुष्याः भुंजंति. 7. पल - मांसं.

[*Kadavaka 13.*] 2. BC. °हिं; B. जेमइं. 3. B. °इं; °हिं. C. सुहुम; °इं; °इं; जिमंतु. 4. A. जं for जो; C. सुहु संजमु; जो. 5. A. दिणि पुव्वण्हि; BC. °हं; °हं; B. दिणपुव्वहिं; C. दिणपुव्वन्हि. 6. A. पियरायहं; B. पियराझहं; मज्झण्हएं; मणुयहें; C. पियराइयह; मज्जणए; °हिं. 7. A. °पिसायहिं; भुंज्जहि; °मयरा°; B. °हिं; °पिसायइं; भुंजहिं; °इं; C. °हिं; °पिसायइ; भुंजहिं. 8. B. तिहिं; °हिं; C. तेहिं; °हिं. 9. A. भुंज्जइ; B. भुंजइ; C. माणउं; भुंजइ. 10. A. लोयपयासिउ; B. जिहेंदिय°; लोइ; C. °लोलहिं; लोए; °विणोयणु. 11. A. विरयवि; B. विरएवि; BC. °इं; °इं; °इं. 12. B. अण्णाणिं; °हं. 14. A. विलग्गइ; B. तं; मण्णंति मणे; ण विलक्खइ; C. तं; मणे; लग्गउ.

१४

णिसिभोयणपमाणु ता किज्जइ   पियरह पिंड णिसिहि जइ दिज्जइ
अवरु वि पुण्णकम्मु तहि जइ पुणु   विरइज्जइ पक्खालिवि णियतणु
देविहि पियरेहि वि जं चत्तउ   दुक्किउ जणह करेइ बहुत्तउ
जीहालंपडधुत्तह वयणिहि   किह तं करइ णियंतउ णयणिहि
करइ करावइ जो अणुमण्णइ   णिसिभोयणु अणुराएं वण्णइ
तहो सम्मत्तधम्मवयदाणइ   जायहि णरहो अवसु अपमाणइ
इह परजम्मु तासु पुणु णिप्फलु   जम्मि जम्मि दुहु पावइ केवलु
बालत्तणि मरंति तहो पियरइ   बंधवसज्जणाइ कयवइरइ
कलियारी कामिणि उप्पज्जइ   सिरि वाहि व जा पुणु उव्विज्जइ
णत्तिणिभइणिसुयाउ कुसीलउ   होंति अहण्णिसु सेरिणिलीलउ
दुव्वसणिहि दुक्कम्मिहि भूसिय   णंदण होंति सिट्ठजणदूसिय

॥ घत्ता ॥

जज्जरिउ कुडीरउ रयबहुलु   सीयायवजलभयवहणु
संपज्जइ रयणीभोयणइ   जं णिएवि णिरु तसइ जणु ॥ १४ ॥

XIV. 9. उव्विज्जइ - उद्वेगं जनयति. 10. कुसीलउ - दुश्चारिण्यः. 11. सेरिणिलीणउ - स्वेच्छाचारे लीनाः for सेरिणिलीलउ in the text. 12. रय° - धूलि; सीयायव° - शीतातप°.

[*Kadavaka 14.*] 1. B. °हं; पिंड्ड; °हिं; C. पियरहो पिंड्ड; णिसिहिं. 2. BC. तहिं; C. पुण्णुकम्मु. 3. B. देवहं पियरेहिं; °हं; C. °हं; °हिं; कह; °हिं. 4. B. लंपड्ड; धुत्तिहिं; कह; णयणेहिं; C. °हं; °हिं; कह; °हिं. 5. B. °इं; °एं; °इं; C. अणुराएं वण्णइं. 6. A. अपमाणहिं; B. °धम्म; अवसु; णरहं; अपमाणइं; C. °धम्म; °दाणइं; णरहे; अपमाणइं. 7. B. जम्मे जम्मे. 8. B. °त्तणे; तहु; °इं; °इं; कयवेरइं; C. °त्तणे; °इं; °इं; °इं. 9. A. वि for व; B. सिरवाहि व जा; C. सिरिवाहिवजापुणु उव्विज्जइ. 10. A. णत्तिय°; हुत्ति; °लीलउ; B. णत्तिणिभइणि; होंति अहण्णिसु सेरिणिलीणउं; C. णत्तिणिभइणिसुआउ हुंति अहण्णिसु सेरणिलीलउ. 11. B. °हिं; हिं; C. °हिं; °हिं; होंति. 12. C. °वहल for बहुल. 13. A. णरु for णिरु; B. °भोयणहो; णिरु; C. °भोयणहो; णिरु.

१५

दड्ढु लुक्खु रसवज्जिउ वासिउ   भुंजइ भोयणु कंजियमीसिउ
जज्जरियइ मलिणाइ कुवसणइ   होंति तासु रोडत्तणि पिसुणइ
जहि जहि जाइ तहि जि सो दुक्खिउ   परिभमेइ दालिद्दकडक्खिउ
असणु पाणु तह खाइउ साइउ   चउविहु पवराहारु कमाइउ
5 रयणिहि वज्जइ सो णरु धण्णउ   मण्णिज्जइ बहुसंचियपुण्णउ
णियजम्महं वि अद्धु उववासिउ   तेण सव्वु सुहकम्मु पयासिउ
जं जं तिजयब्भंतरि सारउ   णरसुरह मि मणणयणपियारउ
तं तं सयलु तासु संपज्जइ   चिंतियमत्तें काइ कहिज्जइ
अणत्थमियहो फलेण तहो सुरवर   सइ साहिज्जु करहि तहो णरवर
10 अणत्थमियहो फलेण तहो पियरइ   अणिसु होंति वंछियसुक्खयरइ
अणत्थमियहो फलेण अइभत्तइ   हुंति बंधुसुहिसयणकलत्तइ

॥ घत्ता ॥

भोयणइ मणिट्ठइ सो लहइ   धवलहराइ रवण्णइ
13 दिव्वंगइ वत्थविहूसणइ   परियणाइ सुपसण्णइ ॥ १५ ॥

XV. Does not contain notes.

[*Kadavaka 15.*] 1. A. कंज्जिय°; B. कंजिय°; C. दड्ढ. 2. BC. °इं; °इं; °इं. B. रोडत्तणपिसुणइ; C. रोडत्तणुपिसुणइं. 3. A. दुक्किउ for दुक्खिउ; B. जहिं जहिं; तहिं; C. °हिं; °हिं; °हिं; दुक्खिउ. 4. B. कमायउ; C. साइउं. 5. B. रयणेहिं; °उं; °उं; C. °हिं; धण्णउं; °उं. 6. C. अद्ध; तिण for तेण. 7. A. जम्महो; BC. °हं. 8. A. चिंतियम्मि; B. चिंतियमत्तें काइं; C. चिंतियमित्तें काइं. 9. A. साहिज्जू करइ; B. सइं साहिज्जु करहिं. 10. A. णियवइ for पियरइ; हुंति; B. °सुक्खयरइं; C. पियरइं; हुंति; °इं. 11. BC. °इं; °इं. 12. BC. °इं; °इं; °इं; °इं. 13. B. °इं; °इं; °इं; °इं; C. देवं गइं; इं°; °इं; °इं.

१६

मोणव्वउ भव्वयणें किज्जइ   केवलणाणु जेण उप्पज्जइ
मुत्तपुरीसुवसग्गि सभोयणि   पावारंभकम्मसंजोयणि
ण्हाणदेववंदणहि णिरुत्तउ   मोणु करेइ भव्वु सुपवित्तउ
सावहि णिरवहि तं पि दुभेयउ   सोयारेहि मि दुविहु विहेयउ
तं पूरेविणु जिणहरि घंटउ   नारयझल्लरीयसुविसट्टउ
देइ भोज्जु पुणु चउविहसंघहो   मोययसहिउ सुपुण्णसलग्घहो
णिरवहिमोणहु तं उज्जवणउ   विरइवि पालइ जामहि मरणउ
मोणमिसेण वि तेणाणंदिउ   पावपवेसदारु णं मुद्दिउ
कयमोणहु ण पाउ सवडम्मुहु   कहवि होइ वित्थारियभवदुहु
मोणवंतु णरु देवसमाणउ   लोयहि थुवियइ पयडियमाणउ
मोणें णाणवंतु सुमहुरगिरु   भवि भवि णरु जायइ संपयघरु

॥ घत्ता ॥

वयसंजमसीलइ जणहि सुहु   भवियह मोणसमाणइ
पावियइ जाइ तोडंति णिरु   कम्मबंधसंताणइ ॥ १६ ॥

XVI. 1. °संजोयणि - मैथुने. 4. णिरवहि - जावजीवं; सावहि - यथाशक्ति । कालभेद्पक्षमासपर्व; विहेयउ - कर्तव्यं. 6. मोयय° - लड्डुका :

[*Kadavaka 16.*] 1. A. भव्वयणहो; BC. भव्वयणें. 2. A. मुत्तिपुरीमुवसग्गि; पावारंसु; B. °ग्गे; C. °पुरीसवसग्ग°; भोयणि; पावारंभ; 3. BC. °हिं. 4. A. मिं for मि; हेयउ for विहेयउ. B. °हिं विहेयउ; C. सायारेहि मि दुवि हेयउ. 5. B. घंटउ; सुविसिट्ठउ; C. घंटउ. 6. A. चउव्विह°; मोय for मोयय; °सलघहो; B. मोवयसहिउ; C. मोयय°. 7. B. °हो; उज्जावणउ; जामहिं मरणउं; C. °हो; जामहिं. 9. A. सवडम्मुहु; वित्थरिय°; B. °हो; सवडम्मुहं; वित्थारिय°; C. °मुहुं. 10. A. णर; थुवइ for थुवियइ; B. णरु; °उं; लोयहिं; °उं; C. णरु; °उं; °हिं; थुवइ. 11. B. मोणिं; भवे भवे. 12. B. °इं; °हिं; °हिं; C. °सीलइं जणहिं सुहुं भवियहे; °इं. 13. B. पालियइं जाइं; °इं; C. °इं; °इं; °इं.

१७

पाउल्लेहणु पुणु सल्लेहणु
तुज्झ पयासमि संसउ णासमि
कयवेराए सुद्धिसहाए
मणु णियमिज्जइ भविएं किज्जइ
मलणिव्वाहण पवराराहण
तवसमणाणिहि चरियसमाणिहि
चउविह लक्खिय जिणवरअक्खिय
तं आराहइ मल्लु णिव्वाहइ
णियमरणहो खणु जाणिवि थिरमणु
पव्वयणिवडणु णियतणुविणडणु
अग्गिपवेसणु णरयणिवेसणु
गत्तवियारणु अट्टहो कारणु
तोयपवुड्डणु सुहगइखंडणु
विसहो पभक्खणु णरयणिरिक्खणु
रसणातोडणु सिवतरुमोडणु
कट्ठणिबंधणु दुग्गइसंधणु
एयइ मरणइ भवदुहकरणइ
दूरि विसज्जिवि सुमइ पउज्जिवि

XVII. 1. पाउल्लेहणु - पापोल्लेखना; स्फेटकाः. 3. कयवेराए - कृतवैराग्येन. 12. अट्टहो - आर्तध्यानस्य. 15. रसणातोडणु - जिह्वाछेदनं; रसनापीडनं, मोक्षवृक्षभंजकं.

[*Kadavaka 17.*] 1. B. पाउल्लेहण; BC. सल्लेहण. 2. BC. तुज्झु. 3. BC. °एं; °एं. 4. A. भवियं; B. भविएं. 6. B.° हिं; °हिं; C. °हिं; समाणइ. 9. B. जाणेवि. 12. C. गोत्तवियारणु; the other half is dropped; A. अट्ठहो. 13. A. °पुव्वुडणु; B. तोयपवुड्डणु; C. तोयपवुडणु. 16. C. °विबंधणु. 17. BC. °इं; °इं; °इं. 18. B. विसज्जेवि;

मणि धरि अक्खरु सुयमंतह वरु
दुरियखयंकरु तिजयसुहंकरु
ठविवि णिरंतरु मुइवि कलेवरु
देवविमाणिहि सिद्धिसमाणिहि
सम्मत्तायरु उप्पज्जइ णरु

॥ घत्ता ॥

वयवंतु मरइ सल्लेहणइं अमरकित्ति सुहु पावइ
सुणि अंबपसाय विसुद्धमणु भवसम्मुहउ ण आवइ ॥ १७ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
संजमकम्मवण्णणो णाम तेरहमो संधि सम्मत्तो ॥ संधि १३ ॥

पउंजेवि. 19. A. सयमंतह; B. °हं. 21. B. मुएवि. 22. B. °हिं; समाणेहिं; C. विमाणेहिं; समाणेहिं. 24. A. सुह; BC. सुहु. 25. B. °सम्मुहउं; C. भवसम्मुहु.

Colophon : B. adds. महाकव्वे; °एं; संधी परिसमत्तो; C. adds. महाकव्वे. ॥ १३ ॥

[चउदहमो संधि]

१

॥ ध्रुवकं ॥

गिहकम्मु पयासमि पंचमउ   तउ णामेण लोए सुपसिद्धउ
खणमेत्तु वि सेविउ जं हणइ   वहुभवसंचिउ कम्मु विरुद्धउ

॥ गाहा ॥

वज्झंतरभेएहि तं दुविहं छव्विहं मि इक्केक्कं
वारसविहं पि मिलियं साहिज्जं तं णिसामेह ॥ छ ॥

अणसणु अवरु कहमि ऊणोयरु   वित्तिसंख रसचाउ सुदुद्धरु
पंचमु पुणु विवित्तसयणासणु   छट्ठउ कायकिलेसु विविहगुणु
अणसणु तउ दोभेयहि भिण्णउ   होइ णरहो उब्भासियपुण्णउ
सावहि अवरु मरणपज्जंतउ   तं तुह पयडमि आयमवुत्तउ
सावहि पव्वविहाणिहि किज्जइ   णियसत्तीए अवसु जं जुज्जइ
दोसविणासणत्थि पच्छित्तहि   तं विरइज्जइ थिरसम्मत्तिहि
णिरवहि मरणकालसंगहियउ   पालिज्जइ आराहणकहियउ
अणसणु इंदियविसयह साहणु   अणसणु मयपमायणिव्वाहणु
अणसणु माणसमयगलखंचणु   अणसणु पुण्णपवित्तिपवंचणु

[Sandhi : 14]

I. 3. तं - तपः द्विप्रकारं. 12. साहणु - साधकं; अणसणु मयपमायणिव्वाहणु - उपवासः मदप्रमादनिर्नाशकः. 13. °पवंचणु - विस्तारक.

[Sandhi : 14]

[*Kadavaka I.*] 1. BC. पंचमउं; B. लोइ; C. णामें. 2. A. खणमत्तु; कम्म; B. °इं; कम्मु; C. °मित्तु; कम्मु विरुद्धउ. 3. A. छविहंम्मि; B. °हिं; BC. एक्केक्कं. 4. A. मिल्लियं; C. °विहिं पि. 5. B. वित्तसंख; C. वि दुद्धरु; 6. A. विविहुगुणु; B. वहुगुणु; C. वि वहुगुणु. 7. A. °पुण्णहो; B. °हिं; °उं; णरहं; °उं. 8. A. मरणु; दुइ for तुह; B. मरणपज्जंतउ; तुह. C. तुह. 9. BC. °हिं. 10. B. °हिं; °सम्मत्तेहिं; C. °हिं; °सम्मंतिहिं. 11. A. आरइण°; पिक्खहि for णिरवहि (BC.). 12. BC. °हं; C. प of पमाय is left out. 14. C.

अणसणु पावारंभणियत्तणु   अणसणु पयडियगुणगणकित्तणु

॥ घत्ता ॥

दुक्कम्मइं जिह दुक्कियइ   अणसणेण पुरिसहो लहु खिज्जहि
मणवंछियसुक्खाइ जिह   सुरपयाइ लीलइ संपज्जहि ॥ १ ॥

२

॥ गाहा ॥

अणसणसिहिणा बहुजम्मसंचिओ असुहकम्मकट्ठोहो
खणमित्तेण वि डज्झइ तिह जिह णवि किंपि उव्वरइ ॥ छ ॥

ऊणोयरु तउ ऊणहो कारणु   भुत्तिभायतिचउत्थह वारणु
तं विरयंतहो णालसु जायइ   धम्मकम्मि ण वि चित्तु पमायइ
समु संजमु सज्झाउ ण मेल्लइ   झाणज्झयणिहि णिसिदिणु पेल्लइ
परमुच्छाहु करइ सुहकम्महि   णरु लोयत्तयवड्ढियसम्महि
इंदियविसयगिद्धिसंकोयणु   वित्तिसंखतउ सुहसंजोयणु
णिचणिमित्त दुविह सा वुच्चइ   जं करंतु णरु पावें मुच्चइ
णिचणिमित्ति संख विरयंतउ   भोयणसमइ करइ समचित्तउ
ससहाविय वत्थुहु णिप्पण्णउ   संखइ भुंजइ सायविहिण्णउ
भंगुप्पायविवज्जिउ जो णरु   सो उप्पाडइ गिद्धिमहातरु

II. 3. ऊणोयरु - आमोदये. 7. वित्तसंख - वृत्तिपरिसंख्या तपः; C. - व्रतातिचारउत्पत्तिभिः. 11. भाजनात् एकं वस्तु दूरीकृत्य अन्यवस्तु गृह्णाति - तन्मुक्त्वा

पावारंभि; after this line C. adds अणसणु अट्ठकम्मभयखंडणु अणसण सयलल्लोयकयमंडणु. 15 A. जियदुक्कियइ; B. जिह दुक्कियइं; पुरुसहो; C. जइ दुक्कियइं अणसणेण पुरिसहु लहु खिज्जइ. 16. BC. °इं; जइ; B. °इं; °हिं.

[*Kadavaka* 2.] 1. A. °हो for कम्मकट्ठोहो is left out. B. C. अणसणसिहिणा (A. °विहिणा). 2. B. °मेत्तेण; BC. तह-जह. 3. B. °हं; C. °चउत्थहो; 4. C. पमाइय. 5. A. णवि for ण; णिसिदिणि; B. °ज्झयणेहिं; णिसिदिणु; C. णिसिदिणु. 6. A. करहि; सुरकम्महि; णर; B. सुहकम्महिं णरु; °हिं; C. °हिं; °हिं; णरु लोयत्तमवड्ढियसम्महिं. 7. B. वित्तसंख. 8. AB. णिच्चणिमित्त; B. पावि. 9. BC. णिच्चणिवित्ति; B. सुहचिच्चउ; C. °समए; सुहचित्तइ. 10. A. साइ°; B. वत्थुहु; णिप्पण्णहं; °इं; सायविहिण्णहं. C. वत्थुह णिप्पण्णय; संखए भुंजए साइ-

विहिहि पसूइहि दोसिउ बज्झइ जिह लोइयववहारि ण सुज्झइ
पुण्णकम्मि तिह भंगुप्पायहि णवि सुज्झइ वयहाणिसहावहि
भंगुप्पायचत्तु जं किज्जइ खणु वि तेण बहुगुणु संपज्जइ

॥ घत्ता ॥

छम्मोवरोहलज्जारहिउ कित्तिलोयसंसणपरिमुक्कउ
16 खणु वि णियमु सत्तिए करइ तासु धम्मु संभवइ गुरुक्कउ ॥ २ ॥

३

॥ गाहा ॥

जो करइ वित्तिसंखा णिव्वित्तिय तासु होइ बहुपुण्णं
इय मुणिवि दुप्पयारा विरइज्जइ सा पयत्तेण ॥ छ ॥

रसपरिचाउ कुणइ विगयालसु भव्वु ण जो रसणिंदियलालसु
वियडिउ पणदहभेयहि लक्खिइ आमरणंतु चारि पच्चक्खइ
5मज्जु मंसु महु मक्खणु सावउ तिविहें जिणवरधम्मसहाविउ

वस्तु संख्या करोति. 12. विहिहि etc. - व्रतसंजमविधिउत्पन्नैः दोषैः बध्यते अतिचारयुक्तः तथा लोकव्यवहारे पि न सुध्यति, उपहास्यं लभते. 14. जं - वृत्तिपरिसंख्यातपः निश्चलं कृत्वा परिपूर्ण करोति. 15. छम्मोवरोहलज्जा - पाषंड - दाक्षिण्य - चाटुकार.

III. 2. सा - वृत्तिपरिसंख्या; दुप्पयारा - नित्यसंख्या सदा - णिमित्तसंख्यां. 4. वियडिउ पणदहभेयहि - १५ विकृति; तासां मध्ये ४ मरणपर्यन्तं यावज्जीवं त्यजति; ११ यथाशक्ति छोडे; १ मद्य, २ मांस, ३ मधु, ४ लोणिउ सदा त्याज्याः; ५ दधि; ६ गुट, ७ लवण, ८ घृत, ९ तैल, १० दुग्ध, ११ तिक्त, तीक्ष्ण, १२ कषाय,

---

विहिव्णहं. 11. C. second half महाज्जणु करइ तिसुद्धिदुतरु. 12. BC. °हिं; 13. B. °हिं; °सहायहिं; C. तह; °हिं; °हिं; 14. A. °चित्तु for °चत्तु; कणु for खणु; BC. बहुसुहु.

[*Kadavaka 3.*] 1. A. णिवित्तिय; B णिव्वितिय; BC. कुणइं; 4. B. °भयेहं लक्खइ; पच्चक्खए; C. °भेयहि° लक्खइ. 5. A. मज्ज; B. मज्जु; °सहावउ; C. तिविहिं; °सहावउ.

दहिगुलतक्कलवणघयतेल्लइ कयसंखइ दिणि दिणि णरु मेल्लइ
तित्तकसायंबिलकडुसुमहुर एयहि मीसिय पावसमुद्धुर
जित्तिय वज्जहु सक्कइ दिणि दिणि तित्तिय विगइउ णियमइ णियमणि
अवरु विसेसु णियमु रसवज्जणु करइ तिसुद्धु भव्वु पुण्णज्जणु
ताणंतरि विवित्तसयणासणु तउ वज्जरमि सुधम्मुब्भासणु
झाणज्झयणुववासिहि भासिउ भवियह तम्मि जिणागमि देसिउ
कायकिलेसु वि विविहपयारउ करइ सव्वु णिहणियसंसारउ

॥ घत्ता ॥

विविहासणसिज्जहि अणसणिहि विसमावग्गहकरणिहि णियतणु
विणिहिज्जइ सीलसमब्भहिउ तं तउ कायकिलेसु महागुणु ॥ ३ ॥

४

॥ गाहा ॥

णियगत्तु किलेसंतो भविओ चिरदुक्कियाइ जं हणइ
तं चित्तं अणणवहे अण्णो पाणं कहं चयइ ॥ छ ॥

इय बाहिरु तउ छव्विहु अक्खिउ अंबपसाय जिणेहि णिरिक्खिउ
पायच्छित्तु विणयसंजुत्तउ तीयउ विज्जावच्चु पउत्तउ
सज्झाउ वि वोसग्गु सझाणउ छव्विहु एहु तउ पालइ माणउ
पायच्छित्तु समज्जियदोसहि करइ भव्वु दुक्कम्मपयासिहि

कसाइली, १३ अंबिला - षाटौ, १४ कटुक, १५ मिष्ट. 7. मीसिय - मिश्रित एतेषां यथाशक्ति. 8. णियमइ - निषेधं करोति. 13. विसमावग्गहकरणिहि - विषमावग्रहकरणौ. 14. विणिहिज्जइ - क्लेश्यन्ते.

IV. 2. चित्तं - तदाश्चर्यं. 5. वोसग्ग - कायोत्सर्गः 6. पायच्छित्तु - प्रायश्चित्तं.

---

6. B. °गुडदुधु°; °तेल्लइं; णरु दिणि दिणि मिल्लइ; C. °संघए दिणे दिणे. 7. A. तित्ति°; समुद्धर; B. तित्त°; °हिं; °समुध्धुर; C. तित्त°; °हिं. 8. B. जेत्तिए वज्जहुं; तेत्तिय विगइओ णियमइं; C. णियमणे. 9. A. अवर; विसेस; BC. अवरु. 10. A. सुधम्मष्भासणु. 11. B. °हिं; °हिं; C. °हिं; °हं.; A. जिणागमदेसिउ. 12. A. °पियारउ; BC. भव्वु for सव्वु. 13. B. °सेज्जहिं; °हिं; °हिं; C. °अणसणहिं; °हिं. 14. A. °समुब्भहिउ.

[*Kadavaka 4.*] 1. B. °इं; °इं. 2. A. पाणे; BC. 3. BC. जिणेहिं; C. वाहिर. 5. A. छविहु; B. सज्झाणउ; एउ; C. सझानउं. 6. B. °हिं; °हिं; C. °होसिहिं; °हिं.

तं दहभेउ सुगुरुआएसें   सत्थवंतु किज्जइ संतोसें
विहियदोसु णरु जिह णिउ दंडइ   अवराहाणुरूउ बलिबंडइ
भवियणु पयडियपाउ णिरुत्तउ   पच्छत्तें तिह दंडइ सुहगुरु
जो पिच्छंतदोसु उप्पिक्खइ   सइ जाएविणु गुरुहु ण अक्खइ
अप्पउ णवि सोहइ तव्वयणिहि   सो अंधउ पिच्छंति वि णयणिहि
संसारंधकूवि दीवयकरु   णिवडिवि खयहो जाइ सयसक्करु

॥ घत्ता ॥

चउभेउ वि जो णरु वित्थरइ   विणउ सव्वकल्लाणह कारणु
चउभेयहो संघहो भत्तियइ   तहो जायइ भवभवणणिवारणु ॥४॥

५

॥ गाहा ॥

विज्जा धम्मो कित्ती सुरसाहिज्जं सुसंजमो सीलं
तिह वड्ढइ विणएणं हुवासणो जिह सुवाएण ॥ छ ॥

मणवयणहि किउ विणउ गणिज्जइ सो पुणु विज्जावच्चु भणिज्जइ

---

7. C. दहभेउ - आलोचना प्रतिक्रमआदिनवप्रकार. 8. विहियदोसु णरु - कृतदोषः पुरुषः; णिउ - राजा; अवराहाणुरूउ बलिबंडइ - दोषानुसारेण दंडयति हठात् ; C. - यथा कृतदोषं राजा डंडयति तथा गुरुः. 9. पच्छत्तें - प्रायश्चित्तेन. 10. उप्पिक्खइ - अवगणनां करोति. 11. तव्वयणिहि - गुरुवचनेन. 12. सयसक्करु - शतखंडं.

V. 2. हुवासणो etc. - पवनो अग्निवत् . 3. सो - विनयः इदानीं पुनः

---

7. C. संतोसिं. 8. A. णिरु for णरु; BC. जह. 9. BC. णिरुत्तरु; C पच्छित्तें; BC. तह. 10. A. पिछंत°; सह; B. पेच्छंत°; उप्पेक्खइ; सइ; °हुं; C. डेच्छंतहं; दोसुप्पेक्खइ; गुरुहे. 11. A. मूढउ; BC. तव्वयणहिं; B. सो अंधउ पेच्छंति वि णयाणिहि°. C. पेच्छंति; °हिं. 12. C. णिवडेवि. 13. B. विणउं; BC. °हं. 14. A. भवसवणणिवाराणि; B. भत्तिय एं; C. भत्तियए.

[*Kadavaka* 5.] 1. A. सुरसाहिज्जं repeated. 2. A. वड्ढवि णाएणं; B. तह वड्ढइ विणएणं हुआसणो जह; C. तह वट्टइ विणएणं हुआसणो जह. 3. B. °हिं; विच्चावच्चु; C. °हिं.

धणकायहि जं दहविहु किज्जइ   तेणाणंतु पुण्णु संपज्जइ
सज्झाउ वि गिहकम्मु भणेविणु   तीयउ कम्मु कहिउ विवरेविणु
पुणु वोसग्गु हवइ बहुभेयउ   वंदणाहि सो अवसु विहेयउ
अण्णइ तणुमलजलपरिहारिहि   सरिसरजलपवाहउत्तारिहि
परमेट्ठिहि पयाइ ऊसासिहि   तिह जंपिज्जहि जहि थिरभासिहि
णवहि तेहि वोसग्गु पयासिउ   मुणिहि मि सत्तावीसूसासिउ
विसयपमायमयणभयछेयणु   तं वोसग्गु कहिउ सुहवेयणु
चेईहरि गुरुवयणइ सहियइ   तयणु णिसज्जाठाणइं कहियइ
किरियाजोग्गइ सम्माइट्ठिहि   णियमाणसि झाइयपरमिट्ठिहि
झाणु चउप्पयारु सुयदिट्ठउ   जं चिंताणिरोहु संसिट्ठउ

॥ घत्ता ॥

झाणु झेउ झाया फलु वि   सव्वह झाणह चउविहु दीसइ
इउ भेउ जिणेसरभासियउ   तं विवरेवि भव्व तुह सीसइ ॥ ५ ॥

वैयावृत्तं क्रियते. 4. धणकायहि etc. - धनेन कायेन च वैयावृत्तं; दहविहु - आचार्योपाध्यायतपस्विग्लान इत्यादि; १० तेण - वैयावृत्तेन; C. °कायहि - द्रव्य विना. 5. सज्झाउ - स्वाध्यायं षट्कर्ममध्ये तृतीयं गृहकर्म पूर्वं कथितं; इदानीं तस्मात् अभ्यंतरतपःमध्ये स्वाध्यायो न कथितः. 6. वोसग्गु - कायोत्सर्गः; सो - व्युत्सर्गः; विहेयउ - कर्तव्यं. 9. णवहि - नवपंचनमोक्कारजाप्यैः; एवं लघु कायोत्सर्गु होइ; तेहि - परमेष्ठिमंत्रैः नमस्कारैः. 10. °छेयणु - विनाशकः. 11. तयणु - तदनु; णिसज्जाठाणइं - निषद्यास्थानानि. 14. झाया - ध्याता.

---

4. BC. °हिं. 5. C. गिहिकम्मु; BC. तियउ पढमु. 6. B. वंदणाहिं. 7. A. °पावाह°; BC. अण्णइं; °हिं; °हि. 8. B. °हिं; °इं; °हिं; तह; °हिं; °हिं; °हिं; C. °हिं; उसासिहिं; तह जंपिज्जइ जहिं; °हिं. 9. B. णवहिं; तेहिं; °हिं; C. पयासिहिं; °सूसासिहिं. 11. A. सहियइ is not found and some wrong words erased ‘ सयाइ तयणु णिसज्जागण इय कहियइ; B. °इं; °इं; तयणु णिसज्जाठाणइं कहियइं. C. °इं; °इं; °इं; °इं. 12. B. °इं; °हिं; परमेट्ठिहिं; C. °हिं; °माणसे; हिं. 13. A. चित्ताणिसेह; B. चिंतामणिरोह संसिट्ठउ. 14. A. झेयु; BC. झेउ; °हं; °हं. 15. C. भव्वु.

६

॥ गाहा ॥

चिंतामत्तं झाणं झेओ भावो णरो पुणो झाया
सग्गाहोगइ सुक्खं दुक्खं च फलं हवे णियमा ॥ छ ॥

अट्टरउद्दधम्मवरसुक्कइ   चत्तारि वि णियभेयगुरुक्कइ
सारीरियमाणसियहि जुत्तउ   अट्टझाणु दोभेउ पउत्तउ
सिंभपित्तमारुयमलदोसिहि   अच्छिकुच्छिसिरबहुगयपोसिहि
सारीरिउ माणसिउ भणिज्जइ   जेण जीउ बहुदुक्खिहि लिज्जइ
अरइसोयभयणिंदविसायहि   परदुग्गंछणदुक्खोवायहि
बाहणसयणासणधणधण्णहि   वत्थुहिरण्णगेहसुयवण्णेहि
वसणविलेवणकुसुमाहरणहि   भोयणगेयहि सुहयरकरणहि
बंधवपियरकलत्तसुपुत्तहि   सज्जणपरियणेहि बहुमित्तहि
मोहें जं माणसु मोहिज्जइ   अट्टझाणु तं अहणिसु गिज्जइ
तेण वि तिरियगइहि णरु णिज्जइ बहुबंधणभारेहि दमिज्जइ

॥ घत्ता ॥

झाणु रउद्दु कहेमि पुणु   दुप्परिणामहि जं उप्पज्जइ
जीवह तिहि जोयहि णित्तुलउ जेण सिग्घु णरयम्मि णिमज्जइ ॥ ६ ॥

VI. 1. चिंतामत्तं झाणं - चिंतामात्रं ध्यानं; झेओ भावो - ध्येयः पदार्थः; णरो झाआ - पुरुषो ध्याता. 2. सग्गाहोगइ सुक्खं दुक्खं च - श्रुतध्यानात् स्वर्गफलं सुखं; अधोगतिः नरकं अश्रुतध्यानात् .

[*Kadavaka 6*] 1. A. चित्तामंत्तं; B. चिंतामत्तं झाणं; C. चिंतामत्तं; झेउ; णरा. 2. A. सुग्गहो; हेवा णियमा; B. सग्गाहो सुक्खं; हवेणियमा. C. सुक्खं; हवइ णियमा. 3. B. °इं; चत्तारे; °इं. 4. B. °इं; झाणु दोभये; C. °हिं. 5. A. °सिखहुगयपोसहि; B. हिं; °सिर वहुगयपोसिहिं; C. °हिं; सिरिवहुगयपोसहिं. 6. B. °दुक्खेहिं; C. मुणिज्जइ; °हिं. 7. A. अरय°; BC. °हिं; °हिं. 8. A. सुखवण्णहि; B. °धण्णे हिं; सुयत्रण्णेहिं; C. °हिं; °हिं. 9. A. °हरणइ; B. °हरणिहिं; °हिं; °णिहिं. C. °हिं; °हिं. 10. B. °त्तिहिं; °हिं; °मेत्तिहिं; C. °हिं; °हिं. 11. B. माणुसु. 12. B. °हिं; °हिं; C. °गई हि; भारेण. 13. B. °हि. 14. B. °हं; °हिं; जोयहिं; C. °हं; जोयहिं; णिहिज्जइ.

७

॥ गाहा ॥

परविहियं णियविहियं दुविहं तं होइ इत्थ जीवाणं
दिढकम्मणियलबद्धा जे जहिं णरा जंति णरयम्मि ॥ छ ॥

परकोसाकोसणदुव्वयणिहि   उवहासहि उब्भासियमयणिहि
णिब्भच्छणतज्जणपीडालिहि   मम्मपयंपणिहि सुकरालिहि
परकिउ णियविहिउ वि तहो तुल्लउ   पभणिज्जइ दुक्कम्ममहल्लउ
वहु बंधणु सिरछेयणु मारणु   दुट्ठपयंपणु गत्तवियारणु
विसपइसणु णिवरिउहि समप्पणु   इय भेयहि जं चित्ति वियप्पणु
झाणु रउद्दु कहिउ णरयालइ   तेण वि पइसइ दुक्खविसालइ
सहइ दुक्खु जं अण्णहो चिंतिउ   पुव्वजम्मि उप्पायहि मंतिउ
विरइउ णारइएहि णिरंतरु   पंचपयारु वि सुट्ठु भयंकरु
तहो णीसरिउ होइ मंसासणु   तिरिउ पवच्चइ णरइ कुवासणु
णरु रउद्दझाणें अहिमंजरु   अवरु वि तिरिउ होइ बहुअहयरु

॥ घत्ता ॥

णरजम्मु कह वि जइ पुणु लहइ   ता णरु सुंडिउ धीवरु तिल्लिउ
पारद्धिउ सो होएवि लहु   णरयहो जाइ कुकम्मेहि पिल्लिउ ॥७॥

VII. 7. णिवरिउहि समप्पणु - नृपस्य शत्रोः समर्प्पणं. 11. कुवासणु - दुष्टभावनायुक्तः. 12. अहिमंजरु - सर्प्प - विरालु; बहुअहयरु - बहुपापकारी. 13. सुंडिउ - कल्लपालः.

[*Kadavaka* 7.] 1. BC. एत्थ; 2. B. दढ; जेहिं. C. णिलग; जेहिं ण राजंति णरयम्मि 3. B. °हिं; °हिं; °मयणहिं; C. दुव्वयणहिं; °हिं. 4. A. णिब्भथणतज्झणं; B. णिब्भच्छणतज्जपीडालिहिं; °पयंपतेहिं; °करालिहिं. C. पणेहिं; °हिं. 5. C. तह for तहो. 6. A. °पयंप्पणु. 7. A. समप्पिणु; B. णिउरिउहे समप्पणु; भेयहं; C. विसयपवेसणु; णिव is dropped; °हिं. 8. A. पयसइ; B. णरयालए; C. दुक्खु. 9. B. उप्पायहो; C. उप्पायहु. 10. BC. °हिं. 12. C. अवर वि. 13. B. कह वि पुणु जइ; C. जम्भ; पुण्णु for पुणु; तेल्लिउ. 14. A. जोइ for जाइ; B. पारुद्धिउ; सो dropped; जाइ कुकुम्मिहिं पेल्लिउ; C. जाइ कुकम्मिहिं.

८

॥ गाहा ॥

धम्मज्झाणं वज्जरमि संपयं उहयजम्मसुहजणणं
जं विरयंतो भव्वो सग्गसुहं लहइ अवियप्पं ॥ छ ॥

धम्मज्झाणु चउविहु मणि चिंतइ   अट्टरउद्दइ दूरि णियत्तइ
आणापायविवायहि मीसिउ   तह संठाणविचउ इय भासिउ
णवपयत्थु तच्चाइ सदव्वइ   सावयपडिमउ अंगइ पुव्वइ
रिसिसावयवयाइ गुणठाणइ   चारित्तइ कारणिहि समाणइ
मग्गणाउ रिसिगुणधम्मंगइ   एयइ मणि भावंतु अहंगइ
अण्णु वि पुणु पयत्थु पिंडत्थउ   रूवत्थु वि तह रूवबहित्थउ
धम्मज्झाणु एवंविहु झायइ   तणुमणवयणइ सुहपहि लायइ
धम्मज्झाणलीणु ण पमायइ   णरु णवि पाउ किंपि उप्पायइ
धम्मज्झाणे संजमु वड्ढइ   णरु सल्लइ णियचित्तहो कड्ढइ
धम्मज्झाणे अप्पउ जाणइ   इक्कहो वयहो ण भंगु वियाणइ
धम्मज्झाणे संसउ फिट्टइ   चित्तसमाहिए सत्ति पयट्टइ

॥ घत्ता ॥

धम्मज्झाणें भूसियउ   लहु तउ करंतु णरु णिम्मलु
सग्गसुक्खु संपइ लहइ   दूसमि कालि वि णिहणियकलिमलु ८

VIII. 4. आणापाय etc. - आज्ञाविचयः, अपायविचयः, विपाकविचयः, संस्थानविचयः. 10. ण पमायइ - न प्रमादं गच्छति.

[*Kadavaka 8.*] 1. A. °ज्झाणें. 2. A. सगसुहं; C. विरयंता. 3. A. चिंत्तइ; B. °रउद्दइं; C. चिंतइं; णियत्तइं. 4. A. संट्ठाण°; B. °हिं; संभासिउ; इय being dropped; C. °हिं. 5. B. °इं; सुदव्वइं; °पडिमउं; °पयत्थ; °इं; °इं; °उं; पुव्वइं. 6. A. सिरिसावय°; °ट्ठाणइ; B. रिसि°; °इं; °इं; °इं; °हिं; °इं. C. रिसि°; °इं; °इं; °इं. 7. B. °इं; °इं; °इं; C. °इं; °गइं. 8. B. वहु for तह. 9. B. °इं; C. °इं; °इं; लाइय. 10. B. लीणउं. 11. BC. °झाणें; °इं; °इं. 12. B. एक्कहो; भंगुण याणइं; 13. A. चित्ति; एत्ति for सत्ति; B. °ज्झाणें; चित्तसमाहिए सत्ति. 14. लहु तउ करंतु णरु (for णिरु A.) णिम्मलु; C. लहु for लज्जा. (A.) 15. C. दूसह°.

९

॥ गाहा ॥

सुक्कज्झाणं झाइवि णियमणि करिवि कम्मणिम्महणं
उप्पाएविणु णाणं भव्वो जाएइ सिवठाणं ॥ छ ॥

इत्थंतरि गिहकम्मु सु छट्ठउ दाणु णिरूवमि धम्मवरिट्ठउ
दाणु कहिउ गिहकम्महो सारउ दाणु होइ दुरियावहिवारउ
दाणु पसिद्धि पुण्णउप्पायणु दाणु सयलकल्लाणह भायणु
दाणु तिलोयहु मोयहु कारणु दाणु भोयमहिसुहवित्थारणु
दाणु लोइ वसियरणु णिरुत्तउ दाणु गुरुत्तहो हेउ पउत्तउ
दाणु जाइकुलणासुज्जोयणु दाणु सुपत्तसंगसंजोयणु
दाणु होइ दुग्गइणिण्णासणु दाणु अवसु सुग्गइउब्भासणु
दाणु इक्कु सुयणत्तणु पोसइ दाणु वि वेरियमणु संतोसइ
दाणु वि कामधेणु सुरतरुवरु दाणु वि चिंतामणि चिंतिययरु
दाणु वि सिद्धमंतु पयडियफलु दाणु वि बीयक्खरु हयकलिमलु

॥ घत्ता ॥

दाणु करंतें सावएण देउ मुणेवि विसुद्धउ दिज्जइ
इयरु वि दिण्णउ सो अणिसु बहुपावेण सुहु मइलिज्जइ ॥ ९ ॥

IX. 6. भोयमहि - भोगभूमि. 7. हेउ - हेतु. 11. चिंतिययरु - चिंतित-कारकः. 13. देउ - देण योग्यं.

[*Kadavaka 9.*] 1. B. करेवि. 2. BC. सिवठाणं for A. णिययठाणं. 3. B. एत्थंतरि; धम्म; 4. B. दुरियाववारउ. 5. BC. °हं. 6. BC. °हो; °हो. 9. C. सुग्गइहिं; the line is wrongly repeated by the scribe. 10. B. एक्कु; C. संतोसें. 12. B. वीयक्खतु; C. सिद्धिमंतु. 13. B. सावइण; C. करेंतें. 14. B. °उं; अवसु for अणिसु; C. दिण्णउं.

१०

॥ गाहा ॥

देयं तं सलहिज्जइ जेण ण हिंसाइआइ कम्माइ
वड्ढंति जेहि जीवा दुग्गइदुक्खाइ पावंति ॥ छ ॥

महि किह देय भणेविणु दिज्जइ जहि तसथावरवहमइ किज्जइ
लंगलु लोहु देउ किह जुज्जइ जं लहेवि हिंसा पडिवज्जइ
किह गो देय हवइ सुहबंधण जा खीरत्थि सहइ वहबंधण
महिसि दिण्ण किह सुहु वित्थारइ जा बहु जीव पंकि संघारइ
गिहआरामइ केम सुदेयइ पावारंभिहि जाइ समेयइ
कसणइ अण्णइ पुण्णु भणंतउ देइ मूढु मलहाणि भणंतउ
हिंसाउवयरणाइ महंतइ सिज्जासणइ जीववहजुत्तइ
देयइ पुण्णहेउ मण्णंतउ देइ मुक्खु णियमणि मण्णंतउ
बहुदव्वेहि धेणु विरएविणु देइ चित्ति धम्मत्थु धरेविणु
कप्पियधेणुहि जे तणु खंडिवि ते बहुपावें अप्पउ दंडिवि
लिंतह दिंतह पाउ पयासइ धेणु उहयजम्माइ विणासइ

॥ घत्ता ॥

ते कहिय कम्मचंडाल णर जे सइ लिंति विहंजिवि अंगइ
धेणुहि पाविट्ठसमप्पियइ पुण्णु भणेविणु सइ अविहंगइ ॥१०॥

X. 3. महि etc. - पृथ्वीदानं देयं दातुयोग्यं भणित्वा कथं दीयते. 4. लंगलु - हलं; देउ - देणजोग्यं. 5. गो देय - गौ कथं देयवस्तु; खीरत्थि - दुग्धार्थे. 6. पंकि - कर्दममध्ये. 7. केम सुदेयइ - देययोग्यानि कथं. 10. देयइ - मण्णंतउ - जोग्यं वस्तु ज्ञात्वा. 11. घृतकी गओ, गुडकी गओ बहुत द्रव्य मेलि करि कीर्तिम् गओ करिदेइ. 13. धेणु - गओ. 14. ते कम्मचंडाल - ते कर्मचांडालाः न जातिचंडालः; कीर्त्तिमगओ - के घृतगुडके आंग शरीर वांटी २ लेहिं खाहि.

[*Kadavaka* 10.] 1. A. देवं; B. °इं; °इं; C. हिंसाए. 2. A. वट्टंति; B. जेहिं; °इं; C. °इं. 3. A. देह for देय; B. देय; जहिं; C. कह; देय. 4. लहेइ; B. देउ; कह; लहेवि; C. कह; लहेवि. 5. BC. कह. 6. BC. कह; 7. BC. °इं; °इं; °हिं. 13. जाइं समेयइं. 8. A. धण्णइ for अण्णइ; B. इं धण्णइं पुण्णु भणंतउ; C. °इं; °इं. 9. B. °इं; °इं; °इं जीववहजुत्तइं; C. °इं; °इं. 10. B. °इं; मण्णंतउ; भणंतउ; C. देयइं; भणंतउ. 11. B. °हिं. 12. A. किप्पिय°; BC. कप्पिय ; B. खंडइं; पाविं, दंडहिं; C. खंडहिं; दंडहिं. 13. BC. °हं; °हं °इं; °इं. 14. B. सइं; °इं. 15. A. घडइ for सइ; B. °हिं; पुण्णु भणेविणु सइं अविहंगइ; C. पावट्ठिं; °इं; पुण्णु भणेविणु सइं अविहंगइ.

११

॥ गाहा ॥

पावघडो पेयवणे सवक्करपरिवेसियण्णजेमणयं
सवसिज्जासंगहणं देयाइ ण हुंति एयाइ ॥ छ ॥

जइ एयइ देयइ सुहु जणंति   ता काइ इत्थ दुक्किउ कुणंति
णादेउ इत्थु पुणु अत्थि किंपि   दिज्जइ सुहु मण्णिवि सुट्ठु जं पि
णियविरइयसत्थिइ वण्णियाइ   धुत्तिहि इय देयइ मण्णियाइ
सकुडुंबपुट्ठितग्गयमणेहि   पियवयणिहि संबोहियजणेहि
जइ देयइ पाउप्पायणाइ   जायइ दुग्गइदुहदावणाइ
तो ताइ मि वरसम्मत्तवंत   मिल्लंति दूरि सुविसुद्धचित्त
सुपरिक्खियदेयइ जणहि धम्मु   इयराइ विणासइ उहयधम्मु
जिणदंसणि तं पुणु देउ दिट्ठु   जं णरहो पुण्णु वित्थरइ जिट्ठु
चउभेउ जं पि पयडियविवेउ   आयरइ भव्वु हरिसें समेउ
तं चच्चिणिणंदण विहियदाण   सुणि अंबपसाय सुधम्मजाण

॥ घत्ता ॥

आहारणाणभेसहसहिउ   अभयदाणु इह चउविहु अक्खिउ
देउ जिणागमि सुहजणणु   जिणणाहें वरणाणणिरिक्खिउ ॥११॥

XI. 1. पावघडो etc. प्रेतवने मसाने मृतक कै हाथि डोवा वाधि करि चित्ता उपरि खीरि रांधि मडे पडि पतुसाइ करटहा वाम्हण षाहि, तत् देयं दानं न भवति. 2. देयाइ - दातव्यानि. 5. णियविरइय etc. - निजविरचितमिथ्याशास्त्रैः गोभूमिदानानि वर्णितानि. 7. पाउप्पायणाइ - पापोत्पादकानि. 8. ताइ - मिथ्यादानानि. 9. इयराइ - अपरीक्षितदेयानि. 10. देउ - दातव्यं, देणयोग्यं; जिट्ठ - गरिष्ठं पदं. 12. विहियदाणु - कृतदान; अंबपसाय - अंबप्रसाद. 14. देउ - दातव्यं.

[*Kadavaka* 11.] 1. B. पायस जे for पावघडो; C. पावग्घय. 2. B. °सेज्जां; देयाइं; होंति; °इं; C. °इं; °इं. 3. B. °इं; °इं; °इं; एत्थ. 4. B. णादेउ एत्थ; मण्णेवि सुट्ठु; C. इत्थ मण्णेवि. 5. A. विण्णियाइ; B. °हिं; वण्णियाइं; °हिं; C. °हिं; °इं; °हिं; °इं; °इं. 6. A. सुकुड्डव्व°; B. सकुड्डंव°; °हिं. C. °कुड्डंव; °हिं; वयणेहिं; °हिं. 7. B. इय for जइ; °इं; °इं; °हिं जायहिं; °इं; C. पइदेयइ; °इं; जायहिं; °इं. 8. B. ताए मि; मेल्लंति; C. मेल्लंति. 9. B. °इं; °हिं; °इं; विणासहिं; C. °इं; °हिं; °इं; °हिं. 10. B. पुणु वित्थरइ; C. जेट्ठु. 11. C. तं for जं. 12. B. विहियदाण; °जाण; C. दण; °ज्झाण. 14. A. सुहजणउ; BC. °जणणु.

१२

॥ गाहा ॥

आहारो जीवाणं सव्वाणं जीवियव्वसुहहेउ
तं दिंतेण णरेणं ताइ मि दिण्णाइ णियमेण ॥ छ ॥

आहारिहि जीवहि जीउलइ   आहारें इंदियइ मि सयलइ
आहारइ तणु पुट्ठिहि गच्छइ   आहारइ मणु णिच्चलु अच्छइ
5 आहारें वड्ढइ तउसंजमु   आहारें अज्झयणसमुज्जमु
आहारें सुधम्मु मणि भावइ   आहारें पसिद्धि जणि पावइ
आहारें पसत्ति बलु जोव्वणु   आहारें दिहि कंति वि मइ गुणु
आहारें सुझाणु मणि चिंतइ   आहारें सुयणत्तणु मंतइ
आहारें कलाउ परियाणइ   आहारें सत्थइ वक्खाणइ
10 आहारें गुरु देउ णमंसइ   आहारें सुणेहु पुणु विलसइ
आहारें झायइ परमक्खरु   आहारहो ण दाणु दीसइ वरु

॥ घत्ता ॥

अण्णदाणु दाणह पवरु   तित्तिहेउ जं जीवह दिट्ठउ
13 इयरें बहुलोहु पवित्थरइ   तेण भणिउ तं इत्थु ण सिट्ठउ ॥१२॥

XII. 14. इयरें - इतरदानं शिष्टं न.

[*Kadavaka 12.*] 1. B. °हेऊ; C. सहदाणं for जीवाणं; जीवियत्थ°. 2. A. ता मि; B. ताइं मि; °इं; C. णराणं ताइं दिण्णाइं. 3. A. इंदिय for इंदियइ; B. आहारे जीवहिं जीवउलइ; C. आहारें जीवहिं जीवउलइं; °इं; °इं. 4. B. आहारें; °हिं; C. आहारें. 5. BC. तउ for A. तणु°; C. अज्झयण समुज्जल. 6. B. जणे. 8. A. सुयणत्तण; B. आहारिं; C. सुयत्तणु; °इं. 9. B. °याणइं; °इं; °इं; C. इं; °हिं; °इं; °हिं. 10. B. सुणेहु for A. सुयणेहु; C. आहारें सणेहु पुणु विलसइ. 11. C. आहारें जेण दाणु दीसइ वरु. 12. B. अण्णदाणु; °इं; °इं; C. अण्णदाणु; °हं; तित्ति होउ जं जीवहे दिट्ठउ. 13. A. वित्थरइ; B. पवित्थरइ; C. वि वित्थरइ.

१३

॥ गाहा ॥

गुरुलहुयपयत्थाणं तग्गुणमुल्लं हवेइ सव्वेसिं
छुहियतिसियाण भुज्जं जलपाणं तं अमुल्लं खु ॥ छ ॥

तिविहपत्ति तं दिण्णउ तिविहु वि फलु जणइ
भोयमहिहि तिहि भेयहि वंछिउ सुहु कुणइ
दिण्णु कुपत्ति कुभोयमहीहि वि देइ फलु
दाणु अपत्ति पउंजिउ तं पि करेइ मलु
अण्णदाणमाहप्पें जायइ सुक्खियउ
जम्मि जम्मि णिरु णिब्भरु लच्छिकडक्खियउ
णाणदाणु पुणु केवलकारणु मुणिवि मणि
करइ भव्वु तिसहाविउ जं संभवइ जणि
सुगुरुसीसदायारिहि तं पयडेइ गुणु
इक्केण वि परिचत्तउ तं ण समाणु पुणु
सामग्गी तहो दूलह पुण्णिहि संभवइ
सो दायारें किज्जइ अण्णें णवि हवइ
दायारेण वि सत्थइं णाणुप्पायणइ
लिहिवि लिहाविवि दिज्जहि संबोहियमणइ
पाढयाह तह भोयणु भत्तिए महुररसु

XIII. 1. तग्गुणमुल्लं - तस्य दानस्य. 3. तिविह° - उत्तममध्यमजघन्येषु; तिविहु - उत्तममध्यमजघन्यभोगभूमिषु. 6. मलु - पापं. 11. सुमुरूसीसदायारिहि - गुरुशिष्यदातारैः

[*Kadavaka 13.*] 1. B. मोल्लं; C. मोलं; BC. सव्वेसिं. A. सव्वेहिं. 2. BC. भोज्जं; B. अमोलं. 3. B. दिण्णउं; जणइं; C. जणइं. 4. A. तहि for तिहिं; B. कुणइं; C. भोयमहहिं तिहिं भेयइं; कुणइ. 5. B. °महीहिं मि. 6. B. पउंजिउ. C. जं जि for दाणु. 8. C. कडिषियउ. 9. B. मुणेवि मणे; C. °कारण; मणे. 10. BC. जणे. 11. BC. हिं; C. सीसु. 12. BC. एक्केण; C. तण्ण. 13. B. °हिं; C. पुण्णें. 15. B. सत्थइं; BC. °इं. 16. B. लिहाइवि दिज्जहिं; °इं; C. लिहाइवि दिज्जइ; °इं. 17. BC. °हं; C. तहे. 18. B. ताहं;

अवरु ताह जं जोग्गउ तं उवणइ अवसु
विज्जावच्चु करंतउ णिरु विणयेण सहु
णाणदाणफलु पावइ णिम्मलु भव्वु लहु

॥ घत्ता ॥

णाणदाणु जो णरु करइ   अणुमण्णइ वि अण्णु कारावइ
पडिवज्जिवि केवलणाणु लहु   सिद्धिसोक्खु संखेवें पावइ ॥ १३ ॥

१४

॥ गाहा ॥

जो वाहिपीडिआणं साहूणं सावयाण गयहरणं
जोग्गोसहं पउंजइ सो रुयहीणो णरो होइ ॥ छ ॥

भेसहदाणें रोयविमुक्कउ   भवि भवि होइ सुसत्तिगुरुक्कउ
भेसहदाणें कंतिए मंडिउ   भवि भवि होइ सथामें चंडिउ
भेसहदाणें णवि बहिरंधउ   होइ ण कहिमि जीउ जायंधउ
भेसहदाणें पंगु ण काणउ   कहव ण जायइ अवयवि हीणउ
भेसहदाणें तणुमुहरंधइ   हुंति ण कहि मि समइ दुग्गंधइ
भेसहदाणें रूउ मणोहरु   उपज्जइ सोहग्गें रइवरु
भेसहदाणें अतुलपरक्कमु   णरु हवेइ अरियणवंदियकमु
भेसहदाणें परपउ पावइ   णिहणिवि जम्मजरामरणावइ

XIV. 1. गयहरणं - रोगविनाशकं; C. गय° - रोग. 4. सथामें चंडिउ - बलेन प्रचंडः 6. ण जायइ अवयवि हीणउ - कर्णनाशिकादिअययवरहितो न भवति. 10. परपउ - उत्कृष्टपदं. 12. पुरंदरु - इंद्र.

जोग्गइं; उवणइं. 19. BC. विज्जावच्चु; सहुं. 21. BC. अणुमण्णइं. 22. BC. पडिवज्जेवि; °णाणु; सिद्धिसुक्खु; B. संखेविं; A. सिद्धसोक्खु.

[*Kadavaka 14*] 2. A. जुग्गोसहं; सो णु अहिणो; B. जोग्गोसहं पउंजइ रुयहीणो णरो होइ; C. पउंजइ; कयहीणो. 3. B. विमुक्कउं. 4. B. भवे भवे सथामें चंडिउ; C. भवेर; सत्थामें. 5. A. जा चंधउ; B. कहिं मि जायंधउ; 6. BC. काणउं. 7. A. तणुवहिरंधइ; B. होंति; °इं; C. तणुमुहसूइ; होंति; कहिमि. 8. C. रूवमणोहर. 9. C. अवलपरक्कमु. 10. B. णिहणेवि;

३०

॥ घत्ता ॥

दाणु चउत्थु पुण्णु भणमि   अभयदाणु जं दाणह सुंदरु
जसु माहप्पें सुरहरहो   आविवि पायहि पडइ पुरंदरु ॥१४॥

१५

॥ गाहा ॥

थावरतसजीवाणं बायरसुहुमाण जो समग्गाणं
तिविहेण देइ अभयं भयहीणो सो णरो होइ ॥ छ ॥

अभयदाणु णरु जीवदयावरु   करइ सुद्धसम्मत्तकयायरु
अभयदाणु णिरु सव्ववयासिउ   पालइ परदाणिहि विण्णासिउ
अभयदाणु दाणह गरुयारउ   सयलजीवमाणसि दिहिगारउ
अभयदाणु पुण्णासापूरणु   दुग्गइकामिणिसंगुल्लूरणु
अभयदाणु तवसंजमजेट्ठउ   सग्गमोक्खसुहलच्छिगरिट्ठउ
अभयदाणु णरजम्मह भूसणु   वज्जियमिच्छादंसणदूसणु
अभयदाणु तिल्लोक्कहो खोयणु   अइणिम्मलगुणरयणारोहणु
अभयदाणु अभयत्तपयासणु   चिरजम्मज्जियपावपणासणु

॥ घत्ता ॥

हरिपडिहरिबलचक्केसरह   जिणदेवह मि गोत्ति उप्पज्जइ
अभयदाणु सइं दिंतु णरु   पुणु सासयपुरि सुक्खइ भुंजइ ॥१५॥

XV. 1. समग्गाणं - समस्तानां. 4. परदाणिहि विण्णासिउ - उत्कृष्टदानेषु आरोपितः. 6. उल्लूरणु - स्फेटकः. 10. अभयत्तपयासणु - निर्भयत्वप्रकाशक.

C. णवइ for पावइ. 11. BC. चउत्थु; B. दाणहं. 12. B. पायहिं; C. आयवि.

[*Kadavaka 15.*] 1. A. °सुहुमाइण; BC. °सुहुमाण. 4. A. परपाणिहि; BC. परदाणिहि. 5. B. दाणहं; °माणस; C. गुरुयारउ; सव्वज़ीवमाणस. 6. C. °पूरण. 7. A. °दिट्ठउ for जेट्ठउ; BC. जेट्ठउ; C. तवसंजमु. 9. In. A. this line is not found; BC. give it; C. तिल्लोयहो; अइणिम्मलु गुणरयणहं रोहणु. 10. A. चिरजर्म्मंजिय°; B. चिरजम्मजिय; C. चिरजम्मज्जिय; C. चिरजम्मिज्जिय°. 11. A. जिणदेवमि; B. °हं जिणदेवहं मि गुत्ति उप्पज्जइ; C. °हं; °देवहं पि. 12. A. सय for सइं; दिंत्ति; B. सइं; दिंतु; °इं भुंजइ; C. सइ दिं तु; सुक्खइं.

१६

॥ गाहा ॥

इय चउभेयं दाणं कहियं अण्णं पि णिरु दयादाणं
दीणाणं दायव्वं भविएण सुधम्मकुसलेण ॥ छ ॥

दाणहीणु णरु णीडचिडुल्लउ   णियडिंभोयरपूरणि भल्लउ
दाणहीणु पाविट्ठु गणिज्जइ   भोयणु करिवि णामु तहु लीज्जइ
दाणहीणु सधणु वि दालिद्दिउ   हिंडइ परदासत्तणमद्दिउ
दाणहीणु दुक्कम्मिहि बद्धउ   पसु जिह गेहि चरइ णयणंधउ
दाणहीणु दुग्गइपियलीणउ   वसणइ सेवइ बुद्धिविहीणउ
दाणहीणु लोहेण गलत्थिउ   अहिणिसु कम्मु करइ जिह दुत्थिउ
दाणहीणु लोयहि णिंदिज्जइ   धिद्धिक्कारें मणि दुम्मिज्जइ
दाणहीणु दुज्जसहो सहोयरु   वायसु जिह भमेइ गहिओयरु
दाणहीणु गुणु किंपि ण पावइ   दुग्गइपिय तहो सम्मुह आवइ
दाणहीणु पावेण ण मुच्चइ   सुगइ केम तहो विउसिहि वुच्चइ

॥ घत्ता ॥

दाणें पुण्णपसिद्धि कुलु   सीलु विवेउ णरहो जाणिज्जइ
तं भावेप्पिणु सुट्ठु मणि   संतहि दाणु णिरंनरु दिज्जइ ॥ १६ ॥

XVI. 3. णीडचिडुल्लउ - गृहचटकः; डिंभ° - बालक. 10. उयरु - पोटः.

[*Kadavaka 16*] 1. C. कहियं अमरकित्ति चित्तदया; 2. B. सुधम्मभावेण. 3. A. णीडचिडल्लउ; BC. °चिडुल्लउ. 4. B. दाणविहिणु पाविट्ठु; नामु; C. पाविट्ठु; णाउं. 5. C. °दासत्तण-विसद्दिउ. 6. B. दुक्कम्मेहिं; जह; C. दुक्कम्महि; जह. 7. BC.° उं; वसणइं. 8. A. कम्म; B. कम्मु; जह. 9. BC. °हिं. 10. A. गहिऊयक; B. जह गहिओयक; C. गहिउअरु. 11. C. सम्मुहं. 12. A. पावेंण; B. विउसहिं; C. विउसिहिं. 13. A. पाणें for B. दाणें; C. दाणु for दाणें 14. A. सुद्धमणे; B. सुट्ठ मणि संतहिं; C. मणि; संतहिं.

१७

॥ गाहा ॥

इय कम्मेहि गिहत्थो पडिदियहं जो करेइ जिणधम्मं
सेवेप्पिणु सुरसुक्खं सो पावइ सासयं ठाणं ॥ छ ॥

छक्कम्मिमहि सावउ जाणिज्जइ छक्कम्मिमहि दिणदुरिउ विलिज्जइ
छक्कम्मिमहि सम्मत्तु वि सुज्झइ छक्कम्मिमहि घरकम्मि ण मुज्झइ
छक्कम्मिमहि जिणधम्मु मुणिज्जइ छक्कम्मिमहि णरजम्मु गणिज्जइ
छक्कम्मिमहि उवसग्गु ण ढुक्कइ छक्कम्मिमहि रिद्धिहि वि ण चुक्कइ
छक्कम्मिमहि दुक्कमइ तुट्टहि छक्कम्मिमहि पमाय ओहट्टहि
छक्कम्मिमहि पसत्ति मणि जम्मइ छक्कम्मिमहि सुरणयरिहि गम्मइ
छक्कम्मिमहि पसिद्धि जणि लब्भइ छक्कम्मिमहि तिहुयणु खणि खुब्भइ
छक्कम्मिमहि वसि जायहिं णरवर छक्कम्मिमहि देव वि आणायर
छक्कम्मिमहि वंछिउ संपज्जइ छक्कम्मिमहि सुरदुंदुहि वज्जइ
छक्कम्मिमहि उपज्जइ केवलु छक्कम्मिमहि सुहु लब्भइ अविचलु

॥ घत्ता ॥

छक्कम्मइं जो णीसल्लमणु भविउ भवाहिविवज्जिल पालइ
जो जिणणाहें देसियउ मोक्खमग्गु थिरदिट्ठि णिहालइ १७

XVII. 8. पसत्ति - निर्मलता. 9. पसिद्धि - प्रसिद्धता. 13. भवाहिविवज्जिउ - संसारचिंतारहितः सन्.

[*Kadavaka 17.*] 1. B. इय for इह (A.); BC. °हिं. C. गिहत्थी. 2. AB सेविप्पिण्णु; C. °सोक्खं. 3. All throughout °हिं in B, and mostly in C. 4. C. छक्कम्महिं; A. घरु कम्मि. 6. B. रिद्धिहिं; C. णवि रिद्धिहिं. 7. A. ऊहट्टहिं; B. दुक्कम्मइं तुट्टहिं; ओहट्टहिं; C. हिं; °इं; °हिं; °हिं. 8. B. °णयरिहिं; C. जम्मइं; °हिं; °हिं. 9. C. जिण for जणि; तिहुवणु. 10. A. जायइ; B. जायहिं; C. धायहिं. 11. C. वज्जहिं. 12. B. °कम्मेहिं; अवियलु; C. लब्भइ सुइ अवियलु. 13. A. छक्कम्मह; BC. छक्कम्मइं; C. भव्वु. 14. A. सो for जो; C. मोखु.

१८

॥ गाहा ॥

विहियाइ सत्थबुद्धिइ एयाइ मए गिहत्थकम्माइ
अमुणंतेण सुयत्थं जिणणाहपयासियं धम्मं ॥ छ ॥

ताइ मुणिहि सोहेवि णिरंतरु   हीणाहिउ विरुद्धु णिहियक्खरु
फेडिव्वउ ममत्तु भावंतिहि   अम्हह उप्परि बुद्धिमहंतिहि
छक्कम्मोवएसु एहु भवियह   वक्खाणिव्वउ भत्तिए णमियह
अंबपसाएं चच्चिणिपुत्तें   गिहिछक्कम्मपवित्तिपवित्तें
गुणवालहो सुएण विरयाविउ   अवरेहि मि मणेण संभाविउ
वारहसयहि ससत्तचयालिहि   विक्कमसंवच्छरहो विसालिहि
गयहि मि भद्दवयहो पक्खंतरि   गुरुवारम्मि चउद्दसि वासरि
एक्कें मासें एहु समत्थिउ   सइ लिहियउ आलसु अवहत्थिउ
णंदउ परसासणणिण्णासणु   सयलकालु जिणणाहहो सासणु
णंदउ अणिसु देवि वाएसरि   जिणमुहकमलुब्भव परमेसरि
णंदउ धम्मु जिणिंदें भासिउ   णंदउ संघु सुसीलविहूसिउ
णंदउ महिवइ धम्मासत्तउ   पयपरिपालणणायमहंतउ
णंदउ भवियणु णिम्मलदंसणु   छक्कम्मिहिं पावियजिणसासणु

XVIII. 2. सुयत्थं - श्रुतार्थं. 3. ताइ - षट्कर्माणि. 9. पक्खंतरि - श्वेतपक्षे.

[*Kadavaka 18.*] 1. B. विहियाएं सवुद्धीए एयाइं मए गिहत्थकम्मइं; C. विहियाइं सुबुद्धीए एयाइं; °कम्माइं. 2. BC. सुअत्थं; सम्मं for धम्मं. 3. B. ताइं; °हिं; C. मुणिवि; °अक्खरु. 4. BC. °हिं; °हं; °हिं. 5. A. पहु for एहु; B. एहु; °हं; णविहहं; C. छक्कमें वएसहु भवियहं; वक्खाणेंव्वउ; °हं. 6. B. गिहछक्कम्म; C. गिहत्थछ कम्म°. 7. BC. °हिं मि णियमणि. 8. A. °सयइ; °चयारिहि; B. वारहसयहिं ससत्तचयालिहिं marked above १२७४; °हिं; C. °सयहिं; चयालिहिं; °हिं. 9. A. गुरुवासरम्मि; B. गयहिं मि; गुरुवारम्मि; C. गयहिं; गुरुवारम्मि. 10. B. सइं; C. सम्मत्थिउ. 12. A. णंदउ अहणिसु वि; B. णंदउ अणिसु देवि वाएसरि; C. देवि for वि. 13. BC. जिणिंदि; A. सुसीलु विहूसिउ. 14. A. पयपरिपालणइमहंतउ. B. पयपरिपालणणायमहंतउ; C. पयपरिपालणु णायमहंतउ. 15. A. परकम्माहिपाविय etc. BC. छक्कम्मिहिं.

णंदउ अंबपसाउ सलक्खणु   अमरसूरिलहुबंधु वियक्खणु
णंदउ अवरु वि जिणपयभत्तउ   विबुहवग्गु पावियरयणत्तउ

॥ घत्ता ॥

णंदउ णिरु तामहि सत्थु इहु   अमरकित्तिगणिविहिउ पयत्तें
[19]जामहि महिसायरु मेरुगिरि-   णहयरु अंबपसायणिमित्तें ॥ १८ ॥

इय छक्कम्मोवएसे महाकइसिरिअमरकित्तिविरइए महाभव्वअंबपसायाणुमण्णिए
तवदाणहलकम्मवण्णणो णाम चहुद्दहमो संधि सम्मत्तो ॥ छ ॥ : ॥ १४ ॥

---

18. विहिउ - कृतं.

---

16. A. अंबपसाय; B. अंवपसाउ सलक्खणु for वियक्खणु (A.); C. अंवपसाउ वियक्खणु अमरसूरिलहुबंधु सलक्खणु. 17. A. °वग्ग; BC. °वग्गु. 18. BC. विहिउ for A. कहिउ; BC. तामहिं. 19. B. जामहिं; °णहयलु; BC. महिसायरु for A. महिंमारुय.

Colophon : B. adds महाक्व्वे; परिसमत्तो. C. End-script (पुष्पिका) :

A. संवत १५४४ वर्षे कुवार सुदि १० सनिवासगोलापूर्व्वम्नाए बलात्कारगणे सरस्वतीगच्छे साधुश्री जिणदास तस्य पुत्र पं. असपाललिषितं ला ।

B. इति षट्कर्मोपदेशाभिधानशास्त्रं समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥ संवत्सरेऽस्मिन् १४७९ वर्षे आषाढ सुदि ५ बुद्धदिने श्रीगोपाचलदुर्गे राजाश्री विरम्मदेवराजा प्रवर्तमाने ॥ गढोत्परे श्रीनेमिनाथचैत्यालये । श्रीकाष्ठासंघे माथुरान्वये पुष्करगणे भट्टारक श्रीभावसेनदेवा तत्पट्टे श्रीसहश्रकीर्तिदेवा तथा श्रीविशालकीर्तिदेवा–रामकीर्तिदेवा–षेमचंद्रदेवा—श्रीगुणकीर्तिदेवानां सिष्याः श्रीयशःकीर्तिदेवा [Leaf 94 B.] कुमारकीर्तिदेवाः हरिभूषणदेवा–आर्या जैतश्री–धर्म्मश्री संजमश्री शीलश्री चारित्रश्री धर्म्ममति विमलश्री सुमतिश्री एताषामाम्नाये अग्गोतकान्वये चतुर्मुखकास्तव्या। साधुयजने भार्या उदौश्री पुत्रजौतू। गूजरजतौ भार्या सरोपुत्रवाधू तस्य भार्या जोल्हाहीदुती सुहागश्री। पुत्र आढा। एतेषां मध्ये साधु जौतू भार्यासरो। तया निज ज्ञानावाणी कर्मक्षयनिमित्तं। इदं षट्कर्मोपदेशं शास्त्रं लिषाप्य। वाई जौतश्री शिष्यणी वाई विमलश्री तस्याः देवगुरशास्त्रपूजां विधाय महामहोत्सवेन वाई विमलश्रीयोग्य समर्प्पितं ॥ लिशितं पं०त रामचंद्र ॥ छ ॥ छ ॥ ज्ञानवान् ज्ञानदानेन निर्भयोऽभयदानतः। अन्यदानात् सुखी नित्यं निर्व्याधी भेषजाद् भवेत् ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ इदं षट्कर्म्मोपदेसशास्त्रं व्रह्मेयमातेन पं. ईश्वरविमलदासाय समर्प्पितं ॥ पठनार्थं ॥ [Leaf 95 side A.]

[Leaf 95 : side B.] एइ ता दंडइ। णाससिरकरचरणइं खंडइ। अहवा ताहि कंतु जइ पेक्खइ। ता विण्णि वि पुणु खंडहिं णिक्खइ। अहवा खरि वाविवि णिद्धाऽइ। वेल्लइं वंधेवि णयरे भमाऽइ। परयारिउ दुव्वसणें भुत्तउ। मरिवि जाइ णयरम्मि तुरंतउ। तहिं तत्तायवेल्लइं वंधेवि णयरे भमाऽइ। परयारिउ दुव्वसणें...

This is a cancelled side, as the lines are from this work; but while writing, the scribe through mistake repeated the lines and so cancelled the leaf. In order to save the paper, he has utilized the blank side to write the End-script.

C. अथ संवत्सरे नृपश्रीविक्रमादित्यराज्ये संवत् १५१२ वर्षे कार्तिकवदि शनिवासरे । पातिसाहि हुमायुराज्यप्रवर्तमाने सीहनंदस्थाने ग. श्रीविनयसुंदरशिष्यमुनिधर्मसुंदरेण पुस्तकं लिषितं ॥ १ ॥ छ ॥ शुभं भूयात् ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिषितं मया । यदि शुद्धमशुद्धं वा । मम दोषो न दीयते ॥ १ ॥ संकोडियकरचरणं । उग्गग्गीवा अहोमुहा दिट्ठी । जं सुह पावइ लेहो तं सुह पावइ... दुज्जणउ ॥ २ ॥ छ ॥ शुभं भूया ॥ श्री ॥ छ ॥ १ ॥ श्री । : ॥ १ ॥ ॥ १ ॥ मांगलां भवतु ॥ ॥ ग्रंथस्य शंख्या ३८०० [Leaves 113]

NOTES

SANDHI : 1 :

This Sandhi is an introductory one. It contains obeisance to Five Dignitaries, Tirthaṅkaras, saints, and good people as well as bad people. It contains the salutation to Sarasvatī and other Śāsana-devīs. It introduces the subject. The topic of देवपरीक्षा is discussed. It states the nature of god fit to be worshipped. It then mentions the worship of the Jina with eight objects and states the six types of actions to be done by a proper worshipper of the Jina.

[*K*. 1]

3. वसुगुणसंजोयसमिद्धाणं (T.) endowed with the contact of eight (वसु) merits like सम्यक्त्व and others. [T = Skt. Tippaṇī given below the Text.]

5. सतिसुद्धिए [सत्रिशुद्धया] endowed with three types of purity, of body, speech and mind. 11. पयडियसमय —who have declared their own doctrine. [प्रकटितस्वमतान्]. The [T.] gives a different explanation.

[*K*. 2.]

2-5. The puns are explained by T.

7. होज्जउ should be होज्जहु [भवेयुः]

In 4. T has ग्रंथैः ; it should be अंथैः .

[*K*. 3]

7. तावसुहावण should be तावसुहाधण as is given in T.

8. On account of the doubt to distinguish the good and the bad, here their merit is not contemplated ; but their praise is done only on account of the convention.

10. T. कपीनां should be understood as कवीनां (of the writers).

[*K*. 4.]

2. Metrically ते अवसु वि दोहयमइ वहंतिः They i.e. the critic and the cowherd both bear the sense of a person who milks ; just as

a cowherd by giving oil-seed cakes takes out milk, in the same way, a critic by rendering praise to bad people takes out the nectar of speech. Read: गोपेऊमु in the text.

3. Thus again respecting all without exception—all who live satisfied for the sake of others. B. णिरवसेस and सतोस as adj. of जे.

4. महीयडु वहुपएसु—We have to take वहुपएसु 'having extensive territory' as the adj. of देसु.

5. सुरहं पासिय (= सुराणां पार्श्विकाः) belonging to gods.

[*K.* 5.]

3. णिववंदिग्गदेवतणुजायउ- the son of King Vandigga-deva. The name suggests that king Kṛṣṇa belonged to the clan of the southern Cālukyas. दरिसिय (BC.) is a better reading than दरसिय.

4. Read विज्जउ for बिज्जउ.

9. T. अमृतगति should be अमितगति the renowned poet-saint.

[*K.* 6.]

This K. gives the genealogy of अमरकीर्ति the writer in detail. अमितगति had a disciple named शांतिसेन. शांतिसेन had a disciple अमरसेन who was the head of the माथुरसंघ. अमरसेन had a disciple श्रीसेन. श्रीसेन had two disciples: (1) चंद्रकीर्ति and (2) अमरकीर्ति, the writer of the present work.

2. हयदुरेणु-हतानि दुष्टानि एनांसि (= पापानि) येन सः One who had destroyed wicked sins.

10. वंभवेण अणुजायइ (T.) अमरकीर्ति was requested and supported by अंवाप्रसाद the son of चच्चिणी and गुणपाल. अंवाप्रसाद was the younger brother of अमरकीर्ति who had already taken initiation as a monk. अंवाप्रसाद belonged to the Nāgara clan of Banias. He is addressed as वणिवरगुणवालपुत्त सावयवर [Sandhi 5 ; K. 1. l. 8.].

[*K.* 7.]

In the form of request by Ambāprasāda to compose the present work, the author takes the opportunity to enumerate the works composed by him.

9. गुरुकुलु तायहो कुलु— the special mention of the father's family confirms the view that अंवाप्रसाद was the younger son; while अमरकीर्ति was his elder brother.

11. पेच्छहि = प्रेक्षस्व ; not पश्यन्ति as in T.

13-14. मंत्र, ओषधि and देव's power is not seen that sure and eternal as the poet's power is seen; because a poet enters the body of another and makes the other of immortal body. सीसइ = [कथ्यते]; पदीसइ = [प्रदृश्यते].

[*K.* 8]

2. सुहु (B.) = [सुखं] is a better reading then सुह (A. followed in the text.] सुहु संचइ = [सुखं संचिनोति].

3. Without them the human life of a prideless devotee is like the tits on the throat of a goat.

4. इयकम्मु पवित्तउ = T. the sinful act has been done by me. [= प्रवृत्तम्] C. दुक्कम्म पवित्तउ.

7. कण्हउरवंसविजयध्द्दय—the banner representing the success of the (royal) family of the town of Kṛṣna (the ruling king of Godhra) cf. I 5. I. पालइ कण्हगरिंदु पहाणउ. अंबप्रसाद was his minister.

8-9. enumerate the six religious acts of a householder. समइसुद्ध should be समयसुद्ध = [स्वमतशुद्ध] pure according to one's own doctrine.

10. रयणत्तयजुत्तउ—accompanied by three gems Viz. दर्शन, ज्ञान and चारित्र. सल्लहि चत्तउ—bereft of six shafts i e. six evil qualities. गुण सीलंतउ—practising merits.

[*K.* 9.] This K. describes देवपरीक्षा

4. मिच्छु = [मिथ्यादेव :]

5. तहो परिक्ख अमुणंतउ—not thinking about the scrutiny of that (false god)

7-9. show the contradictions of the devotees of Viṣṇu and Śiva (= अष्टमूर्ति. T.). Viṣṇu took the incarnations of a boar and a fish.

[*K.* 10]

2. णिग्घिणाइ should be णिग्घिणाउ – [निर्घृणाः] [= देवताः मत्वा निर्घृणः वंदते]

6. Note देवइं in neuter gender. [= विकल्पयन् T. कुर्वन्]

9. From this line onward the author describes the false gods who themselves do not realise a doubt (about their own

acts) in their minds. They put their hand for holy name-repetitions on the rosary. Read अक्खमालजावहि. Take जाप्येषु against T. जाप्यै :

II. दारुयणकयग्गहु = [दारजनकृताग्रहः]; पवंचइ [= प्रवञ्चयति deceives] as against. T. प्रपञ्चयति = विस्तारयति.

[*K.* II.].

I. वित्तक्किउ [= वितर्कितः] accepted for metre as against B. वियक्किउ. Who is referred by names by cowherdesses. I-2. describe कृष्ण. 3. Indra. 4. चन्द्र.

5. Read वत्तहि for वत्तिहि = वर्तन्ते.

8. How can they inspire others for a pious act ?

[*K.* 12.]

This K. describes the nature of true god. The attack is against Śiva.

[*K.* 13.].

I. चउणासेहि-नामस्थापनाद्रव्यभावतन्न्यासः । [तत्त्वार्थसूत्र. १. १. ५.]. The name, installation, the form and the idea.

3. Without a name, he is like a piece of stone.

5. भावपूजा is laid down for the monks; while द्रव्यपूजा (objective worship) is laid down for the pious householders.

9-10. The अट्ठपयार पुज्ज is enumerated in these two lines. The eightfold worship should be performed with (1) water; (2) fragrant things; (3) rice; (4) food-offering; (5) flowers; (6) the lighting of a lamp before a deity; (7) incense-burning; and (8) the offering of fruits. For each of this form, the author has devoted one Sandhi. With the first introductory Sandhis there are eight other Sandhis, each one giving a story in praise of each of the eight forms of worship. Thus from the second Sandhi onward to the ninth Sandhi, there are eight stories.

II-12. The end of the Sandhi mentions directly or by pun the name of the writer अमरकीर्ति and his patron अंबाप्रसाद.

SANDHI : 2 :

The ध्रुवक introduces the topic of the Sandhi i.e. the bathing of the deity with water.

[*K*. 1.]

10. It is better to read with B. तिह सोहइ जिह लोयह सत्थहि. Just as it appeared nice with Brahmins reciting scriptures, in the same way it appeared nice with the crowds of people.

11. पवरच्छरपुण्णउ = प्रवराक्षरपुण्यकं (for the town) प्रवराप्सरापूर्णं (for the celestial town).

12. Rather correct T. अध्ययन, अध्यापन, यजन, याजन, दान, and प्रतिग्रहः.

13. [= अतिवर्गः हूयते] the fire is offered oblations.

15. लक्खणु—grammar.

17. Better to read पालियकुलमज्जायउ.

[*K*. 2.]

3. Read विणयपवित्तिइ by activity full of modesty, she carries out orders. (पेसणु साहइ).

7. I shall perform your father-in-law's twelfth-day after-death ceremony (बारसि) by giving earthen pots full of water which will be capable of destroying his sins.

8. सरहु-'from the lake'. Not as in T. सरहु = गच्छ.

13. जिणधवलु like जिन-वृषभ in the sense of the best of the Jinas.

14. सहासइ [= सहस्रेण]

[*K*. 3.]

4. Read with B. बहुपुण्णु.

5. Read निच्छऍवि = निश्चित्य with the concensus of the ABC. texts in the place of णिएवि. There is no metrical break.

6. Read सहिइ or सहिए for सहिय. Ms. A. has the tendency to write य for इ or ऍ.

7. तहि वत्त—[तस्याः वार्ताम्] the news about her.

8. दुद्दंसणे णेवि—having taken it to (the temple of) those possessing a wrong system of religon. (T.)

[*K*. 4.]

1. सो दियतियाइ वुत्तो (B.)–'He was spoken by a Brahmin woman'. not a bad reading; though नियवि 'having seen' is supported by AC.

3. B. पमग्गहि is a correct reading.

[*K*. 5.]

4. Read एयभवासिउ (= एकभवाश्रितं); B. तुट्ठिउ and पयट्ठिउ are better readings.

6. णाइ णिच्चलमइ (= न्याये निश्चलमतिः).

9. Read सवित्तिहि for सचित्तिहि. See T. The reading is supported by BC.

[*K*. 6.]

1. BC. read तस्स य for A. तस्सा.

2. Note the pun on विहि.

7. अवहीसरु—the master of अवधि knowledge by which one can see past births.

10. मिल्लेविणु साहणु—having left aside the army.

[*K*. 7.)

5. सम्मज्जिउ (= समर्जितं) earned; म is duplicated and conjunct metri causa.

[*K*. 8.]

2. मेल्लिवि is a better reading (B.) than (A.) मिल्हवि as in the text; तुह + आवेइ = तुहावेइ.

4. पासंडियदेउलि—in the temple of a sect having false tenets.

6. A. आइ = Sk. अनया; B. has अहिउ for आइ as the reading.

10. चिरसरूउ (= चिरस्वरूपं) her previous condition, she told him.

11. Read णियचिरपावपणासिणि

[*K*. 9.]

8. तहे जायवि मूयइं—of her who was born, he parents died. जायहि would have been correct.

11. Read तुहुं for तुह.

13. तुज्झ should be taken of 2 मात्रा s.

14. Read with BC. कुंभसिरीणामें

[*K*. 10]

The whole kadavaka is in त्रोटक.

7. Read णियहत्थु; BC. have ठवेविणु for A's ठवेप्पिणु as in the text.

[*K.* 11.]

14. The names of the patron and the writer are given by way of pun.

SANDHI : 3 :

The general ध्रुवक of the Sandhi introduces the topic of besmearing the body of the Jina with fragrant things. The praise of this form of worship continues upto line 12 of the K. 1. The ध्रुवक of the Sandhi and the घत्ता generally have the same metrical form. It is 6 + 8 + 13 = a + b + c. where a and b rhyme and c rhymes with [6 + 8 + 13 = d + e + f.] f of the second line.

2. Accordingly चंदण is redundant in l. 2. जोअइ = sk. योगेन. If we take अइमसिणहिं then we should take सो for तो which would be better.

[*K.* 1.]

7. Better to read : सुमाणुसजम्मु and सो to connect with जो (l. 5.)

10. Read with B. सुरत्त-णरत्त-खयत्त-पहुत्त = sk. सुरत्व-नरत्व-खगत्व-प्रभुत्वम् ; A. पहुंतु in the text does not give sense and is metrically incorrect. B. तासु is a better reading than ताह (A.) in the text.

[*K.* 2.]

8. जइ = यदि introduces the desire of the queen.

9. ण्हाविज्जहिं and पुज्जिज्जहिं as in B. are better readings; A. has ण्हाविज्जइ and पुज्जिज्जइ as in the text. A. has that tendency throughout to write Pres. 3rd pl. by इ instead of हिं. Hemacandra recognises इं as the termination of Pres. 3rd. pl. and A. has a tendency to drop अनुस्वार. This way alone can A. be defended.

14-15. बिण्णि वि जणइ उत्तरियइ = Both the persons came down. Mark. जणइ nom. pl. neu. cf. G. वन्ने जणां उतर्यां. जा in l. 14 connects the K. 2. with K. 3. by तामहि in K. 3 line 1.

[*K.* 3.]

2. णासइ—runs away; cf. G. नासवुं; similarly भग्गउ cf. G. भाग्यो : ran away; the past tense to represent the present tense.

3. जाइ–sk. जायया; ससज्झसाइ sk.ससाध्वसया. In the place of जाइ, B.'s ताएं would be still better.

13. Read फासुयजलु; the inverted commas become complete at the end of K. 4. lines 1-2., the whole रचिता.

[*K.* 4.]

7-8. मुणि and जणि should have णि taken as long to fulfil metrical requirement of 2 मात्रा s. Hence B. मुणे and जणे. So also in lines 11 and 12 where हु in लहु and सहु should be read long.

11. ताइ in T. = तया श्रुतमत्या is wrong तया शुभमत्या.

16. सुइमइणा goes with णरवइणा; by the king having a pure mind.

19. साहुसरीरहो is better : Instead of पक्खालियमलु, read पक्खालहु मलु supported by BC. 'to wash out the dirt of the body of the sage'.

[*K.* 6.]

3. एक्कपक्खि वोलीणइ—When one fortnight passed.

6. तुह सीसइ—It is told to you T. सीसइ = कथ्यते.

7. Read तग्गयमाणसु साहु णियच्छहि.

13. By all (अविहायहि) the four groups of gods viz. भवनपति; व्यंतर; ज्योतिष्क and वैमानिक. Cf. तत्त्वार्थ. 4. 3. देवताश्चतुर्निकायाः। that sage who obtained the absolute knowledge was praised.

[*K.* 7.]

11. Read मुणिवरतणु

[*K.* 8.]

12. Read सभज्जु (B.)

14. णं कइमइयहे—as if to the talent of a poet.

[*K.* 10.]

The second birth-story of शुभमति born as मयणावलि begins with line 10. K. 9. She does not choose a विद्याधर-husband. She chose king Siṃhadhvaja, the king of सुरपुर.

4. The mention of रण्णा as the wife of the sun.

[*K.* 11.]

11. तंमि = sk. तदपि also in line 13.

[*K.* 12]

The story of a parrot to his mate informs मयणावलि of her previous birth and her sin.

4. BC. णिविड्ड better than A. णियड्ड as in the text.

9. Read the inverted commas before उवकप्पिउ; cf. VKC. 4.95. तेण वि सा परिभणिया चरियं उवकप्पियं तुह कहेमो; again in VKC. 4.96. just as in our text the narration-outline जह जयसूरो राया सुहमइनामेण तस्स जह भज्जा। जह अट्ठावयगमणं मुणिणो जह गंधपूयाए ॥ etc. cf. with जिह in our text.

10. Read with B. अट्ठावइ for A's अट्ठावय as in the text. A. has the tendency of writing such इ as य. We shall have to read however the adj. °महिय of अट्ठावइ as it is to rhyme with सहिय. Similarly in l. 12. read B. देवलोइ गइ for A's देवलोयगइ as in the text.

[*K*. 13.]

2. णियत्तियं—turned back; removed.

7. जइ has its counterpart ता in line 10.

8. B. ण्हवणु instead of ण्हवण (A.); A. has a tendency to drop. उ of nom. sg. Similarly in l. 12. सम्मुहु (BC.) while सम्मुह (A.) in the text where to read सम्मुहु is better.

13. Take तामहि with जामहि in l. 11. (सुयमिहुणु) गयदंसणु संजायउ.

[*K*. 14.]

2. जं मि=यदपि. But cf. C. महु चिरचरिउ जम्मु; but B. has जम्मि=यदपि.

8. Misprint: Read दुग्गंधु.

13. c. in line 13 contains 12 मात्रs; hence B.'s णिमव्त्रिउ is given up in f in line 14, for णिम्मिमउ(A.), to have the accord of 12 मात्राs in the stanza though however such irregularities happen with this writer.

[*K*. 15.]

1. परितोसिउ = sk. पारितोषिकम् a reward.

4. °दलवट्टणि = (D.) = °मर्दने; destruction.

8. सहहि = sk. सभायाम्।

[*K*. 17.]

5. पुण्णहि सत्तदिणहि = पूर्णेषु सप्तदिवसेषु loc. absolute.

10 A woman can not have the knowledge of scriptures.

[*K*. 18.]

6. A. होउ-कोउ; better to read (BC.) होइ-कोइ.

7. Read करि रयणु, Cf. VKC. 4. 126. विहिणो वसेण सुंदरि रयणं नियकरयलाओ पब्भट्ठं। पुणरपि करयलचडियं को मुअइ वियक्खणो पुरिसो ॥

[*K.* 19.]

7. रयणचूलणंदणु—VKC. 4-132. पवणखेयरसुय त्ति।

[*K.* 20.]

8. Misprint: Read वायामहुरत्तें.

9. उववासहि = skt. उपवासयसि.

12. संयइसंगें = skt. संयतिसंगेन.

[*K.* 21.]

2. अइअवगगउ = अति-अवल्गुकम्—extremely bad. T. gives अवगगउ = (D.) स्वाधीनः cf. G. आगवुं. 'special'.

3. णियमुत्ति = निजमूर्तिम्—his own form.

4. Read झाणु (B) for झाण (A.)

9. Read सविलक्खु.

10. चउपासहिं = चतुःपार्श्वेषु = on four sides, i.e. all around her.

11. भावणउ = द्वादशभावनाः (T.)

[*K.* 22.]

3. णरयावडि— in the well of hell.

4. A. अस्स should be rejected for अवस (BC.) = for certain. अस्स is the Pkt. form.

7. Read मूढ°

14 Read हुउ for misprint हुउउ.; हउ in the sense of मया; मया शुभमार्गे निधेयः।

[*K.* 23.]

4. Note the peculiar construction. हउं = मह्यम्।

8. Read भावेवि for लाविवि (A.)

10. Read परिपालिवि.

13. पुहईसरत्तसुहु (B.) is better. C. has a different reading equally good.

SANDHI : 4 :

This Sandhi tells the story in praise of अक्षतपूजा and it begins from line 8. The ध्रुवक is of 16 + 16 ॥ 16 + 16 मात्राs. and so also घत्ता of every kadavaka of the Sandhi.

[*K.* 1.]

1. Just as there is pun on अक्खय = (1) अक्षत = rice. (2) अक्षय—the imperishable state of absolution; in the lines 3–4. also there is a pun on अक्षत.

4. सुइभावाहं [अक्षतानां] = there is no birth seen of the rice which are pure in condition as no sprout springs from rice.

8. The story begins in praise of the पूजा of जिन with rice.

13-15. The description of the mango tree with punned comparisons: सहलु = successful (2) having fruits; सुपत्तु = highly deserving person (पात्र); (2) Having good leaves (पत्र). हरियच्छाउ णं तक्करु : (1) हरितच्छायः सहकारः (2) हृतच्छादः तस्करः a thief who has removed the covering. T. is obscure.

17. णवजोव्वणि–perhaps नवयौवनया कीर्या; The termination in that case must be considered as dropped; or=नवयौवने in the fresh youth.

[*K.* 2.]

5. Read णियकज्जु (B.) for णियकज्ज (A.) as in the text.

6-7. They call women मुग्धा (possessing no guiles) on this account: Not revealing (=रक्षित्वा) the secrecies of the husband (=रक्षित्वा प्रियरहस्यानि), she reveals her own twofold (external and internal) secrecies useful (साध्यानि) to the husband. पियरहसिहु (BC.) rather unusual. The line is rather obscure.

The clever husbands cheat women who put faith in them. [विश्वस्ताः (नारीः) विचक्षणाः (नराः) वञ्चयन्ते]

7. Having taken them in confidence by the sin of cheating, the merciless husbands take advantage of their women with a bad intention (= असुहावें).

13. रक्खयाह पिक्खंतह—(Genetive absolute) In spite of the guards observing.

[*K.* 3.]

7. रक्खिओ वि—though cornered.

9. पासि वप्पियाहे = In the net (spread) from the rice-field (वप्पिया). VKC. III. B. मंडियपासेहिं (= In the nets spread out)

[*K.* 4.]

9. चडावइ परिणु--piles up the debts of others cf. G. पारकुं ऋण चडाववुं.

[*K.* 5.]

5. ण करइ मज्झु वत्त—does not talk with me. G. मारी साथे वात करतो नथी.

9. Read देहि (B.) for देइ (A.) as in the text. खाणि पाणि–cf. G. खान-पान; खाणी-पीणी. In eating and drinking.'

[*K.* 6.]

5-6. Drop inverted commas l. 5. बहु देवि धणं etc. Insert them before " पइ तुट्ठियइ etc.

14. Drop inverted commas before अह and put them before l. 15 " ओसहिजुयलं etc. For l. 14. Read ताए विहियं अह ताहे हियं. Note T. for विहियं. The " are over at the end of line 2. K. 7.

18. Read जीवियव्वु, B. ता एयइं = then by that herb A. Reads तायइ; probabably it is लायइ; ता and ला are often confused in the Ms.

[*K.* 7.]

3. Read णरिंदपासि.

5. Read विज्जु (B.) for विज्ज (A.)

7. रोवहु लगउ = cf. G. रोवा लाग्यो.

[*K.* 8.]

3. Read वराडिय-समु—worth a cowrie.

6. मसाणु जाम [= श्मशानं यावत] upto the burning ground.

8. Read कज्जु.

[*K.* 9.]

3. Can be read पिय णेहें; पिय to be taken with सा.

11. The she-parrot points out that she was the nun born as a she-parrot and her story ends.

[*K.* 10.]

3. Note सूयउ sk. शुकः ; the lengthening of सु to सू ; so also in line 10. सूई.

6. Read खित्तवालु; acc. to B. खेत्तवालु.

7. देवउ = देयम् ; दातव्यम् ; B. एयहं पइ—‘ before their feet ’ is a better reading.

8. From this line onward the story of a parrot and its two wives begins.

13. T. takes लहु = लघुशुकी.

[*K.* 11.]

2. पक्खिजाइ = by the wife of the bird (who felt mercy). She secretly left the egg, having taken it there. Acc. to T. पच्छण्णु पक्खिजाइ = the she-parrot concealed herself. जाइ = जायया. BC. have however the reading पच्छण्णु; A. पच्छण्ण.

[*K.* 12.]

In this कडवक—शुक = हेमप्रभ-नरपति; लघुकीरी = रति-राज्ञी; गुरुकीरी = जगत्-सुंदरी-राज्ञी and the story of their other births proceeds.

[*K.* 13.]

10. काइ वि ण काइ—note the idiom.

[*K.* 14.]

6. भइयइ कलुसिउ—became agitated with fear. [= sk. भयिक्या]

11. गेहगवक्खहो आसंघेविणु—Having resorted to the window of the house.

12. णीराइउ and कंतिविराइउ are the adjectives of णियसरीरु.

13. Read inverted commas after संहरि.

14. अवरत्तउ = I have no repentence for losing my life. See T. more difficult (to abandon), cf. 4.19.14. अवरत्तउ = repentence.

[*K.* 15.]

10. जेम (line 9) is related to तेम.

14. रइजीविउ where रइ (= रइहे) is to be separately understood to go with जाइ (= sk. यया.)

[*K.* 16.]

13. The work which was spoken by me has gone oblique. वक्करु = sk. वक्रं; G. वांकु. T. हास्यं न—as a joke cf. हरिभद्र's नेमिणाहचरिउ St. 844 :

सुयणु नीहरि कयलिभवणाउ
परिहासह न खमु हउं एयमित्तु वक्करु न मुंदरु ॥

Here वक्करु = a joke ; but T.'s न is not in the text.

[*K.* 17.]

3. एम (A.) and ताम (B.) are equally good readings.

10. A.B. read पडलुए ; Cf. VKC. III.

129-130. पालइ सा तं रज्जं पत्तो रयणीए पच्छिमे जामे ।
जयसुंदरीए पुत्तं आणावइ रोयमाणीए ॥ १२९ ॥
तं न्हाविऊणं बालं चंदणपुप्फक्खएहिं पूएउं ।
पडलय-उवरिं काउं ठावइ दासीए सीसंमि ॥ १३० ॥

The word is पडलय = पडलुय 'a basket,' while रोवंतिहि goes with जयसुंदरिहि in line 9. Also cf. पडलुए in line 15. A.B. while C. पडलिं

12. अइभत्तिरसुल्लिय = sk. अतिभक्तिरसार्द्रिका.

[*K.* 18.]

1. मुअवि = मुक्त्वा = T. संस्थाप्य. T. मायमयं is मायामयं i.e. 'illusory'. 'produced out of magical power.'

4. Read जंघोपरि for जंधोपरि a misprint.

12. पइ = पति (Voc.); or त्वया.

[*K.* 19.]

1. भामिऊणं—having turned round.

5. चिरजम्मायउ etc. who can ward off that which has come due to the (actions of the) past birth ?

11 णिज्जंतिय = sk. नीयमाना being led.

14. निवरु = sk. नृवरः the king.

[*K.* 20.]

The motif of Oedipus complex so common in popular story-tradition.

12. वत्त करंतउ = making a talk; G. वात करतो.

[*K.* 21.]

लघुशुकी became रति. लघुशुकी had two young ones. रति had also two children. The two children died and became a pair of gods. The son of जयसुंदरी. (who was a गुरुशुकी with one young one) became her son who was kidnapped, and named मदनकुमार by the Yakśa prince. The pair of gods informed the mother and the son, that they were on the point of having an incest. See also T.

[*K.* 22.].

3. खरयम्म [खरकर्म-] (A.); BC. खरधम्म- A. is better 'the rough act.'

12. मा रक्खहि—do not keep back.

[*K.* 23.].

5. पइ वद्धावहु—to inform (lit. to give you an increase in joy to) you.

14. cf. VKC. III. 169. जेणेसो संदेहो तुट्टइ मह जुण्णतंतु व्व.

[*K.* 24.]

6. Read किण्णालिंगहि.

[*K.* 25.]

3. एयजम्मे = sk. एकजन्मनि.

SANDHI : 5 :

[*K.* 1.]

4. पसिद्धि is metrically not necessary; hence though occurring in the Mss., it is wrong.

8. वणिगुणवालपुत्त [sk. वणिग्-गुणपाल-पुत्र.] shows that अंबाप्रसाद was a Bania belonging to the Nāgara clan.

15. विह in square brackets is metrically unnecessary.

16. C. सुविसुद्धयहि is metrically correct and should replace BA. Texts. सुविसुद्धहि.

[*K.* 2.]

1. Contains 25 मात्राs; it should have 21 मात्राs; hence metrically faulty.

6. सवक्किहि केरउ of the co-wife; केरउ is rarely found as a postpositional word in this work.

14. sk. यत्र परदृष्टिः न [वर्तते]; (न) परवचनं श्रूयते. ण is to be taken both ways by देहलीदीपकन्याय; or : परदृष्टिहे the term. dropped : of the tenets of others. बधिर + अंधल + स्य — of a deaf and blind person.

[*K*. 3.]

1. In reading-notes धेत्तुं (AB.) is a misprint ; it is घेत्तुं.

6. सहसंति for सहसत्ति which is more correct, is accepted to rhyme with रुवंति.

8. दंसणमुद्धि—confused to see that.

12. भिंग-सराल a row of bees सराल = a row.

13. उक्कारिय = sk. उत्कारिता raised.

[*K*. 4.]

5. गुत्तिहि गुत्तउ—तत्त्वार्थ०. 9.4. सम्यग्योगनिग्रहो गुप्तिः । i.e. the control of threefold evil activities of body, speech and mind.

8. भणिवि—having spoken or considered. cf. G. भणि–towards.

[*K*. 5.]

1-2. cf. VKC. IV. 20. इक्केण वि कुसुमेणं भत्तीए वीअरागपूयाए । पावइ पवरविभूइं जीवो देवासुराणं पि ॥ छिज्जइ [sk. छिद्यते in the sense of परिछिद्यते] is measured, is limited to.

4. °कारिय = कारिता ; T. पूजा refers to पुज्जा in line 5.

10. जम्मइ [*जन्मति = sk. जायते]

12. बहुआवइ [sk. बहुआपत्कः] consisting of many miseries.

20. अइ° etc. = sk. अतिपवनाहतकदली.

[*K*. 6.]

10. Read line : जिणपूयाविहाणसुपसण्णिय as one compound ; and it is supported by BC. ; विहाणु (A.) is to be rejected.

[*K*. 7.]

6. Read जिणपूयाबुद्धि कयायर.

[*K*. 8]

2. Read तणुविलग्गथीसंकइ = sk. तनुविलग्नश्रीशंकया.

[*K*. 9.]

4. तणि वग्गइ = sk. तनौ वल्गति—jumps in the body.

6-7. सरलहिं adj. of णयणिहिं.

9. पडिहि = sk. पटिकायाम् ie. On a piece of cloth; cf. VKC, पडए = sk पटके.

[*K*. 10.]

3. T.C. आश्रयति (= आसंघइ); विश्वासं करोति (= वीसंभइ)

11. दाणरसुल्लिउ = sk. दानरसार्द्रः; °उल्लिउ acc. C.T. is taken as स्वार्थतद्धित.

[*K*. 12.]

2. Read कय पइज्ज = sk. कृता प्रतिज्ञा.

10. खिज्जउ = sk. क्षीयताम्.

[*K*. 13.]

3. चउहि मि गइहि—तत्त्वार्थ० 8. 11. नरक-तैर्यग्योन-मानुष-दैवानि; the four migrations of the जीव are नारक, तिर्यक् मनुष्य, देव cf. line. 5.

6. सण्णिय [=sk. संज्ञिक] cf. तत्त्वार्थ० 2.25. संज्ञिनः समनस्काः । also cf. तत्त्वार्थ० 2. 11. समनस्काः ॥ From this will be understood संज्ञिक and असंज्ञिक divisions of संसारिजीवाः (तत्त्वार्थ० 2. 10.). The divisions of त्रस and स्थावर [=विकलेन्द्रिय] Cf. संसारिणस्त्रसाः स्थावराः ॥ १२ ॥ पृथिव्यम्बुवनस्पतयः स्थावराः ॥ १३ ॥ तेजोवायू द्वीन्द्रियाश्च त्रसाः ॥ १४ ॥ तत्त्वार्थ० २. ११-१४.

[*K*. 14.]

5. अवायरु [=sk. अपादरः] not respected; distant from. cf. T. अगोचरु.

6. वयइ सभावणाइ—हिंसानृतस्तेयब्रह्मपरिग्रहविरतिः व्रतम् ॥ १ ॥... तत्स्थैर्यार्थं भावनाः पञ्च पञ्च ॥ ३ ॥ तत्त्वार्थ० 7.3. According to the Digambara tradition, Sūtras 4, 5, 6, 7, 8. are additionally given in तत्त्वार्थ० to state 5 भावनाs for each for the 5 व्रतs. Correct T. सभावणाइ.

7. आराहणसुत्तइ = (sk. आराधनासूत्राणि) of the Digambara tradition.

SANDHI : 6 :

[*K*. 1]

5. वहुविंजणइ [=बहुव्यंजनानि] (1) having varieties of dishes; (2) Having many व्यंजनाs.

9. The story begins from this line.

10. अवसवणु [=sk. अपश्रमणः] a mendicant following a faith contrary to theirs.

[*K.* 2.]

10. Read तहि; विहियमहारइ=[sk. विहित-महा-अरतिः]

13. चिर-पुरिसह रोड-समुद्धरणु—remover of the poverty of his ancestors.

[*K.* 3.]

1. णेसरे=D. सूर्ये; a form that might have come into existence by dropping of दि from दिणेसर.

2. रोड+अवडि—D. रोड poverty+अवड a well. in the well of poverty.

[*K.* 4.]

3. बप्प—an exclamation. cf. G. बापु, बाप. meaning a father; cf. sk. तात.

10. खेडहो लग्गउ=cf. G. खेडवा लाग्यो.

[*K.* 7.]

12-14. Contains the generalisation.

[*K.* 8.]

7. B. णियहुं=णियहु 'to see'; the अनुस्वार is redundant; B. has a tendency for such अनुस्वारs.

8. Having abandoned the kings described by the she-attendant, she, herself, having driven (पिल्लिवि=प्रेर्य) the she-elephant at that time etc.

10. Read जणणीजणणु as समाहारद्वन्द्व.

13. ताएं (BC.) पिल्लिय=तातेन प्रेरिता.

[*K.* 9.]

7. एयहे ताउ=sk. एतस्याः तातः

10. C. उद्दालेवि having forcibly snatched; उद्दालेहु=(you) snatch forcibly.

13. अज्जु for अज्ज=अद्य.

13-14. वरिट्ठउ पडिगाहिउ=accepted as the best one.

[*K*. 10.]

16. मारइ and पच्चारइ to be taken in passive voice if इणइ = एतेन (?) इणइ should be taken as इदानिम्—'by this time' to avoid grammatical exigency; and सो should be taken as the subject.

[*K*. 11.]

2. Drop inverted commas after जाणिज्जए and take the words l. 2 to l. 5. within inverted commas.

14. माणससुक्खासिउ = sk. मानससौक्ख्याश्रितं

[*K*. 12.]

8. बिहि भज्जाहि—with two wives; the first wife when he was a peasant and the second one शृङ्गारवती.

[*K*. 13.]

3. तउ बारहपयारु = तपः द्वादशप्रकारम्; cf. तत्त्वार्थ० 9. 19-20. Six kinds of penances (बाह्यं तपः); six kinds of आभ्यंतरतपः totalling 12 kinds of penances.

[*K*. 14.]

The first two lines of the K. are not खंडक of 13 + 13 ॥ 13 + 13 मात्राs. This is unusual.

SANDHI : 7 :

[*K*. 1]

The general ध्रुवक : 15 + 12. मात्राs. The special ध्रुवक of each K. is आवली of 20 मात्राs each line.

3-6. The final ए of all the four lines is to be taken short. Correct the misprinted l. 6 and read : सज्जणपियरबंधुसुहिसुहइ मंडए; if we take the last ए short, there is the lack of one मात्रा.

10. पंचकल्लाणइ = जिन's च्यवन, जन्म, दीक्षा, केवलज्ञान, मोक्षप्राप्तिसमय.

13. The story begins from this line.

15. मेहणाउ = sk. मेघनामा cf. VKC. V. 4 : तत्थ पुरे णरणाहो मेघो नामेण वसइ सुपयावो।

[*K*. 2.]

5. रुद्रदत्त (father) and नंदा (mother); समाहारद्वन्द्व

16. Better read मणि for मुणि.

[*K*. 3.]

5. The first half of the line lacks one मात्रा; 5-7 show that both the friends become goddesses. 9-10. one whole sentence दुण्णि वि (l. 4.) subject ठवंति (l. 14) and जंति (l. 15) verbs.

9. परोप्परु दंसणि जायए etc = sk. परस्परं दर्शने जाते जातिस्मरणे पुण्यसहायके (loc. absl.).

10. चिरु जाणिवि—Having known the past.

15. Better सुरठाणे for सुरठाणें in the text : to the place of gods.

[*K*. 4.]

7. णियंतहो is wrong; Read सयलणिसंतहो—of the whole harem sk. सकलान्तःपुरस्य. cf. Sandhi 9. 1. 10.

12. हरिसें पेल्लिय—sk. हर्षेण प्रेरिता because she got the opportunity to kill her cowife.

14. णिक्खिय—T. gives गाडी 'a cart'. She could not move; she saw her with her eyes; she was like a cart tied to a post. cf. गु. खीलो tying post for a domestic animal.

[*K*. 5.]

1. Read सिग्घु = sk. शीघ्रम्.

13. समहिट्ठिउ = sk. समधिष्ठितः

14. Read पणवंतु य पुज्जंतु य सइ जिणु unless both the king and the queen are to be taken as the subject; perhaps it would be abrupt in the context.

15. जिण वंदण = sk. जिनान् वंदितुम्.

[*K*. 6.]

1. Read तहो i.e. of the चारणमुणि

6. B. वायएं while AC. भासइ; from the stand-point of meaning both mean the same.

8. C. अब्भुयभाविणि is better.

10. वंदणहत्तिए; the reading in ABC. are the same without much variation. 'for the purpose of bowing down' sk. वंदनभक्तये.

[*K*. 8.]

3.4. अरुहभासिओ is the adj. of धम्मु.

16. Note the reference अच्युतस्वर्ग reminiscent of the Digaṃbara sect.

SANDHI : 8 :

[*K*. 1.]

9. The story begins from this line. वयरसीहक्खु = sk. वज्रसिंहाख्यः (T.).

17-18. cf. VKC II. 5. एगंमि दिणे जाया दुण्णि वि विहिणो नियोगेणं ॥

20. cf. VKC. II. 6. को मज्झपयसमुच्चिओ साहसु एयं गणेऊणं ॥ पइ = पदे.

21. " The son born of Kamalā will take your place; but the son of Vimalā is destined to rule your kingdom, O king. " said the astrologer.

24. रोमंचिहिं करुणु चवंतिहिं —While the horripilations were telling of the tragic fate.

[*K*. 2.]

11. दइवें णडियउ-played upon by fate cf. गु. नडवुं: sk. नृत् caus.

[*K*. 3.]

3. उत्तमु etc. अर्थान्तरन्यास.

11. आयड्ढिवि = sk. आकृष्य; वहि मेल्लइ = sk. बहिः मुच्यते.

[*K*. 4.]

8. अण्णाणिउ = sk. अज्ञानिकः an ignorant person.

12. Like a meteor-fire. sk. यथा उल्कानलम्.

18. My mind broke into hundred pieces by grief just as an unbaked pot breaks by water.

20. खयखारहो संजोयसमाणउ-like the meeting of salt with the wound (क्षत).

21. असड्ढल (D.) = sk. असामान्य. cf. Hc. 8.4.422. साधारणस्य सड्ढलः ।

23. अण्णायत्तउ = sk अन्य-आयत्तः

[*K*. 5.]

2. लइ = sk लात्वा having taken; or mere expletive without any meaning.

10. विवज्जियगारउ = sk विवर्जितगौरवः

13. सुणेवइ लग्गउ—began hearing Cf. G. सुणवा लाग्यो.

[*K.* 6.]

4. Sk. मृगनाभियोगेन— with the mixture of musk.

11. वत्थहो धूवणत्थु चिंतंतें—by him thinking to scent the clothes.

15. णहि जंतउ is better.

[*K.* 7.]

4. धरहि विमाणु—Stop the aerial car upto the time while that man goes away after burning the incense; otherwise I shall not speak with you nor shall I also reveal to you what I shall do (i.e. my purpose.).

8. So that my dear one may clarify (समिच्छइ) the purpose of going.

[*K.* 8.]

12. = रत्नरथः नृवरिष्ठः—King Ratnaratha.

15. सुहसोवासिणि = (T) सुखमुद्भासिनी (?)

[*K.* 9.]

5. पराइय = sk प्राप्ताः approached.

9. विज्ज वि should be rather विज्जहि.

14. णियहु पवित्तउ proceeded to see. [sk. द्रष्टुं प्रवृत्तः]

[*K.* 10.]

7. मणितोयइ—by the water of the jewel; संजोयइ = sk संयोजयति.

[*K.* 11]

2. If I do not know anything else, O king, he will tell (रसेइ) you.

9. जाइ = जातिः; पउ = पदम्.

10. दिंतह (महु) = ददतः मम.

11. Note the proverb : एक्कहि वग्घु पुरउ गरु दोत्तडि (दोत्तडि = a river in floods overflowing both the banks)

14. पत्ति = पात्रे i.e. (T.) विमाने.

[*K.* 12.]

3. = अपरेण प्रचण्डेन भारुण्डपक्षिणा मोचितः

7. A. पभणहो is better. पभणउ पवित्तउ—proceeded to speak

[*K.* 13]

2. सण्णज्झिवि = sk. संनध्य; having become ready.

3. यथा घृतेन सिक्तः धूमध्वजः (अग्निः)

17. But still protect the father. पर = परम् But.

[*K.* 14.]

13. अरि + दलवट्टणि = अरि + मर्दनेन (राज्ञा)

[*K.* 15.]

3. विसु for विस is better. विसु (B.)

6. I too am satiated now with the kingdom.

11. °पयदूसणु = °प्रजादूषणः

[*K.* 16.]

8. = प्रवृद्धद्वेषेण

14. जिण + रुवइ (स्वार्थे) = जिनान्.

[*K.* 18.]

6. जिण—genetive without the termination. cf. Hc. 8. 4. 345 षष्ठ्याः ।

SANDHI : 9 :

[*K.* 1.]

The story begins from line 7.

10. सयलणिसंतहो सा अग्गेसरि cf. Sandhi 7. 4. 7. जा तहो पुव्वपिया अग्गेसरी सयलनिसंतहो सा तहि अवसरि.

[*K.* 2.]

1. रोरविगुत्ता—humiliated by poverty. cf. l. 4. विग्गोयउ cf. G. वगोववुं.

9. तूसिवि—by becoming pleased.

[*K.* 3.]

12. पोसियपंचक्खइ = पोषितपञ्चाक्षाणि which have nourished five senses.

[*K.* 4.]

1. Sk. गर्भस्थे तस्मिन् शुके (सति) cf. VKC. VII. 19. गब्भत्थे तंमि सुए दुब्बलदेहं वियाणिउं राया ।

5. अयालि = sk. अकाले at an improper time.

12. Simple inverted comma denotes the thinking of the Rupiṇi-god; the inverted comma at K. 5. l. 2 completes the thinking.

[*K.* 5.]

3. चुल्लउ—a basket. VKC. VII 26. चुल्लगं अंवगाण भरिऊणं.

6. पिसुणइ (D) = sk. कथयति. (T.)

8-9. sk. चिरसुहृत् संप्राप्तः कोऽपि देवो भविष्यति etc.

[*K.* 6.]

3. पवलइ—sk. प्रबलाति big.

6. = राजपुर-ईशस्य समरकेतुराजस्य जनितमनोज्ञया प्रियभार्यया etc. cf. VKC. VII. 40. जा तुह सुयभवभज्जा सा संपइ समरकेउणो धूया । नरवइणो रायपुरे वट्टइ य सयंवरो तीए ॥

[*K.* 7.]

2. शशिलेखा (6.7.) is referred to as चन्द्रलेखा

8. मणुज्जु and °सहिज्जु would be better, being the adj. of महुच्छवसारु.

[*K.* 8.]

10. पराइउ = sk. प्राप्तः approached.

14. पउत्तिय ढक्करि—ढक्करि is referred to by Hc. 8. 4. 422 अद्भुतस्य ढक्कारिः । in the sense of आश्चर्य. Note c. दुक्करा (T).

[*K.* 10.]

15. धवलें—धवल the name of a sage acc. to the Digambara tradition.

[*K.* 11.]

This K. forms the concluding K. of the eight forms of the worship of Jina described from Sandhi 2 to Sandhi 9.

10. Gives the handful of water to the misery of the human existence. i.e. देइ जलंजलि—(Idiomatic) puts an end to.

SANDHI : 10 :

This Sandhi is also the concluding Sandhi with a story extolling the eight forms of the worship of the Jinas. It describes the जिनपूजापुरंदरविधि—The form of the best (पुरंदर=इन्द्र) worship of the Jinas.

[*K.* 1.]

The form of this worship was described by महावीर to king S'reṇika.

The story begins from line 5.

5. सुपुण्णणिहाणहो Vocative case going with अंवपसाय.

7. The pun is explained in T.

11. The pun is explained in T.

15. The other meaning : Who has settled his mind on the highest (न उत्तरं यस्य तस्मिन्) or on the अणुत्तरस्वर्ग. The rest of the pun is explained in T.

[*K.* 2.].

7. दालिद्दं खामो—emaciated on account of poverty.

8. णियछक्कम्म°— अध्ययन, अध्यापन, यजन, याजन, दान, प्रतिग्रह.

9. कलीउब्भासियकाया—Whose body was marked by quarrelsome nature. T. = कंदलं rather not intelligible. K. 3. l. 11 of this Sandhi T. gives वैर = कंदल.

10. राडीवयणे—by words in loud voice. cf. G. राड्य. दप्पुद्धरणयणें—by eyes slightly raised by pride. One would be repelled by her eyes slightly raised by pride and by her words spoken in a loud voice while censuring others. वयण and णयण are in singular to mean collectively plural.

11. गयसंखा = गज (अष्टदिग्गजाः) + संख्या. See T. eight in number.

12. तित्ती = sk. तृप्ति. He was not fully satisfied with alms.

[*K.* 3.]

6. भज्जापुत्तिहि सुत्तिहि—(loc. absl.) While his wife and daughters were asleep.

11. वज्जियवेर = T. कंदलरहित. cf. K. 2. line 9. of this Sandhi.

24. अणक्खरु = sk. अक्षरं; A.B. अणग्घयरु = sk. अनर्घ्यतरं = T. प्रचुरं. अणक्खरू is accepted to rhyme with परमक्खरु. line 23.

[*K*. 4.]

2. T. मुखरक्तं i.e. मुखरागम्.

3. सव्वसमीहिउ किंपि ण रक्खइ—Anything desired by all can not be kept (=protected) i.e. all can not have whatever they desire.

4. बप्पु—an expletive of solace; अव्वसु = अवश्यम्.

6. दव्वसरीरेहि—B. दव्वसरीरिहि—of a person holding the present body. T. वर्तमानपर्यायस्य. आवइ = sk. आपद्.

7. हलयइ = ploughs; वरजाणइ = sk. वरयानानि.

12. तेय = sk. स्तेय.

[*K*. 5.]

This K. contains the praise of छक्कम्म.

5. सावउ = (1) श्रावकः; (2) = श्वापदः

11-14. praise eight forms of the worship of the Jinas.

[*K*. 6.]

2. चिरजम्मरयं = sk. चिरजन्मरजः the sin of the previous births.

8-9 All the adj. by pun are applicable both to सुकलत्ताइ 'good wives' and णेवज्जइ = नैवेद्यानि.

14. सवयंसिय = (T) सखीसह; it may be स्ववयस्या.

[*K*. 7.]

3. = sk. निजदुःखजलाञ्जलिम्—the destruction (= जलाञ्जलि—the final handful of water thrown on the dead body).

6. ईसरु = sk. ईश्वरः a rich man.

10. तिणाणि = sk. त्रिज्ञानिन् one possessing the knowledge of three times, past, present and future.

12. Better reading is आयण्णहु for (A) आयण्णहो in the text.

[*K*. 8.]

4. चउविहु आहारु = sk. चतुर्विधः आहारः cf. Sandhi XIII. 15. 4. असणु पाणु तह खाइउ साइउ चउविहु पवराहारु कमाइउ. He should undertake fast on the अमावास्या day.

8. It is better to read. पुज्जहि for पुज्जइ; and मंतसहिंज्जहि. It is supported by C. The जिन्स should be worshipped by eight forms of worship accompanied with मंत्र i.e. नवकारमंत्र. अट्ठपयारहि adj. of पुज्जहि.

[*K.* 9.].

1. चउविहसंघस्स—to the fourfold congregation which is constituted of : (i) साधु; (ii) साध्वी; (iii) श्रावक; and (iv) श्राविका.

7. चउणिकायदेवह—of the gods of four types : (i) भवनपति; (ii) व्यन्तर; (iii) ज्योतिष्क; (iv) वैमानिक.

11. साहम्मिउ = sk. समानधार्मिकः belonging to one's own sect.

14-15. घत्ता is a सोरठा metre of 11 + 13 ॥ 11 + 13.

[*K.* 11.]

5. =धर्मसुहृत्त्वम्.

[*K.* 12.]

8. उवरोहपयम्मि—on the post of a preceptor.

11. सल्लेहणइ—by death by doing voluntary fasts.

19. There is a pun on अमरकीर्ति.

SANDHI : 11 :

The topic of जिनपूजा is now over. Sandhis (1 प्रस्तावना + 8 for अष्टप्रकार-पूजा + 1. जिनपूजापुरंदरविधि) 10 are taken up for जिनपूजा. Sandhi 11. and the rest are now for the rest of the five kinds of the duties. The Sandhi begins with the topic of शुभ-गुरु-उपासना. 'The devotion to a worthy teacher.' Note T.

The general ध्रुवक has 13 + 16 मात्राs; so also the घत्ता of every K. of this Sandhi.

[*K.* 1.]

4. चत्तदंसणो—One who has abandoned exhibitionism.

5. परिवज्जियगावें=sk. परिवर्जितगर्वेण.

9. AC. मणुय; B. मुणिय. Just weigh the choice of the reading.

11. sk. व्रणित-तरण्डस्य; T. सच्छिद्रनाववत्.

12. वियलत्तउ = sk. विकलत्वकः a peculiar adj. defective; wanting in something.

14. Read मज्जु for मज्ज (A.) in the text.

[*K.* 2.]

7. दव्व—तत्वार्थं. ५. १-२ अजीवकाया धर्माधर्माकाशपुद्गलाः ॥ १ ॥ द्रव्याणि जीवाश्च ॥ i.e. द्रव्यs are five: धर्मास्तिकाय, अधर्मास्तिकाय, आकाशास्तिकाय, पुद्गलास्तिकाय (अजीवतत्त्व) and जीव.; तत्त्वार्थं० १.४.: जीवाजीवास्रवसंवरनिर्जरामोक्षास्तत्त्वम् ॥

18. दुज्झाण°—दुर्ध्यान. They are आर्त and रौद्र ध्यान. They cause the coming into संसार for a bad purpose and are hence दुर्ध्यान. तत्त्वार्थं० ९.३०: आर्तरौद्रधर्मशुक्लानि ॥ ३० ॥ परे मोक्षहेतू ॥ ३१ ॥ See. T.

[*K.* 3.]

1. दुविह-गंथो—द्विविधः ग्रंथः (= परिग्रहः) बाह्य आभ्यंतरश्च ।; so also दुविहासा° = द्विविधाशा: external as well as internal.

3. विणउ चउप्पयारु—तत्त्वार्थं. ९.२३ : ज्ञानदर्शनचारित्रोपचाराः । See gloss upon the सूत्र. विनय is considered as the आभ्यन्तरतपः—प्रायश्चित्तविनयवैयावृत्त्यस्वाध्यायव्युत्सर्गध्यानाभ्यंतरम् ॥ तत्त्वार्थं. ९.२०. ॥. Here in this kadavaka. उपचार 'courtesy' the last form of विनय is stressed.

13. Refers to the example of एकलव्य and द्रोण in the matter of courtesy to the preceptor.

[*K.* 4.]

In this K. the author points out how परमार्थ 'the highest goal can be attained through courtesy to the preceptor."

6. अजोगित्तणु—non-attachment Note T. the highest attainment through 14. गुणस्थानs.

[*K.* 5.]

4. जीवे = pl. जीवान्

5. पंचगव्व. T.

8. णिच्चु घयमज्झि णियवयणसुणिहालणे—the common belief that it is a good omen. See T.

10. A hit at the reading of महाभारत, रामायण, पुराणs etc. See T.

[*K*. 6.]

4. कणयासायए—See. T. The pun on कणय is also meant. Also see line 5.

6. रविवज्जिहि—sk. रविवज्रेषु in the buds of आकडा plant. See T.

[*K*. 7.]

This K. describes सुधर्म.

10. सील—gen. sg. with the dropping of the termination. cf. Hc. 8.4.345 षष्ठयाः ॥

12. Introduces स्वाध्याय which is the third कर्म.

[*K*. 8.]

3. cf. तत्त्वार्थ. ९.२५. वाचनाप्रच्छनानुप्रेक्षाम्नायधर्मोपदेशाः । The स्वाध्याय is of five types : वाचना, प्रच्छना, अनुप्रेक्षा, आम्नाय and धर्मोपदेश. They are here explained in details–in T.

7-12. The true आगम is described; and the superiority of जिनागम is described.

11. [जेत्थु] णवि पोसिज्जइ दुरियपसाहणु ।

[*K*. 9.]

This kadavaka describes how false आगमs came into existence and began to be believed.

13. Just as the silk-worm (कोसियारु) entwines itself.

14. Just as a person whose understanding is demented by the drug of a robber (ठग),......

[*K*. 10.]

1. पावे णासए—runs into sin.

2. = मिथ्यागमेषु; note T. मिथ्यागमेन.

3-20. The body of the K. describes the real आगम denominated in line 19 as आयमु जिणवरभासियउ.

11. Better लोहपवत्तणु; it may be लोहु पवंचणु though not supported by the Mss ABC.

16. अट्ठगुणेहिं—T. संवेउ निव्वेउ इत्यादि; cf. Sandhi 1.1.4. वसुगुणसंजोयसमिद्धाणां—T. सम्यक्त्वाद्यष्टगुणपरिपूर्णानाम् .

17-18. Give the count of eight good qualities which may be अट्ठगुणेहि.

20. मणवयकायविसुद्धितिहिं—accepting B.'s reading: By the triad of the purities of mind, speech and body. A. reads विसुद्धियहि. B. obviously refers to three गुप्तिs.

[*K.* 11]

This K. describes स्वाध्याय = सज्झाय, the third duty of a householder. Cf. समइ सुद्ध सज्झायपयासण (Sandhi: 1.8.8-9.). It is also an आभ्यन्तरतपस्.

2. हयकसाययं—which destroys कषायs, i.e. क्रोध, मान, माया and लोभ.

4. Obviously मोहंधइ should be taken as an adj. of तणुवयणइ (subject) पाउ ण करहि.

11. कम्मासउ = sk. कर्मास्रवः । cf. तत्वार्थ 0.6 1-4. कायवाङ्मनःकर्मयोगः ॥ १ ॥ स आस्रवः ॥ २ ॥ शुभाः पुण्यस्य ॥ ३ ॥ अशुभाः पापस्य ॥ ४ ॥

12 अट्टरउद्दइ = sk. आर्तरौद्राणि (दुर्ध्यानानि) क्षणेन नरः मुञ्चति.

SANDHI : 12 :

This Sandhi describes the duty of a householder namely संजमु = sk. संयमः. It is of two types (दुभेयउ) : (1) इंदियसंजमु upto K. 5. (2) पाणिसु संजमु i.e. जीवदया upto kadavaka. 7. Then K. 8. describes मिथ्यात्व of seven types upto K. 9. Then सम्यक्त्व along with how it is obtained by natural cessation or artificial removal by effort or by both, of the अष्ट-प्रकृतिs, is shown. सम्यक्त्व is void of 25 दोषs and possesses 8 गुणs. The reference is also made of getting away from 5 अतिचारs. The discussion extends upto K. 12., the K. 12. being in praise of सम्यक्त्व. K. 13. then describes the fact that सम्यक्त्वशुद्धि is not possible without जीवदया and the consequent avoidance of the use of honey (K. 13), wine and meat (K. 14-15). While deprecating the eating of meat, the author denounces hunting. Incidently he condemns द्यूत or gambling in K. 16. In K. 17. मक्खण and also various fruits of वड, पिप्पल, उदुम्बर, काष्ठोदुम्बर, पिप्पर etc. are prohibited, as they are against अहिंसाधर्म. Again the abandoning of flowers at an improper place is also prohibited. In K. 18 the eating of bulbous roots and various other articles unfit for eating are described. In fact K. 9 is a general K. for the rest of the non-eatable articles. All this is described under the section of जीवदया from K. 6 — K. 16.

Thus the Sandhi can be broadly understood in 2 parts: (i) K. 1. — K. 5. पंचिंदियसंजमु; (ii) K. 6. — K. 16 पाणिमु संजमु i.e. जीवदया. The section is very wide in the sense that it takes up the ancillary topics like मिथ्यात्व, सम्यक्त्व, अष्टप्रकृतिs, कषायs, and प्रमादs etc. winding up with जीवदया.

The analysis is necessary to understand the wide and technical sweep of the Sandhi.

[*K*. 1.]

6. भोयसमुद्धरह = sk. भोगैः उच्चानाम्; उद्धर or उध्दुर = D. उच्च (पाइयलच्छिनाममाला); उद्धर is also found in भविसत्तकहा.

7-11. Examples of the destruction due to the attachment to the objects of senses.

8. गलेण-with bait; गलि-in the throat.

9. जाइ सयसक्करु—is entirely destroyed (idiom): is shattered into hundreds of pieces.

14. तं agrees with जं in line 16. फणि, केसरी etc. give one death but the objects of senses bring painful deaths in every new birth.

18. वहुवेयइ = sk. वहुवेगेन See. T.

[*K*. 2.]

2. अणुसुक्खासइ = sk. अणुसौक्ख्याशया

6. विरहिय = sk. विरहिताः; अप्पवसा = sk. अल्पवशात्.

11. भिच्चउलइ = भृत्यकुलानि यथा.

12. सुद्धि—news.

16. संगरु—(इन्द्रियाणां) संकरः 'the group of senses' is compared with a big fine chariot.

[*K*. 3.]

1. आयड्डय—[D. आकर्षक] One who leads; a blind man can not make a move onward without the help of a leader. T. कढाररहितः (?)

8. तिजयत्थह जीवह = sk. त्रिजगत्स्थानां जीवानाम्.

9. Excepting the Jina, whose mind can be called steady? Then follow the examples of the gods of other sects whose minds

are unsteady : (1) ब्रह्मा; (2) हरि or विष्णु; (3) शिव; (4) इन्द्र, attached to the wife of गौतम—अहल्या, became thousand-eyed.

15-16. The घत्ता of this K. is to be contacted with K. 4. ध्रुवक. See. T.

[*K.* 4.]

1. भिसिय—a gourd. T. पट्ठुली.

5-6. The birth of व्यास; 7-8. The example of रावण. See. T.

[*K.* 5.]

3. सक्कियत्थउ = सुक्कियत्थउ Such examples are found as early as in वसुदेवहिंडि of संघदास.

12. सारउ—essentially good.

13. From this line the other part of संजम viz. पाणिसु संजमु = जीवदया is introduced. 'Restraint with regard to other animals' is important (गरुयउ), and bringing great merit.

[*K.* 6.]

2. थावर = sk. स्थावराः (जीवाः) : They are of three kinds viz. पृथ्वीकाय, जलकाय and वनस्पतिकाय. See तत्त्वार्थ 2.3

3. पंचपयार वि अण्णइ तह वियल—तेजःकाय, वायुकाय, द्वीन्द्रिय, त्रीन्द्रिय and चतुरिन्द्रिय : These are त्रसजीवs. Note T. द्वीन्द्रियादि विकलत्रयं and to add to these three two kinds of त्रसजीवs i.e. तेजःकाय and वायुकाय. See तत्त्वार्थ० २.१४. तेजोवायू द्वीन्द्रियादयश्च त्रसाः ॥ १४ ॥

4. Refers to पञ्चेन्द्रिय जीवs and असंज्ञिकs and संज्ञिकs. तत्त्वार्थ०. २.११. divides जीवs into समनस्काऽमनस्काः ॥ ११ ॥ cf. also तत्त्वार्थ २.२५ संज्ञिनः समनस्काः ॥

5. पज्जत्तापज्जत्तय—पर्याप्त and अपर्याप्त. Those जीवs who can complete by their actions the fulfilment due to them and those जीवs which cannot by their actions complete the fulfilment due to them. See तत्त्वार्थ 8. 12. Perhaps the author implies the division of जीवs in two kinds संसारिणः (= अपर्याप्ताः) and मुक्ताः (= पर्याप्ताः) cf. तत्त्वार्थ० २. १०. संसारिणो मुक्ताश्च ॥

7. आवइ आवइ = sk. आपद् आयाति. cf. this phrase in Hc. 8.4.400.

14. पंचमगइ = (sk. पंचमगतिः = मोक्षः)

[*K*. 7.]

1-2. All schools of religion speak about जीवs with the words of जीवदया; but all those schools of religion whose thoughts are set on false tenets do not understand the जीवs (in the right way.)

11. थावरवियलत्तणु = sk. स्थावरविकलत्वं i.e. स्थावर and त्रस states of जीव.

13. अज्जवखंडि = sk. आर्यकखण्डे.

15. मूकहलु = dumb

[*K*. 8.]

2. °पमायइ should be 'पमायहिं inst. plu. as supported by B.C. प्रमाद and कषाय are mentioned as बन्धहेतुs in तत्त्वार्थ० 8. 10. प्रमाद ' want of awareness for what one ought to do. '

5. सप्तप्रकारं मिथ्यात्वं—मिथ्यात्व is a बन्धहेतु also (तत्त्वार्थ० 8. 10.) : मिथ्यादर्शनाविरतिप्रमादकषाययोगा बन्धहेतवः ॥ १ ॥ मिथ्यादर्शन is opposite to सम्यक्त्व. According to our text it is of 7 types : (1) वैनयिक; (2) मूढ; (3) एकांतिक; (4) संग्रहीत; (5) विपरीत; (6) नैसर्गिक; (7) संशयिक.

8-11. describe the वैनयिक मिथ्यात्व. In this sort of मिथ्यात्व though a person is in a state of thinking, he is not in a condition of becoming decisive in the matter of belief. l. 11. says : He does not know the परीक्षा of a true deity and being unable to discriminate, his mind is in a state of muddle.

12-13. describe the मूढ-मिथ्यात्व : Like a being void of understanding, a person does not understand, rather is incapable of understanding the true nature of the deity.

14-15. describe the एकान्तिक-मिथ्यात्व : A person in this state of मिथ्यात्व does not budge from his false position even though preached. He understands नित्य as अनित्य and अनित्य as नित्य without knowing their true nature.

16-17. describe संग्रहीतमिथ्यात्वः Though a person is brought to a right path by the preaching of a good preceptor, he gets away from the right belief by the contact of a bad preceptor.

[*K*. 9.]

1-4. describe संगृहीतमिथ्यात्व very clearly.

5-12. describe विपरीतमिथ्यात्व—Though preached rightly, the right preaching results in such a person to bring the wrong result. Two illustrations are given by the text viz. a person suffering from पित्तज्वर and a serpent fed on milk.

13-16. describe नैसर्गिकमिथ्यात्व—Though preached incessantly and well, he does not get rid of his मिथ्यात्व. The example of a neem tree is given. It will not leave its bitterness howmuchsoever its roots are fed with milk.

17-20 describe the सांशयिक-मिथ्यात्व—though preached well and often, in this case, a person will always doubt the true faith.

Thus K. 9. completes the topic of the seven types of मिथ्यात्व. The opposite of मिथ्यात्व is सम्यक्त्व; and from K. 10. the topic of सम्यक्त्व is taken up.

[*K.* 10.]

1-4. माया, मिथ्यात्व and निदान are the three shafts; a जीव pierced by these three shafts always experiences misery. He can be saved from this worldly misery by सम्यक्त्व alone. निदान is a kind of आर्तध्यान (तत्त्वार्थ० 9. 34. निदानं च ॥) निदान means the continuous worry or rigid determination to obtain a thing which is not obtained, out of deep spite or a strong desire to obtain a particular pleasure.

5. सम्यक्त्व is (1) एकविध; (2) द्विविध; In three ways i.e. त्रिविध based upon उपशम, क्षय and both मिश्र of सप्तप्रकृत्तिs. The writer describes सम्यक्त्व onward from line 6.

6. एकविधसम्यकत्व is the स्वाभाविक सम्यक्त्व as described in तत्त्वार्थ० 1.2. तत्त्वार्थसंधानं सम्यग्दर्शनम् ॥ २ ॥

7. तं एयविहु; दुविहु = (1) नैसर्गिक; (2) सांसर्गिक. Natural सम्यक्त्व arises out of one's own nature or due to the results of the past birth.

8-11. describe नैसर्गिक and सांसर्गिक सम्यक्त्व. सांसर्गिक सम्यक्त्व results from the contact of a sage or a person having the deep sense of right religion etc.

13. From this line onward, the author describes resulting from the wiping out of the सप्तप्रकृतिs. The wiping out takes place in three ways: (1) उपशम—natural cessation of सप्तप्रकृतिs;

(2) क्षायिक-destruction of the सप्तप्रकृतिs by effort. (3) मिश्र (referred to as °वेयय = sk वेदक in l. 13. and मीस (in K. 11. line 12) where for example six प्रकृतिs cease naturally while the last one is nullified by effort.

The two fold division of the resulting सम्यक्त्व is based upon the results of the प्रकृतिs which are seven in number. (T.) सप्त-प्रकृतिs are i (1) क्रोध, मान, माया, लोभ 4 कषायs; (2) 3 प्रकृतिs of दर्शनमोहनीय i.e. मिथ्यात्वमोहनीय, मिश्रमोहनीय, and सम्यक्त्वमोहनीय. cf. तत्त्वार्थ 8. 10, note also line 15. पढमु कसायचउक्क समाणउ दंसणमोहु तिविहु असमाणउ । इय सत्तपयडिहि etc.

[*K.* 11.]

1-4. describe क्षायिक i.e. the putting aside of सप्तप्रकृतिs with an effort. The example is : Just as in a bronze vessel pure water is separately laid by the removal of dust. Dust is सप्तप्रकृति (= रइ i.e. sk. रजः)

5. By the natural cessation of six प्रकृतिs and by the removal of the seventh one by effort, the मीस = मिश्र method brings, in result, the सम्यक्त्व.

7. अट्ठगुणवंतउ—(T) संवेग-निर्वेद-निःशङ्का etc.; पंचवीसदोसेहि मि चत्तउ—(T) 3 दोषs of मूढत्व; 6 दोषs of अनायतन; 8 दोषs of मद; 8 of शंकादि = 25 दोषs.

10. तिहि सुरकायहि पढमिहि तह थीजमलसहायहि—cf. तत्त्वार्थ. 4. 8. भवनपति, व्यन्तर and ज्योतिष्क are three kinds of gods who enjoy pleasures with women by physical bodies. तिहि (T) = त्रिषु i.e. देव, मनुष्य and तीर्यंच्.

11. छहंमि णरयहंमि—तत्त्वार्थ॰ 3.1. excepting रत्नप्रभा, six hells are: (रत्न)शर्कराबालुकापङ्कधूमतमोमहातमः प्रभाभूमयो घनाम्बुवाताकाशप्रतिष्ठाः सप्ताधो पृथुतराः । i.e. शर्कराप्रभा, बालुकाप्रभा, पङ्कप्रभा, धूमप्रभा, तमःप्रभा; महातमःप्रभा. (T.)

12. उवसमखाइय etc. cf. तत्त्वार्थ॰ २.१. औपशमिकक्षायिकौ भावौ मिश्रश्च जीवस्य स्वतत्त्वमौदयिकपरिणामिकौ च ॥ १ ॥ The soul (जीव) according to the Jaina thought is परिणामि-नित्य and not एकान्तिक-नित्य as in Vedānta. There are several aspects (पर्यायs) of जीव which are differently found in different conditions. The aspects of the soul can be of five भावs only as enumerated in (T.)

13. पंच अइयार—तत्त्वार्थ॰ 7.18. शङ्काकाङ्क्षाविचिकित्साऽन्यदृष्टिप्रशंसासंस्तवाः सम्यग्दृष्टेरतिचाराः ॥ १८ ॥ (T.)

[*K.* 12.]

This K. praises सम्यक्त्वः cf. तत्त्वार्थ० १.१. सम्यग्दर्शनज्ञानचारित्राणि मोक्षमार्गः ॥१॥ तत्त्वार्थसंधानं सम्यग्दर्शनम् ॥ २ ॥ etc.

1. परोहणु जलहिवणे—a boat in the water of the sea.

2. णिज्जामें [= sk. निर्यामिकेन] a captain of the vessel.

[*K.* 13]

The सुंदरी-ध्रुवक is in praise of सम्यक्त्व and line 5 introduces a new topic of the things the consuming of which will lead to जीवहिंसा. A person desiring सम्यक्त्वशुद्धि should not consume: (1) honey; (2) liquor; (3) meat; (4) butter.

6-15. prohibit taking or using honey.

11. सूयइ—by nausea.

16-17. introduce the topic of liquor.

[*K.* 14.]

6. संमुच्छिमइ—the small germs which multiply of themselves and are not born through a womb. cf. तत्त्वार्थ० २.३२.

13. णिहणियपरु adv. compound.

15. पयहि = sk. पचन्ति (T.)

[*K.* 15.]

3-4 Having killed the animal by (strangling with a) rope out of shame having laid aside the weapon, they eat its flesh on the pretext of leading one to heaven.

6. Read बहुवीसासोवायइ.

4. सोवइ = sk. शोचति.

13. महारिणु = sk. महा-ऋण voc. sg. तिह तिह—Just in the same manner.

16. sk. मृगमारणम्.

[*K.* 16.]

6. ठवलु पवंचइ = increases the stake.

8. छोहामत्तउ = sk. क्षोभाशक्तः disabled by the mental agitation.

15-16. घत्ता introduces the non-consumability of butter (लोणिउ = sk. नवनीत)

[*K*. 17.]

1. By the eighteenth part of the breath.

3. इय मुणेविणु—having considered that.

7. दहिउ विलोडइ—churns the curds.

8. तक्खणि तावंति य—heating it at once.

11. Gives the list of trees whose fruits contain small germs. The fruits of all these trees are of the type of figs.

14. जिणवरु संखइ = sk. जिनवरः संख्याति

15. अत्थाणइ = sk. अस्थाने at an improper place.

16. विकलत्रय–अलंकृतः (T.) : born as द्वीन्द्रिय, त्रिन्द्रिय चतुरिन्द्रिय. (the three types of त्रसजीवs.)

[*K*. 18.]

1-2. Some of the bulbous roots and vegetables the consumption of which entails the जीवहिंसा, are enumerated.

विल्लिय–green vegetables cf. वेली; मूलउ—G. मूळा. णालि—a kind of vegetable perhaps the stalk of some vegetable. तुंबउ–cf. G. तुंबडुं. बिसु- lotus-stalk. ल्हसुणु–garlic. अल्लउ सूरणु—wet सूरण (G.) अद्दउ-G. आदु ginger. पिंडालुय मसणु (= sk. मसृण) soft पिंडालु. अल्लउ = sk. आर्द्रकम्.

5. द्विदलान्न mixed with sour butter-milk.

6. संजोइय–तस–germs born from the mixture of two things.

8. दोदिणवासिउ–stale for two days.

9. The cooked food spoilt in its taste

10. The cereals which are even fit and pure when sprouted. Read सुद्धइ in place of मुद्धइ.

11. Read जणइ for जलइ in the text.

16. जीवसमुच्छणत्थु उप्पायइ—Which gives rise to any thing leading to produce germ-life.

SANDHI : 13 :

This Sandhi describes अणुव्रतs which are the basis of श्रावकधर्म. This is hinted in ध्रुवक; this Sandhi has one general ध्रुवक. The particular ध्रुवक of a Kadavaka is absent.

[*K.* 1]

As regards the concept of व्रतानि cf. तत्त्वार्थ. 7. 1-2. हिंसानृतस्तेयाब्रह्मपरिग्रहेभ्यो विरतिर्व्रतम् ॥ १ ॥ The rest of तत्त्वार्थ॰ 7. deals with the definitions and other aspects of the व्रतs. Also note : तत्त्वार्थ॰ 7.2. देशसर्वतोऽणुमहती । This Sūtra describes the difference between अणुव्रतs which are not very strict and are meant for गृहस्थs while महाव्रतs are meant for ascetics and are strict and without exceptions. Partial abstention is अणुव्रत; complete abstention is महाव्रत cf. अणुव्रतोऽगारी ॥ तत्त्वार्थ॰ ७.१५.

3. गंथ = sk. ग्रंथ i.e. परिग्रह. cf. G. गरथ.

5. ताइ मि सम्मुहु चाहइ : likes them even when they are before him.

11. जलवासेण वि तं पि बहुत्तें फासुउ करिवि—having made it pure even with cloth meant for purifying water, very much (बहुत्तें). Note T. for जलवासेण.

15. छिप्पाछिप्पसमे = sk. स्पृश्यास्पृश्यसमे.

16. पायसुद्धि = sk. पाकशुद्धिः.

[*K.* 2.]

This K. deals with the abstention from speaking untruth.

1-4. describe expressions and words which are untruthful.

6-8. add actions which lead to untruth. l. 6. परहु अवरु (= or) थवणियहि विणासणु–or which destroys the deposit of another.

9. describes the falsehood which causes the धर्म.

10-14. praise सत्य.

[*K.* 3.]

This K. deals with the third अणुव्रत, viz. the अस्तेय i.e. leaving aside taking of the property of another without his permission.

4. Note T. T. on this line खलि (द्दाणे ?) स्थाने; गली–a street. पड्यौं(?) fallen; चउहटइ = चच्चरि.

6. विणयमत्तु = only taking away in a special manner.

14. णिरग्गलु—straight without any impediment. निर्गता अर्गला: यस्य तस्मिन् कर्मणि (Avyayībhāva Compound):

[*K*. 4.]

First 4 lines continue the topic of अस्तेय; for the 5th line, the fourth अणुव्रत i.e. ब्रह्मव्रत.

6. तिविहें परिसेसइ—On that account abandons.

12. Read तुहुं for the first रे as supported by BC.

13. पंचपयारु दुक्खु—the pain of five kinds; perhaps as described above.

[*K*. 5.]

This K. pursues the same topic of limited celibacy; and advises the giving up the company of prostitutes.

4. धुव्वयसम्मदणियसारिच्छउ—(T.) like the pot (in which the washerman drenches, and squeezes his clothes); sk. संमर्दनिका. The pot is both dirty at the top as well as full of dirt at the bottom. The pun on वदन and जघन्य.

9. Three things : धर्म, शरीर and द्रव्य: remain intact so long as the prostitute does not come, look at i.e. come across a man.

[*K*. 6.]

This section describes the fifth अणुव्रत of limiting the belongings (परिग्रह-नियमन).

6. C. reads लोहु वि लाहें खरहेउ होइ. AB. read लोहविहलाहं; C. makes a proper sense.

The greed, pursued for a benefit only, becomes the cause of merit for him; but not if he tends to entertain greed without limit. If the man, extremely greedy, limits his greed only for the purpose of his benefit only, such a tendency causes a merit to him; because he limits his greed. Otherwise the line does not make a clear sense.

14. वबसायहि = sk. व्यवसायेषु.

[*K.* 7.]

The K. extols contentment.

1. सुरजम्मु सरइ -- moves to the celestial birth.

7. The author from this line onward proceeds towards the discussion of 3 गुणव्रतs + 4 शिक्षाव्रतs. These seven व्रतs form the शील. (1) दिग्विरतिव्रत; (2) देशविरतिव्रत; (3) अनर्थदंडविरतिव्रत are 3 गुणव्रतs. (1) सामयिकव्रत; (2) पौषधोपवासव्रत; (3) उपभोगपरिभोगपरिमाणव्रत; (4) अतिथिसंविभागव्रत. cf. तत्त्वार्थ० 7.16.

In this K. 7-14 only (1) and (2) गुणव्रतs are described.

[*K.* 8.]

This K. describes अनर्थदंडविरतिव्रत. In the घत्ता, the first शिक्षाव्रत is introduced.

2. सणु = sk. शणम्—hemp from which the ropes are made. लक्ख = sk. लाक्षा lac. कस = sk कशा a lash. सट्ट-a whip cf. Guj. साटको; घरट्ट-a grinding stone; मयणु—sk. मदनम् an intoxicant; महु—sk. मधु honey; उक्खलु sk. उलूखल—a mortar; सिल—शिला a stone; करवड—sk. करक a water-jar; ल्हसणु - a curshing implement; cf. G. लसोटवुं; समूसलु—along with the pestle. पासाइयाइ जीववहकरणइ - पाशादिकानि जीववधकरणानि.

12-13. introduce सामयिकव्रत.

[*K.* 9.]

1-2. Three times are prescribed for सामायिकः (1) सुप्रकाशस्य दिनेशस्य उदिते; (2) अनुदिते; (3) as also मध्याह्ने द्विकाले : at the interval of three घटिकाs. It should be done at the proper time.

4. सुहइ = sk. सुखेन—easily; it may be सुहइ = sk. सुधा.

5. describes the method. See. T.

6. तिरयणसुद्धउ = sk. त्रिरत्नशुद्धः सम्यग्ज्ञानदर्शनचारित्रैः शुद्धः ।

7. गेवज्जिहि—sk. गैवेयकेषु 9 heavens (विमानs) situated in the neck of a human-shaped universe and above the neck there are 5 अनुत्तरविमानs i.e. विजय, वैजयंत, जयंत, अपराजित, and सर्वार्थसिद्ध. In these 14 heavens, all the dwellers are like इन्द्रs and they are called अहमिन्द्र.

10. From this line the second शिक्षाव्रत viz. the पौषधोपवासव्रत is described.

11. A fast on the अष्टमी day destroys eight actions : ज्ञानावरण, दर्शनावरण, वेदनीय, मोहनीय, आयुष्क, नाम, गोत्र and अन्तराय.

13. A fast on the चतुर्दशी day destroys four sorts of गति viz. देव, मनुष्य, तिर्यक् and नारक.

[*K.* 10.]

2. धम्मज्झाणें = sk. धर्मध्यानेन by धर्म type of meditation तत्वार्थ॰ 9.29. आर्तरौद्रधर्मशुक्लानि; (9.30) परे मोक्षहेतू। There are four types of meditation : आर्त, रौद्र, धर्म and शुक्ल; the last two are the causes of मोक्ष; धर्मध्यान can be possible for अप्रमत्त and संयत for the purpose of (1) आज्ञा; (2) अपाय; (3) विपाक; (4) संस्थानविचय and these can come in उपशान्तमोह and क्षीणमोह गुणस्थान. See तत्त्वार्थ 9. 37-38 with commentary for the explanation.

5. Read इयउववासइ =sk एकोपवासेन.

6-7. उत्तम, मध्यम and जघन्य अनशन are described.

८. णिवद्धावग्गहु =limited to a fixed varieties of food; अणिवद्धावग्गहु भोयणु—avoids whatever is first served in the dish.

11. मोक्खावहि हरेइ =sk. मोक्षावधिं हरति—removes the time-limit of मोक्ष.

12-13. introduce the 3rd शिक्षाव्रत i.e. भोगोपभोगसंख्याकरणम्.

[*K.* 11]

9. introduces the 4th शिक्षाव्रत viz. अतिथिसंविभाग.

10. तिविहु पत्तु तिहि गुणिहि विराइउ =sk. त्रिविधं पात्रं त्रिभिर्गुणैर्विराजितं—पात्र refers to उत्तम, मध्यम and जघन्य; threefold merits of दर्शन ज्ञान and चारित्र. See T.

12. तिविहभोयभूमिहि =sk. त्रिविधभोगभूमिषु; त्रिविधं सुखं refers to उत्तम, मध्यम and जघन्य levels of experiencing joy; threefold happiness : high normal and low.

[*K.* 12.]

1. कुभोयभूमिहि—in the level of lower forms of joy.

2. Read : अण्णाणियतवमग्गु वियाणहि—they know the way of austerities which is practised by those who do not possess right knowledge.

7. Just as the sacred oblation is put on the ashes.

13. Just as running away from the front of the battle which ought to be fought (जुज्झेवइ) becomes harmful (भारिउ).

[*K.* 13.]

This K. describes the निशाभोजनविरमणव्रत. The Digaṃbara tradition treats it as a separate व्रत.

[*K.* 14.]

The topic of निशाभोजनविरमणव्रत is pursued in this K.

[*K.* 15.]

The topic of निशाभोजनविरमणव्रत is continued.

4. describes four types of food viz. असणु, पाणु, खाइउ, साइउ.

9-11. describe the good consequence of taking food before the setting of the sun.

[*K.* 16.]

This K. describes मौनव्रत which too is in the Digaṃbara tradition.

4. मौनव्रत is of two types: सावधि and निरवधि. See T. सोयारेहि = sk. श्रोतृभि: i.e. श्रावकैः

12. व्रत, संयम, शील along with मौन bring happiness for a भव्य.

[*K.* 17.]

This K. describes संलेखना, See तत्त्वार्थ० 7.17. मारणान्तिकीं संलेखनां जोषितां ॥

12. अट्टहो कारणु—आर्तध्यानस्य कारणम् । for आर्तध्यान see तत्त्वार्थ० 9. 29-30. आर्तध्यान is a meditation of an evil type.

SANDHI : 14 :

This Sandhi describes the fifth duty of a householder viz. penance (तप:) upto K. 8. From K. 9., the sixth duty of a householder viz. charity (दान) is described. The last. K. 18 is the concluding K., in which the writer makes the concluding remarks about the composition of this work etc.

[*K.* 1.]

The penance is twofold (1) बाह्य = external; (2) आभ्यन्तर = internal. Each of these two divisions are sixfold. बाह्यतपः—(1) अनशन; (2) अवमोदर्य; (3) वृत्तिपरिसंख्यान; (4) रसपरित्याग; (5) विवक्तशय्यासन; (6) कायक्लेश. cf. तत्त्वार्थ० 9.19. आभ्यन्तरतपः—(1) प्रायश्चित्त; (2) विनय; (3) वैय्यावृत्य; (4) स्वाध्याय; (5) व्युत्सर्ग; (6) ध्यान cf. तत्त्वार्थ० 9.20.

This K. describes अनशन which is सावधि and निरवधि from line 7 onward. सावधि—for a certain limit of time and निरवधि—for the whole life.

11. आराहणकहिउ—as told in the scriptural work called आराधना.

13. माणस-मयगल-खंचणु—a control of the elephant in the form of mind.

[*K.* 2.]

3. The ऊनोदर or अवमौदर्य penance is described. This तपस् means taking of food less by three-fourth than the full ration required for the appeasement of hunger.

8. णिच्चणिमित्त=sk. नित्या and नैमित्तिका वृत्तिसंख्या. From line 7 onward in the whole K. this तपस् is described.

9. णिच्चणिमित्ति=नित्य-नैमित्तिका (संख्या); always or occasional.

11. भंगुप्पायविवज्जिउ=sk. (व्रत)भङ्ग-(अतिचार)-उत्पाद-विवर्जितम् । उप्पाडइ= sk. उत्पाटयति uproots.

12. See T.

16. See T. on notes above.

[*K.* 3.]

1. णिव्वित्तिय=sk. नैमित्तिका.

9. describes the तपस् namely रसपरित्याग; तिसुद्धु=sk. दर्शनज्ञानचारित्रशुद्धः.

10. describes विविक्तशय्यासनम्.

12. describes कायक्लेश the last and sixth बाह्यतपस्.

[*K.* 4.]

1. चित्तं=sk. चित्रं. It is surprising.

4. The आभ्यन्तरतपस् with its six divisions is begun from this line.

7. दहभेउ=sk. दशभेदम्. It ought to be णवभेउ according to T. as well as तत्त्वार्थ॰ 9.

22. आलोचन, प्रतिक्रमण, तदुभय, विवेक, व्युत्सर्ग, तपः, छेद, परिहार and उपस्थापन; some works give 10 varieties viz. आलोचन, प्रतिक्रमण, तदुभय, विवेक, व्युत्सर्ग, तपः, छेद, मूल, अनवस्थाप्य and पारांचिक. l. 13-14. introduce विनय which is of 4 types ज्ञान, दर्शन, चारित्र and उपचार. See तत्त्वार्थ॰ 9.23.

14: चउभेयहो संघहो—of the fourfold congregation viz. साधु, साध्वी, श्रावक and श्राविका.

[*K.* 5.]

After विनय, वैयावृत्त्य is described. विनय is shown by mind and words; while वैयावृत्त्य i.e. service is done by money and body. The service is tenfold in accordance with the persons to whom it is offered. तत्त्वार्थ० 9.24. आचार्य, उपाध्याय, तपस्विन्, शैक्षक, ग्लान, गण, कुल, सङ्घ, साधु, समनोज्ञ (i.e. one who is one's equal in age, learning etc.)

5. स्वाध्याय has already been described as the 3rd duty of a householder in this work.

6. वोसग्गु = sk. व्युत्सर्गः—giving up the attachment to (1) outer things; (2) psychological bondage.

8-9. परमेट्ठिहि पयाइ = sk. परमेष्ठिनाम् पदानि i.e. पञ्चपरमेष्ठिमन्त्र; it should be repeated with nine breaths out for गृहस्थ and 27 breaths out for साधु. तत्त्वार्थ० 9.26. वाह्याभ्यन्तरोपध्योः (व्युत्सर्गः) ॥

10. describes the आभ्यन्तर-व्युत्सर्ग i.e. giving up the evil mental tendencies.

11-13. introduce ध्यान; line 14 states that for ध्यान four elements are necessary: ध्यान, ध्येय, ध्याता and फल.

[*K.* 6.]

1-2 ध्यान is only meditation; ध्येय is the object; and ध्याता is the person. स्वर्ग and अधोगति, or सुख and दुःख are as a rule the results. See तत्त्वार्थ० 9.27: उत्तमसंहननस्यैकाग्रचिन्तानिरोधो ध्यानम् । It is of four types: आर्तरौद्र-धर्मशुक्लानि । २९ ।; परे मोक्षहेतू ॥ ३० ॥ ध्यान is of four types: आर्त and रौद्र (they are sinful); धर्म and शुक्ल cause पुण्य. In the present K. आर्तध्यान is taken up for exposition. It is of two types शारीरिक and मानसिक. आर्तध्यान is defined in तत्त्वार्थ० 9-31: आर्तममनोज्ञानां संप्रयोगे तद्विप्रयोगाय स्मृतिसमन्वाहारः ॥ ३१ ॥ The continuous meditation along with the remembrance (of the disliked thing) to get rid of it when the disliked thing has taken place. Similarly other three types of आर्तध्यान—वेदनायाश्च ॥ ३२ ॥ विपरीतं मनोज्ञानम् ॥ ३३ ॥ निदानं च ॥ ३४ ॥ (See commentary on these Sūtras for details). Our author simplifies the description of ध्यान.

शारीरिक-आर्तध्यान is described in l. 4-5 and सारीरिउ (l. 6.); आर्तध्यान of शारीरिक type results from the troubles of the body.

मानसिक-आर्तध्यान results from the reactions of the mind on not getting certain things or on the desire of getting certain things. It arises out of delusion.

घत्ता of the K. introduces रौद्रध्यान.

[*K.* 7.]

रौद्रध्यान is the meditation of a रुद्र or violent mind which results from हिंसा, अनृत, स्तेय and the (प्राप्त) विषयसंरक्षण. cf. तत्त्वार्थ. 9.36. हिंसानृतस्तेय-विषयसंरक्षणेभ्यो रौद्रमविरतदेशविरतयोः ॥ ३६ ॥

Our text divides रौद्रध्यान into two parts viz. (1) परविहित; and (2) निजविहित. i.e. (1) arising out of insults and mental pains inflicted on oneself by other persons; and (2) arising out of insults and pains inflicted by oneself on other persons.

परकिउ is to be taken with l. 4; णियविहिउ is then described, from l. 5 to l. 8.

9-14. describe the results of evil meditation.

[*K.* 8.]

This K. describes धर्मध्यान; See तत्त्वार्थ॰ 9.37. आज्ञापायविपाकसंस्थानविचयाय धर्ममप्रमत्तसंयतस्य ॥ Our text also follows the divisions of धर्मध्यान as shown in the तत्त्वार्थ॰. See l. 4. of this K.

5-8. णवपयत्थु—Nine पदार्थs are enumerated: (1) तच्चाइ सदव्वइ i.e. तत्त्वानि सद्रव्याणि: तत्त्वानि—तत्त्वार्थ॰ 1.4: जीवाजीवास्रवबन्धसंवरनिर्जरामोक्षास्तत्त्वम् ॥ and द्रव्यs: धर्मास्तिकाय, अधर्मास्तिकाय, आकाशास्तिकाय, पुद्गलास्तिकाय (4: अजीवास्तिकाय) + जीव (See तत्त्वार्थ॰ 5, 1-2). Thus द्रव्यs are five in number. (2) सावयपडिमउ—The eleven vows of a Śrāvaka. A monk has 12 vows. (3) अंगइ पुव्वइ—12 अङ्ग scriptures and पूर्व scriptures. (4) रिसिसावयवयाइ: 5 महाव्रतs for monks and 5 अणुव्रतs for laymen. (5) गुणठाणइ = sk. गुणस्थानानि; they are 14 stages including मिथ्यात्व. (6) चारित्तइ कारणिहि समाणइ = sk. चारित्राणि कारणैः सहितानि—the practices of the sacred mode of life along with the causes. The basis of चारित्र is 12 व्रतs along with the knowledge of अतिचारs of these व्रतs. It is of five types तत्त्वार्थ॰ 9.18.

सामायिकच्छेदोपस्थाप्यपरिहारविशुद्धिसूक्ष्मसंपरायथाख्यातानि चारित्रम् ॥ (7) मग्गणाउ = sk. मार्गणाः the proper examination and care of dress, utensils etc. (8) रिसिगुणधम्मं religious practice and qualities of a monk. (9) गइ—the four kinds of गति i.e. देव, नारक, मनुष्य and तिर्यक्. These are the nine पदार्थs referred to. अहंगइ = अथ + अङ्गानि i.e. parts.

8. अण्णु वि पुणु पयत्थु = sk. अन्यः अपि पुनः पदार्थः viz. (1) पिंडस्थः; (2) रूपस्थः; (3) रूपबहिःस्थः.

11. सल्लइ = sk. शल्यानिः these are three : माया, निदान, and मिथ्यात्व i.e. deceit, prayer for the reward of austerities and false belief.

15. दूसमि कालि—the fifth Ārā (i.e. the part of the cycle of time of the decreasing) and the second Ārā of increasing aeon.

[*K.* 9.]

This K. describes the sixth duty of a householder viz. दान. The गाथा in the beginning describes शुक्लध्यान, which leads to मोक्ष (i.e. निजक-स्थानं). It is not described in details. See तत्त्वार्थ० 9.39. दान is described in तत्त्वार्थ० 7.33.

[*K.* 10.]

The देय is expounded in this K. That देय is proper which does not support sin or is not by itself sinful. In describing this, the author points out the charity done by other sects as sinful. l. 10-15 describe the peculiar custom of preparing a cow with certain edible objects like molasses and ghee (T.) and giving it in charity and consequently the others who get it, eat and enjoy by cutting its parts. This custom is sinful. See T. on line 14.

[*K.* 11]

1-2. The other three practices are described in these two lines. पापघटः, the eating of food served by the hand of the dead body in the cemetery, and the acceptance of the bed of a dead person. These are not worthy of acceptance.

1. पावघडो—'the pot of sin'. This refers to the pot full of water given to a Brahmaṇa on the twelfth day after the death of a person. The ceremonial is referred to in Sandhi. 2 of this work. For this refer to "The Lexicographical studies in 'Jaina

Sanskrit', The M. S. University Oriental Series: No. 5. P. 25 under पापघटः; P. 162 under पापघटः (Dr. Sandesara and Thaker.)

5. सत्थिइ (A.) should be better read as सत्थिहिं (B.,C.)

8. मिल्लंति दूरि—set aside.

9. विणासइ (A.) should be विणासहिं (B.,C.).

11. देय is चतुर्भेद i.e. आहार, ज्ञान, भेषज, अभय. These four types of देय are described in detail from K. 12 to K. 15. Also see line 13 of this K.

[*K.* 12.]

This K. praises आहारदान and its merits.

3. जीउलइ (A.) should be read as जीवउलइ (B., C.); also metri causa.

5. Read तउ संजमु.

13. इयरें = sk. इतरेण. By any other sort of charity, greed increases D. extensively; बहुलोहु = बहुलोभः cf. T.

[*K.* 13.]

This K. describes upto l. 8, the topic of K. 12, i.e. अन्नदान and जलदान. Form l. 9 to the end of this K. ज्ञानदान is described.

3. तिविहपत्ति, तिविहफलु and तिहि भोयभूमिहि (l. 9.) imply according to T. उत्तम, मध्यम and जघन्य, i.e. the high, the normal and the sorts of receipients, resulting threefold merits and the three levels of experiencing.

13. correct T. सुमुरु° to सुगुरु°.

17. compare लिहाविवि (A.) to लिहाइवि (B.. C.).

[*K.* 14.]

This K. describes charity of giving medical aid and l. 11. introduces अभयदान.

[*K.* 15.]

This K. describes अभयदान.

[*K.* 16.]

This K. introduces दयादान in l. 1.; but from l. 3. deprecates a person who is without charity and in the end in l. 13—l. 14. the merits of charity are described.

[*K*. 17.]

This K. extols the six meritorious religious act of a householder.

13. Read °विवज्जिउ for °विवज्जिल.

[*K*. 18.]

This K. is the conclusion of the whole work.

6-7. describe that the work was asked to be written by अंबाप्रसाद the son of गुणपाल and चच्चिणि.

7-8. The work was composed in the year 1247 of the Vikrama Era in the bright half (cf. T. = श्वेतपक्षे) of the 14th day of Bhādrpada month. गयहि (= गतेषु) goes with बारहसयहि.

10. The author says he wrote with his own hand this work within a month.

16. describes again अंबाप्रसाद as the younger brother of the writer अमरकीर्ति.

19. Read जामहि महि सायरु मेरुगिरि णहयलु. णहयरु (A.) is wrong. Read णहयलु (B.)

WORD-INDEX

अइरवण्णु	3. 12. 3; [*अतिरमण्य] sk. अतिरमणीय.
अइचंगउ	3. 9. 11. sk. अतिचङ्गक 'very beautiful'.
अइणिक्खोहु	8. 7. 12. sk. अतिनिःक्षोभः 'most undisturbed'.
अइथेरु	6. 5. 14. sk. अतिस्थविरः
अइमिउ	7. 4. 11. sk. अतिमृदु.
अइमोअ	—अइमोएं 9. 8. 12. sk. अतिमोद.
अइयार	12. 11. 12. sk. अतिचार 'a transgression, a sin'.
अइवग्गु	2. 1. 13. sk. अतिवर्ग 'a sacrificial oblation'.
अइविंभिय	7. 6. 16. sk. अतिविस्मित.
अइसुकुमालउ	8. 2. 7. sk. अतिसुकुमारक. 'very delicate'.
√अक्ख	sk. आ + ख्या. अक्खइ. 2. 7. 7; 12. 9. 2. 2; अक्खए 11. 5. 3; अक्खमि 12. 10. 5; अक्खियइ 11. 10. 9. अक्खिउ 8. 2. 5; 8. 15. 4; 9. 8. 8; 6. 10. 2; अक्खियं 4. 9. 15; 7. 5. 3.
अक्खाणउ	अक्खाणउं 3. 12. 7; sk. आख्यानक.
अक्खाणिया	8. 1. 8. sk. आख्यानिका.
अगंजिउ	3. 7. 7. for D. √ गंज् = परा + भू. 'undefeated'.
अग्गइ	4. 1. 2.; 5. 8. 12. sk. अग्रे. G. and H. आगे.
अग्गलु	12. 15. 14. sk. अग्र—; pk. अग्ग + ल; G. आगळ 'in front of'.
√अग्घा	[sk. आ + घ्रा] अग्घाइउण 3. 3. 1; अग्घाइवि 3. 3. 3; 3. 10. 9; 3. 14. 11; अग्घायवि 3. 5. 7; 3. 14. 9. 'to smell'.
अच्चब्भुउ	6. 14. 9; अच्चब्भुयं 7. 6. 8; अच्चुब्भयं 7. 5. 11; अच्चुब्भुउ 8. 13. 7; अच्चंभउ 4. 23. 13; अच्चंब्भुउ 3. 4. 9. अच्चब्भुयभूयउ 8. 2. 13. sk. अत्यद्भुत.
अच्चुअ	—अच्चुए 7. 7. 12; अच्चुयसग्गि 7. 8. 16. sk. अच्युत 'a kind of heaven in Jaina theology'.
√अच्छ	—अच्छइ 2. 6. 12; 3. 12. 1; 4. 19. 14; 4. 22. 15; 6. 13. 5; 7. 4. 10; 9. 11 8; 12. 14. 12;— अच्छिउ (= sk. आसीः) 4. 22. 4.— अच्छहि 2. 4. 11.; 3. 15. 7. — अच्छहि (= sk. सन्ति) 11. 11. 4. — अच्छेसिहि 5. 14. 13.

अच्छर	2. 1. 11; 2. 11. 8; 6. 13. 7; 9. 6. 5; — अच्छरा 7. 7. 3. sk. अप्सरस्.
अच्छर	2. 1. 11. sk. आश्चर्य.
अच्छरिय°	5. 2. 6. sk. आश्चर्य.
अछिप्प	13. 1. 15. अ + छिप्प = sk. स्पृश्य; cf. Index. छिप्प. cf. Hc. 4. 182.
√अज्ज	— अज्जइ 12. 14. 8; अज्जेवि 2. 3. 4. sk. अर्ज् 'to earn'.
अज्ज	— अज्जहि 5. 14. 3. sk. आर्या. 'a nun'.
अज्जउ	11. 10. 7. sk. आर्जव.
अज्जिय	3. 18. 12. *आर्यिका = sk. आर्या.
√अंच	अंचइ 5. 7. 3; 10. 6. 5; अंचिज्जइ 10. 8. 8. sk. अर्चति
अट्ट°	14. 6. 3. अट्टहो 13. 17. 12. sk. आर्त°
अट्टझाण	— अट्टझाणें 4. 9. 8. sk. आर्तध्यान.
अट्टरउद्द	11. 11. 12. sk. आर्तरौद्रे (ध्याने)
अट्ठारहम	अट्ठारहमइ 12. 17. 1. sk. अष्टादशतम G. अढारमु.
अट्ठिय	— अट्ठियइ 8. 8. 1. sk. अस्थि + क.
अट्ठगुणवंतउ	12. 1. 7. sk. अष्टगुणवत्.
अडइ	3. 11. 6. sk. अटवी.
अड्डिउ	2. 4. 7. sk. आढ्य + इक. 'adorned with'.
अणग्घयरु	10. 3. 24. sk. अनर्घतर. 'much invaluable'.
अणिअंति	3. 14. 1. अणियंतिय 4. 10. 14. D. √ णिअ = sk. दृश् Hc. 4 181. 'not seeing'.
अणिक्क°	3. 15. 8. simplified अण्णिक्क° = sk. अन्यद् + एक, cf. Marāṭhi = आणिक.
अणिबद्धउ	3. 4. 20. sk. अनिबद्ध 'did not attach or tie up'.
अणिसु	11. 1. 6; 13. 6. 14. sk. अनिशम्.
अणुजाय	अणुजायइ 1. 6. 10. sk. अनुजात 'a younger brother'.
अणुयअ	अणुयइ 13. 9. 1. sk. अनुदय.
अणुवेक्खणु	11. 8. 3. sk. अनुप्रेक्षण.
√अणुहुंज	अणुहुंजइ 12. 10. 2.; अणुहुंजिवि 3. 9. 8. sk. √ अनु + भुज्.

अण्णइ	1. 9. 3; 2. 4. 8; 5. 1. 2; 5. 6. 4.; 7. 2. 8; 8. 13. 3; 10. 11. 8.; 14. 5. 7. sk. अन्यानि in the special sense of ‘ and ’. cf. G. अने. also Tessitori Notes : §. 104
अण्णाउ	11. 8. 3. sk. आम्नाय.
अण्णाणिय	12. 13. 9; अण्णाणिउ 8. 4. 8. sk. अज्ञानिक.
अण्णेक्क°	8. 1. 17; 8. 5. 11. See index अणिक्क.
अण्णेत्तहि	6. 2. 5. sk. अन्यत्र.
अण्णोण्णु	12. 2. 14. sk. अन्योन्यम् .
अत्थाण	अत्थाणइ 12. 17. 15. sk. अस्थानानि ‘ which are not put at proper places ’.
अत्थाण°	‘ an assembly ’ sk. आस्थान°; अत्थाणत्थिउ 9. 7. 14; अत्थाणत्थहो 5. 8. 7.
अदवक्कउ	4. 10. 9. D. = sk. निर्भयः Hc. 4. 422. (4) भयस्य द्रवक्कः ।
अदिण्णउ	13. 3. 2. अ + दिण्णउ = sk. अ + दत्त + क ‘ not given ’.
अद्दउ	12. 18. 2. ‘ fresh ginger ’. sk. आर्द्रकः G. आदु.
अद्दंसणु	8. 12. 4. sk. अदर्शनः ‘ disappeared from sight. ’
अद्दिय	8. 9. 3. sk. आर्द्रित.
अंधावड	— अंधावडि 7. 6. 16. see index अवड. sk. अंधकूप.
अपमाण	— अपमाणइ 13. 14. 6. sk. अप्रमाणानि ‘ unauthorised ’.
अपुज्जिउ	3. 8. 9. अ + पुज्जिउ past. part. √ पुज्ज sk. √ पृ = पूर्यति; pk. पुज्जइ. G. पुगवुं sk. अपूरितं.
अपुत्तिणिय	अपुत्तिणियहि 4. 18. 12. sk अपुत्री—gen. sg. अपुत्र्याः.
√अप्प	(sk. अर्प्) = अप्पइ 9. 5. 4; 12. 18. 13; अप्पहि 4. 1. 18; 9. 2. 13; अप्पिज्जहि 2. 7. 12; अप्पियउ. 2. 4. 13; अप्पंतह 7. 2. 10; अप्पेवि 9. 9. 3. G. आपवुं.
अप्पउ	2. 9. 5; 2. 10. 12; 8. 9. 11; 9. 2. 4; sk. आत्मन् cf. G. आप–; pk. अप्प.
अप्पाणउ	7. 5. 12; 13. 3. 2. sk. आत्मन् = pk. अप्पाण–
अप्पियं	4. 3. 17. sk. अप्रियम् .
अप्पुणु	6. 14. 1; 7. 8. 13. sk. आत्मन् = pk. अप्पण. cf. G. आपणुं.
अबाहु	4. 15. 9. sk. अबाध.

अब्भुअ	5. 8. 11. sk. अद्भुता.
अमच्चो	10. 2. 3. sk. अमात्य.
अमिय	अमियइ 3. 14. 10. sk. अमृत.
अमियगइ	15. 9. sk. अमितगति ‘the name of a celebrated Digaṃbara Ācārya’.
अमुणंत	12. 13. 10; अमुणंतउ 1. 9. 5; अमुणंतु 12. 9. 12. अमुणंतेण 14. 18. 2. pk √मुण् = sk. √ज्ञा. pres. part. मुणंत; अ+मुणंत ‘not knowing’.
अमुल्लं	14. 13. 2. sk. अमूल्यम्.
अंबउ	9. 2. 9. sk. आम्रक ‘a mango’.
अंबिल	14. 3. 7. sk. आम्ल ‘sour’
अम्हारिसउ	10. 7. 7. sk. अस्मादृशः.
अरिहागम	— अरिहागमहो 11. 8. 4. sk. अर्हदागम.
अरुह°	7. 8. 4. sk. अर्हत्.
अरुहक्खरु	2. 11. 7. अर्हत् + अक्षरः.
अलिय	— अलियइ 12. 16. 6. sk. अलिकेन ‘by falsehood.’
अल्लउ	12. 18. 2. cf. G. आलु = sk. आर्द्रक—(?) ‘a sort of bulbous root used as a vegetable’.
अवइण्णिय	2. 5. 9; 4. 13. 3; 7. 7. 7.—अवइण्णउ 4. 13. 7. sk. अवतीर्ण + इक.
अवड	अवडि 6. 3. 9. D = कूप ‘a well’. cf. sk. अवट.
अवरत्तउ	3. 14. 14. cf. G. ऑरतो ‘an intense desire’.
अवरत्तउ	4. 19. 14. D. पश्चात्ताप: ‘repentence’ Dn. 1. 45.
अवरायम	— अवरायमिहि 11. 8. 5. sk. अपरागम.
√अवरुंड	— अवरुंडइ 3. 21. 7. D = sk. आलिङ्गति cf. Dn. 1. 11.
अवरुप्परु	4. 20. 14; 6. 8. 13; 8. 11. 13; 8. 13. 10; अवरोप्परु 7. 8. 12; 7. 8. 14. Hc. 4. 409 = परस्परम्.
अवरेक्क	— अवरेक्कहि 8. 12. 13; 10. 3. 5. sk. अपर + एक ‘some, certain’.
अवहत्थिउ	14. 18. 10. = sk. अपहरस्तित ‘pushed aside’.
√अवहर	अवहरइ 12. 13. 4. sk. अपहरति ‘to remove’.
√अवहार	— अवहारइ 5. 5. 5. sk. अपधारयति ‘to treat with contempt.’
√अवहार	अवहारिवि 1. 1. 10. sk. अवधारयति ‘to keep in mind’.

अवहि	3. 16. 9; 6. 14. 5; अवहिए 8. 17. 2; 6. 13. 9. अवहिवंतु 4. 23. 4; अवहिसरु (अवधि + ईश्वरः) 2. 6. 7. sk. अवधिः ‘ a kind of knowledge by which an event far in place and time can be seen ’
√अवहेर	— अवहेरिउ 1. 10. 7. disregarded, rejected. sk. अव + हेल्. cf. अवहेड् Hc. 4. 91. Bhayāṇī PC. sk. √अवधीर्.
अवस	10. 4. 4; अवसु 1. 10. 11; 3. 7. 9; 3. 11. 15; 6. 11. 5; 8. 1. 4; 8. 2. 16; 8. 4. 15; 8. 10. 4; 9. 11. 13; 12. 3. 4; 14. 5. 6. Adv. अवश्यम् ; अवसिं 12. 8. 5; अवसें 3. 4. 10; 4. 4. 14; 10. 7. 14; 11. 5. 12. अवश्येन. cf. Hc. 4. 427.
अवसवणु	6. 1. 13. sk. अपश्रमण ‘a mendicant belonging to a heretical sect ’.
√अवसार	अवसारहि 2. 10. 7. sk. √अप + सृ causal ‘ to remove ’.
अवायरु	5. 11. 5. (टि॰) अगोचरु; sk. अपादरः; see Notes
अवाविउ	9. 2. 5. sk. अवापितम् ‘ unsown. G. अणवाव्युं ’.
अवियप्प	4. 17. 4. sk. अविकल्पम् adv. — अवियप्पें 8. 15. 7; 13. 9. 7. ‘ without option or hesitation ’.
अविहत्त	अविहत्ताणं 3. 10. 5.; अविहत्तिय 4. 7. 3. sk. अविभक्त; pk. अविहत्त. ‘ unseparated ’.
अविहंगइ	14. 10. 15. sk. अविभङ्गानि ‘ unbroken, whole ’
अविहायअ	अविहायउ 3. 5. 6; 3. 14. 9; अविहायहि 3. 6. 13. sk. अविभागक— ‘ all, whole, full ’. see. टि॰ on all. निविड, निरंतर, अविभाग.
अविहिण्ण	1. 6. 9; अविहिण्णु 2. 3. 8. sk. अविभिन्न. ‘ unbroken. ’
असड्ढुल	8. 4. 21. D = असाधारण Hc. 4. 422. (7).
असण्णिय	12. 6. 3. sk. असंज्ञिक ‘ insensate ’.
असण्णिह	3. 23. 13. sk. असंनिभ.
अ + √सद्दह	असद्दहेउणं 9. 8. 1. sk. अश्रद्धाय.
असमाणउ	12. 10. 15. असामान्य.
असमाण	असमाणें 7. 4. 9. असमानेन.
असराल	5. 3. 12; असरालें 4. 12. 9. (टि॰) = निरंतरेण ‘ plenty, much ’.
असुहाव	असुहावें 4. 2. 8. sk. असुभाव.

अंसु	2. 4. 3; 4. 19. 7. sk. अश्रु ' tears '.
√अहिअंच	10. 5. 9. sk. अभ्यर्चति ' to worship '.
अहणिसु	12. 6. 10; अहण्णिसु 3. 1. 5. sk. अहर्निशम्.
अहंगइ	14. 8. 7. sk. अभङ्गेन ' without a break '.
अहयरु	14. 7. 12. sk. अघकरम्.
अहरत्तं	3. 10. 6. sk. अहोरात्रम्.
अहिमंजरु	14. 7. 12. sk. अहिमार्जारम्.
अहु	3. 14. 13. sk. अहो.

आअ	आइ (sk. अनया) 2. 8. 6.
आइट्ठउ	4. 24. 5; 8. 12. 9 sk. आदिष्ट.
आइय	4. 9. 9; आइया 2. 5. 14. sk. आयाता; see index आव.
आउक्खय	आउक्खइ 9. 3. 10. sk. आयुःक्षये.
√आउच्छ	आउच्छिवि 6. 12. 7; 10. 9. 12. √आ + प्रच्छ्.
आउसंत	आउसंति 5. 7. 10; 7. 3. 8. sk. आयुः + अन्ते 'at the end of life'.
आउंचिया	5. 9. 1. sk. आकुञ्चिता ' drawn back '.
√आएस	आएसिउ 8. 2. 3. sk. √आ + दिश्.
आगारिउ	13 9. 8. ' a householder ' sk. आगारिक.
√आढप्प	आढत्तउ 4. 17. 8; 6. 10. 14. D=sk. √आ + रभ् Hc. 4. 254. आढत्त + उ sk. आरब्ध + क. Pischel § 223. causal passive of आ + धा = आधाप्यते.
आणयरु	12. 5. 2. sk. आज्ञाकर ' a servant; one obeying orders. '
आणायर	12. 12. 11; 14. 17. 10; आणायरु 10. 4. 6. obedient; one obeying orders. sk. आज्ञाकर.
√आण	आणिउ 8. 1. 24; आणिवि 10. 6. 14; 12. 13. 8. sk. √आ + नी; causal आणावइ—आणाविउ 2. 5. 2. was made to be brought. G. आणवुं; causal आणाव्युं.
आदण्णउ	4. 3. 22; 8. 6. 3. Hc. 4. 422. D = आकुल.
आदिट्ठउ	13. 3. 6. sk. आदिष्ट + क.
आपयसीसु	3. 5. 8. आपदशीर्षम् ' from head to foot '.

आयउ	3. 15. 11; 4. 23. 4; 5. 10. 14; 6. 3. 2; 6. 14. 6; 8. 4. 22; 8. 10. 12; आया 4. 13. 1. sk. आयात. ‘came’. see index √आव.
√आयड्ढ	आयड्ढिवि 8. 3. 11. pk. √आ + कड्ढ √आकड्ढ or √आ + यड्ढ = sk. आ + कृष् cf. G. काढवुं.
आयड्ढय°	12. 3. 1. sk. आकर्षक ‘a person leading’.
√आयण्ण	आयण्णवि 4. 12. 1. sk. √आ + कर्ण्; also √आयण्ण—आयण्णहि 3. 7. 10; 10. 1. 2; 12. 1, 2; 12. 5. 14; आयण्णहो 10. 7. 12. आयण्णिऊण. 4. 21. 1. आयण्णिवि 8. 13. 3; 8. 17. 10; 9. 8. 13; आयण्णेवि 4. 20. 10; आयण्णेविणु 9. 2. 13; 11. 7. 11.
आयमवेय	आयमवेयहि 12. 15. 1. sk. आगमवेद.
आयमु	11. 8. 5. sk. आगम ‘scriptures’.
आराहण	14. 1. 11. sk. आराधना ‘the name of a sacred work of Digaṃbara Jainas’.
आवइ	3. 1. 8; 9. 11. 6; 10. 4. 6; 11, 3. 5; 12. 6. 7; 13. 8. 11; 14. 14. 11. sk. आपद् Hc. 4. 400.
√आव	आवइ 3. 7. 8; 7. 7. 8; 12. 5. 11; 12. 6. 7; 12. 12. 12; 13. 4. 2; 13. 8. 11; 14. 16. 11; आवए 4. 3. 5. आवहि 4. 11. 14; आवहि (Impert.) 5. 2. 9; 8. 2. 4. आवेसमि 8. 8. 9. आविउ; 8. 2. 9; आविय 7. 7. 15; आविवि 3. 6. 14; 6. 5. 11; 6. 11. 6; 8. 4. 7; 8. 12. 4; 8. 12. 13; आवेवि 2. 3. 6; 2. 7. 2; आविप्पिणु 6. 10. 1; आवेप्पिणु 4. 5. 14; 4. 10. 13; 10. 3. 19; आवेव्वउ 5. 10. 13. See also forms as √आय Turner fr. √आप्; Shahidulla : √आ + गम् = √आअम् = आम् – आव.
√आवज्ज	आवज्जइ 2. 11. 6; आवज्जहि 6. 10. 6. sk. √आ + पद् ‘to obtain, to take up’.
आवासिउ	5. 11. 6; 8. 12. 13. sk. आवासित ‘camped’.
आविद्धउ	8. 3. 5. ‘full of; accompanied with’ sk. आविद्ध + क.
√आसंघ	आसंघइ 4. 19. 5; 5. 10. 3. आसंघिवि 3. 16. 8. आसंघिविणु 4. 14. 11. D = आ + श्रि ‘to take resort to’.
आसाय	आसायइ 13. 13. 7. sk. आस्वादक ‘tasteful’.
√आसास	आसासिवि 3. 19. 1. sk. आश्वास्य.

इउ	8. 4. 11. इहु 6. 11. 2; 8. 14. 1; 12. 9. 12; 4. 24. 6; sk. एषः or एतद् n. Also see index एहु.
इक्क	इक्कहि 6. 3. 1. sk. एक; also see index एक्क.
इक्कल्लिय	4. 22. 5. sk. एकाकिनी G. एकली.
इक्केक्क	इक्केक्कं 14. 1. 3. sk. एकैक G. एकेक.
इण्हि	7. 8. 6; 9. 6. 4; 9. 6. 8. इण्हिं 10. 11. 2. sk. इदानीम्.
इत्थि	इत्थिउ 4. 2. 7. sk. स्त्री; pk. इत्थि.
इंदिंदिर	5. 1. 8. इंदिंदिरु 12. 1. 9. D=sk. भ्रमर; Dn. 1. 79.
ईस	ईसहो 5. 8. 2. sk. ईश 'Śiva.'
ईसाण	2. 11. 8. sk. ईशान 'a kind of heaven'.
ईसाल	ईसालइ 4. 2. 12. sk. ईर्ष्यालु.
ईसासिहि°	5. 2. 8. sk. ईर्ष्याशिखिन्.
ईसीसि	3. 22. 6. sk. ईषद्-ईषत्.
उक्करिसिउ	4. 9. 5. sk. उत्कर्षितः.
उक्काणलु	8. 4. 12. sk. उल्कानल 'fire of a firebrand'.
उक्कारिय	5. 3. 13. sk. उत्कारिता.
उक्खलु	13. 8. 3. sk. उलूखल G. उखळ; ऊखळो 'a mortar.'
उक्खित्तउ	8. 2. 8. sk. उत्क्षिप्त + क see index. √उक्खिव.
√उक्खिव	उक्खिवइ 8. 1. 5. उक्खिवेइ 8. 1. 1. a causal used as a primitive form; उक्खेवइ 6. 13. 7. sk. √उत्क्षिप्
उग्गच्छंतु	7. 1. 3. pres. part. sk. उद्गच्छत्.
√उग्गिर	उग्गिरइ 12. 9. 7. sk. उद् + गृ to speak.
उच्चिट्ठ	उच्चिट्ठइ 2. 9. 9. उच्चिट्ठउ 12. 13. 9. sk. उच्छिष्ट 'food left in the dish after taking' G. अजीठुं.
उच्छलिउ	3. 10. 8. sk. past. part. of √उत् + स्र G. उछळयुं.
उज्जम	उज्जमि 10. 2. 13. उज्जमु 11. 11. 6. sk. उद्यम.
उज्जयत्तु	11. 4. 9. sk. ऋजुकत्व; उद्यतत्व.

उज्जवणउ	10. 9. 5; 13. 16. 7. sk. उद्यापनक; G. उजवणुं.
उज्जाण	उज्जाणि 8. 17. 10. sk. उद्यान.
उज्जुअ	उज्जुएहिं 5. 9. 7. sk. ऋजुक 'straightforward.'
√उज्जोव	उज्जोवइ 10. 6. 10; उज्जोविय 8. 2. 13. sk. उद् + द्योतय् .
√उज्झ	उज्झेसइ 9. 11. 4. sk. √उज्झ् 'to give up'.
√उट्ठ	उट्ठेविणु 7. 5. 1. sk. उत् + स्था G. उठवुं.
उडु	उडुहु 10. 5. 7. sk. उडु 'a constellation of stars'.
√उत्तर	उत्तरियइ 3. 2. 15. (sk. उत्तीर्णानि) sk. √उद् + तॄ causal √उत्तार- उत्तारइ 7. 1. 1; उत्तारंतह 7. 2. 10. G. उत्तारेवि 4. 13. 13. उतरवुं; उतारवुं.
उत्तहि	6. 8. 3. उत्तहिं 8. 7. 6. sk. अदस् + तः 'from this side'.
√उद्दाल	उद्दालेहु 6. 9. 10. D = उत् + छिद् Hc. 4. 125. 'to snatch away'.
उद्दालण°	8. 10. 8. a noun from √उद्दाल.
उद्धरिउ	9. 10. 15. sk. उद्धृत 'lifted'.
उद्धु	4. 20. 11. sk. ऊर्ध्वम् .
उद्धुर	6. 10. 15. 'free from restraint' sk. उद्धुर.
√उप्पज्ज	उप्पज्जइ 7. 7. 10; 12. 6. 5. उप्पज्जहि 12. 18 6. उप्पज्जिवि 12. 17. 2. sk. √उत् + पद्. G. उपजवुं.
उप्परि	3. 8. 1; 4. 2. 11. sk. उपरि.
√उप्पाड	उप्पाडइ 14. 2. 11. sk. √उत् + पाटय् G. उपाडवुं.
√उप्पाय	उप्पायहि 1. 11. 8; 12. 11. 13; 14. 7. 9. sk. √उत् + पादय् caus. of पद्.
√उप्पिक्ख	उप्पिक्खइ 14. 4. 10. sk. √उप + ईक्ष् 'to neglect'. G. उवेखवुं.
√उब्भास	उब्भासहि 6. 6. 14. √उद् + भासय्.
उयअ	उयइ 13. 9. 1. sk. उदय.
उल्ल	उल्लिहि 10. 6. 5. D = sk. आर्द्र.
उल्लिहण	उल्लिहणि 10. 3. 8. 'piercing'. sk. उल्लेखन.
उल्लिय	4. 24. 8; sk. आर्द्रित.
उल्लूरणु	14. 15. 6. D = sk. विनाशकम् D. √उल्लूर = √त्रोटय् Hc. 4. 116.
उवइट्ठउ	5. 4. 8; 10. 4. 11. sk. उपदिष्ट + क.

√उवण	उवणइ 7. 2. 8. sk. √उप + नी.
√उवम	उवमिज्जइ 3. 14. 14. sk. √उप + मा pass. उपमीयते.
उवयरण	°उवयरणइ 1. 10. 5; 7. 2. 8. sk. उपकरण.
उवयारु	4. 14. 3. sk. उपचार 'a remedy'.
उवरोहपय	उवरोहपयम्मि 10. 12. 8. sk, उपरोधपद. 'the place of a teacher'.
उववायसिला	उववायसिलाहिं 3. 23. 9. sk. उपपातशिलायाम् .
√उववास	उववासइ 13. 9. 12. sk. उपवासयति 'to fast'.
उवविट्ठ	उवविट्ठउ 4. 24. 5; उवविट्ठिय 4. 19. 8. sk. उपविष्ट + क.
उववेसिय	4. 24. 12. sk. उपवेशिता.
उवसग्ग	उवसग्गि 3. 6. 1. उवसग्गु 6. 1. 14; 12. 12. 9; 13. 9. 9; 14. 17. 6. sk. उपसर्ग 'adversity'.
√उव्वर	उव्वरइ 14. 2. 2. sk. √उद् + वृ 'to remain as a residue'.
उंवर°	11. 7. 5; उंवरु 12. 8. 10. उव्वरु 12. 17. 11. 'a fig'. sk. उदुम्बर. G. उंबरडुं.
√उव्वास	उव्वासिया 6. 2. 2. sk. उद्वासयति. 'to banish'.
√उव्विज्ज	उव्विज्जइ 13. 14. 9. उव्विज्जिउ 12. 13. 17. sk. √ उद् + विज् 'to torment, to give pain'.

ऊण	ऊणहो 14. 2. 3. sk. ऊन. G. ऊणुं.
ऊणोयर	14. 1. 4. sk. ऊनोदर.
ऊसर	ऊसरि 13. 12. 7. sk. ऊषर.
√ऊसर	ऊसरेवि 6. 5. 9. √उत् + सृ 'to get aside'.
√ऊसार	ऊसारहि 13. 11. 7. √उत् + सृ (causal)
ऊसास	ऊसासिहि 14. 5. 8. sk. उच्छ्वास.
√ऊहट्ट	ऊहट्टहि 14. 17. 7. sk. √अप + घट्=to recede. Hc. 4. 419. ओहट्टइ. see index √ओहट्ट.

एक्कल्लउ	4. 17. 11; 6. 10. 17. sk. एकाकी cf. इक्कल्लिय—एक्कल्लिय 3. 16. 7. Hc. 2. 165.
एक्कोयर	12. 14. 2. 'born from the same womb' sk. एकोदरा.

एत्तहि	8. 9. 14.; एत्तहिं 3. 5. 6. sk. अत्र; इतः Hc. 4. 420 'on this side' also cf. Hc. 4. 436. त्रस्य डेत्तहे; + हि used as the Loc. termination.
एत्तिय	4. 22. 4. एत्तियदिण (इयन्ति + दिनानि) 8. 14. 12. sk. इयत् Hc. 2. 157.
एत्थ	7. 8. 7. एत्थंतरि 6. 12. 12; 7. 8. 11. (sk. अत्रान्तरे) sk. अत्र cf. Hc. 2. 160 and 161.
एंत	—एंतहि 6. 1. 12. sk. आयात् 'coming'.
एयमणु	5. 1. 2. sk. एतन्मनाः or एकमनाः
एयविहु	12. 10. 5. sk. एकविधम् .
एयंतउ	12. 8. 6. एयंतिय 12. 8. 6; 12. 8. 14. sk. एकान्तिक.
एम	8. 10. 10. sk. एवम् . Hc. 4. 401 and 418. एवम् = Ap. एम्व which is also found as एव; एमहि 3. 8. 10.
एवइ	6. 12. 1. sk. एवम् + अपि or de-aspirated हि = इ of एवहि.—एवहि 3. 13. 2; 3. 13. 4; 4. 17. 4; 6. 11. 5; 6. 14. 13; 8. 12. 9. एवहि खणि 4. 23. 13. (sk. एतस्मिन् क्षणे) sk. इदानीम् Hc. 4. 420. cf. G. एम.
ओगइ	14. 6. 2. sk. अवगतिः
√ओणम	causal √ओणाम—ओणामिय 3. 15. 10. sk. √अव + नम्—अवनामित.
√ओहट्ट	ओहट्टइ 3. 11. 4. see index √उहट्ट, also णोहट्टइ.
√ओहाम	ओहामिय 1. 8. 7.; 2. 6. 4. cf. Hc. 4. 160. √ओहाव = √आ + क्रम् ; Ṣaḍbhāṣācandrikā; ओहामिय = अभिभूत sk. अपभावित fr. √अप+भू (causal)

कइ	1. 2. 4. sk. कपि or कवि.
कइरव	2. 5. 12. sk. कैरव 'a night-lotus'.
कच्चउ	8. 4. 18. 'raw, unbaked' D. = G. काचो
कंजणि	12. 8. 10. कंजिणि 1. 10. 5. 'a broom'.
कंजिय	13. 5. 1. sk. कञ्जिका 'gruel'·G. कांजी.
कट्ठ°	13. 17. 16. sk. काष्ठ cf. G. काठी; कठ(पुतळी)
कट्ठुंबरि	12. 17. 11. sk. काष्ठोदुम्बरिका 'a kind of a fig'. cf. G. कोठंवडुं.

कडक्खिउ	13. 15. 3. sk. कटाक्षितः ‘ looked upon obliquely ’—कडक्खियउ 4. 13. 8. sk. कटाक्षायितः
कडुयत्तु	12. 9. 6. sk. कटुकत्व. G. कडवुं adj.
√कड्ढ	कड्ढइ 11. 9. 13; 14. 8. 11. कड्ढेविणु 12. 17. 7. sk. कर्षति G. काढवुं.
कणपत्थी	6. 9. 4. sk. कणप्रार्थिन् ‘ a farmer.’
कणयासाय	कणयासायए 11. 6. 4. sk. कनकास्वाद ‘ tasting of Dhaturā-seeds. ’
कणयाहरण	कणयाहरणिहि 8. 2. 1. sk. कनकाभरण ‘ a gold ornament ’.
कण्हणरिंद	1. 5. 1. sk. कृष्णनरेन्द्र.
कत्थ	3. 3. 4; 4. 3. 7; 5. 1. 4. कत्थ वि 4. 10. 13; कत्थइ 4. 20. 7; sk. कुत्र + अपि.
कत्थूर	कत्थूरें 13. 11. 3. कत्थूरियइं (sk. कस्तूरिकया sk. कस्तूर; कस्तूरिका ‘ musk.’
कद्दम	3. 7. 17. sk. कर्दम; G. कादव ‘ mud ’.
कंदयमूल	कंदयमूलाणं 12. 18. 3. sk. कन्दकमूल ‘ bulbous roots. ’
कंदुव	13. 1. 5. sk. कान्दवक; G. कंदोइ.
कप्पसाही	11. 2. 17. sk. कल्पशाखिन् ‘ a celestial tree giving anything desired ’.
√कप्प	कप्पिउ 11. 8. 7. sk. √कृत् directly pk. कत्तइ and कप्पइ ‘ to cut’. G. कापवुं.
कमु	14. 14. 9. sk. क्रम ‘ a foot ’.
कमाइउ	13. 15. 4. कमायउ 11. 8. 4. sk. क्रमायात ‘ come according to order. ’
कम्मचंडाल	14. 10. 14. sk. कर्मचाण्डाल ‘ a pariah by actions ’. The G. करमचंडाळ is still in use.
कम्मण	6. 9. 1. कम्मणु 11. 3. 11. ‘ magic ’; कंम्मण 4. 5. 4. sk. कार्मण; G. कामण.
कम्मयरु	5. 8. 9. sk. कर्मकर.
कम्मारउ	8. 11. 1. sk. कर्मकार + क.
कम्मासउ	11. 11. 11. sk. कर्म-आस्रव ‘ the onflow of actions .’
कयग्गहु	1. 10. 11. sk. कृतग्रह ‘ one who has taken the guise ’.
कयत्थ	2. 8. 12. sk. कृतार्थ.

कयविक्कय	13. 8. 5. sk. क्रय-विक्रय ‘ purchase and sale. ’
कयवेराए	13. 17. 3. sk. ‘ कृतवैराग्येन ’.
कयसर	कयसरेहि 3. 5. 9. sk. कृतस्वर ‘ humming ’.
कयंतउ	12. 4. 15. sk. कृतान्त; कयंताणं 1. 1. 3. sk. कृतान्तानां.
√कर	करेइ 9. 4. 10; करहि 14. 2. 6; कराविय. (causal : कारित) 8. 12. 10. sk. √कृ; G. करवुं. किज्जसु 5. 4. 14. (sk. कुर्याः)
करय-करव	करय 13. 1. 13. करवउ 12. 18. 12; 13. 8. 3. sk. करक. The hesitation of य and व श्रुतिस + क. G. करवडो.
कलड्ढिउ	9. 10. 11. sk. कलाढ्य + इक. ‘ adorned with arts ’.
°कलत्त	कलत्तइ 13. 15. 11. sk. कलत्र ‘ a wife ’.
कलियारी	13. 14. 9. sk. कलिकारिन् + ई fem.
कलुण°	8. 3. 8. sk. करुण.
√कलुसाय	कलुसायइ 1. 3. 5. √कलुसय–कलुसियउ 13. 13. 12. कलुसिउ 4. 14. 6. sk. कलुषयति or कलुषायते.
कवणु	3. 11. 12; 4. 22. 7; 8. 11. 4. sk. किम् ; G. कोण Hc. 4. 367. कवण for किम् .
कवलणयारउ	1. 10. 1. sk. कवलनकारिण्यः ‘ devouring ’.
कस	13. 8. 2. ‘ whip. ’ sk. कषा.
कसणत्तणु	13. 12. 10 sk. कृष्णत्व.
कसाइउ	9. 8. 10. sk. काषायित ‘ having put on ochre-coloured clothes ’.
कह व	5. 5. 8; 5. 5. 18. sk. कुत्र + अपि.
√कह	कहहु 8. 4. 4. sk. √कथ् to tell. G. कहेवुं.—कहंतउ 4. 24. 3. (sk. कथयत् pres. part.); कहियाइ 9. 11. 5. (sk. कथितानि fr. past. part. कथित).
कहि वि	6. 10. 19. sk. कथम् + अपि see index कह व.
काइ	4. 3. 22; 4. 10. 4; 8. 11. 7; 9. 8. 11; 13. 15. 8. काइ ण काइ (sk. किं न किं=all, every cf. G. कांइने कांई) 4. 13. 10; काइ वि 11. 9. 12. sk. किम् . Hc. 4. 367. G. कां; कांइ.
काउं	4. 17. 12; 9. 3. 7. sk. कर्तुम् ; काउ 9. 8. 2. sk. कृत्वा; an infinitive used as a gerund.

काऊसग्ग	—काऊसग्गें 6. 1. 11. sk. कायोत्सर्ग.
कायकिलेसु	14. 3. 12. sk. कायक्लेश.
कायंवरी	13. 5. 2. sk. कादंबरी 'wine'.
√काराव	causal of √कर; see index: कारावइ 14. 13. 21. कारावहि 8. 9. 10. कारावेवि 9. 1. 12; कारिय (sk. कारिता) 5. 5. 4. sk. √कारय.
कारिम	4. 2. 5. sk. कृत्रिम Dn. 2. 27. कार + इम.
√किण	किणइ 13. 6. 10. क्रीणाति.
किण्ण	5. 2. 11. sk. किं + न.
कित्तिम	13. 3. 13. sk. कृत्रिम.
किमि	किमिहि 12. 14. 10. sk. कृमि.
किर	6. 5. 13. sk. किल. Hc. 4. 410. किर = sk. किल.
किरिय	किरियउ 12. 12. 6. sk. क्रिया.
√किलेस	किलेसंतो 14. 4. 1. sk. √क्लिश्.
किस	3. 2. 7. sk. कृश fem. कृशा.
किसोयरि	4. 18. 5. voc. sg. sk. कृशोदरी.
किह	3. 2. 7. sk. कथम्; किह (sk. कुत्र) 4. 22. 4.
√कील	कीलंताइ 4. 20. 5. कीलंतउ 8. 5. 11. sk. √क्रीड्.
कीलउ	3. 6. 6. sk. कीलक. G. खीलो.
कुक्कुड	13. 8. 6. sk. कुक्कुट. G. कूकडो.
कुच्छरा	7. 7. 4. D. कोच्छरा, sk. दक्षा 'clever'.
कुच्छिय	4. 21. 9; 10. 3. 1; 13. 12. 4. sk. कुत्सित.
√कुट्ट	कुट्टइ 4. 10. 14. 'to dash'. sk. √कुट्ट.
कुडीरउ	13. 14. 12. sk. कुटीरक.
√कुण	कुणइ 10. 7. 14; 14. 13. 4; 14. 3. 3. कुणेइ 9. 11. 15. कुणंति 14. 11. 13. कुणहि 4. 5. 8; 9. 8. 9. कुणेहि 9. 4. 6. कुणसु 4. 7. 2. कुणहु 3. 11. 1. कुणंतु 12. 4. 13; 3. 10. 9; 3. 1. 7. कुणंती 9. 1. 11.
कुपत्त	कुपत्ति 13. 12. 1. sk. कुपात्र.
कुप्पभंड	13. 6. 3. 'vessels made of earth or any metal except gold and silver, sk. कुप्यभाण्ड'.

कुवलय	1. 2. 5. कु-वलय the bracelet (-round) earth; कुवलय ‘a lotus’. sk. tsm.
कुवियप्पउ	1. 13. 12. sk. कुविकल्प + क. ‘a bad idea’.
कुसुउ	11. 7. 7. ‘a bad i.e. heretical scripture’ sk. कुश्रुत.
केम	9. 2. 5; 14. 16. 12. Hc. 4. 401. केम = कथम्; G. केम.
केर	13. 8. 8. ‘protection’ sk. कार्य. see. केर = सेवा Bhāyāṇi : पउमचरिउ : भाग १ : Word-index.
केरउ	5. 2. 6. post-position—‘of’. Hc. 4. 421. (20) fr. sk. कार्यक. G. केरुं.
केलि	5. 5. 20. sk. कदली.
कोऊहलु	8. 18. 4. sk. कौतूहल.
√कोक्क	कोक्किउ 1. 11. 1. Hc. 1. 76. कोक्कइ = व्याहरति.
कोढिउ	13. 5. 6. sk. कुष्टिक; G. कोढिओ.
कोमुई	12. 2. 5. sk. कौमुदी.
कोलियउ	13. 6. 8. sk. कौलिक; G. करोळिओ ‘a spider’ by र्-आगम.
कोविण	12. 4. 2. sk. कौपीन.
कोसियार	11. 9. 13. sk. कोशिकार ‘a silk-worm’.
कोहाल	कोहालइ 4. 2. 4. sk. क्रोधिन्या (f)
कंसयभायण-	°भायणि 12. 11 2. sk. कांस्यकभाजन- ‘a bronze vessel’.

खअ	खइ 12. 11. 3. sk. क्षय; pk. खअ.
√खा	खाइ 11. 7. 5. खाइउ 13. 15. 4. खंतह (sk. खादताम्) 12. 13. 6. √खा = sk. खाद् see also. खज्ज and खद्ध in the index G. खावुं.
√खज्ज	खज्जइ 11. 7. 3; खजंतउ 3. 6. 8. √खज = sk. खाद् directly from खाद्यते = खजइ.
खट्टंगयं	1. 12. 5. sk. खट्वाङ्गक. ‘a mace’.
खणमित्तं	3. 10. 6. खणमेत्तु 14. 1. 2. sk. क्षणमात्रम् .
खत्तधम्मु	1. 5. 3. sk. क्षात्रधर्म.

खद्धु	4. 3. 2. sk. खद्ध्=भुक्त Dn. 2. 67. past. part. from खाद् + त prakritised. G. खाधुं again it is extended as a verb-form √खद्ध-खद्धिवि 2. 9. 9. (sk. खादित्वा) having eaten.
√खम	खमेज्जसु 8. 14. 8. √क्षम् G. खमवुं.
खयखार	4. 19. 14. खयखारहो 8. 4. 20. sk. क्षतक्षार=क्षते क्षारः 'salt put over the wound (used as an idiom)'.
खयत्त	3. 1. 10. sk. खगत्व 'the state of being a Vidyādhara god who possesses wings.'
खयर	10. 6. 13. खयरेसु—खयर + ईसु 3. 4. 3. sk. खचर 'a Vidyādhara'.
खरयम्म	4. 22. 3. sk. खरकर्म 'a rough act such as cutting'.
खरहेउ	13. 6. 6. (टि०) तीव्रपुण्याशा=sk. (अ) क्षरहेतु. cf. G. खरुं=quite correct, right.
खलअ	खलइ 13. 3. 4. D=खल 'a winnowing ground'. G. खळुं'.
खलदाण	खलदाणें 1. 4. 2. 'by giving an oil cake' (pun) 'by giving (praise) to rogues'. pk. खल; खलिआ PSM. cf. G. खोळ. cf. Hc. 4. 406. (2) तिलहं तिलत्तणु ताउ पर जाउ ण णेह गलंति। नेहि पणट्ठइ ते जि तिल तिल फिट्टिवि खल होन्ति ॥
√खाय	खाइय 12. 11. 4. (sk. क्षाययित्वा) sk. √क्षाय a causal from √क्षि.
खाअ	खाएं 12. 11. 1. sk. क्षाय 'destruction.'
खाण	खाणि 4. 5. 9. sk. खादन. cf. G. खाणुं.
खामो	10. 2. 7. sk. क्षाम.
खार	खारिहि 1. 3. 9. sk. क्षार.
√खिज्ज	खिज्जइ 2. 2. 14; 5. 13. 11; 12. 2. 3; 12. 6. 5. खिज्जउ 5. 12. 10. खिज्जहि 14. 1. 15. sk. √खिद्=खिद्यति 'to be tired; to be dejected'. cf. G. खीजवुं—खीजावुं. with an altered sense.
खित्तउ	8. 13. 13; 13. 10. 10. क्षिप्त + क.
खित्त	खित्ति 13. 3. 4. sk. क्षेत्र; G. खेतर.
खित्तवाल	4. 10. 6. sk. क्षेत्रपाल.
खिल्लियउ	12. 10. 2. sk. किलायित 'pierced'.

खिल्लियअ	खिल्लियएं 7. 4. 14. sk. कीलिका ‘ by a peg ’. G. खीले; खीली.
√खिव	खिवइ 9. 11. 10. खिविऊण 5. 9. 1. √क्षिप् ‘ to throw ’.
खु	14. 13. 2. sk. खलु.
खुत्तिय	4. 19. 9. खुत्त + इय. Dn. 2. 74. ‘ चहुट्टए खुत्तं ’ –खुट्टं = विमग्नम् ‘ deeply stuck up.’ G. खुंतवुं.
√खुब्भ	खुब्भइ 14. 17. 9. sk. √क्षुभ् ‘ to be agitated ’.
√खेड	खेडइ 6 2. 12. खेडहो 6. 4. 10. (= sk. कर्षितुम्) D. sk. = कर्षति; ‘ to plough ’. G. खेडवुं.
√खेल्ल	12. 16. 14. खेलंत 10. 3. 10. खेल्लंतउ 4. 17. 11. D. √खेल्ल = sk. √क्रीड् by the side of a noun केली ‘ sport ’ G. खेलवुं.
√खोह	खोहइ 7. 1. 7. causal √क्षुभ् = क्षोभयति.
खंचणु	14. 1. 13. D. = कर्षणम्. ‘ controlling ’ sk. खंचवुं; खंचावुं.
√खंड	खंडइ 7. 1. 5; 13. 4. 7. sk. √खण्ड् ‘ to break ’. cf. G. खांडवुं.
खंडखीर	खंडखीरेहि 12. 9. 7. sk. शर्करा = D. खंड; क्षीर = खीर. G. खांड; खीर ‘ milk mixed with sugar ’.
खंपणु	13. 2. 7. sk, क्षपकम् ‘ destructive ’ cf. G. खांपण.

√गच्छ्	गच्छहि 8. 16. 13. sk. √गम् = गच्छ् ‘ to go ’.
√गण	गणिज्जइ 14. 16. 4. sk. √गण्.
गत्तसेओ	1. 12. 2. sk. गात्रस्वेदः ‘ the perspiration of the body ’.
√गम्	गम्मइ (pass.) 10. 8. 15; 14. 17. 8. sk. √गम्.
गय	14. 14. 1. sk. गद ‘ a disease ’.
गयणाह	गयणाहहो 6. 5. 10. sk. गमनाभाय ‘ resembling the sky ’.
गयबाह	गयबाहहो 9. 3. 6. sk. गतबाधस्य ‘ whose obstacles have gone ’.
गयराय	गयरायह 3. 3. 5. sk. गतरागस्य.
गयसंखा	10. 2. 11. sk. गतसंख्या ‘ numberless ’. (दिग्)गजसंख्या– ‘ eight in number ’; see T.
गय	गयहि 14. 18. 9. sk. गत.
गरुयारउ	14. 15. 5. sk. गुरुकतर.

गरुहा	3. 8. 8. sk. गर्हा.
गलत्थिउ	6. 2. 11.; 14. 16. 8. D.=sk. गलहस्तितः ‘caught by the hand on the neck; firmly caught’.
गवक्ख	7. 6. 2. sk. गवाक्ष ‘a small window’ G. गॉख.
गहगहिलिउ	12. 14. 3. sk. ग्रह-गृहीत.
गहिऊयरु	14. 16. 10. sk. गृहीतोदर ‘simply caring for the stomach’.
गह	गहिज्जइ (pass.) 10. 8. 4. sk. √ग्रह्.
गरिट्ठउ	10. 5. 7. sk. गरिष्ठ + क.
गहिलिउ	11. 9. 10; 12. 14. 3. गहिल्लिउ 9. 8. 11. गहिल्लिय 6. 8. 14. ‘caught, overpowered; bewitched’.
गहीर	गहीरइ 4. 17. 13. sk. गभीर.
√गस	गसंतउ 9. 2. 8; गसणु 12. 18. 2. sk. √ग्रस् ‘to catch’.
गायण	13. 12. 5. sk. गायक ‘a singer’.
गारउ	5. 6. 7; 8. 5. 10. sk. गौरव ‘pride’.
गालिउ	13. 1. 10. sk. गालित ‘filtered’.
गाव	गाविं 1. 2. 10. गावें 10. 4. 8; 11. 1. 5. sk. गर्व ‘pride’.
√गा	गिज्जइ (pass.) 1. 11. 11; 11. 4. 7; 11. 8. 12; 16. 6. 11. sk. गीयते sk. √ गै=गाय्. G. गावुं.
√गिण्ह	गिण्हहि 8. 15. 1. गिण्हेह 4. 6. 16. गिण्हेसमि 2. 4. 12. गिण्हिवि 10. 8. 10. गिण्हेवि 8. 15. 8. √गिण्ह=ग्रह (गृह्) + ना 9th conj.
गिव्वाण	गिव्वाणिहि 7. 1. 8; 8. 16. 13. sk. गीर्वाण ‘gods’.
गुट्ठि	4. 20. 2. ‘talk’. sk. गोष्ठि.
गुणवय	गुणवयइ 13. 7. 8. sk. गुणव्रत.
गुणवाल	°गुणवाल्ह 1. 6. 9. sk. गुणपाल ‘the name of the father of the patron of this work, Aṃbāprasāda’.
गुत्तिय	3. 19. 4. sk. गुप्त; pk. गुत्त + इअ.
गुत्ति	गुत्तिहि 5. 4. 5. sk. गुप्ति.
गुरुक्कं	3. 4. 6. sk. गुरुकम् ; ~गुरुक्कउ 5. 7. 8; 8. 2. 14; 11. 8. 6; 12. 18. 9; 14. 2. 16.
गुल	14. 3. 6. ‘molasses’. sk. गुड; G. गॉळ.
गेयत्थ	गेयत्थइ 11. 11. 1. sk. गीतार्थ.

गेवज्ज	गेवज्जि 8. 18. 11. गेवज्जिहि 13. 9. 7. sk. ग्रैवेयक 'a kind of heaven according to Jain theology'.
गोद्दहय	1. 4. 6. sk. गोद्रहक G. गोधरा 'a town by name Godhara situated in the district of the Panchamahals in Gujarat'.
गोपीऊसु	1. 4. 2. sk. गोपीयूषम् 'nectar of a cow i.e. milk; or the nectar of speech (गो)' (pun).
√गंज	गंजइ 12. 17. 10; 13. 13. 8; गंजिउ 8. 2. 16. √गंज = √अभि + भू. G. गांजवुं.
√गंजोल्ल	गंजोल्लिउ 6. 10. 5; 4. 22. 11; Hc. 4. 102. √गुंज्जुल्ल = √उद् + लस् sk. रोमाञ्चित:
गंठ्ठी	गंठ्ठिए 2. 7. 1. sk. ग्रन्थिका 'a boil.'
गंधिअ	गंधिएण 8. 6. 9. sk. गन्धिक. G. गांधी.
गिंभ	गिंभम्मि 3. 3. 7. sk. ग्रीष्म.
गुंजानीसणु	6. 5. 3. sk. गुञ्जानिस्वन; 'The sound of roaring'.

घअ	घय° 14. 3. 6. घएण 8. 13. 3. sk. घृत; G. घी.
घडरुव	घडरुवेहि 2. 7. 1. sk. घटरूप 'pot-shaped'.
घड्डुल्ल	घड्डुल्लइ 6. 4. 13. sk. घट + उल्ल G. घड्डुलो, घडो.
घणउ	8. 4. 20. घणाइ 1. 7. 8. 'much, many' G. घणुं, घणां.
घरट्टु	13. 8. 3. 'a grinding wheel'.
घरहाणि	2. 3. 18. sk. गृहहानि.
√घल्ल	घल्लइ 3. 13. 12. घल्लिया 6. 9. 2. घल्लिज्जइ 12. 16. 11. D = √ क्षिप G. घालवुं.
√घाय	घायइ 10. 7. 5. sk. घातयति.
घाय	घाइ 3. 4. 11. sk. घात 'a wound'. G. घा.
घाइयकम्म	6. 1. 14. sk. घातकीकर्म.
घिण	12. 14. 9. sk. घृणा.
√घिप्प	10. 4. 10; 11. 4. 11; 12. 15. 14.—with the base घित्त-घेत्तु 2. 3. 1; 5. 3. 1. sk. गृह्यते. cf. Marāṭhī घेपणें.

√घुट्ट	घुट्टहि 3. 5. 10. D=sk. √पा 'to drink' G. घुंटडो (a noun)
घुसिण	3. 2. 13; 10. 5. 13. sk. घसृण.
घंटउ	13. 16. 5. sk. घण्ट + क. G. घंट. a bell.

चउक्कखणद्धें	3. 4. 11. sk. चतुष्कक्षणार्धेन.
चउप्पह	चउप्पहि 12. 16. 10. sk. चतुष्पथ 'a square where four roads meet'.
चउत्थु	12. 1. 1. sk. चतुर्थ G. चॉथुं
चउरासी	5. 13. 4. sk. चतुरशीति; G. चॉरासी.
चउराणणु	12. 3. 11. sk. चतुरानन. 'Brahmā having four faces'.
√चअ or √चय	चएइ 12. 13. 5. चयइ 3. 18. 7; 12. 17. 15; 12. 18. 12; 14. 4. 2.— चयहि 4. 3. 18. चएवि 2. 6. 10; 3. 10. 1. D. √चय=sk. त्यज्.
चयण	चयणि 10. 4. 13. sk. त्यजन.
चक्कहरत्तु	7. 1. 9; 10. 4. 9. sk. चक्रधरत्व.
चक्केसर	चक्केसरह 14. 15. 11. चक्केसरु 12. 12. 10. sk. चक्रेश्वर.
चच्चर	चच्चरि 3. 3. 8; 13. 3. 4. sk. चत्वर.
चच्चिणि	1. 6. 9. 'The name of the mother of Aṃbāprasāda, the patron of this work; and the wife of Guṇapāla'.
√चड	चडिउ 10. 2. 13. चडिवि 4. 21. 8. चडेवि 8. 10. 13. चडावइ (caus.) 4. 4. 9. Hc. 4. 206. D. √चड=sk. √आ + रुह् G. चडवुं, चडाववुं (causal)
चडुयम्म	चडुयम्मइ 13. 5. 5. sk. चटुकर्म.
चत्त	10. 7. 2.; चत्तउ 1. 8. 10; 13. 14. 3.; चत्ताइ 12. 2. 11. चत्तिय (+ इका fem.) 7. 4. 8; 8. 9. 9.; चत्ती 9. 8. 5.; चत्तु 14. 2. 14. sk त्यक्त.
चत्तारि	13. 7. 8. sk. चत्वारि Dir. plu. G. चार.
√चमक्क	चमक्कइ 11. 11. 11. D=√प्र + काश् 'to shine dazzlingly'. G. चमकवुं; with altered sense चोंकवुं.
चरुय	चरुयइं 6. 1. 5. sk. चरु + क 'food'.

√चल्ल	चल्लइ 8. 7. 4; 8. 11. 12. चल्लिउ 8. 4. 6. चल्लिओ 3. 16. 1. चल्लिय 4. 17. 12. sk. √चल् G. चालवुं.
√चव	चवइ 2. 8. 8; 3. 6. 9; 8. 1. 21; 8. 9. 7; 8. 11. 14; 9. 2. 12. 9. 3. 3; 9. 8. 4; 12. 11. 4; चवेइ 4. 18. 6; 8. 11. 6; 8. 11. 8. चवहि 6. 8. 13; चवंति 9. 3. 6. चविउ 4. 21 1; 4. 22. 10; चवंत 8. 9. 5. चवंतु 6. 10. 12; चवंतिहि 8. 1. 24. Hc. 4. 2. D. √चव =sk. कथ् G. चववुं.
√चव	चविवि 9. 3. 13. चवेवि 9. 7. 11. sk. √च्यु 'to fall'.
√चहुंट	चहुंटइ 1. 3. 6. D. √चहुंट=sk. √विलग G. चोंटवुं.
चाउद्दिसु	4. 17. 13; 6. 13. 7. चतुर्दिशम् G. चॉदस.
चारि	14. 3. 4. sk. चत्वारि; G. चार. See index चत्तारि.
चालुक्कवंस	चालुक्कवंसि 1. 5. 1. sk. चौलुक्यवंश. 'the dynasty of Chaulukyas'.
√चाह	चाहइ 13. 1. 5. D. √चाह 'to like' G. चाहवुं
चिट्ठ	6. 10. 8. °चिट्ठउ 8. 7. 11; 13. 7. 13. sk. चेष्टा 'activity'.
चिडुल्लउ	14. 16. 3. sk. चटक 'a sparrow'.
चिण्णउ	9. 2. 3. sk. चीर्ण + क=आचरित 'practised'.
चिय	4. 8. 13; 8. 9. 12. sk. चिता 'a pyre'.
चिर	2. 4. 4. sk. चिर 'of the past, former'. चिरायउ (चिर + आयउ) 3. 13. 14. 'come from the former birth'.
√चिराव	चिरावहि 4. 8. 8; 5. 2. 9; 8. 2. 4; 8. 9. 10. denominative of चिर sk. √चिरय 'to delay'.
√चुक्क	चुक्कइ 12. 12. 9; 12. 18. 9; 13. 9. 9; 14. 17. 6. D. √चुक्क= sk. √भ्रंश् Hc. 4. 177. G. चूकवुं 'to err; to miss'.
चुज्ज or चोज्ज	चुज्ज 8. 15. 16. चोज्ज 2. 10. 9; 3. 13. 13. 4. 4. 14; चोज्जु 4. 20. 7. D.=आश्चर्य.
√चुण	चुणहि 4. 11. 7. चुणेवि 4. 10. 9. sk. चिनोति from √चि=चिणइ or चुणइ G. चणवुं
चुणण	4. 10. 12. sk. चयन.
चुल्लउ	9. 5. 3. D.=sk. चुल्लक 'a basket'.

√चेय	चेयइ 3. 21. 12; 9. 8. 5; 12. 1. 17. sk. चेतयति, जानाति cf. G. चेतवुं.
चेईहरु	1. 5. 7; चेईहरि 13. 10. 2. sk. चैत्यगृह.
चोराणियउ	13. 3. 11. sk. चौरानीतक ‘ brought by a thief ’.
चंगउ	6. 7. 22. sk. चङ्गक ‘ handsome ’. Marāthi चांगला.
चंडिउ	14. 14. 4. sk. चण्डिक ‘ strong ’.
चिंध	10. 4. 8. sk. चिह्न cf. G. verb. चिंधवुं.
√चिंतव	चिंतवइ 8. 2. 15; 8. 6. 3; 9. 8. 13. sk. √चिन्त् conj. 10. ‘ to think; to meditate ’ G. चिंतवुं; चितववुं.

छक्कम्मुवएस	छक्कम्मुवएसें 1. 7. 7. sk. षट्कर्मोपदेश.
छग्गल	1. 8. 3. D.=sk. अज ‘ a goat ’. G. छाग.
छण-ससहरु	5. 7. 12. sk. क्षण + शशधर. ‘ the moon of the 15th day of the bright half; the full moon ’.
छद्दंसणु	1. 5. 2. sk. षड्दर्शन ‘ six schools of philosophy ’.
छम्म	छम्में 2. 9. 10. sk. छद्मन् ‘ the guise ’.
छम्मोवरोह	14. 2. 15. sk. छद्मोपरोध ‘ a false teacher ’.
छव्विह	छव्विहम्मि 14. 1. 3. sk. षड्विंशति; G. छव्वीस.
√छिज्ज	छिज्जइ 5. 5. 2. sk. छिद्यते.
√छिण्ण	छिण्णिउं 4. 3. 10.; छिण्णिवि 12. 15. 14.; sk. छिनत्ति from √छिन्द् cf. G. छीणवुं.
छिप्प	13. 1. 15. D.=sk. स्पृश्य see index. अछिप्प.
√छिव	छिविवि 12. 14. 15. D. छिवइ=sk. स्पृशति.
छुह	8. 2. 16; 6. 2. 13; 13. 13. 2. sk. क्षुधा; pk. छुहा.
छेउ	13. 6. 5. sk. छेद. G. छेह; छेडो ‘ an end ’.
छोणी	11. 2. 11. sk. क्षोणी. ‘ the earth ’.
छोहासत्तउ	12. 16. 8. sk. क्षोभासक्त + क.
√छंड	छंडइ 3. 21. 7; 12. 15. 6; छंडमि 6. 14. 13. छंडावियउ (causal sk. त्याजितः) 8. 12. 3; 8. 14. 2; छंडिउ 8. 12. 3; 8. 12. 8. छंडेविणु 12. 15. 10. D=sk. त्यजति G. छांडवुं.

√जग्ग	जग्गइ 7. 5. 12. जग्गेवि 10. 8. 15; जग्गंतहो 4. 13. 11. sk. √जागृ; G. जागवुं.
√जच्छ	जच्छइ 9. 2. 12; 13. 11. 11. sk. direct यच्छति.
जज्जरिउ	13. 14. 12; जज्जरियइ 13. 15. 2. sk. जर्जरित. G. जाजरुं.
जणउ	12. 13. 1. sk. जनक 'a father'.
जणणु	6. 8. 10. जणणें 6. 10. 2; 8. 2. 14. 'a father'.
√जण	जणहि 13. 1. 2. sk. √जनय् 'to produce'. G. जणवुं. जणेइ 1. 4. 1.
जण्णकम्मु	2. 1. 13. sk. यज्ञकर्मन्.
जण्णवक्कु	2. 1. 16. sk. याज्ञवल्क्य.
जणेरउ	5. 2. 6. sk. जनक. 'a father'.
जणेरि	4. 19. 7; 4. 22. 5. sk. जननी. G. जनेरी.
जमल	12. 11. 8. 'a pair'. sk. यमल.
जमवंतउ	8. 17. 9. sk. यम् + वत् + क.
√जम्म	जम्मइ 5. 5. 10. sk. √जन् (pass.) 'is produced.'
जयमंत	जयमंतहं 5. 3. 10. sk. जगन्मन्त्र 'the incantation of the whole world'.
जर	2. 6. 13. adj. = जीर्ण directly from जरइ = sk. √जॄ 'to be old, to be worn out'.
√जल	जलंतु 3. 11. 2. —(causal) जालंतहो 11. 5. 7. sk. √ज्वल् G. जळवुं; जाळवुं.
जलवास	जलवासेण 13. 1. 11. (टि०) = सुगंधिद्रव्येण cf. Bhāyāṇi पउमचरिउ 2. 17. 3. (टि०) = पुष्पाञ्जलि (?) because पुप्फइं having been mentioned before; पुप्फइं अक्खयाउ वलि दीवा धूववास जलवास पडीवा। can be जलवर्षा?
जहण्णु	13. 5. 4. sk. जघन.
जहण्णउ	13. 10. 7. जहण्णु 1. 9. 3. sk. जघन्य 'low'.
√जा	जाइवि 3. 2. 9; 4. 10. 9; 8. 2. 3. जाएवि 2. 3. 14; 5. 3. 4. जायवि 6. 11. 5. जाविवि 9. 10. 7. जाउ (यातु) 5. 13. 15. जाउ (यातुम) 6. 5. 8. जाउं 4. 19. 12. जाएविणु 6. 13. 2; 14. 4. 10. जंति (यान्ति) 14. 7. 2. जंतु 4. 3. 7; 5. 11. 5; 7. 4. 6; 10. 3. 7. जंतउ 8. 6. 15; 12. 4. 14; 12. 16. 9. जंतहि 6. 1. 12. जंतेहि 8. 18. 3. जाजाहि (frequentative) 2. 3. 17. sk. √या. G. जवुं; जावुं.

जा	5. 3. 1. जा (with—ता) 2. 2. 9; 2. 6. 12; sk. यावत्
जाय	जाइ 3. 3. 3. sk. जाया ‘ a wife ’.
√जाय	जायइ 11. 11. 6; 12. 12. 10. जायहि 12. 2. 11. जाएसहु 7. 7. 12. जाउ 4. 19. 12. जाइ (sk. जाता) 4. 11. 2. जाएवि 6. 13. 9. sk. जन् = जायते.
जाइसरणं	2. 10. 2; जाईसरणें 4. 9. 11; 7. 3. 9. sk. जातिस्मरण ‘ remembering of the previous birth ’.
√जाण	जाणइ 10. 4. 7; 13. 11. 1. जाणिज्जइ 14. 16. 13. जाणियइ (=sk. ज्ञातानि) 12. 7. 3. जाणिवि 8. 11. 7; 8. 15. 7. जाणेवि 3. 10. 10. जाणेविणु 6. 13. 11. जाणेप्पिणु 13. 4. 14. sk. √ज्ञा = जानाति; G. जाणवुं.
जामहि or जावहि	जामहि 2. 5. 9; 3. 15. 7; 4. 10. 12; 8. 2. 9. जावहि 1. 10 9. 6. 11. 12; 8. 13. 10.
जामाइ	जामाइए 5. 11. 2. sk. जामातृ; G. जमाइ.
जायमत्तु	7. 1. 5; 8. 14. 6. जायमत्ते 12. 15. 7. sk. जातमात्रम् .
जायंधउ	14. 14. 5. sk. जात्यन्धकः ‘ born blind ’.
जारिसो	9. 9. 7. sk. यादृश; pk. जारिस.
जिट्ठउ	10. 5. 7. जिट्ठु 14. 11. 10. sk. ज्येष्ठ; pk. जेट्ठ.
जिणरूवइ	8. 16. 14. sk. जिन + रूपान् ‘ the Jinas ’.
जिण	जिणाह 13. 8. 10. sk. जिन.
√जिण	जिणिज्जइ 6. 11. 2. जिणेवि 5 9. 14. sk. जयति = pk. जिणइ Hc. 4. 241.
जित्थु	12. 6. 1. sk. यत्र = जित्थु or जेत्थु Hc. 4. 404.
जित्तिय	14. 3. 8. sk. यावत्
जिब्भिन्दिय	13. 13. 10. sk. जिह्वेन्द्रिय cf. G. जीभ.
√जिम	जिमइ 6. 4. 12. जिम्मइ (pass.) 11. 8. 7. जिमंतउ 13. 13. 3. Hc. 4. 1. 10. G. जमवुं; Marațhī जेवणें D = sk. √भुज्.
√जिय	4. 6. 11. जियंति 1. 7. 10. जियंत 1. 7. 11. sk. √जीव् G. जीववुं.
जिह जिह	3. 5. 10. sk. यथा यथा used with तिह तिह.
जीवउलु	4. 1. 6. जीउलइ 14. 12. 3. जीवउलइ 11. 10. 5; 13. 1 . 3. जीवउलाइ 12. 14. 5. sk. जीव + ap. उल. G. जीवडो.
√जीव	जीवेसइ 8. 2. 16. causal जीवावि 9. 9. 4. जीवावमि 8. 10. 2. जीवावमि 8. 10. 3. sk. √जीव्

जीहालउ	6. 5. 4. sk. जिह्वायुक्तः
जुज्जइ	14. 1. 8. sk. युज्यते.
√जुज्झ	जुज्झहु 8. 13. 8. जुज्झेवइ 13. 12. 13. G. झुजवुं; sk. √युध्.
जुण्ण	4. 23. 14. sk. जीर्णं; G. जुनुं.
जुयलुल्ल	जुयलुल्लइ 4. 11. 6. sk. युगल ap. जुयल + उल्ल.
जुवलु	8. 13. 5. sk. युगल.
जूउ	12. 16. 1. sk. द्यूत; G. जूगटुं.
जूव	12. 16. 5. sk. द्यूत.
जूवारिउ	12. 16. 7. जुवारिय 13. 12. 5. sk. द्यूतकार; G. जुगारी.
जेत्तहि	3. 15. 2; 5. 2. 14; 2. 3. 19; 2. 3. 20. etc. with तेत्तहि also sk. यत्र Hc. 4. 436. जेत्तहि-तेत्तहि (sk. यावत्-तावत्) 8. 9. 12.
जेत्थु	3. 15. 16; 11. 8. 9. see index जित्थु.
√जेम	जेमइ 13. 13. 2. जेमिज्जइ 6. 5. 5. जेमणह 6. 5. 11. see index √जिम.
जेमणय	14. 11. 1. sk. भोजन; cf. Marāṭhī जेवण.
√जोअ	जोअइ 3. 1. 2. causal sk. √द्युत्=द्योतयति. or योजयति.
√जोय	जोयइ 6. 1. 2. जोइ 4. 15. 8. जोइवि 4. 9. 10; 8. 9. 9; 8. 14. 8. sk. द्युत = द्योतयति G. जोवुं.
जोय	जोयइ 12. 10. 12; 8. 6. 4. जोयहि 14. 6. 14. sk. योग.
जोग्गाइम्मि	12. 18. 10. जोग्गाइं + मि = sk. योग्यानि अपि.
जंगलु	3. 5. 11. D = sk. मांस.
जंत	जंतिहि 8. 3. 13. sk. यन्त्र; G. जंतर.
√जंप	जंपइ 4. 18. 8; 6. 6. 6; 8. 3. 10; 8. 14. 11; 8. 17. 6. जंपए 9. 9. 5. जंपिउ 3. 7. 21. जंपिज्जहि 14. 5. 8. sk. √जल्प् 'to speak'.
जंपाण	जंपाणइ 13. 11. 1. D. 'a palanquin'.

झडत्ति	3 23. 2; 9. 7. 5. sk. झटिति.
झत्ति	4. 18. 3; 4. 22. 1; 9. 2. 6; 9. 8. 3; 13. 7. 6. sk. झटिति G. झट.
√झर	झरंती 8. 14. 10. sk. √क्षर् 'to ooze. G. झरवुं'.

झल्लरीय	13. 16. 5. sk. झल्लरिका 'a small drum'. G. झालर.
झाणु	14. 5. 13. झाणहो 8. 8. 1. sk. ध्यान.
झाणत्थु	5. 11. 7. sk. ध्यानार्थः 'an object of meditation'.
√झाय	झाइय 14. 5. 12. झाइउ 9. 5. 8. झाएवि 8. 7. 7. झायवि 9. 5. 3. झायंतिय 3. 19. 13; 9. 2. 6. sk. √ध्यै-ध्याय्.
झाया	14. 5. 14. sk. ध्यातृ.
झेयु	14. 5. 14. sk. ध्येय.

टिंट	6. 12. 6. Dn. 4. 3. 'a gambling booth'.

√ठव	ठवइ 9. 1. 2. ठवहि 6. 8. 5. ठवंतउ 6. 1. 6. ठवियइ 6. 3. 12. ठविवि 3. 8. 1; 13. 17. 21. ठवेवि 9. 3. 6. ठवेप्पिणु 2. 10. 7. sk. √स्था.
√ठाव	6. 12. 11. ठावहि 1. 10. 9. ठावेसइ 9. 6. 10. ठाविवि 4. 8. 14; 4. 18. 4; 8. 2. 14; 9. 7. 5. ठावेप्पिणु 4. 22. 5. sk. स्थापयति; स्थपयति; pk. ठावइ; ठवइ.
ठिज्जइ	10. 8. 11. sk. direct स्थीयते.
ठगोसह	ठग + ओसह 11. 9. 14. sk. धूर्तौषध; D. ठग = धूर्त. Dn. 2. 58. G. ठग.
ठवलु	12. 16. 6. 'a stake'. (टि० = दायः) connected with √ठव.
ठाउ	12. 4. 11. sk. स्थामन् G. ठाम.
ठाण	ठाणहो 12. 15. 17. sk. स्थान.

√डह	डहिवि 8. 7. 4; (pass.) डज्झइ 14. 2. 2. डहणे (noun) 12. 13. 13. sk. √दह् 'to burn'.
√डस	डसिय 8. 9. 1; 8. 10. 1. sk. √दंश् G. डसवुं.
डंकु	9. 8. 8. denominative √डंक-डंकिया 9. 8. 4. sk. √दंश् G. noun डंख; verb: डंखवुं.
√डोल्ल	डोल्लइ 8. 11. 12. sk. n. दोला denominative. दोलायते; ap. डोला Hc. 1. 217. √ डोल्ल G. डोलवुं.
डोहणु	11. 8. 12. G. डोळवुं. 'making turbid'.

ढक्करि	9. 8. 14. Hc. 4. 422. D=आश्चर्यभूता.
√ढल	ढलिउ 12. 3. 16. to 'drop down D'=√नि+पत् G. ढळवुं. Causal: ढालहि 12. 13. 10. ढालिउ 2. 4. 6. G. ढाळवुं.
√ढुक्क	3. 1. 8; 12. 10. 4; 12. 12. 9; 13. 9 9; 14. 17. 6. sk. √ढौक् G. ढुंकवुं. 'to approach'.
√ढोय	ढोयइ 6. 1. 1; 10. 7. 1. ढोयहि 12. 14. 15. ढोएसहुं 9. 3. 4. ढोयंतहो 9. 10. 9. ढोयउ 9. 2. 4. ढोइय 9. 1. 5. ढोइयाइ. 9. 1. 16.
णइसग्गिय	1. 3. 7. sk. नैसर्गिक 'natural'.
णउ	1. 11. 10; 8. 7. 5; 12. 4. 13. sk. न तु pk. णउ.
√णच्च	णच्चइ 12. 4. 13. sk. नृत्यति=pk. णच्चइ G. नाचवुं.
√णड	णडिउ 10. 2. 14. णडियउ 8. 2. 11. √णड Hc. 4. 150. 'to be troubled'. G. नडवुं.
√णड	णडंतिय 12. 3. 10. sk. √नृत् directly √णड 'to dance'.
णत्तिणि	12. 14. 2; 13. 14. 10. णत्तिणियउ 5. 13. 10. sk. नप्त्री 'a grand-daughter'.
√णमंस	णमंसइ 1. 10. 3. णमंसिय 2. 8. 11. णमंसहो (=sk. नन्तुम्) 4. 23. 7. णमंसिवि 4. 25. 10. sk. √नमस्यति.
णयजाणउ	1. 5. 1; 2. 11. 3. sk. नयज्ञानकः 'knowing politics'.
णयवंतु	8. 1. 10. sk. नयवान् 'just; possessing justice'.
णरयावणि	णरयावणिहि 11. 8. 14. sk. नरकावनी 'hell-world'.
√णव	णवइ 12. 5. 8. णविवि 1. 1. 2. sk. √नम्.
णवकारु	5. 3. 10. sk. नमस्कार; pk. नवक्कार 'the famous salutation to five worthies'.
णहमंस	णहमंसहं 3. 10. 5. sk. नखमांसयोः
णहु	4. 4. 2; 5. 13. 11. sk. न खलु see index णउ.
णाइ	2. 5. 6; 3. 17. 14; 3. 14. 10; 9. 7. 11; 10. 7. 3. sk. इव= Hc. 4. 444. 'as if'.
णाइ,	14. 8. 14. sk. न्याय.
णाउ	3. 3. 11. sk. ज्ञातः

णाण	णाणइ 8. 4. 14. sk. ज्ञान.
णिम्मविउ	3. 14. 14. sk. निर्मापित.
णाय	4. 25. 13. णायहो 4. 13. 6. sk. न्याय.
णायरकुल	1. 6. 8. sk. नागरकुल 'of a Nāgara family'.
णारउ	5. 5. 10. sk. नारक.
णालि	12. 18. 1. sk. नालिका 'a lotus-stalk'.
णावइ	3. 19. 7; 7. 4. 5; 12. 12. 10; 12. 16. 4. sk. इव = D. Hc. 4. 444. 'as if'.
√णास	णासइ 3. 3. 2; 3. 10. 9. 'to run away' (with an altered sense); णासए 11. 10. 1. to perish'. sk. √नश्=नश्यति; G. नासवुं
णासु	4. 7. 3. णासें 4. 6. 17. णासहि 4. 6. 17. sk. नास 'a nostril'.
णि	11. 4. 2; 12. 15. 10. 10. sk. नृ. 'a man'.
णिउ	4. 1. 10; 4. 2. 14. sk. नृप.
णिउत्तइ	12. 2. 10. sk. नियुक्तानि.
णिउरंब	णिउरंबइ 2. 11. 5; 10. 5. 12. णिउरंब्वइ 3. 2. 11. sk. निकुरम्ब 'a collection'.
√णिए or √णिय	णियइ 12. 13. 5; 13. 4. 7. णियइ 1. 10. 8; 3. 11. 1; 4 3. 2; 8. 3. 9; 13. 5. 7. णिएवि 2. 3. 5; 2. 7. 3; 2. 9. 2; 4. 11. 1; 8. 7. 3; 8. 9. 3; 8. 10. 6; 8. 13. 14; 9. 2. 1; 9. 5. 4; 9. 8. 3; 12. 4. 5; 12. 13. 9; 13. 14. 13. णियवि 2. 4. 1; 2. 4. 14; 3. 7. 12; 4. 11. 5; 5. 2. 8; 12. 3 10; 12. 14. 12; णिएविणु 9. 8. 8; 8. 9. 6; णियहि 3. 13. 5. णियहि (Imprt. 2nd sg.) 4. 18. 5. णियह 2. 5. 14; 8. 9. 14. णियहुं 6. 8. 7. णियंतउ 4. 20. 6; 13. 14. 4. णियंतु 2. 13. 12; णियंतहो 7. 4. 7. णियंतहं 9. 7. 8. णियंतिय 8. 10. 8. Dn. 4. 38. D = पश्यति; Hc. 4. 181. = पश्यति. cf. sk. n. नयन.
णिकिट्ठउ	3. 14. 8. णिकिट्ठु 12. 13. 12. णिकिट्ठो 11. 10. 2. णिक्किट्ठु 6. 9. 13. णिक्किट्ठें 9. 8. 4. sk. निकृष्ट.
णिक्खुत्तउ	3. 22. 5; 4. 14. 7; णिक्खुत्तु 8. 1. 20. 12. 9. 10. D. = निश्चयेन 'पत्ते विणासकाले णासइ बुद्धि नराण णिक्खुत्तं ॥ (विमल's पउमचरिय 55. 138.)
णिग्गंथु	13. 9. 7. sk. निर्ग्रन्थ.
णिग्घिण	4. 2. 8. णिग्घिणु 12. 16. 5. sk. निर्घृण.

णिच्चल	3. 1. 9. sk. निश्चल ‘steady’; णिच्चलत्तु 8. 7. 6.
णिच्चिट्ठ	8. 9. 2; 8. 9. 6. sk. निश्चेष्ट.
णिच्छउ	4. 10. 7; 8. 15. 7. sk. निश्चय.
णिच्छम्मु	12. 6. 13; णिच्छम्में 2. 5. 5. sk. निश्छद्म ‘without deceit’.
णिज्जइ	(pass. नीयते) 14. 6. 12. णिज्जंतिय (sk. नीयमाना) 4. 19. 11. sk. √नी see index √णे.
णिज्जरु	9. 9. 11. sk. निर्जर ‘a god’.
णिज्जाम	णिज्जामें 12. 12. 2. sk. निर्याम ‘a captain of a ship’.
णिज्झर	3. 4. 16. sk. निर्झर. ‘a stream’.
णिज्झरिणि	णिज्झरिणिहि 6. 12. 5. sk. निर्झरिणी.
√णिज्झा	4. 17. 3. sk. √नि + ध्यै ‘to think’.
णिण्णासिउ	4. 29. 9. sk. निर्नाशित.
णित्तिंसु	12. 14. 11. sk. निस्त्रिंश ‘cruel’.
णिद्दउ	12. 15. 8. sk. निर्दय.
√णिद्धाड	णिद्धाडइ 13. 4. 9. णिद्धाडिय 3. 4. 10. D=Hc. 4. 79. √धाड = निःसरति. Here used as causal निःसारयति ‘to drive away’.
√णिप्पज्ज	13. 9. 2. sk. निष्पद्यते G. निपजवुं.
णिप्पण्ण	8. 1. 7. णिप्पण्णउ 14. 2. 10. sk. निष्पन्न.
णिप्पिह	13. 4. 1. णिप्पिहो 11. 2. 10. sk. निःस्पृह.
णिप्पिहत्तु	11. 9. 9; 13. 5. 13. sk. निःस्पृहत्व.
णिब्भग्गिणि	8. 14. 12. sk. निर्भागिनी ‘a luckless woman’.
णिब्भरु	4. 17. 10; 8. 3. 4; 12. 1. 8. sk. निर्भर ‘very much’.
√णिमज्ज	12. 12. 4. sk. √नि + मस्ज् ‘to drown’
णिम्महणं	14. 9. 1. sk. निर्मथन.
√णियच्छ	णियच्छइ 2. 6. 12; 3. 6. 7; 3. 12. 3; 13. 5. 9. णियच्छिवि 5. 3. 9. णियच्छहि 3. 20. 3. D=Hc. 4. 181. पश्यति.
√णियत्त	णियत्तइ 11. 11. 7. (causal) 14. 8. 3. sk. √नि + वृत् ‘to return’.
णियत्तणु	11. 7. 8. sk. निवर्तन.
णियत्तणु	14. 1. 14. sk. नियन्त्रण.

णियल	14. 7. 2. sk. निगड.
णियाण	12. 10. 1. sk. निदान.
णिरग्गलु	13. 3. 14. sk. निर्गलम् ‘ unchecked ’.
णिरक्खउ	5. 5. 11. sk. नीरक्षकः ‘ without a guard ’.
णिरत्थ	णिरत्थइ 12. 3. 7. sk. निरर्थक.
णिरवज्ज	णिरवज्जह 4. 13. 4. णिरवज्जहि 4. 18. 4. sk. निरवद्य.
णिरवेक्खु	4. 2. 4; णिरवेक्खें 10. 10. 5. sk निरपेक्ष.
णिरवसेसु	1. 4. 3. sk. निरवशेषम् ‘ completely, fully ’.
√णिरस	णिरसइ 1. 3. 3. sk. निर् + अस् ‘ to throw away ’.
णिरसिउ	2. 9. 3. sk. निरस्त. ‘ thrown away, removed ’.
णिरारिउ	4. 2. 10; 11. 6. 7; 13. 9. 8; 13. 12. 12. D. surely, indeed. see. Bhāyāṇī : पउमचरिउ Part I Index.
णिरिक्खिउ	4. 20. 7. sk. निरीक्षित.
णिरु	1. 1. 6; 3. 2. 9; 3. 5. 8; 3. 6. 9; 4. 3. 20; 3. 7. 22; 4. 8. 14; 4. 17. 11; 4. 22. 4; 8. 12. 3; 10. 2. 14; 12. 16. 1. 13. 14. 13; 14. 13. 19. D. ‘ certainly, surely ’.
√निरुज्झ	णिरुज्झहि 11. 3. 6. sk. निरुध्यन्ते.
णिरुत्तउ	3. 11. 15; 2. 2. 6; 2. 2. 11; 6. 10. 3; 9. 8. 7; 14. 4. 9; णिरुत्तु 3. 1. 10; 9. 7. 11; णिरुत्तं 4. 5. 1; 4. 9. 2. णिरुत्तइ 10. 9. 4. ‘ surely, certainly ’.
णिल्लक्खण	णिल्लक्खणि 2. 8. 4. sk. निर्लक्षण ‘ possessing no good traits ’.
णिवइ	12. 13. 2. sk. नृपति.
√णिवड	णिवडिवि 14. 4. 12. sk. √नि + पत्. G. निवडवुं.
णवर	1. 2. 1. D = sk. केवलम् .
णिवविज्जउ	1. 5. 4. sk. नृपविद्याः
णिवित्तिय	14. 3. 1. sk. नैमित्तिका ‘ occasional ’.
णिव्वासिया	6. 2. 2. sk. निर्वासिता ‘ banished ’.
√णिव्वाह	णिव्वाहइ 13. 7. 8; णिव्वाहहि 4. 25. 14. sk. causal √निर् + वह् = निर्वाहयति.
णिंव्बु	12. 9. 10. णिंवु 1. 3. 6. sk. निम्ब G. लिंबडो.

णिंव्वुंवरु	I. 10. 4. sk. निम्ब + उदुम्बर.
णिसज्जाठाणइं	14. 5. 11. sk. निषद्यास्थानानि ‘ places for sitting ’.
णिसण्ण	णिसण्णिहि 13. 9. 5. sk. निषण्ण.
√णिसाम	णिसामेहि 9. 6. 2. णिसामेह 14. 1. 4. sk. √नि + शाम् ‘ to hear ’.
णिसिदिणि	14. 2. 5. sk. निशादिनम् ‘ day and night ’ G. निशदिन.
णिसिवासरु	12. 4. 13. sk. निशावासरम् every day, ‘ day and night ’.
√णिसुण	णिसुणिवि 8. 10. 1. णिसुणंतु 12. 9. 11. sk. √नि + श्रु ‘ to hear ’. G. सुणवुं.
णिसुवउ	8. 12. 8. sk. निश्रुत + क. ‘ heard ’.
णिसंत	णिसंतहो 9. 1. 10. D = अंतःपुर ‘ harem ’.
°णिसुंभणु	10. 9. 13. D = sk. विनाशकम् .
°णिसुंभ	णिसुंभहो 2. 2. 7. D = sk. विनाशक ‘ destructive ’.
√णिहण	णिहणिज्जइ 12. 15. 11. sk. √नि + हन् G. हणवुं.
√णिहाल	णिहालइ 4. 10. 13; 14. 17. 14. sk. √नि + भाल् G. निहाळवुं.
णिहित्त	3. 10. 2. sk. निहिता ‘ placed ’—णिहित्तउ 6. 4. 15; 8. 2. 8; 4. 18. 11; 12. 11. 2; 12. 18. 11. णिहित्तिय (sk. निहिता) 8. 9. 13.
णीयरइत्तणु	6. 9. 4. sk. नीचरतित्वम् .
णीराइउ	4. 14. 12. sk. नीरागिक ‘ without attachment ’.
√णीसर	णीसरियउ 12. 7. 12. णीसरणह 8. 4. 10. sk. √निस् + सृ ‘ to go out ’. G. नीसरवुं.
णीसामण्णें	2. 9. 12. sk. निःसामान्येन ‘ extraordinary ’.
णीसंचरु	10. 1. 9. णीसंचरि 13. 3. 4. sk. निःसंचर ‘ that cannot be gone through; impenetrable ’.
णु	14. 14. 2. sk. नु.
√णे	णेइ 13. 7. 9. sk. √नी ‘ to lead, to take away ’. णेविणु 3. 11. 6; 10. 11. 4.
णेमित्तिओ	8. 1. 19. sk. नैमित्तिक.
णेयह	5. 9. 7. sk. न + एतेषाम् .
णेवज्ज	णेवज्जइ 6. 1. 1. sk. नैवेद्य ‘ food to be offered to a deity ’.
णेसग्गिउ	8. 16. 7; 12. 10. 7. णेसग्गिय 12. 8. 7. sk. नैसर्गिक
णेसर	णेसरि 6. 3. 1. D. = सूर्य Dn. 4. 44.

णेहु	1. 4. 1. sk. स्नेह (1) love; (2) oil.
णोलक्खइ	ण + ओलक्खइ 1. 3. 2. sk. न अवलक्षयति; G. ओळखवुं 'does not recognise'.
णोहट्टइ	ण + ओहट्टइ 3. 11. 4. D = न अपसरति cf. Hc. 4. 419. (4) देक्खु गहीरिम सायरहो एक्क वि कणिअ नाहिं ओहट्टइ।
णं	3. 1. 8; 3. 15. 6; 6. 1. 5; 8. 4. 12; 8. 2. 14; 13. 13. 2. D = इव. Hc. 4. 444.
णंतो	2. 3. 14; 4. 14. 2; 6. 4. 4; 6. 11. 5; 8. 7. 5; 10. 4. 11; 12. 17. 8; 12. 17. 15. sk. न तावत् cf. G. नहि तो 'otherwise'.
√णिंद	णिंदिज्जइ 14. 16. 9. sk. √निन्द्.
णिंदु	6. 8. 11. sk. निन्द्यम्.
√ण्हा	causal ण्हवइ or ण्हावइ 10. 5. 13; 2. 1. 5; ण्हविवि 10. 5. 12; ण्हावेप्पिणु 2. 1. 1. sk. √स्ना. causal स्नपयति or स्नापयति G. न्हावुं.
ण्हवणउ	2, 1, 5. sk. स्नानक; G, न्हावण.

तउ	6, 13. 3; sk. तपस्.
तक्क	12, 18. 5. sk. तक्र Marāthī ताक.
तक्कर	4, 1. 14. sk. तस्कर 'a thief'.
तच्चत्थ°	1, 7. 2; 11; 2, 7. sk. तत्त्वार्थ.
तच्चु	12, 9, 11, sk, तत्त्व.
तणउ	8. 4. 19. 'of' (post-position). G. तणुं.
तण	तणि 12. 6. 6; 5. 9. 4. 'in the body'. sk. तनु.
तणुजायउ	1. 5. 3. sk. तनुजातकः 'born from the body, a son'.
तप्परु	12. 5. 8. sk. तत्परः Dn. 5. 20 = sk. आसक्त 'attached'.
तयणु	5. 5. 11; 5. 13. 1; 7. 1. 10; 8. 1. 19. sk. तदनु.
तरंड	तरंडहो 11. 1. 11. sk. तरण्ड a boat.
तवोहणु	5. 4. 3. sk. तपोधन.
√तस	13. 14. 13. sk. √त्रस्.
तसकाइय	तसकाइयाइ 12. 18. 3. sk. त्रसकायिकानि.
ताउ	4. 24. 7. तात.
ताणंतरि	2. 7. 7; 7. 8. 5; 8. 17. 6; 9. 3. 1. sk. तदनन्तरम् cf. Marāthī णंतर.

तारय°	13. 16. 5. sk. तारक 'loud'.
ताराव‌इ	10. 5. 6. sk. तारापति 'the moon'.
तारिसो	9. 9. 7. sk. तादृश.
तावसुहाधण	1. 3. 7. sk. तापसुधाधनौ.
√ताव	तावहि 3. 20. 4. ताविप्पिणु 12. 15. 15; तावंतिय 12. 17. 8. causal sk. √तप्=तापयति G. ताववुं.
तावहि	6. 11. 12. sk. तावत्.
तिगुत्ति	तिगुत्तिहि 3. 19 4. sk. त्रि-गुप्ति.
तिचउत्थ	तिचउत्थह 14. 2. 3. sk. त्रिचतुर्थ 'three-fourth'.
तिणाणेसु	5. 11. 9. sk. त्रिज्ञानेश.
तिणु	13. 3. 5. sk. तृण.
तित्त	14. 3. 7. sk. तिक्त.
तित्ति	14. 12. 12; तित्ती 10. 2. 11. sk. तृप्ति.
तित्तिय	14. 3. 8. sk. तावत्यः.
तित्थु	3. 15. 5; 9. 1. 15. sk. तत्र.
तिमि	1. 9. 9. sk. तिमि 'a fish'.
तिम्मिय	10. 1. 14. 'moistened' sk. स्तीमित.
तिय	तियहि 5. 8. 4. sk. स्त्री + का; तिया 1. 10. 10.
तिरिउ	12. 15. 16. तिरिय 11. 8. 12. तिरिया 12. 2. 7. sk. तिर्यंच.
तिरिक्ख	तिरिक्खह 1. 10. 3. sk. तिर्यच्.
तिरिक्खिउ	5. 5. 11. sk. तिर्यच्.
तिल्लिउ	14. 7. 13. sk. तैलिक.
तिलु तिलु	6. 10. 13. sk. तिलं तिलं 'in small bits'.
तिलोत्तिम	12. 3. 10. sk. तिलोत्तमा.
तिल्लु	12. 18. 11. sk. तैल.
तिल्लोक्क	तिल्लोक्कहो 14. 15. 9. sk. त्रैलोक्य.
तिस	12. 10. 1. sk. तृषा.
तिसल्ल	तिसल्लिहि 12. 10. 1. sk. त्रिशल्य.
तिसहावियउ	14. 13. 10. sk. त्रिस्वाभाविक.
तिसुद्धि	1. 1. 7. sk. त्रिशुद्धि.

ति	तिहि 3. 14. 7; 12. 10. 5. sk. त्रि.
तीयउ	तीयउ 1. 7. 3. sk. तृतीय.
√तुट्ट	तुट्टइ 3. 4. 10; 4. 23. 14; 12. 6. 12; तुट्टउ 2. 5. 4; तुट्टहि 3. 5. 10; 14. 17. 7. sk. √त्रुट् G. तुटवुं. Hc. 4. 216; 230.
तुरिऊ	10. 3. 4. sk. त्वरित.
√तुर	तुरंतउ 8. 10. 13; तुरंतिय 2. 7. 11; तुरंतु 9. 7. 4; तुरंतें 4. 7. 5. sk. √त्वर्.
तुरंतउ	13. 4. 10. sk. त्वरितकम् ‘quickly’.
तुल्लउ	11. 1. 11. sk. तुल्यक.
तूर	तूरइ 4. 17. 13. sk. तूर्य ‘musical instrument’.
√तूस	तूसहिं 13. 2. 10; तूसिवि 9. 2. 9; तूसेवि 12. 12. 14. sk. √तुष् and also its causal. G. तुसवुं; तोसवुं.
तेइल्लउ	4. 17. 11. sk. तेजस्विन्.
तेत्तहि	5. 2. 13. sk. तत्र.
तेत्तिउ	12. 17. 7. sk. तावत्.
तेय	10. 4. 12. sk. स्तेय ‘a theft’.
तेल्ल	तेल्लइ 14. 3. 6. sk. तैल. G. तेल.
तोउ	13. 1. 10. sk. तोय ‘water’.
√तोड	तोडंति 13. 16. 13. sk. √त्रोटय् Hc. 4. 106. G. तोडवुं.
तंत	तंतइ 4. 5. 4. sk. तन्त्र.
तुंबउ	12. 18. 1. sk. तुम्बक.
त्ति	2. 2. 6. sk. इति

√थक्क	थक्कइ 4. 8. 6; 11. 11. 11; थक्कउ 3. 16. 8; 4. 10. 9; 4. 25. 4; 5. 7. 8; थक्कइ 5. 12. 7; थक्काइ 5. 11. 14; थक्कु 3. 6. 2; थक्को 8. 14. 11; थक्कइ (sk. स्थितानि) 5. 12. 7; थक्काइ 5. 11. 14. Hc. 4. 16. cf. G. post-position थकी, थकुं; also थाकवुं with an altered sense.
थण	थणह 8. 3. 2; थणहि 8. 4. 16. sk. स्तन; G. थान.
थवणिय	थवणियहि 13. 2. 6. sk. स्थापनिका ‘a deposit’.

थावर	5. 13. 6; 12. 6. 2. sk. स्थावर.
थावरवियलत्तणु	12. 7. 11. sk. स्थावरविकलत्वम् .
थी	3. 17. 10; 5. 8. 2; 12. 11. 8; 13. 1. 3. sk. स्त्री.
थीभव	7. 7. 12. sk. स्त्रीभव.
थुइ	9. 3. 7. sk. स्तुति.
थुक्कारुच्चारणु	3. 11. 13. sk. थूत्कार-उच्चारण cf. D. थुक्क Dn. 4. 41. the utterance of disgust. G. थूंकवुं.
√थुण	थुणहि 12. 6. 10; थुणिज्जइ 1. 13. 11; 11. 7. 7; 13. 2. 11; थुवियइ 13. 16. 10; थुणेवि 1. 2. 1; 6. 3. 3. sk. √स्तु ' to praise '.
थूत्थुथ्	3. 10. 9. Onomatopoetic expression for spitting to show disgust.
थूलु	13. 4. 4; थूल 13. 13. 3. sk. स्थूल.
थंभणा	थंभणाइ 7. 5. 3. sk. स्तम्भना ' immovability '.

दइव	दइवें 8. 2. 11. sk. दैव.
√दक्ख	दक्खइ 12. 17. 6; दक्खहि 4. 11. 12; दक्खिउ 6. 14. 4; 8. 12. 4. sk. √दर्शय् Hc. 4. 32. =दक्खवइ G. दाखवुं; दाखववुं; noun. दाखलो; दाखडो.
√दक्खाल	दक्खालिवि 5. 14. 12. sk. √दर्शय H. दिखलाना.
दच्छ	दच्छे 4. 7. 2. sk. दक्षा.
दड्ढउ	12. 1. 10. sk. दग्ध + क.
दद्धउ	13. 15. 1. sk. दग्ध + क.
दयालउ	8. 5. 5. sk. दया + लु ' full of mercy '. G. दयाळु.
दलवट्टण	3. 15. 4; 8. 14. 3. D. विनाशकः
दवत्ति	5. 3. 8; 4. 15. 6; 4. 15. 14; 7. 4. 9; D. शीघ्रम् ; connected with द्रु ' to flow, to run '. दव + त्ति.
दवदड्ढउ	3. 6. 6. sk. अग्निदग्धक D. दव=वनाग्नि Dn. 5. 33. G. दव.
दहसंख	दहसंखिहि 13. 7. 10. sk. दशसंख्या.
दहिउ	1. 4. 1; 12. 17. 7; 12. 18. 6. sk. दधि + क. G. दहीं=दधीनि.
√दा	दाउं (=sk. दातुम्) 9. 2. 2; दायत्वं 14. 16. 2.

दाढावलि	6. 5. 3. sk. दंष्ट्रावली. Hc. 2. 130; दाढा sk. दंष्ट्रा G. दाढ.
दाणउ	12. 14. 14. sk. दानव.
दारु	13. 16. 8. sk. द्वार.
दारुयणु	1. 10. 11. sk. दारजनः 'a woman'-दारुवणु 12. 3. 13.
दालिद्दवइ	8. 4. 5. sk. दारिद्र्यपति 'a poor man'.
दालिद्दु	8. 5. 3; दालिद्द 13. 15. 3; दालिद्दं 10. 3. 1; दालिद्दें 8. 4. 23; 10. 2. 7. sk. दारिद्र्य G. दळदर.
दालिद्दिय	9. 1. 14. sk. दारिद्रिक.
√दाव	दावइ 1. 9. 8. दावइ 12. 5. 6. दावहि 3. 15. 14; 13. 12. 3. दाविय 12. 7. 10. causal √दा = दापयति.
दासत्तण	14. 16. 5. sk. दासत्व.
दाहिणंगु	8. 13. 5. sk. दक्षिणाङ्ग.
दिक्खिअ	दिक्खिएहि 2. 1. 13. sk. दिक्षित 'initiated for a religious ceremony'.
दिट्ठउ	9. 2. 8. sk. दृष्ट + क.
दिढवत्थ	दिढवत्थें 8. 6. 13. sk. दृढवस्त्रेण.
दिण्ण	दिण्णइ 9. 3. 1; 9. 3. 2; 12. 18. 14; दिण्णउ 9. 2. 3. दिण्णि 6. 9. 8. sk. दत्त; pk. दिण्ण.
दियखलि	2. 8. 4. sk. द्विजखले 'a villain amongst the twice-born'.
दियहर	दियहरि 2. 7. 12. sk. द्विजगृह.
दियहु	3. 15. 15. दियहि 3. 15. 8; 10. 8. 4. sk. दिवस.
दियंति	3. 3. 4. sk. दिगन्ते.
दिव्वु	3. 2. 5. sk. दिव्य 'divine'.
√दिस or दीस	दीसइ 9. 11. 6; दिसहि 3. 2. 7. sk. दृश्यसे; G. दीसवुं.
दिसि	दिसिहि 13. 7. 10. sk. दिशा = ap. दिसि.
दिहि	10. 6. 8; 1. 7. 5; 2. 5. 11. दिही 3. 4. 14. sk. धृति 'happiness'.
दिहिगारउ	14. 15. 5. sk. धृतिकारक.
दिव्वंतीय	2. 11. 9. sk. दीव्यती 'sporting, enjoying'.
दुइज्जउ	4. 19. 13; दुइज्जिया 4. 13. 2; दुइज्जी 6. 9. 11. sk. द्वितीय; G. दुजो.
दुक्किय	3. 15. 16; दुक्कियइ 14. 1. 5. sk. दुष्कृत.

√दुगंछ or दुगुंछ	दुगंछिहि 3. 7. 12; दुगुंछिउ 3. 7. 24; दुग्गुंछिवि 3. 12. 11. D= जुगुप्सति Hc. 4. 4.
दुग्गंच्छा	3. 10. 7. D=sk. जुगुप्सा.
दुग्गंछण	14. 6. 7; दुग्गंच्छणाइ 3. 13. 6. D.=sk. जुगुप्सा.
दुग्गइपहु	12. 11. 14. sk. दुर्गतिपथ.
दुक्ख	दुक्खइ 8. 3. 2. sk. दुःख.
√दुक्खाव	दुक्खावइ 8. 11. 10; दुक्खाविय 4. 24. 11. sk. दुःखापयति.
दुज्जेउ	12. 13. 8. sk. दुर्जेय.
दुत्थिउ	5. 5. 8; 14. 16. 8. sk. दुःस्थित.
दुद्दंसण	दुद्दंसणे 2. 3. 16. sk. दुर्दर्शन 'not worthy to be seen.'
दुध्धु	12. 9. 6. sk. दुग्ध.
दुप्पिच्छ	8. 1. 17. दुप्पिच्छउ 13. 5. 4; दुप्पेच्छउ 4. 18. 9. sk. दुःप्रेक्ष्य.
दुप्पयारा	14. 3. 2. sk. द्विप्रकारा.
दुब्बोल	दुबोल्लइ 2. 3. 19. D=sk. उपालम्भ Dn. 5. 42.
दुब्बोलिउ	6. 10. 5. D=sk. उपालम्भित 'taunted; spoken badly'.
दुभेयउ	12. 1. 1. sk. द्विभेदक.
√दुम्म	दुम्मिय 3. 18. 4; 8. 11. 7; 9. 9. 1; दुम्मिज्जइ 14. 16. 9; दूमिज्जइ 3. 4. 14. sk. √दु Hc. 4. 23. = दूमइ G. डुमावुं; दुणावुं.
दुम्मेह	दुम्मेहह 1. 2. 2. sk. दुर्मेधस्.
दुरग्गहु	3. 4. 15. sk. दुराग्रह; 'a bad resolve'.
दुविहगंथो	11. 3. 1. sk. द्विविधग्रन्थ.
दुविहासा	3. 21. 9. sk. द्विविधाशा.
दुविहु	12. 10. 5. sk. द्विविधम्.
दुसज्झु	12. 1. 6. sk. दुःसाध्यम्.
दुहसीलणु	3. 7. 4. sk. दुःखशीलन.
दुहिक्खु	1. 5. 6. sk. दुर्भिक्ष 'a famine'.
दूयत्तणु	13. 9. 13. sk. दूतत्व.
दूसम	दूसमि 14. 8. 15. sk. दुःषम.
दूसहु	4. 13. 7. sk. दुःसह.
दूसंति	दूसंतिए 2. 8. 6. sk. दुष्यती 'sullying'.

√दे	देइ 8. 3. 2; 10. 7. 3; दिन्ति 12. 12. 14; 12. 5. 1; 12. 1. 16; दिज्जइ 8. 11. 8; दिज्जहि 14. 13. 16; दिज्जसु 6. 14. 7; देसमि 8. 10. 4; दिंतह 7. 2. 10; दिंतहो 6. 4. 6; देवि 8. 15. 9; देविणु 3. 15. 1; 8. 12. 11; 8. 17. 4; 10. 9. 5; 13. 10. 3; दिव्वउ 13. 1. 8; देवउ 4. 10. 7; sk. √दा = pk. √दे G. देवुं.
देउल	देउलि 2. 8. 4. sk. देवकुल; G. देवळ.
√देक्ख	देक्खहि 8. 10. 2. G. देखवुं from sk. √दृक्ष् = दृश्.
देसवइ	13. 7. 13. sk. देशपति.
देसियउ	14. 17. 14. sk. देशित + क. ‘ shown ’.
देस	देसें 8. 16. 8. sk. द्वेष.
दो	4. 10. 10. दोण्णि 4. 13. 5; दुण्णि 7. 3. 11; दोअट्ठ 4. 25. 4. sixteen sk. द्वि.
दोकंदलि	7. 4. 11. sk. दोःकंदली ‘ a hand ’.
दोत्तडि	8. 11. 11. sk. दुस्तटिका ‘ a swollen river ’ D. word in Dn.
दोर	दोरइ 12. 15. 3. sk. दोरक ‘ thread, a rope ’.
दोहग्ग	दोहग्गें 7. 4. 8. sk. दौर्भाग्य ‘ a misfortune ’.
दोहयमय	1. 4. 2. sk. दुग्धक-अमृतम् .
दोहलय	2. 5. 9; दोहलं 9. 4. 2; sk. दोहद ‘ a pregnant woman's desire ’
√दंस	दंसइ 5. 4. 11; दंसहु 8. 9. 8; दंसिज्जइ 3. 10. 14. sk. √दर्शय्.
दंकिउ	3. 5. 9. sk. दंशित = दष्ट stung. see index डंक.
दंसण	दंसणि 7. 3. 9. sk. दर्शन.
दंसणमुद्धि	5. 3. 8. ‘ abashed by sight ’ sk. दर्शनमुग्धा.

धणउ	10. 1. 15. sk. धनदः ‘ the giver of wealth; Kubera ’.
धण्णु	12. 18. 6. sk. धान्य; G. धान.
धम्म	14. 6. 3. sk. धर्म ‘ a kind of one of the four meditations according to Jain theology ’.
धम्मपहु	3. 15. 14. sk. धर्मपथ.
धम्मियत्तु	5. 1. 6. sk. धार्मिकत्व.

धरणेन्दु	10. 5. 7. 'a mythical serpent in Jain mythology'.
धरित्ति	धरित्तिहि 4. 14. 10. sk. धरित्री 'the earth'.
धवल	धवलें 9. 10. 15. 'the name of a prince in the Digaṃbara tradition'.
धवलहरु	3. 11. 6; धवलहराइ 13. 15. 12. sk. धवलगृह. 'a mansion'.
√धाहाव	धाहावइ 4. 19. 4; 8. 9. 3. a denominative from धाह 'a cry for help' G. धाह नाखवी.
धिट्ठु	12. 13. 12. sk. धृष्ट G. धीट.
धिद्धिकार	धिद्धिकारें 14. 16. 9. sk. धिक्-धिक्-कार 'the expression of contempt'.
धीय	४. 10. 10; धीयहि 2. 10. 10. sk. दुहितृ.
√धीरव	3. 12. 1; 8. 9. 11. a denominative from धीर 'to console, to give courage'. sk. धीरयति.
√धुण	धुणेइ 5. 3. 6. sk. √धु=धुनोति; G. धुणवुं.
धुत्त	धुत्तह 13. 13. 12; धुत्तिहि 11. 9. 5. sk. धूर्त.
धुउ	8. 1. 1. sk. धूप. 'incense'.
धूमद्धउ	8. 13. 3. sk. धूमध्वज 'fire'.
धूय	2. 10. 9; 5. 10. 9; धूवइ 2. 6. 11. sk. दुहितृ.
√धूव	धूवेइ 8. 1. 3. sk. धूपयति.
धोयउ	3. 6. 5. sk. धौत+क.
धोव्वय	13. 5. 4. sk. धौतक a 'washerman G. धोबी'.

निक्किट्ठिय	7. 4. 17. sk. निकृष्ट+इक 'low, depraved'.
निक्खिय	7. 4. 14. sk. निक्षिप्ता 'fixed'.
√निरस	8. 9. 8. sk. निर्+√अस् 'to throw away'.
निरुत्तउ	12. 18. 11. sk. निरुक्तम्=निश्चयेन 'certainly' D. word.
निहित्तिय	4. 19. 9. sk. निहित+इका.

पइज्ज	3. 21. 8; पइज्जा 8. 8. 5. sk. प्रतिज्ञा.

√पइस	पइसइ 14. 7. 8; पइसिवि 3. 15. 8; पईसिवि 7. 5. 8. sk. प्र + √विश् ‘ to enter ’ G. पेसवुं.
√पइहो	पइहोसई 8. 1. 20. sk. √प्रति + भू ‘ to be an opponent ’.
पउज्ज	पउज्जइ 4. 4. 6; पउंजइ 4. 1. 2; पउजमि 9. 2. 10; पउज्जिवि 3. 16. 9; 13. 17. 18. पऊजिउ 14. 13. 6. sk, प्र + युज्.
पउत्त	4. 15. 5; 5. 2. 9; पउत्तु 7. 8. 3; पउत्तउ 1. 11. 11; 6. 10. 3; 8. 4. 5; 12. 8. 6; पउत्तिय 9. 8. 14. sk. प्रोक्त. ‘ spoken ’.
पउरयण	पउरयणें 8. 2. 6. sk. पौरजन ‘ a citizen ’.
पएसु	1. 4. 4. sk. प्रदेश ‘ a district ’.
पक्कवण्णु	12. 18. 9. sk. पक्वान्न; ‘ cooked food ’. cf. G. पकवान.
पक्खंतरि	14. 18. 9. sk. पक्षान्तरे ‘ in the other fortnight ’.
√पक्खाल	पक्खालिउ 2. 4. 6; 8. 17. 3; पक्खालिवि 13. 14. 2. sk. √प्र + क्षाल् G. पखाळवुं.
पगिण्हिय	3. 3. 4. sk. प्रग्रहीता.
पच्चउ	4. 5. 4. sk. प्रत्यय.
√पच्चक्ख	13. 11. 8; 14. 3. 4. पच्चक्खिय 13. 5. 2. प्रति + आ + √ख्या ‘ to reject ’.
√पच्चक्खीहो	पच्चक्खीहोइवि 6. 11. 12; 7. 8. 5. sk. प्रत्यक्षीभवति.
पच्चक्खु	5. 11. 23. sk. प्रत्यक्ष.
√पच्चार	पच्चारइ 6. 10. 16; पच्चारिउ 12. 15. 12; पच्चारिय 8. 13. 9; पच्चारिवि 13. 14. 12. Hc. 4. 156. = sk. उपालभते ‘ to taunt, to challenge ’.
पच्चेल्लिउ	8. 11. 6. Hc. 4. 420; = sk. प्रत्युत but under Dn. 6. 69. ‘ not able to bear ’ = sk. असहनः see Bhāyāṇī : प. च. Index पच्चेल्लिउ = gloss : अतिशयेन समर्थः
पच्छत्त	पच्छत्तें 14. 4. 9; पच्छित्तहि 14. 1. 10. sk. प्रायश्चित्त.
पच्छा	3. 9. 8; 6. 5. 9. sk. पश्चात् .
पच्छाआव	पच्छायावं 2. 9. 2; पच्छाआविं 8. 2. 5; पच्छाआवे 4. 11. 3. पच्छायावें 4. 25. 8; पच्छुत्तावें 2. 5. 4. sk. पश्चात्ताप ‘ repentence ’.
पज्जत्तापज्जत्तय	12. 6. 4. sk. पर्याप्त-अपर्याप्तान् .
पज्जंतउ	14. 1. 8. sk. पर्यन्तकम् .

√पज्जल	पज्जलियउ 6. 10. 7. sk. प्र + √ज्वल् 'burnt'. G. पजळवुं.
पट्ट	पट्टए 4. 15. 4. sk. पट्टक 'a slab, a piece of cloth'. cf. G. पाट.
पडलुअ	पडलुए 4. 17. 10; 4. 17. 15. 'a basket' see Notes.
पड	पडि 9. 6. 9; पडिहि 5. 9. 9. sk. पट 'a piece of cloth'. पडि लिहेविणु- 'by painting a pair of parrots on a piece of canvass'.
पडिकूल	पडिकूलइ 13. 1. 2. sk. प्रतिकूल.
√पडिगाह	पडिगाहिवि 13. 11. 11. पडिगाहिउ 5. 4. 6. √प्रति + ग्राहय्.
√पडिच्छ	पडिच्छिउ 5. 10. 4; पडिच्छिय 5. 10. 9. प्रति + ईक्ष् 'to await'.
√पड	पडंतउ 8. 12. 4. पडियउ 8. 2. 11; (causal) पडाविवि 8. 2. 11. sk. √पत् G. पडवुं.
पडिदियहं	14. 17. 1. sk. प्रतिदिवसं 'every day'.
√पडिवोह	पडिवोहण (sk. प्रतिबोधयितुम्) 6. 14. 4. sk. √ प्रति + बोधय्.
पडिमउ	10. 5. 10. sk. प्रतिमा 'idols'.
पडिरूउ	5. 9. 12. sk. प्रतिरूप 'a figure'.
पडिवण्ण	पडिवण्णु 12. 16. 7; पडिवण्णउ 8. 11. 10; पडिवण्णें 8. 10. 6. sk. प्रतिपन्न 'accepted in promise'.
√पडिवज्ज	पडिवज्जहि 13. 11. 6; पडिवज्जिवि 2. 11. 10; 9. 3. 5; 14. 13. 22. sk. √प्रति + पद्.
पडिवय	10. 8. 4. sk. प्रतिपद् G. पडवो 'the first day of the fortnight of a month'.
पडिवासरु	6. 12. 11; 9. 1. 11. 'every day' sk. प्रतिवासरम्.
पडिसद्द	पडिसद्दें 8. 3. 4. sk. प्रतिशब्द 'an echo'.
पढमु	12. 1. 3. sk. प्रथमम्.
पणच्चिउ	12. 3. 13. sk. प्रनर्तित.
पणदह	14. 3. 4. sk. पञ्चदश G. पंदर.
पणय	1. 1. 2. sk. प्रणत.
√पणव	पणवहु 5. 8. 7; पणविप्पिणु 1. 1. 3; पणविवि 4. 24. 5; पणवेप्पिणु 8. 17. 5. sk. √प्र + नम् 'to bow down'.
पण्णय	पण्णयाण 10. 5. 7. sk. पन्नग 'a serpent'.
पत्त	पत्तहो 6. 4. 8; 13. 10. 3; पत्ति 14. 13. 3; पत्तिय 4. 9. 12. sk. पात्र.

√पत्तिय	पत्तियहि 4. 18. 8. sk. √प्रति + इ ‘to believe’ cf. G. पतीज पडवी.
पत्ति	पत्तिहो 3. 13. 14; पत्तिय 4. 7. 6. sk. पत्नी.
पद्धडियावंध	पद्धडियावंधें 1. 7. 3. ‘by a composition in पद्धडिया metre’.
पवुड्डणु	13. 17. 13. D = sk. प्रमज्जनं Hc. 4. 101. बुड्डइ = मज्जति.
√पवोल्ल	पवोल्लइ 3. 13. 12; 3. 21. 9; पवोल्लिउ 8. 10. 1; 9. 9. 11; पवोल्लिय 2. 2. 9. D = प्रब्रूते to ‘speak’. Hc. 4. 2. बोल्लइ = कथयति G. बोल्वुं.
√पभण	पभणहो (sk. प्रभणितुम् ‘to speak’) 8. 12. 4.
√पमग्ग	पमग्गइ 2. 4. 3. sk. प्रमार्गयति ‘to beg, to ask for’.
√पमंत	पमंतहि (sk. प्रमंत्रयस्व) 3. 4. 13.
√पमाय	पमायइ 14. 8. 10. sk. प्रमाद्यति.
पमोय	पमोयइ 2. 5. 10. sk. प्रमोद ‘a festival’.
पयइ	3. 4. 8. sk. प्रकृत्या ‘by nature’.
पयज्ज	4. 8. 9; 5. 12. 2. see पइज्ज sk, प्रतिज्ञा.
√पयट्ट	पयट्टइ 3. 11. 4; 3. 11. 10; 14. 8. 13; Causal पयट्टइ 1. 3. 6; पयट्टहि 5. 2. 11; पयट्टउ 2. 5. 4. sk. √प्र + वृत्.
√पयड	पयडमि 13. 2. 1; 13. 9. 10. sk. √प्रकटय ‘to declare’.
पयडत्थु	1. 7. 2. sk. प्रकटार्थं ‘whose meaning is clear’.
पयडि	पयडिहिं 12. 10. 13. sk. प्रकृति.
पयणिय	1. 8. 1. sk. प्रजनित.
पयत्त	पयत्तें 9. 1. 6. sk. प्रयत्न.
पयत्थ	पयत्थह 12. 10. 6. sk. पदार्थ.
पयमत्तु	12. 2. 16. sk. पदमात्रम् ‘not even a step’.
पयंगम	10. 3. 10. sk. प्लवङ्गम ‘a monkey’.
पयंड	पयंडें 8. 12. 3. sk. प्रचण्ड.
√पयंप	पयंपइ 2. 7. 3; 3. 3. 5; 9. 5. 4; पयंपहिं 12. 7. 3; पयंपिउ 8. 11. 5; पयंपियँ 4. 9. 2. sk. √प्र + जल्प ‘to speak’.
पयंपणु	11. 7. 10. sk. प्रजल्पनम् ‘speaking’.
पया	6. 2. 2. sk. प्रजा.
पयावइ	2. 3. 20. sk. प्रजापति ‘a potter’.

√पयास	पयासइ 3. 4. 3; पयासमि 14. 1. 1; पयासहिं 13. 2. 10; पयासि 5. 6. 2. sk. √प्रकाशय् 'to light up'.
√पय	पयहि 12. 14. 15. पचंति 'to cook'.
पयाहिण	10. 8. 10. sk. प्रदक्षिणा.
पर	3. 14. 4. sk. परम् 'but'; also परि 3. 7. 10; 3. 8. 6; 4. 13. 5.
परजिउ	2. 9. 11. sk. पराजित.
परमप्पय	1. 1. 1. sk. परमात्मन्.
√पराव	परावइ 3. 1. 11; 13. 8. 11; पराइय 2. 8. 7; 8. 9. 5; 8. 5. 7; 9. 8. 10; 13. 11. 10. sk. √परायाति 'to approach, to come'. see index आवइ.
√परिअंच	परिअंचइ 11. 6. 12. sk. √परि + अञ्च् 'to go about'.
परिच्चत्तउ	4. 13. 8; 13. 10. 6; 14. 2. 15. sk. परित्यक्त + क. fr. परित्यजति >ap. परिच्चयइ.
परिच्चाउ	14. 3. 3. sk. परित्याग.
परिच्चुक्कउ	11. 8. 6. sk. परिच्युत+क. =D. see चुक्कइ 'without, devoid of'.
√परिट्ठ	परिट्ठिउ 3. 1. 10; परिट्ठिवि 9. 10. 6. sk. √परि + स्था.
√परिणव	परिणवइ 12. 9. 8; परिणवेइ 12. 10. 8. sk. √परि + नम् 'to result'.
परिणामि	परिणामिहि 12. 10. 13. sk. परिणामिन्.
√परिणाव	परिणिविय 8. 12. 10. sk. causal √परि + णावयति 'to marry' G. परणाववुं.
परितोसिउ	3. 15. 1. sk. पारितोषिक 'a present'.
परिप्फुरिउ	8. 4. 11. sk. परिस्फुरित.
परियण	परियणाइ 13. 15. 13. sk. परिजन 'an attendant'.
परियरिउ	5. 11. 4. sk. परिवृत + क 'surrounded'.
√परियाण	परियाणेवि 8. 17. 2. परियाणिय 1. 3. 10. sk. √परि+ज्ञा 'to know'.
√परिसील	परिसीलइ 13. 1. 4. √परिशीलय् 'to practise'.
√परिसेस	परिसेसइ 3. 21. 4; 13. 4. 6. परिसेसिउ 3. 18. 10. परिसेसिवि 6. 9. 3. sk. √परिशेषय् 'to leave out, to complete'.
परोप्परु	6. 9. 6; 7. 3. 9; 13. 8. 7. sk. परस्परम्.
परोहणु	पोहणु 5. 4. 3; 12. 12. 1. sk. प्ररोहण 'a ship'.

पलित्तउ	8. 7. 12. sk. प्रदीप्त + क. cf. G. पलीतो.
पलु	12. 14. 14. ‘ flesh ’. sk. पलम्.
√पलोट्ट	पलोट्टइ 3. 10. 14. sk. √प्र + लुट् ‘ to wallow ’. G. लोटवुं; पलोटवुं.
पल्लपमाणिउ	3. 9. 8. sk. पल्यप्रमाणित ‘ measuring one पल्योपम ’.
√पवड्ढ	पवड्ढइ 12. 6. 8. पवड्ढिउ 8. 5. 5. sk. √प्र + वृध् ‘ to increase ’.
√पवच्च	पवच्चइ (pass) 11. 3. 7; 14. 7. 11. sk. प्रोच्यते ‘ is spoken ’.
√पवत्त	पवत्तइ 11. 11. 7. sk. √प्र + वृत्.
पवत्तणु	11. 10. 11. sk. प्रवर्तन.
√पवद्धार	पवद्धारइ 4. 8. 10. causal of sk. √प्र + वृध्=प्रवर्धते G. वधारवुं.
पवरावत्त	पवरावत्तह 13. 9. 5. sk. प्रवरावर्तनानि.
√पवंच	पवंचइ 12. 16. 6. पवंचिउ 5. 9. 14; 3. 1. 15; 4. 7. 9; पवंचणु 1. 3. 9; 14. 1. 13. sk. प्रपञ्चय् ‘ to spread; to mix ’.
पवालअ	पवालइ 13. 1. 13. sk. प्रपा + आलय ‘ a shed for giving water ’.
पवित्तउ	6. 5. 8; 6. 8. 7; 8. 9. 14; 8. 12. 4. पवित्ति 3. 8. 2. sk. प्रवृत्त.
पवित्ति	4. 24. 3. पवित्तिए 4. 24. 9. (‘ news ’) sk. प्रवृत्ति.
√पवित्थर	पवित्थरइ 8. 18. 2. sk. प्रविस्तरयति.
√पवियप्प	पवियप्पइ 3. 14. 1; 11. 9. 15; 12. 8. 14. पवियप्पए 12. 9. 5.
√पवुच्च	पवुच्चइ 12. 1. 3. पवुच्चहि 13. 12. 4. sk. प्रोच्यते see index √पवच्च.
पव्वइयउ	4. 26. 8. sk. प्रव्रजिताः
पसत्ति	5. 1. 5; 13, 4. 2; 14. 12. 7; 14. 17. 8. sk. प्रसत्ति ‘ peace of mind ’.
पसमज्जिउ	2. 8. 6. sk. प्रसमर्जित ‘ earned ’.
√पसंग	पसंगइ 1. 10. 3. sk. प्रसंगयति ‘ to contact ’.
√पसंस	पसंसिय 2. 8. 11. sk. प्रशंसित ‘ praised ’.
√पसाय	पसायवि 4. 5. 5. sk. √प्र + सादय् ‘ to please ’.
पसाहणु	2. 6. 10; sk. प्रसाधन ‘ ornaments ’.
पसूअ	पसूई 4. 10. 10. पसूइहि 14. 2. 12. sk. प्रसूत-प्रसूति.
पहाणउ	1. 5. 1. sk. प्रधानक.
पह	पहि 8. 16. 13. sk. पथिन् ‘ a road ’.

पहिअ	पहिए 8. 4. 1. पहिएण 8. 4. 5; पहिएं 8. 12. 4. sk. पथिक ‘ a traveller ’.
पहिट्ठिय	4. 11. 5. sk. प्रहृष्टा ‘ pleased ’.
पहिराविउ	10. 10. 3. sk. परिधापित ‘ was made to put on ’; G. पहेराव्युं.
पहुत्तउ	3. 11. 14; 8. 12. 10; 9. 10. 13. पहुत्तहो 6. 4. 8. पहुंतउ 1. 11. 4. पहुंतु D=sk. पर्याप्त ‘ reached ’ ‘ पज्जत्तं च पहुत्तं ’ (पाइयलच्छिनाममाला) Hc. 4. 390. प्र + भू=प्रहुच्चइ (भुवः पर्याप्तौ हुच्चः ॥) G. पोंचवुं; पोंतवुं.
पाउल्लेहणु	13. 17. 1. sk. पापोल्लेखन ‘ destroying sin ’.
पाडिहेरु	8. 18. 3. sk. प्रातिहार्य. ‘ service ’.
पाणिउ	13. 1. 12. sk. पानीय; G. पाणी ‘ water ’.
पाण	पाणि 4. 5. 9. in idiom : खाणि पाणि=sk. खादने पाने G. खानपानमां ‘ in drinking ’.
पाणि	पाणिसु 12. 5. 14. sk. प्राणिन् ‘ a living being ’.
पायच्छित्तु	14. 4. 4. sk. प्रायश्चित्त.
पायसुद्धिं	13. 1. 15. sk. पाकशुद्धि ‘ purity in cooking ’.
पारद्धउ	4. 13. 9. पारद्धिय (sk. प्रारब्धा) 9. 1. 13. sk. प्रारब्ध ‘ begun ’.
पारद्धिउ	12. 15. 5; 14. 7. 14. sk. पारार्धिक ‘ a hunter ’. G. पारधी.
पारावउ	13. 8. 6. sk. पारावत; G. पारेवुं ‘ a pigeon ’.
√पाल	पालहु 8. 4. 23. पालिज्जमाणु 13. 2. 14. sk. √पालय्.
√पाव	पावइ 2. 1. 5; 7. 1. 9; 9. 11. 6; 12. 6. 7; 12. 10. 3. पावंति 14. 10. 2. पाविज्जइ 9. 2. 5; 10. 4. 9; 12. 15. 16. पावेसहि 6. 4. 7. पाविवि 7. 4. 12. sk. √प्र + आप्; G. पामवुं.
पावउ	1. 3. 4. sk. पावक ‘ fire ’.
पाविउ	1. 9. 9. sk. पापिकः ‘ a sinful person ’.
पावघडो	14. 11. 1. sk. पापघटः ‘ a pot of sin ’. see. (टि.) See Sandesara and Thakar: Lexicographical studies in Jain Sanskrit, p. 162 under पापघट.
पावियजोव्वणि	7. 8. 11. sk. प्राप्तयौवना.
√पास	पासइ 12. 14. 11. पासिउ 10. 10. 8. in the causal sense. sk. पश्यति.

पास	पासहो 13. 12. 13. sk. पार्श्व.
पास	पास (=पासि) 4. 3. 9. sk. पाशे 'in the snare'.
पासिय	1. 4. 8. sk. पार्श्विक. 'being by the side'.
पासाइय	पासाइयइ 13. 8. 4. sk. पाशादीनि.
पासंडिय	2. 8. 4. sk. पाषंडिक 'one belonging to a heretical sect'.
पिउ	पिउणो 5. 8. 9. sk. पितृ.
√पिच्छ.	9. 2. 12. पिच्छेइ 4. 3. 1; 9. 2. 7. पिच्छहि 8. 16. 14. पेच्छिवि 8. 2. 8. पिच्छ 2. 9. 13. पिच्छंतह 8. 17. 5; 12. 14. 9. पिच्छेवि 4. 19. 7. पेच्छिवि 8. 2. 8. sk. प्रेक्षते.
पिट्ठ	पिट्ठि 4. 3. 13. sk. पृष्ठ; G. पीठ 'back'.
पिप्परि	12. 17. 11. D. a 'kind of a tree' G. पीपर.
पिप्फलु	12. 17. 11. sk. पिप्पल G. पींपळो.
√पिय	पियइ 12. 13. 12; 13. 1. 10. sk. पिबति; G. पीवुं.
पियर	पियरह 4. 2. 6. sk. पितृ; parents.
पियंगवण्णु	3. 1. 3. sk. प्रियाङ्गवर्ण.
पियारउ	5. 1. 14. पियारी 3. 10. 3. sk. प्रिय + कारक; G. प्यारो.
√पिल्ल	पिल्लइ 11. 11. 12. पिल्लिउ 14. 7. 14. sk. √पीड् cf. G. पीलवुं 'to crush, to suppress'.
पिसाय	9. 8. 11. sk. पिशाच 'a goblin'.
√पिसुण	पिसुणइ 9. 5. 6. D. =कथयति.
पिसुणत्तणु	11. 7. 9. sk. पिशुनत्व 'cruelty'.
पिहा	1. 12. 1. sk. स्पृहा 'a desire'.
√पीड	पीडिज्जमाणु 12. 2. 9. sk √पीड्.
√पुक्कर or पुक्कार	पुक्करंतु 8. 13. 13. पुक्कारंतिय 2. 6. 14. D = √आ + ह्वे G. पोकारवुं; पोकार (noun)
पुक्खरणि	पुक्खरणिहि 6. 12. 5. sk. पुष्करिणी.
√पुज्ज	पुज्जइ 1. 11. 6; 5. 11. 2. पुज्जिज्जसु 5. 6. 4. पुज्जिर 2. 11. 14. पुज्जणीउ 5. 1. 3. sk. √पूजय् G. पूजवुं.
पुज्ज	पुज्जा 9. 1. 13. पुज्जहि 10. 8. 8. sk. पूजा.
√पुज्ज	पुज्जइ 3. 4. 14; 8. 15. 6. पुज्जए 9. 4. 5. sk. पूर्यंते; G. पुगवुं.

√पुच्छ	पुच्छिउ 7. 5. 16. sk. √प्रच्छ् G. पूछवुं.
पुच्छणा	11. 8. 3. sk. पृच्छना ‘ asking ’.
पुट्ठउ	5. 10. 10. sk. पुष्ट + क. G. पट्ठो.
पुण्णपिया	1. 10. 10. sk. पुण्यप्रिया.
पुण्णयण	7. 1. 14. sk. पुण्यजन (1) a Yakṣa; (2) a holy person.
पुप्फयंत	1. 3. 7. D. ‘ the sun and the moon ’.
पुरट्ठिय	2. 7. 3. sk. पुरःस्थिता ‘ remaining in front ’.
पुराइयकम्म	पुराइयकम्में 3. 10. 11. sk. पुरागतकर्मणा.
पुरीस	13. 16. 2. sk. पुरीष ‘ night-soil ’.
पुव्वण्ह	पुव्वण्हें 13. 13. 5. sk. पूर्वाह्ण.
पुव्वत्त	पुव्वत्तइ 4. 11. 8. sk. पूर्वत्व.
पेऊस	पेऊसइ 4. 21. 12. sk. पीयूष. ‘ milk; nectar ’.
पेयवण	पेयवणे 14. 11. 1. sk. प्रेतवन ‘ a cemetery, a burning-ground ’.
√पेर	पेरहु 5. 3. 3. sk. √प्र + ईर् ‘ to impel ’.
√पेल्ल	पेल्लइ 14. 2. 5. पेल्लिओ 3. 16. 2. पेल्लिय 7. 4. 12. पिल्लिय 6. 8. 13. पिल्लिवि 6. 8. 8.
√पेस	पेसइ 8. 3. 6. sk. प्रेषयति ‘ to send ’.
पेसणु	2. 2. 3. sk. प्रेषण ‘ the household work ’.
पोम्मिणि	3. 4. 17. sk. पद्मिनी ‘ a lotus-plant ’.
पोढत्तणु	8. 5. 6. sk. प्रौढत्व.
पोसहु	5. 4. 11; 10. 8. 4. sk. उपोषथ > pk. पोसह > sk. पौषध ‘ fasting ’.
पंगण	पंगणि 13. 3. 4. sk. प्राङ्गण ‘ a courtyard ’.
पंचकल्लाणइ	7. 1. 10. sk. पञ्चकल्याणानि.
पंचक्खइ	9. 3. 12. sk. पञ्च-अक्षाणि ‘ five senses ’.
पंचवीस	12. 11. 7. sk. पञ्चविंशति G. पच्चीस.
पंचुंबर	11. 10. 11. sk. पञ्च-उदुम्बर ‘ five sorts of figs ’.
पंजलियरु	7. 6. 12; 8. 17. 11. sk. प्राञ्जलिकरः ‘ with folded hands ’.
पंति	पंतिउ 1. 4. 7. sk, पङ्क्ति ‘ a line ’. G. पांति.
पंथिउ	8. 3. 14. sk. पथिक G. पंथी.

पिंगलच्छि	6. 5. 4. sk. पिङ्गलाक्षः ‘ having tawny eyes ’.
पिंडालुय	12. 18. 2. sk. पिण्डालुक ‘ a kind of bulbous roots ’.
√पुंज	पुंजइ 4. 1. 2. a denominative √पुञ्जय् from sk. पुञ्ज ‘ a collection ’.

फलिह	3. 19. 13. sk. स्फटिक.
फलिहोवल	फलिहोवलि 12. 10. 9. फलिह + उवल = sk. स्फटिक + उपल.
फासुउ	13. 1. 12. फासुय 3. 3. 13; 6. 3. 3. sk. *स्पार्शुक ‘ cleaned, purified, made free of any living objects ’.
फासिंदिय	12. 1. 7. sk. स्पर्श + इन्द्रिय ‘ the sense of touch i.e. skin. ’
√फिट्ट	फिट्टइ 4. 23. 14; 3. 4. 10; 14. 8. 13. D. = Hc. 4. 177. sk. √भ्रंश् ; G. फीटवुं cf. मरी फीटवुं ‘ to be free; to be destroyed ’. Later sk. √स्फिट्.
√फुक्कार	फुक्कारंतें 8. 7. 13. sk. √फुत्+कृ ‘ to hiss ’. cf. G. फुंकवुं; (noun) फुंफाडो.
√फुट्ट	फुट्टहि 5. 2. 11. sk. √स्फुट् ‘ to break ’. G. फुटवुं.
फुल्ल	फुल्लिहि 5. 6. 8. D = sk. पुष्प; G. फूल.
√फेड	फेडिव्वउ 14. 18. 4. causal of sk. √स्फिट् = स्फेटयति G. फेडवुं = to destroy Hc. 4. 358. ill. 1. ‘ ठाउ वि फेडइ तासु ’.
√फेर	फेरिउ 11. 6. 7. sk. √स्फिर् G. फेरववुं = परिभ्रामितः
√फंद	फंदइ 8. 13. 5. sk. √स्पन्द्.
√फंस	फंसइ 1. 9. 7. फंसिया 7. 5. 1. फंसेवि 4. 8. 2; sk. √स्पृश् Dn. 6. 87. फंसइ = स्पृशति.
फंसु	2. 10. 8. sk. स्पर्श ‘ touch ’.

बइट्ठउ	2. 6. 11; 6. 3. 3; 7. 6. 11; 8. 17. 11. sk. उपविष्ट + क. G. बेठो.
बज्झ	1. 5. 2. sk. बाह्य.
√बज्झ	बज्झइ 14. 2. 12. sk. बध्यते; G. बाझवुं.
बप्पु	12. 16. 7; बप्पें 8. 15. 7; 9. 6. 7; (voc.) बप्प 6. 4. 3; 8. 14. 7; 8. 14. 11; 10. 4. 4. Dn. 6. 88. बप्प = पिता; G. बाप.

बलहद्दु	6. 11. 2. sk. वलभद्र.
बलिवंडइ	12. 14. 2; 14. 4. 8. D. = वलात्कारेण. Dn. 6. 92. D. बलिमड्डा = बलत्कारः
बहिणि	11. 8. 9. sk. भगिनी; G. बेन.
बहिरिउ	8. 3. 4. sk. बधिरितं.
बहिरंधल	बहिरंधलह 5. 2. 12. sk. वधिर + अंधल; G. वहेरो + आंधळो.
बहित्थो	10. 2. 4. sk. बहिःस्थः
बहुआवइ	5. 5. 12. sk. वहु + आपद् 'fraught with many calamities'.
बहुत्तु	8. 18. 1; बहुत्तउ 8. 6. 5; 13. 14. 3; वहुत्तइ 4. 25. 4; बहुत्तहि 6. 10. 11. बहुत्तें 13. 1. 11. Hc. 1. 233. प्रभूते वः ॥ वहुत्तं. Hindi बहोत.
बायर	14. 15. 1. sk. वादर.
बारस	14. 1. 2. sk. द्वादश G. बार 'twelve'.
बारसि	2. 2. 7. sk. द्वादशिका 'the ceremony of the dead on the twelfth day' G. बारसी.
बारह°	6. 13. 3; 13. 9. 5. sk. द्वादश G. बार.
बाहिरु	14. 4. 3. sk. बाह्य G. वहार.
बाहो	3. 4. 18. sk. बाध 'an obstruction'.
बिज्जउ	1. 5. 4. sk. द्वितीय G. बीजुं.
बिण्णि	3. 2. 14; 3. 9. 7; 5. 12. 8; 13. 4. ९; 6. 13. 3. बिण्णउ 6. 13. 3. sk. *द्वि + नि. G. बंन्ने; बेहि + मि 4. 21. 9. (sk. द्वाभ्याम् अपि).
बियलण्णइ	12. 18. 5. sk. द्विदलान्नानि 'the grains having two halves such as cereals'.
बिसु	12. 18. 1. 'a lotus-plant' sk. बिस.
बीउ	13. 9. 2. sk. बीज G. बी, बीउं 'a seed'.
बीयक्खरु	14. 9. 12. sk. बीजाक्षर.
बीयउ	11. 1. 7; 13. 2. 1; sk. द्वितीय.
√बीह	बीहइ 3. 22. 12. बिहउ 11. 9. 14. sk. बिभेति; G. बीहवुं.
√बुज्झ	बुज्झइ 12. 8. 10; बुज्झेइ 1. 7. 4; बुज्झिउ 3. 2. 5. sk. बुध्यते 'to be enlightened; to be awakened. G. बुझवुं'.

√बुड्ड	बुड्डइ 11. 9. 11; 12. 12. 2. बुड्डंतउ 7. 6. 16; 8. 2. 12. Hc. 4. 101. D. बुड्डइ =मज्जति; G. बुडवुं.
बुड्ढ	2. 3. 20. sk. वृद्ध G. बुड्ढो ‘ an old man ’.
बेयाल	बेयालिहि 13. 9. 2. द्विकाल.
√बोल्ल	बोल्लइ 8. 5. 9. बोल्लिज्जइ 11. 8. 8. बोल्लिउ 3. 4. 18; 4. 22. 11. (causal) बोल्लाविउ 4. 14. 15.
√बोह	बोहइ 7. 1. 7. sk. बोधयति ‘ to light, to ignite ’.
बंभव्वउ	13. 4. 4. sk. ब्रह्मव्रत ‘ a vow of celebacy ’.

भइणि	5. 11. 24., 12. 14. 2. sk. भगिनी see index बहिणि.
भइय	भइयइ 4. 14. 6. sk. *भयिका =भीति ‘ fear ’.
भउ	4. 9. 12. sk. भव ‘ birth ’.
√भक्ख	भक्खइ 12. 18. 9. भक्खहो 12. 14. 12. (भक्षयितुम्) sk. √भक्ष् =to eat.
भग्गउ	3. 3. 2. sk. भग्न + क; G. भाग्यो ‘ escaped; ran away ’.
भज्जा	भज्जाइ 3. 7. 1. sk. भार्या.
भट्ट	13. 12. 5. sk. भट्ट (later sk.); G. भाट cf. ‘ Lexicographical studies in Jaina Sanskrit ’, p. 80 under भट्ट.
भणिवि	5. 4. 8. sk. भणित्वा believing, thinking in the sense of इति कारणात् ‘ for the reason that ’.
भत्त	भत्तइ 10. 6. 8. sk. भक्त; G. भात ‘ rice ’.
भद्दवय	भद्दवयहो 14. 18. 9. sk. भाद्रपद
भप्फर	भप्फरु 4. 8. 6. भप्फरि 13. 12. 7. Hc. 2 51. भप्प =भस्मन् enlarged भप्पर, भप्फर ‘ ashes ’.
भमण	भमणिहि 13. 9. 5. sk. भ्रमण.
√भमाड	भमाडइ 13. 4. 9. sk. भ्रमयति; G. भमाडवुं (a causal form from √भ्रम्.)
भयसंत	भयसंतइ 12. 15. 9. sk. भयश्रान्त ‘ tired with fear, alarmed ’.
भयावण	2. 7. 4. ‘ terrifying ’ sk. भयापन =भयानक cf. G. बीहामणुं
√भर	भरेप्पिणु 2. 4. 13. sk. मृत्वा.

भल्लउ	14. 16. 3. sk. भद्रक G. भलुं.
भवाडई	भवाडईहि 10. 5. 5. sk. भव + अटवी.
भवासिउ	1. 5. 4. sk. भव + आश्रित ‘ dependent upon the birth ’.
भवियण	11. 10. 14. भवियणु 1. 8. 2. sk. भव्यजन ‘a person who wants a better religious life ’.
भसणु	11. 10. 12. speaking. D. √भस् Hc. 4. 186. (ṇoun) भसण cf. G. भसवुं.
भसल	8. 6. 14. भसलहि 5. 1. 1. भसलावलि Hc. 1. 244. 254. =भ्रमर.
भाअ	भाइ 12. 17. 1. sk. भागेन.
भामिय	4. 25. 9. sk. भ्रामिता.
भायणेउ	8. 12. 8. sk. भागिनेय; G. भाणेज.
भायर	5. 7. 6. भायरु 11. 3. 8. sk. भ्रातृ.
भावणउ	3. 21. 11. sk. भावनाः
√भाव	भावहि 8. 10. 3. भाविज्जसु 12. 18. 20. भावेप्पिणु 14. 16. 14. sk. भावयति ‘ to realise ’.
√भास	भासए 7. 6. 3. भासहि 3. 2. 7. sk. √भाष्.
√भिज	5. 5. 9. sk. भिद्यते.
भिच्च	भिच्चहु 8. 2. 2. भिच्चें 8. 13. 14. भिच्चउलइ (भिच्च + उल svārtha Taddhita) 12. 2. 11. sk. भृत्य ‘ a servant ’.
√भिड	भिडइ 4. 4. 5. ‘ to confront in fight ’ G. भीडवुं.
भिण्णु	12. 11. 2. sk. भिन्न.
भिसिय	12. 4. 1. sk. बिसिका ‘ a gourd ’.
भिंग	5. 3. 12. sk. भृङ्ग.
भुक्खा	5. 5. 14; 8. 4. 9; 10. 2. 14. भुक्खत्तहो 6. 6. 2. (बभुक्षार्तस्य); sk. बुभुक्षा; G. भूख.
भुज्जं	14. 3. 2. sk. भोज्य.
भुल्लउ	11. 1. 11. भुल्लहु 1. 8. 5. D. =भ्रान्त, भ्रष्ट cf. Hc. 4. 177. भुल्लइ = भ्रंशति; G. भूलवुं; adj. भोळो.
√भुंज	भुंजिज्जहि 12. 18. 6. sk. √भुज्.
भेरुंड	भेरुंडें 8. 2. 8. sk. भारुण्ड ‘ a kind of huge mythical bird ’.

मेसह	12. 13. 15; मेसहु 3. 10. 14; मेसहमत्तु (मेषज-मात्रम्) 12. 17. 5. sk. मेषज.
√मेसाव	मेसावमि 8. 7. 7. sk. मेषयति.
भोयमहि	14. 9. 6. भोयमहिहि 14. 13. 4. sk. भोगमही.
भोयसमुद्धरह	12. 1. 6. sk. भोगसमृद्धानाम्.
भंगुप्पाय	14. 2. 11. भंगुहप्पायहि 14. 2. 13. sk. भङ्गोत्पाद 'breaking of the vow and creating a new sin. i.e. the sin of both omission and commission'.

म	5. 2. 9. sk. मा; OG. म 'not' with impert.
√मइल	मइलिज्जइ 14. 10. 14. मइलिउ 3. 7. 11. मइलिय 3. 7. 17. a 'denominative from' मलिन-मलिनयति. G. मेलुं.
मउड्ड	3. 1. 15. मुकुट; G. मोड.
मउलिय	3. 12. 2. sk. मुकुलित cf. G. मोल; मोरवुं.
मक्कडु	13. 8. 6. sk. मर्कट; G. मांकडु.
मक्खणं	12. 13. 5. मक्खणु 12. 17. 5; मक्खणइं 10. 4. 14. sk. मृक्षणं D= नवनीत G. माखण.
√मग्ग	मग्गइ 10. 2. 13. मग्गहि 8. 8. 4. मग्गि 4. 15. 7. मग्गिउ 4. 14. 6. मग्गेसि 8. 10. 5. मग्गेहि 4. 10. 2. sk. √ मृग्=मार्गयति; G. मागवुं.
मच्चू	1. 12. 2. sk. मृत्यु.
मच्छिउ	12. 13. 7. sk. मक्षिका; G. मांख. 'flies; bees'.
मज्ज	10. 4. 14. sk. मद्य 'wine'.
मज्झण्णइ	मज्झण्णइ 5. 4. 5; 13. 11. 10; मज्झण्णसमइ 13. 9. 2. मध्याह्न.
मज्झत्थ	मज्झत्थिहिं 1. 3. 10. sk. मध्यस्थ.
मट्टिय	12. 8. 10 sk. मृत्तिका; pk. मट्टिया; G. माटी.
मडप्फरु	8. 18. 9. D=अभिमान 'pride'. Dn. 6. 120.
मढिय	4. 9. 7. sk. मठिका; G. मढी.
मणिट्ठउ	11. 11. 14. मणिट्ठइ 9. 5. 10. मणिट्ठइं 6. 1. 5. sk. मनः + इष्ट.
मणितोय	मणितोयइ 8. 10. 7. 'by the water in which the jewel is merged'.

मणोज्ज	मणोज्जह 4. 13. 4. sk. मनोज्ञ.
मण्णणिज्जो	11. 5. 2. sk. माननीय.
√मण्ण	मण्णेविणु 11. 10. 6. sk. √मन् = मन्यते; G. मानवुं.
मत्ताविहीणु	13. 6. 6. sk. मात्राविहीनं 'without limit or measure'.
मत्थ	मत्थइ 11. 9. 4. sk. मस्तक; G. माथुं.
मद्दउ	11. 10. 17. sk. मार्दव.
मद्दिउ	14. 16. 5. sk. मर्दित.
मम्मपयंपण	14. 7. 4. sk. मर्मप्रजल्पनम्.
मम्मुग्घट्टणु	13. 2. 2. sk. मर्मोद्‌घाटन.
मय	12. 15. 16. sk. मृग 'an animal'.
मयकम्मु	2. 2. 5. sk. मृतकर्म.
मयगल	14. 1. 13. sk. मदकल a word specialised for : 'an elephant'.cf. Hc. 1. 182; Dn. 6. 125 = हस्ती. G. मेगळ.
मयच्छि	3. 2. 7. sk. मृगाक्षी. 'a fawn-eyed woman'.
मयणाही	8. 6. 4. sk. मृगनाभि 'musk'.
मयणु	13. 8. 3. sk, मर्दन 'a pounding stone; a pestle.
मयरद्धउ	3. 17. 14. sk. मकरध्वज 'the god of love who is fish-bannered.
मयवाहिय	3. 7. 20. sk. मदवाधित 'obstructed by pride'.
मरणावहिं	5. 6. 5. sk. मरणावधि 'upto death'.
√मरुस	मरुसिज्जहि 3. 7. 5. sk. √मृष् 'to take pity on'.
मलु	14. 13. 6. sk. मल 'a sin'.
मसाणु	4. 8. 4; 8. 9. 10. sk. श्मशान.
मसिण	मसिणहि 3. 1. 2. sk. मसृण 'soft'.
महड्ढिउ	3. 5. 8. महद्धिउ 6. 14. 11. sk. महा + ऋद्धिक 'having great prosperity'.
महल्लउ	4. 11. 6; 14. 7. 5. sk. महत् + लउ 'big'.
महादह	महादहि 8. 4. 8. sk. महाह्रद 'a great lake'.
महापडल	12. 9. 13. sk. महापटल 'a great covering'.
महि	8. 16. 1. sk. महत्.

महिउ	1. 4. 1; 12. 18. 6. sk. मथित ‘churned; curds’. G. महीडां.
महीयडवहु	1. 4. 4. sk महीतटपथ ‘the territory situated on the bank of the Mahī river’.
मड्डु	13. 8. 3. sk. मथक ‘a churning rod’.
महु	10. 4. 14. sk. मधु ‘honey’.
महूसव	1. 5. 5. sk. महोत्सव.
माणउ	12. 16. 4; 13. 2. 8. माणओ 11. 10. 2. sk. मानव ‘a man’.
माणसु	3. 11. 7; 3. 22. 12. sk. मनुष्य; G. माणस.
√माय	5. 1. 4. sk. मीयते ‘to contain’; G. मावुं.
√मारय	मारहो 7. 4 12. sk. मारयितुम् ‘to kill’; G. मारवुं
मावेक्खहि	1. 8. 5. sk. मा + उपेक्षस्व.
माहप्प	माहप्पें 4. 26. 11; 6. 8. 9; 7. 2. 14; 13. 9. 7; 14. 13. 7; 14. 14. 12. sk. माहात्म्य.
माहुरसंघाहिउ	1. 6. 2. sk. माथुरसङ्घाधिप.
मि	8. 2. 10. sk. अपि; pk. वि.
मिच्छत्तु	12. 8. 5. sk. मिथ्यात्व ‘a heresy’.
मिच्छाइट्ठि	मिच्छाइट्ठिहि 12. 18. 12. sk. मिथ्यादृष्टि.
मिच्छालिङ्गिअ	मिच्छालिङ्गिएहि 11. 6. 4. मिच्छालिंगियह 5. 14. 5. sk. मिथ्यालिङ्ग.
मिलाणउ	4. 22. 3. sk. म्लान + क.
√मिल्ल	मिल्लइ 10. 11. 4; 13. 5. 11; 12. 16. 14; मिल्लंति 14. 11. 8; मिल्लंतउ 6. 5. 3; मिल्लिवि 3. 20. 1; 4. 10. 5; 6. 3. 5; 6. 8. 8; 8. 13. 15; 12. 15. 9; मिल्लेप्पिणु 3. 5. 7; मिल्लेवि 2. 3. 15; मिल्लेविणु 2. 6 10. Hc. 4. 91. मेल्लइ or मिल्लइ = sk. मुञ्चति. G. मेलवुं ‘to give up’.
मीस	12. 11. 6; मीसिहि 12. 11. 6. sk. मिश्र.
√मीस	मीसिज्जइ 13. 3 12; मीसिय 14. 3. 7. मीसिउ 12. 8. 7. sk. √मिश्रय्.
√मुअ	मुअइ 4. 4. 8; 12. 6. 9; मुएइ 12. 9. 10; मुअवि 4. 18. 1; मुइवि 13. 17. 21; मुएवि 7. 7. 12; 12. 3. 9; 12. 4. 5; मुयवि 8. 10. 2; मुयाविय 4. 24. 11; मुअंतिय 2. 4. 3; मुअंतिय 4. 19. 7. sk. √मुच् = मुअइ. Hc. 4. 91.
मुइउ	12. 14. 14. sk. मृतक ‘a dead body’.
मुक्कउ	8. 2. 14; मुक्की 3. 11. 7. sk. मुक्ता ‘left; made free’. G. मूक्युं.

मुक्खु	14. 10. 10. sk. मूर्ख.
√मुच्च	मुच्चइ 12. 18. 18; 13. 1. 12; 13. 10. 13; 14. 2. 8; 14. 16. 12. sk. मुच्यते 'is released'.
√मुज्झ	मुज्झइ 14. 17. 4. sk. √मुह्=मुह्यति; G. मुंझावुं.
मुट्ठिय	4. 19. 8. sk. मुष्टा 'robbed'.
√मुण	मुणइ 12. 14. 3; मुणहु 9. 3. 7; मुणहि 3. 18. 7; मुणि 7. 2. 16; मुणिज्जहि 8. 11. 9. मुणिज्जइ 3. 14. 14; 3. 15. 16; मुणियइ 8. 12. 13; मुणिवि 14. 3. 2; 12. 6. 3; मुणेवि 7. 6. 1; मुणेविणु 5. 4. 11; मुणेऊण 9. 9. 5. Hc. 4. 7. मुणइ=जानाति.
मुध्द	मुध्दउ 4. 2. 7. sk. मुग्धा.
मुद्दिउ	13. 16. 8. sk. मुद्रित 'sealed, closed'.
मुयंतो	3. 10. 12. sk. म्रियमाण.
मूकहल्लु	12. 7. 15. sk. मूक.
मूढप्पउ	3. 22. 2. sk. मूढात्मन्.
मूलउ	12. 18. 1. sk. मूलक; G. मूळो 'a kind of vegetable with a bulbous root'.
√मूस	मूसइ 4. 4. 4; मूसेप्पिणु 12. 16. 12. sk √मुष् 'to steal'
मूसलु	13. 8. 3. sk. मुशल 'a pestle'.
मेलविय	6. 9. 8. sk. मेलापिता 'brought together'.
√मेल्ल	मेल्लइ 8. 3. 11; 11. 11. 12; 14. 2. 5; 14. 3. 6; मेल्लहि 11. 6. 8; मेल्लि 4. 10. 4; मेल्लेवि 8. 2. 4. see 'index' मिल्ल.
मेहुणु	11. 8. 9. sk. मैथुन.
मोकल्लिउ	5. 10. 11. मोक्कल्लिय 5. 11. 2. D.=प्रेषित; G. मोकल्युं.
√मोड	मोडंतहो 8. 8. 1. sk. √मृद् 'to break, to twist'. मोडणु 13. 17. 15. sk. भञ्जक.
मोणव्वइ	4. 5. 3. sk. मौनव्रती.
मोयय	13. 16. 6. sk. मोदक.
मोस	10. 4. 12. sk. मृषात्व 'falsehood'.
मंजरु	13. 8. 6. sk. मार्जार; G. मांजर 'a cat'.
√मंड	मंडइ 7. 1. 6; 12. 15. 6; मंडमि 6. 14. 13. D.=√आ+रभ् 'to begin. G'; मांडवुं.

मंडलु	12. 1. 18; 13. 8. 6. मंडलि (fem.) 13. 5. 5. D.=श्वन् 'a dog'. Dn 6. 114.
मंतसहिज्जहि	मतंसहिज्जहि 10. 8. 8. sk. मन्त्रसाहाय्यैः =मन्त्रसहितैः
मंथाण	1. 4. 1. sk. मथनक 'a churning rod'.
√याण	याणउ 8. 11. 2. याणिहि 12. 7. 2. sk. √ज्ञा=ap. √जाण; √याण G. जाणवुं.
रइखइय	रइखइयहो 12. 11. 1. sk. रजःक्षायिकस्य.
रइवरु	2. 9. 11; 14. 14. 8. sk. रतिवरः 'the lord of Rati; God of Love'.
रउद्द	14. 6. 3. रउद्दु; sk. रौद्र.
√रक्ख	रक्खहि 7. 6. 16. रक्खिउ 8. 12. 4. रक्खियं 6. 10. 2. रक्खिज्जइ 12. 6. 1. रक्खिज्जहि 11. 10. 6. sk. √रक्ष्; G. राखवुं.
रक्खस	रक्खसहु 12. 14. 13. sk. राक्षस.
रच्छा	रच्छाहि 13. 3. 4. sk. रथ्या 'a street'.
रण्णा	3. 10. 4. D.=G. रांदल; 'the wife of the Sun'.
रयणत्तय	1. 8. 10. sk. रत्नत्रय.
√रय	रयंति 3. 1. 9. sk. √रचय्.
रवण्णउ	2. 1. 11; 2. 8. 14; 3. 15. 15; 7. 5. 8; 9. 10. 10; रवण्णिय 4. 13. 3; रवण्णी 2. 11. 8; रवण्णइ 13. 15. 12. sk. *रमण्यक=रमणीय+क. 'attractive, pleasing. Hc. 4. 422.
√रव	रवंतउ 12. 16. 5. sk. √रम् 'to play, to sport'.
रवि	11. 6. 6. sk. रविः 'the Ākadā creeper. Hc. 1. 172.
रसणिंदिय	14. 3. 3. sk. रसनेन्द्रिय.
√रस	रसेइ 8. 11. 2. sk. √रस्='to make sound; to say'=कथयति.
रसुल्लिय	4. 17. 2; रसुल्लिउ 5. 10. 11; रसुल्लइ 3. 5. 7. sk. रस+आर्द्र+इक; sk. रसोल्लिअ.
राइय	5. 1. 1. sk. राजित 'adorned'.

राडीवयण	राडीवयणें 10. 2. 10. sk. कलह-वचनेन cf. G. राड्य 'a loud cry, as in a fight.' राडि = sk. रण Dn. 7. 4.
राणउ	2. 6. 9; 8. 11. 13. sk. *राज्ञक = राजन् 'a king.' G. राणो.
राणि	राणिए 3. 7. 22; राणिग्राउ 4. 14. 5; राणीउ 8. 1. 12. sk. राज्ञी; G. राणि 'a queen.'
रिट्ठो	8. 8. 12. sk. रुष्ट; G. रुठयो.
रिणु	4. 4. 9; 10. 5. 9; sk. ऋण.
रुक्ख	13. 1. 7; रुक्खु 9. 2. 7; 13. 9. 3. sk. वृक्ष. G. रुंखडा Hc. 1. 127.
√रुच्च	रुच्चइ 4. 17. 5; 10. 1. 16; sk. √रुच्. G. रुचवुं.
√रुज्झ	रुज्झइ 12. 12. 5. sk. √रुध् = रुध्यति; G. रुझवुं with slightly changed sense. Hc. 4. 218.
रुट्ठउ	8. 13. 2. sk. रुष्ट + क; pk. रुट्ठओ; G. रुठयो.
रुण्ण	4. 24. 10; 8. 2. 6; Hc. 1. 209. = sk. रुदित.
√रुव	see. √रोव index.
रोड	6. 2. 13; रोड्ड 4. 6. 1; रोर 9. 2. 1; रोरु 1. 5. 6; रोडत्तणि 13. 15. 2; रोरत्त 10. 9. 9. 'poverty.' Dn. 7. 11. रोर = दरिद्रः
√रोव	रोवइ 8. 3. 3; 8. 10. 9; 12. 15. 7. रुवेइ 8. 3. 1; रोवहि 9. 8. 11; रोवहु (रुदितुम्) 4. 7. 7; रोविउ 8. 4. 22; रोवंतिय 2. 3. 19; रोवंतिहि 4. 17. 10; 8. 1. 24; रुवंतउ 8. 2. 7; रोवंतउ 8. 3. 9; रुवंतह 8. 3. 4; रुवंतिय 4. 19. 7; रुवंतें sk. √रुद्; G. रोवुं 'to weep.'

√ल or लि or ले	लइ (sk. लात्वा) 8. 5. 2; लिंति 14. 10. 14; 1. 4. 2; लिंतहि 6. 10. 4. (passive) लिज्जइ. 12. 15. 11; 13. 3. 9; 13. 3. 11; 14. 6. 6; लिज्जइ 14. 16. 4.; लिज्जहि 4. 2. 8; लेविणु 2. 4. 13; 4. 18. 3; 5. 5. 1; लएविणु 8. 5. 2; 5. 2. 9; लइय 3. 9. 5; लएप्पिणु 6. 10. 15; sk. √ला; G. लेवुं.
√लक्ख	लक्खइ 13. 13. 13. लक्खियइ 11. 10. 10; लक्खिय 7. 5. 4; sk. √लक्ष् 'to see.'
लक्खणु	2. 1. 15. sk. लक्षण 'the science of grammar.'
√लाग	लागइं 8. 13. 8; लग्गिय 13. 5. 8; लग्गिवि 2. 10. 5; 4. 14. 14; 4. 24. 10; 8. 3. 1.

लद्धि	12. 10. 8. sk. लब्धि 'gain.'
लद्धसिओ	1. 10. 9. sk. लब्धश्रीकः
√लब्भ	लब्भइ 14. 17. 9. sk. लभ्यते.
ललललिय	6. 5. 4. 'dangling with saliva.' sk. लालाललिता.
√लव	लवइ 8. 11. 13. sk. लप् 'to speak.' G. लववुं.
√लह	लहियइ 9. 8. 13; लहिवि 5. 10. 5. sk. √लभ् 'to obtain.'
लहु	9. 2. 13; 12. 17. 2. adv. लघु 'soon.'
लहुयारउ	4. 11. 4; 5. 1. 14; 8. 5. 10; 'small' sk. लघु + कारक.
√लाय or लाव	लायइ 12. 14. 9; 13. 3. 3; लावइ 10. 6. 14; लायहि 12. 11. 14. sk. (causal of √ला) √लापय्; G. लाववुं 'to bring.'
√लिप्प	लिप्पहो 8. 13. 15; (pass) लिप्पइ 8. 13. 15. sk. √लिप्=लिंपति; G. लींपवुं.
√लिह	लिहंति 12. 13. 7; लिहिवि 14. 13. 16; लिहेविणु 9. 6. 9; लिहाविवि 5. 9. 9; 14. 13. 16. sk. √लिख् 'to write.'
लुक्खु	13. 15. 1. sk. रुक्ष; G. लूखुं.
√लुण	लुणिज्जइ 9. 2. 5. sk. √लु=लुनाति; G. लणवुं 'to cut.'
√लूट	लूटेविणु 13. 3. 9. 'having plundered' G. लुंटवुं.
लोउ	3. 23. 6. sk. लोचः 'removal of the hair from the head of a person who wants initiation to priesthood.'
लोइयववहारि	14. 2. 12. sk. लौकिकव्यवहारे.
लोणिउ	12. 16. 15; 12. 17. 7; D=sk. नवनीत;; cf. Marāthī लोणी. 'butter.'
लोयायारकम्मु	8. 9. 10. sk. लोकाचारकर्मन्.
लोहि	10. 4. 2. sk. लोभिन् 'a greedy person.'
लंगलु	13. 8. 2. sk. लाङ्गलम् 'a plough.'
ल्हसणु	13. 8. 3. 'a pounding stone to make the vagetable chaṭaṇī' cf. G. लसोटवुं.
ल्हसुणु	12. 18. 1. sk. लशुन 'garlic' G. लसण.
वइयरु	2. 2. 10; 4. 4. 13. sk. व्यतिकर 'a story, an incident.'

वइर	वइरइ 13. 14. 8. sk. वैर.
वइरिणि	7. 5. 6. sk. वैरिणी.
वक्करु	4. 16. 13. D=हास्यम् (टि०); See Notes.
वक्खअ	वक्खए 12. 11. 5. sk. उपक्षय.
√वक्खाण	वक्खाणइ 14. 12. 9; वक्खाणिव्वउ 14. 18. 5. a denominative from व्याख्यान=व्याख्यानयति G. वखाणवुं.
√वग्ग	वग्गइ 5. 9. 4; 11. 11. 3. sk. √वल्ग् 'to dance.'
√वच्च	वच्चइ 3. 10. 6; 3. 19. 11; 9. 7. 11; वच्चामि 4. 6. 13; वच्चंतें 4. 17. 15. Hc. 4. 225=व्रजति.
बच्छत्थल	वच्छत्थलि 8. 2. 14. sk. वक्षःस्थले.
√वज्ज	वज्जइ 4. 4. 11. sk. pass. of √वद्=*वद्यते=pk. वज्जइ; वज्जइ 14. 17. 11; वज्जंतहि 4. 17. 13; वज्जंतेहि 8. 9. 12. sk. वाद्यते G. वाजे.
√वज्ज	वज्जइ 12. 17. 5; 12. 18. 4; वज्जणिज्ज 13. 1. 3. वज्जहु (sk. वर्जयितुम्) 14. 3. 8. sk. √व्रज् 'to abandon, to give up.'
√वज्जर	वज्जरइ 3. 13. 5; 3. 18. 4; 4. 10. 1; 4. 25. 1; 9. 7. 14; वज्जरमि 9. 1. 6; 12. 1. 1; 13. 1. 1; 14. 3. 10; 14. 8. 1; वज्जरिउ 4. 5. 10; वज्जरेवि 4. 14. 15; Hc. 4. 2. वज्जरइ=sk. कथयति.
वज्ज	वज्जह 3. 2. 12. sk. वाद्य; G. वाज़ुं
वज्जियछम्में	7. 8. 7. sk. वर्जितछद्मना.
√वड्ढ	वड्ढइ 11. 11. 6; 12. 6. 6; 14. 8. 11; 14. 12. 5; 13. 7. 6; वड्ढेइ 13. 6. 5; वड्ढंति 14. 10. 2; वड्ढंतउ 4. 11. 4; वड्ढारइ 12. 16. 5; 13. 8. 5; वढारइ 3. 22. 8. sk. वर्धते causal वर्धयते; G. वधवुं; वधारवुं.
वण	वणइ 3. 5. 12. sk. व्रण.
वणवाल	वणवालें 3. 15. 8. sk. वनपाल.
वणसिंधुरु	7. 4. 5. 'a forest elephant' sk. वनसिन्धुर.
वणंतरु	8. 2. 3. sk. वनान्तरम्.
वणि	5. 1. 8; 5. 2. 3. sk. वणिज्.
वणिउत्त	वणिउत्तहो 7. 8. 61. sk. वणिक्पुत्र.
वणिय	11. 1. 11. sk. व्रणित 'having a hole.'

वणिय	वणियहो 9. 1. 14. sk. बणिज्.
वण	12. 12. 1. D.=जलम्.
√वण्ण	वण्णइ 12. 5. 9; वण्णहि 5. 6. 13. sk. √वर्णय् 'to describe; to praise.'
√वत्त	4. 20. 11. sk. वार्ता; G. वात 'talk.'
√वत्त	वत्तिहि 1. 11. 5. sk. √वृत्; G. वर्तवुं 'to act.'
वत्थ	वत्थइ 13. 11. 1. sk. वस्त्र.
√वध्धार	वद्धारइ 13. 6. 13. sk. वर्धयति; G. वधारवुं; see index under √वड्ढ
√वध्धाव	वध्द्दावउं 3. 23. 5. sk. √वर्धापय् 'to give good news;' G. वधाववुं.
वप्पिया	वप्पियाहे 4. 3. 9. 'from the field.' D.=sk. केदार, क्षेत्र (षड्भाषा-चन्द्रिका).
वम्महु	3. 16. 12; 4. 24. 13; 6. 12. 14. sk. मन्मथ; Hc. 1. 242.
वम्मीसरु	2. 6. 7. 'the god of love.' D=कंदर्प 7. 42.
वयणामउ	1. 7. 10. sk. वचनामृत.
वयणु	13. 5. 4; 13. 11. 8; वयणि 13. 13. 12; sk. वदन.
वयरसीहक्खु	8. 1. 9. sk. वज्रसिंहाख्यः.
वयराउ	11. 11. 7. sk. वैरागः 'non-attachment.'
वयसाणरु	3. 11. 12. sk. वैश्वानर.
√वरस	वरसंतउ 7. 7. 9. sk. √वृष् 'to rain' G. वरसवुं.
वरिट्ठु	8. 16. 1; वरिट्ठं 10. 4. 1; वरिट्ठउ (in the sense of sk. वृत 'chosen') 6. 9. 13. sk. वरिष्ठ 'best.'
वराडिय	4. 8. 3. sk. वराटिका 'a cowrie.'
वरिसाल	वरिसालहे 3. 3. 8. sk. वर्षाकाल 'the rainy season.'
वरोवासण	11. 3. 3. sk. वरोपासना 'a good worship.'
वलिवि	4. 11. 14. sk. वलित्वा=पुनः; G. वळी 'also.'
वल्लहिय	7. 1. 17. sk. वल्लभिका; G. व्हाली.
√ववस	ववसइ 12. 5. 6. sk. व्यवस्यति 'to practise.'
वस	12. 13. 12. sk. वसा 'fat, grease.'
वसहाइ	1. 1. 9. sk. वृषभादि 'the first Tirthañkara Ṛṣabhadeva and others.'

वसित्तणु	13. 9. 14. sk. वशित्व.
वसियरणु	14. 9. 7. sk. वशीकरण.
वसुगुण	1. 1. 4. sk. वसुगुण ‘eight merits of a Tirthankara.’
√वह	वहइ 13. 1. 5; वहहि 12. 14. 15; sk. √वध् ‘to kill.’
वाईसरि	1. 2. 1. sk. वागीश्वरी ‘the goddess of speech.’
वाणीउ	1. 3. 3; 3. 4. 16; वाणिय (sk. वणिज् or पानीय pun) 9. 1. 8. sk. पानीय ‘water.’
वायण	11. 8. 3. sk. वाचन ‘reading.’
वायंजमु	5. 14. 4. sk. वाचंयम.
√वार	वारइ 5. 5. 5. वारिज्जइ 10. 2. 10. sk. √वारय् ‘to ward, to avoid’ G. वारवुं.
वारणु	14. 2. 3. sk. वारण ‘obstruction.’
वारवार	2. 8. 11; 5. 3. 14; 8. 10. 11; sk. वारंवारम्.
वाविउ	13. 9. 3. sk. वापित=उप्त fr. √वप्; G. वावेलुं Dn. 7. 89.
वासहर	वासहरि 7. 5. 8. sk. वासगृह ‘a bed-chamber.’
√वास	वासिज्जइ 8. 16. 4. sk वास्यते ‘is scented.’ denominative from (noun) वासः=smell. G. वासवुं.
वासु	12. 4. 6. sk. व्यासः ‘circumference.’
√वाहर	वाहरंति 12. 13. 8. sk. व्याहरन्ति ‘to speak.’
वाह	वाहें 12. 1. 11. sk. व्याध ‘a hunter.’
विउस	11. 5. 1. विउसु 4. 4. 11; 8. 4. 14; विउसिहि 14. 16. 12. sk. विद्वस् ‘a learned man.’
विउसत्तणु	4. 4. 8. sk. विद्वत्त्वं ‘the state of being learned.’
विउसयणु	1. 2. 9. sk. विद्वज्जन.
विक्कइ	13. 5. 8. sk. विक्रय ‘sale.’
विक्खायउ	6. 1. 9; विक्खाइय 2. 9. 7; 5. 1. 9. sk. विख्यात ‘famous, well-known.’
√विक्किण	विक्किणइ 13. 3. 13. sk. विक्रीणाति ‘to sell.’ Marāthī: विकणें.
विक्खेउ	8. 1. 6. sk. विक्षेप.

विगइ	विगइउ 14. 3. 8. sk. विकृति ‘ a change; something caused by change just as curds are formed from milk. ’
विगुत्तउ	1. 11. 14; विगुत्ता 9. 2. 1. विग्गुत्तु 12. 9. 9 sk. विगुप्त ‘ censured. ’
विगोओ	4. 4. 2. D=विग्गोव Dn. 7. 64.=व्याकुलता ‘ anxiety. ’ cf. G. वगोववुं.
विग्गोयउ	9. 2. 4. sk. विगोपायित; G. वगोवायो.
√वुच्च	वुच्चइ 14. 16. 12. sk. उच्यते.
विच्छोउ	4. 24. 14. sk. विक्षोभ; pk. विच्छोह ‘ separation. ’
विच्छाओ	3. 10. 10; विच्छायहो 8. 2. 5; विच्छाइय (sk. विच्छायिता) 2. 8. 7; 8. 9. 5. sk. विच्छाय ‘ lacking in spirit; dejected. ’
√विछुट्ट	विछुट्टइ 5. 3. 6. D=वियुज्यते; G. वछूटवुं.
विज्ज	8. 9. 8; विज्जहि 9. 8. 8; विज्जाणं 3. 10. 13. sk. वैद्य ‘ a physician. ’
विज्ज	विज्जउ 12. 5. 2. sk. विद्या.
विज्जावच्चु	14. 4. 4; 14. 5. 3; 14. 13. 19. sk. वैयावृत्य ‘ service. ’
विट्ठ	विट्ठइ 8. 16. 9. sk. विष्टा ‘ night-soil. ’
विट्ठर	विट्ठरे 9. 10. 3. sk. विष्टर ‘ a seat. ’
विट्ठि	3. 3. 7. sk, वृष्टि ‘ rain ’
विणईओ	12. 8. 6; विणइए 12. 8. 8. sk. वैनयिक.
विणउ	14. 14. 13. sk. विनय.
विणडणु	13. 17. 10. sk. विनटन ‘ afflicting. ’ cf. Hc. 4. 385. G. नड्युं.
√विणिह	विणिहिज्जइ 14. 3. 14. sk. विनिहीयते ‘ is reduced. ’
विणिहित्तउ	13. 12. 7. sk. विनिहित.
विणेउ	1. 6. 2. sk. विनेय ‘ a disciple. ’
विणोयणु	13. 3. 1. sk. विनोदन.
विण्णत्तउ	3. 14. 14; 8. 11. 7; 8. 16. 3; विण्णत्तो 3. 10. 12; sk विज्ञप्तः ‘ requested. ’
√विण्णप्प	विण्णपइ 4. 25. 12; 5. 10. 6; sk. विज्ञापयति.
√विण्णव	विंण्णवेइ 4. 23. 9; विण्णविउ 2. 3. 7; विण्णवणहो (sk. विज्ञापयितुम्) 3. 8. 2. sk. विज्ञापयति; pk. विण्णवइ; G. विनववुं ‘ to request. ’
विण्णासिउ	3. 3. 14; 6. 6. 12; 6. 9. 6; 8. 15. 5. sk. विन्यासित ‘ laid down, arranged. ’

विण्हु	1. 9. 7. sk. विष्णु.
वित्तक्किउ	1. 11. 1. sk. वितर्कित ‘ thought out. ’
वित्त	वित्ति 5. 11. 1. sk. वृत्त.
वित्तिसंख	14. 2. 7. sk. वृत्तिसंख्या.
वित्थरंतु	3. 5. 6. sk. विस्तारयन् ‘ spreading. ’
वित्थिण्णउ	7. 5. 8. sk. विस्तीर्ण + क. ‘ extended, large. ’
विद्दविय	4. 6. 8. sk. विद्रावित.
विद्दाण	4. 22. 2; विद्दाणउ 4. 22. 3; 4. 22. 14; 8. 11. 13; विद्दाणिए 3. 7. 22; sk. विद्राण or विद्राणित ‘ tired, dejected, afflicted. ’
विध्दंत	विध्दंतह 8. 2. 10. sk. विध्यतोः ‘ piercing ’ G. वींधतो.
विप्पओअ	विप्पओए 2. 11. 1. sk. विप्रयोग ‘ separation. ’
विप्फुरिय	विप्फुरियइ 3. 2. 15. sk. विस्फुरितानि.
√विमुज्झ	विमुज्झइ 12. 8. 11. sk. विमुह्यति G. मुंझावुं.
वियडि	वियडिउ 14. 3. 4. sk. विकृति.
वियप्प	12. 2. 13. sk. विकल्प.
√वियप्प	वियप्पइ 2. 6. 2; 7. 6. 5; वियप्पहि 9. 2. 14; वियप्पहु 8. 13. 15; वियप्पिउ 3. 7. 21; वियप्पियं 9. 2. 1; वियप्पियउ 2. 4. 14; वियप्पिवि 8. 3. 9. sk. √वि + क्लृप् ‘ to inmgine, to think. ’
√वियंभ	वियंभइ 11. 11. 10. sk विजृम्भते ‘ to increase. ’
वियल	6. 8. 14; 12. 6. 2. sk. विकल ‘ defective. ’
वियलत्तउ	11. 1. 12. sk. विकलात्मक. ‘ of defective mind. ’
√वियल	वियलिउ 12. 14. 1; वियलंतउ 1. 10. 6. sk. विकलयति ‘ to make defective. ’
वियलत्त	12. 17. 15. sk. विकलत्व.
वियलत्तणु	13. 5. 3. sk. विकलत्व.
वियलिय	10. 4. 8. sk. विगलित.
वियलिंदिय	5. 13 6. sk. विकलेन्द्रिय.
वियसंतिय	13. 5. 8. sk. विकासयन्ती ‘ spreading. ’
√वियाण	वियाणइ 3. 14. 1; वियाणहि 12. 3. 4; वियाणि 9. 4. 6. sk. √वि + ज्ञा = विजानाति ‘ to know. ’

√वियार	वियारहु 6. 10. 13; वियारिय 8. 13. 9. sk. विदारयति ‘ to tear, to cut. ’
√विरअ	विरएसहुं 9. 3. 4; pass. विरइज्जइ 14. 3. 2; विरइज्जमु 6. 14. 7. sk. √वि + रचय् ‘ to form, to make. ’
विराइणि	4. 1. 11. sk विराजिनी.
√विराह	विराहइ 11. 9. 12; 13. 1. 5; sk. विराधयति ‘ to destroy, to afflict. ’
विलविसय	7. 14. 13. sk. विलक्षिता ‘ ashamed. ’
√विलग्ग	विलग्गइ 13. 13. 12. sk. विलगति ‘ to attach; ’ G. वळगवुं.
√विलि	विलिज्जइ 1. 5. 8; 14. 17. 3. sk. विलीयते. ‘ to melt. ’
विलित्तउ	8. 18. 1. sk. विलिप्तक ‘ smeared. ’
√विलोड	विलोडइ 12. 7. 7. =sk. विमथ्नाति ‘ to churn. ’ G. वलोववुं.
विल्ली	विल्लइ 13. 4. 9; विल्लिय 12. 18. 1. sk. वल्ली.
विवज्जियउ	८. 3. 2. sk. विवर्जित + क.
विवरीओ	12. 8. 6; विवरीय 12. 9. 5; विवरीयउ 7. 7. 10. sk. विपरीत.
√विवर	विवरेवि 14. 5. 15; विवरेविणु 14. 5. 5. sk. √वि + वृ ‘ to expound.’
√विसज्ज	विसज्जिवि 13. 17. 18. sk. वि + सृज् ‘ to release. ’
विसिट्ठउ	4. 23. 12. sk. विशिष्ट + क. ‘ left, remained. ’
विसहरु	13. 8. 6. sk. विषधर ‘ a serpent. ’
√विहट्ट	विहट्टइ 3. 13. 13. sk. विघटति =अपसरति ‘ to go aside. ’
विहप्फइ	1. 11. 14. sk. बृहस्पति ‘ the preceptor of gods. ’
√विहंज	विहंजिवि 14. 10. 14. sk. √वि + भज् ‘ to break, to divide. ’
√वि + हा	(pass.) विहिज्जइ 1. 3. 8; 3. 11. 6; 3. 15. 16; 4. 25. 7; 7. 7. 10; 11. 1. 1. sk. विधीयते.
विहि	विहिहि 14. 2. 12. sk. विधि ‘ a process. ’
विहेयउ	5. 4. 10; 12. 1. 2; विहेयइ 1. 8. 11; विहेयहो 5. 7. 2. sk. विधेय.
वीसत्थउ	6. 3. 5; 6. 11. 3. sk. विश्वस्त + क.
वीसरियउ	8. 9. 14. sk. विस्मृतक.
√वीसंभ	वीसंभइ 5. 10. 3. sk. विश्रम्भते ‘ to put faith. ’
वीसंभु	11. 9. 5; sk. विश्रम्भ.

√वुच्च	वुच्चइ 4. 17. 5; 10. 1. 15; 13. 1. 12; 13. 2. 12; 13. 10. 12; 14. 2. 8; वुच्चहि 3. 7. 18; sk. उच्यते.
वुत्तु	7. 5. 8; 8. 1. 19; 8. 11. 3; वुत्तिय 13. 5. 8; sk. उक्त 'spoken.'
वुत्तु	4. 24. 12. sk. वृत्त 'news.'
√वेड्ढ	वेड्ढइ 11. 9. 13. D. वेड्ढइ = sk. वेष्टयति 'to encircle' Hc. 4. 221. cf. G. वींढारवुं; वेढिउ 3. 5. 8; 8. 7. 13; वेढिवि 8. 7. 13.
√वेय	वेयइ 12. 1. 18. sk. वेदयति 'to experience.'
वेय	वेयहो 3. 17. 10. sk. वेद 'scriptures.'
वेरिय	14. 9. 10. sk. वैरिन्.
√वेव	वेवंतउ 6. 6. 4. sk. √वेप् 'to tremble.'
वेस	वेसए 5. 9. 2. sk. वेश्या 'a prostitute.'
वेसण्णर	12. 10. 12. sk. वैश्वानर 'fire.'
वोलीण	वोलीणइ 3. 6. 3. D. √वोल = sk. √गम् Hc. 4. 162. of which वोलीण is the past part. Hc. 4. 258. वोलीण = sk. अतिक्रान्त 'passed.'
वोसग्गु	14. 4. 5. sk. व्युत्सर्गः
विंजण	विंजणइ 6. 1. 5. sk., व्यञ्जनानि 'varieties.'
√वंद	वंदण 7. 5. 15. sk. वन्दितुम्.
वंदिग्गदेव	1. 5. 3. 'the name of a king, the father of कृष्ण a Chaulukya prince of Godhra.'
विंब्भउ	8. 3. 7; विंभउ 8. 17. 13; विंभओ 1. 12. 1; विंभय 8. 16. 3. sk. विस्मय 'an astonishment, a wonder.'
√विंभ	विंभिउ 6. 8. 11; विंभियो 2. 6. 2; विभंतउ 8. 18. 2; विंभाविय 8. 17. 12. (sk. विस्मापित) sk. √वि + स्मि 'to wonder.'
विंभल	1. 11. 3. sk. विह्वल; G. भांभळुं.

सइ	3. 10. 4. sk. शची 'the wife of Indra.'
सउ	8. 4. 15; 10. 4. 7; sk. सह G. सु 'with.'

सउच्च	11. 4. 12. sk. शौच.
सउणि	सउणिहि 4. 3. 2. sk. शकुनि ‘a bird.’
सउहम्म	सउहम्मि 10. 9. 6. sk. सौधर्म ‘a kind of heaven.’
सकियत्थउ	12. 5. 4. sk. सुकृतार्थ.
सक्कय	1. 7. 5. sk. संस्कृत.
सक्कर	सक्करइ 12. 9. 6. sk. शर्करा; G. साकर ‘sugar.’
√सक्कार	सक्कारेवि 8. 11. 3. ‘Having received’ sk. सत्कार्य.
सक्किउ	8. 4. 10. sk. शक्त + इक. G. शक्यो. ‘was able.’
सक्किओ	9. 4. 10. sk. सत्कृतः
सक्खि	13. 2. 7. sk. साक्षिन् ‘a witness’ G. साख.
सग्गाहोगइ	14. 6. 2. sk. स्वर्ग-अधोगति.
सच्चउ	8. 10. 3. sk. सत्यम् ‘truly’ G. साचुं.
सच्चसंध	1. 7. 7. sk. सत्यसन्ध ‘one whose vow is always true.’
सच्छाइय	7. 7. 5. sk. सच्छायिका ‘beautiful.’
सज्झाउ	14. 4. 5; सज्झायउ 11. 8. 4. sk. स्वाध्यायः ‘the study of one's own scriptures.’
सट्टु	13. 8. 3. D. G. साटको ‘a whip.’
√सण्णज्झ	सण्णज्झेवि 8. 13. 2. sk. संनह्य.
सण्णद्धउ	8. 13 4; sk. संनद्ध ‘ready.’
सण्णिय	5. 13. 6; 12. 6. 3. sk. संज्ञिक ‘sentient.’
सण्णिह	1. 10. 10; सण्णिहउ 12. 2. 1; सण्णिहु 1. 13. 3; 6. 11. 4; 8. 14. 7; 11. 11. 13; 12. 16. 2; sk. संनिभ ‘like.’
सणु	2. 6. 14; सणे 10. 3. 13. sk. स्वन ‘sound.’
सणु	13. 8. 2. sk. शण ‘flex.’
सजाल	सजालें 12. 18. 14; sk. स्वजालेन ‘with one's own net.’
सत्तपयारउ	12. 8. 5. sk. सप्तप्रकारकम्.
सत्तभेउ	12. 8. 7. sk. sk. सप्तभेद.
सत्तविहु	13. 7. 9. sk. सप्तविध.
सत्तावीस	14. 5. 9. sk. सप्तविंशति; G. सत्तावीस ‘twenty-seven.’
सत्थ	सत्थइ 12. 9. 1; 13. 13. 11; सत्थिहि 1. 3. 10. sk. शास्त्र.

सत्थु	13. 8. 2. sk. शस्त्र ' a weapon. '
सत्थेस	सत्थेसें 8. 3. 12; 8. 4. 3. sk. सार्थेश ' the master of a caravan. '
सथाम	सथामें 14. 14. 4. ' by one's own strength; ' sk. स्वस्थाम्ना.
सदवक्क	सदवक्कहि 4. 20. 13. सदवक्कइं 5 12. 7; सदवक्कइ 12. 15. 8. sk. सभयैः cf. D. दवक्क = भय Hc. 4. 422. ill. 4.
सद्दवेहु	11. 3. 14. sk. शब्दवेधः
√सद्दह	सद्दहेवि 11. 4. 10; सद्दहाणु 12. 10. 6. sk. √श्रद् + धा ' to put trust.'
सपत्ति	13. 7. 6. sk. सह-पत्नी ' along with the wife. '
सब्भेयरु	13. 2. 4. sk. सभ्येतरः ' impolite. '
समक्खए	12. 11. 5. sk. समक्षेण.
समक्खजणे	12. 6. 4. sk. समक्षजने = प्रत्यक्षलोके ' in the presence of people.'
समक्खिउ	2. 8. 10. sk. समाख्यातम् ' told. '
समग्ग	समग्गउ 4. 14. 5. sk. समग्र.
समग्गलु	4. 8. 5. sk. समग्र; 13. 3. 13. समग्रल i.e. सहित ' with.'
समचिट्ठ	समचिट्ठह 11. 1. 8. sk. समानचेष्ट.
√समज्ज	समज्जइ 8. 18. 14; समज्जहि 5. 13. 6; 13. 11. 6. sk. सम् + अर्जय् ' to earn, to get. '
समणिट्ठो	8. 8. 4. sk. स्व + मनः + इष्टः ' pleasing to one's own mind. '
समत्थ-समीहहं	1. 2. 2. sk. समर्थ-समीहानाम्.
समत्थिउ	14. 18. 10. sk. समर्थित ' composed. '
समधर	समधरहं 3. 4. 6. sk. शमधर ' Holding peace. '
√समप्प	समप्पइ 11. 9. 14; समप्पियउ 8. 2. 2; सगप्पिवि 9. 10. 13; 11. 9. 7. sk. √सम् + अर्पय् ' to give, to dedicate. '
समब्भहिउ	5. 12. 13. sk. समभ्यधिक.
समभाइय	12. 14. 16. sk. समभागिक ' equal sharers. '
समल	3. 7. 16. sk. समल ' dirty. '
√समलह	समलहइ 3. 1. 1; 3. 23. 14; समलहेवि 3. 2. 13; sk. समालभते = विलिम्पति ' to apply. '
समलहणु	4. 1. 1. sk. समालभन ' applying unguents. '
समसरण	समसरणि 10. 1. 1. sk. समवसरण ' an assembly held by a Tīrthaṇkara. '

समहिउ	8. 5. 3. sk. समधिक.
समहिट्ठिउ	7. 5. 13. sk. समधिष्ठित.
समाण	समाणइ 10. 4. 7. समाणउ 2. 6. 9; 13. 4. 3; समाणु 3. 16. 1; 7. 3. 2; 8. 7. 5; 8. 13. 4. sk. समान 'with; accompanied with.'
समासिउ	3. 9. 6. sk. समाश्रित 'adopted.'
समु	11. 10. 4. sk. शम.
समुच्छिमु	12. 17. 1. sk. समूर्च्छिम.
समुण्णउ	4. 13. 7. sk. समुन्नत.
समुद्धरिउ	12. 2. 15. sk. समुध्धृत.
सम्म	5. 7. 3. sk. सम्यक्त्व.
सम्म	सम्मइ 13. 5. 8. sk. साम्येन.
सम्म	सम्में 4. 24. 14. sk. शर्मणा 'with happiness.'
सम्मइ	1. 8. 1. sk. सन्मति.
सम्मुच्छिय	सम्मुच्छियइ 12. 14. 6. sk. संमूर्च्छितानि.
√सम्मज्ज	सम्मज्जइ 12. 16. 13. sk. समर्जयति.
सम्ममग्गु	1. 8. 5. sk. सम्यक्त्वमार्ग.
सम्माइट्ठि	7. 6. 7; 12. 17. 13; sk. सम्यग्दृष्टि.
सम्मुहु	13. 1. 5; sk. संमुखम्.
सयसक्कर	6. 10. 9; सयसक्करु 8. 4. 18; 14. 4. 13; सयसिक्करु 12. 1. 9; 'in hundred pieces.' adv. compound sk. शतशर्करम्.
√सर	सरइ 12. 10. 16; सरेविणु 6. 12. 12; सरेप्पिणु 9. 7. 4. sk. √स्मृ 'to remember.'
सरजाल	सरजालि 3. 21. 11. sk. स्मरज्वाले or स्मरजाले.
सरयब्भ	सरयब्भहो 1. 4. 7. sk. शरदभ्र.
√सह	सहंति 1. 4. 7. Hc. 4. 10. राजते 'to appear beautiful.'
सरसु	12. 3. 10. sk. सदृश or सरस.
सरिवाणिउं	3. 22. 9. sk. सरित्पानीयम् cf. G. सरवाणी.
सरिसउं	8. 12. 12. sk. सदृशक; G. सरसुं 'with.'
सरूउ	1. 3. 2. sk. स्वरूपम्.
सलग्घु	4. 15. 10; सलग्घें 3. 19. 5; 10. 8. 6; सलग्घहो 13. 16. 6. sk. श्लाघ्य.

√सलह	सलहंतें 1. 10. 12; 8. 16. 5; सलहिज्जइ 14. 10. 1; 5. 2. 12. sk. √श्लाघ्.
सलहु	12. 1. 10. sk. शलभ ‘ a moth. ’
सल्ल	सल्लहि 1. 8. 10. sk. शल्य ‘ a shaft. ’
√सल्ल	सल्लिउ 4. 20. 14; सल्लियउ 12. 10. 1; सल्लाविउ 3. 14. 12. a denominative from शल्य=शल्यायते ‘ to be pierced as by a shaft.’ G. साल्वुं
सल्लेहणु	13. 7. 1; सल्लेहणइ 10. 12. 11; सल्लेहणइं 13. 17. 24. sk. संलेखना ‘ fasting unto death. ’
सवक्कि	5. 3. 8; सवक्किए 4. 10. 10; सवक्किहि 5. 2. 6; sk. सपत्नी; G. शोक्य ‘ a co-wife. ’
सवडम्मुहु	13. 16. 9; सवडम्मुहो 5. 11. 5. Dn. 8. 21. =अभिमुख.
सवयंसिय	10. 6. 14. sk. सवयस्या ‘ with friends. ’
सवलिय	3. 7. 17. sk. शवलित.
सवित्त	सवित्ताणं 1. 1. 5. sk. सवृत्तानाम् .
सवित्ति	4. 21. 2; सवित्तिहि 2. 5. 9. sk. सवित्री=मातृ ‘ mother. ’
सविलक्ख	3. 21. 9. sk. सविलक्षम् ‘ with shame. ’
सव्वत्थ	3. 5. 9. sk. सर्वत्र.
ससज्झसा	ससज्झसाइ 3. 3. 3. sk. ससाध्वसा ‘ with haste. ’
ससत्ति	ससत्तिए 3. 1. 6. sk. स्वशक्त्या ‘ according to one’s own capacity. ’
ससि	3. 1. 2; ससिवर 3. 2. 13. sk. शशिन् ‘ camphor. ’
ससुइत्तणु	12. 4. 5. sk. स्वशुचित्व.
ससुर	ससुरेण 9. 7. 9. sk. श्वसुर.
सस्सोह	11. 2. 11. sk. सस्य-ओघ ‘ the heap of corn. ’
सह	8. 15. 16. सहा 24. 4. 11. सहहि 3. 15. 16. sk. सभा.
√सह	सहहि 12. 14. 16. सहि 12. 15. 13; सहिज्जइ 4. 25. 7; सहिज्जउ 4. 19. 14. sk. √सह् ‘ to bear. ’
सहसंति	5. 3. 6. sk. सहसा + इति ‘ at once. ’
सहसक्खु	12. 3. 13. sk. सहस्राक्षः ‘ Indra of thousand eyes. ’
सहलु	12. 5. 3. सहलउ 3. 15. 15. sk. सफल.

सहाइय	5. 6. 11. sk. सहायिका 'accompanied with"
सहाइय	4. 26. 11. sk. सह + आयाता:
सहाविय	12. 10. 16. sk. स्वाभाविक.
सहास	सहासइ 2. 2. 14. sk. सहस्र.
सहिउ	13. 11. 3. sk. सहितं.
सहिज्ज	9. 7. 8; सहिज्जं 4. 24. 2; सहिज्जउ 4. 25. 3. सहिंज्जो 9 9. 3. sk. सह + आय: = सहाय: 'coming together; with' as a post-position.
सहित्तणु	4. 4. 8. sk. सुहृत्त्वम् 'friendship.'
सहियत्त	सहियत्तें 9. 1. 6. sk. सहृदयत्व.
सहु	2. 6. 11; 5. 11. 2; 6. 13. 10; 8. 4. 21; 8 11. 13; सहुं 2. 11. 9. sk. सह; see index सउ.
सहोयरु	1. 6. 6. 'a brother' sk. सहोदर.
साइउ	1 . 15. 4. sk. स्वादित.
सायविहिण्णउ	14 2. 10. sk. स्वादविभन्नकम् 'without enjoying taste.'
√साम	सामइ 2. 1. 4. sk. शामयति 'to pacify.'
सामण्ण	सामण्णइ 3. 9. 7. sk. सामान्य.
सामरिसउ	8. 12. 12. sk. स + अमर्ष: 'possessed of anger.'
सामाइउ	13. 8. 12. sk. सामायिक.
साय	°सायइ 9. 1. 1; सायहो 9. 1. 1. sk. स्वाद.
सारिच्छउ	13. 5. 4. sk. सदृशक.
सारु	5. 3. 10. sk. सार: 'essence.'
सार	सारं 4. 21. 1. sk. स्मारक 'something to remind.'
सावउ	10. 5. 5; 10. 3. 11. sk. श्रावक by pun श्वापद.
सास	सासहो 12. 17. 1. sk. श्वास.
सासुअ	सासुआइ 2. 2. 6; सासुयहि 2. 1. 10. sk. श्वश्रू. G. सासु.
√साह	साहइ 4. 10. 3; 4. 23. 11; 6. 3. 10; 10. 7. 6; 11. 9. 12; साहेइ 5. 11. 12; साहिज्जं 14. 1. 4; साहिउ 10. 9. 8; साहसु 9. 4. 2; 9. 5. 5; साहहि 4. 25. 14. Hc. 4. 2 = sk. कथयति.
√साह	साहमि 3. 11. 12. sk. साधयामि = गच्छामि.

√साह	साहमि 8. 15. 2; साहिवि 4. 8. 6. sk. √साधय् 'to accomplish.'
साहणु	2. 6. 10. sk. साधनम् 'an army.'
साहम्मिउ	10. 9. 11; साहम्मियाह 12. 10. 10. sk. सधार्मिक.
साहारु	4. 1. 13. साहारहो 4. 20. 5; 9. 2. 7; sk. सहकार 'a mango tree.'
साहिज्जं	13. 15. 9; 14. 5. 1. sk. साहाय्यं.
साहुक्कारिय	5. 3. 14. sk. साधुकारित 'was hailed.'
सिक्खावयाइ	13. 7. 8. sk. शिक्षाव्रतानि.
सिरिखंड	3. 2. 13. sk. श्रीखण्ड 'sandal-wood.'
सिग्घयरु	12. 12. 4. sk. शीघ्रतरम्
सिज्ज	सिज्जहि 8. 9. 1. sk. शय्या.
√सिज्झ	सिज्झइ 9. 7. 11; (pl.) 12. 5. 2; सिज्झहि 11. 3. 6; सिज्झेसइ 9. 11. 4. sk. √सिध् 'to attain.'
सिट्ठउ	11. 6. 8; सिट्ठो 4. 1. 4. sk. शिष्टः=कथित.
सियदंत	सियदंतहि 3. 5. 9. sk. शितदन्त 'a bee whose teeth are sharp.'
सिरखंड	सिरखंडे 8. 13. 13. sk. श्रीखण्ड 'sandal-paste.'
सिरिसेणु	1. 6. 3. 'the name of the disciple of Amarasena' sk. श्रीसेन.
सिल	13. 8. 6. sk. शिला.
सिलोय	1. 7. 5. sk. श्लोक 'a verse.'
सिविणय	3. 2. 5. sk. स्वप्न 'a dream.'
सिहिजाल	सिहिजालउ 4. 8. 6. sk. शिखिज्वालाः 'the flames of fire.'
सिंभ	14. 6. 5. sk. श्लेष्मन्.
√सील	सीलंतहो 9. 10. 8. sk. शीलयतः 'observing.'
√सीस	सीसइ 1. 7. 14; 3. 6. 6; 4. 1. 18; 12. 3. 9; 12. 8. 15. 13. 10. 9; 14. 5. 15; सीसए 1. 12. 8; sk. शिष्यते=कथ्यते.
सीसउ	12. 15. 16. sk. सीसक 'lead.'
सीहु	6. 10. 11; सीहउ 6. 5. 2. sk. सिंहः 'a lion.'
सुइणंतरि	6. 3. 8. sk. स्वप्नान्तरे.
सुकलाय	सुकलायहिं 1. 3. 9. sk. सुकलादक D='goldsmiths' (टि०); by pun 'artistic persons.'
सुक्क	12. 3. 16; सुक्कहो 12. 4. 1. sk. शुक्र 'semen.'

सुक्क	°सुक्कइ 14. 6. 3. sk. शुक्ल ‘a kind of meditation called शुक्लध्यान.’
सुक्कट्ठि	सुक्कट्ठिहि 12. 1. 18. sk. शुष्क-अस्थिभिः ‘by dry bones.’
सुक्करिस	सुक्करिसें 8. 2. 12. sk. सोत्कर्षेण.
सुक्खियउ	14. 3. 7. sk. सुखिन् ‘a happy man.’
√सुच	सुचइ 12. 18. 18. sk. सूच्यते ‘is suggested; is indicated.’
सुच्छाअ	सुच्छाए 5. 10. 7. sk. स-उच्छ्रय ‘of great height or eminence.’
सुच्छाह	सुच्छाहें 3. 2. 10; 5. 11. 1; सुच्छाहो 6. 7. 6; sk. स-उत्साह ‘with great zeal.’
√सुज्झ	सुज्झइ 12. 12. 5; 14. 2. 12; 14. 17. 4; sk. शुध्यति cf; G. सुझवुं.
सुज्जम	सुज्जमेण 4. 15. 5. sk. सोद्यमेण.
सुट्ठु	12. 9. 12. sk. सुस्थम् ‘well-settled.’
सुंडिउ	14. 7. 13. sk. शौण्डिक ‘a brewer.’
√सुण	11. 6. 13; 12. 8. 12; सुणीइ 4. 12. 12; सुणेवइ (sk. श्रोतुम्) 8. 5. 13; सुणाविउ 8. 4. 22; सुणेवि 9. 4. 7; 10. 7. 6; सुणंतउ 2. 6. 12; सुणंतइ 8. 9. 4. sk. श्रुणोति; G. सुणवुं.
सुण्हा	2. 2. 6; सुण्हि 2. 7. 11. sk. स्नुषा ‘a daughter-in-law.’
सुत्तिय	8. 9. 1. sk. सुप्ता ‘slept.’
सुत्तुट्ठिउ	6. 13. 5. sk. सुप्तोत्थित.
सुत्थिउ	5. 5. 8. sk. सुस्थित.
सुदंसणु	12. 10. 7. sk. सुदर्शन ‘arising out of the study of right scriptures.’
सुद्धंतरंगु	3. 3. 8. sk. शुद्धान्तराङ्ग.
सुपयत्त	सुपयत्तेण 11. 7. 2; सुपयत्तें 13. 9. 10. sk. सुप्रयत्नेन.
सुप्पहाअ	सुप्पहाइ 4. 7. 4; 10. 8. 15. sk. सुप्रभाते.
सुमणुज्ज	सुमणुज्जइ 6. 12. 11. sk. सुमनोज्ञानि.
√सुमर	सुमरि 3. 22. 13; सुमरिवि 8. 10. 7; सुमरेविणु 4. 26. 10; सुमरंतह 3. 14. 2. sk. √स्मृ ‘to remember’ Hindi. सुमरना; G. समरवुं.
√सुम्म	सुम्मइ 2. 1. 12; 8. 3. 8; 9. 3. 10. sk. श्रूयते.
सुयत्थं	14. 8. 2. sk. श्रुतार्थम्.

सुय	3. 3. 14. sk. श्रुत 'scriptures.'
सुयमंत	सुयमंतह 13. 17. 19. sk. श्रुतमन्त्राणाम्.
सुरसत्थ	1. 2. 4. sk. सुर-सार्थ; (pun) सुरस-अर्थ.
सुरसम्मु	3. 1. 7; sk. सुरशर्मन् 'celestial happiness.'
सुरहर	सुरहरि 8. 17. 5; 7. 8. 8; sk. सुरगृह 'heaven.'
सुविसट्टउ	13. 16. 5. sk. सु + विकासक; विसट्टइ = विस्फुटति Hc. 4. 176. 'well-developed.'
सुरसामिय	सुरसामियह 13. 7. 4. sk. सुरस्वामिन् 'Indra.'
सुराया	3. 10. 3. sk. सुरागा.
सुरेसधामु	1. 4. 6. sk. सुरेशधामन् 'the abode of Indra (pun); the temples of the lord of gods.'
सुवियार	सुवारिहि 1. 3. 10. sk. सुविचारैः
सुसम्मं	8. 8. 5. sk. सुशर्मन् 'giving good happiness.'
सुसरय	सुसरयहो 5. 11. 3. sk. श्वसुर 'a father-in-law' G. ससरो.
सुसाय	सुसायइ 9. 3. 5. sk. सुस्वादानि.
सुसीलहणु	1. 13. 12. sk. सुशीलधनः
सुसुर	सुसुरहो 2. 2. 7; ससुर 2. 2. 10. sk. श्वसुर. see index सुसरय.
सुह	सुहइ 13. 9. 4. sk. सुखेन 'easily.'
सुहद्दइ	3. 9. 10. (2) sk. सुभद्राः 'good.'
सुहपय	सुहपयाइ 13. 7. 8. sk. शुभपदानि.
सुहपहु	3. 4. 15. sk. शुभपथः 'a blessed path.'
सुहमु	12. 7. 1; सुहुमइ 12. 14. 5; सुहुमाण 14. 15. 1. sk. सूक्ष्म.
सुहा	1. 5. 8; 1. 7. 10. sk. सुधा 'nectar; (by pun) lime.'
सूई	4. 10. 10; सूईए 4. 11. 3; सूइआ 4. 3. 16; सूइयइ 4. 12. 4. sk. शुकी 'a she-parrot.'
सूणायार	सूणायारहो 13. 5. 8. sk. सूनागार 'a slaughter-house.'
सूय	सूयइ 12. 13. 11. sk. शूक; G. सूग 'nausea.'
सूयर	1. 9. 9. sk. शूकर 'a boar.'
सूरउ	3. 5. 14. sk. शूर + क 'brave.'
सूरणु	12. 18. 2. sk. सूरणकम् 'a bulbous root' G. सूरण.

सेज्जायल	सेज्जायलि 7. 4. 11. sk. शय्यातल.
सेट्ठिणि	7. 1. 17. sk. श्रेष्ठिनी ‘the wife of a merchant’ G. शेठाणी.
सेणु	13. 8. 6. sk. श्येनः ‘a hawk.’
सेरिणि	13. 14. 10. sk. स्वैरिणी.
√सेव	सेवि 4. 5. 14; सेवाविज्जइ 13. 4. 11. sk. √सेव् ‘to serve.’
√सोअ or सोय or सोव	सोअहि 2. 8. 9; सोयइ 8. 3. 3; सोवइ 12. 15. 7; सोयंतउ 8. 4. 9. sk. √शुच् ‘to grieve’.
सोक्खु	14. 13. 22; सोक्खइ 12. 5. 6. sk. सौक्ख्यम् ‘happiness.’
सोणिउ	3. 5. 10. sk. शोणित ‘blood.’
सोत्तिउ	1. 9. 9. sk. श्रोत्रिय.
सोयार	सोयारेहि 13. 16. 4. sk. श्रोतृभिः=श्रावकैः
सोलह	4. 25. 1. sk. षोडश ‘sixteen.’
°सोवासिणि	8. 8. 15. ‘a woman whose husband is alive.’ cf. G. सुवासिनी.
√सोह	सोहइ 14. 4. 11; सोहिज्जइ 1. 3. 9; सोहेवि 14. 18. 3. sk. शोधयति ‘to purify.’
सोहग्ग	सोहग्गें 14. 14. 8. sk. सौभाग्य.
सोहग्गणिहि	8. 1. 4. sk. सौभाग्यनिधि.
सोहम्म	सोहम्मि 6. 13. 4; 10. 12. 12; sk. सौधर्म ‘a kind of heaven according to Jain theology.’
सोहाघरि	8. 6. 12. sk. शोभागृहे.
संक	संकइ 5 8. 2. sk. शङ्का.
√संकार	संकारहु 4. 7. 11. sk. संस्कारयत.
संक्खेव	संक्खेवें 9. 10. 15; संखेवें 3. 20. 1; 12. 5. 13. संक्षेपेण ‘soon, quickly.’
√संख	संखइ 12. 17. 14. sk. संख्याति.
संखोहिय	3. 16. 10. sk. संक्षोभिता ‘agitated.’
संगरु	12. 2. 16. sk. सङ्गर ‘a battle.’
संगहिओ	12. 8. 6; संगाहिय 12. 8. 16; संगहिय 3. 3. 9. sk. संग्रहीत.
√संघार	संघारइ 14. 10. 6. sk. संहारयति.
√संचार	संचारिज्जइ 8. 15. 3; sk. संचार्यंते.

संजइत्तु	3. 9. 6. sk. संयतित्वम्.
√संजोय	संजोइय 12. 18. 6; संजोइवि 8. 14. 9. संजोयंतहो 9. 10. 9. sk. √संयोजय्.
संजोयण	संजोयणि 13. 16. 2. sk. संयोजन 'sexual intercourse.'
संजोय	संजोयं 12. 10. 9. sk. संयोगेन 'by the contact.'
संझ	संझहो 3. 14. 7. sk. संध्या; G. सांझ.
संतिसेणु	1. 6. 1. sk. शान्तिसेन, 'the name of an Ācārya, the pupil of Amitagati.'
√संद	संदइ 8. 13. 5. √स्यन्द् 'to drip.'
√संदाव	संदावइ 11. 1. 16. sk. संदापयति.
संपइ	2. 7. 3; 3. 13. 3; 3. 13. 7; 8. 3. 10. sk. संप्रति 'now, at present.'
संपइ	संपइहि 13. 9. 9. sk. संपद् 'prosperity, wealth.'
√संपज्ज	संपज्जहि 14. 1. 16. sk. संपद्यन्ते.
संपयं	9. 4. 6. sk. सांप्रतम्.
संवलु	13. 3. 8. 'the food to be taken along in the journey.' D=पाथेयम् Dn. 6. 108.
संबोंहेव्वी	7. 8. 7. sk. संबोधयितव्या 'should be awakened to knowledge.'
संबंधासिउ	5. 9. 6. sk. संबंधाश्रितः
संभमिउ	12. 8. 1. sk. संभवित=संभूत.
√संभर	संभरमि 3. 11. 12; संभरियइ (sk. संस्मृतानि) 5. 12. 6; 7. 8. 12; संभरिउ 3. 12. 14; 6. 4. 15; संभरियउ 3. 21. 14; 7. 7. 14; संभरेवि 4. 9. 15; 4. 21. 9; 4. 6. 9. sk. √सं+स्मृ G. सांभरवुं 'to remember.'
√संभाल	संभालइ 4. 10. 13. sk. संभाल्यति 'to look after' G. संभाळवुं.
संम्मदणिय	13. 5. 4. sk. संमर्दनिका 'a vessel in which the clothes are pounded.'
संम्मुहु	8. 2. 9. sk. संमुखम्.
संसअ	संसइ 1. 3. 8. sk. संशयेन.
संसइउ	12. 9. 11; संसइयहि 12. 8. 7. sk. सांशयिक.

संसग्गिउ	12. 10. 7. sk. सांसर्गिक.
संसिट्ठउ	15. 5. 13. sk. संशिष्टम् ‘ told. ’

√हक्कार	हक्कारिय 3. 9. 14; हक्कारिया 6. 8. 2; हक्कारिवि 5. 8. 12; 8. 16. 5; हक्कारिव्वउ 3. 1. 8; हक्कारेवि 8. 9. 8; 9. 8. 6; हक्कारेविणु 4. 7. 5. sk. √आ + कारय् ‘ to call, to summon ’ cf. G. होकारो.
हट्ट	6. 12. 6; हट्टब्भंतरि 8. 15. 5. sk. हट्ट-अभ्यन्तरे; G. हाट(ना) भीतरे ‘ in the interior of the market. ’
√हण	हणइ 12. 14. 4; हणियइ 13. 3. 14; हणिज्जसु 5. 6. 3; हणहु (हन्तुम्) 3. 5. 14; हणिवि 10. 5. 9; 11. 5. 4.
√हम्म	हम्मइ 5. 5. 10; 11. 8. 7; 12. 11. 9. sk. हन्यते Hc. 4. 244.
हयदुरेणु	1. 6. 2. sk. हत-दुर्-एनाः ‘ one who has destroyed wicked sins ’ (एनस्).
हयबाहु	5. 11. 16. sk. हतबाधः ‘ one who has destroyed obstructions. ’
हरियछाउ	4. 1. 14. sk. हृतछायः (pun); हरितछायः
हरि	हरिहि 3. 3. 2. ‘ from the lion ’ sk. हरेः
हलय	हलयइ 10. 4. 7. sk. हलकेन ‘ with the plough. ’
हलि	5. 2. 9. sk. हले ‘ o friend. ’
√हव	हवइ 12. 3. 8; हवेइ 8. 1. 4; 9. 7. 12; हवेवि 7. 4. 10; हवंति 12. 3. 7. sk. √भू.
हं	9. 9. 4. sk. अहम् .
हालिउ	6. 3. 5. sk. हलिक ‘ a ploughman ’ G. हालि.
हिट्ठउ	5. 10. 10; हिट्ठें 8. 10. 6; हिट्ठो 4. 20. 2. sk. हृष्ट + क ‘ pleased. ’
हिट्ठि	4. 10. 14. sk. अधस्तात् G. हेठे.
हिययत्त	हिययत्तें 5. 13. 2. sk. हृदयत्वेन.
हिययं	8. 4. 15. sk. हृदयेन.
हियवउ	8. 1. 5. sk. हृदयम् cf. Hc. 4. 31. हितपक in पैशाची = हृदय.
√हिंड	हिंडइ 14. 16. 5; 3. 19. 3; हिंडंतहो 8. 15. 15; sk. √हिंड् G. हींडवुं ‘ to walk; to roam. ’

हिंसाल	हिंसाल्इ 1. 9. 11. हिंसालु 'prone to kiling.'
हुउ	13. 12. 7. sk. हुतम् 'offered as an oblation.'
हुव	3. 8. 14; 4. 25. 6. sk. भूत; pk. हुअ; Hindī हुवा.
√हुण	हुणिज्जइ 2. 1. 13. sk √हु Hc. 4. 241. 'to offer an oblation.'
हूअउ	8. 12. 4. sk. भूत + क. see index हुअ.
√हू or हु or हो	होंति 12. 12. 6; हुंतें 6. 13. 9; हूंतियइ 4. 25. 4; होइवि 8. 7. 7; 9. 11. 8; होएप्पिणु 9. 11. 8; होज्जउ 2. 9. 4; होही 5. 6. 1; होंतइ 4. 21. 4; 4. 20. 3; होंतिया 7. 7. 1; sk. √भू; pk. √हू or हो; G. होवुं.
हेमोवलु	12. 10. 12. 'the gold-stone sk. हेम-उपलः
√हेर	हेरइ 12. 16. 9. 'to spy, to search for D=sk. निरीक्षते. G. हेरवुं; (noun) हेरु='a spy.'

334

33५६